

ქართული ენის გრამატიკის სახელმძღვანელო

საქართველოს
საგარეო ურთიერთობების
სამსახური

Deutsche Grammatik

გერმანული
ენის
გრამატიკა

ცისანა კვერნაძე-მიქაძე

მ Deutsche
Grammatik
ე რ მ ა ნ უ ღ ი
ე ნ ი ს
მ რ ა მ ა თ ი პ ა

გერმანული ენის გრამატიკა

DEUTSCHE GRAMMATIK

ცისანა კვერნაძე-მიქაძე

გერმანული მასალის რედაქტორი და კონსულტანტი: ანეტე ზიპელი

ყდის დიზაინი: მაია აბაშიძე

დაკაბადონება: ნიკოლოზ ბაგრატიონი

ტექნიკური უზრუნველყოფა: პაატა ბერიძე

ყველა უფლება დაცულია.

ამ წიგნის არც ერთი ნაწილი არ შეიძლება იქნეს გადაბეჭდილი, გავრცელებული ან გამოქვეყნებული ელექტრონული, ფოტოგრაფიული, მექანიკური ან სხვა რაიმე საშუალებით, გამომცემლის წერილობითი ნებართვის გარეშე.

ქართული გამოცემა © 2016 ქარჩხაძის გამომცემლობა

www.karchkhadze.ge

ISBN 978-9941-452-17-8

 ქარჩხაძის
გამომცემლობა

წიგნი ეძღვნება ყველას, ვისაც გერმანული ენა უყვარს ან მომავალში შეიყვარებს.

ულრმესი მადლობა ჩემს გერმანელ მეგობრებს –

ქალბატონ პაულა ბერჩს

ბატონ იულიან/ქრისტიან რაბიუსს

ქალბატონ ანეტი ზიჰელს

წინასიტყვაობა

Vorwort

უცხო ენის შესასწავლად არსებითი მნიშვნელობა გააჩნია ამ ენის გრამატიკის მთლიანობაში აღქმას, მისთვის დამახასიათებელი თავისებურებების საფუძვლიან ცოდნას. ურთულესი გრამატიკული სტრუქტურები, რასაც გერმანული ენა ეყრდნობა, მოითხოვს თანმიმდევრულ, მოწესრიგებულ შესწავლას, წესების ცოცხალ ენაში გამოყენებით, იქნება ეს ურთიერთობის (Umgangssprache) თუ ლიტერატურული ენა (literarische Sprache).

სახელმძღვანელო შედგენილია კლასიკური ფორმით. ყოველი უმთავრესი თუ მეორეხარისხოვანი გრამატიკული ფენომენი ახსნილია მარტივად და მოყვანილია სისტემაში. წიგნი მოიცავს გერმანული ენის სრულ გრამატიკას – ფონეტიკა (Phonetik), მორფოლოგია (Morphologie), სინტაქსი (Syntax).

ფონეტიკაში წარმოდგენილია ყველა თავისებურება, რაც უნდა გათვალისწინებულ იქნას ამა თუ იმ ბგერის, ასოთშენაერთის, დიფტონგის წარმოქმნისას. განმარტებულია მახვილის ადგილი და დანიშნულება. ფონეტიკის შესწავლის პარალელურად სასარგებლოა მცირე ზეპირმეტყველებითი კურსის გავლა თანამედროვე მოსასმენი თუ ვიზუალური საშუალებების გამოყენებით.

მორფოლოგია მოიცავს მასალას მეტყველების ნაწილების – ფორმაცვალებადი და ფორმაუცვლელი სიტყვების (მაგ., არსებითი სახელი (Nomen- Substantiv), წინდებული (Präposition) შესახებ. ყოველი წესი განმარტებულია ქართულ ენაზე მარტივად, რომელსაც მოსდევს ნიმუში თარგმანით. მაგ., მოცემულია ზმნის კლასიფიკაცია; 1. აგებულების მიხედვით (dem Bau nach) – მარტივი, ნაწარმოები, რთული; მოუცილებადთავსართიანი და მოცილებადთავსართიანი; 2. შინაარსის მიხედვით (dem Inhalt nach) – მთავარი და დამხმარე; მოდალური ზმნა ანუ მოდალური სიტყვა; გარდამავალი და გარდაუვალი; პირიანი და პირნაკლი; სუსტი, ძლიერი, არაწესიერი; რეფლექსური, ურთიერთდამოკიდებული; 3. ზმნის კატეგორიები (Kategorien des Verbs): პირი (Person); რიცხვი (Numerus) დროის ფორმები (Tempusformen); გვარი (Genus); კილო (Modus); ზმნის ძირითადი ფორმები (Hauptformen des Verbs); ზმნის სახელითი ფორმები (Infinitiv, Partizip) ზმნის მართვა წინდებულით (Rektion) და ა.შ.

სინტაქსის განყოფილებაში ასევე მარტივადაა ახსნილი წინადადების წევრების (ქვემდებარე (Subjekt), შემასმენელი (Prädikat) და ა. შ.) რობა, მათი ადგილი და დანიშნულება წინადადებაში; მათი ურთიერთდამოკიდებულება; წინადადების სახეები: 1. აგებულების მიხედვით (dem Bau nach) – მარტივი, გავრცობილი, რთული და ა. შ. 2. შინაარსის მიხედვით (dem Inhalt nach) – თხრობითი, კითხვითი და ა.შ. 3. მთავარი (Hauptsatz) და დამოკიდებული (Nebensatz). 4. დამოკიდებული წინადადების სახეები (Arten des Nebensatzes); 5. ჩარჩოს კონსტრუქცია (Rahmenkonstruktion); 6. სიტყვათა წყობა (Wortfolge ანუ Wortstellung.) და ა. შ.

ყოველი თემის ბოლოს თვალსაჩინოებისათვის მოცემულია სქემა. სადაც კი გერმანული ენის გრამატიკა საშუალებას იძლევა, წესები განხილულია ქართულ ენასთან მიმართებით, რადგან წიგნი ქართველ ადამიანზეა გათვლილი.

მაგალითების თემატიკა მრავალფეროვანია. თემების შერჩევას მხედველობაშია მიღებული, როგორც ქართველის, ასევე გერმანელის მსოფლადქმა. რადგან ენა, უპირველესად, ურთიერთობის საშუალებაა და სასურველია, თუ ენის შემსწავლელი კარგად გაეცნობა იმ ხალხის ფსიქიკას, ტრადიციებს, ისტორიას და ა.შ., ვის ენასაც ეუფლება. ამიტომ მაგალითი იმგვარადაა შერჩეული, რომ იგი მცირე ზომის ინფორმაციასაც იძლეოდეს ამა თუ იმ საკითხის ირგვლივ. გამოყენებულია როგორც სასაუბრო, ასევე ლიტერატურული გერმანული.

წიგნი აგებულია ასეთი მიმდევრობით: უმარტივესიდან ცოდნის თანდათანობითი გაღრმავებით თვით ურთულეს ფორმებამდე.

რაც შეეხება წიგნის ზომას, ეს საკითხიც მრავალმხრივ არის გათვლილ-გაანგარიშებული. მასალა მაქსიმალურადაა შეკუმშული, მაგრამ არა ისე, რომ თუნდაც ერთი ენობრივი ფორმა დარჩეს აუხსნელი. რადგან ენის შემსწავლელს მრავალ ტომად გაშლილ-გავრცობილ სახელმძღვანელოში უფრო ეძნელება გზის გაგება, ვიდრე მკაცრად ორგანიზებულ, ჩარჩოში მოქცეულ ტრადიციულ წიგნებში. ამ მოსაზრებას ძირს უმაგრებს პირადი პედაგოგიური გამოცდილება.

გრამატიკის იმ მოცულობით სრულყოფილი შესწავლა, რაც ამ წიგნშია მოცემული, სათანადო ლექსიკური მასალის ფლობასთან ერთად, სრულიად საკმარისია მაღალი საფეხურის სერტიფიკატის მისაღებად.

“გერმანული ენის გრამატიკა” გათვალისწინებულია დამხმარე სახელმძღვანელოდ ზოგად-საგანმანათლებლო სკოლის მოსწავლეების, უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებისა და პედაგოგებისათვის; აგრეთვე გერმანული ენის დამოუკიდებლად შემსწავლელთათვის. როგორც აღვნიშნეთ, წინამდებარე სახელმძღვანელოს შესწავლის საგანია გერმანული ენის გრამატიკა მისი სამი შემადგენელი ნაწილით:

ფონეტიკა მორფოლოგია სინტაქსი

გრამატიკა - GRAMMATIK - არის ენათმეცნიერების ნაწილი, რომელიც სწავლობს ამა თუ იმ ენის აგებულებას.

ფონეტიკა - (PHONETIK)
სწავლობს ენის ბგერით შემადგენლობას.

მორფოლოგია - (MORPHOLOGIE)
სწავლობს ენის სიტყვათა ფორმებს.

სინტაქსი - (SYNTAX)
სწავლობს წინადადების აგებულებას, წინადადების წევრთა შეკავშირების წესებს.

გისურვებთ წარმატებას!

ფონეტიკა (PHONETIK)

შესავალი (Einführung)

ფონეტიკა შეისწავლის ენის ბგერით შემადგენლობას. ბგერით ერთე-ულთა ანუ ფონემათა სისტემა ყოველ ენაში თავისებურია. თავისებურია ამა თუ იმ ენის ანბანი-დამწერლობა. გერმანული ანბანი მოიცავს 26 ასოს.

თითქმის ყველა ევროპული ერი ლათინურ ანბანს იყენებს. ანბანის საშუალებით ხდება ზეპირი მეტყველების წერილობითი ფიქსირება.

გერმანულ ენაში 40 სამეტყველო ბგერითი ერთეული – ფონემა. მათი გრაფიკული გამოსახვისთვის 26 ასო გამოიყენება, მაგრამ რადგან ეს არ არის საკმარისი, რათა გერმანული ფონემები სრულყოფილად აღინიშნოს, იყენებენ ასოთშენაერთებს (tsch-ჩ), ხმოვანთა წყვილებს (ლინგვ. **Diphthong**), უმლაუტს (ხმოვანთა შერბილება, ღია და დახურული ხმოვანი), ასო-ნიშანთა სიგრძე-სიმოკლის ნიშნებს.

ყველა თანხმოვანი გამოითქმის ბგერით "ჰაე" (**behaucht-mit „h“**).

არ არსებობს ქართული ასო-ნიშნები **ჰ, ტ, კ, წ, ყ**.

ფონემები და მათი გრაფიკული გამოსახულება სხვადასხვა ენაში სხვადასხვაგვარია (მაგ., ქართულში ბგერითი და ასო-ნიშანთა სისტემები სავსებით შეესატყვისება ერთმანეთს). ზოგიერთ ენაში მართლწერა ახლოს დგას მის წარმოთქმასთან (რუსული, იტალიური, ესპანური). არსებობს ენები, რომელშიც ფონემათა სისტემა მნიშვნელოვნად განსხვავდება მისი გრაფიკული გამოსახულებისაგან (ინგლისური, ფრანგული, გერმანული).

ანბანის სქემაში მოცემულია სამი სვეტი: პირველში – ლათინური შრიფტი-ბეჭდური, მეორეში ასო-ბგერათა გამოთქმის საერთაშორისო ნიშნები, (ფონეტიკური ტრანსკრიპცია) – **Lautschrift**); მესამეში – თითოეული ასოს სახელწოდება.

ა	A	ა	ა
ბ	B	ბ	ბ
გ	G	გ	გ
დ	D	დ	დ
ე	E	ე	ე
ვ	V	ვ	ვ
ზ	Z	ზ	ზ
თ	T	თ	თ
ი	I	ი	ი
კ	K	კ	კ
ქ	X	ქ	ქ
ღ	CH	ღ	ღ
ყ	Q	ყ	ყ
შ	S	შ	შ
ჩ	TSCH	ჩ	ჩ
ც	C	ც	ც
ძ	DZ	ძ	ძ
წ	CHW	წ	წ
ჭ	CH	ჭ	ჭ
ხ	X	ხ	ხ
ძველ. ზღუდა	au	ძველ. ზღუდა	აუ
ძველ. ზღუდა	ai	ძველ. ზღუდა	აი
ძველ. ზღუდა	oi	ძველ. ზღუდა	აი
ძველ. ზღუდა	ou	ძველ. ზღუდა	აუ
ძველ. ზღუდა	ou	ძველ. ზღუდა	აუ

ძველ. ზღუდა - აუ
 ძველ. ზღუდა - აი
 ძველ. ზღუდა - აი
 ძველ. ზღუდა - აი
 ძველ. ზღუდა - აი

ანბანი

Das Alphabet

ბეჭდური Druck-Buchstabe		ფონეტ. ტრანსკრიფცია Lautschrift	ასოს სახელწოდება Benennung des Buchstabens
A	a	a:	ა
B	b	be:	ბე:*
C	c	tse:	ცე:
D	d	de:	დე:
E	e	e:	ე:
F	f	ef	ეფ*
G	g	ge:	გე:
H	h	ha:	ჰა
I	i	i:	ი
J	j	jt	ჯთ*
K	k	ka:	კა
L	l	el	ელ
M	m	em	ემ
N	n	en	ენ
O	o	o:	ო:*
P	p	pe:	პე
Q	q	ku:	კუ:*
R	r	er	ერ ან ელ
S	s	es	ეს
T	t	te:	თე:
U	u	u:	უ:
V	v	fau	ფაუ
W	w	ve:	ვე
X	x	iks	იქს
Y	y	'ypsibn	'ყპსილონ
Z	z	tset	ცეთ
Ä	ä	a:'umlaut	ა'უმლაუთ
Ö	ö	o:'umlaut	ო'უმლაუთ
Ü	ü	u:'umlaut	უ'უმლაუთ
	ß	es'tset	ეს ცეთ

*e: - დახურული გრძელი

*o: - დახურული გრძელი

*u: - დახურული გრძელი

*ფ: - რუსული

*ჯ: - რუსული დაჭიმული

3 ასო-ბგერათა ძირითადი ფონეტიკური ჯგუფები

Grundlegende Laut – Buchstaben – Zuordnungen

3.1 ხმოვნები (Vokale)

ფონეტ. ტრანსკრიფცია	მაგალითები	განმარტებანი ქართულ ენაზე
Lautschrift	Beispiele	georgische Erklärungen
a a:	a Ball, Mama a Vater aa Waage ah Bahn	a ა ღია, მოკლე a: ა ღია, გრძელი
e e:	e begabt e geben, Regen ee See eh Reh	e დახურული, მოკლე e: დახურული, გრძელი
ɛ ɛ:	e gern, fett ä, ae März, mächtig ä, ae Mädchen, Bär äh zählen	ɛ-ე ღია, მოკლე ɛ: ღია, გრძელი
ə	e Junge, gering	მ ე გამოითქმის ყელში
 i i:	i still, immer ie Viertel i Figur y yvonne i Tiger, wir ie vier ih ihnen ieh ziehen y ysop	- ი მოკლე, მსუბუქი - ი მოკლე, მახვილი i: - ი გრძელი, მახვილი
o o: œ ó ó:	o Sonne, offen, normal o Moment o Mond, Ofen, rot oo Boot oh Sohn ö, œ können ö, œ möblieren ö, œ Löwe, schön öh Röhre	o - o მოკლე, ღია o - o მოკლე, დახურული o: - o გრძელი, დახურული, მომრგვალებული ბაგით დაჭიმულად œ - o უმლაუთი - მოკლე, ღია ó - o უმლაუთი-მოკლე, დახურული ó - o უმლაუთი-გრძელი, დახურული
u u: y Y y:	u Fluss u Humor u Fuß uh Uhr, Kuh, ü Brücke y Myrte Y Pyramide ü Hügel üh früh, Kühe Y Typ, Lyrik	u - u მოკლე, მსუბუქი u - u მოკლე, დახურული u: - გრძელი, დახურული y - პატარა იპსილონი, მოკლე, მსუბუქი Y - დიდი-იპსილონი, მოკლე, ღრმა Y: - დიდი იპსილონი, გრძელი, ღრმა
ai a u oy	ei reich, eilen ai Kaiser, Mainz ey Meyer ay Bayern y Nylon au Haus eu heute äu träumen oi ahoi oy Boykott	ai - აი a u - აუ oy - იი

3.2 თანხმოვნები (Konsonanten)

ყველა ბგერა ყოველთვის გამოითქმის „ჰაე“-თი (behaucht)

ფონეტ. ტრანსკრიფცია	მაგალიტები	განმარტებანი ქართულ ენაზე
Lautschrift	Beispiele	georgische Erklärungen
b	bitten	b-ბ
bb	Ebbe	
p	Klub, Herbst	p-ფ
ts	Cäsar, Ceylon	ts -ც
k	Cafe, Carl	k-ქ
tʃ	Cello	tʃ-ჩ
s	Farce, Chance	s-ს
x	Buch, acht	x-ხ
k	Chor, Christ,	k-ქ
ʃ	charmant, Chef	ʃ-შ
ç	Chirurg, ich, echt, Öfchen	ç-ხ-სა და ჰ-ს შორის
tʃ	Chile	tʃ-ჩ
ks	wachsen, sechs	ks-ქს
ç	nächste	ç-ხ-სა და ჰ-ს შორის
d	denken	d-დ
dd	Kladde	
t	Abend	t-თ
t	verwandt	t-თ
f	fahren	f-ფ(რუს. ყრუ)
ff	treffen	
g	geben	g-ბ
gg	Roggen	
g	Tag	k-ქ
ç	König, billig	ç-ხ-სა და ჰ-ს შორის
ʒ	Genie	ʒ-ჟ
ʒ	Gin	ʒ-ჯ
h	haben	h-ჰ
j	jagen, Objekt	j-ი
ʒ	Journalist	ʒ-ჟ
ʒ	Job	ʒ-ჯ
k	kommen	k-ქ
kk	Streptokokken	
ck	backen	
l	lachen	l-ლ (ლალი)
ll	belln	
m	malen	m-მ
mm	Sommer	
n	Name	n-ნ
nn	kennen	
ŋ	Frühling, singen	ŋ-იკითხება ყელში (გ-იყლაპება)
nk	danken	

ფონეტ. ტრანსკრიფცია	მაგალითები	განმარტებანი ქართულ ენაზე
Lautschrift	Beispiele	georgische Erklärungen
p	p pp Papier, Raupe Suppe	p-ფ
pf	pf Pferd, Apfel	pf-ფფ
f	ph Philosophie	f-ფ
kv	qu Qual, quellen	ქვ ყოველთვის u-სთან ერთად
რ რ	r rr th rrh regnen Pfarrer Rhein Katarrh	რ ან ლ (სხვადასხვა მხარეში გამოთქვამენ სხვადასხვანაირად)
o	r Vater, Friseur	რ სრულად არ გამოითქმის, ისმის „ა“
z s	s ss sehen, Sonne, Wiese Haus, hopsen wissen, Fluss	z-ზ მკლერი s-ს ყრუ
s	ß Fuß, draußen	s-ს ყრუ
ʃ	sch schön, Asche	ჩ-შ
ʃp öp	sp sp spät, Sport Espe	ჩp-შფ sp-სფ
ʃt st	st Stein Angst, Obst	ჩt-შთ st-სთ
t t	t tt th Tante, Garten Mutter Theater, Thron	t-თ t-თ
ts	t(ion) Nation	ts-ც-მხოლოდ -ion-თან
tʃ	tsch deutsch	t ʃ-ჩ
ts	tz Katze, sitzen	ts-ც
f v	v Vater, von Vase, Universität, Violine	f-ფ v- ვ
v f	w wegen, wann Löwchen	v-ვ ყოველთვის მკლერი f-ფ იშვიათად
ks	x Luxus, Xaver	ks-ქს
j i Y	y Yokohama, Yoga Yvonne Ypsilon	j-ი i-ი მოკლე Y-პატარა იფსილონი, მსუბუქი
ts z	z zz Zimmer, schmerzen Skizze Blizzard	ts-ც z-ზ

3.3 ასოთა წარმოთქმის წესები (Ausspracheregeln)

გერმანულ ენაში ხმოვნები ზოგიერთ სიტყვაში წარმოითქმის მოკლედ, ზოგში-გრძლად. ხმოვანთა ეს თვისება ზოგ შემთხვევაში სიტყვას მნიშვნელობას უცვლის. მაგ: er fehlt (e:)- ის აკლია (არ ესწრება), er fällt (e)-ის ეცემა.

3.3.1 გრძელი ხმოვნები (Lange Vokale)

- ა. ხმოვნის შემდეგ დგას სიგრძის ნიშნები: h (Dehnungs-h გრძელი), რომელიც გვხვდება ნებისმიერი თანხმოვნის შემდეგ და e (Dehnungs-e), რომელიც დგას i-ს შემდეგ. ამ შემთხვევაში h და e არ წარმოითქმის.

ihr – თქვენ (Dehnungs-h)
nie – არასოდეს (Dehnungs-e)

- ბ. ხმოვანი ორმაგდება.

Paar – წყვილი
Boot – ნავი

- გ. ხმოვანი დგას ერთი თანხმოვნის წინ.

wir – ჩვენ

3.3.2 მოკლე ხმოვნები (Kurze Vokale)

- ა. ორმაგი თანხმოვნის წინ.

Bellen – ყეფა
kommen – მოსვლა

- ბ. დიფტონგები (ორმაგი ხმოვანი) ei, ai, ey, ay, au, eu, äu, oi, oy.

reich – მდიდარი
Haus – სახლი
heute – დღეს

3.3.3 უმლაუტები (Umlaute) ხმოვნის დარბილება

უმლაუტები ä, ö, ü, არსებობს მოკლე და გრძელი.

ä წარმოითქმის, როგორც e (ე)

Männer – კაცები (მოკლე)
Zählen – თვლა (გრძელი)

ö წარმოითქმის მომრგვალებული, წინწამოწეული ტუჩებით, დაჭიმულად. არსებობს მოკლე და გრძელი ö.

können – შეძლება (მოკლე)
Löwe – ლომი (გრძელი)

ü წარმოითქმის მომრგვალებული ტუჩებით, დაჭიმულად; მოკლე-მსუბუქად, დახურული ბგერით; გრძელი-ღრმა ბგერით.

fünf – ხუთი (მოკლე)
grüßen-მისალმება (გრძელი)

3.3.4 ხმოვანთა წყვილები (Diphthonge)

ei, ai, ey, ay, au, eu, äu, oi, oy

Diphthong-ი არის ერთ მარცვალში მდგომი წყვილი ხმოვანი, რომელიც ერთად იკითხება.

ei, ai, ey, ay, წარმოითქმის როგორც ა + ი -აი

arbeiten – მუშაობა

Mai - მაისი

Mayonnaise – მაიონეზი

au წარმოითქმის, როგორც ა+ო – აო.

Hauch – ჩქამი

auch – აგრეთვე

eu, äu, oi, oy წარმოითქმის, როგორც ო+ი – ოი.

Freude – სიხარული

Boiler – ბოილერი

Räume – ოთახები

Boykott – ბოიკოტი

3.3.5 ბოლო ხმოვნები (Endlaute/Schlusslaute)

სიტყვის ბოლო ხმოვანი ყოველთვის რედუცირდება (სუსტდება)

e → ∅ Blüten – ყვავილი

er → ∅ რედუცირდება, r წარმოითქმის ყრუდ.

Maler – მხატვარი.

3.3.6 ასო-ბგერა s (s-Laute)

ა. S წარმოითქმის, როგორც ზ, თუ ის მარცვლის თავში ხმოვნის წინ ან ორ ხმოვანს შორის დგას.

Seele – სული

Salzdose – სამარილე

ბ. s სიტყვის ბოლოში, თანხმოვნებთან იკითხება, როგორც ს

Preis – ფასი

Frist – ვადა

გ. ss მოკლე ხმოვნის შემდეგ იკითხება, როგორც ს.

Gasse – ჩიხი

Messe – მესა

დ. ß წარმოითქმის, როგორც ს ორ ხმოვანს შორის ან გრძელი ხმოვნის შემდეგ.

Straße – ქუჩა

Fleiß – სიბეჯითე.

ე. sch (ასოთშენაერთი) წარმოითქმის, როგორც შ.

schon – უკვე

Fisch – თევზი.

ვ. St და Sp (ასოთშენაერთები) მარცვლის დასაწყისში წარმოითქმის, როგორც შთ და შფ.

Stille – სიმშვიდე

spielen – თამაში

ზ. st სიტყვის ბოლოში წარმოითქმის, როგორც სთ.

Angst – შიში

Obst – ხილი

3.3.7 თანხმოვნები V, H (Konsonanten v und h)

- ა. V იკითხება, როგორც ვ (v მჟღერი), უცხო, უმთავრესად, ლათინური წარმოშობის სიტყვებში და როგორც ფ (რუს) (f ყრუ).

Vase – (v) - ვაზა
Violine – (v)- ვიოლინო
Vater (f) – მამა
Verlag (f) – გამომცემლობა.

- ბ. h იკითხება, როგორც ჰ.

Haus – სახლი

არ წარმოითქმის სიტყვის შუაში და ბოლოში, აგრძელებს წინამდებარე ხმოვანს (Dehnungs-h)

gehen – წასვლა
Kuh – ძროხა
Jahr – წელიწადი

3.3.8 თანხმოვნებში b,d,g სიტყვის ბოლოს (Konsonanten im Endlaut)

თანხმოვნები b, d, g, მარცვლის ბოლოს ყრუვდება და წარმოითქმის.

b → ფ Klub – კლუბი
d → თ bald – მალე
g → ქ genug – საკმაო
v → ფ (რუს.) Gustav – გუსტავი

3.3.9 ასოთშენაერთები (Buchstabenkombinationen)

- ა. თანხმოვნები (Konsonanten) ch, ng, ck, tz, th, tsch, chs

- ch იკითხება, როგორც ხ ხმოვნების a, o, u და დიფტონგ au-ს შემდეგ.

lachen – სიცილი
Koch – მზარეული
Buch – წიგნი
Bauch – მუცელი

ხმოვნების i, e, ü, ö, ä, დიფტონგების eu, äu – შემდეგ ---ჰს (ც)

ich – მე
echt – ნამდვილი
Bücher – წიგნები

- ng იკითხება ცხვირისმიერად, g იკარგება (ჩ)

singen – სიმღერა

- ck → ქ

Stück – ცალი, პიესა

- tz → ც

sitzen – ჯდომა

- th → თ

Thron – სამეფო ტახტი

- tsch → ჩ

deutsch – გერმანული

- chs → ქს

Fuchs – მელა

ბ. ხმოვნები და თანხმოვნები (Vokale und Konsonanten) tion, qu, iq.

- tion → ციონ Position – პოზიცია
- qu → ქვ Quelle – წყარო
- ig → იჰ (ც) König – მეფე

გერმანული ფონეტიკის ერთ-ერთი მნიშვნელოვან თავისებურებად ითვლება ხმოვნის ზეაწევა (აქცენტი) განსაკუთრებით საგრძნობია იგი სიტყვის დასაწყისში. მას გერმანულად უწოდებენ **Knacklaut**-ს, წერაში აღნიშნავენ (') ნიშნით

- ' Abart – მრავალსახეობა
- ver' ordnen – დადგენა
- ' arbeiten – მუშაობა
- ' Lösungswort – პაროლი
- Ob'oe – ჰობოი
- 'übersetzen – გადაყვანა, გადატანა
- über'setzen – გადათარგმნა

2.2 არტიკლის ხმარება (Gebrauch des Artikels)

2.2.1 არტიკლის ადგილი (Stellung des Artikels)

არტიკლი დგას მოუცილებლად არსებითი სახელის, ან მისი განმსაზღვრელი სიტყვების წინ.

der Weinstock	ვაზი
der alte Weinstock	ძველი ვაზი
der alte, reichlich tragende Weinstock	ძველი, მსხმოიარე ვაზი
die Sonne	მზე
die alle Berge glutrot färbende Abendsonne	მთათა ნაკვერცხლისფრად დამფერავი ჩამავალი მზე
das Rad	ბორბალი
das vierte Rad	მეოთხე ბორბალი
ein Schriftsteller	მწერალი
ein berühmter Schriftsteller	ცნობილი მწერალი
eine Kirche	ეკლესია
eine neu erbaute Kirche	ახლადაშენებული ეკლესია
ein Bier	ლუდი
ein dunkles, bayerisches Bier	შავი, ბავარიული ლუდი

2.2.2 არტიკლის ადგილი არსებითი სახელების ჩამოთვლისას

(... in Aufzählungen)

არსებითი სახელების ჩამოთვლისას, განსაკუთრებით თუ ისინი სხვადასხვა სქესისაა, არტიკლი იკავებს ადგილს შემდეგნაირად:

das Mädchen und der Junge	გოგონა და ბიჭი
der Fuchs, der Hase und der Igel	მელა, კურდღელი და ზღარბი
die Leute des Dorfes und der Stadt	სოფლისა და ქალაქის მოსახლეობა
eine Tasche, ein Buch, ein Regenschirm	ჩანთა, წიგნი, ქოლგა

2.3 განუსაზღვრელი არტიკლის ხმარება (Gebrauch des unbestimmten Artikels)

განუსაზღვრელი არტიკლი იხმარება:

- იმ შემთხვევაში, როდესაც საგანს პირველად ვასახელებთ.
Im Dorf steht eine Kirche. სოფელში დგას ეკლესია.
- იმ არსებით სახელთან, რომელიც წარმოადგენს შედგენილი შემასმენლის სახელით ნაწილს და მის წინ განსაზღვრება დგას.
Er ist ein berühmter Schriftsteller. ის არის ცნობილი მწერალი
- Es gibt, haben, brauchen-ის შემდეგ.
In dieser Wüste gibt es eine Oase. ამ უდაბნოში არის ოაზისი.
Mein Freund hat einen Hund. ჩემს მეგობარს ჰყავს ძაღლი.
Ich brauche ein Computer. მე მჭირდება კომპიუტერი.
- იმ არსებით სახელთან, რომელიც გვხვდება კონტექსტში კავშირებთან wie ან als.
Ich schlief wie ein Toter. მე მკვდარივით ჩამეძინა.
- არსებით სახელთან, რომელიც გვხვდება კონტექსტში ზღაპრის ფორმებთან – es war einmal, es lebte einmal, es zog einmal (იყო და არა იყო რა, ცხოვრობდა ერთი, მოდიოდა).

Es zog einmal eine Karawane....

მოდიოდა ქარავანი.

- შედარება so - თი.

So ein Glück!

რა ბედნიერება!

2.4 განსაზღვრული არტიკლის ხმარება (Gebrauch des bestimmten Artikels)

განსაზღვრული არტიკლი იხმარება:

- უკვე ცნობილი, დასახელებული არსებითი სახელის წინ.

Opa hat einen Weinstock.

პაპას უდგას ვაზი.

Der Weinstock trägt gut.

ვაზი კარგად ისხამს.

- თუ არსებითი სახელი ერთადერთია.

Die Sonne scheint.

მზე ანათებს.

- როცა არსებით სახელს განსაზღვრებად წინ უძღვის ზედსართავი სახელი აღმატებით ხარისხში ან რიგობითი რიცხვითი სახელი.

Die schönste Frau...

ულამაზესი ქალი...

Das fünfte Kreuz...

მეხუთე ჯვარი...

- წელიწადის დროების, თვეების, კვირის დღეების აღმნიშვნელ არსებით სახელებთან.

der Frühling, der März, der Sonntag

გაზაფხული, მარტი, კვირა.

- მდინარეების, ტბების, ზღვების, მთების, ქვეყნების სახელწოდებებთან.

der Rhein

რაინი

die Isar

იზარი

die Alpen

ალპები

der Bodensee

ბოდენის ტბა

die Schweiz

შვეიცარია

die Ostsee

ბალტიის ზღვა

der Iran

ირანი

der Atlantik

ატლანტის ოკეანე

die Niederlande

ნიდერლანდები

die Zugspitze

ცუგშპიტცე

2.5. არტიკლის უგულებელყოფა (Weglassen des Artikels)

არსებითი სახელი არტიკლის გარეშე გვხვდება:

- ა. მიმართვებში: (Anrede)

Richard!

რიჰარდ!

Herr Meyer,...

ბატონო მაიერ,...

Frau Wissmann,...

ქალბატონო ვისმან,...

- ბ. საკუთარ სახელებში განსაზღვრების გარეშე (Eigennamen ohne Beifügung)

Ich treffe Sabine.

მე ვხვდები საბინეს.

Wilhelm Hauff hat viele Märchen geschrieben. ვილჰელმ ჰაუფმა ბევრი ზღაპარი დაწერა.

- გ. თუ არსებითი სახელი შედგენილი შემასმენლის სახელითი ნაწილია და აღნიშნავს ტიტულს (Ehrentitel), პროფესიას (Beruf), სადაურობას (Herkunft).

Er ist Präsident.

ის პრეზიდენტია.

Mein Mann ist Programmierer.

ჩემი მეუღლე პროგრამისტია.

Sind Sie Amerikanerin?

ამერიკელი ბრძანდებით?

დ. als-ისა და ohne-ს შემდეგ (als... und ohne...)

Sie arbeitet als Ärztin. ის ექიმად მუშაობს.
Nino ging ohne Mantel. ნინო უპალტოოდ წავიდა.

ე. ნივთიერებათა აღნიშვნელი სახელების წინ (ზომა-წონის, რაოდენობის აღნიშვნის გარეშე) (Stoffnamen unbestimmter Menge)

Ich kaufe Brot und Butter. მე ვყიდულობ პურსა და კარაქს.
Wurst wird aus Fleisch gemacht. ძეხვს ხორციტ აშხადებენ.
Wir heizen mit Holz oder Gas. ჩვენ ვათბობთ (ბინას) შეშით ან გაზით.

ვ. მტკიცედ დადგენილ სიტყვათა წყვილებში (Feststehende Doppelungen)

Hand in Hand ხელიხელჩაკიდებული
Tag und Nacht დღე და ღამე
Land und Leute ქვეყანა და ხალხი
Zahn und Zahn კბილი კბილისწილ

ზ. ზოგიერთ გამოთქმაში, ფრაზეოლოგიაში (Redewendungen)

• ანდაზებში –

Schweigen ist Gold. დუმილი ოქროა.
Liebe kennt keine Grenzen. სიყვარულს არ აქვს საზღვარი.
Wissen ist Kraft. ცოდნა ძალაა.

• არსებითი სახელის წინ Akkusativ – ბრუნვაში –

Atem holen სუნთქვის შეკვრა
Geld ausgeben ფულის ხარჯვა
Platz nehmen ადგილის დაკავება

• ზოგიერთი წინდებულებიანი არსებითი სახელის წინ –

auf Sylt ზულტის კუნძულზე
mit Geduld მოთმინებით
aus Angst შიშით
zu Hause სახლში

თ. მტკიცე სიტყვათშეთანხმებაში, არსებით სახელთან წინდებულებით, რომელსაც განსაზღვრებად აქვს მიმღეობა (Präpositionale Fügungen)

auf Anordnung des Gerichtes სასამართლოს გადაწყვეტილებით
bei passender Gelegenheit შესაფერის სიტუაციაში

ი. ლიტერატურაში, პოეზიაში, როცა არსებითი სახელის წინ დგას მეორე არსებითი Genitiv ბრუნვაში. (Dichtung)

in des Meeres Flut ზღვის მოქცევაში
eines armen Mädchens Trost საბრალო გოგონას ნუგეში

კ. ზოგჯერ არსებითი სახელების ჩამოთვლისას (Aufzählungen)

Wetter, Wein und Gastfreundschaft sind
ausgezeichnet. ამინდი, ღვინო და სტუმართმოყვარეობა
შესანიშნავი რამ არის.

2.6 განსაზღვრული არტიკლის შერწყმა წინდებულთან (Bestimmter Artikel mit Präposition)

გერმანული ენისთვის დამახასიათებელია, მეტწილ შემთხვევაში, არტიკლის შერწყმა მხოლოდ Dativ - ის ან Akkusativ - ის წინდებულთან მხოლოდით რიცხვში.

2.6.1 წინდებულები in (ში), an (თან), von (დან), bei (თან), zu (კენ) ხშირად შეერწყმის მამრობითი და საშუალო სქესის არტიკლს Dativ - ში (ანუ dem-ს).

im (in+dem) Kino – კინოში
am (an+dem) Theater – თეატრთან
vom (von+dem) Bahnhof – სადგურიდან
beim (bei+dem) Onkel – ბიძასთან
zum (zu+dem) Rathaus – რატუშისკენ

წინდებული zu ერთადერთია, რომელიც ერწყმის მდედრობითი სქესის არტიკლს Dativ - ში (ანუ der-ს).
zur (zu+der) Arbeit – სამუშაოდ
zur Post – ფოსტისკენ (ფოსტაში)

2.6.2 წინდებულები in, an, auf (ზე) შეიძლება შეერწყას საშუალო სქესის არტიკლს Akkusativ – ში (ანუ das-ს).

ins (in+das) Museum – მუზეუმში
ans (an+das) Hotel – სასტუმროსთან
aufs (auf+das) Land – ქალაქგარეთ

Akkusativ – ის წინდებულები für (თვის), um (ირგვლივ), durch (ით, გავლით) ზოგ შემთხვევაში ერწყმის საშუალო სქესის არტიკლს Akkusativ - ში (das-ს).

fürs (für+das) Kind – ბავშვისთვის
durchs (durch+das) Fenster – ფანჯარაში
ums (um+das) Haus – სახლის ირგვლივ და ა.შ.

Dativ	Akkusativ
in+dem=im	in+das=ins
an+dem=am	an+das=ans
von+dem=vom	auf+das=aufs
bei+dem=beim	für+das=fürs
zu+dem=zum	um+das=ums
zu+der=zur	durch+das=durchs

2.7 არტიკლის შეცვლა ნაცვალსახელით (Ersatz des Artikels durch Pronomen)

2.7.1 არტიკლის შეცვლა კუთვნილებითი ნაცვალსახელით (Possessivpronomen)

არტიკლის ფუნქციას წინადადებაში ასრულებს კუთვნილებითი ნაცვალსახელი: (Possessivpronomen) და იბრუნვის, როგორც უარყოფითი (negativ) არტიკლი. ყოველ პირის ნაცვალსახელს შეესაბამება თავისი კუთვნილებითი არტიკლი: ყოველი სიტყვა მოცემულია Nominativ (სახელობით) ბრუნვაში. (იხ. 6.3)

პირის ნაცვალსახელი	maskulin	feminin	neutral	Plural (m.f.n.)
ich-მე du-შენ er-ის (მამრ.) sie-ის (მდ.) es-ის (საშ.)	mein Tag dein Tag sein Tag ihr Tag sein Tag	meine Lampe deine Lampe seine Lampe ihre Lampe seine Lampe	mein Haus dein Haus sein Haus ihr Haus sein Haus	meine Tage (Lampen, Häuser) deine Tage (Lampen, Häuser) seine Tage (Lampen, Häuser) ihre Tage (Lampen, Häuser) seine Tage (Lampen, Häuser)
wir-ჩვენ ihr-თქვენ sie-ისინი Sie-თქვენ (თავაზ. ფორმა)	unser Tag euer Tag ihr Tag Ihr Tag	unsere Lampe eu(e)re Lampe ihre Lampe Ihre Lampe	unser Haus euer Haus ihr Haus Ihr Haus	unsere Tage (Lampen, Häuser) eu(e)re Tage (Lampen, Häuser) ihre Tage (Lampen, Häuser) Ihre Tage (Lampen, Häuser)
	ჩემი დღე შენი დღე და ა.შ.	ჩემი ლამპა შენი ლამპა და ა.შ.	ჩემი სახლი შენი სახლი და ა.შ.	ჩემი დღეები, (ლამპები, სახლები) შენი დღეები, (ლამპები, სახლები) და ა.შ.

2.7.2 არტიკლის შეცვლა ჩვენებითი და განუსაზღვრელი ნაცვალსახელით (Demonstrativ – und Indefinitpronomen).

ჩვენებითი და განუსაზღვრელი ნაცვალსახელი (ე.წ. die Artikelwörter) იბრუნვის, როგორც განსაზღვრული არტიკლი (იხ. 6.4 და 7).

maskulin	feminin	neutral	Plural (m.f.n.)
dieser Tag	diese Lampe	dieses Haus	diese Tage (Lampen, Häuser)
(ეს დღე (ლამპა, სახლი))			ეს დღეები (ლამპები, სახლები)
jeder Tag	jede Lampe	jedes Haus	alle Tage (Lampen, Häuser)
(ყოველი დღე (ლამპა, სახლი))			ყველა დღე (ლამპა, სახლი)

შენიშვნა: jede-ს მრავლობითია alle.

2.7.3 კითხვითი ნაცვალსახელით (Fragepronomen)

- welcher? welche? welches? / welche? – რომელი? (bestimmtes Fragepronomen) იბრუნვის, როგორც განსაზღვრული არტიკლი.
- was für ein? was für eine? was für ein? / was für ...? როგორი? (unbestimmtes Fragepronomen)

იბრუნვის, როგორც განუსაზღვრელი არტიკლი. (იხ. 6.7)

3 არსებითი სახელი

Das Substantiv / Das Nomen / Das Hauptwort

3.1 შესავალი (Einführung)

ყველა არსებითი სახელი იწერება (იწყება) დიდი ასოთი.

3.1.1 არსებითი სახელის სახეები (Arten der Substantive / Nomen)

- ა. კონკრეტული და აბსტრაქტული სახელები (Konkrete und abstrakte Nomen)
Baum, Stein, Haus (ხე, ქვა, სახლი).
Liebe, Haß, Glück (სიყვარული, სიძულვილი, ბედნიერება)
- ბ. საკუთარი და საზოგადო სახელები (Eigennamen und Gattungsnamen)
Helene, Lessing, Elbrus (ელენე, ლესინგი, იალბუზი)
Mensch, Berg (ადამიანი, მთა)
- გ. სულიერი და უსულო საგნების აღმნიშვნელი არსებითი სახელები (Lebewesen, Dinge) Tochter, Bibel (ქალიშვილი, ბიბლია)
- დ. კრებითი სახელები (Sammelnamen)
Gestirn, Chor, Herde (თანავარსკვლავედი, გუნდი, ფარა)
- ე. ნივთიერებათა სახელები (die Stoffnamen)
Honig, Holz, Silber (თაფლი, ხე (მასალა), ვერცხლი)

3.1.2 არსებითი სახელის წარმოქმნა (Bildung der Substantive / Nomen)

არსებობს ძირეული და წარმოქმნილი არსებითი სახელები. მათი წარმოქმნა ხდება თავსართებით, ბოლოსართებით, სუბსტანტივაციით (რომელიმე მეტყველების ნაწილის არსებით სახელად გარდაქმნა) ან ორი ან რამდენიმე სიტყვის შერწყმით.

- ა. ძირეული (Grundnamen ანუ ursprüngliche Substantive)
Uhr, Kind (საათი, ბავშვი)
- ბ. ნაწარმოები არსებითი სახელები (abgeleitete Substantive)
 - ზმნებით (mit Verben) აქ ზოგჯერ იცვლება ფუძისეული ხმოვანი ან დაირთავს თანხმოვანს.
liegen – Lage (დება, წოლა, ფენა)
fahren – Fahrt (გამგზავრება, მგზავრობა)
sehen – Sicht (ხედვა, ხედი)
 - თავსართებით, ბოლოსართებით (mit Vorsilben, Nachsilben)
Besuch, Buchung, Ereignis (სტუმრობა, განაცხადი, მოვლენა)
 - სუბსტანტივაცია (Substantivierung)
Lesen, Rechnen (კითხვა, ანგარიში)
- გ. რთული არსებითი სახელები (Zusammengesetzte Substantive / Komposita) ორი ან რამდენიმე სიტყვის შერწყმა.
Flughafen, Patenkind, Schifffahrtsbüro (აეროპორტი, ნათლული, გემით მოგზაურობის ბიურო).

3.1.3 არსებითი სახელის გრამატიკული კატეგორიები (Grammatische Kategorien der Substantive)

გერმანულ ენაში არსებით სახელს გააჩნია სამი კატეგორია:

გრამატიკული სქესი (Genus), რიცხვითი სახელი (Numerus), ბრუნვა (Kasus)

- ა. სქესი (Genus): მამრობითი (Maskulinum ანუ männliches Geschlecht)
მდედრობითი (Femininum ანუ weibliches Geschlecht)
საშუალო (Neutrum ანუ sächliches/neutrales Geschlecht)
- ბ. რიცხვი (Numerus): მხოლობითი (Singular)
მრავლობითი (Plural)
- გ. ბრუნვა (Kasus): სახელობითი (Nominativ)
ნათესაობითი (Genitiv)
მიცემითი (Dativ)
ბრალდებითი (Akkusativ)

3.2 არსებითი სახელის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Substantive)

3.2.1 აგებულების მიხედვით (...dem Bau nach)

3.2.1.1 არსებითი სახელის წარმოქმნა დაბოლოებით (mit Nachsilben):

ა. მამრობითი სქესი

-er: საქმიანობა – der Flieger, der Maler, der Räuber (მფრინავი, მხატვარი, ყაჩაღი)

წარმომავლობა – Deutscher, Georgier (გერმანელი, ქართველი)

ხელსაწყო – der Hammer, der Locher, der Zähler (ჩაქუჩი, სახვრეტი, მრიცხველი)

რიცხვები – der Fünfer, der Zwanziger (ხუთიანი, ოციანი)

და სხვა: der Tiger, der Falter, der Seufzer, der Walzer (ვეფხვი, პეპელა, ამოხვნეშა, ვალსის მოცეკვავე)

ამ ჯგუფს მიეკუთვნება აგრეთვე:

-aner der Hannoveraner, (ჰანოვერელი)

-ser der Hallenser (ჰალეელი)

და ა.შ.

-ler, -ner, -ker მხოლოდ პიროვნებები:

der Künstler, der Heuchler, der Trommler (ხელოვანი, ფარისეველი, მედოლე)

der Gärtner, der Lügner, der Pförtner (მებაღე, მატყუარა, კარისკაცი)

der Chemiker, der Imker (ქიმიკოსი, მეფუტკრე)

და ა.შ.

-ling: ნაწარმოები:

არს. სახელებით - der Keimling, der Sträfling, der Fäustling (ჩანასახი, ტუსალი, უთითებო ხელთათმანი)

ზმნებით - der Lehrling, der Täufling (შეგირდი, მონათლული)

ზედსართ. სახელებით - der Fremdling, der Jüngling, der Frühling (უცხო კაცი, ყმაწვილკაცი, გაზაფხული)

და ა.შ.

-el: der Hobel, der Schlüssel, der Nebel, der Ärmel (შალაშინი, გასაღები, ღრუბელი, სახელო

და ა.შ.

- rich: პიროვნებები, ცხოველები

der Wüterich, der Gänserich (ბრაზიანი კაცი, მამალი ბატი)

და ა.შ.

რიგი უცხო წარმოშობის სუფიქსებზე დაბოლოებული არსებითი სახელებისა:

- ent – der Student, der Referent (სტუდენტი, რეფერენტი)
- ant – der Aspirant, der Brillant (ასპირანტი, ბრილიანტი)
- ist – der Hornist, der Karikaturist (მესაყვირე, კარიკატურისტი)
- at – der Soldat, der Salat (ჯარისკაცი, სალათი)
- soph – der Philosoph (ფილოსოფოსი)
- log(e) – der Dekalog, der Philologe (ათი მცნება, ფილოლოგი)
- nom – der Agronom, der Gastronom (აგრონომი, რესტორნის მეპატრონე)
- graph – der Kartograph, der Kalligraph (კარტოგრაფი, კალიგრაფი)

აბსტრაქტული არსებითი სახელები:

- mus – der Rhythmus (რიტმი)
- ismus – der Humanismus, der Egoismus (ჰუმანიზმი, ეგოიზმი)

და ა.შ.

ბ. მდედრობითი სქესი

მდედრობითი სქესის არსებით სახელებს აწარმოებს გერმანული წარმოშობის სუფიქსები:

- in – die Schülerin, die Fotografin, die Göttin (მოწაფე, ფოტოგრაფი, ქალღმერთი)
- ung – die Zeitung, die Meinung, die Strahlung (გაზეთი, მოსაზრება, სხივი)
- heit – die Einheit, die Freiheit, die Kindheit (ერთიანობა, თავისუფლება, ბავშვობა)
- keit – die Möglichkeit, die Kleinigkeit, die Süßigkeit (შესაძლებლობა, წვრილმანი, ტკბილეული)
- schaft – die Freundschaft, die Mannschaft, die Gesellschaft (მეგობრობა, კაცობრიობა, საზოგადოება)
- ei – Bäckerei, die Schmeichelei, die Abtei (ხაბაზი, ლაქუცა, სააბატო)
- e – die Hilfe, die Suche, die Liebe (დახმარება, ძებნა, სიყვარული)
- de – die Freude, die Herde, die Bürde (სიხარული, ფარა, ტვირთი)
- nis – die Finsternis, die Erlaubnis, die Kenntnis (სიბნელე, ნებართვა, ცოდნა)
- sal – die Trübsal (უგუნებობა)

და ა.შ.

რიგი უცხო წარმოშობის სუფიქსებისა:

- (t) ät – die Universität, die Diät (უნივერსიტეტი, დიეტა)
- ie – die Poesie, die Harmonie, die Fantasie (პოეზია, ჰარმონია, ფანტაზია)
- ur – die Frisur, die Klausur (ვარცხნილობა, განდევილობა)
- tur – die Diktatur, die Karikatur (დიქტატურა კარიკატურა)
- ion – die Union, die Million (კავშირი, მილიონი)
- tion – die Generation, die Kombination (შთამომავლობა, კომბინაცია)
- ik – die Logik, die Replik, die Romantik (ლოგიკა, რეპლიკა, რომანტიკა)

და ა.შ.

გ. საშუალო სქესი

საშუალო სქესის არსებით სახელებს აწარმოებს გერმანული წარმოშობის სუფიქსები:

- chen – das Tischchen, Wägelchen (პატარა მაგიდა, პატარა აკვანი)
- lein – das Büchlein das Äuglein (პატარა წიგნი, პატარა თვალი)

- sel – das Rätsel, das Mitbringsel (გამოცანა, სუვენირი)
- tel – das Viertel, das Achtel (მეოთხედი, მერვედი)
- de – das Gebäude, das Gemälde (შენობა, სურათი)
- nis – das Ereignis, das Bedürfnis (მოვლენა, მოთხოვნილება)
- sal – das Schicksal, das Scheusal (ბედისწერა, საზიზღრობა)
- tum – das Rittertum, das Brauchtum (რაინდობა, ტრადიცია)
- icht – das Dickicht (ნალექი)

და ა.შ.

რიგი უცხო წარმოშობის სუფიქსებისა, უსულო საგნების აღმნიშვნელ სიტყვებში:

- ment – das Parlament, das Element (პარლამენტი, ელემენტი)
- at – das Diktat, das Format (დიქტატი, ფორმატი)
- ett – das Parkett, das Korsett, das Ballett (პარკეტი, კორსეტი, ბალეტი)
- al – das Arsenal, das Areal, das Signal (არსენალი, არეალი, სიგნალი)
- ik – das Arsenik, das Mosaik (დარიშხანი, მოზაიკა)
- um – das Museum, das Visum, das Studium (მუზეუმი, ვიზა, სწავლა)
- iv – das Archiv, das Kollektiv, das Motiv (არქივი, კოლექტივი, მოტივი)

და ა.შ.

3.2.1.2 არსებითი სახელის წარმოქმნა თავსართებით (mit Vorsilben) არ იცვლება გრამატიკული სქესი.

ა. უმახვილო თავსართები:

- Be – der Betrag, die Behörde, das Besteck (თანხა, დაწესებულება, მოწყობილობა)
- Ent – der Entwurf, die Entschuldigung, das Entgelt (მონახაზი, ბოდიშის მოხდა, გასამრჯელო)
- Emp – der Empfang, die Empfindung (მიღება, შეგრძნება)
- Er – der Erfolg, die Erfahrung, das Erbarmen (წარმატება, გამოცდილება, ქველმოქმედება)
- Ge – der Genuss, die Gewalt, das Gehör (ტკბობა, ძალაუფლება, სმენა)
- Ver – der Verkehr, die Vernunft, das Vergnügen (მოძრაობა, გონიერება, სიამოვნება)
- Zer – der Zerfall, die Zerstörung (დაშლა, დანგრევა)

და ა.შ.

ბ. ზოგიერთი მახვილიანი თავსართი:

- Aber – der Aberglaube (ცრუმორწმუნეობა)
- Ant – das Antlitz, die Antwort (სახე – ხატი, პასუხი)
- Ein – der Einband, die Einheit, das Eingeweide (გადასაკრავი, ერთიანობა, შიგნეული)
- Erz – der Erzherzog, der Erzengel (ერცჰერცოგი, მთავარანგელოზი)
- Miss – der Misserfolg, die Missernte (წარუმატებლობა, მოუსავლიანობა)
- Un – der Unfall, die Unruhe (უბედური შემთხვევა, მოუსვენრობა)
- Ur – der Urmensch, die Urkunde (პირველყოფილი ადამიანი, დაბადების მოწმობა)

და ა.შ.

გ. რიგი უცხო წარმოშობის სიტყვებისა:

- **Anti** – der Antichrist, die Antipatie (ანტიქრისტე, ანტიპათია)
- **Bio** – der Biomüll, die Biologie (ბიონაგავი, ბიოლოგია)
- **Sub** – die Subkultur (პატარა კულტურა - დიდი კულტურის სიბრტყეზე)
- **Sym** – die Sympathie, die Symmetrie (სიმპათია, სიმეტრია)
- **Trans** – der Transport, das Transparent (ტრანსპორტი, ტრანსპარანტი)

და ა.შ.

3.2.1.3 არსებითი სახელის წარმოქმნა ზმნებით (Ableitung von Verben)

იცვლება ფუძისეული ხმოვანი ან თანხმოვანი.

fahren – die Fahrt, die Furt (გამგზავრება, მგზავრობა, ფონი)

biegen – der Bogen, die Bucht (მოხრა, რკალი, ყურე)

gehen – der Gang (წასვლა, სვლა)

fliegen – der Flug, die Fliege (ფრენა, რეისი, ბუზი)

liegen – die Lage (დება, ფენა)

schreiben – die Schrift (წერა, შრიფტი)

და ა.შ.

3.2.1.4 არსებითი სახელის წარმოქმნა სუბსტანტივაციით (Substantivierung)

არსებითი სახელის წარმოქმნაში დიდ როლს ასრულებს სუბსტანტივაცია ანუ სხვადასხვა მეტყველების ნაწილისაგან არსებითი სახელის მიღება.

ამ წესით არსებითი სახელი მიიღება:

- ა. ზმნებით (არ იცვლება ზმნის საწყისი ფორმა) ანუ ნებისმიერი ზმნის **Intinitiv** – ით. ამასთან, არსებით სახელს ექნება საშუალო სქესის არტიკლი. მრავლობითი რიცხვი არ გააჩნია და იბრუნვის ძლიერი ბრუნების წესით.

lesen – das Lesen (კითხვა - ზმნა, კითხვა – არსებითი სახელი)

schreiben – das Schreiben (წერა – ზმნა, წერა – არსებითი სახელი)

და ა.შ.

- წინდებულებიანი ზმნებით (**beim, zum, vom, ins, im, am** და სხვა) –
beim Telefonieren, vom Rauchen (ტელეფონზე საუბრისას, მოწევისაგან)
zum Arbeiten, zum Lernen (სამუშაოდ, სასწავლად)

და ა.შ.

ბ. ზედსართავი სახელით (Adjektiv)

- უმლაუტის გარეშე, მხოლოდ საშუალო სქესის –
gut – das Gute (კარგი, სიკეთე)
schön – das Schöne (ლამაზი, სილამაზე)
wahr – das Wahre (მართალი, სიმართლე)
dunkel – das Dunkel/das Dunkle (ბნელი, სიბნელე)
rot – das Rot/das Rote (წითელი, წითელი ფერი)

და ა.შ.

- უმლაუტით, ყოველთვის მდედრობითი სქესის –
rot – die Röte (სიწითლე)
gut – die Güte (სიკეთე)

და ა.შ.

3.2.1.5 არსებითი სახელის წარმოქმნა სიტყვათა შერწყმით (Zusammengesetzte Substantive/Komposita).

კომპოზიტი შედგება ორი ან მეტი დამოუკიდებელი სიტყვისაგან. განასხვავებენ განმსაზღვრელ (*Bestimmungswort*) და ძირითად სიტყვას (*Grundwort*). ძირითადი სიტყვა ყოველთვის არსებითი სახელია და დგას მთლიანი სიტყვის ბოლოს (*am Ende*). ძირითადი სიტყვა განსაზღვრავს კომპოზიტის გრამატიკულ სქესს და იბრუნვის. განმსაზღვრელი სიტყვა დგას კომპოზიტის თავში და მახვილიანია. არსებობს სიტყვათა შერწყმის ოთხი სახეობა:

- ა. არსებითი სახელი + არსებითი სახელი – (*Nomen + Nomen*)
das Haus + die Tür – die Haustür – სახლის კარები
der Garten + das Haus – das Gartenhaus – ქობი ბაღში
die Schaukel + der Stuhl – der Schaukelstuhl – სარწყველა
die Wörter + das Buch – das Wörterbuch – ლექსიკონი.
- ბ. ზედსართავი სახელი + არსებითი სახელი (*Adjektiv + Nomen*)
klein + der Bus – der Kleinbus – მიკროავტობუსი
quer + die Straße – die Querstraße – გზაჯვარედინი
- გ. ზმნა + არსებითი სახელი (*Verb + Nomen*)
ზმნის ინფინიტივის დაბოლოება ზოგჯერ იკარგება.
tanzen + die Schule – die Tanzschule – ცეკვის სკოლა
rechnen + das Heft – das Rechenheft – უჯრედებიანი რვეული
- დ. წინდებული + არსებითი სახელი (*Präposition + Nomen*)
auf + der Satz – der Aufsatz – თხზულება
nach + die Speise – die Nachspeise – ჩაროზი
vor + das Urteil – das Vorurteil – ცრურწმენა.
- ე. სიტყვათა შერწყმა მაკავშირებელი სიტყვით (*Fugenelement*) ანუ (*Bindelaut*)
e - das Tagebuch, das Schweinefleisch – დღიური, ღორის ხორცი
n - der Zungenbrecher, der Sonnenhut – ენის გასატეხი, მზის ქუდი
en - die Menschenwürde, das Herrenhemd – ღირსება, მამაკაცის პერანგი
s - die Zukunftsmusik, das Weihnachtsgeschenk – მომავლის მუსიკა, საშობაო საჩუქარი
es - die Jahreszeit, die Landessprache – წელიწადის დრო, სახელმწიფო ენა.
er - der Kinderstuhl, der Bilderrahmen – საბავშვო სკამი, ჩარჩო (სურათის)
- ვ. რამდენიმე სიტყვის შერწყმა (*Mehrfachzusammensetzung*)
die Schönwetterperiode – კარგი ამინდის პერიოდი
der Gutenachtkuss – ძილისპირულის კოცნა
der Briefmarkensammler – ფილატელისტი

3.2.1.6 უცხო წარმოშობის სიტყვები (Internationalismen)

უცხო სიტყვების უმრავლესობა (ლათინური, ბერძნული, ფრანგული და ინგლისური ლექსიკონიდან შემოსული) მიიღება დაბოლოებებით (mit Endungen):

დაბოლოება	არს. სახელი	დაბოლოება	არს. სახელი	დაბოლოება	არს.სახელი
-ent	der Student სტუდენტი	-enz	die Tendenz ტენდენცია	-ur	die Literatur ლიტერატურა
-ant	der Emigrant ემიგრანტი	-anz	die Toleranz ტოლერანტობა	-üre	die Lektüre საკითხავი
-ist	der Germanist გერმანისტი	-ik	die Lyrik ლირიკა	-o	das Rondo რონდო
-at	der Bürokrat ბიუროკრატი	-ar	das Formular ფორმულარი	-esse	die Delikatesse დელიკატესი
-soph ან -sof	der Philosoph ფილოსოფოსი	-and	der Doktorand დოქტორანტი	-ing	das Marketing მარკეტინგი
-log (e)	der Philologe ფილოლოგი	-ade	die Limonade ლიმონათი	-um	das Studium სწავლა
-nom	der Astronom ასტრონომი	-age	die Reportage რეპორტაჟი	-a	das Thema თემა
-graph ან -graf	der Bibliograph ბიბლიოგრაფი	-ette	die Tablette აბი	-ment	das Kompliment კომპლიმენტი
-ar	der Kommissar კომისარი	-ie	die Harmonie ჰარმონია	-ismus	der Formalismus ფორმალიზმი
-är	der Millionär მილიონერი	-ion	die Region რეგიონი	-mus	der Enthusiasmus ენტუზიაზმი
-eur	der Ingenieur ინჟინერი	-tion	die Publikation პუბლიკაცია	-us	der Zirkus ცირკი
-it	der Kredit კრედიტი	-os	das Epos ეპოსი	-in	das Vitamin ვიტამინი
-or	der Doktor დოქტორი	-(t)ät	die Souveränität სუვერენიტეტი	-il	das Ventil სარქველი
-ell	das Rondell მრგვალი სკვერი	-isse	die Prämisse წინაპირობა	-ier	der Passagier მგზავრი

და 27

3.2.2 შინაარსის მიხედვით (...dem Inhalt nach)

3.2.2.1 კონკრეტული არსებითი სახელები (Konkrete Nomen)

კონკრეტულს მიეკუთვნება სულიერი არსებითი სახელები, საგნები, რომლებიც ხუთივე გრძობაზე (ხედვა, სმენა, დაგემოვნება, ყნოსვა, შეხება-შეგრძნება) აღიქმება.

ა. საკუთარი არსებითი სახელები (Eigennamen)

Helene, Peter, Schiller
München, Deutschland

ელენე, პეტრე, შილერი
მიუნხენი, გერმანია

ბ. საზოგადო არსებითი სახელები (Gattungsnamen)

Mensch, Tier, Adler, Berg, Wein ადამიანი, ცხოველი, არწივი, მთა, ღვინო

გ. კრებითი არსებითი სახელები (Sammelnamen)

Gebirge, Werkzeug, Familie მთიანეთი, ხელსაწყო (მოწყობილობა), ოჯახი

დ. ნივთიერებათა სახელები (Stoffnamen)

Honig, Holz, Silber თაფლი, ხის მასალა, ვერცხლი

3.2.2.2 აბსტრაქტული არსებითი სახელები (Abstrakte Nomen)

არსებითი სახელები, რომლებიც გონებით, წარმოსახვით აღიქმება

ა. დამოკიდებულება: Liebe, Hass, Entfernung – სიყვარული, სიძულვილი, დაშორება.

ბ. მდგომარეობა: Glück, Frieden, Ruhe – ბედნიერება, მშვიდობა, სიმშვიდე.

გ. თვისობრიობა: Treue, Fleiß – ერთგულება, სიბეჯითე.

დ. წარმოდგენა: Idee, Seele, Wissen – იდეა, სული, ცოდნა.

ე. ქმედება: Streik, Hilfe – აჯანყება, დახმარება.

ვ. პროცესი: Erlebnis, Schlaf – მოვლენა, ძილი.

ზ. მეცნიერება, ხელოვნება: Naturkunde, Musik – ბუნებისმეტყველება, მუსიკა.

თ. წონა, ზომა, დრო: Gramm, Kilometer, Minute – გრამი, კილომეტრი, წუთი.

3.2.3 არსებითი სახელები სქესის მიხედვით (...dem Geschlecht nach)

არსებობს 3 გრამატიკული სქესი: მამრობითი, მდედრობითი, საშუალო

das männliche (maskuline), das weibliche (feminine), das sächliche (neutrale) Geschlecht

ყოველ არსებით სახელს გააჩნია გრამატიკული სქესი. იგი მხოლოდ იშვიათ შემთხვევაში ემთხვევა ბიოლოგიურ სქესს. გრამატიკული სქესი მოქმედებს ზედსართავ და ნაცვალსახელებზე. მხოლოდ განსაზღვრული არტიკლი (der, die, das) მიუთითებს არსებითი სახელის გრამატიკულ სქესზე.

არსებით სახელს შეიძლება ჰქონდეს არა ერთი, არამედ ორი ან ზოგ შემთხვევაში სამი არტიკლიც. არტიკლი ხშირად უცვლის სიტყვას მნიშვნელობას.

ყოველი არსებითი სახელი შესწავლილ უნდა იქნეს თავისი განსაზღვრული არტიკლით!

3.2.3.1 მამრობით სქესს (Maskulina) მიეკუთვნება:

ა. მამრობითი სქესის სულიერი არსებითი სახელები:

der Mann - კაცი

der Nachbar - მეზობელი

der Vater - მამა

der Löwe - ლომი

der Bruder - ძმა

der Hund - ძაღლი

der Junge - ბიჭი

der Leopard - ლეოპარდი

der Herr - ბატონი

der Bock - თხა

der Hirt(e) - მწყემსი

der Ochse - ხარი

ბ. ზოგიერთი ფრინველის სახელი:

der Adler – არწივი	der Specht – კოდალა	der Geier – ძერა
der Rabe – ყორანი	der Spatz – ბელურა	der Pfau – ფარშევანგი
der Star – შოშია	der Falke – შევარდენი	der Schwan – გელი
der Papagei – თუთიყუში	der Fink – ნიბლია	და ა.შ.

გ. ქარების, მხარეების, წელიწადის დროთა, კვირის დღეების, დღის სხვადასხვა დროის მონაკვეთი:

der Taifun – ტაიფუნი	der Herbst – შემოდგომა	der Sonntag – კვირა
der Osten – აღმოსავლეთი	der März – მარტი	der Morgen – დილა
		და ა.შ.

დ. მთათა სახელები:

der Harz – ჰარცი	der Kaukasus – კავკასიონი	der Elbrus – იალბუზი
		და ა.შ.

ე. მინერალთა სახელები:

der Achat – აქატი	der Brillant – ბრილიანტი	der Diamant – ალმასი
der Mergel – მერგელი		და ა.შ.

ვ. ამინდის მოვლენების გამოხატველი:

der Schnee – თოვლი	der Regen – წვიმა	der Blitz – ელვა
		და ა.შ.

ზ. მანქანის მარკა:

der Opel – ოპელი	der Mercedes – მერსედესი	der Jeep – ჯიპი
		და ა.შ.

თ. ფულის ერთეულის ნიშნები (გარდა სიტყვებისა –a და –e დაბოლოებით):

der Euro – ევრო	der Dollar – დოლარი	der Lari – ლარი
		და ა.შ.

ი. უმეტესობა ერთმარცვლიანი (einsilbig) არსებითი სახელებისა:

der Biss – კბენა	der Krug – კათხა	der Ball – ბურთი
der Ruf – ძახილი	der Klang – რეკვა	der Bau – მშენებლობა
		და ა.შ.

კ. უმეტესობა სასმელთა სახელებისა:

der Brandy – ბრენდი	der Schnaps – არაყი	der Kaffee – ყავა
der Kognak – კონიაკი	der Whisky – ვისკი	der Tee – ჩაი
der Likör – ლიქიორი	der Wein – ღვინო	der Saft – წვენი

და ა.შ.

ლ. სულიერი არსებითი სახელები, რომლებიც ადამიანთა წარმომავლობას და პროფესიას გამოხატავს (მხოლოდ მამრობითი სქესის პიროვნებები) დაბოლოებით:

- er – der Republikaner – რესპუბლიკელი
- ler – der Künstler – ხელოვანი
- ner – der Schaffner – გამცილებელი

და ა.შ.

მ. ბევრი უსულო და სულიერი არსებითი სახელი სუფიქსებით:

- er – der Anker – ღუზა	- ling – der Liebling - საყვარელი
- el – der Apfel – ვაშლი	- ich – der Teppich - ხალიჩა
- en – der Boden – იატაკი	- am – der Bräutigam - საქმრო
- rich – der Gänserrich – ბატი (მამალი)	- ig – der Essig – ძმარი

და ა.შ.

ნ. უცხო წარმოშობის სიტყვები სუფიქსებით (Fremdwörter)

- ent – der Student – სტუდენტი	- mus – der Rhythmus – რიტმი
- ant – der Aspirant – ასპირანტი	- an – der Vulkan – ვულკანი
- ist – der Organist – ორღანისტი	- ier - der Passagier – მგზავრი
- at – der Diplomat – დიპლომატი	- eur – der Redakteur – რედაქტორი
- soph – der Philosoph – ფილოსოფოსი	- it – der Favorit – ფავორიტი
- log – der Prolog – პროლოგი	- ar – der Jubilar – იუბილარი
- nom – der Astronom – ასტრონომი	- arch – der Patriarch – პატრიარქი
- graf – der Fotograf – ფოტოგრაფი	- urg – der Chirurg - ქირურგი
- us – der Bambus – ბამბუკი	

3.2.3.2 მდედრობით სქესს (Feminina) მიეკუთვნება -

ა. ყველა მდედრობითი სქესის სულიერი არსებითი სახელი (Lebewesen)

die Frau – ქალი	die Tochter – ქალიშვილი
die Mutter – დედა	die Kuh – ძროხა
die Tante – დეიდა	die Gans – ბატი

და ა.შ.

ბ. ყველა არსებითი სახელი დაბოლოებით - in:

die Schülerin – მოსწავლე (გოგონა)	die Löwin – ლომი (დედალი)
die Architektin – არქიტექტორი (ქალი)	die Äffin – მაიმუნი (დედალი)
die Schwedin – შვედი (ქალი)	

და ა.შ.

გ. უმეტესობა ხეებისა (არა ხეხილი) (Waldbäume):

die Linde – ცაცხვი	die Kiefer – ფიჭვი
die Tanne – ნაძვი	die Lärche – ლარაქსი (წიწვოვანი ხე)
die Pappel – ალვა	

და ა.შ.

დ. უმეტესობა გერმანიის მდინარეებისა (Flüsse):

die Elbe – ელბა	die Weser – ვეზერი
die Oder – ოდერი	

და ა.შ.

ე. სხვა მდინარეები დაბოლოებებით -a, -e, -u:

die Wolga – ვოლგა	die Donau – დუნაი
die Themse – ტემზა	და ა.შ.

ვ. ციფრების სახელწოდება (Zahlen):

die Eins – ერთი	die Null – ნული
die Zwei – ორი	die Million – მილიონი

და ა.შ.

ლ. უცხო წარმოშობის სუფიქსებით (უსულო) (Fremdwörter):

- ie - die Fotografie – ფოტოგრაფია	- (t)ur - die Diktatur – დიქტატურა
- ion - die Region – რეგიონი	- is - die Basis – ბაზისი
- tion - die Negation – უარყოფა	- isse - die Kulisse – კულისები
- (t)ät - die Universität – უნივერსიტეტი	- a - die Propaganda – პროპაგანდა
- ik - die Belletristik – ბელეტრისტიკა	- ette - die Zigarette – სიგარეტი.
- enz - die Konferenz – კონფერენცია	აგრეთვე: euse - die Masseuse – მასაჟისტი (ქალი)
- anz - die Distanz – დისტანცია	და ა.შ.

3.2.3.3 საშუალო სქესს (Neutra) მიეკუთვნება -

ა. ბავშვთა და ცხოველთა ნაწიერების სახელები (Kinder - und Jungennamen):

das Baby – ჩვილი ბავშვი	das Kind – ბავშვი
das Kalb – ხბო	das Ferkel – გოჭი
das Füllen – კვიცი	das Lamm – კრავი

და ა.შ.

ბ. ორივე (ბიოლ.) სქესის ცხოველთა სახელები (Tiernamen):

das Pferd – ცხენი	das Schaf – ცხვარი
das Rind – საქონელი	das Schwein – ღორი

და ა.შ.

გ. კონტინენტების, ქვეყნების, კუნძულთა, ნახევარკუნძულთა, ქალაქების, სოფლების სახელები განსაზღვრებით (mit Attribut):

- das antike Europa – ანტიკური ევროპა
das moderne Australien – თანამედროვე ავსტრალია
das Frankeich des 19. Jahrhunderts - XIX - საუკუნის საფრანგეთი
das historische Tbilissi – ისტორიული თბილისი

და ა.შ.

დ. უმეტესობა ქიმიური ელემენტებისა (Chemieelemente):

das Brom – ბრომი	das Helium – ჰელიუმი
das Uran – ურანი	das Gold – ოქრო
das Platin – პლატინა	das Silber – ვერცხლი

და ა.შ.

ე. ასო – ბგერათა სახელწოდებანი (Namen der Buchstaben):

- das A – ანი
das Beta – ბეტა (ბერძ.)
das Alphabet – ანბანი

და ა.შ.

ვ. წილობითი რიცხვითი სახელები (Bruchzahlen):

- das Drittel – მესამედი
das Hundertstel – მესასედი

და ა.შ.

ზ. ყველა კნინობითი არსებითი სახელი დაბოლოებით – **chen, -lein, -sel**:

das Veilchen – ია

das Tischlein – პატარა მაგიდა

das Rätsel – გამოცანა

და ა.შ.

თ. უმეტესობა კრებითი სახელებისა (Sammelnamen):

das Volk – ხალხი

das Heer – ჯარი

das Wild – ნანადირევი

das Kraut – მწვანელი

და ა.შ.

ო. კრებითი სახელები თავსართით Ge - :

das Gebirge – მთები

das Gebäck – ნამცხვარი

და ა.შ.

კ. სხვა მეტყველების ნაწილებით წარმოქმნილი არსებითი სახელები:

• ზმნები: das Lesen – კითხვა

das Rauchen – მოწევა (მაგ. თამბაქოს)

და ა.შ.

• ზედსართავი სახელები:

das Dunkel – სიბნელე

das Rot – წითელი ფერი

და ა.შ.

• ფრაზები: das Ach und Weh – „ვაი და ვუი“

das Hin und Her – იქით - აქეთ

და ა.შ.

ლ. დიდი სასტუმროების, კაფეების, კინოთეატრების სახელწოდებანი:

das Sheraton – შერატონი

das Kranzler – კრანცლერი

das Maxim – მაქსიმი

და ა.შ.

მ. უმეტესობა არსებითი სახელებისა სუფიქსებით:

- tum – das Altertum – სიბველე

- nis – das Erlebnis – მოვლენა

- sal – das Schicksal – ბედისწერა

- icht – das Dickicht – გაუვალ ტყე

და ა.შ.

ნ. უცხო წარმოშობის არსებითი სახელები სუფიქსებით (უსულო) (Fremdwörter):

- ent – das Talent – ტალანტი

- ment – das Element – ელემენტი

- at – das Diktat – დიქტატი

- ett – das Etikett – ეტიკეტი

- ät – das Porträt – პორტრეტი

- il – das Ventil – სარქველი

- al – das Ideal – იდეალი

- o – das Solo – სოლო

- on – das Flakon – ფლაკონი

- all – das Metall – მეტალი

- it – das Requisit – რეკვიზიტი

- ell – das Karussell – კარუსელი

- är – das Militär – მხედრობა

- el – das Hotel – სასტუმრო

- iv – das Motiv – მოტივი

- um – das Zentrum – ცენტრი

- a – das Dilemma – დილემა

და ა.შ.

ძირითადი წესების გარდა არსებობს არა ერთი გამონაკლისი.

მაგალითად: der Skorpion, der Spion, der Katholik, der Name, der Käse
(მორიელი, ჯაშუში, კათოლიკე, სახელი, ყველი)
die Butter, die Insel (კარაქი, კუნძული)
das Auge, das Ende, das Futur, das Stadion
(თვალი, დასასრული, მომავალი, სტადიონი)

და ა.შ.

ვინაიდან არსებით სახელთა უმრავლესობა დადგენილ წესს არ ემორჩილება, უმჯობესია მათი დამახსოვრება მისხავე არტიკლთან ერთად!

3.2.3.4 არსებითი სახელი ხან ერთი, ხან მეორე არტიკლით (Nomen mit schwankendem Artikel)

ა. სხვადასხვა არტიკლით, ერთი და იმავე ფორმითა და მნიშვნელობით:

der Sims – ლავგარდანი der Traktat – ტრაქტატი
das Sims – ლავგარდანი das Traktat – ტრაქტატი

der Polster – ბალიში (ავეჯის) der Quell – წყარო
das Polster – ბალიში (ავეჯის) die Quelle – წყარო

der Filter – ფილტრი
das Filter – ფილტრი

და ა.შ.

ბ. სხვადასხვა არტიკლითა და მნიშვნელობით და ერთი და იმავე ფორმით.

der Band – ტომი (წიგნის) der Kunde – მყიდველი
das Band – შეკვრა die Kunde – ცნობა
die Band – მუსიკალური ჯგუფი

der Bauer – გლეხი der Leiter – წინამძღოლი
das Bauer – გალია die Leiter – კიბე

der Flur – შესასვლელი der Messer – საზომი
die Flur – ველი das Messer – დანა

der Gehalt – შინაარსი der See – ტბა
das Gehalt – გასამრჯელო die See – ზღვა

das Steuer – საჟე der Erbe – მემკვიდრე
die Steuer – გადასახადი das Erbe – მემკვიდრეობა

და ა.შ.

3.3 არსებითი სახელის რიცხვი (Numeri der Substantive)

არსებით სახელს გააჩნია ორი რიცხვი: მხოლოდითი (Singular ანუ Einzahl) და მრავლობითი (Plural ანუ Mehrzahl). არსებითი სახელის ძირითადი (საწყისი) ფორმა მხოლოდითია.

3.3.1 არსებითი სახელის მრავლობითი რიცხვის წარმოება (Pluralbildung der Nomen)

სამივე სქესის არსებით სახელს მრავლობით რიცხვში აქვს ერთი და იგივე არტიკლი die (განსაზღვრული). გერმანულ ენაში არსებით სახელს გააჩნია მრავლობითი რიცხვის წარმოების 5 ძირითადი ჯგუფი დაბოლოებით ან მის გარეშე. უმლაუტით ან უმლაუტის გარეშე. აგრეთვე, მრავლობითი რიცხვის წარმოების განსაკუთრებული შემთხვევები (Besondere Fälle der Pluralbildung).

1. - e უმლაუტით ან მის გარეშე (mit oder ohne Umlaut)
 2. - er უმლაუტით (mit Umlaut)
 3. - (e)n უმლაუტის გარეშე (ohne Umlaut)
 4. - დაბოლოება არ გააჩნია. უმლაუტით ან მის გარეშე (mit oder ohne Umlaut)
 5. - s (მიეკუთვნება უმეტესობა უცხო წარმოშობის სიტყვებისა (Fremdwörter))
- მრ. რიცხვის წარმოების განსაკუთრებული შემთხვევები (Besondere Fälle der Pluralbildung)

3.3.2 - e - ჯგუფს მიეკუთვნება მამრობითი სქესის არსებითი სახელები (Maskulina)

3.3.2.1 ა. უმლაუტის გარეშე (ohne Umlaut)

der Zweig – die Zweige – ტოტი
der – Teil – die Teile – ნაწილი
der Arm – die Arme – ხელი
der Erfolg – die Erfolge – წარმატება
der Ruf – die Rufe – ძაბილი
der Abend – die Abende – საღამო
der Monat – die Monate – თვე
der Versuch – die Versuche – ცდა

der Tisch – die Tische – მაგიდა
der Teppich – die Teppiche – ხალიჩა
der Stern – die Sterne – ვარსკვლავი
der Schuh – die Schuhe – ფეხსაცმელი
der Ort – die Orte – ადგილი
der Pfad – die Pfade – ბილიკი
der Tag – die Tage – დღე
der Hund – die Hunde – ძაღლი

და ა.შ.

ბ. უმლაუტით (mit Umlaut)

ამ ჯგუფის არსებით სახელთა უმრავლესობა, ფუძეში a, o, u, au ხმოვნებით, იღებს უმლაუტს.

der Ball – die Bälle – ბურთი
der Zahn – die Zähne – კბილი
der Sack – die Säcke – ტომარა
der Bach – die Bäche – ნაკადული
der Ton – die Töne – ბგერა (ხმა)
der Topf – die Töpfe – ქოთანნი
der Lohn – die Löhne – ხელფასი
der Gesang – die Gesänge – სიმღერა, გალობა

der Rock – die Röcke – ქვედა კაბა
der Wolf – die Wölfe – მგელი
der Stuhl – die Stühle – სკამი
der Wunsch – die Wünsche – სურვილი
der Turm – die Türme – კოშკი
der Raum – die Räume – სივრცე
der Traum – die Träume – ოცნება
der Gebrauch – die Gebräuche – ადათ-წესი, გამოყენება.

და ა.შ.

გ. უცხო წარმოშობის არსებითი სახელები (Fremdwörter):

der Passagier – die Passagiere – მგზავრი
der Jubilar – die Jubilare – იუბილარი

der Redakteur – die Redakteure – რედაქტორი
der Admiral – die Admirale – ადმირალი

der Vulkan – die Vulkane – ვულკანი
der Granit – die Granite – გრანიტი
der Apparat – die Apparate – აპარატი

der Takt – die Takte – ტაქტი
der Kontinent – die Kontinente – კონტინენტი
der Prolog – die Prologe – პროლოგი

დ. ორმაგდება ბოლო თანხმოვანი (Verdoppelung)

der Zirkus – die Zirkusse – ცირკი

der Omnibus – die Omnibusse – და ა.შ.

3.3.2.2 მდედრობითი სქესის არსებითი სახელები (Feminina)

ა. ერთი ჯგუფი მდედრობითი სქესის ერთმარცვლიანი არსებითი სახელებისა უმლაუტით (einsilbige Nomen mit Umlaut):

die Axt – die Äxte – ნაჯახი
die Bank – die Bänke – სკამი
die Brust – die Brüste – მკერდი
die Faust – die Fäuste – მუჭა
die Frucht – die Früchte – ნაყოფი
die Gans – die Gänse – ბატი
die Hand – die Hände – ხელი

die Kraft – die Kräfte – ძალა
die Kunst – die Künste – ხელოვნება
die Macht – die Mächte – ძალაუფლება
die Nacht – die Nächte – ღამე
die Nuss – die Nüsse – თხილი
die Stadt – die Städte – ქალაქი
die Wand – die Wände – კედელი

ბ. ბოლო თანხმოვნის გაორმაგება (Verdoppelung)

die Betrübnis – die Betrübnisse – დარდი, მოწყენილობა
die Erkenntnis – die Erkenntnisse – შემეცნება

და ა.შ.

3.3.2.3 საშუალო სქესის არსებითი სახელები (Neutra)

ა. უმლაუტის გარეშე (ohne Umlaut)

das Papier – die Papiere – ქაღალდი
das Paar – die Paare – წყვილი
das Haar – die Haare – თმა
das Jahr – die Jahre – წელიწადი
das Tier – die Tiere – ცხოველი
das Meer – die Meere – ზღვა
das Tor – die Tore – კიშკარი

das Boot – die Boote – ნავი
das Bein – die Beine – ფეხი
das Fest – die Feste – დღესასწაული
das Heft – die Hefte – რვეული
das Zelt – die Zelte – კარავი
das Schiff – die Schiffe – გემი
das Pferd – die Pferde – ცხენი

და ა.შ.

ბ. ბოლო თანხმოვნის გაორმაგება (Verdoppelung)

das Ereignis – die Ereignisse – მოვლენა
das Geheimnis – die Geheimnisse – საიდუმლო
das Hindernis – die Hindernisse – წინააღმდეგობა

და ა.შ.

გ. უცხო წარმოშობის არსებითი სახელები (Fremdwörter) (არასულიერი):

das Argument – die Argumente – არგუმენტი
das Talent – die Talente – ნიჭი
das Motiv – die Motive – მოტივი
das Idiom – die Idiome – იდიომა

das Skelett – die Skelette – ჩონჩხი
das Format – die Formate – ფორმატი
das Ideal – die Ideale – იდეალი
das System – die Systeme – სისტემა

და ა.შ.

3.3.4.3 საშუალო სქესის ზოგიერთი არსებითი სახელი (Neutra)

ა. das Ohr – die Ohren – ყური	das Auge – die Augen – თვალი
das Bett – die Betten – საწოლი	das Junge – die Jungen – ცხოველის ნაშიერი
das Herz – die Herzen – გული	das Ende – die Enden – ბოლო

და ა.შ.

ბ. ზოგიერთი უცხო წარმოშობის სიტყვა (Fremdwörter)

das Elektron – die Elektronen – ელექტრონი	das Auditorium – die Auditorien – აუდიტორია
das Datum – die Daten – თარიღი	das Stadium – die Stadien – სტადია
das Zentrum – die Zentren – ცენტრი	das Dogma – die Dogmen – დოგმა
das Drama – die Dramen – დრამა	das Paradigma – die Paradigmen – პარადიგმა
das Epos – die Epen – ეპოსი	das Material – die Materialien – მასალა
das Prinzip – die Prinzipien – პრინციპი	

და ა.შ.

შენიშვნა: -um -a -os – ზე დაბოლოებული სიტყვები მრავლობით რიცხვში კარგავენ საკუთარ სუფიქსს: das Datum- die Daten, das Drama – die Dramen, ზოგჯერ ემატება ხმოვანი i: das Prinzip – die Prinzipien.

3.3.5 -s გგუფს მიეკუთვნება – უმეტესობა სამივე სქესის უცხო წარმოშობის სიტყვებისა (Fremdwörter aller drei Geschlechter)

3.3.5.1 ყოველთვის უმლაუტის გარეშე (ohne Umlaut)

der Balkon – die Balkons – აივანი	der Chef – die Chefs – უფროსი
der Pavillon – die Pavillons – პავილიონი	der Salon – die Salons – სალონი
die Bouillon – die Bouillons – ბულიონი	die Fassung – die Fassungen – ფასონი
die Saison – die Saisons – სეზონი	das Cafe – die Cafes – კაფე
das Restaurant – die Restaurants – რესტორანი	das Kino – die Kinos – კინო
das Auto – die Autos – მანქანა	das Flakon – die Flakons – ფლაკონი
das Kasino – die Kasinos – კაზინო (სამორინე)	das Genie – die Genies – გენიოსი
das Büro – die Büros – ბიურო	das Hotel – die Hotels – სასტუმრო

და ა.შ.

3.3.5.2 საკუთარი სახელები (Eigennamen)

- die Buddenbrooks – ბედენბროკები (იგულისხმება ამ გვარის ადამიანთა გგუფი)
die Singers – ზინგერები
die Müllers – მიულერები
die Schellenbergs – შელენბერგები

და ა.შ.

აგრეთვე სიტყვები:

- der Papa – die Papas – მამა (ან der Vati – die Vatis)
die Mama – die Mamas – დედა (ან die Mutti – die Muttis)

და ა.შ.

3.3.5.3 იშვიათად გერმანული (deutsche) წარმოშობის სახელები

der Uhu – die Uhus – ჭოტი	der PKW – die PKWs – კერძო სატვირთო მანქანა
das Hoch – die Hochs – კარგი ამინდის პერიოდი	das Tief – die Tiefs – ცუდი ამინდის პერიოდი
das Wrack – die Wracks – დაზიანებული საგანი	

და ა.შ.

3.3.6 ჯგუფს დაბოლოების გარეშე (endungslos) მიეკუთვნება –

3.3.6.1 მამრობითი სქესის ყველა არსებითი სახელი (Maskulina) დაბოლოებით: -er,-el,-en

ა. უმლაუტის გარეშე (ohne Umlaut):

der Koffer – die Koffer – ჩემოდანი

der Kragen – die Kragen – საყელო

der Brunnen – die Brunnen – ჭა

der Onkel – die Onkel – ბიძა

der Sommer – die Sommer – ზაფხული

der Tropfen – die Tropfen – წვეთი

der Adler – die Adler – არწივი

der Maler – die Maler – მხატვარი

der Morgen – die Morgen – დილა

der Schatten – die Schatten – ჩრდილი

der Künstler – die Künstler – ხელოვანი

და ა.შ.

ბ. უმლაუტით (mit Umlaut):

der Acker – die Äcker – ღეზა

der Boden – die Böden – იატაკი

der Hafen – die Häfen – ნავსადგური

der Ofen – die Öfen – ღუმელი

der Vogel – die Vögel – ფრინველი

der Apfel – die Äpfel – ვაშლი

der Garten – die Gärten – ბაღი

der Mantel – die Mäntel – პალტო

der Vater – die Väter – მამა

და ა.შ.

3.3.6.2 მდედრობითი სქესის 2 არსებითი სახელი (Feminina)

die Mutter – die Mütter – დედა

die Tochter – die Töchter – ქალიშვილი

3.3.6.3 საშუალო სქესის არსებითი სახელები (Neutra)

ა. დაბოლოებით: -er,-el,-en.

das Muster – die Muster – ნიმუში

das Kissen – die Kissen – ბალიში

das Mittel – die Mittel – საშუალება

das Kapitel – die Kapitel – თავი

das Kloster – die Klöster – მონასტერი

და ა.შ.

ბ. დაბოლოებით: -sel,-chen,-lein

das Rätsel – die Rätsel – გამოცანა

das Märchen – die Märchen – ზღაპარი

das Fräulein – die Fräulein – ქალიშვილი

და ა.შ.

(chen, lein აკნინებს სიტყვას: (Kosenamen/Diminutiva) das Tischchen das Büchlein.)

და ა.შ.

3.3.7 მრავლობითი რიცხვის წარმოების განსაკუთრებული შემთხვევები (Besondere Fälle der Pluralbildung)

ზოგიერთი არსებითი სახელი მრავლობითი რიცხვის წარმოებისას არ ემორჩილება ზემოთგანხილულ წესებს.

3.3.7.1 მრავლობით რიცხვს აწარმოებს მონათესავე სიტყვები (verwandte Wörter) და ქმნიან კომპოზიტებს

der Schmuck – die Schmucksachen – სამკაული (აგრეთვე: Schmuckwaren ან Schmuckartikel)

der Rat – die Ratschläge – რჩევა

der Bau – die Bauten – მშენებლობა

der Dank – die Danksagungen – მადლობა

das Obst – die Obstsorten – ხილი

der Regen – die Regengüsse – წვიმა

der Stock – die Stockwerke – სართული

და ა.შ.

3.3.7.2 –mann – ს ცვლის –leute:

der Seemann – die Seeleute – მეზღვაური

der Kaufmann – Kaufleute – ვაჭარი

der Landmann – die Landleute – გლეხი

და ა.შ.

3.3.7.3 არსებითი სახელი მხოლოდ მრავლობით რიცხვში (nur Plural), უწოდებენ “Pluraletantum”-ს.

die Eltern, die Geschwister – მშობლები, და-ძმა

die Weihnachten, die Ostern, die Pfingsten – შობა, აღდგომა, ამაღლება

die Ferien, die Flegeljahre – არდადეგები, „მამლაცინობის“ წლები

die Anden, die Alpen, die Tropen – ანდები, ალპები, ტროპიკები

die Kosten, die Einkünfte – ხარჯები, შემოსავალი

die Alimente – ალიმენტი

die Windpocken, die Röteln – ყვავილი, წითელა (დაავადება)

die Leute, die Gliedmaßen – ხალხი, სახსრები (სხეულის)

და ა.შ.

3.3.7.4 არსებითი სახელები, ყოველთვის მხოლოდ მრავლობით რიცხვში, უწოდებენ „Singularetantum“-ს. (ანუ მრავლობითი რიცხვი არ გააჩნია)

München, Deutschland – მიუნხენი, გერმანია

der “Woyzeck”, die Erde, das All – “ვოიცეკი”, დედამიწა, კოსმოსი

der Pazifik, der Kaukasus, die Eifel – წყნარი ოკეანე, კავკასიონი, აიფელის მთა

das Wasser, die Milch, der Käse – წყალი, რძე, ყველი

die Wolle, das Gold, das Silber, das Eisen – შალი, ოქრო, ვერცხლი, რკინა

die Menschheit, der Lärm, das Vieh – კაცობრიობა, ხმაური, პირუტყვი

das Gepäck, das Gebäck, das Geschrei – ბარგი, ნამცხვარი, ყვირილი

die Herde, das Laub – ფარა/ჯოგი/რემა; სიმწვანე

der Fleiß, die Jugend, der Hunger – სიბეჯითე, ახალგაზრდობა, შიმშილი

die Finsternis, die Kälte, der Schnee – სიბნელე, სიცივე, თოვლი

die Liebe, der Zorn, das Glück, die Freude – სიყვარული, ბრაზი, ბედნიერება, სიხარული

das Rechnen, das Gelb, das Schöne – ანგარიში, სიყვითლე, სილამაზე

220 Volt, 50 Ampere, 4 Grad Celsius, 3 Glas Bier – 220 ვოლტი, 50 ამპერი, 4 გრადუსი ცელსიუსით, 3 ჭიქა ლუდი

და ა.შ.

3.3.7.5 ლათინური მრავლობითი (Lateinischer Plural)

ზოგიერთი არსებითი სახელი მრავლობით რიცხვში იღებს ლათინურ დაბოლოებას.

der Numerus – die Numeri – რიცხვი	das Examen – die Examina/die Examen – გამოცდა
der Modus – die Modi – კილო	das Genus – die Genera – გვარი (გრამატიკული)
der Kasus – die Kasus – ბრუნვა (უ გრძელი)	das Minimum – die Minima – მინიმუმი
das Nomen – die Nomina – არსებითი სახელი	das Maximum – die Maxima – მაქსიმუმი

და ა.შ.

3.3.8 ორგვარი მრავლობითი რიცხვი (Zwei Pluralformen)

3.3.8.1 ერთი და იმავე მნიშვნელობით (gleiche Bedeutung):

das Schema – die Schemas, die Schemata – სქემა	das Komma – die Kommas, die Kommata – მძიმე
das Thema – die Themen, die Themata – თემა	das Prinzip – die Prinzipie, die Prinzipien – პრინციპი
der Balkon – die Balkone, die Balkons – აივანი	der Ort – die Orte, die Örter – ადგილი
der Kasten – die Kasten, die Kästen – ყუთი	das Tuch – die Tuche, die Tücher – მოსახვევი
der Magen – die Magen, die Mägen – კუჭი	das Ding – die Dinge, die Dinger – საგანი
der Junge – die Jungen, die Jungs (ჩრდ, გერმ) – ბიჭი	das Mädél – die Mädél, die Mädels (ჩრდ, გერმანია) – ქალიშვილი

და ა.შ.

3.3.8.2 სხვადასხვა მნიშვნელობით (verschiedene Bedeutung):

der Strauß – die Sträuße – თაიგული	der Strauß – die Strauße – სტრაუსი (ფრინველი)
die Bank – die Bänke – სკამი (მერხი)	die Bank – die Banken – ბანკი
die Mutter – die Mütter – დედა	die Mutter – die Muttern – ქანჭი
der Band die Bände - ტომი (წიგნის)	das Band – die Bänder – სახვევი
das Band – die Bande – კავშირი	
das Wort – die Wörter – სიტყვა	das Wort – die Worte – სიტყვა (მოხსენება)

და ა.შ.

3.3.9 საკუთარი სახელების მრავლობითი რიცხვი (Eigennamen)

- მამაკაცის საკუთარი სახელები იღებენ დაბოლოებას –e ან –s, გვხვდება დაბოლოების გარეშეც.
zwei Heinriche, drei Wolfgang – ორი ჰაინრიხი, სამი ვოლფგანგი
zwei Axel, drei Jochen – ორი აქსელი, სამი იოხენი
- ქალის საკუთარი სახელები იღებენ დაბოლოებას –(e)n ან –s, გვხვდება დაბოლოების გარეშეც.
zwei Marlenen, drei Hildruden – ორი მარლენე, სამი ჰილდრუდი
zwei Irenas, drei Ruths, zwei Agnes – ორი ირენა, სამი რუთი, ორი აგნესი

- გვარის დასახელება მეტწილად არის დაბოლოების გარეშე. ან დაბოლოებით **-s(-ens)**.
 die Märchen der Brüder Grimm – ძმები გრიმების ზღაპრები
 Rückers sind nicht zu Hause. – რიუკერები შინ არ არიან.
 Schulzens kommen morgen. – შულცები ხვალ მოვლენ.

3.3.10 არსებითი სახელის მრავლობითი რიცხვის წარმოება Pluralbildung der Substantive

სქემა

მრავლობითი რიცხვის სუფიქსი	გრამატიკული სქესი		
	მამრობითი (Maskulina)	მდედრობითი (Feminina)	საშუალო (Neutra)
e (უმლაუტით ან მის გარეშე)	გერმანული წარმოშობის არსებითი სახელთა უმრავლესობა: die Bäche, die Tage უცხო წარმოშობის სიტყვები სუფიქსებით: -ier, -eur, -ar, -al, -an, -iv, -it, -ent, -log-at: die Kavaliere პრეფიქსით Ge-: die Gesänge	გერმანული წარმოშობის ერთმარცვლიანი არსებითი სახელები: die Bänke დაბოლოებით nis die Kenntnisse	გერმანული წარმოშობის ბევრი არსებითი სახელი უმლაუტის გარეშე: die Pulte, die Tiere უცხო წარმოშობის არსებითი სახელები სუფიქსებით: ment, em, ell, ent, et, ett, al, ar, at, iv, om. die Motive დაბოლოებით nis: die Ereignisse
er (უმლაუტით)	გერმანული წარმოშობის არსებითი სახელთა ერთი ჯგუფი: die Sträucher		უმრავლესობა გერმანული წარმოშობის არსებითი სახელებისა: die Wörter დაბოლოებით tum: die Reichtümer
(e)n (უმლაუტის გარეშე)	ყველა არსებითი სახელი სუფიქსით -e: die Knaben გერმანული წარმოშობის ერთმარცვლიანი არსებითი სახელები: die Bären. განსაკუთრებული ჯგუფის არსებითი სახელები: die Namen. უცხო წარმოშობის სუფიქსებით: ent, ant, ist, at, sopf, log(e), nom, graph, ot, or, ik: die Assistenten	უმეტესობა მდ. სქესის არსებითი სახელებისა სუფიქსებით: -ei, -ung, -heit, -schaft, -keit, -tät, -ion, -in, აგრეთვე u ასოზე და თანხმოვანზე დაბოლოებული, ზოგიერთი უცხო წარმომავლობის სიტყვა: die Büchereien, die Schwestern, die Malerinnen, die Kulturen, die Frauen, die Personen	სუფიქსებით: -um, -a, -os (იკვეცება დაბოლოება) die Daten die Dramen die Epen
S (უმლაუტის გარეშე)	უცხო წარმოშობის სიტყვები: die Klubs საკუთარი სახელები: die Müllers აგრეთვე: die Papas, die Vatis	უცხო წარმოშობის სიტყვები: die Salamis. აგრეთვე: die Mamas, die Muttis	უცხო წარმოშობის სიტყვები: die Cafes
უსუფიქსო (უმლაუტით ან მის გარეშე)	დაბოლოებით: er, el, en: die Adler, die Vögel, die Kragen	ორი არსებითი სახელი: die Mütter, die Töchter	დაბოლოებით: -er, -el, -en, -sel, -chen, -lein. die Theater. die Mädchen, die Äuglein

მრავლობითი რიცხვის წარმოების განსაკუთრებული შემთხვევები:

- ა. მრავლობითი რიცხვი ქმნის კომპოზიტს: die Schmucksachen
- ბ. mann-ს ცვლის – leute: die Seeleute
- გ. ყოველთვის მრავლობით რიცხვში: die Eltern
- დ. მრავლობითი რიცხვი არ გააჩნია: das Glück
- ე. ორგვარი მრავლობითი რიცხვი:
 - die Themen, die Themata
 - die Sträuße, die Strauße
- ვ. საკუთარი სახელები დაბოლოებით –e,-s,-n,-ens,(-) zwei Heinriche, drei Ruths.

3.4 არსებითი სახელის ბრუნება (Deklination der Substantive)

3.4.1 შესავალი (Einführung)

- გერმანულ ენაში განასხვავებენ 4 ბრუნვას (Kasus ანუ Fälle):

Nominativ	– სახელობითი wer? was (ვინ? რა?)
Genitiv	– წათესაობითი wessen? (ვისი? რისი?)
Dativ	– მიცემითი wem? (ვის? რას?) (Wo?) (სად?)
Akkusativ	– ბრალდებითი wen? was? (ვინ? ვის?რა?რას?) (Wohin?) (საით?)

- ბრუნვების მეშვეობით იბრუნვის არსებითი სახელი და გამოიხატება წინადადების ერთი წევრის დამოკიდებულება მეორისადმი.
- არსებობს ბრუნების 3 ძირითადი ტიპი:
 - ა. ძლიერი ბრუნება (starke Deklination) მხ.რიცხვის Gen.-(e)s
მრ.რიცხვის Dat.-(e)n
 - ბ. სუსტი ბრუნება (schwache Deklination) ყველა ბრუნვაში-(e)n, გარდა Nominativ-ისა
 - გ. შერეული ბრუნება (gemischte Deklination) მხოლოდ რიცხვში ძლიერი, მრავლობითში – სუსტი ბრუნების წესი
- აგრეთვე: ბრუნების განსაკუთრებული წესი ე.წ. Sonderform მხ.რიცხვის Gen.-(e)ns
- ძირეულ სიტყვას (ანუ სიტყვას, მოცემულს Nominativ ბრუნვის მხოლოდ რიცხვში) დაერთვის დაბოლოებები.
- არსებითი სახელი იბრუნვის არტიკლთან ან მის განმსაზღვრელ სიტყვასთან (მაგ. ზედსახელი, ნაცვალსახელი) ერთად.
- მამრობითი სქესის არსებითი სახელები იბრუნვის ძლიერი, სუსტი და შერეული ბრუნების წესით.
- მდედრობითი სქესის არსებით სახელთა უმრავლესობა იბრუნვის დაბოლოების გარეშე (endungslos). (გარდა მცირე გამონაკლისისა). რამდენიმე არსებითი სახელი იბრუნვის ძლიერი ბრუნების წესით.
- საშუალო სქესის არსებითი სახელების უმრავლესობა იბრუნვის ძლიერი ბრუნების, მხოლოდ ზოგიერთი შერეული ბრუნების წესით.
- არსებობს ერთი ჯგუფი (რამდენიმე არსებითი სახელი), რომელსაც გააჩნია ბრუნების განსაკუთრებული წესი (ე.წ. Sonderform)-მხოლოდ რიცხვის Genitiv-ში-(n)s ყველა დანარჩენ ბრუნვაში-დაბოლოება (e)n.

3.4.2 ძლიერი ბრუნება (Starke ანუ s-Deklination)

ძლიერი ბრუნების არსებითი სახელი მხოლოდითი რიცხვის Genitiv – ში იღებს დაბოლოებას –s ან –es, მრავლობითი რიცხვის Dativ-ში-n-ს ან –en-ს.

ძლიერი ბრუნების ნიმუში (Deklinationmuster)

Kasus	Singular	Plural
Nom.	der Mann, das Kind	die Männer, die Kinder
Gen.	des Mannes, des Kindes	der Männer, der Kinder
Dat.	dem Mann, dem Kind	den Männern, den Kindern
Akk.	den Mann, das Kind	die Männer, die Kinder

3.4.2.1 მამრობითი სქესის არსებითი სახელები (Maskulina)

- ა. მხოლოდით რიცხვში დაბოლოებით-el, -en, -er: მრავლობითი რიცხვი დაბოლოების გარეშე (endungslos), უმლაუტით ან მის გარეშე.

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართულ ენაზე
der Spiegel	des Spiegels	die Spiegel	den Spiegeln	სარკე
der Engel	des Engels	die Engel	den Engeln	ანგელოზი
der Löffel	des Löffels	die Löffel	den Löffeln	კოვზი
der Nagel	des Nagels	die Nägel	den Nägeln	ლურსმანი
der Kuchen	des Kuchens	die Kuchen	den Kuchen	ნამცხვარი
der Felsen	des Felsens	die Felsen	den Felsen	კლდე
der Wagen	des Wagens	die Wagen	den Wagen	მანქანა
der Frieden	des Friedens	die Frieden	den Frieden	მშვიდობა
der Samen	des Samens	die Samen	den Samen	თესლი
der Funken	des Funkens	die Funken	den Funken	ნაპერწკალი
der Ofen	des Ofens	die Öfen	den Öfen	ღუმელი
der Schaden	des Schadens	die Schäden	den Schäden	ზიანი
der Bruder	des Bruders	die Brüder	den Brüdern	ძმა
der Adler	des Adlers	die Adler	den Adlern	არწივი
der Sommer	des Sommers	die Sommer	den Sommern	ზაფხული
der Bäcker	des Bäckers	die Bäcker	den Bäckern	ხაბაზი

და ა.შ.

- უცხო წარმოშობის სიტყვები (Fremdwörter)

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართულ ენაზე
der Artikel	des Artikels	die Artikel	den Artikeln	სტატია
der Zylinder	des Zylinders	die Zylinder	den Zylindern	ცილინდრი

და ა.შ.

- ბ. ძირეული სიტყვები (სუფიქსების გარეშე), აგრეთვე დაბოლოებით-ig, -ich, -icht, -ing, -ling, -is, თითქმის ყველა მამრობითი სქესის უცხო სიტყვა თანხმოდანზე დაბოლოებული, მრავლობით რიცხვში დაბოლოებით –e, უმლაუტით ან მის გარეშე.

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართულ ენაზე
der Stein	des Steines	die Steine	den Steinen	ქვა
der Arm	des Armes	die Arme	den Armen	მკლავი
der Erfolg	des Erfolges	die Erfolge	den Erfolgen	წარმატება
der Hut	des Hutes	die Hüte	den Hüten	ქუდი
der Kopf	des Kopfes	die Köpfe	den Köpfen	თავი
der Anfang	des Anfangs	die Anfänge	den Anfängen	დასაწყისი
der Baum	des Baumes	die Bäume	den Bäumen	ხე
der König	des Königs	die Könige	den Königen	მეფე
der Rettich	des Rettichs	die Rettiche	den Rettichen	ბოლოკი
der Bericht	des Berichts	die Berichte	den Berichten	ცნობა
der Hering	des Herings	die Heringe	den Heringen	ქაშაყი
der Jüngling	des Jünglings	die Jünglinge	den Jünglingen	ვაჟი
der Kürbis	des Kürbisses	die Kürbisse	den Kürbissen	გოგრა

და ა.შ.

• უცხო წარმოშობის სიტყვები (Fremdwörter)

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართულ ენაზე
der Charakter	des Charakters	die Charaktere	den Charakteren	ხასიათი
der Admiral	des Admirals	die Admirale	den Admiralen	ადმირალი
der Jubilar	des Jubilars	die Jubilare	den Jubilaren	იუბილარი
der Termin	des Termins	die Termine	den Terminen	შეხვედრა
der Vulkan	des Vulkans	die Vulkane	den Vulkanen	ვულკანი
der Kontinent	des Kontinents	die Kontinente	den Kontinenten	კონტინენტი
der Passagier	des Passagiers	die Passagiere	den Passagieren	მგზავრი
der Autobus	des Autobusses	die Autobusse	den Autobussen	ავტობუსი
der Dialog	des Dialogs	die Dialoge	den Dialogen	დიალოგი

და ა.შ.

გ. მამრობითი სქესის არსებითი სახელები, მრავლობით რიცხვში -er დაბოლოებით, უმლაუტით.

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართულ ენაზე
der Leib	des Leibes	die Leiber	den Leibern	სხეული
der Mund	des Mundes	die Münder	den Mündern	პირი
der Strauch	des Strauches	die Sträucher	den Sträuchern	ბუჩქი
der Irrtum	des Irrtums	die Irrtümer	den Irrtümern	შეცდომა

და ა.შ.

3.4.2.2 მდედრობითი სქესის არსებითი სახელები (გამონაკლისი!) (Feminina) იხ. 3.4.3.2

ა. მხოლოდ რიცხვში დაბოლოების გარეშე (endungslös), მრავლობით რიცხვში უმლაუტით, Dativ-ში -n

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართულ ენაზე
die Mutter	der Mutter	die Mütter	den Müttern	დედა
die Tochter	der Tochter	die Töchter	den Töchtern	ქალიშვილი

და ა.შ.

ბ. მრავლობით რიცხვში დაბოლოებით -e უმლაუტით. მხოლოდ მრავლობითი რიცხვის Dativ-ში-n.

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართულ ენაზე
die Hand	der Hand	die Hände	den Händen	ხელი
die Wurst	der Wurst	die Würste	den Würsten	მეხვი
die Not	der Not	die Nöte	den Nöten	გაჭირვება
die Maus	der Maus	die Mäuse	den Mäusen	თავი
die Bank	der Bank	die Bänke	den Bänken	მერხი

და ა.შ.

- გ. მრავლობით რიცხვში დაბოლოებით **-e**, მხოლოდ სიტყვები **-nis** და **sal** -ზე დაბოლოებული მრავლობითი რიცხვის Dativ-ში-n

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართულ ენაზე
die Kenntnis die Labsal	der Kenntnis der Labsal	die Kenntnisse die Labsale	den Kenntnissen den Labsalen	ცოდნა სიამე, ნუგეში

და ა.შ.

3.4.2.3 საშუალო სქესის არსებითი სახელები (Neutra)

- ა. მხოლოდით რიცხვში დაბოლოებით **-el, -en, -er**, ასევე **-sel, -chen, -lein**: მრავლობითი რიცხვი დაბოლოების გარეშე (endungslos), უმლაუტით ან მის გარეშე, Dat.-n.

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართულ ენაზე
das Knäuel das Mitbringsel das Leben das Märchen das Kloster das Tischlein	des Knäuels des Mitbringsels des Lebens des Märchens des Klosters des Tischleins	die Knäuel die Mitbringsel die Leben die Märchen die Klöster die Tischlein	den Knäueln den Mitbringseln den Leben den Märchen den Klöstern den Tischlein	გორგალი მცირე საჩუქარი ცხოვრება ზღაპარი მონასტერი პატარა მაგიდა

და ა.შ.

- უცხო წარმოშობის სიტყვები (Fremdwörter)

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართულ ენაზე
das Almosen das Zepter	des Almosens des Zepters	die Almosen die Zepter	den Almosen den Zeptern	მოწყალება სკიპტრა

და ა.შ.

- ბ. მრავლობით რიცხვში დაბოლოებით **-er**, უმლაუტით

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართულ ენაზე
das Land das Ei das Korn das Haus das Kind das Gespenst das Fürstentum	des Landes des Eis des Korns des Hauses des Kindes des Gespenstes des Fürstentums	die Länder die Eier die Körner die Häuser die Kinder die Gespenster die Fürstentümer	den Ländern den Eiern den Körnern den Häusern den Kindern den Gespenstern den Fürstentümern	ქვეყანა კვერცხი მარცვალი(ხორბ) სახლი ბავშვი მოჩვენება სამთავრო

და ა.შ.

- უცხო წარმოშობის სიტყვები (Fremdwörter)

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართულ ენაზე
das Hospital das Regiment	des Hospitals des Regiments	die Hospitäler die Regimenter	den Hospitälern den Regimentern	ჰოსპიტალი ლეგიონი

და ა.შ.

გ. მრავლობითი რიცხვის დაბოლოებით -e, უმლაუტის გარეშე.

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართ. ენაზე
das Heft	des Heftes	die Hefte	den Heften	რვეული
das Tor	des Tores	die Tore	den Toren	კიშკარი
das Jahr	des Jahres	die Jahre	den Jahren	წელიწადი
das Geschäft	des Geschäfts	die Geschäfte	den Geschäften	მაღაზია
das Gestell	des Gestells	die Gestelle	den Gestellen	პოსტამენტი
das Versteck	des Verstecks	die Verstecke	den Verstecken	სამალავი
das Verbot	des Verbots	die Verbote	den Verboten	აკრძალვა
das Versäumnis	des Versäumnisses	die Versäumnisse	den Versäumnissen	გაცდენა
das Verhältnis	des Verhältnisses	die Verhältnisse	den Verhältnissen	ურთიერთობა
das Schicksal	des Schicksals	die Schicksale	den Schicksalen	ბედისწერა
das Scheusal	des Scheusals	die Scheusale	den Scheusalen	ურჩხული

და ა.შ.

• უცხო წარმოშობის სიტყვები (Fremdwörter)

N	G	Pl. N	Pl. D	ქართ. ენაზე
das Portal	des Portals	die Portale	den Portalen	პორტალი
das Quartal	des Quartals	die Quartale	den Quartalen	კვარტალი
das Ideal	des Ideals	die Ideale	den Idealen	იდეალი
das System	des Systems	die Systeme	den Systemen	სისტემა
das Talent	des Talents	die Talente	den Talenten	ნიჭი
das Motiv	des Motivs	die Motive	den Motiven	მოტივი
das Skelett	des Skeletts	die Skelette	den Skeletten	ჩონჩხი
das Diktat	des Diktats	die Diktate	den Diktaten	კარნახი
das Metall	des Metalls	die Metalle	den Metallen	მეტალი
das Automobil	des Automobils	die Automobile	den Automobilen	ავტომობილი

და ა.შ.

3.4.2.4 ძლიერი ბრუნების Genitiv-ი: -es / -s

- არსებობს Genitiv-ის სრული ფორმა, დაბოლოებით -es, და მოკლე ფორმა, დაბოლოებით -s.
- სრული ფორმა გამოიყენება უმეტესად სალიტერატურო ენაში, სასაუბრო ენაში - იშვიათად.
- ამ ფორმის შესარჩევად არ არსებობს მყარად დადგენილი წესი, -es თუ -s -დამოკიდებულია სიტყვის ან მთელი წინადადების კეთილხმოვანებაზე.

ა. სრული ფორმა ანუ -es გვხვდება -

- არსებით სახელებში, დაბოლოებით -s, -ß, -x, -z, -tz (ყოველთვის).
 das Gras – des Grasses – ბალახი
 der Fuß – des Fußes – ტერფი
 das Ereignis – des Ereignisses – მოვლენა (ორმაგდება-s) და ა.შ.

- ერთმარცვლიან სიტყვებში, დაბოლოებით -lb, -ld, -lg, -(n)d, -rt, -sch, -st (მეტწილად). აგრეთვე სიტყვებში, მახვილიანი ბოლო მარცვლით.

das Kalb – des Kalbes-ბო	der Fisch – des Fisches – თევზი
das Bild – des Bildes – სურათი	der Rest – des Restes – ნარჩენი
der Erfolg – des Erfolges – წარმატება	das Lied – des Liedes – სიმღერა
das Kind – des Kindes – ბავშვი	das Gelenk – des Gelenkes – სახსარი
der Bart – des Bartes – წვერი	

და ა.შ.

• უცხო წარმოშობის სიტყვები (Fremdwörter)

Sing. Nom.	Sing. Gen.	Pl. die,der,den,die	ქართულ ენაზე
der Dirigent	des Dirigenten	Dirigenten	დირიჟორი
der Demonstrant	des Demonstranten	Demonstranten	დემონსტრანტი
der Pazifist	des Pazifisten	Pazifisten	პაციფისტი
der Kandidat	des Kandidaten	Kandidaten	კანდიდატი
der Philosoph	des Philosophen	Philosophen	ფილოსოფოსი
der Ethnograph	des Ethnographen	Ethnographen	ეთნოგრაფი
der Favorit	des Favoriten	Favoriten	ფავორიტი
der Chirurg	des Chirurgen	Chirurgen	ქირურგი
der Monarch	des Monarchen	Monarchen	მონარქი
der Philantrop	des Philantropen	Philantropen	ფილანტროპი
der Paragraf	des Paragrafen	Paragrafen	პარაგრაფი
der Diamant	des Diamanten	Diamanten	ალმასი
der Foliant	des Folianten	Folianten	ფოლიანტი
der Komet	des Kometen	Kometen	კომეტა
der Planet	des Planeten	Planeten	პლანეტა
der Automat	des Automaten	Automaten	ავტომატი

და ა.შ.

3.4.3.2 მდედრობითი სქესის არსებითი სახელების (Feminina) ბრუნება

ბრუნების ამ ტიპს მიეკუთვნება თითქმის ყველა გერმანული და უცხო წარმოშობის მდედრობითი სქესის არსებითი სახელი: მხოლოდობითი რიცხვის არც ერთ ბრუნვაში დაბოლოება არ აქვს, გარდა იშვიათი გამონაკლისისა, მრავლობით რიცხვში აქვს -(e)n, უმლაუტის გარეშე. ამ დაჯგუფებას ზოგიერთ სახელმძღვანელოში უწოდებენ "endungslos" ანუ "flexionslos"-ს (დაბოლოების გარეშე, რადგან მრ.რ. en-ს აღარაფერი დაერთვის ისე, როგორც მაგ. Kind+er+n).

ბრუნების ნიმუში (Deklinationmuster)

Kasus	Singular	Plural
Nom.	die Stufe, Prüfung	die Stufen, Prüfungen
Gen.	der Stufe, Prüfung	der Stufen, Prüfungen
Dat.	der Stufe, Prüfung	den Stufen, Prüfungen
Akk.	die Stufe, Prüfung	die Stufen, Prüfungen

ა. ერთმარცვლიანი, ბოლოთანხმოვნიანი

Sing. die, der, der, die	Pl. die,der,den,die	ქართულ ენაზე
Tat	Taten	საქმე
Zeit	Zeiten	დრო
Pflicht	Pflichten	მოვალეობა
Burg	Burgen	ქალაქი
Spur	Spuren	კვალი
Bahn	Bahnen	რკინიგზა
Zahl	Zahlen	რიცხვი
Schuld	Schulden	ვალი

და ა.შ.

• აგრეთვე:

Sing. die, der, der, die	Pl. die,der,den,die	ქართულ ენაზე
Frau	Frauen	ქალი

და ა.შ.

• უცხო წარმოშობის სიტყვები (Fremdwörter)

Sing. die, der, der, die	Pl. die,der,den,die	ქართულ ენაზე
Mentalität	Mentalitäten	მენტალიტეტი
Republik	Republiken	რესპუბლიკა
Frequenz	Frequenzen	დასწრება
Grammatik	Grammatiken	გრამატიკა
Bibliothek	Bibliotheken	ბიბლიოთეკა
Situation	Situationen	სიტუაცია

და ა.შ.

ბ. -e- ზე დაბოლოებული

Sing. die, der, der, die	Pl. die,der,den,die	ქართულ ენაზე
Schule	Schulen	სკოლა
Hose	Hosen	შარვალი
Karte	Karten	ბილეთი
Tasche	Taschen	ჩანთა
Lampe	Lampen	ლამპა
Klasse	Klassen	კლასი
Birne	Birnen	მსხალი
Minute	Minuten	წუთი
Ameise	Ameisen	ჭიანჭველა
Geschichte	Geschichten	ისტორია

და ა.შ.

• უცხო წარმოშობის სიტყვები (Fremdwörter)

Sing. die, der, der, die	Pl. die,der,den,die	ქართულ ენაზე
Collage	Collagen	კოლაჟი
Manschette	Manschetten	მანჟეტი
Cousine	Cousinen	ბიძაშვილი
Apotheke	Apotheken	აფთიაქი
Drogerie	Drogerien	აფთიაქი/საპარფიუმ. მაღაზია
Fotografie	Fotografien	ფოტოგრაფია

და ა.შ.

გ. -el და -er – ზე დაბოლოებული, მრავლობით რიცხვში -n.

Sing. die, der, der, die	Pl. die,der,den,die	ქართულ ენაზე
Schaukel	Schaukeln	საქანელა
Wurzel	Wurzeln	ფესვი
Insel	Inseln	კუნძული
Leiter	Leitern	კიბე
Kammer	Kammern	პატარა ოთახი
Feder	Federn	ფრთა

და ა.შ.

დ. -in, -heit, -keit, -schaft, -ung-ზე დაბოლოებული, მრავლობით რიცხვში – en, in-სუფიქსით იღებს – innen-ს.

Sing. die, der, der, die	Pl. die, der, den, die	ქართულ ენაზე
Französin	Französinen	ფრანგი
Lehrerin	Lehrerinnen	მასწავლებელი
Zeugin	Zeuginnen	მოწმე
Metzgerei	Metzgereien	სასაკლაო
Schönheit	Schönheiten	სილამაზე
Neuigkeit	Neuigkeiten	სიახლე
Eigenschaft	Eigenschaften	თვისება
Scheidung	Scheidungen	გაყრა

და ა.შ.

ე. იშვიათ შემთხვევაში მდედრობითი სქესის არსებითი სახელი (დაბოლოებით-e) მხოლოდით რიცხვში იღებს (Gen. და Dat-ში) დაბოლოებას -n. (გამონაკლისი! იხ. 3.4.2.2)

Kasus	Sing	Sing	Sing	Sing
Nom.	die Deutsche	die Bekannte	die Verwandte	die Angestellte
Gen.	der Deutschen	der Bekannten	der Verwandten	der Angestellten
Dat.	der Deutschen	der Bekannten	der Verwandten	der Angestellten
Akk.	die Deutsche	die Bekannte	die Verwandte	die Angestellte

(გერმანელი ქალი)

(ნაცნობი ქალი)

(ნათესავი ქალი)

(თანამშრომელი ქალი)

მრავლობითი რიცხვის ყველა ბრუნვაში-დაბოლოება-n.

და ა.შ.

(ასევე: Blinde, Alte, Blonde, Dicke და ა.შ.)

შენიშვნა: მდედრობითი სქესის არსებითი სახელები მრავლობითი რიცხვის ნიშნით e იბრუნვის დაბოლოების გარეშე (endungslos)

die Stadt - die Städte

der Stadt - der Städte

der Stadt - den Städte

die Stadt - die Städte

ასევე: die Bank - die Bänke, die Hand - die Hände

და ა.შ.

3.4.4 შერეული ბრუნება (Gemischte Deklination)

ბრუნების ამ წესით იბრუნვის მხოლოდ მამრობითი და საშუალო სქესის არსებითი სახელები, მხოლოდითი რიცხვი იწარმოება ძლიერი ბრუნების წესით – Gen-ში-(e)s. მრავლობითი რიცხვი იწარმოება სუსტი ბრუნების წესით –(e)n ყველა ბრუნვაში.

ბრუნების ნიმუში (Deklinationmuster)

Kasus	Singular	Plural
Nom.	der Mast, das Ohr	die Masten, die Ohren
Gen.	des Mastes, des Ohres	der Masten, der Ohren
Dat.	dem Mast, dem Ohr	den Masten, den Ohren
Akk.	den Mast, das Ohr	die Masten, die Ohren

(ანძა) (ყური)

და ა.შ.

3.4.4.1 შერეული ბრუნების მამრობითი სქესის სახელები (Maskulina)

Sing. Nom.	Sing. Gen.	Pl. die,der,den,die	ქართულ ენაზე
der Vetter	des Vetters	Vettern	ბიძაშვილი
der Muskel	des Muskels	Muskeln	კუნთი
der Stachel	des Stachels	Stacheln	ნესტარი
der See	des Sees	Seen	ტბა
der Staat	des Staates	Staaten	სახელმწიფო

და ა.შ.

• უცხო წარმოშობის სიტყვები (Fremdwörter)

Sing. Nom.	Sing. Gen.	Pl. die,der,den,die	ქართულ ენაზე
der Doktor	des Doktors	Doktoren	დოქტორი
der Motor	des Motors	Motoren	მოტორი
der Reaktor	des Reaktors	Reaktoren	რეაქტორი
der Konsul	des Konsuls	Konsuln	კონსული

და ა.შ.

3.4.4.2 შერეული ბრუნების საშუალო სქესის არსებითი სახელები (Neutra) (მრ.რ.-en)

Sing. Nom.	Sing. Gen.	Pl. die,der,den,die	ქართულ ენაზე
das Auge	des Auges	Augen	თვალი
das Bett	des Bettes	Betten	საწოლი
das Ende	des Endes	Enden	ბოლო
das Leid	des Leides	Leiden	ტკივილი

და ა.შ.

3.4.4.3 ბრუნების გამონაკლისი წესი (ე.წ. Sonderform)

- ა. არსებობს სიტყვათა ჯგუფი, რომელსაც ბრუნების გამონაკლისი წესი (ე.წ. Sonderform) გააჩნია, ანუ მხოლოდითი რიცხვის Genitiv-ში აქვს დაბოლოება **-(e)ns**, ყველა დანარჩენ ბრუნვაში **-(e)n**. ესენია: **der Gedanke, der Buchstabe, der Wille, der Name, der Glaube** (მრ.რ. არ აქვს), **das Herz** – გული. ამ ჯგუფს მიეკუთვნებოდა კიდევ რამდენიმე სიტყვა, რომელთა მოძველებული ფორმები ბოლოვდება **-e-ზე**, ახალი კი **-en-ზე**. ესენია: **der Friede(n), der Same(n), der Schade(n), der Funke(n), der Felse(n)**, აგრეთვე **das Herz**.

3.4.4.4 ორმაგი ფორმები (Doppelformen)

- ა. იბრუნვის როგორც ძლიერი, ასევე ბრუნების განსაკუთრებული წესით (Sonderform).

ძლიერი: (S.) das Herz, des Herzes, dem Herz, das Herz
(Pl.) die Herze, der Herze, den Herzen, die Herze

Sonderform: das Herz, des Herzens, dem Herzen, das Herz – Herzen

- ბ. როგორც სუსტი, ასევე შერეული ბრუნების წესით.

სუსტი: der Bauer, des Bauern, ..Bauern - გლეხი

შერეული: der Bauer, des Bauers, ..Bauern - გლეხი

სუსტი: der Nachbar, des Nachbarn, ..Nachbarn – მეზობელი

შერეული: der Nachbar, des Nachbars, ..Nachbarn - მეზობელი

სუსტი: der Fels, des Felsen, ..Felsen-კლდე

შერეული: der Fels, des Felses, ..Felsen-კლდე

(წინათ – Sonderform: der Felsen, des Felsens, ..Felsen-კლდე)

და ა.შ.

3.4.5 საკუთარი სახელების ბრუნება (Deklination der Eigennamen)

3.4.5.1 გეოგრაფიული ადგილები (Geografische Namen)

- ა. საკუთარი სახელები განსაზღვრული არტიკლით (mit Artikel) იბრუნვის ისევე, როგორც საზოგადო არსებითი სახელები (Gattungsnamen)

სუსტი ბრუნების ნიმუში (Deklinationsmuoter)

Nom.	der Rhein	die Schweiz	die Alpen
Gen.	des Rheins	der Schweiz	der Alpen
Dat.	dem Rhein	der Schweiz	den Alpen
Akk.	den Rhein	die Schweiz	die Alpen

- ბ. საკუთარი სახელები უმეტესწილად იხმარება არტიკლის გარეშე (ohne Artikel). ამ შემთხვევაში არსებითი სახელი Genitiv-ში იღებს-s დაბოლოებას:

Zürichs Kirchen – ციურიხის ტაძრები

Frankreichs Städte – საფრანგეთის ქალაქები

Genitiv-ის s-ს ზოგჯერ ცვლის წინდებული von+Dat. ან მეორე სიტყვის Genitiv-ი

...die Kirchen von Zürich...ციურიხის ტაძრები

...die Kirchen der Stadt Zürich...ქალაქ ციურიხის ტაძრები

- გ. არსებითი სახელი ზედსართავი სახელით, რომელიც იბრუნვის

...das Schwarze Meer-შავი ზღვა

...der Strand des Schwarzen Meeres...-შავი ზღვის ნაპირი

მაგრამ: der Schwarzwald, des Schwarzwaldes-შვარცვალდი, შვარცვალდისა

3.4.5.2 წიგნის, ფილმის, პიესის სახელწოდებანი (Buch-und Film/stücktitel)

იბრუნვის ჩვეულებრივი წესით.

Dostojewkis „Der Idiot“ - დოსტოევსკის „იდიოტი“

...am Ende des „Idioten“ von Dostojewski... - დოსტოევსკის „იდიოტის“ ბოლოს...

der Film „Der Dritte Mann“ -...ფილმი "მესამე მამაკაცი"

...eine Szene aus der „Faust“ ... - სცენა "ფაუსტიდან" ...

3.4.5.3 პიროვნებათა სახელები (Personennamen)

- საკუთარი სახელი (დაბოლოების გარეშე)+ნაცვალსახელი, ზედსართავი სახელი, ან წინდებული იბრუნვის.

...das Foto meiner kleinen Julika...-„ჩემი პატარა იულიკას ფოტო“

...die Liebe zu dem Kranken Richard--„სიყვარული ავადმყოფი რიჰარდისადმი“...

...die Balladen des Friedrich Schiller...-„ფრიდრიჰ შილერის ბალადები“...

- აღრე არსებითი სახელები s, & x, z, e-თი იღებდნენ სუფიქსს-(e)ns, დღეს:

Hans (Hansens,) Erfolg - ჰანსის წარმატება

Max (Maxens,) Stimme - მაქსის ხმა

Maries (Mariens) NotizBuch - მარიას წიგნაკი

Annettes ან von Annette (ანუ Gen. ან Dat.)

Annettes Bücher ან Bücher von Annette - ანეტეს წიგნები.

და ა.შ.

- რამდენიმე საკუთარი სახელი+სხვა სიტყვა (იბრუნვის ბოლო საკუთარი სახელი).
die Gedichte Rainer Maria Rilkes – რაინერ მარია რილკეს ლექსები
- სახელი+ტიტული არტიკლით (აქ ტიტული იბრუნვის)
...die Gattin des Erzherzogs Albrecht... – ერცჰერცოგ ალბრეხტის მეუღლე...
...die Tochter des Grafen Friedrich - გრაფ ფრიდრიხის ქალიშვილი
- სახელი+ტიტული უარტიკლოდ (აქ სახელი იბრუნვის)
die Gattin Erzherzog Albrechts... ერცჰერცოგ ალბრეხტის მეუღლე
die Tochter Doktor Müllers...-დოქტორ მიულერის ქალიშვილი
- საკუთარი სახელი+რიგობითი რიცხვითი სახელი (იწერება რომაული ციფრებით) იკითხება სიტყვიერად-იბრუნვის.

...die Regierungszeit Kaiser Napoleons III - (ვწერთ) ნაპოლეონ მესამეს მმართველობის ხანა.
(ვკითხულობთ - Napoleons des Dritten).

...von Ludwig XIV - (ვწერთ) ლუდვიგ მეთოთხმეტესი. (ვკითხულობთ - von Ludwig dem Vierzehnten).

- ახლა: Jesus Christus-იესო ქრისტე (არ იბრუნვის).
- საკუთარი სახელების წინ სიტყვებს „Frau“, „Fräulein“ (ქალბატონი, ქალიშვილი) არ აქვს დაბოლოება. სიტყვა „Herr“ (ბატონი) იბრუნვის.

...der Chef des Fräulein Müller ... მიულერის უფროსი...

...der Unterricht von Frau Huber...ქალბატონ ჰუბერის მეცადინეობა...

...Herrn Maiers Ankuft...ბატონ მაიერის ჩამოსვლა...

...die Abfahrt des Herrn Schmidt...ბატონ შმიდტის გამგზავრება...

...an Herrn Siegfried Bauer...ბატონ ზიგფრიდ ბაუერს...

- პიროვნებათა სახელებს Dat. და Akk.-ში დაბოლოება არ აქვს.

Peter schreibt Ute einen Brief.

პეტერი უტეს წერილს სწერს.

Sonja trifft Jörg in der Stadt.

სონია ხვდება იორგს ქალაქში.

3.4.5.4 რამდენიმე განმარტება არსებითი სახელის ბრუნებისათვის (Hinweise zur Deklination)

- ამრიგად: ძლიერი ბრუნების ამოსაცნობი ნიშანია (Kennzeichen) Genitiv-ის s, ამიტომ უწოდებენ მას s-Deklination-ს, სუსტი ბრუნების-(e)n ყველა ბრუნვაში, გარდა Nominativ –ისა და უწოდებენ n-Deklination-ს; მხოლოდით რიცხვში Genitiv-ის (e)-s და მრავლობითი რიცხვის ყველა ბრუნვაში -(e)n – შერეულ ბრუნებას (gemischt). ე.წ. Sonderform-ის-(e)ns Genitiv-ში.

- ლექსიკონით სარგებლობა

ლექსიკონში მითითებულია: არსებითი სახელის სქესი ნიშნებით=**m-maskulin** – მამრობითი, **f-feminin** – მდედრობითი, **n-neutrum** – საშუალო; მრავლობითი რიცხვი ნიშნებით=**-e,-er,-en,(-)** დაბოლოების გარეშე,-s; ბრუნების ტიპი ნიშნებით = (e) s –ძლიერი ბრუნება, (e)n- სუსტი ბრუნება, (-) დაბოლოების გარეშე, -s და -en-შერეული ბრუნება; (e)ns-ე.წ. Sonderform.

Tag m -es/-e – ანუ არის მამრობითი სქესის, ძლიერი ბრუნების, e-ჯგუფის მრავლობითი რიცხვით.

Tanne f /-en – ანუ არის მდედრობითი სქესის, მხ.რ. – უსუფიქსო, en-ჯგუფის მრავლობითი რიცხვით.

Schaf n -es/-e – ანუ არის საშუალო სქესის, ძლიერი ბრუნების, e-ჯგუფის მრავლობითი რიცხვით.

All n -s/(-) – ანუ არის საშუალო სქესის, s-Genitiv-ის ნიშანი, მრავლობითი რიცხვი არ გააჩნია.

Wagen m -s/(-) – ანუ არის მამრობითი სქესის, s-Genitiv-ის ნიშანი, მრავლობითი რიცხვის ნიშანი არ გააჩნია.

Doktor m, -s, en – ანუ არის მამრობითი სქესის, შერეული ბრუნების. (აქ en შერეული ბრუნების ნიშანიც არის და მრავლობითი რიცხვისაც).

როდესაც მამრობითი და მდედრობითი სქესის სიტყვები ფორმით ერთმანეთს ემთხვევა, მაშინ მდედრობითი სქესის ნიშანი f მოცემულია ფრჩხილებში – m(f) – Blinde m(f) - (ბრმა მამაკაცი ან ქალი).

3.5 არსებითი სახელის მართვა (ბრუნვით ან წინდებულობით) (Rektion der Substantive)

ერთი არსებითი სახელის დამოკიდებულებას (Abhängigkeit) მეორეზე (მეტწილად, მის შემდეგ მდგომარეზე) ეწოდება Rektion-ი. არსებითი სახელის მართვა შეიძლება ბრუნვით ან წინდებულობით.

3.5.1 მართვა Genitiv-ით (Genitivische Rektion)

არსებითი სახელის Genitiv ბრუნვა გადმოსცემს სხვადასხვა დამოკიდებულებას:

ა. კუთვნილება (Zugehörigkeit)

Das Manuskript **seines** Buches liegt beim Verlag.

Melanies Eltern sind verreist.

Kannst du die Frau **des** Bürgermeisters?

Die Bewohner **dieser** Stadt flüchteten vor den Waldbränden.

Die Form **einer** Gurke interessiert mich nicht, nur ihr Geschmack.

მისი წიგნის ხელნაწერი დევს გამომცემლობაში.

მელანის მშობლები გაემგზავრნენ.

იცნობდი ბურგომისტრის ცოლს?

ქალაქის მცხოვრებნი გაექცნენ ტყის ხანძარს.

კიტრის ფორმა მე არ მაინტერესებს, მხოლოდ – მისი გემო.

ბ. თვისობრიობა (Qualität)

Heinz braucht Schrauben **mittlerer** Stärke.

Die Wochen **intensivster** Vorbereitung auf das Examen sind vorüber.

ჰაინცს სჭირდება საშუალო ზომის ჭანჭიკი.

გამოცდისთვის ინტენსიური მზადების კვირები ჩავლილია.

გ. ქვემდებარე (Subjekt)

Die Reise **meiner** Tochter musste verschoben werden.

Lukas hat keine Führungsqualitäten **eines** Chefs.

ჩემი ქალიშვილის მოგზაურობა უნდა გადადებულიყო.

ლუკასს ხელმძღვანელის ნიჭი არ გააჩნია.

დ. დამატება (Objekt)

Die Renovierung **des** Bades ist dringend erforderlich.
Der Käufer **dieses** Bildes möchte anonym bleiben.

სააბაზანო სასწრაფო შეკეთებას მოითხოვს.
სურათის მყიდველს სურს ანონიმად დარჩეს.

ე. მთელის ერთი ნაწილი (Ein Teil des Ganzen)

Schon die Hälfte **der** Dorfbevölkerung ist an Grippe erkrankt!

Mir fehlt noch ein Viertel **der** Summe.

სოფლის მოსახლეობის ნახევარი

უკვე გრიპითაა დაავადებული!

მე მაკლია ამ თანხის მეოთხედი.

3.5.2 მართვა წინდებულობით (Präpositionale Rektion)

ა. Genitiv-ის შეცვლა წინდებულებით: „von,“ „aus,“ „unter,“ „in“.

Das Staatsballett **von** Stuttgart macht eine Auslandstournee.

Kennen Sie den Roman „Der Glöckner **von** Notre Dame“?

Nimm den hübschesten Ring **aus** (von) dieser Kollektion!

Welches **unter** (von) den neuen Studienfächern gefällt dir?

Tobias liebt die Berge **in** der Schweiz.

შტუტგარტის სახელმწიფო ბალეტი საზღვარგარეთულ ტურნეს აწყობს.
იცით რომანი „ნოტრდამელი მნათე“?

აიღე ამ კოლექციის ულამაზესი ბეჭედი!

ახალი სასწავლო საგნებიდან რომელი მოგწონს?

ტობიასს უყვარს შვეიცარიის მთები.

ბ. არსებითი სახელები Dativ-ის ან Akkusativ-ის წინდებულებით.

die Pflicht **zu** (Dat.)-ვალდებულება
das Interesse **an** (Dat.)-ინტერესი
der Verlust **von** (Dat.)-დანაკარგი
die Sehnsucht **nach** (Dat.)-ნატვრა, მისწრაფება

die Verantwortung **für** (Akk.)-პასუხისმგებლობა
das Vertrauen **zu** (Dat.) **auf** (Akk.)-ნდობა
die Erinnerung **an** (Akk.)-მოგონება
die Einsicht **in** (Akk.)-დათვალიერება(გაცნობა)
და ა.შ.

Jeder Journalist hat die Pflicht **zur** Wahrheit in seiner Berichterstattung.

ყოველი ჟურნალისტი ვალდებულია, მართალი ინფორმაცია გადმოსცეს.

Sein Interesse **an** deinen Gedichten ist besonders groß.

მას შენი ლექსები განსაკუთრებით აინტერესებს.

Der Verlust **von** Hoffnung hatte seine Familie hart getroffen.

იმედის დაკარგვამ მისი ოჯახი წელში გაწყვიტა. (გატეხა)

Die Sehnsucht **nach** dem absoluten Glück bleibt unstillbar.

სწრაფვა აბსოლუტური ბედნიერებისაკენ დაუოკებელია.

Du musst die Verantwortung **für** dein Verhalten selbst übernehmen!

შენს საქციელზე პასუხისმგებელი შენ თვითონ უნდა იყო!

Mein Vertrauen **auf** den Wetterbericht im Fernsehen wurde enttäuscht.

მე დავკარგე ნდობა ტელევიზიით გადმოცემული ამინდის პროგნოზისადმი.

Die Erinnerung **an** eine Geschichte lässt ihn nicht einschlafen.

ერთი ისტორიის გახსენება არ აძლევს მოსვენებას. (ძილს უფრთხობს)

Der Verteidiger nahm Einsicht **in** die Gerichtsakten.

დამცველი გაეცნო სასამართლოს აქტებს.

არსებითი სახელის წინდებულებიანი Rektion-ი იხ. მორფოლ. 8.4.1.

3.6 არსებითი სახელი Das Substantiv

სქემა I

არსებითი სახელი აგებულების მიხედვით (dem Bau nach)

1. ძირული (Grundnomen): der Tag, die Uhr, das Kind
2. ნაწარმოები (abgeleitete Nomen) - თავსართებით, ბოლოსართებით (mit Vorsilben, Nachsilben):
der Gewachsene-მოზარდი
die Buchung-განაცხადი
3. რთული (Komposita) - ორი ან რამდენიმე სიტყვის შერწყმა მაკავშირებით ან მის გარეშე:
der Flughafen - აეროპორტი
die Zukunftsmusik-მომავლის მუსიკა
das Wörterbuch - ლექსიკონი
das Studentenheim - სტუდენტთა საცხოვრებელი

არსებითი სახელის მრავლობითი რიცხვის წარმოება
(Pluralbildung der Nomen)

1. -e უმლაუტით ან მის გარეშე (mit oder ohne Umlaut):
der Tag - die Tage-დღე
die Axt - die Äxte-ნაჯახი
2. -er უმლაუტით (mit Umlaut): das Haus - die Häuser-სახლი
3. -(e)n უმლაუტის გარეშე (ohne Umlaut): die Lampe - die Lampen-ლამპა
4. -დაბოლოების გარეშე (უმლაუტით ან მის გარეშე-mit oder ohne Umlaut):
der Acker - die Äcker-სახნავი
der Koffer - die Koffer-ჩემოდანი
5. -s - მიეკუთვნება მეტწილად უცხო წარმოშობის სიტყვები (Fremdwörter)
der Balkon - die Balkons-აივანი
das Theater - die Theaters-თეატრი

<p>არსებითი სახელის ბრუნება (Deklination der Nomen)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ბრუნების 3 ძირითადი ტიპი: (stark), სუსტი (schwach), შერეული (gemischt) • მდებარეობითი სქესის სახელები დაბოლოების გარეშე (endungslos) • ე.წ. Sonderform-ის ჯგუფი 			
<p>ბრუნების ნიმუში (Deklinationsmuster)</p>			
<p>ძლიერი (stark) Gen. (e) s. Sing. Dat. (e) n -Pl.</p>	Kasus	Singular	Plural
	Nom. Gen. Dat. Akk.	der Mann des Mannes dem Mann den Mann	die Männer der Männer den Männern die Männer
<p>სუსტი (schwach) ყველა ბრუნვაში (e) n გარდა Nom.- ისა</p>	Nom. Gen. Dat. Akk.	der Bär des Bären dem Bären den Bären	die Bären der Bären den Bären die Bären
<p>შერეული (gemischt) მხ. რ.-ში - ძლიერი ბრუნება მრ. რ. - სუსტი ბრუნება</p>	Nom. Gen. Dat. Akk.	das Ohr des Ohres dem Ohr das Ohr	die Ohren der Ohren den Ohren die Ohren
<p>მდ. სქ. სახელები - დაბოლ. გარეშე (endungslos)</p>	Nom. Gen. Dat. Akk.	die Hand der Hand der Hand die Hand	die Hände der Hände den Hände die Hände
<p>Sonderform - მხ. რ. Gen. (e) ns, ყველა დანარჩენში (e) n</p>	Nom. Gen. Dat. Akk.	der Name des Namens dem Namen den Namen	die Namen der Namen den Namen die Namen

Das Verb/Das Zeitwort, Tätigkeitswort

4.1 ზმნის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Verben)

4.1.1 გერმანულ ენაში აგებულების მიხედვით (dem Bau nach) ზმნა სამგვარია:

- მარტივი (einfach)
- ნაწარმოები (abgeleitet)
- რთული (zusammengesetzt)

4.1.1.1 მარტივი (einfach)-ერთი დამოკიდებული ზმნა უაფიქსოდ.

- სუსტი უღლების* (mit schwacher Konjugation) – weinen-ტირილი, lachen-სიცილი
- ძლიერი უღლების (mit starker Konjugation) – essen – ჭამა, trinken – სმა

4.1.1.2 ნაწარმოები (abgeleitet) – ყველა სუსტი უღლებისაა.

- იწარმოება ფუძისეული ხმოვნის შეცვლით, უმლაუტით, ან თანხმოვნის შეცვლით სიტყვის ბოლოში. (Stammvokaländerung, Umlautbildung, Konsonantenänderung am Stammende)

dringen → drängen (შეჭრა, მიწოლა(მსუბუქად))	lachen → lächeln (სიცილი, ღიმილი)
schallen → schellen (წკარუნი, რეკვა)	hüpfen → hopsen (ხტომა, შეხტომა)
schwingen → schwenken (ქანაობა, ქნევა)	schlucken → schluchzen (ყლაპვა, ქვითინი)
- იწარმოება არსებითი სახელით, ზმნის საწყისი ფორმის დაბოლოებით **-en, -igen, -ern, -ieren**, უმლაუტით) (von Nomen, Infinitivendung, Umlautbildung)

das Spiel → spielen (თამაში, თამაში/დაკვრა)

das Maß → mäẗigen (საზომი, გაზომვა)

das Ruder → rudern (ნიჩაბი, ნიჩბოსნობა)

das Amt → amtieren (სამსახური, სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულება)
- იწარმოება ზედსართავი სახელით (ფუძისეული ხმოვნის შეცვლით, უმლაუტით, ზმნის საწყისი ფორმის დაბოლოებით **-en, -igen, -ern**) (von Adjektiven, Stammvokaländerung, Umlautbildung, Infinitivendung)

licht → leuchten (ნათელი, ნათება)

fest → festigen (მტკიცე, გამტკიცება)

sauber → säubern (სუფთა, გასუფთავება)
- იწარმოება დანარჩენი მეტყველების ნაწილებით (სხვადასხვა დაბოლოების დართვით) (von anderen Wortarten, durch Anhängen verschiedener Endungen)

feil → feilschen (გასაყიდი, ვაჭრობა)

du → duzen (შენ, შენობით ლაპარაკი)

ach! → ächzen (ეჰ! ამოხვნეშა)

და ა.შ.

* გერმანულ ენაში არსებობს სუსტი, ძლიერი და შერეული უღლების ზმნები.
(იხ. თემა: ზმნის უღლება) მორფ. 4.5.

4.1.1.3 რთული (zusammengesetzt)

მარტივ ან ნაწარმოებ ზმნას დაერთვის –

ა. უმახვილო ანუ მოუცილებადი თავსართები (Vorsilben) **be-, ge-, er-, ver-, zer-, ent-, emp-, miss-**

be-belasten, bemalen	(დატვირთვა, მოხატვა)
ge-gefallen, gehören	(მოწონება, კუთვნილება(კუთვნიის))
er-erfinden, erzählen	(აღმოჩენა, თხრობა)
ver-vergessen, verstehen	(დავიწყება, გაგება)
zer-zerreißen, zerstören	(გაგლეჯა, ნგრევა)
ent-entstehen, entscheiden	(აღმოცენება გადაწყვეტა)
emp-empfangen, empfehlen	(მიღება, შეთავაზება)
miss-misslingen, missverstehen	(ვერ მოხერხება, გაუგებრობა)

ასეთი ზმნა ზოგჯერ წარმოქმნის სხვა რთულ ზმნას

wahren → bewahren → aufbewahren (შენახვა, დაცვა)

ასევე: უმახვილო ზედსართავი სახელი „voll“ ზმნის თავსართის ფუნქციით.

vollbringen	(შესრულება)
vollführen	(შესრულება)

და ა.შ.

ბ. დამოუკიდებელი მნიშვნელობის სიტყვები თავსართის ფუნქციით (ე.წ. **Bestimmungswörter**)

• მახვილიანი ანუ მოცილებადი თავსართები – წინდებულები (Präpositionen):

mit-, nach-, bei-, vor-, zu-, ein-, ab-, an-, auf-, aus- და სხვა.

mit-mitsingen, mitarbeiten	(ერთად მღერა, ერთად მუშაობა)
nach-nachdenken, nachsagen	(მოფიქრება, ნათქვამის გამეორება)
bei-beitreten, beiwohnen	(ერთ აზრზე დგომა, დასწრება, მაგ. ლექციაზე)
vor-vorfinden, vorlesen	(პოვნა, ხმამაღლა კითხვა)
zu-zulassen, zuhören	(დატოვება, დაშვება; მოსმენა)
ein-einladen, einbrocken	(მიწვევა, დანამცეცება)
ab-ablegen, abbilden	(გახდა, მაგ. პალტოსი, გამოსახვა)
an-anfangen, anbieten	(დაწყება, შეთავაზება)
auf-aufstehen, aufblühen	(ადგომა, აყვავება)
aus-aussteigen, ausbrennen	(ჩამოსვლა, გამოწვა)

და ა.შ.

• ზმნიზედები (Adverbien): fort-, hin-, her-, zurück-, hinter-, wieder-, wider-, gegen-, fehl-, entgegen- და სხვა

fort-fortsetzen, fortziehen	(გაგრძელება, გაწევა)
hin-hinwerfen, hinweisen	(ჩაგდება, მითითება)
her-herlaufen, herkommen	(გამორბენა, გამოსვლა/წარმოშობა)
zurück-zurückkehren, zurückbleiben	(დაბრუნება ჩამორჩენა)
hinter-hinterlassen, hintertreiben	(მემკვიდრეობის დატოვება, ხელის შეშლა)
entgegen-entgegengehen, entgegenstehen	(შემხვედრი მოძრაობა, წინააღმდეგობის გაწევა)
fehl-fehlschlagen, fehlgehen	(აცდენა, გზის დაკარგვა)

და ა.შ.

- ზედსართავი სახელები (Adjektive): voll-, leer-, gut-, groß-, frei- და სხვა.

voll - vollgießen	(ავსება)
leer - leertrinken	(დაცლა)
gut - gutheißen	(პოზიტიურად მიღება)
groß - großziehen	(გაზრდა)
frei - freisprechen	(გამართლება)

და ა.შ.

- არსებითი სახელები (Nomen) თავსართის ფუნქციით: lob-, mut-, ehe-, teil-, heim-, haus- და სხვა.

lob- lobpreisen (შექება, ზოტბა)	teil-teilnehmen (მონაწილეობა)
mut- mutmaßen (ვარაუდი)	heim- heimkehren (შინდაბრუნება)
ehe- ehebrechen (ღალატი (მეუღლის))	haus-haushalten (დაზოგვა, ოჯახური საქმიანობა)

და ა.შ.

- მარტივი ზმნები (Verben): stehen-, kennen- და სხვა.

stehenbleiben	(შეჩერება)
kennenlernen	(გაცნობა)

აგრეთვე ზმნის მიმღეობა (Partizip II)

verlieren → verloren (Part. II) → verlorengelassen (დაკარგვა)

4.1.1.4 ზმნის სუფიქსები (Nachsilben der Verben)

ზმნის შედარებით პროდუქციული სუფიქსებია: -en, -ern, -eln, -igen, -sen, -schen, -zen

უცხო წარმოშობის სუფიქსები -ieren, -ifizieren, -isieren.

- -en ზმნის საწყისი ფორმის მარტივი დაბოლოება (einfache Infinitivendung):

suchen – ძებნა	denken – ფიქრი
machen – კეთება	schreiben – წერა
fliegen – ფრენა	sehen – ხედვა

და ა.შ.

- ზმნის ფუძის გაგრძობა (Stammerweiterung):

ern სუფიქსი მიუთითებს ზმნით გადმოცემული მოქმედების მრავალჯერადობაზე (Wiederholung). ნაჩვენებია მოქმედების თანმიმდევრობა.

folgern – დასკვნების გამოტანა	hungern – შიმშილობა
plaudern – ლაყბობა	begeistern – აღფრთოვანება
plündern – ძარცვა	rudern – ნიჩბის მოსმა

და ა.შ.

eln სუფიქსი დაერთვის მეტწილად ისეთ ზმნებს, რომელთა ფუძეში არის არსებითი (Nomen) ან ზედსართავი სახელი (Adjektiv). ასეთ ზმნას ხშირად აქვს უმლაუტი. – eln სუფიქსი არბილებს ზმნის შინაარსს:

klügeln – თავის ბრძენკაცად მოჩვენება (klug - ჭკვიანი)
näseln – ცხვირში ლაპარაკი (Nase - ცხვირი)
lächeln – გაღიმება (lachen - სიცილი)

და ა.შ.

igen სუფიქსი აწარმოებს ძირითადად ზმნებს, რომელთა ფუძეში არსებითი ან ზედსართავი სახელი წარმოადგენს, ზოგჯერ მიუთითებს მოქმედების ხარისხზე (Qualität). ასეთ ზმნას ხშირად აქვს უმლაუტი:

nötigen – იძულება (Not – აუცილებლობა, გაჭირვება)

begnadigen – შეწყალება, პატიება (Gnade - წყალობა, პატიება)

festigen – განმტკიცება (fest - მტკიცე)

sättigen – დანაყრება (satt – დანაყრებული)

და ა.შ.

- **sen,-schen,-zen**, გამოხატავენ მრავალჯერად მოქმედებას (Wiederholung), აძლიერებს ზმნის მნიშვნელობას (Verstärkung):

- **sen-piepsen** – წიკინი

- **schen-herrschen** – ბატონობა

- **zen-schluchzen** – ქვითინი

და ა.შ.

- **ieren, -ifizieren, -isieren** სუფიქსები აწარმოებს მეტწილად უცხო (რომანული/ლათინური) წარმოშობის სიტყვებს (Fremdwörter). იშვიათად აწარმოებს აგრეთვე გერმანული წარმოშობის ზმნებს. მახვილი ეცემა –ie-ს:

- **ieren-disputieren** – მსჯელობა, **buchstabieren** – ასო-ასო წაკითხვა

- **ifizieren-identifizieren** – გაიგივება

- **isieren-automatisieren** – ავტომატირება

და ა. შ.

4.1.2 ზმნის კლასიფიკაცია შინაარსის მიხედვით (dem Inhalt nach)

შინაარსის მიხედვით არსებობს ზმნის რამდენიმე კლასიფიკაცია:

4.1.2.1 დროის გამომხატველი (Zeitlicher Berug)

- ა. მდგომარეობის აღმნიშვნელი (Zustandsverben): **sitzen** (ჯდომა), **stehen** (დგომა) და სხვა.
- ბ. მოძრაობის გამომხატველი (Bewegungsverben): **gehen** (წასვლა), **schwimmen** (ცურვა) და სხვა.
- გ. მოქმედების აღმნიშვნელი (Handlungsverben): **bauen** (შენება), **machen** (კეთება) და სხვა.

4.1.2.2 ცალკე ან წინადადების სხვა წევრთან მდგომი (allein oder mit Ergänzung stehend)

- ა. ე.წ. აბსოლუტური ზმნები (Absolute Verben): **schlafen** (ძილი), **wachsen** (ზრდა) და სხვა, ყოველთვის გარდაუვალი.
- ბ. არააბსოლუტური ზმნები (nichtabsolute Verben), რომლებიც მოითხოვენ დაბოლოებას (შევსებას):
 - ობიექტი, როგორც ზმნის დაბოლოება-შევსება (Objekt als Ergänzung)
 - გარდაუვალი (intransitiv):
 - დამატება **Genitiv** ბრუნვაში – **bedürfen** (მოთხოვნა, საჭიროება)
 - დამატება **Dativ** ბრუნვაში – **helfen** (დახმარება)
 - საკუთარწინდებულიანი (**Präposition als Ergänzung**) – **denken an ...**(ფიქრი რაღაცაზე)
 - გარემოება – როგორც ზმნის დამატება (**Umstandsbestimmung als Ergänzung**): **gelten (als)** - (ფასობს, ითვლება ...ად)
 - გარდამავალი (**transitiv**)
ობიექტი ყოველთვის **Akkusativ** – ბრუნვაშია: **lesen** – კითხვა
- გ. უკუქცევითი (Reflexive Verben): **sich rasieren** (პარსვა), **sich schminken** (მორთვა-მოკაზმვა)
 - ურთიერთსაპირისპირო (**Reziproke Verben**):
einander (sich) begrüßen (ურთიერთმისალმება), **einander (sich) lieben** (ურთიერთსიყვარული)

4.1.2.3 ფუნქციის გამომხატველი (Funktionaler Bezug)

- ა. მთავარი ზმნები (Vollverben): essen (ჭამა), trinken(სმა), lieben (სიყვარული), და სხვა
- ბ. დამხმარე ზმნები (Hilfsverben): haben (ქონა ყოლა), sein (ყოფნა), werden (გახდომა)
- გ. მოდალური ზმნები (Modalverben): wollen (სურვილი), mögen (სურვილი,სიყვარული), können (შესაძლებლობა), dürfen (ნებართვის ქონა), sollen (აუცილებლობა), müssen (აუცილებლობა)
- დ. მოდალური მნიშვნელობის ზმნები (Modifizierende Verben): brauchen (საჭიროება), scheinen (ჩენა, ჩანს), pflegen (მოვლა) და სხვა – Infinitiv zu-თი.

4.1.2.4 სუბიექტთან დამოკიდებულება (Bezug zum Subjekt)

- ა. პირიანი ზმნები (Persönliche Verben): malen (ხატვა), gehen (წასვლა), sagen (თქმა)
- ბ. უპირო ზმნები (Unpersönliche Verben): donnern (ქუხილი), regnen (წვიმა), tagen (გათენება) და სხვა

4.1.2.5 უღლების მიხედვით (Bezug zur Konjugation)

- ა. სუსტი უღლების ზმნები (Verben mit schwacher Konjugation): loben (ქება), machen (კეთება)
- ბ. ძლიერი უღლების ზმნები(Verben mit starker Konjugation):lesen(კითხვა), sehen(ხედვა)
- გ. შერეული უღლების ზმნები (Verben mit gemischter Konjugation): senden (გაგზავნა), mahlen (დაფქვა)
- დ. არაწესიერი ზმნები (Unregelmäßige Verben): tun (კეთება), მოდალური და დამხმარე ზმნები და სხვა

4.2 ზმნის კატეგორიები (Kategorien der Verben)

წინადადებაში ზმნა იცვლება რიცხვის, პირის, დროის, გვარისა და კილოს მიხედვით. ამრიგად, ზმნის კატეგორიებია:

- რიცხვი (Numeri ანუ Zahlformen)

ა. მხოლობითი (Singular ანუ Einzahl)

ბ. მრავლობითი (Plural ანუ Mehrzahl)

- პირი (Personen):

გერმანულ ენას გააჩნია პირის 6 ფორმა (Personalformen): სამი მხოლობით და სამი მრავლობით რიცხვში.

მხ. რიცხვის მესამე პირს გააჩნია სამი სქესი (Geschlecht):

er-მამრობითი
 sie-მდედრობითი
 es-საშუალო
 Sie – თქვენ (თავაზიანი ფორმა). } -ის

Person	Singular (Einzahl)	Plural (Mehrzahl)
პირველი პირი	ich - მე	wir - ჩვენ
მეორე პირი	du - შენ	ihr - თქვენ
მესამე პირი	er – ის (მამრ.სქ.) sie – ის (მდ.სქ.) es – ის (საშ.სქ.)	sie – ისინი Sie – თქვენ (თავაზ.ფორმა)

- დროის 6 ფორმა: (Tempusformen/Tempora ანუ Zeitstufen):

- ა. Präsens – აწმყო
 - ბ. Präteritum – ნამყო თხრობითი
 - გ. Perfekt – ნამყო სასაუბრო
 - დ. Plusquamperfekt – წინარე ნამყო
 - ე. Futur I – მყოფადი I
 - ვ. Futur II – მყოფადი II
- დროის მარტივი ფორმები დამხმარე ზმნის გარეშე
- დროის რთული ფორმები დამხმარე ზმნებით

- გვარი (Genera ანუ Verbgeschlechter)

- ა. მოქმედებითი (Aktiv ანუ Tatform)
- ბ. ვნებითი (Passiv ანუ Leideform)
ვნებით გვარს დროის იგივე ფორმები აქვს, რაც მოქმედებითს.

- კილო (Modi ანუ Aussageweisen)

- ა. თხრობითი (Indikativ ანუ Wirklichkeitsform)
- ბ. ბრძანებითი (Imperativ ანუ Befehlsform)
- გ. კავშირებითი (Konjunktiv ანუ Möglichkeitsform)

კავშირებით კილოს დროის იგივე ფორმები აქვს, რაც თხრობითს.

- კავშირებით კილოს გააჩნია აღწერითი ფორმა (Ersatzform- ersetzen- ჩანაცვლება):
Konditional I და Konditional II

- სახელითი ფორმები (Nominalformen ანუ infinite Formen)

- ა. Infinitiv I და Infinitiv II – (Grundform)
- ბ. Partizip I და Partizip II – (Mittelwort)

- ზმნის ძირითადი ფორმები: (Hauptformen des Verbs)

- ა. Infinitiv – საწყისი ანუ განუსაზღვრელი ფორმა
- ბ. Präteritum – წარსული (ეს ტერმინი აღნიშნავს ზმნის ძირითად ფორმას და დროის ფორმასაც)
- გ. Partizip II – მიმლეობა II

4.3 ზმნის ძირითადი ფორმები (Hauptformen der Verben)

ქართული ენისაგან განსხვავებით, ყოველ გერმანულ ზმნას გააჩნია 3 ძირითადი ფორმა:

- **Infinitiv** – საწყისი ანუ განუსაზღვრელი ფორმა
- **Präteritum** – წარსული (ეს ტერმინი აღნიშნავს ზმნის ძირითად ფორმასაც და დროის ფორმასაც)
- **Partizip II** – მიმღობა II

ზმნის ძირითადი ფორმების საშუალებით ხდება ზმნის დროების წარმოება - უღლება (Konjugation)- უღლებისათვის სამივე ფორმა, გარკვეული თვალსაზრისით, საწყისია. ძირითადი ფორმების აგებულების მიხედვით არსებობს სუსტი, ძლიერი, შერეული და არაწესიერი უღლების ზმნები.

სუსტი – malen – malte – gemalt – ხატვა (die Verben der schwachen Konjugation)

ძლიერი – sehen – sah – gesehen – დანახვა (die Verben der starken Konjugation)

შერეული – brennen – brannte – gebrannt – წვა (die Verben der Gemischten Konjugation)

არაწესიერი – tun – tat – getan – კეთება (die Verben der unregelmäßigen Konjugation)

4.3.1 Infinitiv I – იწარმოება ზმნის ფუძეზე (e) n დაბოლოების (Endung) დართვით:

gleichen – მსგავსება

trinken – დალევა

malen – ხატვა

rudern – ნიჩბოსნობა

schaukeln – ქანაობა

lächeln – ღიმილი

ზმნა, რომელიც ბოლოვდება -er და -el-ზე, იღებს მხოლოდ -n -ს (wandern - ხეტიალი).

4.3.2 Präteritum

- ა. სუსტი ზმნებისა იწარმოება ზმნის ფუძეზე-te დაბოლოების (Endung) დართვით:

bauen – baute – შენება

sagen – sagte – თქმა

fragen – fragte – შეკითხვა და ა.შ.

ზმნა, რომელიც ბოლოვდება d, t, dm, gn, bn, fn, tm, თანხმოვნებით (Konsonanten), Präteritum – ში დაირთავენ -e ხმოვანს ფუძესა და -te სუფიქსს შორის:

atmen – atmete – სუნთქვა

widmen – widmete – მიძღვნა

- e-ს არ დაირთავს -r+n ან -r+m

warnen – warnte – გაფრთხილება

lärmen – lärmte – ხმაური

- ბ. ძლიერი ზმნის Präteritum-ი იწარმოება ფუძისეული ხმოვნის შეცვლით (Ablaut), დაბოლოების გარეშე (ohne Endung):

graben – grub – თხრა

kommen – kam – მოსვლა

sehen – sah – ხედვა

preisen – pries – ქება

gehen – ging – წასვლა

და ა.შ.

- გ. შერეული უღლების ზმნის Präteritum-ი იწარმოება ფუძისეული ხმოვნის (ან თანხმოვნის) შეცვლით. გააჩნია როგორც სუსტი, ასევე ძლიერი უღლების ზმნის ნიშნები:

kennen – kannte – ცნობა

senden – sandte – გაგზავნა

brennen – brannte – წვა
denken – dachte – ფიქრი

wenden – wandte – მიმართვა

დ. არაწესიერი უღლები ზმნა იცვლის ხმოვანს, თანხმოვანს, ზოგჯერ ზმნის ბოლო მარცვალსაც.

h→nd stehen – stand – დგომა
h→ng gehen – ging – წასვლა
n→t tun – tat – კეთება

ე. მოუცილებადთავსართიან ზმნებს არ სცილდება თავსართი:

verteilen – verteilte – განაწილება
erklären – erklärte – ახსნა
beginnen – begann – დაწყება

ვ. მოცილებადთავსართიან ზმნებს სცილდება თავსართი და დგება ზმნის შემდეგ:

aufstehen – stand auf – ადგომა
anziehen – zog an – ჩაცმა
zumachen – machte zu – დახურვა

4.3.3 Partizip II (ანუ Partizip Perfekt)

ა. სუსტი ზმნებისათვის იწარმოება მეტწილად ზმნის ფუძეზე პრეფიქს (Vorsilbe) ge-სა და დაბოლოება (Endung) t-ს დართვით.

fragen – fragte – gefragt – შეკითხვა
bauen – baute – gebaut – შენება
sagen – sagte – gesagt – თქმა

ბ. ძლიერი ზმნის Partizip II იწარმოება მეტწილად ფუძეზე ge-პრეფიქსის (Vorsilbe) და დაბოლოება (Endung) –en-ის დართვით, აგრეთვე, უმეტეს შემთხვევაში, ფუძისეული ხმოვნის შეცვლით (Ablaut).

graben – grub – gegraben – თხრა	singen – sang – gesungen – სიმღერა
fliegen – flog – geflogen – ფრენა	kommen – kam – gekommen – მოსვლა
scheinen – schien – geschienen – ნათება	finden – fand – gefunden – პოვნა
preisen – pries – gepriesen – ქება	

გ. შერეული უღლების ზმნები e ფუძით იღებენ a-ს, გააჩნია როგორც სუსტი, ასევე ძლიერი უღლების ნიშნები:

kennen – kannte – gekannt – ცნობა	brennen – brannte – gebrannt – ანთება, წვა
denken – dachte – gedacht – ფიქრი	senden – sandte – gesandt – გაგზავნა
wenden – wandte – gewandt – მიმართვა	rennen – rannte – gerannt – ჯირითი

დ. არაწესიერი უღლების ზმნა იცვლის ხმოვანს, თანხმოვანს, ზოგჯერ მთელ ფუძეს:

stehen – stand – gestanden – დგომა	gehen – ging – gegangen – წასვლა
tun – tat – getan – კეთება	haben – hatte – gehabt – ქონა, ყოლა
sein – war – gewesen – ყოფნა	

ე. ge-პრეფიქსს არ დაირთავს:

- თავსართმოუცილებადი ზმნა (untrennbar) უმახვილო (unbetont) თავსართით
erfahren – erfuhr – erfahren – გაგება (ამბის)
versprechen – versprach – versprochen – დაპირება
vollenden – vollendete – vollendet – დაბოლოება

- ზმნა რომელსაც მახვილი ბოლოდან მეორე მარცვალზე მოუდის (betont).
prophezeihen – prophezeite – prophezeit – წინასწარმეტყველება
kredenzen – kredenzte – kredenzt – მირთმევა (ლანგრიტ)
posaunen – posaunte – posaunt – ჩაბერვა (დაკვრა)
- -ieren- ზე დაბოლოებული
studieren – studierte – studiert – სწავლა
reagieren – reagierte – reagiert – რეაგირება
faszinieren – faszinierte – fasziniert – ტკობა

3. მოცილებადათავსართიან ზმნას (trennbar) -ge- მოუდის თავსართსა და ზმნას შორის.

- რთულ ზმნებში -ge- დეგბა ზმნასა და მის მეორე ნაწილს შორის:
anziehen – zog an – angezogen – ჩაცმა
kennenlernen – lernte kennen – kennengelernt – გაცნობა
vorbeigehen – ging vorbei – vorbeigegangen – ჩავლა

(იხ. IV დანართი - ზმნის ძირითადი ფორმების სია)

4.4 მთავარი და დამხმარე ზმნები (Voll- und Hilfsverben)

გერმანულ ენაში მნიშვნელობის, წინადადებაში მისი ფუნქციის შესრულების მიხედვით არსებობს მთავარი (Vollverb) და დამხმარე (Hilfsverb) ზმნები.

4.4.1 მთავარი ზმნები (Vollverben)

მთავარი ზმნა გამოხატავს სუბიექტის მოქმედებას ან მდგომარეობას. მას გააჩნია დამოუკიდებელი მნიშვნელობა. მთავარ ზმნას აქვს ყველა კატეგორია (პირი, რიცხვი, დრო, გვარი, კილო). ასეთია ზმნათა უმრავლესობა. (იხ. ზმნის კატეგორიები 4.2)

Ich singe.

Der Palast steht .

Wir kaufen eine Flasche Wein.

Die Kinder treffen Peter.

მე ვმღერი.

სასახლე დგას.

ჩვენ ვყიდულობთ ბოთლით ღვინოს.

ბავშვები ხვდებიან პეტერს.

4.4.2 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)

ზმნის ერთ-ერთ კატეგორიას წარმოადგენს დრო. არსებობს ზმნის დროის მარტივი (Präsens, Präteritum) და რთული (Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I, Futur II) ფორმა.

დამხმარე ზმნები (haben, sein, werden) წინადადებაში გვხვდება როგორც დამოუკიდებელი, ასევე დამხმარე ზმნის მნიშვნელობით საულლებელი ზმნის დროის რთულ ფორმათა (zusammengesetzte / umschriebene Zeitformen) საწარმოებლად.

4.4.2.1 დამოუკიდებელი ზმნის მნიშვნელობით (als Vollverb):

ა. haben+Akkusativ (მნიშვნელობა: ყოლა, ქონა, ფლობა (besitzen), მიღება (bekommen, erhalten)

Er hat einen Hund.

Sie hat Fieber.

Er hat Hunger.

მას ჰყავს ძაღლი.

მას აქვს სიცხე.

მას შია.

ბ. **sein** (მნიშვნელობა: ყოფნა, არსებობა (existieren), მდებარეობა (sich befinden), შედგენა (შედგება) (statfinden)

In der Nähe ist ein Dorf. მახლობლად არის სოფელი.
Ich bin in Stuttgart. მე ვარ შტუტგარდში.
Das Konzert ist morgen. კონცერტი ხვალ შედგება.

გ. **werden** (მნიშვნელობა: გახდომა, წარმოქმნა (entstehen)

Thomas wird neun. თომასი ხდება ცხრა წლის.
Das Bild wird interessant. ნახატი საინტერესო გამოვა.

ზმნები **sein** და **werden** წინადადებაში ზოგჯერ გვხვდება არსებით და ზედსართავ სახელთან ერთად და ქმნის შედგენილ შემასმენელს (Prädikativum). ამ შემთხვევაში იგი მაერთის (Kopula) ფუნქციას ასრულებს:

Lukas ist Linkshänder. ლუკასი ცაციაა.
Das Mädchen ist hübsch. გოგონა მშვენიერია.
Der junge Sänger wird berühmt. ახალგაზრდა მომღერალი ცნობილი გახდება.

4.4.2.2 დამხმარე ზმნის მნიშვნელობით (als Hilfsverb):

• დამხმარე ზმნის მნიშვნელობით **haben, sein, werden** გამოიყენება ზმნის დროის რთული ფორმების **Perfekt, Plusquamperfekt, Futur**-ის საწარმოებლად, ეს წარმოადგენს წინადადებაში მის უმთავრეს ფუნქციას:

Ich habe gemalt. მე დავხატე.
Du warst gekommen. შენ მოხვედი.
Er wird bauen. ის ააშენებს.

• თუ **haben, sein, werden** წინადადებაში ასრულებს დამხმარე ზმნის როლს, იგი კარგავს მის თავდაპირველ მნიშვნელობას და ცალკე არ ითარგმნება:

Du bist gegangen. შენ წახვედი (და არა შენ ხარ წასული)
Er hatte einen Korb gebracht. მან მოიტანა კალათი.
Er wird sich besser fühlen. ის თავს უკეთ იგრძნობს.

• **haben**-ის დახმარებით იუღლება წარსულის რთულ დროებში (**Perfekt, Plusquamperfekt**) გარდამავალი, უკუქცევითი, პირნაკლი და მოდალური ზმნები. აგრეთვე ის გარდაუვალი ზმნები, რომლებიც მოძრაობას და მოქმედების გადაადგილებას არ გამოხატავს.

Du hast Zeit verloren. შენ დაკარგე დრო .
Sie hatten Kerzen gelöscht. მათ სანთლები ჩააქრეს.

• **sein**-ის დახმარებით იუღლება წარსულის რთულ დროებში (**Perfekt, Plusquamperfekt**) ის გარდაუვალი ზმნა, რომელიც მოძრაობას, მოქმედების გადანაცვლებას გამოხატავს.

Sie sind gefahren. ისინი გაემგზავრნენ.
Wir waren nach Dresden gezogen. ჩვენ დრეზდენში გადავსახლდით.

• **werden**-ის დახმარებით იუღლება ნებისმიერი ზმნა მომავალ დროში (**Futur**).

Georg wird sich auf den Weg machen. გიორგი გზას დაადგება.
Sie wird anrufen. ის დარეკავს.

4.4.2.3 მოდალური მნიშვნელობით (modifizierender Gebrauch)

- **haben** და **sein** წინადადებაში გვხვდება აგრეთვე დამხმარე ზმნის საწყის ფორმასთან (**Infinitiv**) ერთად, რომელსაც დაერთვის ნაწილაკი „zu“.
- **haben+Infinitiv „zu“**-თი გამოხატავს აუცილებლობას (**müssen**) ან შესაძლებლობას (**können**).
 Er hat das Haus zu bauen. მან უნდა ააშენოს სახლი.
 Ich habe viel zu tun. მე ბევრი სამუშაო მაქვს.
 Das hat nichts zu sagen. ეს არაფერს ამბობს (ეს არაფერს ნიშნავს).
 ამ შემთხვევაში ქვემდებარე (Subjekt) თვითონ მოქმედებს.
- **sein+Infinitiv „zu“**-თი გამოხატავს ასევე აუცილებლობას (**müssen**) ან შესაძლებლობას (**können**), განსხვავება მხოლოდ იმაშია, რომ წინადადების ქვემდებარე თვითონ განიცდის ზემოქმედებას:
 Das Haus ist zu bauen. სახლი ასაშენებელია.
 Der Tisch ist zu verschenken. მაგიდა გასაჩუქებელია.
- **werden+Infinitiv „zu“**-ს გარეშე – ვარაუდი (**Vermutung**)
 Das wird in Ordnung sein. ჩემი აზრით, ეს წესრიგშია.
 Das wird sicher gehen. ეს ნამდვილად რიგზეა (გამოდგება)

4.5 ზმნის უღლება (Konjugation/Beugung der Verben)

გერმანულ ენაში ზმნას გააჩნია უღლების (Beugung) ოთხი ტიპი: სუსტი, ძლიერი, შერეული და არაწესიერი. ზმნის უღლების სახეობის ამოცნობა შეიძლება მისი ძირითადი ფორმების (Hauptformen) მიხედვით: **Infinitiv** (ზმნის განუსაზღვრელი ფორმა), **Präteritum** (თხრობითი ნამყო), **Partizip II** ანუ **Partizip Perfekt** (მიმღება II).

Infinitiv ოთხივე ტიპისთვის ერთნაირია. მისი დაბოლოებაა (e)n: singen (მღერა), sehen (ხედავ), brennen (წვა), gehen (წასვლა).

4.5.1 სუსტი უღლება (schwache Konjugation)

თუ **Präteritum**-ში ზმნა დაირთავს **-te**-ს, ხოლო **Partizip II**-ში პრეფიქს **ge-**სა და სუფიქს **-t**-ს, იგი სუსტი უღლების ზმნაა. ასეთი ზმნა ფუძისეულ ხმოვანს არ იცვლის. უმეტესობა გერმანული ზმნებისა იუღლება სუსტი უღლების წესით. აგრეთვე ყველა ნაწარმოები (abgeleitet) ზმნა და ზმნები გავრცობილი დაბოლოებით (mit erweiterten Endungen) **-eln, -ern, -ieren, -ifizieren, -igen, -isieren, -schen, -sen, -zen** და ახალი (neu) ზმნები.

Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართულ ენაზე
ზმნის ფუძე (Stamm)+-en	ზმნის ფუძე (Stamm)+-te	ზმნის ფუძე ge+(Stamm)+-t	
lernen sagen fragen	lernte sagte fragte	gelernt gesagt gefragt	სწავლა თქმა შეკითხვა

და ა.შ.

ფუძეზე დართული (eingeschoben) e-თი

Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართულ ენაზე
warten rechnen bürsten	wart(e)te rechn(e)te bürst(e)te	gewart(e)t gerechn(e)t gebürst(e)t	მოცდა ანგარიში ჯაგრისით წმენდა

და ა.შ.

ნაწარმოები ზმნები
(abgeleitete Verben)

Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართულ ენაზე
drängen rudern irren	drängte ruderte irrte	gedrängt gerudert geirrt	შეკრა ნიჩბოსნობა შეცდომა (შეცდა)

და ა.შ.

გავრცობილი დაბოლოებით
(mit erweiterten Endungen)

Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართულ ენაზე
zweifeln hindern modifizieren bescheinigen rutschen piepsen ächzen	zweifelte hinderte modifizierte bescheinigte rutschte piepste ächzte	gezweifelt gehindert modifiziert bescheinigt gerutscht gepiepst geächzt	ეჭვი ხელის შეშლა სახის შეცვლა დადასტურება ცოცვა ქღურტული ოხვრა

და ა.შ.

ახალი ზმნები
(neue Verben)

Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართულ ენაზე
flirten simsen fotografieren bomben filmen	flirtete simste fotografierte bombte filmte	gefirtet gesimst fotografiert gebombt gefilmt	ფლირტით თამაში მობ. ტელეფონით წერილის გაგზავნა ფოტოს გადაღება დაბომბვა ფილმის გადაღება

და ა.შ.

4.5.2 ძლიერი უღლება (starke Konjugation)

თუ Präteritum-ში (ზოგჯერ Partizip II-შიც) იცვლება ფუძისეული ხმოვანი (Stammvokaländerung) და დაბოლოება არ გააჩნია (Keine Endung), ხოლო Partizip II დაირთავს პრეფიქს ge-ს და სუფიქს -en-ს, იგი ძლიერი უღლების ზმნაა.

Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართულ ენაზე
ზმნის ფუძე (Stamm)+-en	ფუძისეული ზმოვნის შეცვლა (Stammvokaländerung) დაბოლოების გარეშე (keine Endung)	ზმნის ფუძე ge +(Stamm)+-en	
nehmen finden geben laufen werden	nahm fand gab lief wurde	genommen gefunden gegeben gelaufen geworden	აღება პოვნა მიცემა სირბილი გახდომა

და ა.შ.

4.5.3 შერეული უღლება (gemischte Konjugation)

ზმნა იცვლის ფუძისეულ ხმოვანს (Stammvokaländerung), ზოგჯერ თანხმოვანს ან სიტყვის ბოლო მარცვალს (Stammauslautänderung) ატარებს როგორც სუსტი, ასევე ძლიერი უღლების ნიშნებს.

ა. ფუძისეული ხმოვნის შეცვლა სუსტი უღლებისას
(Stammvokaländerung bei schwacher Konjugation)

Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართულ ენაზე
nennen brennen wenden senden	nannte brannte wandte sandte	genannt gebrannt gewandt gesandt	დარქმევა, დასახელება წვა მობრუნება, მიმართვა გაგზავნა

და ა.შ.

ბ. ფუძისეული ხმოვნისა და სიტყვის ბოლო მარცვლის შეცვლა სუსტი უღლებიას (Stammvokal-und Stammauslautänderung bei schwacher Konjugation)

Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართულ ენაზე
bringen	brachte	gebracht	მოტანა
denken	dachte	gedacht	ფიქრი

და ა.შ.

გ. სუსტი ნამყო, ძლიერი მიმღეობა (წარსულის) (schwaches Präteritum, starkes Partizip Perfekt)

Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართულ ენაზე
spalten	spaltete	gespalten	გახეთქვა, გარღვევა
mahlen	mahlte	gemahlen	დაფქვა
salzen	salzte	gesalzen	დამარილება

და ა.შ.

4.5.4 არაწესიერი ზმნის უღლება (unregelmäßige Konjugation)

ზმნა იცვლის ფუძისეულ ხმოვანს (Stammvokaländerung), აგრეთვე ზმნის ბოლო მარცვალს (Stammauslautänderung) ძლიერი უღლებიას.

- ფუძისეული ხმოვნის და ზმნის ბოლო მარცვლის შეცვლა ძლიერი უღლებიას (Stammvokal-und Stammauslautänderung bei starker Konjugation)

Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართულ ენაზე
gehen	ging	gegangen	წასვლა
stehen	stand	gestanden	დგომა
tun	tat	getan	კეთება
sein (Hilfsverb)	war	gewesen	ყოფნა

დამხმარე ზმნა **haben** ნაწილობრივ არაწესიერია, თუმცა მიეკუთვნება სუსტი უღლების ზმნებს (haben, hatte, gehabt).

გარდა ამისა, არაწესიერი უღლების ზმნებს მიეკუთვნება მოდალური ზმნები (die Modalverben) და ზმნა "wissen".

Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართულ ენაზე
dürfen	durfte	gedurft	ნებართვა
können	konnte	gekonnt	შესაძლებლობა
mögen	mochte	gemocht	სურვილი, სიყვარული
müssen	musste	gemusst	აუცილებლობა
sollen	sollte	gesollt	აუცილებლობა
wollen	wollte	gewollt	სურვილი
wissen	wusste	gewusst	ცოდნა

4.5.5 უღლების ორმაგი ფორმები (Doppelformen)

ზოგიერთ ზმნას გააჩნია როგორც სუსტი, ასევე შერეული (sowohl schwach, als auch gemischt) ან ძლიერი (stark) უღლების წესი. ასეთი ზმნების გარჩევა შეიძლება მხოლოდ

ზმნის ძირითადი ფორმების მიხედვით, ხოლო მათი მნიშვნელობები იდენტური არ არის:

Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართულ ენაზე
stecken(შერეული) stecken(სუსტი)	stack steckte	gesteckt gesteckt	ჩადება ჩარჭობა
wiegen(ძლიერი) wiegen(სუსტი)	wog wiegte	gewogen gewiegt	აწონვა რწევა
schmelzen(ძლიერი) schmelzen(სუსტი)	schmolz schmelzte	geschmolzen geschmelzt	დნობა მობრაკვა
schaffen(ძლიერი) schaffen(სუსტი)	schuf schaffte	geschaffen geschafft	შექმნა მუშაობა, ათვისება

და ა.შ.

4.6 ზმნის დროის ფორმები (Tempusformen ანუ Tempora/Zeitstufen der Verben)

გერმანულ ენაში ზმნას გააჩნია 6 ფორმა

ახლანდელი

1. Präsens-აწმყო (Gegenwart)

წარსული

2. Präteritum – (Impervfekt) ნამყო (თხრობითი) (1. Vergangenheit)

3. Perfekt – ნამყო (სასაუბრო) (2. Vergangenheit)

4. Plusquamperfekt – წინარე ნამყო (3. Vergangenheit)

მომავალი

5. Futur I – მყოფადი I (1. Zukunft)

6. Futur II – მყოფადი II (2. Zukunft)

ამ თავში განმარტებული იქნება ზმნის თხრობითი კილო და მოქმედებითი გვარი

4.6.1 აწმყო (Präsens / Gegenwart)

4.6.1.1 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben/Grundverben) haben, sein, werden

Numerus	Person	haben	sein	werden
Singular	ich	habe	bin	werde
	du	hast	bist	wirst
	er, sie, es	hat	ist	wird
Plural	wir	haben	sind	werden
	ihr	habt	seid	werdet
	sie, Sie	haben	sind	werden

haben ნაწილობრივ არაწესიერი უღლების ზმნაა, მიუხედავად ამისა, იგი სუსტი უღლების წესით იულდება. **sein** არაწესიერი უღლების ზმნაა, ხოლო **werden**-ძლიერი უღლებისა.

Frau Müller **hat** drei Kinder.

ქალბატონ მიულერს სამი შვილი ჰყავს.

Matthias **ist** draußen.

მატიასი გარეთაა.

Simon **wird** Architekt.

სიმონი არქიტექტორი გახდება.

4.6.1.2 მთავარი ზმნები (Vollverben)

- **Präsens**, ახლანდელი დრო იწარმოება ზმნის ფუძეზე (Stamm des Verbs) შემდეგი პირის ნიშნების (Personalendungen) დართვით:

Person	Singular	Person	Plural
1.	ich -e	1.	wir -en
2.	du -(e)st	2.	ihr -(e)t
3.	er, sie, es-(e)t	3.	sie, Sie -en

Stamm des Vollverbs + Präsens - Personalendungen = Präsens

kommen – წასვლა

ich komme – wir kommen

du kommst – ihr kommt

er, sie, es kommt – sie, Sie kommen

Du kommst morgen.

Er atmet schwer.

atmen – სუნთქვა

ich atme – wir atmen

du atmest – ihr atmet

er, sie, es, atmet – sie, Sie, atmen

შენ ხვალ მოხვალ.

ის მძიმედ სუნთქავს.

- **Präsens-ის გამონაკლისები (Ausnahmen)**

ზმნა, რომელსაც ფუძეში აქვს თანხმოვნები (Konsonanten) **d, t**, ასოთშენაერთები **bn, dn, chn, tm, dm**, მხოლობითი რიცხვის მეორე და მესამე პირში და მრავლობითი რიცხვის მეორე პირში დაირთავს **e-ს**.

warten – მოლოდინი (მოცდა)

ich warte – wir warten

du wartest – ich ihr wartet

er, sie, es wartet – sie, Sie warten

Du wartest lange.

ordnen – მოწესრიგება

ich ordne – wir ordnen

du ordnest – ihr ordnet

er, sie, es, ordnet – sie, Sie ordnen

შენ დიდხანს იცდი.

ასევე იუღლება შემდეგი ზმნები:

schneiden – კრა

leiden – ტკივილი

finden – ძებნა

reden – ლაპარაკი

arbeiten – მუშაობა

richten – მიმართვა

beten – ლოცვა

fürchten – შიში

öffnen – გაღება

ebnen – მოსწორება

rechnen – ანგარიში

widmen – მიძღვნა

Beka öffnet die Tür.

ბეკა აღებს კარებს.

- ზმნა, რომელსაც ფუძეში აქვს ხმოვნები (Laute) **a, o** ან დიფთონგი (Diphthong) **au** მხოლობითი რიცხვის მეორე და მესამე პირში იღებს უმლაუტს (Umlaut). უმლაუტს იღებს ზმნა მხოლოდ ძლიერი უღლებიას (nur bei starker Konjugation).

	a → ä	o → ö	au → äü
--	-------	-------	---------

tragen – ტარება

ich trage

du trägst

er, sie, es trägt

Der Vater trägt den Rucksack.

stoßen – ხელის კვრა

ich stoße

du stößt

er, sie, es stößt

laufen – სირბილი

ich laufe

du läufst

er, sie, es läuft

მამა ატარებს ზურგჩანთას.

ასევე იუღლება შემდეგი ზმნები:

fahren – გამგზავრება

halten – გაჩერება

raten – ამოცნობა, რჩევის მიცემა

schlafen – ძილი

blasen – ჩაბერვა (ჩას. ინსტრუმენტზე)

waschen – რეცხვა

და ა.შ.

- ზმნა, რომელსაც ფუძეში აქვს ხმოვანი (Stammvokal)e, მხოლოდითი რიცხვის მეორე და მესამე პირში იღებს გრძელ ან მოკლე i-ie –ს, (E-Wechsel) ან ხმოვანსა და თანხმოვანსაც იცვლის (Stammvokal+Konsonantänderung) ზმნა მხოლოდ ძლიერი უღლებისას (nur bei starker Konjugation).

	e → i	e → ie
--	-------	--------

geben – მიცემა

nehmen – აღება

empfehlen – შეთავაზება

ich gebe

ich nehme

ich empfehle

du gibst

du nimmst

du empfiehlst

er, sie, es gibt

er, sie, es nimmt

er, sie, es empfiehlt

მსგავსად იუღლება შემდეგი ზმნები:

sehen – ხედვა (ie)

befehlen – ბრძანება (ie)

essen – ჭამა (i)

sprechen – ლაპარაკი (i)

lesen – კითხვა (ie)

treffen – შეხვედრა (i)

brechen – გატეხვა (i)

helfen – დახმარება (i)

და ა.შ.

Du sprichst deutlich.

შენ გასაგებად ლაპარაკობ.

- ზმნა, რომელსაც ფუძეში აქვს თანხმოვნები (Konsonanten) –z, -tz, -s, -ss, -ß, -x, მხოლოდითი რიცხვის მეორე პირში კარგავს –s-ს, ანუ მეორე და მესამე პირი აქვს ერთნაირი (du liest, er liest).

tanzen –du tanzt – ცეკვა

sitzen –du sitzt – ჯდომა

lassen –du lässt – დატოვება

hexen –du hext – მოჯადოება

და ა.შ.

ზოგიერთი ასეთი ზმნა, გამონაკლისის სახით, დაირთავს უმახვილო –e-ს.

hassen – du hassest – სიძულვილი

და ა.შ.

- როგორც თავში აღვნიშნეთ, გერმანულ ზმნას ხშირ შემთხვევაში აწარმოებს მოუცილებადი თავსართი (Vorsilbe) ან მოცილებადი თავსართი-ზმნისწინი (ე.წ. **Bestimmungswort**). პირველი არის საკუთრივ თავსართი - ზმნის ორგანული ნაწილი, რომელიც მას არასდროს არ სცილდება (**un-trennbar/fest zusammengesetzt-be-,ge-,er-,ver-,zer-,ent-,emp-,miß-**) და მეორე-მეტყველების ნაწილი (წინდებული, ზედსართავი სახელი, ზმნა და სხვა.) über-,an-,voll-, stehen-), რომელიც სცილდება ზმნას ფორმების ცვლილებასთან ერთად (**trennbar/nicht fest zusammengesetzt**). თავსართი-ზმნისწინი, გამონაკლისის სახით, შეიძლება იყოს მოუცილებადი, თუ ის უმახვილოა (über-setzen – თარგმნა). მახვილიანი თავსართი ყოველთვის მოცილებადია.

შენიშვნა: «თავსართი-ზმნისწინი» ამ ტერმინით განვმარტავთ თავსართს, რომელიც წარმოადგენს მეტყველების ნაწილს, რადგან ქართულ ენაში მას შესატყვისი არ გააჩნია.

4.6.1.3 თავსართმოუცილებადი რთული ზმნები (Fest zusammengesetzte/untennbare Verben)

თავსართმოუცილებადი (fest mit einer Vorsilbe) ზმნა ან ზმნა უმახვილო ზმნისწინით (mit einem unbetonten Bestimmungswort) იუღლება როგორც ძირეული ზმნა.

kommen – bekommen

(მოსვლა) (მიღება)

ich bekomme - wir bekommen

du bekommst – ihr bekommt

er, sie, es bekommt – sie, Sie bekommen

finden –empfinden

(პოვნა) (შეგრძნება)

ich empfinde – wir empfinden

du empfindest – ihr empfindet

er, sie, es empfindet – sie, Sie empfinden

nehmen –übernehmen

(აღება) (თავზე აღება რაღაცის)

ich übernehme – wir übernehmen

du übernimmst – ihr übernehmt

er, sie, es übernimmt – sie, Sie übernehmen

და ა.შ.

Ihr bekommt den Rotwein.

Sie übernehmen die Reisekosten.

თქვენ მიიღებთ წითელ ღვინოს.

ისინი თავის თავზე იღებენ მგზავრობის ხარჯებს.

4.6.1.4 თავსართმოცილებადი რთული ზმნები (Nicht fest zusammengesetzte/trennbare Verben)

თავსართმოცილებად მახვილიან ზმნას (nicht fest mit einem betonten Bestimmungswort) სცილდება ეს თავსართი და გადადის მთავარი წინადადების ბოლოში.

Numerus	Person	anlegen-ჩაცმა გაშენება	aufstehen-ადგომა	stehenbleiben- გაჩერება
Singular	ich du er, sie, es	lege...an legst...an legt...an	stehe...auf stehst...auf steht...auf	bleibe...stehen bleibst...stehen bleibt...stehen
Plural	wir ihr sie, Sie	legen...an legt...an legen...an	stehen...auf steht...auf stehen...auf	bleiben...stehen bleibt...stehen bleiben...stehen

Der Winzer legt Weinberge an.

Wir stehen früh auf.

Der Komponist bleibt am Hotel stehen.

მევენახე ვენახს აშენებს.

ჩვენ ადრე ვდგებით.

კომპოზიტორი სასტუმროსთან ჩერდება.

შენიშვნა: 4.6.1.3 და 4.6.1.4 ქვეთავებში ნახსენები იყო „რთული ზმნები“ (zusammengesetzte Verben) – იგულისხმება ზმნები: მოუცილებადი თავსართებით (be, ge, er...), მოცილებადი თავსართებით (an,auf, zu...), აგრეთვე მეტყველების ნაწილებით (ზმნა, ზედსართავი სახელი... მაგ., stehenbleiben. აქ stehen მახვილიანია და როგორც მოცილებადი თავსართი, ზმნას სცილდება და უცვლელად გადადის წინადადების ბოლოში).

4.6.1.5 Präsens-ი წინადადებაში (Präsens im Satz)

Präsens-ი წინადადებაში ასრულებს სხვადასხვა როლს:

- გამოხატავს ახლანდელ დროს, მოქმედება ხდება აწმყოში.

Eva blässt die Kerze aus.

ევა სანთელს აქრობს.

- როცა ზმნა გამოხატავს ყველა დროის მოქმედებას:

Die Erde bewegt sich um die Sonne.

დედამიწა ბრუნავს მზის გარშემო.

- გამოხატავს მომავალ დროს და არ იხმარება Futur I (მომავალი დრო).

Morgen fahren wir in die Wüste David-Garedshi.

ხვალ დავით გარეჯის უდაბნოში მივმგზავრებით.

- თხრობის გამოსაცოცხლებლად:
Ich ging durch die Straße, plötzlich
sehe ich meinen alten Freund. ორი კვირის წინ მივდიოდი ქუჩაზე,
უცებ ვხედავ ჩემს ძველ მეგობარს.
- წარსულში მომხდარი მოქმედება, რომლის შესახებაც საუბარია გაზეთის სტატიაში, რეფერატში და ა.შ.
In seinem Roman „Krieg und Frieden“
beschreibt Tolstoi den Krieg von 1812. ტოლსტოი თავის რომანში
„ომი და მშვიდობა“ აღწერს 1812 წლის ომს.
- მოქმედება, რომელიც მეორდება:
Jedes Jahr feiern wir bei uns Weihnachten. შობას ყოველ წელიწადს ჩვენთან ვზეიმობთ.

4.6.2 თხრობითი ანუ პირველი წარსული (Präteritum/Imperfekt/1. Vergangenheit)

Präteritum-ი ანუ პირველი წარსული იწარმოება ზმნის მეორე ძირითადი ფორმით „Präteritum“ (lebte, sang) და Präsens-ის პირის ნიშნებით. ამასთან, მხოლოდითი რიცხვის პირველსა და მესამე პირში დაბოლოება არ აქვს (endungslos).

Präteritum =	Vollverb-Präteritum + Präsens-Personalendungen
	1. Person Singular=3. Person Singular (endungslos)

4.6.2.1 დახმარე ზმნები (Hilfsverben)

Numerus	Person	haben	sein	werden
Singular	ich	hatte	war	wurde
	du	hattest	warst	wurdest
	er, sie, es	hatte	war	wurde
Plural	wir	hatten	waren	wurden
	ihr	hattet	wart	wurdet
	sie, Sie	hatten	waren	wurden

- Inge hatte kein Geld. ინგეს არ ჰქონდა ფული.
- Ihr wart in Batumi. თქვენ იყავით ბათუმში.
- Sie wurden bewundert. ისინი აღფრთოვანდნენ.

4.6.2.2 მთავარი ზმნები (Vollverben)

- სუსტი ულლება (Schwache Konjugation)
- სუსტი ულლების ზმნის ამოსაცნობი ნიშანია „te“ ანუ მხოლოდითი და მრავლობითი რიცხვიც დაირთავს უმახვილო -e-ს t-ს შემდეგ. ფუძისეული ხმოვანი არ იცვლება.

Numerus	Person	Verbendung Präteritum
Singular	ich	-te
	du	-test
	er, sie, es	-te
Plural	wir	-ten
	ihr	-tet
	sie, Sie	-ten

Numerus	Person	lieben-სიყვარული	lernen-სწავლა	suchen-ძებნა	machen-კეთება
Singular	ich	liebte	lernte	suchte	machte
	du	liebtest	lernstest	suchtest	machtest
	er, sie, es	liebte	lernte	suchte	machte
Plural	wir	liebten	lernten	suchten	machten
	ihr	liebtet	lerntet	suchtet	machtet
	sie, Sie	liebten	lernten	suchten	machten

და ა.შ.

Die Kinder suchten Ostereier.

ბავშვები სააღდგომო კვერცხებს ეძებდნენ.

Wir dressierten ein Bärchen.

ჩვენ გავწვრთენით დათვის ბელი.

ზმნა, რომელსაც ფუძეში აქვს თანხმოვნები (Konsonanten) d, t, ან ასოთშენაერთი m,n-ით (mit der Konsonant+m/+n-Kombination), გარდა r+m/+n-ისა, ფუძესა და დაბოლოებას შორის იღებს ხმოვან -e-ს.

Numerus	Person	atmen-სუნთქვა	öffnen-გაღება	arbeiten-მუშაობა	reden-ლაპარაკი
Singular	ich	atmete	öffnete	arbeitete	redete
	du	atmetest	öffnetest	arbeitetest	redetest
	er, sie, es	atmete	öffnete	arbeitete	redete
Plural	wir	atmeten	öffneten	arbeiteten	redeten
	ihr	atmetet	öffnetet	arbeitetet	redetet
	sie, Sie	atmeten	öffneten	arbeiteten	redeten

და ა.შ.

Der Chef öffnete die Tür.

უფროსმა კარი გააღო.

- ძლიერი უღლება (starke Konjugation)
- ძლიერი უღლების ზმნის ამოსაცნობი ნიშანია (Kennzeichen) ფუძისეული ხმოვნის შეცვლა (Stammvokaländerung). ამასთან მხოლოდითი რიცხვის პირველსა და მესამე პირს დაბოლოება არ აქვს (endungslos), დანარჩენი ინარჩუნებს Präsens-ის დაბოლოებებს.

Numerus	Person	tragen-ტარება	laufen-სიბილი	geben-მიცემა	lesen-კითხვა
Singular	ich	trug	lief	gab	las
	du	trugst	liefst	gabst	lasest
	er, sie, es	trug	lief	gab	las
Plural	wir	trugen	liefen	gaben	lasen
	ihr	trugt	liefert	gabt	last
	sie, Sie	trugen	liefen	gaben	lasen

და ა.შ.

Ich las ein Märchenbuch.

მე ვკითხულობდი (ან წავიკითხე) ზღაპრების წიგნს.

ზოგიერთი წყვილთანხმოვნიანი ზმნა კარგავს ერთ-ერთს:

bitten → sie baten-თხოვნა → მათ ითხოვეს (ითხოვდნენ)

fallen → er fiel-დაცემა → ის დაეცა (ეცემოდა)

treffen → du trafst-შეხვედრა → შენ შეხვდი (ხვდებოდი)

და ა.შ.

ზოგიერთ ძლიერი უღლების ზმნაში სიტყვის ბოლოს ორმაგდება თანხმოვნები f და t.

saufen → er soff - ხვრეპა → მან შეხვრიპა (ხვრეპდა)

streiten → wir stritten - დავა → ჩვენ ვიდავეთ (ვდაობდით)

pfeifen → sie piffen - სტვენა → მათ დაუსტვინეს (უსტვენდნენ)

reiten → ich ritt - ჭენება → მე გავაჭენე (ვაჭენებდი)

და ა.შ.

ძლიერი ულლების ზმნაში d გადადის ორმაგ tt-ში.

schneiden → ich schnitt – ჭრა → მე გავჭერი (ვჭრიდი)

leiden → du littest – ტკივილი → შენ ატკივდა (გტკიოდა)

და ა.შ.

ძლიერი ულლების ზმნა ფუძეში მოკლე ხმოვნით და წყვილი ss-ით იცვლის ამ ხმოვანს, ss გადადის წ-ში:

essen → er aß – ჭამა → მან შეჭამა (ჭამდა)

messen → wir maßen – გაზომვა → ჩვენ გავზომეთ (ვზომავდით)

lassen → ich ließ – დატოვება → მე დავტოვე (ვტოვებდი).

და ა.შ.

და პირიქით, ძლიერი ულლების ზმნა წ თანხმოვნით იცვლის ამ თანხმოვანს, წ გადადის დიფტონგის შემდეგ ss-ში:

gießen → sie gossen – დასხმა → მათ დაასხეს (ასხამდნენ)

reißen → er riss – გლეჯა → მან გაგლეჯა (გლეჯდა)

sprießen → sie sprossen – გაშლა → მათ გაშალეს (შლიდნენ)

schmeißen → du schmisest – გადაგდება → შენ გადააგდე (აგდებდი)

და ა.შ.

- შერეული ულლება (gemischte Konjugation)
- შერეული ულლების ზმნათა დიდი ნაწილი იცვლის ფუძისეულ ხმოვანს (Stammvokaländerung), თუმცა სუსტი ულლების დაბოლოებები აქვს:

Numerus	Person	nennen- დარქმევა	senden- გაგზავნა	bringen- მოტანა	denken- ფიქრი
Singular	ich	nannte	sandte	brachte	dachte
	du	nanntest	sandtest	brachtest	dachtest
	er, sie, es	nannte	sandte	brachte	dachte
Plural	wir	nannten	sandten	brachten	dachten
	ihr	nanntet	sandtet	brachtet	dachtet
	sie, Sie	nannten	sandten	brachten	dachten

და ა.შ.

Ich sandte dir ein Päckchen.

მე შენ პაკეტი გამოგიგზავნე.

- არაწესიერი ულლება (unregelmäßige Konjugation)
- არაწესიერი ულლების ზმნები იცვლიან ფუძისეულ ხმოვანს (Stammvokaländerung) ისევე, როგორც ძლიერი ულლების ზმნები, ამასთან იცვლიან თანხმოვნებსაც ფუძის ბოლოში (Stamm-Endkonsonantenänderung).

Numerus	Person	gehen-წასვლა	stehen-დგომა	tun-კეთება
Singular	ich	ging	stand	tat
	du	gingst	stand(e)st	tat(e)st
	er, sie, es	ging	stand	tat
Plural	wir	gingen	standen	taten
	ihr	gingt	standet	tatet
	sie, Sie	gingen	standen	taten

და ა.შ.

Drei Kinder standen neben der Kutsche.

სამი ბავშვი ეტლის გვერდით იდგა.

მოდალური ზმნები და ზმნა "wissen" იუღლება არაწესიერი უღლების წესით.
(იხ. 4.7 თემა მოდალური ზმნები).

4.6.2.3 თავსართმოცილებადი რთული ზმნები (Fest zusammengesetzte/untrennbare Verben)

სუსტი: lernen → **verlernen**.

სწავლა, დავიწყება.
(ნასწავლის)

ძლიერი: reißen → **zerreißen**

მოგლეჯა, დაგლეჯა

შერეული: bringen → **erbringen**

მოტანა, დადასტურება

არაწესიერი: ziehen → **erziehen**

წევა, აღზრდა

ich verlernte – wir verlernten

du verlerntest – ihr verlerntet

er, sie, es verlernte – sie, Sie verlernten

ich zerriss – wir zerrissen

du zerrisest – ihr zerrisset

er, sie, es zerriss – sie, Sie zerrissen

ich erbrachte – wir erbrachten

du erbrachtest – ihr erbrachtet

er, sie, es, erbrachte – sie, Sie erbrachten

ich erzog – wir erzogen

du erzogst – ihr erzogt

er, sie, es, erzog – sie, Sie erzogen

და ა.შ.

Leider verlernten wir vieles.

სამწუხაროდ, ბევრი რამ, ადრე ნასწავლი, დაგვავიწყდა.

Wir erzogen unsere Kinder gut.

ჩვენ ჩვენი შვილები კარგად აღვზარდეთ.

4.6.2.4 თავსართმოცილებადი რთული ზმნები (Nicht fest zusammengesetzte/trennbare Verben).

თავსართმოცილებად მახვილიან ზმნას ისევე, როგორც Präsens-ში, Präteritum-შიც სცილდება ეს თავსართი და გადადის მთავარი წინადადების ბოლოში.

Numerus	Person	anlegen-ჩაცმა, გაშენება	aufstehen-ადგომა	stehenblei- ben-შეჩერება
Singular	ich	legte...an	stand...auf	blieb...stehen
	du	legtest...an	standest...auf	bliebst...stehen
	er, sie, es	legte...an	stand...auf	blieb...stehen
Plural	wir	legten...an	standen...auf	blieben...stehen
	ihr	legtet...an	standet...auf	bliebt...stehen
	sie, Sie	legten...an	standen...auf	blieben...stehen

და ა.შ.

Der Winzer legte Weinberge an.

მევენახემ ვენახი გააშენა.

Du standest nicht früh auf.

შენ ადრე არ ამდგარხარ.

Wir blieben an der Ampel stehen.

ჩვენ შუქნიშანთან შევჩერდით.

Wir zogen ein Kätzchen groß.

ჩვენ გავზარდეთ კნუტი.

განმარტება Präteritum-ის უღლებისთვის: Präteritum ანუ Imperfekt-ი ზმნის ძირითადი ფორმაც არის და ზმნის პირველი წარსული დროისაც (erste Vergangenheit). როგორც დასაწყისში აღვნიშნეთ, Präteritum-ში სამთავან (Intinitiv, Präteritum, Partizip II) ვაუღლებთ მეორე ძირითად ანუ საწყის ფორმას (hatte, war, sagte, atmete, trug, zog sich an, brannte და ა.შ.) და დავურთავთ Präsens-ის პირის ნიშნებს. მხოლოდითი რიცხვის პირველსა და მესამე პირში დაბოლოება არ აქვს (ich sagte, er sagte; ich sah, er sah).

4.6.2.5 Präteritum-ი წინადადებაში (Präteritum im Satz)

დროის ეს ფორმა გამოიყენება თხრობაში, მეტწილად წერილობით ენაში (in der Schriftsprache), აღწერს მოვლენებს, რომელიც წარსულში მოხდა ან ხდებოდა, („malte-დახატა“ ან „ხატავდა“, „ging“-„წავიდა“ ან „დადიოდა“ და ა.შ.).

Es geschah im Winter.	ეს მოხდა ზამთარში.
Weihnachten schneite es nur wenig.	შობას ცოტა მოთოვა.
Alle suchten Undine.	ყველანი უნდინეს ეძებდნენ.

- ერთდროული ან დასრულებული მოქმედების გამოსახატად წარსულში:

Während der Lehrling arbeitete, stand der Meister und beaufsichtigte seine Arbeit.	ვიდრე შეგირდი მუშაობდა, ოსტატი იდგა და თვალყურს ადევნებდა მის მუშაობას.
Er wurde wütend und zerriss die Rechnungsformulare.	ის გაბრაზდა და ანგარიშის ბლანკები დახია.

- დამხმარე და მოდალური ზმნების Präteritum-ი საუბარში გამოიყენება Perfekt-ის ნაცვლად:

Wo waren Sie gestern?	სად ბრძანდებოდით გუშინ?
Ich war im Theater.	მე ვიყავი თეატრში.
Hatten Sie Platz im Parkett?	პარტერში გქონდათ ადგილი?
Ja, ich konnte gut sehen und hören.	დიახ, მე შემეძლო კარგად ექერა და მოსმენა.

- მხატვრულ პროზაში ე.წ. „Innerer Monolog“ ანუ, როდესაც ავტორი ფიქრობს, განცდებს გადმოსცემს. „Er blickte...in sich hinein, wo so viel Gram und Sehensucht war. Warum, warum war er hier?“ (Thomas Mann) „ის უღრმავდებოდა საკუთარ თავს, სადაც ამდენი დარდი და მონატრება იყო. რატომ, რატომ არის ის აქ?“ (თომას მანი)

4.6.3 სასაუბრო ანუ მეორე წარსული (Perfekt/2.Vergangenheit).

Perfekt-ი ზმნის რთული ფორმაა. იგი იწარმოება დამხმარე ზმნების haben ან sein-ის Präsens-ით და საულღებელი ზმნის მიმღეობა II-ს (PartizipII ანუ Partizip-Perfekt) მეშვეობით:

haben/sein-Präsens+PartizipII des Vollverbs=Perfekt

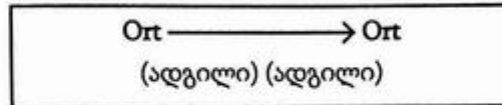
4.6.3.1 PartizipII-ი (Partizip Perfekt)

PartizipII ანუ Partizip-Perfekt-ი არის ზმნის მესამე ძირითადი ანუ საწყისი ფორმა (gemacht, gegangen). ამ ფორმით იგი გვხვდება ზმნის სამ დროსთან-Perfekt (hat gemacht, ist gegangen), Plusquamperfekt (hatte gemacht, war gegangen), Futur II (wird gemacht haben, wird gekommen sein). Perfekt-სა და Plusquamperfekt-ში მიმღეობა II დგას წინადადების ბოლოს, Futur II-ში დამხმარე ზმნის წინ. Partizip II-ის ამოსაცნობი ნიშნებია (die Kennzeichen) სუსტი ზმნებისთვის „ge“ თავსა და „t“ ბოლოში და უცვლელი ფუძისეული ხმოვანი (gelacht), ძლიერი ზმნებისთვის „ge“ თავსა და „en“ ბოლოში, ზოგჯერ ცვალეზადი ფუძისეული ხმოვანი (ablaut), მოუცილებადთავსართიანი ზმნა არ დაირთავს პრეფიქს ge-ს (bekommen), აგრეთვე -ieren-ზე დაბოლოებული და უმახვილო ზმნისწინიანი (studiert, übernommen). მოცილებადთავსართიანს „ge“ მოუდის თავსართსა და ზმნას შორის (nachgedacht, stattgefunden). (იხ. ზმნის სახელითი ფორმები 4.12)

4.6.3.2 haben-ი ან sein-ი (haben oder sein)

- Haben ან sein-ით საულღებელი ზმნა იწარმოება ორ დროში-Perfekt-სა და Plusquamperfekt-ში.
- Sein-ით იწარმოება გარდაუვალი ზმნა (intransitiv), რომელიც აღნიშნავს:

- მოძრაობას (Bewegung)- gehen, fahren, laufen, fliegen, reisen და ა.შ.
(წასვლა) (გამგზავრება) (სირბილი) (ფრენა) (მოგზაურობა)

Er ist gelaufen.

იგი გაიქცა.

Wir waren in eine Weingegend gereist.

ჩვენ ღვინის მხარეში ვიმოგზაურეთ.

- მოქმედი პირის ერთი მდგომარეობიდან მეორეში გადასვლას (Zustandsänderung)-einsteigen (ასვლა), aufwachen (გაღვიძება).

Nico ist um 6 Uhr aufgestanden.

ნიკო 6 საათზე ადგა.

Peter ist außerordentlich schnell gewachsen.

პეტერი უჩვეულოდ ჩქარა გაიზარდა.

Er war auf die Bergspitze gestiegen.

იგი მთის მწვერვალზე ავიდა.

- დამხმარე ზმნები sein, werden.

Ich bin in Frankreich gewesen.

მე საფრანგეთში ვიყავი.

Sie ist Juristin geworden.

იგი იურისტი გახდა.

- შემდეგი ზმნები:

begegnen-შეხვედრა

gelingen-მოხერხება

bleiben-დარჩენა

mißlingen-ვერ მოხერხება

folgen-დევნა

geschehen-მოხდენა (მოხდა)

passieren-მოხდენა (მოხდა)

Wir sind zu Hause geblieben.

ჩვენ შინ დავრჩით.

Es ist vor kurzem geschehen.

ეს ცოტა ხნის წინ მოხდა.

Das Bild war ihm gelungen.

მას ნახატი (კარგი) გამოუვიდა.

- გ. ძირეული ზმნები (einfache Verben) უთავსართოდ იწარმოება haben-ით, ხოლო თავსართიანი - sein-ით:

schlafen-ძილი (haben)

blühen-ყვავილობა (haben)

einschlafen-ჩაძინება (sein)

erblühen-გაყვავება (sein)

wachen-ღვიძილი (haben)

erwachen-გაღვიძება (sein)

Nora hat 10 Minuten geschlafen.

ნორას 10 წუთი ეძინა.

Nora ist eingeschlafen.

ნორას ჩაეძინა.

- დ. მოძრაობის გამოხატველი ზოგიერთი ზმნა შეიძლება ზოგჯერ haben-ით ვაწარმოოთ იმ შემთხვევაში, თუ არ არის მინიშნებული მოქმედების მიმართულება ან მიზანი:

Er hat lange im Fluss geschwommen.

მან დიდხანს იცურავა მდინარეში.

ე. თუ არის მოძრაობის მიმართულება და მოქმედების მიზანი დაზუსტებული, თუ შეიძლება ზმნას დაესვას ერთდროულად კითხვები: „საიდან?“, „საით?“, მაშინ იგი იწარმოება **sein**-ით.

Ich bin nach Deutschland gefahren. მე გავემგზავრე გერმანიაში.
Bist du vom Sprungbrett ins Wasser gesprungen? შენ ტრამპლინიდან გადახტი წყალში?

ვ. დანარჩენი ზმნები იწარმოება **haben**-ით, ანუ:

- ყველა გარდამავალი ზმნა. (**hat gezeichnet** – დახატა)
- დამხმარე ზმნა **haben**. (**hat gehabt** – ჰქონდა, ჰყავდა)
- უპირო ზმნები ნაცვალსახელით **es**. (**Es donnert** – ქუხს; **Es hat gedonnert** – იქუხა)
- მოდალური ზმნები. (**Ich habe gekonnt**-მე შეეძელი. **Sie hat gut singen können**-(ნაცვლად **gekonnt**-ისა) – მან კარგად იმღერა).

4.6.3.3 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)

Numerus	Person	haben	sein	werden
Singular	ich	habe gehabt	bin gewesen	bin geworden
	du	hast gehabt	bist gewesen	bist geworden
	er, sie, es	hat gehabt	ist gewesen	ist geworden
Plural	wir	haben gehabt	sind gewesen	sind geworden
	ihr	habt gehabt	seid gewesen	seid geworden
	sie, Sie	haben gehabt	sind gewesen	sind geworden

არსებობს **werden**-ის მოკლე ფორმა **Partizip Perfekt**-ისთვის „**worden**“. (იხ. **Passiv 4.13.2**)

4.6.3.4 მთავარი ზმნები (Vollverben)

სუსტი ულლება (**schwache Konjugation**)

Numerus	Person	malen-ხატვა	erwachen-გაღვიძება
Singular	ich	habe gemalt	bin erwacht
	du	hast gemalt	bist erwacht
	er, sie, es	hat gemalt	ist erwacht
Plural	wir	haben gemalt	sind erwacht
	ihr	habt gemalt	seid erwacht
	sie, Sie	haben gemalt	sind erwacht

Die Kinder haben Ostereier gemalt. ბავშვებმა აღდგომის კვერცხები მოხატეს.
Das Kind ist schon erwacht. ბავშვმა უკვე გაიღვიძა.

ძლიერი ულლება (**starke Konjugation**)

Numerus	Person	sehen-დანახვა	kommen-მოსვლა
Singular	ich	habe gesehen	bin gekommen
	du	hast gesehen	bist gekommen
	er, sie, es	hat gesehen	ist gekommen
Plural	wir	haben gesehen	sind gekommen
	ihr	habt gesehen	seid gekommen
	sie, Sie	haben gesehen	sind gekommen

Wir haben die Ausstellung gesehen. ჩვენ დავათვალიერეთ გამოფენა.
Seid ihr aus Kacheti gekommen? კახეთიდან ჩამოხვედით?

4.6.3.5 თავსართმოუცილებადი რთული ზმნები (Fest zusammengesetzte/unrennbare Verben)

Numerus	Person	empfinden-შეგრძნება	überraschen-აღფრთოვანება
Singular	ich	habe empfunden	bin überrascht
	du	hast empfunden	bist überrascht
	er, sie, es	hat empfunden	ist überrascht
Plural	wir	haben empfunden	sind überrascht
	ihr	habt empfunden	seid überrascht
	sie, Sie	haben empfunden	sind überrascht

Sie haben große Freude empfunden.

მათ ძალიან გაიხარეს.

4.6.3.6 თავსართმოცილებადი რთული ზმნები (Nicht fest zusammengesetzte/trennbare Verben)

Numerus	Person	nachsehen-ნახვა	zurückkommen-დაბრუნება
Singular	ich	habe nachgesehen	bin zurückgekommen
	du	hast nachgesehen	bist zurückgekommen
	er, sie, es	hat nachgesehen	ist zurückgekommen
Plural	wir	haben nachgesehen	sind zurückgekommen
	ihr	habt nachgesehen	seid zurückgekommen
	sie, Sie	haben nachgesehen	sind zurückgekommen

Annette ist zurückgekommen.

ანეტი დაბრუნდა.

4.6.3.7 Perfekt-ი წინადადებაში (Perfekt im Satz)

Perfekt-ი წინადადებაში გვხვდება:

- საუბარში (კითხვა-პასუხში. in der Konversation)

Sind Sie in Westgeorgien gewesen?

Ja, wir haben dort abgelagerten Rotwein gekostet.

იყავით დასავლეთ საქართველოში?

დიახ, ჩვენ იქ დამკვლევლებული წითელი ღვინო დავაჭაშნიკეთ.

Hat der Vermieter von Ihnen eine Kautio n verlangt?

Nein, er hat von mir keine Kautio n verlangt.

მოითხოვა გამქირავებელმა თქვენგან წინდი?

არა, მას ჩემგან წინდი არ მოუთხოვია.

- მოკლე ზეპირ ინფორმაციებში (in mündlichen Berichten)

Wir haben alle Sendungen erhalten.

Josef hat sich beim Skifahren das Bein gebrochen.

Seine Familie ist nach Frankfurt gezogen.

ჩვენ ყველა გზავნილი მივიღეთ.

იოზეფმა თხილამურებით სრიალისას ფეხი მოიტეხა.

მისი ოჯახი ფრანკფურტში გადავიდა.

- პირად ბარათებში (in Persönlichen Briefen)

Es tut mir leid, dass deine Schwester die Hoffn un g aufgegeben hat, wieder gesund zu werden.

ვწუხვარ, რომ შენს დას გამოჯანმრთელების იმედს დაუკარგავს.

- ზოგჯერ Futur II-ის ნაცვლად (anstatt Futur II)

Wenn ich meine Arbeit beendet habe, reiche ich sie als Dissertation ein (Perf.)

როდესაც დავასრულებ ჩემს სამუშაოს, წარვადგენ დისერტაციას.

ნაცვლად:

Wenn ich meine Arbeit beendet haben werde, reiche ich sie als Dissertation ein (Fut.II)

როდესაც დავასრულებ ჩემს სამუშაოს, (დასრულებული მექნება), წარვადგენ დისერტაციას.

- უკვე მომხდარი მოვლენის დადასტურება (Allgemeine Feststellung)

Wachtang Gorgassali hat Tbilissi gegründet.

ვახტანგ გორგასალმა დააარსა თბილისი.

4.6.4 წინარე ანუ მესამე წარსული (Plusquamperfekt/3.Vergangenheit)

Plusquamperfekt-ი ზმნის რთული ფორმაა. იგი იწარმოება დამხმარე ზმნების haben ან sein-ის Präteritum-ით და საუღლებელი ზმნის მიმღობა II-ის (Partizip II ანუ Partizip-Perfekt) მეშვეობით:

haben/sein-Präteritum+PartizipII des Vollverbs =Plusquamperfekt

(haben ან sein და Partizip-Perfekt-ის განმარტება იხ. Perfekt-ში (4.6.3.1(2))

4.6.4.1 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)

Numerus	Person	haben	sein	werden
Singular	ich	hatte gehabt	war gewesen	war geworden(worden)
	du	hattest gehabt	warst gewesen	warst geworden
	er, sie, es	hatte gehabt	war gewesen	war geworden
Plural	wir	hatten gehabt	waren gewesen	waren geworden
	ihr	hattet gehabt	wart gewesen	wart geworden
	sie, Sie	hatten gehabt	waren gewesen	waren geworden

4.6.4.2 მთავარი ზმნები (Vollverben)

სუსტი უღლება (schwache Konjugation)			
Numerus	Person	malen-ხატვა	erwachen-გაღვიძება
Singular	ich	hatte gemalt	war erwacht
	du	hattest gemalt	warst erwacht
	er, sie, es	hatte gemalt	war erwacht
Plural	wir	hatten gemalt	waren erwacht
	ihr	hattet gemalt	wart erwacht
	sie, Sie	hatten gemalt	waren erwacht

Die Kinder hatten Ostereier gemalt.

ბავშვებმა აღდგომის კვერცხები მოხატეს.

ძლიერი უღლება (starke Konjugation)			
Numerus	Person	sehen-დანახვა	kommen-მოსვლა
Singular	ich	hatte gesehen	war gekommen
	du	hattest gesehen	warst gekommen
	er, sie, es	hatte gesehen	war gekommen
Plural	wir	hatten gesehen	waren gekommen
	ihr	hattet gesehen	wart gekommen
	sie, Sie	hatten gesehen	waren gekommen

Doris war gekommen.

დორისი მოვიდა.

4.6.4.3 თავსართმოუცილებადი რთული ზმნები (Fest zusammengesetzte/untrennbare Verben)

Numerus	Person	empfinden-შეგრძნება	überraschen-აღფრთოვანება
Singular	ich	hatte empfunden	war überrascht
	du	hattest empfunden	warst überrascht
	er, sie, es	hatte empfunden	war überrascht
Plural	wir	hatten empfunden	waren überrascht
	ihr	hattet empfunden	wart überrascht
	sie, Sie	hatten empfunden	waren überrascht

Die Freunde waren überrascht.

მეგობრები აღფრთოვანდნენ.

4.6.4.4 თავსართმოცილებადი რთული ზმნები (Nicht fest zusammengesetzte / trinnbare Verben)

Numerus	Person	nachsehen-ნახვა	zurückkommen-დაბრუნება
Singular	ich	hatte nachgesehen	war zurückgekommen
	du	hattest nachgesehen	warst zurückgekommen
	er, sie, es	hatte nachgesehen	war zurückgekommen
Plural	wir	hatten nachgesehen	waren zurückgekommen
	ihr	hattet nachgesehen	wart zurückgekommen
	sie, Sie	hatten nachgesehen	waren zurückgekommen

Annette war zurückgekommen.

ანეტი დაბრუნდა.

4.6.4.5 Plusquamperfekt-ი წინადადებაში (Plusquamperfekt im Satz)

Plusquamperfekt-ი არის წინარე წარსული. იგი აღნიშნავს დიდი ხნის წინ მომხდარ ამბავს, ან საუბარია მოქმედებაზე წარსულში, რომელიც დასრულდა მომდევნო მოქმედების (ასევე წარსულში) დაწყებამდე. რთულ წინადადებაში იგი გვხვდება წარსულის სხვა დროსთან Präteritum-თან, იშვიათად Perfekt-თან. მეტწილად იგი გვხვდება დამოკიდებულ წინადადებაში, მაგ. კავშირ „nachdem“-ის შემდეგ.

Nico war gelaufen

ნიკო გაიქცა.

Er war auf den Berg gestiegen

იგი მთაზე ავიდა.

Eka hatte einen Aufsatz geschrieben

ეკამ თხზულება დაწერა.

Sie hatten den Geburtstag gefeiert.

მათ დაბადების დღე აღნიშნეს.

Bevor er das Haus verließ, hatte er alle Lichter gelöscht.

ვიდრე სახლიდან გავიდოდა, შუქი ყველგან გამორთო.

Niemand hatte geglaubt, dass die Mauer nicht mehr existieren sollte.

არავინ დაიჯერა, რომ კედელს აღარ უნდა ეარსება.

Ich war am Kontrollpunkt geblieben, bis es Morgen wurde.

მე საკონტროლო პუნქტთან გათენებამდე დავრჩი.

Nachdem ich das Buch gelesen hatte, gab ich es zurück.

მას შემდეგ, რაც მე წიგნი წავიკითხე, დავაბრუნე უკან.

Kein Seemann hatte vor Columbus den atlantischen Ozean überquert.

არც ერთ მეზღვაურს კოლუმბამდე არ გადაუჭრია ატლანტის ოკეანე.

Das Reh zeigte sich noch einmal am Waldesrande und war dann verschwunden.

ერთხელ კიდევ გამოჩნდა შველი ტყის პირას და შემდეგ გაქრა.

4.6.5 მომავალი დრო I (Futur I/1.Zukunft)

Futur I იწარმოება დამხმარე ზმნა werden-ის Präsens-ითა და საუღლებელი ზმნის Infinitiv I – ით (lachen, fallen, bekommen, aufstehen და ა.შ.)

werden-Präsens+Infinitiv I des Vollverbs=Futur I

4.6.5.1 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)

Numerus	Person	haben	sein	werden
Singular	ich du er, sie, es	werde... haben wirst... haben wird... haben	werde... sein wirst... sein wird... sein	werde... werden wirst... werden wird... werden
Plural	wir ihr sie, Sie	werden... haben werdet... haben werden... haben	werden... sein werdet... sein werden... sein	werden... werden werdet... werden werden... werden

4.6.5.2 მთავარი ზმნები (Vollverben)

Numerus	Person	malen	gehen
Singular	ich du er, sie, es	werde... malen wirst... malen wird... malen	werde... gehen wirst... gehen wird... gehen
Plural	wir ihr sie, Sie	werden...malen werdet... malen werden... malen	werden... gehen werdet... gehen werden... gehen

- Futur I-ის წარმოების ფორმულა უცვლელია სუსტი (schwach), ძლიერი (stark), შერეული (gemischt), არაწესიერი (unregelmäßig) უღლების, აგრეთვე, თავსართმოუცილებადი (fest zusammengesetzt-untrennbar) და მოცილებადთავსართიანი (nicht fest zusammengesetzt-trennbar) ზმნებისათვის.

მოუცილებადი ზმნები (festzusam.ges.V.) vermissen→ich werde...vermissen-მე მომენატრება
zerschneiden→du wirst...zerschneiden-შენ დაჭრი

მოცილებადი ზმნები (nicht fest zusam.ges.V.) zumachen→wir werden-zumachen-ჩვენ დავხურავთ
abschreiben→ihr werdet abschreiben-თქვენ გადაწერთ

4.6.5.3 Futur I წინადადებაში (Futur I im Satz)

- ა. Futur I გამოიყენება მომავალი დროის გამოსახატავად, როდესაც მოქმედება, მოვლენა უნდა აღსრულდეს მომავალში (zukünftige Ereignisse). Infinitiv დგას წინადადების ბოლოში.
- Futur I აღნიშნავს ძირითადად მომავალ დროს (Zukunft):

Ich werde internationalen Führerschein haben. მე მექნება ინტერნაციონალური მართვის მოწმობა.
Ende Dezember wird sie in Georgien sein. დეკემბრის ბოლოს იგი საქართველოში იქნება.
Wirst du einen Gartentisch kaufen? იყიდი ბაღის მაგიდას?
Wir werden einen Apfelsaft bestellen. ჩვენ შევუკვეთავთ ვაშლის წვენს.
Martina wird ihren Arbeitsplatz antreten. მარტინა თავის სამუშაო ადგილს დაიკავებს.

- განზრახვას (Absicht):
Er wird seinen Urlaub in Griechenland machen. ის თავის შვებულებას საბერძნეთში გაატარებს.
- ბრძანებას, იძულებას (zwingende Aufforderung):
Wird's bald! აბა, ჩქარა (გააკეთე)!
Wirst du wohl still sein! არ გაჩუმდები!

- ვარაუდს (Vermutung):
Es wird neun Uhr sein. ახლა ცხრა საათი იქნება.
Sie werden im Stau stecken. ოსინი ალბათ მანქანების ჭედვაში ჩარჩნენ.
- დაშვებას (Annahme):
Wir werden vielleicht in Weimar leben. ჩვენ შესაძლოა, ვაიმარში ვიცხოვროთ.
- პროგნოზს (Prognose):
In 20 Jahren werden mehr als 8 Milliarden Menschen auf der Erde leben. ოცი წლის შემდეგ დედამიწაზე რვა მილიარდ კაცზე მეტი იცხოვრებს.
- იშვიათად დაპირებას (Versprechen):
Ich werde zu der Party kommen. მე მოვალ ზეიმზე.

ბ. Futur I დამოკიდებულ წინადადებაში (im Nebensatz)

Futur I-ის დამხმარე ზმნა „werden“ დგას დამოკიდებული წინადადების ბოლოში (am Satzende).

Ich bin sicher, dass er bald wieder kommen wird.

დარწმუნებული ვარ, ის მალე ისევ მოვა.

Wir hoffen, das Sie am Konzert

ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ თქვენ კონცერტში

teilnehmen werden.

მონაწილეობას მიიღებთ.

გ. Futur I მოდალურ ზმნასთან (mit Modalverb)

მოდალური ზმნა დგას Infinitiv-ში წინადადების ბოლოს (Modalverb am Satzende).

Das werden wir schreiben müssen.

ეს ჩვენ უნდა დავწეროთ.

In Hamburg wird er seine Freundin

მას სურს ჰამბურგში თავის მეგობარ

Elisabeth besuchen wollen.

ელიზაბეტს ესტუმროს.

Werden Sie mich benachrichtigen können,

შეგიძლიათ მაცნობოთ, როდესაც

wenn das Packet eingetroffen ist?

პაკეტი ჩამოვა?

(იხ.თემა: Modalverben 4.7.)

4.6.6 მომავალი დრო II (Futur II/2.Zukunft)

Futur II იწარმოება დამხმარე ზმნა werden-ის Präsens-ითა და საუღლებელი ზმნის Infinitiv II-თ (gelacht haben, gefallen sein, bekommen haben, aufgestanden sein და ა.შ.)

werden-Präsens+Infinitiv II des Vollverbs=Futur II

4.6.6.1 საწყისი II (Infinitiv II/Infinitiv Perfekt)

Infinitiv II (Infinitiv Perfekt) იწარმოება Partizip II (Partizip Perfekt)-ისა და დამხმარე ზმნების haben-ის ან sein-ის მეშვეობით.

Partizip Perfekt + haben (Infinitiv I) ან sein (Infinitiv I) = Infinitiv II

(Infinitiv I – ზმნის საწყისი ფორმა-meinen, tun, aufmachen)

(იხ.თემა. Hilfsverben: haben ან sein 4.6.3.2)

4.6.6.2 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)

Numerus	Person	haben	sein	werden
Singular	ich	werde...gehabt haben	werde..gewesen sein	werde... geworden sein
	du	wirst... gehabt haben	wirst..gewesen sein	wirst... geworden sein
	er, sie, es	wird... gehabt haben	wird... gewesen sein	wird... geworden sein
Plural	wir	werden..gehabt haben	werden..gewesen sein	werden... geworden sein
	ihr	werdet.. gehabt haben	werdet...gewesen sein	werdet... geworden sein
	sie, Sie	werden..gehabt haben	werden..gewesen sein	werden... geworden sein

4.6.6.3 მთავარი ზმნები (Vollverben)

Numerus	Person	malen	gehen
Singular	ich	werde...gemalt haben	werde... gegangen sein
	du	wirst... gemalt haben	wirst... gegangen sein
	er, sie, es	wird... gemalt haben	wird... gegangen sein
Plural	wir	werden... gemalt haben	werden... gegangen sein
	ihr	werdet... gemalt haben	werdet... gegangen sein
	sie, Sie	werden... gemalt haben	werden... gegangen sein

Futur II-ის წარმოების ფორმულაც უცვლელია სუსტი (schwach), ძლიერი (stark), შერეული (gemischt), არაწესიერი (unregelmäßig) უღლების, აგრეთვე, თავსართმოცილებადი (fest zusammengesetzt-untrennbar) და თავსართმოცილებადი (nicht fest zusammengesetzt-trennbar) ზმნებისათვის.

მოუცილებადი ზმნები (fest zusam.ges.V.)

vermissen → ich werde -vermisst haben – მე მონატრებული მეყოლები
zerschneiden → du wirst...zerschnitten haben – შენ დაჭრილი გექნება.

მოცილებადი ზმნები (nicht fest zusam ges.V.)

zumachen → wir werden...zugemacht haben – ჩვენ დაკეტილი გვექნება.
abschreiben → ihr werdet...abgeschrieben haben – თქვენ გადაწერილი გექნებათ.

4.6.6.4 Futur II წინადადებაში (Futur II im Satz)

Futur II-ც გამოიყენება მომავალი დროის გამოსახატავად, როდესაც მოქმედება, მოვლენა უნდა აღსრულდეს მომავალში (zukünftige Ereignisse). მოქმედება თუმცა არ არის დაწყებული, მაგრამ მომავალ დროშივე Futur II-ში უნდა დასრულდეს, ამიტომ მას **vollendete Zukunft** („დასრულებული მომავალი დრო“) -საც უწოდებენ.

Sie wird in zwei Wochen ihre Prüfungen abgeschlossen haben.

მას ორ კვირაში გამოცდები დამთავრებული ექნება.

Diese Frage wird morgen beantwortet sein.

ამ კითხვას ხვალ გაცემა პასუხი.

- ახლანდელ გერმანულში ზოგჯერ Futur II-ს ცვლის Perfekt-ი (2.Vergangenheit)

Wenn Sie eintreffen, haben wir die Arbeit sicher vollendet. (Perf.)

როდესაც თქვენ ჩამობრძანდებით, ჩვენ სამუშაო დამთავრებული გვექნება.

ნაცვლად:

Wenn Sie eintreffen, werden wir die Arbeit vollendet haben.(Fut.II)

როდესაც თქვენ ჩამობრძანდებით, ჩვენ სამუშაო დამთავრებული გვექნება.

- Futur II-ით გამოიხატება ჰიპოთეზა, ვარაუდი (Vermutung)

Sie werden den Zug verpasst haben.

ჩანს, მათ მატარებელზე დააგვიანეს.

Er wird betrunken sein.

ის მთვრალი უნდა იყოს.

Die Wissenschaftler vermuten, dass unsere Archäologen in diesem Jahr neue Rollen gefunden haben werden.

მეცნიერები ვარაუდობენ, რომ ჩვენი არქეოლოგები წელს ახალ გრაგნილებს იპოვნენ.

Die Statistiker rechnen aus, wie viele Leute in 20 Jahren über die neue Brücke gegangen sein werden.

სტატისტიკოსები გამოთვლიან, ახალ ხიდზე 20 წლის მანძილზე რამდენი ადამიანი გადაივლის.

Er wird sein Geld verloren haben.

მას ფული დაკარგული ექნება.

Dein Freund wird krank gewesen sein.

შენი მეგობარი ავად უნდა იყოს.

4.6.7 წინადადების გადაყვანა დროის ერთი ფორმიდან მეორეში (Umformung durch alle Zeitstufen)

4.6.7.1 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)

haben-hatte-gehabt - ქონა ყოლა

Ich habe Durst

მე მწყურია.

Ich hatte Durst.

მე მწყუროდა.

Ich habe Durst gehabt

მე მომწყურდა.

Ich hatte Durst gehabt.

მე მომწყურდა.

Ich werde Durst haben.

მე მომწყურდება.

Ich werde Durst gehabt haben.

მე მომწყურდება.

sein-war-gewesen - ყოფნა

Er ist Schauspieler.

ის მსახიობია.

Er war Schauspieler.

ის მსახიობი იყო.

Er ist Schauspieler gewesen.

ის მსახიობი იყო.

Er war Schauspieler gewesen.

ის მსახიობი იყო.

Er wird Schauspieler sein.

ის მსახიობი იქნება.

Er wird Schauspieler gewesen sein.

ის მსახიობი იქნება.

werden-wurde-geworden - გადაქცევა

Der Affe wird kein Mensch.

მაიმუნი ადამიანად არ იქცევა.

Der Affe wurde kein Mensch.

მაიმუნი ადამიანად არ იქცა.

Der Affe ist kein Mensch geworden.

მაიმუნი ადამიანად არ იქცა.

Der Affe war kein Mensch geworden.

მაიმუნი ადამიანად არ იქცა.

Der Affe wird kein Mensch werden.

მაიმუნი ადამიანად არ იქცევა.

Der Affe wird kein Mensch geworden sein.

მაიმუნი ადამიანად არ იქცევა.

4.6.7.2 მთავარი ზმნები (Vollverben)

- სუსტი უღლება (schwache Konjugation)

formen – formte-geformt - შექმნა, ძერწვა

Der Bildhauer formt einen Koloss.	მოქანდაკე ძერწავს კოლოსს.
Der Bildhauer formte einen Koloss.	მოქანდაკემ გამოძერწა კოლოსი.
Der Bildhauer hat einen Koloss geformt.	მოქანდაკემ გამოძერწა კოლოსი.
Der Bildhauer hatte einen Koloss geformt	მოქანდაკემ გამოძერწა კოლოსი.
Der Bildhauer wird einen Koloss formen.	მოქანდაკე გამოძერწავს კოლოსს.
Der Bildhauer wird einen Koloss geformt haben.	მოქანდაკე კოლოსს გამოძერწავს. (ან: გამოძერწილი ექნება)

- ძლიერი უღლება (starke Konjugation)

geben – gab – gegeben – მიცემა, გამართვა

Tim gibt ein großes Fest.	ტიმი დიდ ზეიმს მართავს.
Tim gab ein großes Fest.	ტიმმა დიდი ზეიმი გამართა.
Tim hat ein großes Fest gegeben.	ტიმმა დიდი ზეიმი გამართა.
Tim hatte ein großes Fest gegeben.	ტიმმა დიდი ზეიმი გამართა.
Tim wird ein großes Fest geben.	ტიმი დიდ ზეიმს გამართავს.
Tim wird ein großes Fest gegeben haben.	ტიმი დიდ ზეიმს გამართავს. (ან: გამართული ექნება)

4.6.7.3 თავსართმოუცილებადი ზმნები (Fest zusammengesetzte/untrennbare Verben)

besuchen – besuchte – besucht - სიარული, წვევა

Du besuchst das Gymnasium.	შენ დადიხარ გიმნაზიაში.
Du besuchtest das Gymnasium.	შენ დადიოდი გიმნაზიაში.
Du hast das Gymnasium besucht.	შენ დადიოდი გიმნაზიაში.
Du hattest das Gymnasium besucht.	შენ დადიოდი გიმნაზიაში.
Du wirst das Gymnasium besuchen.	შენ ივლი გიმნაზიაში.
Du wirst das Gymnasium besucht haben.	შენ ივლი გიმნაზიაში.

4.6.7.4 თავსართმოცილებადი ზმნები (Nicht fest zusammengesetzte/trennbare Verben)

eintreffen – traf ein – eingetroffen – ჩამოსვლა

Die Gäste treffen in Georgien ein.	სტუმრები ჩამოდიან საქართველოში.
Die Gäste trafen in Georgien ein.	სტუმრები ჩამოვიდნენ საქართველოში.
Die Gäste sind in Georgien eingetroffen.	სტუმრები ჩამოვიდნენ საქართველოში.
Die Gäste waren in Georgien eingetroffen.	სტუმრები ჩამოვიდნენ საქართველოში.
Die Gäste werden in Georgien eintreffen.	სტუმრები ჩამოვლენ საქართველოში.
Die Gäste werden in Georgien eingetroffen sein.	სტუმრები ჩამოვლენ საქართველოში. (ან: ჩამოსულნი იქნებიან)

4.7 მოდალური ზმნები (Modalverben)

4.7.1 მოდალური ზმნის ფუნქცია და კლასიფიკაცია (Funktion und Klassifizierung)

მოდალური ზმნა მიუთითებს სუბიექტის დამოკიდებულებას მოქმედებისადმი, რომელსაც ძირითადი ზმნა გამოხატავს, ანუ: მას შეუძლია თქვას, რომ ეს მოქმედება არის შესაძლებელი (er kann bauen - მას შეუძლია ააშენოს), სასურველი (ich will bauen) - მე მსურს ავაშენო), აუცილებელი (ich muss (soll) bauen - მე უნდა ავაშენო) და ა.შ. მოდალურ ზმნას გააჩნია როგორც დამოუკიდებელი, ასევე დამხმარე ზმნის ფუნქცია.

გერმანულ ენაში არსებობს 6 მოდალური ზმნა: können, dürfen, mögen, wollen, sollen, müssen. მთავარი ზმნა lassen-იც ასრულებს მოდალური ზმნის ფუნქციას.

მოდალური ზმნა მიეკუთვნება არაწესიერი უღლების ზმნებს, თუმცა გააჩნია სუსტი ზმნის მიმღობა II-ის დაბოლოება (PartizipII/Partizip - Perfekt- Endung - t)gekonnt, როდესაც წინადადებაში დამოუკიდებელი ზმნის ფუნქციას ასრულებს (als Vollverb).

lassen-ს აქვს ძლიერი ზმნის მიმღობა II - ის დაბოლოება (PartizipII/Partizip - Perfekt- Endung - en). მოდალურ ზმნას Präsens-ში მხოლოდითი რიცხვის პირველსა და მესამე პირში დაბოლოება არ აქვს. Perfekt - სა და Plusquamperfekt-ს აწარმოებს „haben“-ით. მოდალურ ზმნას არ გააჩნია ვნებითი გვარი (kein Passiv). მხოლოდ „wollen“-ს (აგრეთვე „lassen“-ს) აქვს ბრძანებითი კილო (Imperativ).

4.7.2 მოდალური ზმნის ძირითადი მნიშვნელობები (Hauptbedeutungen)

können-შესაძლებლობა (Möglichkeit), უნარი (Fähigkeit), ნებართვა (Erlaubnis), ვარაუდი (Vermutung)
dürfen-უფლების ქონა, ნების დართვა (Erlaubnis), შეკითხვა ზრდილობითი ფორმით (höfliche Frage)
mögen-სურვილი (Wunsch), მოწონება, სიყვარული (gern haben), შესაძლებლობა (Vermögen), ვარაუდი (Vermutung)
wollen-სურვილი (Wunsch), განზრახვა (Absicht), გადაწყვეტილება (Entscheidung)
sollen-აუცილებლობა (Notwendigkeit), შეთავაზება (Angebot) დავალება (Auftrag), მოვალეობა (Verpflichtung)
müssen-აუცილებლობა - კატეგორიული (Notwendigkeit), ვარაუდი (Vermutung)
lassen - ნების დართვა (Erlaubnis), შესაძლებლობა (Möglichkeit), გამოწვევა მოქმედებისკენ (Aufforderung).

4.7.3 მოდალური ზმნის უღლება (Konjugation)

4.7.3.1 აწმყო (Präsens)

Präsens-ში მოდალურ ზმნას მხოლოდითი რიცხვის პირველსა და მესამე პირში დაბოლოება არ გააჩნია (endungslos) და იცვლის ფუძისეულ ხმოვანს (Stammvokaländerung) გარდა „sollen“-ისა ისევე, როგორც ძლიერი ზმნა Präteritum-ში უღლებისას. ამიტომ მოდალურ ზმნებს პრეტერიტო-პრეზენტიალურსაც (Präterito-Präsentia) უწოდებენ. "lassen"-ი იუღლება წესისამებრ.

Numerus	Person	können	dürfen	mögen	wollen	sollen	müssen	lassen
Singular	ich	kann	darf	mag	will	soll	muss	lasse
	du	kannst	darfst	magst	willst	sollst	musst	lässt
	er, sie, es	kann	darf	mag	will	soll	muss	lässt
Plural	wir	können	dürfen	mögen	wollen	sollen	müssen	lassen
	ihr	könnt	dürft	mögt	wollt	sollt	müsst	lasst
	sie, Sie	können	dürfen	mögen	wollen	sollen	müssen	lassen

Max darf heute nicht fernsehen.

მაქს არ აქვს უფლება დღეს ტელევიზორს უყუროს.

4.7.3.2 თხრობითი წარსული (Präteritum)

მოდალური ზმნის Präteritum-ი იწარმოება ზმნის ფუძეზე-te სუფიქსის დართვით. მხოლოდითი რიცხვის პირველსა და მესამე პირში დაბოლოება არ აქვს (endungslos) დანარჩენ ფორმებში აქვს Präsens-ის დაბოლოებანი ისევე, როგორც სუსტ ზმნას Präteritum-ში და კარგავს უმლაუტს (kein Umlaut). „lassen“-საც გააჩნია როგორც დამოუკიდებელი, ასევე დამხმარე ზმნის ფუნქცია. იუღლება, როგორც ძლიერი უღლების ზმნა Präteritum-ში.

Numerus	Person	können	dürfen	mögen	wollen	sollen	müssen	lassen
Singular	ich	konnte	durfte	mochte	wollte	sollte	musste	ließ
	du	konntest	durftest	mochtest	wolltest	solltest	musstest	ließest
	er, sie, es	konnte	durte	mochte	wollte	sollte	musste	ließ
Plural	wir	konnten	durften	mochten	wollten	sollten	mussten	ließen
	ihr	konntet	durftet	mochtet	wolltet	solltet	musstet	ließ(e)t
	sie, Sie	konnten	durften	mochten	wollten	sollten	mussten	ließen

Moritz konnte gut Geige spielen.

მორისი კარგად უკრავდა ვიოლინოზე (შეეძლო დაკვრა)

შენიშვნა: ს ა უ ბ ა რ შ ი მოდალური ზმნა დგას Präteritum-ში, ნაცვლად Perfekt -ისა.

Ich wollte sowieso kommen.

მე მაინც მოსვლა მინდოდა.

Er konnte länger bleiben.

მას მეტხანს დარჩენა შეეძლო.

- ზმნა möchten=ზრდილობითი ფორმით (Höflichkeitsform) გამოხატული სურვილი (Wunsch), გამოწვევა (Ausforderung), თხოვნა (Bitte), შეკითხვა (Frage).

möchten – Infinitiv-ი მიღებულია mögen –ის Konjunktiv II ანუ Präteritum-Konjunktiv*-ისაგან. გააჩნია მხოლოდ Präsens-ი. Präteritum-ის ფორმა თანამედროვე გერმანულში: Ich wollte-მე მინდოდა.

Präsens

möchten

Numerus	Person	mögen→möchten (Konjun. II)
Singular	ich	möchte
	du	möchtest
	er, sie, es	möchte
Plural	wir	möchten
	ihr	möchtet
	sie, Sie	möchten

ქართულ ენაზე ითარგმნება: „მე მსურს, შენ გსურს, გნებავთ“ და ა.შ.

Möchten Sie mitkommen?

გნებავთ წამოსვლა?

Wir möchten ein Doppelzimmer.

ჩვენ გვინდა ორსაწოლიანი ოთახი.

* იხ.თემა: Konjunktiv 4.14.3.

4.7.3.3 სასაუბრო წარსული (Perfekt) და წინარე წარსული (Plusquamperfekt)

მოდალური ზმნის Perfekt-ი და Plusquamperfekt-ი იწარმოება დამხმარე ზმნა haben + საუღლებელი ზმნის მიმღეობა II (Ich habe (hatte) gekonnt მე შეეძელი), როცა დამოუკიდებელია მოდალური ზმნა; როცა ის დამხმარე ზმნის ფუნქციას ასრულებს, მაშინ მიმღეობა II (Partizip-Perfekt)-ის ფორმას, მაგ: „gedurft“-ს ცვლის მოძველებური ფორმა „dürfen“ ანუ ზმნის საწყისი ფორმა „zu“-ს გარეშე. ამრიგად, თავს იყრის ერთად ორი Infinitiv-ი (Doppelter Infinitiv).

haben+Infinitiv I Vollverb+Infinitiv Modalverb=Perfekt.

hatten+Infinitiv I Vollverb+Infinitiv Modalverb=Plusquamperfekt.

Numerus	Person	haben	können	dürfen	mögen	wollen	sollen	müssen	lassen
Singular	ich	habe (hatte)	gekönnt	gedurft	gemocht	gewollt	gesollt	gemusst	gelassen
	du	hast (hattest)	gekönnt	gedurft	gemocht	gewollt	gesollt	gemusst	gelassen
	er, sie, es	hat (hatte)	gekönnt	gedurft	gemocht	gewollt	gesollt	gemusst	gelassen
Plural	wir	haben (hatten)	gekönnt	gedurft	gemocht	gewollt	gesollt	gemusst	gelassen
	ihr	habt(hattet)	gekönnt	gedurft	gemocht	gewollt	gesollt	gemusst	gelassen
	sie, Sie	haben(hatten)	gekönnt	gedurft	gemocht	gewollt	gesollt	gemusst	gelassen

დამოუკიდებელი { Das habe ich nicht gewollt! მე ეს არ მინდოდა!
 მნიშვნელობით: { Das hatte ich nicht gewollt! მე ეს არ მინდოდა!

- დამხმარე ზმნის ფუნქციით:
- ორმაგი Infinitiv-ი (Doppelter Infinitiv)

Er hat fliegen können (dürfen, mögen, wollen, sollen, müssen, lassen) = Perfekt
 Er hatte fliegen können (dürfen, mögen, wollen, sollen, müssen, lassen) = Plusquamperfekt

- ორმაგი Infinitiv "zu"-ს გარეშე მარტივ წინადადებაში:

Ich habe nicht kommen können. მე ვერ შევძელი მოსვლა.
 Er hatte nicht diese Arbeit machen wollen. მას არ უნდოდა ამ სამუშაოს შესრულება.
 Du hast nicht wandern gehen müssen. შენ არ უნდა წასულიყავი სასეირნოდ.
 Sie hatten nicht Beifall klatschen dürfen. მათ არ ჰქონდათ ტაშის დაკვრის უფლება.

ორმაგი Infinitiv "zu"-ს გარეშე რთულ წინადადებაში: (დამოუკიდებულში პირდაპირი წყობა!)

Er ging, weil er hatte nicht mehr dulden können. ის წავიდა, რადგან მეტის მოთმენა აღარ შეეძლო.
 Wir konnten nicht mehr bleiben, ჩვენ ვეღარ დავრჩებოდით, რადგან
 da der Forscher hatte lange experimentieren müssen, მკვლევარს ცდები დიდხანს უნდა ეტარებინა,
 ehe er die Lösung fand. ვიდრე ახსნას იპოვიდა.

4.7.3.4. მომავალი დრო I (Futur I)

მოდალური ზმნის Futur I იწარმოება დადგენილი წესით ანუ werden-ის Präsens-ით და საუღლებლო ზმნის Infinitiv-ით, შემდეგ დგება მოდალური ზმნის Infinitiv-ი.

werden-Präsens+Infinitiv I Vollverb+Infinitiv Modalverb=Futur I									
Nomerus	Person	werden	können	dürfen	mögen	wollen	sollen	müssen	lassen
Singular	ich	werde (gehen)	können	dürfen	mögen	wollen	sollen	müssen	lassen
	du	wirst (gehen)	können	dürfen	mögen	wollen	sollen	müssen	lassen
	er, sie, es	wird (gehen)	können	dürfen	mögen	wollen	sollen	müssen	lassen
Plural	wir	werden (gehen)	können	dürfen	mögen	wollen	sollen	müssen	lassen
	ihr	werdet (gehen)	können	dürfen	mögen	wollen	sollen	müssen	lassen
	sie, Sie	werden (gehen)	können	dürfen	mögen	wollen	sollen	müssen	lassen

Du wirst in die Schule gehen können.
Wir werden die Katze den Fisch fressen lassen.
Anna ist ganz sicher, dass sie in Bonn wird bleiben dürfen. (პირდაპირი წყობა)

შენ შეძლებ სკოლაში წასვლას (როცა გაიზრდები).
ჩვენ შევაკმევთ კატას თევზს (ნებას დაერთავთ).
ანა დარწმუნებულია, რომ მას ბონში დარჩენის უფლება ექნება.

4.7.3.5 მომავალი დრო II (Futur II)

მომავალი დროის ეს ფორმა გამოიყენება იშვიათად, მხოლოდ ვარაუდის (Vermutung) გამოსახატავად.

- როგორც დამოუკიდებელი ზმნა – Du wirst das nicht gewollt haben. (ჩემი აზრით) შენ ეს არ უნდა მოგესურვებინა. (იწარმოება წესისამებრ)
- დამხმარე ზმნის ფუნქციით Infinitiv-თან „zu“-ს გარეშე.

werden-Präsens+haben+Infinitiv I Vollverb+Infinitiv Modalverb=Futur II

Er wird nicht in die Schule haben gehen wollen.

ის არ მოინდომებს სკოლაში წასვლას. (სავარაუდოდ)

4.7.3.6 ზმნა „wissen“ (Das Verb „wissen“)

არსებობს კიდევ ერთი ზმნა wissen (wusste, gewusst)- „ცოდნა“, რომელიც მოდალური ზმნის მსგავსად იუღლება:

Präs: ich weiß, du weißt, er weiß, wir wissen, ihr wisst, sie wissen

Prät: ich wusste, du wusstest, er wusste, wir wussten, ihr wusstet, sie wussten

და ა.შ.

Er wusste ganz genau, was ihm bevorstand.
Ich weiß, dass ich in Deutschland werde studieren dürfen.

მან დანამდვილებით იცოდა, რაც მას მოელოდა.
მე ვიცი, რომ გერმანიაში სწავლის უფლება მექნება.

4.7.4 მოდალური ზმნა (+„lassen“) წინადადებაში (Modalverb im Satz)

4.7.4.1 როგორც დამოუკიდებელი ზმნა (als Vollverb)

Ich kann ein bisschen Chinesisch.
Er konnte nichts für die Verspätung.
Er mag Ananassaft ohne Honig.
Du mochtest früher heiße Getränke.
Wir mussten nach Hause.
Sie haben Schweinebraten gewollt.
Dem sei, wie es wolle.
Otto hatte es gedurft.
Eka ließ den Gast außer Acht.

მე ვიცი ცოტაოდენი ჩინური.
მას დაგვიანებაში ბრალი არ მიუძღოდა.
მას უყვარს ანანასის წვენი უთაფლოდ.
შენ ადრე ცხელი სასმელი გიყვარდა.
ჩვენ შინ უნდა წავსულიყავით.
მათ მოისურვეს შემწვარი ღორის ხორცი.
მოხდეს, რაც მოსახდენია.
ოტომ მოიპოვა ამის უფლება.
ეკამ სტუმარი უყურადღებოდ დატოვა.

4.7.4.2 როგორც დამხმარე ზმნა (als Hilfsverb) ანუ მოდალური ზმნა მეორე ზმნის Infinitiv-თან „zu“-ს გარეშე (mit Infinitiv ohne zu“)

მოდალურ ზმნას უკავია დამხმარე ზმნის ადგილი, საუღლებელი ზმნის Infinitiv დგას წინადადების ბოლოში „zu“-ს გარეშე.

- **können-konnte-gekonnt-** შესაძლებლობა (imstande sein), უნარი (Vermögen), დაშვება (möglich sein), ნებართვა (erlaubt sein), ბრალეულობა (schuld sein)

Wie lange **kannst** du in Köln bleiben?

Er **kann** gut rechnen.

Sie haben lange geübt, jetzt können Sie **auftreten**.

Können Sie mir den Weg zum Bahnhof zeigen?

Ich **konnte** mir die Reise leisten.

Könnt ihr euch das vorstellen?

Wie **kann** man Geld verdienen?

Wo **kann** ich einen Computer kaufen?

Man **kann** ihr nicht widersprechen.

Sie **können** mich gerne anrufen.

Er **hat** (hatte) nicht **kommen können**.

(ნაცვლად gekonnt-ის). (2 Infin.)

რამდენ ხანს შეგიძლია კიოლნში დარჩენა?

მას შეუძლია კარგი ანგარიში.

თქვენ კარგა ხანს ივარჯიშეთ, ახლა შეგიძლიათ გამოსვლა (სცენაზე).

შეგიძლიათ სადგურისაკენ მიმავალი გზა მაჩვენოთ?

მე შემიძლო მოგზაურობა.

(თავისთვის ნება მიმეცა)

შეგიძლიათ თქვენ ამის წარმოდგენა?

როგორ შეიძლება ფულის გამომუშავება?

სად შემიძლია კომპიუტერის ყიდვა?

მას ვერ გადაათქმევინებ.

თქვენ შეგიძლიათ დამირეკოთ.

მან ვერ შეძლო მოსვლა.

können – ვარაუდი, ფაქტის შესაძლებლობა (Vermutung, mögen-ის მნიშვნელობით)

Jetzt **können** (mögen) die Wohnungen

viel mehr als vor 10 Jahren **kosten**.

ახლა ბინები ბევრად უფრო ძვირი ეღირება,

ვიდრე 10 წლის წინ.

- **dürfen – durfte – gedurft** – უფლების ქონა, ნებართვა (Erlaubnis), შეკითხვა ზრდილ. ფორმით (höfliche Frage)

Man **darf** nicht ohne Führerschein **fahren**.

Sie **durfte** auf den Ausflug **mitfahren**.

Darfst du in die Disko **gehen**?

Können Sie uns sagen, ob wir in der Wohnung

auch Haustiere **halten dürfen**?

Darf ich das Fenster **aufmachen**?

Darf ich Ihnen die Tasche **tragen**?

Sie **hat** (hatte) nicht Beifall **klatschen dürfen**.

მართვის უფლების გარეშე არ შეიძლება მანქანის ტარება.

მას შეეძლო ექსკურსიაზე წამოსვლა.

გაქვს დისკოტეკაზე წასვლის უფლება?

შეგიძლიათ გვითხრათ, გვაქვს თუ არა ნება

ბინაში ოთახის ცხოველიც ვიყოლიოთ?

შეიძლება ფანჯარა გავაღო?

შეიძლება ჩანთა წამოგიღოთ?

მას არ ჰქონდა ტაშის დაკვრის ნება.

dürfen – ჰიპოტეზა (Hypothese) Konjunktiv-ში (იხ. თემა-Konjunktiv) 4.14.3)

Die Georgier **dürften** bereits vor 26 Jahrhunderten

eine eigene Schrift **gehabt haben**.

ქართველებს, შესაძლოა, 26 საუკუნის

წინათაც ჰქონდათ საკუთარი ანბანი.

- **mögen-mochte-gemocht-** სურვილი, მოწონება, სიყვარული (Wunsch, gern haben), ვერ ატანა (ვერ იტანს) (nicht dulden), ვარაუდი (Vermutung), დაშვება (möglich sein), ზრდილობითი თხოვნა ან ბრძანება (höfliche Bitte, Aufforderung), ნატვრა (Sehensucht), ნებართვა (Erlaubnis)

Er **mag** diesen Menschen nicht **treffen**.

Die beiden **mögen** sich, **verstecht haben**.

ის ვერ იტანს ამ ადამიანს.

ალბათ ორივე დაიმაღა.

Ich mochte ihn nicht sehen.
 Wer mag das wissen?
 Du magst recht haben.
 Möge er seine Heimat mit Gedichten besingen!
 Möge diese Sehensucht in Erfüllung gehen!
 Gut, mag er eintreten!

მე არ მსურდა მისი ნახვა.
 ვის შეეძლო ეს სცოდნოდა?
 შენ იქნებ მართალი ხარ.
 უმღეროს თავის სამშობლოს ლექსებით!
 ეს ოცნება რომ ასრულდებოდა!
 კეთილი. შევიდეს!

möchten-(mögen-ის-Konjunktiv II) - სურვილი, (Wunsch), ზრდილ. თხოვნა, შეკითხვა
 (გამოხატავს ახლანდელ დროს) (höfliche Bitte, Frage)

Ich möchte Sie zum Essen einladen.
 Er möchte hier bleiben.
 Wir möchten jetzt gerne den Nachtsch bestellen.
 Möchten Sie nicht den Kölner Dom besichtigen?
 Wir möchten Ihnen einen Gefallen tun.
 Möchten Sie mir, bitte, folgen?

მინდა სადილად დაგპატიჟოთ.
 მას აქ სურს დარჩენა.
 ჩვენ გვინდა ახლა ჩაროზი შეგიკვეთოთ.
 კიოლნის ტაძარს ხომ არ დაათვალიერებდით?
 ჩვენ გვსურს გასიამოვნოთ.
 შეგიძლიათ გამომყვეთ? (მაგ., თქვენ რაღაც გაინტერესებთ და მე მინდა გაჩვენოთ).

wollen-wollte-gewollt - სურვილი (Wunsch), გადაწყვეტილების მიღება (Entscheidung), განზრახვა (Absicht), გამოწვევა მოქმედებისკენ (Aufforderung), ბრძანება (Befehl), თხოვნა (Bitte), მოლოდინი (Bevorstehen)

Gerhard wollte sie überreden.
 Zu diesem leckeren Essen will ich kein Bier trinken.
 Ich wollte sie gestern zum Abendessen einladen.
 Sie wollte alles ganz genau wissen.
 Nestan will Chinesisch lernen.
 Wir wollen nach Japan fliegen.
 Wollen wir dieses Jahr an die Nordsee reisen!
 Wollt ihr antworten!
 Wollen Sie mir Bitte helfen!
 Es will Morgen werden.
 Willst du nicht dein Deutsch verbessern?
 Wir haben (hatten) lesen wollen.
 Ich habe (hatte) das Haus bauen wollen.

გერჰარდს სურდა აზრი გადაეთქმევინებინა.
 ასეთ გემრიელ კერძთან არ მინდა ლუდის დაღვევა.
 მე მინდოდა გუშინ მისი ვახშმად დაპატიჟება.
 მას სურდა, ყველაფერი ზუსტად სცოდნოდა.
 ნესტანს სურს ჩინურის სწავლა.
 ჩვენ განვიზრახეთ იაპონიაში გამგზავრება.
 მოდით, წელს ბალტიის ზღვაზე გავემგზავროთ!
 თქვენ პასუხი უნდა აგოთ!
 დამეხმარეთ, თუ შეიძლება!
 მალე ირიყრაყებს.
 არ გსურს უკეთ ისწავლო გერმანული?
 ჩვენ კითხვა გვინდოდა.
 მე მინდოდა სახლის აშენება.

sollen-sollte-gesollt - გარეგანი აუცილებლობა (Notwendigkeit), შეთავაზება (Angebot), დავალება (Auftrag), მოლოდინი (bevorstehen), მოვალეობა (moralisch verpflichtet sein), ბედისწერით მოწეული (schicksalhaft sein), ვარაუდი (vermutung)

Der Arzt sagt, ich soll nicht rauchen.
 Aber was (sonst) sollte Julian tun?
 Sollen wir etwas dazu sagen?
 Sie sollen einen Schatz bewachen!

ექიმმა მითხრა, რომ არ (უნდა) მოვწიო.
 სხვა რა უნდა ექნა იულიანს?
 ვთქვათ ჩვენ რაიმე ამის შესახებ?
 მათ განძი უნდა დაიცვან!

Soll ich das Fenster **schließen**?
 Du **sollst nicht lügen**!
 Er **hat (hatte) sofort nach Hause kommen sollen**.
 Er **sollte Georgien nie wieder verlassen**.

დავბურო ფანჯარა?
 არ უნდა იცრუო!
 ის მაშინვე შინ უნდა დაბრუნებულიყო.
 მას საქართველო აღარასოდეს არ უნდა
 დაეტოვებინა.

Die Wohnung **soll mindestens vier Zimmer haben**.
 Man sagt, diese alte Frau **soll ihr ganzes Geld
 einer Nachbarin vererbt haben**.

ბინა, სულ ცოტა, 4 ოთახისგან უნდა შედგებოდეს.
 ამბობენ, ამ მოხუცმა ქალმა მთელი თავისი
 ფული მეზობელ ქალს დაუტოვაო
 მემკვიდრეობით.

• **müssen-musste-gemusst** – კატეგორიული, შინაგანი აუცილებლობა (Notwendigkeit), ვარაუდი (Vermutung)

Sie **müssen** in Kassel **umsteigen**.
 Ich **musst** heute etwas länger **arbeiten**.
 Er **musst** jetzt eine kurze Pause **machen**.
 Mit 16 **musste** ich im Haushalt **helfen**.
 Du **musst** dein Deutsch **verbessern**.
 Ich **musst** Ihnen **danken**.
 Rudi **verspätete** sich, weil er zum Arzt **hatte
 gehen müssen**. (პირდ. წყობა)
 Der Autofahrer **musst** eingeschlafen **gewesen sein**.
 Jonas **musst** jetzt Psalme **lesen**.
 Ich **habe (hatte)** Geige **lernen müssen**.

თქვენ კასელში უნდა გადაჯდეთ.
 მე დღეს ცოტა მეტხანს უნდა ვიმუშაო.
 მან ახლა ხანმოკლე შესვენება უნდა გააკეთოს.
 16 წლისა ოჯახს უნდა დავხმარებოდი.
 შენ გერმანული უკეთ უნდა ისწავლო.
 მე მადლობა უნდა გადაგიხადოთ.
 რუდიმ დააგვიანა, რადგან ის ექიმთან
 უნდა წასულიყო (ანუ წავიდა).
 მძღოლს ალბათ ჩაეძინა.
 იონასი ახლა ფსალმუნებს უნდა კითხულობდეს.
 მე ვიოლინო უნდა მესწავლა.

• **lassen - ließ - gelassen** - გამოძახება (veranlassen), ნების დართვა, (erlauben), მოთმინება (dulden), შესაძლებლობა (möglich sein), იძულება (zwingen), გამოწვევა (auffordern)

Ich **lasse (ließ)** den Arzt **kommen**.
 Der Hund **lässt** sich alles **gefallen**.
 Darüber **lässt** sich **reden**!
 Ich **habe (hatte)** ihn lange **warten lassen**.
Lass (Lasst) uns **anfangen**!

მე ვიძახებ ექიმს (გამოვიძახე ექიმი).
 ძაღლი ყველაფერს ითმენს.
 ამაზე შეიძლება საუბარი!
 მე მას დიდხანს ვაცდევინე.
 მოდი, დავიწყოთ!

(sich lassen – გამოწვევა ქმედებისაკენ, დაშვება – “lässt sich,” “lasst uns”=რეფლექსური ზმნაა.
 (იხ. Reflexive Verben 4.9).

4.7.5 მოდალური ზმნები – წყვილები (Partnermodalverben)

ერთი მოდალური ზმნით დასმულ კითხვას პასუხი შეიძლება მეორე მოდალური ზმნით გაეცეს; ეს პასუხი უმეტესად საპირისპირო აზრს გამოხატავს.

•

können ----->müssen

Kann ich die Rechnung auch mit Kreditkarte bezahlen?	Nein, Sie müssen in bar zahlen.
შემიძლია საკრედიტო ბარათითაც გადავიხადო?	არა, ნაღდი ფული უნდა გადაიხადოთ.
Können wir jetzt fahren?	Nein, wir müssen noch warten.
შეგვიძლია ახლა გავემგზავროთ?	არა, ჩვენ კიდევ უნდა მოვიცადოთ.
Kann Herr Rabius hier wohnen?	Nein, er muss ins Hotel gehen.
შეუძლია ბატონ რაბიუსს, აქ იცხოვროს?	არა, ის სასტუმროში უნდა წავიდეს.
Können Sie hier in Ebersberg bleiben?	Nein, ich muss morgen weg.
შეგიძლიათ აქ, ებერსბერგში დარჩენა?	არა, ხვალ უნდა წავიდე.

•

wollen ----->möchten (mögen)

Wollt ihr heute einen Ausflug machen?	Nein, wir möchten musizieren.
გინდათ ექსკურსიაზე წასვლა?	არა, ჩვენ უნდა დავუკრათ (ვიმეცადინოთ).
Will Thomas fernsehen?	Nein, er möchte ausgehen.
სურს ტომასს ტელევიზორის ყურება?	არა, მას გავლა უნდა.
Was wollen Sie heute machen?	Ich möchte heute eine schöne Party geben.
რა გინდათ დღეს გააკეთოთ?	მე მინდა პატარა წვეულება მოვაწყო.
Willst du sie heiraten?	Nein, ich möchte unabhängig sein.
გინდა მასზე დაქორწინდე?	არა, მე მინდა დამოუკიდებელი ვიყო.
აგრეთვე: Wir möchten nach Paris fliegen. (Präsens)	ჩვენ გვინდა პარიზს გამგზავრება.
Wir wollten nach Paris fliegen,	ჩვენ გვინდოდა პარიზს გამგზავრება,
aber wir hatten zu wenig Geld. (Präteritum)	მაგრამ ფული არ გვყოფნიდა. (ძალიან ცოტა ფული გვქონდა).

•

dürfen -----> sollen

Dürfen wir auf den Ausflug mitfahren?	Nein, ihr sollt hier bleiben.
შეიძლება ჩვენც გამოგვეთ ექსკურსიაზე?	არა, თქვენ უნდა დარჩეთ.
Darf Lukas heute zum Schwimmen gehen?	Nein, er soll seinen kranken Freund besuchen.
შეიძლება ლუკა საცურაოდ წავიდეს?	არა, მან თავისი ავადმყოფი მეგობარი უნდა მოინახულოს.
Dürfen wir jetzt ausgehen?	Nein, ihr sollt die Wohnung aufräumen.
შეიძლება ახლა გავიაროთ?	არა, თქვენ ბინა უნდა დაალაგოთ.

4.7.6 მთავარი ზმნები მოდალური ფუნქციით (Vollverben im Modalverbgebrauch)

ზმნები: **sehen** **hören**, **helfen**, **heißen** – წინადადებაში შეიძლება გამოყენებულ იქნას როგორც დამხმარე ზმნები. Infinitiv-ი "zu"-ს გარეშე დგას აქაც ბოლოში.

Präsens: Ich **sehe** die Kinder Fußball **spielen** (მე ვუყურებ ბავშვების თამაშს)

და ა.შ

Präteritum: Wir **sahen** die Kinder Fußball **spielen**.

Perfekt: Du **hast** die Kinder Fußball **spielen** **sehen**.

Plusquamperfekt: Ihr **hattet** die Kinder Fußball **spielen** **sehen**.

Futur I: Er **wird** die Kinder Fußball **spielen** **sehen**.

აგრეთვე:

„Heiß mich, nicht **reden!**“ (Goethe)

„მამყოფე მდუმარებაში!“ (არ მსურს ლაპარაკი!)

Er **half** mir Geschirr **waschen**.

იგი დამეხმარა ჭურჭლის გარეცხვაში.

Sie **haben** (hatten) den Vater im Garten **arbeiten** **sehen**.

მათ დაინახეს ბაღში მომუშავე მამა.

Sie **haben** (hatten) Bachs Musik **erklingen** **hören**.

მათ მოესმათ ბახის მუსიკა.

4.7.7 brauchen+zu+Infinitiv-ი “müssen”-ის მნიშვნელობით (Umschreibung von “müssen” mit brauchen+zu+Inf.)

ეს კონსტრუქცია გამოიყენება მეტწილად უარყოფის გამოხატველ წინადადებებში და ქართულ ენაზე ითარგმნება: 'არ არის საჭირო'. უახლოვდება მოდალურ ზმნას **müssen**, გამოხატავს შერბილებულ აუცილებლობას (gemilderte Notwendigkeit).

Sie **brauchen** nicht mehr auf den
Rechtsanwalt zu warten.

აღარ არის საჭირო, ადვოკატს
დაელოდოთ.

(ანუ: Sie **müssen** nicht mehr auf
den Rechtsanwalt warten).

(ანუ: თქვენ აღარ უნდა
დაელოდოთ ადვოკატს).

Du **brauchst** nicht von
jemandem abhängig zu sein.

არ არის საჭირო (არ უნდა იყო)
ვინმეზე იყო დამოკიდებული.

Das **brauchst** du nicht zu tun.

შენ არ გჭირდება ამის გაკეთება

Er **braucht** die Vokabeln nicht zu können.

მას არ სჭირდება სიტყვების ცოდნა.

Wir **haben** die Regeln nicht

ჩვენ არ გვჭირდება

auswendig zu können brauchen.

წესების ზეპირად ცოდნა.

4.7.8 მოდალური ზმნა + Infinitiv II (sein-ით Modalverb+Infinitiv II mit sein)

ეს კონსტრუქციაც გამოხატავს ვარაუდს, მოსაუბრის მოსაზრებას იმ ფაქტის შესახებ, რომელსაც ადგილი ჰქონდა წარსულში. ერთსა და იმავე წინადადებაში სხვადასხვა მოდალური ზმნა არ ცვლის შინაარსს:

• können, mögen, dürfen - დაშვება

Er **kann** einst ein guter Bariton **gewesen sein**.

ის, შესაძლოა, ოდესმე კარგი ბარიტონი იყო.

Er **mag** einst ein guter Bariton **gewesen sein**.

ის, შესაძლოა, ოდესმე კარგი ბარიტონი იყო.

Er **dürfte** einst ein guter Bariton **gewesen sein**.
(Konjunktiv)

ის, შესაძლოა, ოდესმე კარგი ბარიტონი იყო.

• wollen – დაეკვება გამოთქმული აზრის მიმართ.

Er **will** einst ein guter Bariton **gewesen sein**.

მას სურს დაგვარწმუნოს, რომ იგი ოდესმე
კარგი ბარიტონი იყო.

- **sollen** – მოსაუბრე არ ადასტურებს III პირის გამონათქვამს.

Er soll einst ein guter Bariton gewesen sein. ამზობენ, ის ოდესღაც კარგი ბარიტონი იყო.

- **müssen** – მოსაუბრე ადასტურებს სხვის გამონათქვამს.

Er muss einst ein guter Bariton gewesen sein. ის ოდესღაც მართლაც კარგი ბარიტონი უნდა ყოფილიყო.

4.7.9 მოდალური ზმნა + უპირო ნაცვალსახელი „man“ (Modalverben + unpersönliches Pronomen „man“)

მოდალური ზმნა გვხვდება აგრეთვე განუსაზღვრელ ნაცვალსახელთან man, ასრულებს ქვემდებარის ფუნქციას და ქართულ ენაზე ითარგმნება შემდეგნაირად:

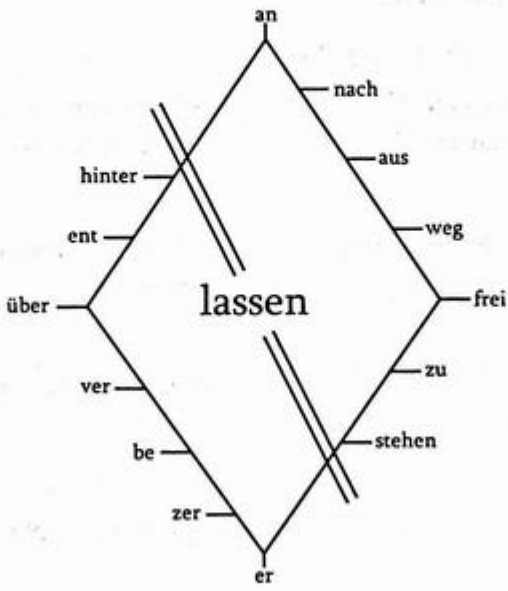
man kann...	შესაძლებელია (შეიძლება)...
man kann nicht...	შეუძლებელია (არ შეიძლება)...
man darf...	ნებადართულია...
man darf nicht...	არ არის ნებადართული...
man soll...	საჭიროა (უნდა)...
man soll nicht...	არ არის საჭირო (არ უნდა)...
man muss...	საჭიროა (უნდა)...
man muss nicht...	არ არის საჭირო (არ უნდა)...

Man kann nicht alles haben. შეუძლებელია ყველაფრის ქონა.
 Man soll immer die Wahrheit sagen. ყოველთვის სიმართლე უნდა ითქვას.

4.7.10 ზმნა “lassen“ (Das Verb “lassen“)

4.7.10.1 “lassen“ თავსართებით (“lassen“ mit Vorsilben)

- ა. როგორც მოუცილებადთავსართიანი ზმნა (als fest zusammengesetztes Verb)
- ბ. როგორც მოცილებადთავსართიანი ზმნა (als nicht fest zusammengesetztes Verb)

Infinitiv I (მოუცილებადი untrennbar)	Infinitiv I (მოცილებადი trennbar)
hinterlassen – უკან მოტოვება (კვალის დატოვება)	anlassen – ჩართვა, ამუშავება.
entlassen – დათხოვა (სამსახურიდან)	nachlassen – შემცირება, დათმობა (ფასში)
überlassen – დათმობა, ნდობა.	auslassen – გამოტოვება (უნებლიედ)
verlassen – დატოვება, მიტოვება	weglassen – გამოტოვება (განზრახ)
belassen – დატოვება პირვანდელ მდგომარეობაში	freilassen – გათავისუფლება
zerlassen – გადნობა	zulassen – დატოვება დაკეტილ მდგომარეობაში
erlassen – გამოცემა, პატიება	stehenlassen – შედგომა (გაჩერება).
Unser Chef hat viele Angestellte entlassen. ჩვენმა უფროსმა ბევრი თანამშრომელი გაათავისუფლა.	Herr Bauer lässt den Automotor an. ბატონი ბაუერი მანქანის მოტორს რთავს.
Die Hoffnung verläßt sie. იმედმა მიატოვა იგი.	Martin ließ den Schmetterling frei. მარტინმა გაუშვა პეპელა.
Wir können Ihnen einige der Bücher überlassen. ჩვენ შეგვიძლია ზოგიერთი წიგნი დაგითმოთ.	Du hast eine Seite ausgelassen. შენ ერთი გვერდი გამოტოვე (გამოგრჩენია).
Wer erläßt die Gesetze? ვინ გამოსცემს კანონებს?	Lass die Tür zu! დატოვე კარი დაკეტილი!

4.7.10.2 "lassen" წინადადებაში ("lassen" im Satz)

ზმნა "lassen" წინადადებაში გვხვდება როგორც დამოუკიდებელი, ასევე მოდალური (დამხმარე) ზმნის სახით, მეორე ზმნის Infinitiv-თან ერთად ნაწილად "zu"-ს გარეშე, წინადადების ბოლოში.

Lassen (ließ-gelassen)-ს გააჩნია რამდენიმე მნიშვნელობა:

- დამოუკიდებელი ზმნის სახით (als Vollverb)
 - ა. დატოვება
Sie ließ ihr Kind keinen Moment aus den Augen.
ის წუთით არ ტოვებდა ბავშვს უყურადღებოდ (თვალს არ ამორებდა).
 - ბ. შეწყვეტა
Lass diese Scherze! (ბრძ. კილო.მხ.რ.)
შეწყვიტე ასეთი ხუმრობა!
 - მოდალური ზმნის სახით (als Modalverb)
 - ა. ნებართვა/შესაძლებლობის მიცემა, დავალება
Lass mich eine Radtour durch Irland machen!
Der Vater lässt seinen Sohn im Garten arbeiten.
ნება მომეცი, ველოტური მოვაწყო ირლანდიაში!
მამა თავის ვაჟიშვილს ბაღში ამუშავებს.
 - ბ. იძულება (მსუბუქი)
Mein Lehrer lässt mich von früh bis spät üben.
მასწავლებელი „მაიძულებს“, დილიდან საღამომდე ვივარჯიშო. (ვიმეცადინო)
 - გ. ბრძანება (სუსტი)
Der König Barbarossa ließ die Bürger Fremdsprachen erlernen.
მეფემ ბრძანა, ხალხს უცხო ენები შეესწავლა.
 - დ. დაშვება
Ich lasse Sie nicht beleidigen!
მე თქვენ არ გაწყენინებთ!

- **Lasst** (მრავლობითი რიცხვის მეორე პირის Imperativ)+ნაცვალსახელი **uns (Akk)+ Infinitiv**-ს გააჩნია წაქეზების, შეგულიანების მნიშვნელობა:
Lasst uns gehen! (Gehen wir!) აბა, წავედით!
- **Lassen+sich** (უკუქცევითი ნაცვალსახელი) **Dativ ან Akkusativ** ბრუნვაში+**Infinitiv** აღნიშნავს მოქმედების აღსრულების შესაძლებლობას ან პირიქით:
Du hast dir die Haare schneiden lassen. შენ თმა შეაჭრე.
Ich lasse mich nicht ausnutzen! მე არ დავანებებ ჩემს (ბოროტად) გამოყენებას.

4.7.11 კონსტრუქცია **Infinitiv+ მოდალური ზმნის Infinitiv-ი "zu"-თი** (**Infinitiv+Infinitiv des Modalverbs mit "zu"**)

როდესაც საუბლებელი ზმნა არის თვითონ **Infinitiv "zu"-თი**, მაშინ ეს ნაწილაკი **"zu"** გადადის მოდალურ ზმნასთან:

Wir hoffen, ihn überreden zu können.	ვიმედოვნებთ, რომ შევძლებთ გადავათქმევინოთ.
Es ist nicht leicht, für alte Leute mehrmals umziehen zu müssen.	ადვილი არ არის მოხუცებისათვის, საცხოვრებელი ადგილის მრავალჯერ ცვლა.
Es ist doch schön, nicht jeden Tag um sechs aufstehen zu müssen.	ხომ მშვენიერია, როცა ყოველდღე ექვს საათზე ადგომა არ გჭირდება.
Ich habe die Hoffnung, ihn besuchen zu dürfen.	ვიმედოვნებ, მასთან სტუმრობის ნებას დამრთავენ.

- განვასხვავოთ:

ზმნა Infinitiv "zu"- თი	
Wir hoffen ihn zu überreden.	ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ მას გადავათქმევინებთ.
მოდალური ზმნა Infinitiv "zu"-ს გარეშე	
Wir können ihn überreden.	ჩვენ შეგვიძლია მას გადავათქმევინოთ.
ზმნის Infinitiv-ს+მოდალური ზმნის Infinitiv-ი "zu"-თი	
Wir hoffen, ihn überreden zu können.	ვიმედოვნებთ, რომ შევძლებთ გადავათქმევინოთ.

4.8 რთული ზმნები (Zusammengesetzte Verben)

4.8.1. ზმნის თავსართები (Vorsilben und Bestimmungswörter der Verben) *

გერმანულ ენაში ზმნას გააჩნია თავსართები:

- მოუცილებადი (nicht von Verben trennbare Vorsilben) –**be-,ver-** და ა.შ
- მოცილებადი (von Verben trennbare Bestimmungswörter) –**an,-auf-** და ა.შ.
- ხან მოცილებადი და ხან მოუცილებადი (bald von Verben trennbare, bald untrennbare Bestimmungswörter) **wieder – wieder –**

პირველი ჯგუფი-უმახვილო (**unbetont**)

მეორე ჯგუფი – მახვილიანი (**betont**)

მესამე ჯგუფი – ხან მახვილიანი, ხან უმახვილო (**bald betont, bald unbetont**)

თუ მახვილი თავსართს ეცემა, ზმნა მოცილებადათავსართიანია, და პირიქით, თუ მახვილი ზმნის ძირითად ნაწილს ეცემა, ზმნა მოუცილებადათავსართიანია. ქართული ენისაგან განსხვავებით, სადაც ზმნისწინი მხოლოდ მოქმედების მიმართულებაზე მიგვანიშნებს (ჩადის↓, ადის↑ და სხვა), გერმანულ ენაში, უმეტესად, ზმნის მნიშვნელობა იცვლება თავსართის ცვლასთან ერთად. (bekommen – მიღება; ankommen – (ჩამოსვლა). ზოგ შემთხვევაში თავსართი მოქმედების მიმართულებაზეც მიგვანიშნებს (hinlaufen → გაქცევა; herlaufen ← გამოქცევა): (იხ. 4.1.1.3.)

* Vorsilbe – „წინამარცვალი“, Bestimmungswort – „განმსაზღვრელი სიტყვა“, რადგან ქართული ენის გრამატიკაში ამ ცნებებს შესატყვისი არ გააჩნია, თარგმნილია სიტყვასიტყვით. „Vorsilbe“ არის თავსართ-ზმნის უთარგმნელი ნაწილი; „Bestimmungswort“ – თავსართი, დამოუკიდებელი მნიშვნელობის სიტყვა (წინდებული, ზედსართავი სახელი, არსებითი სახელი, ზმნა და სხვა).

4.8.1.1 მოუცილებადი თავსართები (Nicht vom Verb trennbare Vorsilben)

მოუცილებადი თავსართებია (Vorsilben):

be-, ge-, er-, ver-, zer-, ent-, emp-, miss-, ყოველთვის უმახვილო (immer unbetont)
ყველა თავსართს გააჩნია რამდენიმე ფუნქცია, გარდა miss და zer- პრეფიქსებისა.

be – პრეფიქსი აწარმოებს ისეთ ზმნებს, რომელთა ფუძე არსებითი, ზედსართავი სახელი ან ზმნაა. იგი სხვადასხვა სემანტიკურ (შინაარსობრივ) ფუნქციას ასრულებს:

ა. აძლიერებს ზმნის მნიშვნელობას, მაგრამ არსებითად არ ცვლის მას; ბ. ცვლის მის შინაარსს. be – სუფიქსიანი ზმნა უმეტესად გარდამავალია; ასეთი ზმნის მოქმედება მიმართულია საგანზე (beflügeln der Flügel – ფრთა, ფრთის შესხმა); გამოხატავს დამატებას (besohlen – (die Sohle-ფეხსაცმლის ძირი-ფეხსაცმელზე ძირის დამაგრება).

beängstigen – დაშინება (ängstigen - შიში)
bearbeiten – დამუშავება (arbeiten - მუშაობა)
besuchen – მონახულება, სიარული (suchen - ძებნა)
sich begeben – გამგზავრება (geben - მიცემა)
behalten – დახსომება, დაჭერა (halten - ჭერა, შეჭერება)

და ა.შ.

ge – აძლიერებს ზმნის ძირითად მნიშვნელობას. გამოხატავს დასრულებულ მოქმედებას:

gefrieren – მთლიანად გაყინვა (frieren - ყინვა)
gefallen – მოწონება (fallen - დაცემა)
gehörchen – დამორჩილება (horchen - დაყურადება)
gehören – მიკუთვნება (მიეკუთვნება) (hören - მოსმენა)
gewähren – დაკმაყოფილება (währen – გაგრძელება (დროის)

და ა.შ.

er – პრეფიქსიანი ზმნა გამოხატავს მოქმედების დაწყების და დამთავრების პროცესს; მდგომარეობის შეცვლას:

erblühen – გაყვავება (blühen - ყვავილობა)
erleben – განცდა, გადატანა (leben - ცხოვრება)
erklingen – გაჟღერება (klingen – რეკვა, ჟღერა)

erwerben – შეძენა, მოპოვება (**werben** – დაწინდვა, ზედამხედველობის ქვეშ მოქცევა)

erstaunen – გაოცება (**staunen** - გაოცება)

erforschen – გამოკვლევა (**forschen** - კვლევა)

erheben – აღმართვა (**heben** - აღმართვა)

erblicken – დანახვა (**blicken** - ხედვა)

ermüden – დაღლა (**müde** - დაღლილი)

erblinden – დაბრმავება (**blind** - ბრმა)

და ა.შ.

ver – პრეფიქსიანი ზმნა ხშირად გამოხატავს – მოქმედების სრულყოფას; მდგომარეობის შეცვლას; აძლიერებს ძირითადი ზმნის შინაარსს: რეფლექსური ზმნა (ნაცვ. „sich“-ით) მიუთითებს მოქმედების უარყოფით მნიშვნელობაზე;

verheilen – განკურნება (**heilen** - მკურნალობა)

verstecken – დამალვა (**stecken** - შერჭობა)

verdecken – გადაფარება (**decken** - დაფარება)

verschlagen – დაჭედება (**schlagen** - დარტყმა)

verstehen – გაგება (**stehen** - დგომა)

verbergen – დაფარვა (**bergen** – დაფარვა/გადარჩენა)

vertreiben – განდევნა (**treiben** – დევნა, წევა (ეწევა))

verstummen – დამუნჯება (**stumm** - მუნჯი)

vertrocknen – გამოშრობა (**trocknen** - გაშრობა)

versprechen – დაპირება (**sprechen** - ლაპარაკი)

sich versprechen – წამოცდენა (**sprechen** - ლაპარაკი)

და ა.შ.

zer – პრეფიქსიანი ზმნა გამოხატავს დანაწევრებას, დაყოფას, დაშლას, განადგურებას:

zerfließen – გადაწურვა (მაგ. იმედის) (**fließen** - დინება)

zerstören – დანგრევა (**stören** - ხელის შეშლა)

zerbrechen – დამსხვრევა (**brechen** - მსხვრევა)

zerlegen – დაშლა (**legen** - დადება)

zergliedern – დაყოფა, დანაწევრება (**gliedern** – დაყოფა)

zerreißen – გაგლეჯა (**reißen** - გლეჯა)

zerteilen – დაყოფა ნაწილებად (**teilen** - გაყოფა)

და ა.შ.

ent – პრეფიქსი ძირითად ზმნას აძლევს საპირისპირო მნიშვნელობას. აღნიშნავს მოქმედების საწყის პროცესს, გამოხატავს განშორებას, განცალკევებას:

entbinden – მოხსნა, უარის თქმა (**binden** - შეკვრა)

entkommen – გაქცევა (**kommen** - მოსვლა)

entfärben – გაუფერულება (**färben** – ფერის მიცემა)

entfernen – განშორება, მოცილება (**fern** - შორეული)

entbrennen – ცეცხლის გაჩენა (**brennen** - წვა)

enthaltan – მოცვა (მოიცავს) (**halten** - გაჩერება, დაჭერა)

enttäuschen – იმედის გაცრუება (tauschen - გადაცვლა) (täuschen – გაცურება, მოტყუება)

და ა.შ.

emp – პრეფიქსი აწარმოებს სამ ზმნას:

empfinden – შეგრძნება (finden - პოვნა)

empfehlen – რჩევა, შეთავაზება (fehlen - კლება)

empfangen – მიღება (fangen - დაჭერა)

და ა.შ.

miss – პრეფიქსი ძირითად ზმნას აძლევს უარყოფით მნიშვნელობას ანუ მასთან ერთად ქმნის ანტონიმებს. ასეთი ზმნა გამოხატავს მოქმედების წარუმატებლობას, შეუსრულებლობას:

missverstehen – გაუგებრობა (verstehen - გაგება)

missbrauchen – ბოროტად გამოყენება (brauchen - გამოყენება)

missfallen – დაწუნება (gefallen - მოწონება)

misstrauen – უნდობლობა (trauen - ნდობა)

და ა.შ.

4.8.1.2 მოცილებადი თავსართები (Vom Verb trennbare Bestimmungswörter)

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, თავსართი (Bestimmungswort) მოცილებადია, თუ მას ეცემა სიტყვის მახვილი. უმეტესობა მოცილებადი თავსართებისა არის წინდებული ან ზმნიზედა. ასეთი თავსართი ზმნის მნიშვნელობას ამრავალფეროვნებს. თავსართი – წინდებული და თავსართი – ზმნიზედა ძირითადად ცვლის ზმნის თავდაპირველ მნიშვნელობას, ზოგ შემთხვევაში მიგვანიშნებს მხოლოდ მოქმედების მიმართულებაზე და არ ცვლის ზმნის შინაარსს:

მოცილებადი თავსართებია (Bestimmungswörter) -

წინდებულები: ab, an, auf, bei, aus, ein, mit, nach, vor, zu

და ა.შ.

ზმნიზედები: entgegen, her, (heran, herab, herauf) hin (hinaus, hinauf), fort, wieder, zurück, fehl

და ა.შ.

არსებობს თავსართები (Bestimmungswörter), რომლებიც შეიძლება იყოს ზედსართავი ან არსებითი სახელი და ზმნა (იხ. 4,1,1,3.)

ა. თავსართი - წინდებული (Präposition als Bestimmungswort)

ab – თავსართიანი ზმნა გამოხატავს მოქმედების დაწყებას, განცალკევებას, დაშორებას, გადახვევას, აცილებას, ჩამოტანას (ჩამოზიდვას).

abreißen – მოგლეჯა

abfahren – გამგზავრება

ablehnen – უარის თქმა, თავიდან აცილება

abfliegen – გაფრენა (გამგზავრება)

abladen – ჩამოტვირთვა

და ა.შ.

an – თავსართიანი ზმნა გამოხატავს მოქმედების დაწყებას, მოქმედების მიმართვას ობიექტზე.

anfangen – დაწყება

antreten – საქმის დაწყება (საქმეს შეუდგა)

anbinden – მიბმა

anrufen – დარეკვა

ankommen – (ჩა)მოსვლა

და ა.შ.

auf – თავსართიანი ზმნა ძირითადად გამოხატავს მოქმედების მიმართულებას ზევითკენ.

aufheben – აღმართვა

aufführen – დადგმა (სცენაზე)

aufgehen – აღმასვლა

aufblühen – აყვავება

aufstehen – ადგომა

და ა.შ.

bei – თავსართიანი ზმნა გამოხატავს სივრცობრივ სიახლოვეს, დასწრებას, დამატებას.

beiwohnen – დასწრება, მონაწილეობის მიღება

beistehen – გვერდით დგომა

beifügen – თანდართვა

და ა.შ.

aus – თავსართიანი ზმნა გამოხატავს მოქმედების მიმართულებას შიგნიდან გარეთ, მოქმედების დასრულებას.

ausladen – გადმოტვირთვა

ausgehen – გასვლა, ამოწურვა

ausverkaufen – გაყიდვა (მთლიანად)

და ა.შ.

ein – თავსართიანი ზმნა გამოხატავს მოქმედების მიმართულებას გარედან შიგნით, გარემოცვას.

eintreten – შესვლა

einwickeln – შეხვევა, შეფუთვა

და ა.შ.

mit – თავსართიანი ზმნა გამოხატავს ერთდროულ მოქმედებას, თანხლებას.

mitarbeiten – თანამშრომლობა

mitfahren – ერთად გამგზავრება

mitbekommen – მიღება, შეძენა

და ა.შ.

nach – თავსართიანი ზმნა გამოხატავს მიყოლას, კვალში ჩადგომას, გამეორებას, მიბაძვას.

nachfolgen – გაყოლა, დადევნება

nachsprechen – ლაპარაკის განმეორება

nachdenken – მოფიქრება, გააზრება

nachahmen – მიბაძვა

და ა.შ.

vor – თავსართიანი ზმნა გამოხატავს მოქმედებას მიმართულებით - „წინ“, წინ გაძლოლას, წარდგენას.

vorrücken – წინ გაწევა.

vorlaufen – გასწრება

vorschlagen – შეთავაზება

და ა.შ.

zu - თავსართიანი ზმნა გამოხატავს მოქმედებას, მიმართულს ობიექტისაკენ; დახურვას, დამატებას.

zustimmen - დათანხმება

zurufen - დაძახება

zusehen - ყურება (რაღაცის)

zumachen - დახურვა

zusetzen - დამატება

და ა.შ.

ბ. თავსართი-ზმნიზედები (Adverbiale Bestimmungswörter)

entgegen - გამოხატავს საპირისპირო, შემხვედრ მოქმედებას.

entgegenkommen - შემხვედრი მოძრაობა

entgegensehen - ყურება წინ (რაღაცის წინაშე დგომა)

entgegenhandeln - უკუქმედება

და ა.შ.

her - გამოხატავს მოქმედების მიმართულებას მოსაუბრისაკენ: (აქეთ)

herkommen - მოსვლა

herauf kommen - ამოსვლა

herabkommen ჩამოსვლა

herunterkommen ჩამოსვლა

hereinkommen შემოსვლა

herauskommen გამოსვლა

hin - გამოხატავს მოქმედების მიმართულებას მოსაუბრისაგან: (იქით)

hingehen - წასვლა

hinaufgehen - ასვლა

hinabgehen ჩასვლა

hinuntergehen ჩასვლა

hineingehen შესვლა

hinausgehen გასვლა

fort - მოქმედება აქედან იქით

fortgehen - წასვლა

fortnehmen - წაღება (წართმევა)

wieder - განმეორებადი მოქმედება

wiedersehen - მეორედ ნახვა

wiederkommen - ხელახლა მოსვლა

zurück - მოძრაობა, მოქმედება „უკან“

zurückkehren - დაბრუნება (შინ)

zurückgeben - დაბრუნება (მიცემა)

fehl - გამოხატავს ამაო ქმედებას

fehlgehen - გზას აცდენა

fehlschlagen - მიზანს დაშორება

შენიშვნა (Anmerkung): არსებობს ზმნის თავსართი-ზმნიზედა (adverbiales Bestimmungswort), რომელიც უმახვილოა. ასეთი თავსართით შედგენილი რთული ზმნა უღლებისას თავსართმოუცილებელია (untrennbar) ისევე, როგორც თავსართმოუცილებელი ზმნები (Verben mit fest zusammengesetzten Vorsilben): (bestehen, geschehen და სხვა).

hinter - hinterlassen - დაბარება, მემკვიდრეობის დატოვება

hintergehen - უკუსვლა და სხვა.

wider - widerrufen - უარყოფა

widersprechen - წინააღმდეგ წასვლა და სხვა.

გ. თავსართი-ზედსართავი სახელები (Adjektivische Bestimmungswörter)

- gut – gutheißen – თანხმობა, მოწონება
guttun – სიკეთის კეთება
groß – großziehen – აღზრდა, მცენარის გაზარება
frei – freisprechen – გამართლება
freilassen – გათავისუფლება
schön – schön schreiben – მხატვრულად წერა
weit – weitspringen – სიგრძეზე ხტომა

დ. თავსართი – არსებითი სახელები (Substantivische Bestimmungswörter)

- Rad – radfahren – ველოსიპედით მოძრაობა
Teil – teilnehmen – მონაწილეობის მიღება
teilhaben – მონაწილეობა, გაზიარება
Dank – dank sagen – მადლობის გადახდა

ე. თავსართი – ზმნები (Verbale Bestimmungswörter)

- stehen – stehen lassen – მიტოვება
stehenbleiben – შეჩერება
liegen – liegen lassen – უკუგდება, მივიწყება
kennen – kennenlernen – გაცნობა

ვ. თავსართები – მრავალნაწილიანი (Mehrteilige Bestimmungswörter)

არსებობს რთული ზმნის შემადგენელი ნაწილი – ერთი ან რამდენიმე სიტყვა, რომელიც მას განსაზღვრავს და ძირითადი ზმნისაგან განცალკევებულად დგას:

- in Betrieb setzen – საქმეში ჩაბმა
zu Grunde gehen – დაღუპვა (ფსკერისაკენ დაშვება)

4.8.1.3 ხან მოცილებადი ხან მოუცილებადი თავსართები
(Bald von Verben trennbare, bald untrennbare Bestimmungswörter)

ერთი და იგივე თავსართი შეიძლება იყოს მოცილებადი ან მოუცილებადი იმის მიხედვით, სად ეცემა მახვილი – თავსართზე თუ ზმნის ძირითად ნაწილზე. თუ მახვილი ზმნას თავსართზე ეცემა, იგი მოცილებადია (trennbar) და პირიქით, თუ მახვილი ზმნას ძირითად ნაწილზე მოუდის, თავსართი მოუცილებადია (untrennbar).

- wieder → wiederholen – ხელახლა მოტანა
wiederholen – გამეორება
über → übersetzen – გადაყვანა (მაგ, ერთი ნაპირიდან მეორეზე)
übersetzen – თარგმნა
um → umschreiben – გადაწერა
umschreiben – აღწერა
durch → durchfahren – გავლა (ტრანსპორტით)
durchfahren – დავლა (დაივლის)
unter → unterstellen – ქვეშ მოთავსება
unterstellen – დაქვემდებარება

და ა.შ.

4.8.2 რთული ზმნები წინადადებაში (Zusammengesetzte Verben im Satz)

წინადადებაში გარდა ძირეული (მთავარი) ზმნებისა, გვხვდება აგრეთვე რთული (zusammengesetzt) ზმნები. განასხვავებენ მოუცილებადთავსართიან (fest zusammengesetzt) ზმნასა და მოცილებადთავსართიან (nicht fest zusammengesetzt) ზმნას.

- ა. ზმნები უმახვილო თავსართებით თავსართმოუცილებადია (untrennbar). ისინი ისევე იუღლებიან, როგორც მათი ძირეული ზმნები. Partizip II –ს ანუ Partizip Perfekt-ს არ გააჩნია ნიშანი „ge“.

zerreißen – zerrissen – დარღვევა
wiederholen – wiederholt – გამეორება
hintergehen – hintergangen – უკუსვლა
vollbringen – vollbracht – აღსრულება
entscheiden – entschieden – გადაწყვეტა

erkennen – erkannt – ამოცნობა
lieblosen – lieblos – მოფერება
betrinken – betrunken – სმა, დათრობა
widersprechen – widersprochen – წინააღმდეგობის გაწევა
misslingen – misslungen – ვერ მოხერხება

და ა.შ.

Habt ihr die Dame erkannt?
Diese Orange ist völlig vertrocknet.
Wir haben die Vase zerbrochen.
Klischees enthalten viel Wahrheit.
Wir empfangen eine Delegation.
Der Versuch war misslungen.
Das Kind widerspricht dem Vater.
Das Kind widersprach dem Vater.
Es ist vollbracht!

იცანით ეს ქალბატონი?
ეს ფორთოხალი მთლად გამოშრა.
ჩვენ ვაზა გავტეხეთ.
კლიშეები ბევრ სიმართლეს შეიცავენ.
ჩვენ ვიღებთ დელეგაციას.
ცდა არ შედგა (ჩაიშალა)
შვილი ეპასუხება მამას.
შვილი შეეპასუხა მამას.
აღსრულდა!

არსებობს ზოგიერთი ზმნა მახვილიანი თავსართით (mit betontem Bestimmungswort), რომელიც შეიძლება მოუცილებადთავსართიანი (untrennbar) იყოს. ასეთი ზმნა Partizip II-ის ანუ Partizip-Perfekt-ის ნიშან „ge“-ს თავში დაირთავს:

frühstücken → gefrühstückt – საუზმობა
langweilen → gelangweilt – მოწყენა (მობეზრება)

Haben Sie schon gefrühstückt?
Der Vortrag hat mich gelangweilt.

უკვე ისაუზმეთ?
ლექცია მოსაწყენი იყო (ჩემთვის).

- ბ. ყველა დანარჩენი რთული ზმნა მახვილიანი თავსართით (mit betontem Bestimmungswort) არის მოცილებადთავსართიანი (trennbar), ანუ ეს თავსართი სცილდება ძირითად ზმნას Präsens – სა და Präteritum-ში და გადადის წინადადების ბოლოში.

Der Großvater steht um 9 Uhr auf.
Die Großmutter stand um 8 Uhr auf.
Wann fängt der Film an.
Der Film fing um 6 Uhr an.
Ira tritt in die erste Klasse ein.
Ira trat in die erste Klasse ein.
Wir lassen die Ungerechtigkeit nicht zu.
Herr Neumann ließ die Tür zu.

ბაბუა ცხრაზე დგება.
ბებია რვაზე ადგა.
როდის იწყება ფილმი?
ფილმი ექვს საათზე დაიწყო.
ირა პირველ კლასში შედის.
ირა პირველ კლასში შევიდა.
ჩვენ ამ უსამართლობას არ დავუშვებთ.
ბატონმა ნოიშანმა კარები დაკეტა.

ასეთ ზმნას Partizip II-ის ანუ Partizip-Perfekt-ის ნიშანი "ge" მოუდის თავსართსა და ძირითად ნაწილს შორის (zwischen Bestimmungswort und Grundwort):

aufstehen → aufgestanden-ადგომა
 eintreten → eingetreten-შესვლა
 ausgehen → ausgegangen-გასვლა (გარეთ)
 nachgeben → nachgegeben-დათმობა
 freilassen → freigelassen-გათავისუფლება

anfangen → angefangen-დაწყება
 zulassen → zugelassen-დაშვება
 untertauchen → untergetaucht-ჩაყურყუმელავება, გაქრობა
 kennenlernen → kennengelernt-გაცნობა

Sie sind nur ausgegangen.
 Der Dieb ist gestern untergetaucht.
 Christian hat im Streit nachgegeben.
 Florian hatte Brigitte im Cafe kennengelernt.
 Der Richter hat den Übeltäter nicht freigelassen.

ისინი მხოლოდ ცოტა ხნით გავიდნენ.
 ქურდი გუშინ აიყვანეს („ჩაძირეს“)
 ქრისტიანმა დათმო (ჩხუბის დროს).
 ფლორიანმა ფრიგიტი კაფეში გაიცნო.
 მოსამართლემ დამნაშავე არ გაათავისუფლა.

გ. თუ თავსართი-ზმნიზედა ან თავსართი-წინდებული მახვილიანია, ზმნა მოცილება თავსართიანია (trennbar) და ზმნა და თავსართიც ინარჩუნებს თავდაპირველ მნიშვნელობას და პირიქით, თუ თავსართი უმახვილოა, ზმნა მოუცილება თავსართიანია (untrennbar) ზმნაც და თავსართიც კარგავს თავდაპირველ მნიშვნელობას:

wiederholen (holte wieder, wiedergeholt) – ხელახლა მოტანა
 wiederholen (wiederholte, wiederholt) – გამეორება

übersetzen (setzte über, übergesetzt) – გადაყვანა (მაგ. ერთი ნაპირიდან მეორეზე)
 übersetzen (übersetzte, übersetzt) – თარგმნა

umgehen (ging um, umgegangen) – დამოკიდებულება
 umgehen (umging, umgangen) – თავის არიდება

durchfahren (fuhr durch, durchgefahren) – გავლა (ტრანსპორტით)
 durchfahren (durchfuhr, durchfahren) – დავლა (დაივლის ტრანსპორტით)

unterstellen (stellte unter, untergestellt) – ქვეშ მოთავსება
 unterstellen (unterstellte, unterstellt) – დაქვემდებარება, დაშვება

Die Studenten holten die Blumen wieder.
 Die Studenten wiederholten sakrale Begriffe.
 Dein Sohn geht mit seinen Freunden gut um.

სტუდენტებმა ისევ მოიტანეს ყვავილები.
 სტუდენტებმა გაიმეორეს საკრალური სიტყვები.
 შენს ვაჟიშვილს კარგი დამოკიდებულება აქვს თავის მეგობრებთან.
 ისინი წინააღმდეგობას თავს არიდებენ.
 იგი თავის საგნებს ქვემოთ, სარდაფში ალაგებს.
 რატომ დაუშვი, თითქოს მე მოვიტყუე?

Sie umgehen die Hindernisse.
 Er stellt seine Sachen in den Keller unter.
 Warum unterstellst du mir eine Lüge?

4.8.3. თავსართები (Vorsilben und Bestimmungswörter)

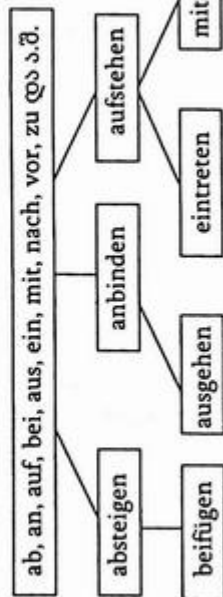
სქემა

მოცილებადი თავსართები (უძებვილი), Vorsilben (unbetont, nicht vom Verb trennbar)

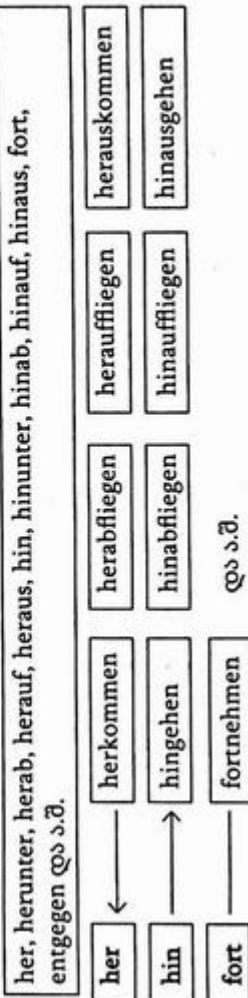
be-	ge-	er-	ver-	zer-	ent-	emp-	miß-
bedecken	gefallen	erleben	verstehen	zerlegen	entbinden	empfangen	missfallen

მოცილებადი თავსართები (მხვილიანი) (betont, vom Verb trennbare Bestimmungswörter)

წინდებულები (Präpositionen)

ზმნიზებები (Adverbien)

მერყევი (ბან მოცილებადი, ხან მოცილებადი) თავსართები (bald untrennbare Bestimmungswörter)

wieder-	über-	um-	durch-	unter-
wiederholen	übersetzen	umgehen	durchfahren	unterstellen
wiederholen	übersetzen	umgehen	durchfahren	unterstellen

untrennbar: hinterlassen, entlassen, überlassen, verlassen, belassen, zerlassen, erlassen...

lassen - o თავსართებით trennbar: anlassen, nachlassen, auslassen, weglassen, freilassen, zulassen, stehenlassen...

ზედსართავი სახელი

guteißen

არსებითი სახელი

teilnehmen

ზმნა

kennenlernen

მრავალწილიანი

in Betrieb setzen

4.9. უკუქცევითი ზმნები (Reflexive/rückbezügliche Verben)

უკუქცევითი ზმნა გამოხატავს მოქმედებას, რომელიც სუბიექტისაგან მომდინარეობს და სუბიექტსვე უბრუნდება. რეფლექსურ ზმნათა უმრავლესობა იწარმოება უკუქცევითი ანუ რეფლექსური ნაცვალსახელით (Reflexivpronomen) sich (მხოლოდითი და მრავლობითი რიცხვის მესამე პირში და ზრდილობით ფორმაში) და პირის ნაცვალსახელით **Akkusativ** ბრუნვაში. (Infinitiv-sich wundern-აღფრთოვანება, sich kümmern-დანაღვლიანება და სხვა.)

	Singular	Plural
1. Person	ich → mich	wir → uns
2. Person	du → dich	ihr → euch
3. Person	er, sie, es → sich	sie, Sie → sich

განასხვავებენ მყარ (echt) და მერყევ (unecht) რეფლექსურ ზმნებს. მყარი რეფლექსური ზმნები იწარმოება ყოველთვის რეფლექსური ნაცვალსახელით (immer mit Reflexivpronomen) მერყევი იწარმოება როგორც რეფლექსური ნაცვალსახელით, ასევე მის გარეშე (sowohl mit-als auch ohne Reflexivpronomen). რეფლექსური ნაცვალსახელი შეიძლება იდგეს Dativ-ბრუნვაშიც.

4.9.1 მყარი რეფლექსური ზმნები (Echte reflexive Verben)

მყარი რეფლექსური ზმნები (Echte Reflexiva) იწარმოება ყოველთვის „sich“ ნაცვალსახელით.

4.9.1.1 რეფლექსური ნაცვალსახელი Akk-ში:

Numerus	Person	sich sehnen-ნატვრა	sich erkälten-გაციება	sich beeilen-აჩქარება
Singular	ich	sehne mich	erhalte mich	beeile mich
	du	sehnt dich	erhältst dich	beeilst dich
	er, sie, es	sehnt sich	erhältet sich	beeilt sich
Plural	wir	sehnen uns	erkälten uns	beeilen uns
	ihr	sehnt euch	erhältet euch	beeilt euch
	sie, Sie	sehnen sich	erkälten sich	beeilen sich

sich erholen – დასვენება

sich weigern – უარის თქმა

sich erschrecken – შეშინება

sich schämen – სირცხვილი

sich entschließen – გადაწყვეტა

და ა.შ.

Ich erhole mich gut am Schwarzen Meer.

Giwi weigert sich, die Frau zu heiraten.

მე კარგად ვისვენებ შავ ზღვაზე.

გივი უარს ამბობს ცოლის შერთვაზე.

4.9.1.2 რეფლექსური ნაცვალსახელი Dat-ში (ემთხვევა პირის ნაცვალსახელის ბრუნვას მხოლოდითი და მრავლობითი რიცხვის პირველსა და მეორე პირში (mir, euch...))

	Singular	Plural
1. Person	ich → mir	wir → uns
2. Person	du → dir	ihr → euch
3. Person	er, sie, es → sich	sie, Sie → sich

sich aneignen – ათვისება

sich vorbehalten – გადანახვა

sich anmaßen – გაამპარტავება

sich einbilden – წარმოდგენა, წარმოსახვა

sich verbitten – არ მოთმენა

და ა.შ.

Du bildest dir ein, schön zu sein.

Ich verbitte mir diesen Tonfall!

შენ შენი თავი ლამაზად მიგაჩნია.

მე ვერ ავიტან ამ ტონს!

4.9.2 მერყევი რეფლექსური ზმნები (Unechte reflexive Verben)

მერყევი რეფლექსური ზმნები შეიძლება იდგეს რეფლექსური ანუ უკუქცევითი ნაცვალსახელით ან მის გარეშე.

4.9.2.1 ზმნები რეფლექსური ნაცვალსახელით Akk-ში

sich aufhalten – შეჩერება	sich entscheiden – გადაწყვეტა
sich waschen – დაბანა	sich erinnern – მოგონება
sich irren – გზის დაკარგვა	sich ärgern – გაბრაზება
- და ა.შ.

Numerus	Person	sich freuen - სიხარული	sich kämmen - ვარცხნა	sich rasieren - პარსვა
Singular	ich	freue mich	kämme mich	rasiere mich
	du	freust dich	kämmst dich	rasierst dich
	er, sie, es	freut sich	kämmt sich	rasiert sich
Plural	wir	freuen uns	kämmen uns	rasieren uns
	ihr	freut euch	kämmt euch	rasiert euch
	sie, Sie	freuen sich	kämmen sich	rasieren sich

Ich freue mich auf den Urlaub.	მე მახარებს (მომავალი) შვებულება.
Wasche dich!	დაიბანე!
Ich halte mich nun in Tbilissi auf.	მე ამჟამად თბილისში ვჩერდები.
Haben Sie sich schon rasiert?	უკვე გაიპარსეთ?
Kämmt euch!	დაივარცხნეთ!

4.9.2.2 ზმნები რეფლექსური ნაცვალსახელით Dat-ში.

sich einprägen – ჩაბეჭდვა	sich bestellen – შეკვეთა
sich ansehen – ნახვა, გაცნობა (გაეცნო)	sich erlauben – დამოწმება
sich anzünden – ანთება	sich gönnen – დაშვება
- და ა.შ.

Ich sehe mir den Film an.	მე ვუყურებ ფილმს.
Ich sehe dir an, dass du lügst.	მე ვხედავ, რომ შენ ტყუი.
Ich präge mir die Vokabeln ein.	მე ვიბეჭდავ (ვიმახსოვრებ) სიტყვებს.

4.9.3 რეფლექსური ზმნები რეფლექსური ნაცვალსახელით და მის გარეშე (Reflexive Verben mit oder ohne Reflexivpronomen)

რეფლექსურ ზმნებს, უკუქცევითი ნაცვალსახელით და მის გარეშე (mit oder ohne Reflexivpronomen) თითქმის ერთი და იგივე მნიშვნელობა აქვთ:

sich flüchten – გაქცევა	sich einteilen – განაწილება
sich nahen – (näher) მიახლოება	sich erbitten – გამოთხოვა
sich erwarten – მოცდა	sich erhoffen – იმედით მოლოდინი
sich anhören – მოსმენა	sich erkämpfen – მოპოვება (ბრძოლით)

და ა.შ.

Ich flüchte (mich) nach Hause.	მე გავრბივარ შინ.
Der Frühling naht (sich).	გაზაფხული ახლოვდება.
Ich erwarte (mir) von dir, dass...	მე შენგან მოველი, რომ...
Du teilst (dir) die Zeit gut ein.	შენ კარგად ანაწილებ დროს.
Ich erhoffe (mir) eine Lohnerhöhung.	მე ვიმედოვნებ, რომ გასამრჯელოს გამიზრდიან.

4.9.4 რეფლექსური ზმნები ხან Akk-ში, ხან Dat-ში (Reflexive Verben mit wechselndem Gebrauch)

არსებობს რეფლექსური ზმნები, რომლებსაც აწარმოებს უკუქცევითი ნაცვალსახელი sich ხან Akk-ში, ხან Dat-ში (Wechselgebrauch). ასეთი ზმნის რეფლექსური ნაცვალსახელი დგას Dativ-ბრუნვაში, როდესაც მოსდევს პირდაპირი დამატება (direktes Objekt).

sich waschen – დაბანა
sich anziehen – ჩაცმა
sich loben – ქება, გახარება.

sich erklären – ახსნა, გაცნობა
sich vorstellen – წარმოდგენა

Wasche dich!
Wasche dir die Hände!
Ich ziehe mich an.
Ich ziehe mir ein neues Kleid an.
Du sollst dich nicht selbst loben!
Das lobe ich mir.
Ich erkläre mich dir.
Ich erkläre dir die Hausaufgabe.

დაიბანე!
დაიბანე ხელები!
მე ვიცვამ.
მე ვიცვამ ახალ კაბას.
თავი თვითონ არ უნდა იქო!
ეს მე მახარებს.
მე გაცნობ ჩემს თავს.
მე გიხსნი საშინაო დავალებას.

4.9.5 მნიშვნელოვანი რეფლექსური ზმნების სია (Liste wichtiger Reflexiva)

4.9.5.1 რეფლექსური ზმნები Akkusativ-ით (...mit Akkusativ)

sich bewerben – საბუთების წარდგენა
sich beeilen – აჩქარება
sich beklagen – წუხილი, აღელვება
sich bemühen – ზრუნვა
sich entscheiden – გადაწყვეტა
sich erkälten – გაციება
sich erholen – დასვენება, რეაბილიტაცია
sich erinnern – გახსენება
sich freuen – გახარება
sich gedulden – მოთმინება
sich trauen – გაბედვა

sich irren – შეცდომაში შესვლა
sich schämen – სირცხვილის ქონა
sich setzen – დაჯდომა
sich sehnen – ნატვრა
sich verbeugen – მოდრეკა/მოხრა
sich weigern – უარყოფა, წინააღმდეგობა
sich waschen – დაბანა
sich anziehen – ჩაცმა
sich ausruhen – დასვენება
sich amüsieren – გართობა

და ა.შ.

Ich freue mich über das Geschenk.
Gedulden Sie sich etwas!
Jeder muss sich selbst bemühen!
Erinnerst du dich an Lenas Bruder?
Wir amüsieren uns auf dem Fest.
Ich erholte mich von der Grippe.
Du brauchst dich nicht zu schämen!
Der Gast beklagte sich über den Lärm.
Ihr sollt euch waschen!
Das traue ich mich nicht.

მე მახარებს ეს საჩუქარი.
ცოტა მოითმინეთ!
ყოველმა ადამიანმა თავზე თვითონ უნდა იზრუნოს.
გახსოვს ლენას ძმა?
ჩვენ ვერთობით ზეიმზე.
მე გამოვედი გრიპიდან.
შენ არ უნდა გქონდეს კომპლექსი.
სტუმარი ჩიოდა ხმაურის გამო.
თქვენ უნდა იბანათო!
მე ამას ვერ გავბედავ.

4.9.5.2 რეფლექსური ზმნები Dativ-ით (...mit Dativ)

არსებობს მთელი რიგი რეფლექსური ზმნებისა, რომლებიც დაირთავენ პირის ნაცვალსახელს Dativ-ბრუნვაში (mir, dir და ა.შ.)

sich notieren – ჩანიშვნა
sich anhören – მოსმენა
sich ansehen – ნახვა
sich überlegen – განსჯა
sich abgewöhnen – გადაჩვევა
sich vorstellen – წარმოდგენა
sich ankreiden – თავის დადანაშაულება
sich anschaffen – შექმნა
sich ausdenken – მოფიქრება
sich einreden – ჩაგონება
sich erlauben – ნებართვის მიცემა
sich eingestehen – გამოტყდომა
sich einprägen – ჩაბეჭდვა, (დამახსოვრება)

sich merken – ჩანიშვნა, დაამხსოვრება
sich schmeicheln – მლიქვნელობა
sich wünschen – სურვილი
sich verzeihen – პატიება
sich gönnen – ნების მიცემა
sich verwehren – აკრძალვა, წინააღმდეგობა
sich einbilden – წარმოდგენა
sich vornehmen – გეგმაში ქონა
sich vorwerfen – აღიარება, წინ წაწევა
zu sich kommen – გონს მოსვლა
sich zutrauen – რწმენის ქონა
außer sich geraten – წონასწორობიდან გამოსვლა
sich anmerken – ჩანიშვნა, შენიშვნა და ა.შ.

Ich höre **mir** einen Hörtext an.
Hast du **dir** diesen Film angesehen.
Überlege **dir** die Sache, bevor du antwortest.
Ich will **mir** das Rauchen abgewöhnen.
Ich stelle **mir** vor, wie heiß es jetzt im Süden ist.
Traust du **dir** die Arbeit nicht zu?
Du hast **dir** etwas Feines ausgedacht!
Das verzeihe ich **mir** nie!
Merke **dir** das!
Merke **dir** das an!

მე ვისმენ ტექსტს.
ნახე ეს ფილმი?
ჯერ განსაჯე საკითხი და შემდეგ უპასუხე.
მინდა მოწევას გადავეჩვიო.
წარმომიდგენია, როგორ ცხელა ახლა სამხრეთში.
არ გჯერა, რომ შეასრულებ ამ სამუშაოს?
შენ რაღაც მშვენიერი მოგიფიქრებია!
ამას ჩემს თავს ვერასოდეს ვერ ვაპატიებ!
დაიხსომე!
ჩაინიშნე!

4.9.6 მითითებანი რეფლექსური ზმნებისათვის (Hinweise zu reflexiven Verben)

- რეფლექსური ზმნები „haben“-ით Perfekt-ში
Malchas **hat sich** eine Zeitschrift bestellt.
Ich **hatte mir** das nur eingebildet.
მალხაზმა ჟურნალი გამოიწერა.
მე ეს მხოლოდ წარმოვიდგინე.
- რეფლექსური ზმნები ჩვეულებრივად არ გვხვდება Passiv-ში, მაგრამ ისინი ცვლიან Passiv-ის ფორმებს:
Die Geldbörse **fand sich** später.
Die Geldbörse **wurde** später gefunden.
ფულის ქისა მოგვიანებით მოიძებნა (Aktiv).
ფულის ქისა მოგვიანებით მოიძებნა. (Passiv).

4.9.7. ე.წ. ნასესხები ზმნები (Reziproke/wechselbezügliche Verben)

რეფლექსური ზმნების გარდა, არსებობს აგრეთვე, ე.წ. ნასესხები (reziprok) ზმნები, როდესაც მოქმედება ურთიერთმიმართულია ორ ან რამდენიმე სუბიექტს შორის. ასეთ ზმნებთან ნაცვალსახელი **sich** შეიძლება შეიცვალოს ნაცვალსახელით (mit) **einander** (ერთმანეთი); ზოგჯერ გამოიყენება ორივე:

Wir haben **einander** (uns) im Theater kennengelernt. ჩვენ ერთმანეთი თეატრში გავიცანით.

Alle begrüßten einander (sich) herzlich
 und wünschten sich ein gesegnetes neues Jahr.
 Wie gehen wir miteinander um?
 Habt ihr die Adressen miteinander
 (unter euch) ausgetauscht?
 Die Touristen unterhielten sich lange miteinander.

ისინი გულითადად მიესალმნენ ერთმანეთს
 და ბედნიერი ახალი წელი უსურვეს.
 როგორ ვექცევით ჩვენ ერთმანეთს?
 გაცვალეთ მისამართები?

ტურისტები დიდხანს ესაუბრებოდნენ
 ერთმანეთს.

4.10 პირიანი და პირნაკლი ზმნები (Persönliche und unpersönliche Verben)

4.10.1 პირიანი ზმნები (Persönliche Verben)

პირიანი ზმნები (Persönliche Verben) გამოხატავს მოქმედებას ან მდგომარეობას, ამასთან სახეზეა მოქმედი პირი ან საგანი ქვემდებარის (Subjekt) როლში. პირიან ზმნას გააჩნია მხოლოდითი და მრავლობითი რიცხვის სამივე პირი: პირველი, მეორე და მესამე.

schlafen – ძილი
 essen – ჭამა
 betrachten – თვალიერება
 wachsen – ზრდა

erkennen – ამოცნობა
 mitkommen – წასვლა (გაყოლა)
 vorbeigehen – ჩავლა (შევლა)

და ა.შ.

Das Baby schläft lange.
 Die Kinder aßen Butterbrot.
 Gita betrachtet die Bücher im Regal.
 Meine Weinrebe ist stark gewaschen.
 Leila hatte den Mann erkannt.
 Wirst du nach Paris mitkommen?
 Die Kopfschmerzen werden morgen vorbeigegangen sein.

ჩვილ ბავშვს დიდხანს სძინავს.
 ბავშვებმა ბუტერბროტი შეჭამეს.
 გიტა თაროზე წიგნებს ათვალიერებს.
 ჩემი ვაზი ძლიერი გაიზარდა.
 ლეილამ იცნო მამაკაცი.
 წამოხვალ პარიზში?
 ხვალისთვის თავის ტკივილი გაივლის.

4.10.2 პირნაკლი ზმნები (Unpersönliche Verben)

პირნაკლი ზმნები (Unpersönliche Verben) გამოხატავს ისეთ მოქმედებას, სადაც მოქმედი პირი (ან საგანი ქვემდებარის როლში) არ მოიაზრება.

პირნაკლი ზმნა გამოხატავს ძირითადად ბუნების მოვლენებს, ადამიანის სუბიექტურ შეგრძნებებს. იგი ყოველთვის მხოლოდითი რიცხვის მესამე პირში დგას. ასეთი ზმნა გვხვდება პირნაკლ ნაცვალსახელთან es, რომელიც წინადადებაში ქვემდებარის როლს ასრულებს, ასეთი ზმნა Perfekt-ს, Plusquamperfekt-ს და Futur II-ს აწარმოებს „haben“-ით. არსებობს ე.წ. „ნამდვილი“ (echt) და „არანამდვილი“ (unecht) პირნაკლი ზმნა.

ა. „ნამდვილი“ პირნაკლი ზმნები (echte unpersönliche Verben) აღნიშნავს ბუნების მოვლენებს:

donnern → Es donnert - ქუხს.
 schneien → Es schneit - თოვს.
 regnen → Es regnet - წვიმს.
 nieseln → Es nieselt - ცრის.

hageln → Es hagelt - სეტყვაა.
 frieren → Es friert - ყინავს.
 tagen → Es tagt - თენდება.
 dunkeln → Es dunkelt - ბნელდება.

და ა.შ.

ბ. ე.წ. „არანამდვილი“ პირნაკლი ზმნები (unechte unpersönliche Verben)

- გამოხატავს რაღაცის უკმარისობას, ნაკლებობას:
mangeln → Es mangelt (an) - არასაკმარისია fehlen → Es fehlt (an) - აკლია და ა.შ.
- პიროვნულ განცდებს, შეგრძნებებს:
freuen – Es freut mich. მიხარია gefallen – Es gefällt mir. მომწონს
dürsten – Es düstet mich. შწყურია. frieren – Es friert mich. ვიყინები. (ძალიან მცივა) და ა.შ.
- გამოხატავს იმას, რაც ახლა არსებობს ან მოიპოვება, აგრეთვე რაღაც მოსალოდნელს, გამოთქმით "es gibt".
Es gibt Käse. (im Laden). არის ყველი (მაღაზიაში).
Es gibt nichts (zu essen). არაფერი მოიპოვება (საკმელი)
Es gibt regen. გაწვიმდება.
Es gibt ein Gewitter. გაავდრდება. და ა.შ.
- ადამიანის შეგრძნებებს (Sinneswahrnehmung) (ყურთასმენა, ყნოსვა, ხედვა, შეხების შეგრძნება, გემოს შეგრძნება):
klopfen → Es klopft. აკაკუნებენ (კაკუნი ისმის)
duften → Es duftet. სუნს (სურნელს) გამოსცემს.
glänzen → Es glänzt. ბრწყინავს.
jucken → Es juckt ihm. ექავება.
schmecken → Es schmeckt mir. მეგემრიელება. და ა.შ.
- შესაძლებელია პირიანი ზმნა გამოყენებულ იქნას როგორც უპირო ზმნა.
bleiben → Es bleibt schön. კარგი ამინდი არ შეიცვლება.
sein → Es ist kalt. ცივა.
sein → Es ist drei Uhr. სამი საათია.
werden → Es wird Frühling. გაზაფხული მოდის. და ა.შ.
- აგრეთვე:
eilen → Es eilt! საჭიროა აჩქარება!
gehen → Es geht! არა უშავს. (ივარგებს)
gehen → Es geht um... (etwas) საუბარია რაღაცის შესახებ.
reichen → Es reicht! კმარა!
geschehen → Es geschieht viel. ბევრი რამ ხდება.
gelingen → Es gelingt mir. მოვახერხე (შევძელი)
misslingen → Es misslingt mir. ვერ მოვახერხე (ვერ შევძელი)
glücken → Es glückt mir. მიმართლებს.
missglücken → Es missglückt mir. არ მიმართლებს.
erfolgen → Es erfolgt etwas. რაღაც სასიკეთო ხდება.
anfangen → Es fängt an. ... იწყება. და ა.შ.
- პირნაკლი რეფლექსური ზმნები (Reflexiva):
sich ereignen → Es ereignete sich am Mittwoch viel. ოთხშაბათს ბევრი რამ მოხდა.
sich bücken → Im Alter bückt es sich nicht gut. მოხუცებულობაში ძნელია მოხრა.

4.11 გარდამავალი და გარდაუვალი ზმნები (Transitive und intransitive Verben)

წინადადებაში ზმნისა და დამატების დამოკიდებულების მიხედვით არსებობს გარდამავალი და გარდაუვალი ზმნები.

4.11.1 გარდამავალი ზმნები (Transitive Verben)

გარდამავალია ზმნა, როდესაც წინადადებაში სუბიექტის მოქმედება გადადის პირდაპირ (direkt) ობიექტზე. პირდაპირი ობიექტი შეიძლება იყოს არსებითი სახელი ან ნაცვალსახელი **Akkusativ** ბრუნვაში.

Man muss klassische Literatur langsam und gründlich lesen.
Wir besichtigen die Ausstellung.
Die wilde Natur fasziniert mich.

კლასიკური ლიტერატურა ადამიანმა ნელა და საფუძვლიანად უნდა იკითხოს.
ჩვენ ვათვალიერებთ გამოფენას.
ველური ბუნება მომწონს. (მზიბლავს მე)

4.11.2. გარდაუვალი ზმნები (Intransitive Verben)

გარდაუვალია ზმნა, რომელიც გამოხატავს სუბიექტის მდგომარეობას ან მოქმედებას, რომელიც არ გადადის პირდაპირ ობიექტზე. შეიძლება მას ახლდეს ირიბი (indirekt) ობიექტი წინდებულთა ან მის გარეშე Dativ-ში.

Diese Zypressen standen ewig hier.
Wohnst du alleine oder bei deinen Eltern?
Schau mal ins Wörterbuch!
Damals schrieb man mit Vogelfedern.

ეს კვიპაროსები მუდამ აქ იდგნენ.
მარტო ცხოვრობ თუ შენს მშობლებთან?
ჩაიხედე ლექსიკონში!
მაშინ ფრინველის ფრთით წერდნენ.

4.11.3. გარდამავალ და გარდაუვალ ზმნათა შედარება (...im Vergleich)

გარდამავალი (transitiv)	გარდაუვალი (intransitiv)
<ul style="list-style-type: none"> • ყველა-დგას Akkusativ-თან 	
<ul style="list-style-type: none"> • ყველა ნაწარმოები ზმნა – (abgeleitete Verben) 	
<ul style="list-style-type: none"> • ყველა სუსტი ზმნა – (schwache Verben) 	<ul style="list-style-type: none"> • უმეტესობა ძლიერი ზმნებისა - (starke Verben)
	- როდესაც მიუთითებს მომხდარის შედეგზე (Vorgangsverben)
	• მოძრაობის გამომხატველი ზმნები (Bewegungsverben)
<ul style="list-style-type: none"> • ყველა-აწარმოებს მეორე და მესამე წარსულ დროს ანუ Perfekt-სა და Plusquamperfekt-ს და Futur II-ს „haben“-ით. 	<ul style="list-style-type: none"> • უმეტესობა აწარმოებს მეორე და მესამე წარსულ დროს ანუ Perfekt-სა და Plusquamperfekt-ს და Futur II-ს „sein“-ით.
	<ul style="list-style-type: none"> • ზოგიერთი აწარმოებს მეორე და მესამე წარსულ დროსა და Futur II-ს „haben“-ით, თუ ის გამოხატავს: <ul style="list-style-type: none"> - დაუსრულებელ მოქმედებას (unvollendeter Verlauf). - მოქმედების ხანგრძლივობას (Dauer eines Geschehens) <p>*Bsp: Das Konzert hat bereits angefangen. კონცერტი ეს-ესაა დაიწყო. Das Veilchen hat geblüht. ია გაყვავდა. Er hat ein Jahr im Gefängnis gegessen. იგი ერთი წლის განმავლობაში ციხეში იჯდა.</p>

-აწარმოებს პირიან (persönlich) Passiv-ს	-ან საერთოდ არ აწარმოებს, ან აწარმოებს უპირო (unpersönlich) Passiv-ს "es"-ით
ზოგიერთი ზმნა Du hast das Auto ins Parkhaus gefahren. შენ მანქანა პარკში (სადგომში) შეიყვანე.	z.B. „fahren“: Ich bin in die Stadt gefahren. მე ქალაქში გავემგზავრე (წავედი).
ზოგიერთი ზმნა თავსართით (Vorsilben/Bestimmungswörter) გარდამავალია. besteigen→steigen bewohnen→wohnen Bsp: Wir besteigen den Berg. ჩვენ მთაზე ავდივართ. Brigitte bewohnt die Mansarde. ბრიჯიტი მანსარდაზე ცხოვრობს.	Bsp: Wir steigen auf den Berg. ჩვენ მთაზე ავდივართ. Brigitte wohnt in der Mansarde. ბრიჯიტი მანსარდაზე ცხოვრობს.

*Bsp: მაგალითი * z.B. მაგალითად.

4.11.4 ზმნათა წყვილები (Verbpaare)

გერმანულ ენაში არსებობს მთელი რიგი შინაარსით ერთმანეთთან ახლოს მდგომ გარდამავალ და გარდაუვალ ზმნათა წყვილებისა (Verbpaare).

(sich)legen-legte (sich)-(sich) gelegt (trans.) დაწოლა, დადება-დაწვენა- (წება, დებს, აწვენს) (ის) (ის მას)
liegen – lag – gelegen (intrans.) დება, წოლა (დევს, წევს) (ის)

(sich)stellen – stellte(sich) - (sich)gestellt (trans.) დაგომა, დადგმა, დაყენება, (დგება, დგამს, აყენებს) (ის) (ის მას)
stehen-stand-gestanden (intrans.) დგომა (დგას) (ის)

(sich) setzen-setzte (sich)-(sich) gesetzt (trans.) დაჯდომა, დასმა (ჯდება, სვამს) (ის) (ის მას)
sitzen-saß-gesessen (intrans.) ჯდომა (ზის) (ის)

senken-senkte-gesenkt (trans.) ჩაძირვა, დაბლა დაშვება (ძირავს, დაბლა უშვებს) (ის მას)
sinken-sank-gesunken (intrans.) ჩაძირვა, დაბლა დაშვება (იძირება, დაბლა ეშვება) (ის)

löschen-löschte-gelöscht(trans.) ქრობა (აქრობს მაგ.სინათლეს, ცეცხლს) (ის მას)
erlöschen-erlosch-erloschen (intrans.) ჩაქრობა (ქრება) (ის)

verschwenden-verschwendete-verswendet (trans.) განიავება (ანიავებს) (ის მას)
verschwinden-verschwand-verschwunden (intrans.) გაქრობა (ქრება) თვალს ეფარება (ის)

hängen-hängte-gehängt (trans.) დაკიდება (კიდებს) (ის მას)
hängen-hing-gehangen (intrans.) დაკიდება (კიდია) (ის)

tränken-tränkte-getränkt (trans.) სმა (ასმევს) (ის მას)
trinken-trank-getrunken (intrans.) სმა (სვამს) (ის)

fällen-fällte-gefällt (trans.) ტყის ჭრა (ტყეს ჭრის) (ის მას)
fallen-fiel-gefallen (intrans.) დაცემა (ეცემა) (ის)

და ა.შ.

4.11.5. ზმნათა წყვილები წინადადებაში (Verbpaare im Satz)

გარდამავალი-transitiv	გარდაუვალი-intransitiv
1. Ich lege mich ein bißchen in die Sonne. ცოტახანს კიდევ დავწვები მზეზე.	1. Der Führerschein liegt auf dem Tisch. მართვის მოწმობა მაგიდაზე დევს.
2. Stellen Sie sich unter das Dach! სახურავის ქვეშ დადექით!	2. Wir standen lange im Regen. ჩვენ დიდხანს ვიდექით წვიმაში.
3. Setzt euch an den Tisch! მიუსხედით მაგიდას!	3. Wo saßen sie im Theater? რა ადგილას ისხდნენ ისინი თეატრში?
4. Der Nebel hat sich gesenkt. ნისლი დაბლა დაეშვა.	4. Das Schiff ist wahnsinnig schnell gesunken. გემი წარმოუდგენლად სწრაფად ჩაიძირა.
5. Sie hängte die Kleider in den Schrank. მან ტანსაცმელი კარადაში დაკიდა.	5. Hier hing einst der Spiegel. აქ ერთ დროს სარკე ეკიდა.
6. Wir haben das Feuer gelöscht. ჩვენ ცეცხლი ჩავაქრეთ.	6. Das Feuer ist erloschen. ცეცხლი ჩაქრა.
7. Der Bauer fällt die alten Eichen. გლეხმა მოჭრა ძველი მუხებში.	7. Er fiel über einen Stein. ის ქვაზე დაეცა.

4.12 ზმნის სახელითი ფორმები (Nominalformen der Verben)

4.12.1 შესავალი (Einführung)

გერმანულ ენაში ზმნას გააჩნია შემდეგი სახელითი ფორმები:

- **Infinitiv I** (სახელზმნა ანუ - აწმყო (Gegenwart)-Aktiv: (მოქმედებითი) bauen (შენება)
- **Infinitiv II** (განუსაზღვრელი ფორმა-წარსული (Vergangenheit)-Aktiv: gebaut haben (აშენება)
- **Infinitiv I – აწმყო (Gegenwart) – Passiv:** (ვნებითი) gebaut werden (შენდება)
(საულლ. ზმნის Partizip II+werden-ის Infinitiv I)
- **Infinitiv II – წარსული (Vergangenheit)- Passiv:** gebaut worden sein აშენებულ იქნა
(საულლ. ზმნის Partizip II + werden-ის Infinitiv II)
(„worden“ – არის werden-ის Partizip II-ის მოკლე ფორმა)
- Infinitiv I-II წინადადებაში გვხვდება:
- მეტყველების სხვა ნაწილებთან ნაწილაკ „zu“-თი, რომელიც ქართულ ენაზე არ ითარგმნება და „zu“-ს გარეშე (mit oder ohne „zu“)
- ინფინიტივურ კონსტრუქციებში: ohne + „zu“ Infinitiv (...ის გარეშე)
statt + „zu“ Infinitiv (ნაცვლად ...ისა)
um + „zu“ Infinitiv (რათა...)
- დამხმარე ზმნებთან haben და sein.
- როგორც არსებითი სახელი:
- **Partizip I** (Mittelwort der Gegenwart – დამხმარე სიტყვა აწმყოში) : bauend (შენებით) ყოველთვის Aktiv-ი!
- **Partizip II** (Mittelwort der Vergangenheit – დამხმარე სიტყვა წარსულში): gebaut (აშენებული) მეტწილად Passiv-ი.

4.12.2 Infinitiv I ნაწილაკით „zu“ და „zu“-ს გარეშე (Infinitiv I mit und ohne „zu“)

Infinitiv I ანუ Infinitiv Präsens (Aktiv-ში) იწარმოება ზმნის ფუძეზე (e)n დაბოლოების დართვით:

Wortstamm (ფუძე) + Endung (დაბოლოება) – (e)n = Infinitiv I Aktiv

• sein...+zu Infinitiv I

ეს კონსტრუქცია ცვლის „müssen“-ს Passiv-ში.

Er ist zu entlassen.

Sie ist zu loben.

Die Studenten sind zu prüfen.

Die Blumen sind noch zu gießen.

Der Vertrag ist zu erfüllen.

Der Vertrag muss erfüllt werden.

ის გასაძევებელია.

იგი შესაქებია.

სტუდენტები უნდა გამოსცადონ.

ყვავილები კიდევ მოსარწყავია.

კონტრაქტი შესასრულებელია.

კონტრაქტი უნდა შესრულდეს.

- ზმნებთან – scheinen – გამოხატავს ვარაუდს (Vermutung) – „ჩანს“
brauchen – გამოხატავს აუცილებლობას (Notwendigkeit) – „უნდა“.

- scheinen ზედსართავ სახელთან (mit Adjektiv)

Der Teilnehmer scheint mit dem Ergebnis zufrieden zu sein.

Nora scheint tief zu schlafen.

ჩანს, კონკურსანტი შედეგით კმაყოფილია.

ჩანს, ნორას ღრმად სძინავს.

- scheinen მოდალურ ზმნასთან (mit Modalverb)

Sie scheint nicht kommen zu können.

Er schien Geld verdienen zu müssen.

Sie brauchen keine Angst zu haben.

Das brauchtest du nicht zu wissen.

ჩანს, იგი ვერ მოვა.

ჩანს, იგი მიხვდა, რომ ფული უნდა გამოემუშაებინა.

თქვენ არ უნდა გეშინოდეთ.

შენ ეს არ უნდა გცოდნოდა.

- აბსტრაქტულ არსებით სახელებთან (mit den Abstrakta-Nomen)

die Zeit – დრო

die Lust – განწყობა

die Kunst – ხელოვნება

die Gelegenheit – ვითარება (ხელსაყრელი)

die Möglichkeit – შესაძლებლობა

die Gewohnheit – ჩვეულება

der Wunsch – სურვილი

die Absicht – განზრახვა

და ა.შ.

Die Zeit, etwas von Anfang zu beginnen, war längst vorbei.

Sie hatten keine Lust ins Theater zu gehen.

Ich habe keine Möglichkeit nach Japan zu reisen.

დრო, რაიმეს თავიდან დასაწყებად, დიდი ხნის ჩავლილი იყო.

მათ არ ჰქონდათ თეატრში წასვლის განწყობა.

მე არ შემძლია იაპონიაში გამგზავრება (არ მაქვს შესაძლებლობა).

- ზედსართავ სახელებთან (mit den Adjektiven)

schwer – მძიმე, ძნელი

bitter – მწარე

leicht – მსუბუქი, ადვილი

genug – საკმარისი

fähig – ნიჭიერი

unsinnig – უაზრო

froh – მოხარული

schön – მშვენიერი

და ა.შ.

Es ist doch bitter, Freunde zu verlieren.
Das ist nicht leicht zu verstehen.
Es ist wirklich unsinnig, mit dir zu diskutieren.
Der Schmetterling war schön anzusehen.

მეგობრის დაკარგვა ხომ მწარეა.
ეს არ არის ადვილი გასაგები.
ნამდვილად უაზრობაა შენთან პაექრობა.
პეპელა მშვენიერი შესახედავი იყო.

• ფრაზებთან (mit den Wendungen)

Es fällt ihm schwer, seine eigenen Kinder zu verstehen.

მას უჭირს საკუთარ შვილებთან ურთიერთობა.

Du bist auf dem besten Wege, ein guter Architekt zu werden.

შენ საუკეთესო გზას ადგახარ იმისთვის, რომ კარგი არქიტექტორი გამოხვიდე.

• რთული ზმნები: მოცილებადთავსართიანი ზმნები Infinitiv I+ "zu"-თი ამ ნაწილს დაირთვეთ მოცილებად თავსართსა და ზმნას შორის, რთული ზმნის პირველ ნაწილსა და ზმნას შორის.

anrufen – anzurufen – დარეკვა (ტელ.)

einladen – einzuladen – მიპატიება

spazierengehen – spazierenzugehen – გასეირნება

Er vergaß mich anzurufen.

მას დაავიწყდა ჩემთან დარეკვა.

Wir haben die Absicht, ihn einzuladen.

ჩვენ განზრახული გვაქვს მისი მოპატიება.

4.12.2.3 ინფინიტივური ჯგუფები (Infinitivgruppen/Aktiv)

ინფინიტივური კონსტრუქციებია:

ohne... „zu“ + Infinitiv – (უ) რაღაცის გარეშე

(an)statt... „zu“+Infinitiv – ნაცვლად იმისა, რომ...

um... „zu“+Infinitiv – რათა, იმისათვის, რომ...

• Ohne... „zu“+ Infinitiv გამოხატავს მოსალოდნელი მოქმედების შეუსრულებლობას. წინადადებაში ასრულებს ვითარების გარემოების როლს.

Ohne ein Wort zu sagen, verließ sie das Zimmer.

სიტყვის უთქმელად დატოვა მან ოთახი.

Ohne lange zu überlegen heiratete ich sie.

დიდი განსჯის გარეშე დავეორწინდი მასზე.

Er löst alle Rätsel ohne sich zu irren.

იგი შეუცდომლად ხსნის ყველა ამოცანას.

• Statt „zu“+ Infinitiv – გამოხატავს, რომ მოსალოდნელი მოქმედების ნაცვლად შესრულდა სხვა მოქმედება. წინადადებაში ასრულებს ვითარების გარემოების როლს.

Statt aufzubauen, begann er zu zerstören.

შენების ნაცვლად მან ნგრევა დაიწყო.

Die Putzfrau sah fern, statt

მტვერსასრუტით ბინის დალაგების

die Wohnung zu staubsaugen.

ნაცვლად, დამლაგებელი უყურებდა ტელევიზორს.

Sam hatte gedankenverloren genickt,

პასუხის ნაცვლად სამმა ანგარიშმიუცემლად

statt zu antworten.

დაუკრა თავი.

• Um... „zu“ + Infinitiv გამოხატავს მიზანს, რისთვისაც სრულდება მოქმედება. წინადადებაში ასრულებს მიზნის გარემოების როლს.

Wir waschen und kochen selbst, um Geld zu sparen.
 Ich lerne Deutsch, um mehr Chancen im Beruf zu haben.
 Sophie dreht sich, um sich von der Seite zu sehen.

ჩვენ თვითონ ვრეცხავთ და ვამზადებთ კერძებს, რათა ფული დავზოგოთ.
 მე ვსწავლობ გერმანულს, რათა პროფესიაში მეტი შანსი მქონდეს.
 სოფი შეგბრუნდა, რათა გვერდიდან დაენახა თავისი თავი.

4.12.2.4. Infinitiv I Passiv-ი „zu“-თი და „zu“-ს გარეშე (Infinitiv I Passiv mit oder ohne zu)

geteilt werden („zu“-ს გარეშე)
 geteilt zu werden („zu“-თი)

- Infinitiv I Passiv-ი „zu“-ს გარეშე მოდალურ ზმნასთან (ohne „zu“)
 Der Salat muss bald gegessen werden. სალათი მალე უნდა შეიჭამოს.
 Dieses Problem musste gelöst werden. ეს პრობლემა უნდა გადაჭრილიყო.
 Kann das Finale gewonnen werden? შეიძლება ფინალში გამარჯვება?
 Der Gewinn sollte geteilt werden. მოგება უნდა განაწილებულიყო.
- მომავალ დროსთან (Futur I)
 Das Auto wird morgen repariert werden. მანქანა ხვალ უნდა შეკეთდეს.
 Wann wirst du operiert werden? როდის გიკეთებენ ოპერაციას?
- Infinitiv I Passiv „zu“-თი (mit zu)
 Präsens-სა და Präteritum-ში „zu“ ნაწილაკი დგას Partizip II-სა და werden-ს შორის.

angerufen zu werden-დარეკვა
 gebracht zu werden-მოტანა

finanziert zu werden-დაფინანსება
 gefangen zu werden-შეპყრობა და ა.შ.

Max wartet darauf, angerufen zu werden.
 Das Projekt hat Aussicht, finanziert zu werden.
 Der Dieb entwischte, statt gefangen zu werden.
 Die Trauben lagen im Hof ohne verarbeitet zu werden.
 Probleme sind da, um gelöst zu werden.

მაქსი ელოდება (ტელ) ზარს.
 პროექტის დაფინანსება შესაძლებელია.
 ქურდი გაექცათ (ხელიდან დაუძვრათ),
 ნაცვლად იმისა, რომ დაეჭირათ.
 ყურძენი ეზოში ეყარა დაუწურავად.
 პრობლემები იქმნება, რათა ისინი გადაიჭრას.

4.12.3 Infinitiv II ნაწილაკ „zu“-თი და „zu“-ს გარეშე (Infinitiv II mit und ohne „zu“)

Infinitiv II-ს გააჩნია როგორც Aktiv-ის, ასევე Passiv-ის ფორმა. Infinitiv II ანუ Infinitiv Perfekt Aktiv-ში იწარმოება Partizip II-ზე დამხმარე ზმნების haben ან sein-ის დართვით:

Partizip II + haben ან sein = Infinitiv II Aktiv

Infinitiv II ანუ Infinitiv Perfekt Passiv-ში იწარმოება Partizip II-ზე „worden“-ისა („werden“-ის მოკლე ფორმა) და sein-ის დართვით:

Partizip II + worden + sein = Infinitiv II Passiv

Bsp:

Aktiv	Passiv
gegessen haben	gegessen worden sein
gefahren sein	gefahren worden sein
überfahren sein	überfahren worden sein
gewonnen haben	gewonnen worden sein
geteilt haben	geteilt worden sein
gestreichelt haben	gestreichelt worden sein

და ა.შ.

4.12.3.1 Infinitiv II „zu“ ნაწილაკის გარეშე (Infinitiv II ohne „zu“/Aktiv)

-მოდალურ ზმნასთან

Er muss das Bild beendet haben, wenn ich morgen komme.

მას ხვალ, ჩემს მოსვლამდე ნახატი უნდა ჰქონდეს დასრულებული.

-Futur II-სთან

Wirst du das Bild morgen beendet haben, wenn ich komme?

დასრულებული გექნება ხვალ ნახატი ჩემს მოსვლამდე?

4.12.3.2 Infinitiv II ნაწილაკ „zu“-თი (Infinitiv II mit „zu“/Aktiv) გვხვდება Präsens-სა და Präteritum-ში:

- ზმნასთან scheinen-გამოხატავს ვარაუდს (Vermutung)

Er scheint das Gebäude bereits gebaut zu haben.	ჩანს, მან უკვე ააშენა შენობა.
Du scheinst Schokolade gegessen zu haben.	ჩანს, შენ მიირთვი შოკოლადი.
Sie schienen weder für Medizin noch für die Kunst geboren zu sein.	ჩანს, ისინი არც მედიცინის და არც ხელოვნებისთვის არიან გაჩენილნი.
Er schien den Inhalt meiner Publikation richtig verstanden zu haben.	ჩანს, მას სწორად გაეგო ჩემი წერილის შინაარსი.

-ზმნასთან brauchen „...zu“ (müssen) გამოხატავს აუცილებლობას, საჭიროებას (Notwendigkeit)

Wir brauchen das Buch nicht fertig gelesen zu haben.

ჩვენ არ გვჭირდება წიგნის მთლიანად წაკითხვა.

4.12.3.3 Infinitiv II Passiv-ი „zu“-თი და „zu“-ს გარეშე (Infinitiv II Passiv mit und ohne „zu“)

- Infinitiv II Passiv-ი „zu“-ს გარეშე (ohne „zu“)

- მოდალურ ზმნასთან

Der Fuchs **muss überfahren worden sein.** ალბათ მელია მანქანამ გაიტანა.
Das Getreide **kann von Mäusen gefressen worden sein.** ალბათ მოსავალი თავგებმა შეჭამეს.

- მომავალ დროსთან (Futur I)

Deine Gedichte **werden bald in zwanzig Sprachen übersetzt worden sein.** შენი ლექსები მალე ოც ენაზე ითარგმნება (თარგმნილი იქნება).
Im Juli **wird das Kind geboren worden sein.** ბავშვი ივლისში დაიბადება.

- Infinitiv II Passiv-ი „zu“-თი. (mit „zu“)

ეს ნაწილაკი დგას worden-სა და sein-ს შორის.

Er **scheint angerufen worden zu sein.** ჩანს, მას დაურეკეს. (მაგ. გამოძახებულ იქნა)
Der Gefangene **schien freigelassen worden zu sein.** ჩანს, პატიმარი გათავისუფლდა.
Das Brot **liegt im Müll ohne gegessen worden zu sein.** პური ნაგავში მოხვდა შეუჭმელად.
Der Hund **blieb zurück ohne gefüttert worden zu sein.** ძაღლი დარჩა დაპურების გარეშე.
Ich **erinnere mich nicht, jemals geschlagen worden zu sein.** არ მაგონდება, რომ ოდესმე ვინმეს გაველახე.

4.12.4 Infinitiv I = არსებითი სახელი (Infinitiv I als Substantiv)

Infinitiv, როგორც არსებითი სახელი, ყოველთვის საშუალო სქესისაა (immer Neutrum); აქვს მხოლობითი რიცხვი (Singular); იბრუნვის ძლიერი ბრუნების წესით (starke Deklination). გვხვდება არტიკლით ან უარტიკლოდ (mit oder ohne Artikel); Infinitiv-ს, როგორც არსებით სახელს, თან ახლავს ხშირად წინდებული (Präposition)-zum, im, am, vom, beim, ins, ans და ა.შ.

Schweigen **ist Gold.** დუმილი ოქროა.
Das Schreiben **ist meine Liebingsache.** წერა ჩემი საყვარელი საქმეა.
Sie **müssen das Sprechen üben.** მათ მეტყველებაში უნდა ივარჯიშონ.
Die Bergsteiger **kamen ins Schwitzen.** მთამსვლელები ოფლად გაიღვარნენ.

4.12.5 მიმდებარეობა I-II (Partizipien - Mittelwörter)

არსებობს ახლანდელი და წარსული დროის მიმდებარეობა. აწმყო დროის მიმდებარეობას ეწოდება Partizip I (Partizip Präsens ანუ Mittelwort der Gegenwart). ნაწმყო დროის მიმდებარეობას ეწოდება Partizip II (Perfekt ანუ Mittelwort der Vergangenheit).

4.12.5.1 Partizip I (Partizip Präsens)

ა. წარმოება და გამოყენება (Bildung und Gebrauch):

Partizip I დაირთავს ზმნის ფუძეზე დაბოლოებას -end ან -nd-ს. ზმნა Infinitiv-ის დაბოლოებით er, el, დაირთავს მხოლოდ -nd-ს: lächelnd, donnernd.

Wortstamm+Endung-end oder -nd = Partizip I

Partizip I წინადადებაში ასრულებს ვითარების გარემოების (adverbiale Bestimmung der Art und Weise) ან განსაზღვრების (Attribut) როლს. მიმღობა I გვხვდება ნაწილაკით: „zu“ ან მის გარეშე.

ბ. ვითარების გარემოების ფუნქციით იხმარება ნაწილაკ „zu“-ს გარეშე და არ იცვლება (adverbialer Gebrauch ohne „zu“/unveränderlich):

schweigen → schweigend – დუმილით	weinen → weinend – ტირილით
lachen → lachend – სიცილით	singen → singend – სიმღერით
kämpfen → kämpfend – ბრძოლით	rudern → rudern – ნიჩბის მოსმით
lächeln → lächelnd – ღიმილით	denken → denkend – დაფიქრებით
brennen → brennend – წვით (იწვოდა რა)	liebkoosen → liebkoosend – მოფერებით.

და ა.შ.

Schweigend gingen sie weiter.	დუმილით გააგრძელეს გზა.
Das Mädchen kommt weinend nach Hause.	გოგონა მოდის შინ ტირილით.

გ. განსაზღვრების ფუნქციით იხმარება ასევე „zu“ ნაწილაკის გარეშე და იცვლება (attributiver Gebrauch ohne „zu“/veränderlich). Partizip I - განსაზღვრება ი ბ რ უ ნ ვ ი ს ზედსართავი სახელის მსგავსად:

Kasus	Singular			Plural
Nom.	der lesende Junge	die singende Frau	das rufende Kind	die lesenden Jungen
Gen.	des lesenden Jungen	der singenden Frau	des rufenden Kindes	der lesenden Jungen
Dat.	dem lesenden Jungen	der singenden Frau	dem rufenden Kind	den lesenden Jungen
Akk.	den lesenden Jungen	die singende Frau	das rufende Kind	die lesenden Jungen

(ბიჭი, რომელიც კითხულობს) (მომღერალი ქალი) (ბავშვი, რომელიც იბახის)

Kasus	Singular			Plural
Nom.	ein lesender Junge	eine singende Frau	ein rufendes Kind	lesende Jungen
Gen.	eines lesenden Jungen	einer singenden Frau	eines rufenden Kindes	lesender Jungen
Dat.	einem lesenden Jungen	einer singenden Frau	einem rufenden Kind	lesenden Jungen
Akk.	einen lesenden Jungen	eine singende Frau	ein rufendes Kind	lesende Jungen

და ა.შ.

Der prüfende Professor sitzt vorne.	გამომცდელი პროფესორი წინ ზის.
Nach der anstrengenden Reise erholten wir uns auf der Terrasse.	მომქანცველი მოგზაურობის შემდეგ ჩვენ ტერასაზე ვისვენებთ.

დ. Partizip I ნაწილაკით „zu“ განსაზღვრების ფუნქციით (mit „zu“-attributiver Gebrauch) Partizip I „zu“ (Gerundivum ანუ Partizip Futur) ქმნის ისეთ განსაკუთრებულ კონსტრუქციას, რომლითაც გადმოცემულია მოქმედება, რაც რეალურად უნდა შესრულდეს:

Die zu prüfenden Studenten kamen schon.	გამოსაცდელი სტუდენტები უკვე მოვიდნენ.
---	---------------------------------------

Die leicht durchzuführende Aktion beginnt.

ადვილად ჩასატარებელი აქცია დაიწყო.

Er sucht ein verkaufendes Grundstück am Waldrand.

იგი ეძებს გასაყიდ მიწის ნაკვეთს ტყის პირას.

- Partizip I წინადადებაში ზოგჯერ ქმნის განკერძოებულ ქცევას სხვა სიტყვებთან კონტექსტში (Partizipialgruppe). თავისი შინაარსით იგი დამოკიდებულ წინადადებას უახლოვდება:

Sich für die Geheimnisse von Platons Philosophie immer mehr interessierend, vertiefte sich Dirk in die Lektüre.

პლატონის ფილოსოფიის საიდუმლოებებით უფრო და უფრო დაინტერესებული დირკი უღრმავდებოდა საკითხავს.

Beständig im Garten auf und ab gehend, formte sich in ihrem Geist ein neues Gedicht.

ბაღში წინ და უკან განუწყვეტელი სიარულისას (ან დადიოდა რა) იზადებოდა მის გონებაში ახალი ლექსი.

4.12.5.2 Partizip II (Partizip Perfekt)

- წარმოება და გამოყენება (Bildung und Gebrauch)

Partizip II დაირთავს ზმნის ფუძეზე თავსართს (Vorsilbe) ge-ს (ან გვხვდება მის გარეშე) და დაბოლოება (Endung) -t-ს ან -en-ს.

Vorsilbe ge- (oder ohne „ge“)+Wortstamm+Endung -t oder -en=Partizip II

Partizip II წინადადებაში გამოხატავს დასრულებული მოქმედების შედეგს. წარმოადგენს ზმნის რთული ფორმების – Perfekt –ისა და Plusquamperfekt-ის (zweite und dritte Vergangenheit) და Futur II-ის უცვლელ ნაწილს Aktiv-ში. ასრულებს მარტივი ან გავრცობილი განსაზღვრების (Attribut) როლს და იბრუნვის როგორც ზედსართავი სახელი. დამხმარე ზმნა sein-თან ასრულებს Prädikativ-ის ფუნქციას. Partizip-Perfekt ვნებითი გვარის (Passiv)-ის ყველა დროის ფორმის შემადგენელი ნაწილია.

- ზმნის რთული დროის ფორმებთან უცვლელია (Partizipialer Gebrauch→unverändert).

განვიხილოთ Partizip II სხვადასხვა უღლების ზმნებთან:

- სუსტი უღლება (Schwache Konjugation)

Partizip II სუსტი უღლებისას ასე იწარმოება – თავსართი ge (ან მის გარეშე) და დაბოლოება -t ან -et:

Vorsilbe ge- (oder ohne „ge“)+Wortstamm+Endung-(e)t

ფუძისეული ხმოვანი არ იცვლება (Der Stammvokal ändert sich nicht).

Bsp:

Infinitiv	Vorsilbe	PP-Stamm	PP-Endung	Partizip II	georgisch
kaufen	ge-	kauf-	-t	gekauft	ყიდვა
machen	ge-	mach-	-t	gemacht	კეთება
atmen	ge-	atm-	-et	geatmet	სუნთქვა
arbeiten	ge-	arbeit-	-et	gearbeitet	მუშაობა
haben	ge-	hab-	-t	gehabt	ყოლა, ქონა
reagieren	-	reagier-	-t	reagiert	რეაგირება

და ა.შ.

Wir haben Erdnüsse gekauft. (Perf.)

ჩვენ ვიყიდეთ მიწისთხილი.

Wir hatten Erdnüsse gekauft. (Plusq.)

ჩვენ ვიყიდეთ მიწისთხილი.

Wir werden Erdnüsse gekauft haben. (Fut.II)

ჩვენ მიწისთხილი ნაყიდი გვექნება.

-ge-ს არ დაირთავს ზმნები უმახვილო საწყისი მარცვლით (mit unbetonter Anfangsilbe.)
(-ieren-ზე დაბოლოებული, თავსართმოუცილებადი)

studieren→studiert – სწავლა

trainieren→trainiert – ვარჯიში

hantieren→hantiert – საქმიანობა (ჩხირკედლაობა)

trompeten→trompetet – საყვირზე დაკვრა

posaunen→posaunt – ტრომბონზე დაკვრა.

besuchen→besucht - სტუმრობა, სიარული

და ა.შ.

Matthias hat Jura studiert.

მათიასმა იურისპრუდენცია შეისწავლა.

• ძლიერი უღლება (Starke Konjugation)

Partizip II ძლიერი უღლებისას ასე იწარმოება – თავსართი ge- (ან მის გარეშე) და დაბოლოება -en.

Vorsilbe ge-(oder ohne „ge“)+Wortstamm+Endung -en

- ფუძისეული ხმოვანი იცვლება (Der Stammvokal ändert sich).

Bsp:

Infinitiv	Vorsilbe	PP-stamm	PP-Endung	Partizip II	georgisch
gießen	ge-	goss-	-en	gegossen	დასხმა, მორწყვა
fahren	ge-	fahr-	-en	gefahren	გამგზავრება
singen	ge-	sung-	-en	gesungen	სიმღერა
schreiben	ge-	schrieb-	-en	geschrieben	წერა
werden	ge-	word-	-en	geworden	გახდომა
beginnen	-	begonn	-en	begonnen	დაწყება

და ა.შ.

Rebekka hat Blumen gegossen.

რებეკამ ყვავილები მორწყა.

Rebekka hatte Blumen gegossen.

რებეკამ ყვავილები მორწყა.

Rebekka wird Blumen gegossen haben.

რებეკას ყვავილები მორწყული ექნება.

-ge-ს არ დაირთავს თავსართმოუცილებადი ზმნები (untrennbare Verben) (-ieren-ზე დაბოლოებული)

erfinden → erfunden – აღმოჩენა

empfehlen → empfohlen – შეთავაზება

versprechen → versprochen – დაპირება

zersbrechen → zersbrochen – გატეხვა

gelingen → gelungen – მოხერხება

verlieren → verloren – დაკარგვა

• შერეული უღლება (Gemischte Konjugation)

-ფუძისეული ხმოვანი იცვლება; ზოგჯერ ფუძის ბოლო მარცვლის თანხმოვნებიც (Der Stammvokal, manchmal auch der Stamm - Endkonsonanten ändern sich). აქვს სუსტი უღლების -t დაბოლოება.

senden → gesandt – გაგზავნა

brennen → gebrannt – წვა

wenden → gewandt – მიმართვა, შებრუნება

bringen → gebracht – მოტანა

denken → gedacht – ფიქრი

nennen → genannt – დარქმევა, დასახელება

და ა.შ.

Ich habe die Weihnachtsgeschenke **gesandt**.
 Ich hatte die Weihnachtsgeschenke **gesandt**.
 Ich werde morgen die Weihnachtsgeschenke **gesandt** haben.

მე გავგზავნე საშობაო საჩუქრები.
 მე გავგზავნე საშობაო საჩუქრები.
 მე ხვალ საშობაო საჩუქრები გავგზავნილი მექნება.

-ფუძისეული ხმოვანი არ იცვლება (Der Stammvokal ändert sich nicht). აქვს ძლიერი უღლების **-en** დაბოლოება.

salzen → gesalzen – დამარილება (მარილის მოყრა)

mahlen → gemahlen – დაფქვა

Verena hat den Salat gesalzen.

ვერენამ სალათს მარილი მოაყარა.

• არაწესიერი უღლება (Unregelmäßige Konjugation)

ფუძისეული ხმოვანი და ფუძის ბოლო თანხმოვნებიც იცვლება (Stammvokal und Stamm-Endkonsonant ändern sich). აქვს ძლიერი უღლების **-(e)n** დაბოლოება.

stehen → gestanden – დგომა

gehen → gegangen – წასვლა

tun → getan – კეთება

sein → gewesen – ყოფნა

და ა.შ.

Du hast dein Möglichstes **getan**.

შენ ყველაფერი გააკეთე, რაც შეგეძლო.

Du hattest dein Möglichstes **getan**.

შენ ყველაფერი გააკეთე, რაც შეგეძლო.

Du wirst dein Möglichstes **getan** haben.

შენ ყველაფერი გექნება გაკეთებული, რაც შეგიძლია.

• მოუცილებადთავსართიანი ზმნები (Fest zusammengesetzte Verben - untrennbar)

მოუცილებადთავსართიანი ზმნებს არ გააჩნიათ Partizip II / Partizip Perfekt-ის თავსართი „ge“.

Bsp:

Konjugation	Infinitiv	Partizip II	georgisch
schwach	erblicken entführen besuchen vollenden liebkosten	erblickt entführt besucht vollendet liebkost	დანახვა წართმევა, მოტაცება წვევა, სიარული დასრულება მოფერება
stark	verbieten beginnen zerschneiden	verboten begonnen zerschnitten	აკრძალვა დაწყება დაჭრა
gemischt	benennen verbringen entsenden	bennant verbracht entsandt	სახელის დარქმევა გატარება (დროის) გავზავნა
unregelmäßig	entgehen widerstehen vertun	entgangen widerstanden vertan	თავიდან აცილება უარყოფა, წინააღმდეგობა ფლანგვა

და ა.შ.

Sie hat gestern ihre Freunde **besucht**.

მან გუშინ თავისი მეგობრები მოინახულა.

Die Aufführung hatte **begonnen**.

წარმოდგენა დაიწყო.

• მოცილებადთავსართიანი ზმნები (Nicht fest zusammengesetzte Verben-trennbar).

Partizip-Perfekt-ის წინააღმდეგ „ge“ დგას თავსართსა და ზმნის ძირითად ნაწილს შორის. („ge“-zwischen Bestimmungswort und Grundwort).

Bsp:

Konjugation	Infinitiv	Partizip II	georgisch
schwach	einkaufen herstellen	eingekauft hergestellt	ყიდვა წარმოდგენა
stark	antreffen stattfinden	angetroffen stattgefunden	დაჭერა, შეხვედრა შედგენა (შედგა)
gemischt	einsalzen nachdenken	eingesalzen nachgedacht	დამარილება მოფიქრება
unregelmäßig	umziehen antun	umgezogen angetan	გადასვლა ჩაცმა

და ა.შ.

Ich habe ihr niemals **angetroffen**.

მე მას ვერც ერთხელ ვერ შევხვდი (ვერ დავიჭირე).

-თუ მახვილიანი თავსართი (das betonte Bestimmungswort) დგას უმახვილო (მოუცილებადი) თავსართის წინ. (Vor einer unbetonten Vorsilbe) Partizip II-ის „ge“-ს აღარ დაირთავს:

schwach: nachbestellen→nachbestellt – მეორედ შეკვეთა.

ausverkaufen→ausverkauft – გაყიდვა (მაგ., ყველა ბილეთის)

stark: zurückerhalten→zurückerhalten – უკან მიღება (მაგ. გზავნილის)

mitentscheiden→mitentschieden – არჩევანის გაკეთება სხვასთან ერთად

aufstehen→aufstanden - აღდგომა

-არსებითი ან ზედსართავი სახელით ნაწარმოებ სუსტი უღლების ზმნებს Partizip II-ის ნიშანი „ge“ მოუდის სიტყვის დასაწყისში („ge“-am Wortanfang), თუ მახვილი ეცემა ზმნის შემადგენელ პირველ ნაწილს (ანუ იმ არსებით ან ზედსართავ სახელს):

rechtfertigen → gerechtfertigt – გამართლება mutmaßen → gemutmaßt – მიხვედრა

frühstücken → gefrühstückt – საუზმობა langweilen → gelangweilt – მოწყენა

და ა. შ.

Irakli hat ihr Vertrauen **gerechtfertigt**.

ირაკლიმ მისი ნდობა გაამართლა.

გ. Partizip II – როგორც განსაზღვრება (Attributiver Gebrauch)

Partizip–Perfekt განსაზღვრების ფუნქციით იბრუნვის როგორც ზედსართავი სახელი (მარტივი ან გავრცობილი):

Kasus.	Singular			Plural
Nom.	der verlorene Ring	die gebrochene Linie	das gemalte Bild	die gemalten Bilder
Gen.	des verlorenen Ringes	der gebrochenen Linie	des gemalten Bildes	der gemalten Bilder
Dat.	dem verlorenen Ring	der gebrochenen Linie	dem gemalten Bild	den gemalten Bildern
Akk.	den verlorenen Ring	die gebrochene Linie	das gemalte Bild	die gemalten Bilder

(დაკარგული ბეჭედი)

(გატეხილი სახაზავი)

(დახატული სურათი)

Kasus.	Singular			Plural
Nom.	ein verlorener Ring	eine gebrochene Linie	ein gemaltes Bild	gemalte Bilder
Gen.	eines verlorenen Ringes	einer gebrochenen Linie	eines gemalten Bildes	gemalter Bilder
Dat.	einem verlorenen Ring	einer gebrochenen Linie	einem gemalten Bild	gemalten Bildern
Akk.	einen verlorenen Ring	eine gebrochene Linie	ein gemaltes Bild	gemalte Bilder

Die **geschriebene** Geschichte... (მარტივი) – დაწერილი ისტორია..

Die **mit ewigem Schnee bedeckten** Berge... (გავრცობილი) – მარადიული თოვლით დაფარული მთები...

Das nennt man **angemessene** Worte.

ამას უწოდებენ მოზომილ სიტყვას...

დ. Partizip II – როგორც განკერძოებული ქცევა (Partizipialgruppe)

Partizip II ქმნის წინადადებაში განკერძოებულ ქცევას და თავისი შინაარსით უახლოვდება დამოკიდებულ წინადადებას:

Von der langen Reise zurückgekehrt, begann
Schalwa Nuzubidse öffentliche Vorträge zu halten.

ხანგრძლივი მოგზაურობიდან დაბრუნებულმა,
შალვა ნუცუბიძემ, დაიწყო საჯარო ლექციების
კითხვა.

ე. Partizip II + sein – შემასმენლისი (Prädikativ)

Partizip Prädikat დამხმარე ზმნა sein-თან ასრულებს წინადადებაში შემასმენლისის (Prädikativ) ფუნქციას:

Die Tür ist geschlossen.

კარები დაკეტილია.

Der Kuchen ist verbrannt.

ნამცხვარი დაიწვა (დამწვარია).

Die Ideen sind ausgetauscht.

იდევბი ურთიერთგაზიარებულ იქნა.

ვ. Partizip II და ვნებითი გვარი (Passiv /Leideform)

Partizip II ვნებითი გვარის (Passiv) დროის ფორმების უცვლელი ნაწილია. დამხმარე ზმნა werden-თან (შესაბამის დროის ფორმაში) ერთად ქმნის Passiv-ს (იხ. თავი Passiv 4.13.2)

werden (შესაბამის დროში + Partizip II = Passiv)

Das Gemälde wird von dem Maler gemalt (Präs)

სურათი იხატება მხატვრის მიერ.

Das Gemälde wurde von dem Maler gemalt. (Prät)

სურათი დაიხატა მხატვრის მიერ.

Das Gemälde ist von dem Maler gemalt worden (Perf.)

სურათი დაიხატა მხატვრის მიერ.

Das Gemälde war von dem Maler gemalt worden. (Plusq.)

სურათი დაიხატა მხატვრის მიერ.

Das Gemälde wird von dem Maler gemalt werden. (Fut. I)

სურათი დაიხატება მხატვრის მიერ.

Das Gemälde wird von dem Maler gemalt worden sein (Fut. II)

სურათი დახატულ იქნება
მხატვრის მიერ.

4.12.6 ზმნის სახელითი ფორმები (Nominalformen) Infinitiv I, Infinitiv II, Partizip I, Partizip II.

Aktiv	Infinitiv I – bauen	Passiv	Infinitiv I – gebaut werden	Infinitiv I-ის ქვევები	Infinitiv I haben და sein-თან
	Infinitiv II – gebaut haben		Infinitiv II – gebaut worden sein		
				1. ohne...+ zu Infinitiv I 2. statt...+ zu Infinitiv I 3. um...+ zu Infinitiv I	1. haben...+ zu Infinitiv I 2. sein... + zu Infinitiv I
Infinitiv I zu-თი და zu-ს გარეშე (mit-oder ohne „zu“)					
1. “zu“-ს გარეშე:	ა. მოძრაობის გამომხატველ ზმნებთან (gehen, kommen...) ბ. მოდალურ ზმნებთან (müssen, sollen...) გ. ზმნებთან: sehen, hören fühlen, helfen, bleiben, heißen schicken, spüren, nennen, lernen, lehren.				
2. “zu“-თი: დანარჩენ ზმნებთან, აბსტრაქტულ არსებით სახელთან, ზედსართავ სახელთან, ზმნებთან - scheinen, brauchen					
Partizip I - როგორც განსაზღვრება ან ვით. გარემოება (Attribut, Adverbiale Bestimmung)	Partizip II - როგორც რთული დროის ფორმა ან განსაზღვრება (Partizipialer und attributiver Gebrauch)				
ზმნის ფუძე + სუფიქსი-(e)nd			სუსტი ზმნების	ძლიერი ზმნების*	
stell + end	1. ზმნის სუფ. - ieren		ფუძე + -t studiert	ფუძე+სუფ-en verloren	
bestell + end	2. მოცილებადთავსართიანი ზმნის		ფუძე+ სუფ-t bestellt	ფუძე+სუფ-en besungen	
aufstell + end	3. უფიქსო ზმნის		პრეფ.გე+ ფუძე+სუფ-t gestellt	პრეფ.გე+ფუძე+ სუფ-en geschienen	
დაბოლოებით - er, el lächel + nd zitter + nd	4. მოცილებადთავსართიანი ზმნის		მოც.თავს+პრეფ.გე- + ფუძე+სუფ-t aufgestellt	მოც.თავს+პრეფ.გე- ფუძე+სუფ-en angekommen	

*ფუძისეული ხმოვნის შეცვლით ან შეუცვლელად. (იხ. Hauptformen 4.3)

4.13 გვარი (Genus- Genera/Verbgeschlechter)

4.13.1 შესავალი (Einführung)

გერმანულ ენაში, განსხვავებით ქართული ენისაგან (მოქმ, ვნებ, საშ), ზმნას გააჩნია გვარის 2 ფორმა: მოქმედებითი (Aktiv) და ვნებითი (Passiv).

Das ganze georgische Volk liebt den genialen Dichter Rustaweli (Aktiv).

მთელ ქართველ ერს უყვარს გენიალური პოეტი რუსთაველი.

Der geniale Dichter Rustaweli wird vom ganzen georgischen Volk geliebt. (Passiv)

მთელ ქართველ ერს უყვარს გენიალური პოეტი რუსთაველი.

პირველ შემთხვევაში ქვემდებარე განსაზღვრებით – das ganze georgische Volk მოქმედებს. ეს Aktiv-ია. მეორე შემთხვევაში ქვემდებარე თავად განიცდის ზემოქმედებას. ეს Passiv-ია.

Aktiv-ი = აქამდე სანიმუშოდ მოცემულ ყველა წინადადებაში ზმნა წარმოდგენილი იყო მოქმედებითი გვარის ფორმებით.

Passiv-ის ფორმები გააჩნია მხოლოდ გარდამავალ (transitiv) ზმნებს, გარდაუვალი (intransitiv) ზმნებით Passiv-ის წარმოება შეუძლებელია.

Monika wird von dem Freund zum Silvesterabend eingeladen. (Passiv)

მონიკა მიწვეულია მეგობრის მიერ სილვესტერის (ახალი წლის შეხვედრა) დღესასწაულზე.

Monika fährt am Silvesterabend zum Fest. (Aktiv)

მონიკა მიემგზავრება სილვესტერის დღესასწაულზე.

Passiv-ი არ გააჩნია რეფლექსურ და უპირო ზმნებს, აგრეთვე: bekommen, erhalten, behalten, haben (besitzen).

წინადადებები Aktiv-ის გარდამავალი ზმნებით შეიძლება გადაყვანილ იქნას Passiv-ში. ამასთან, Aktiv-ის წინადადების პირდაპირი დამატება (Akk.-Objekt) გადადის Passiv-ის წინადადების ქვემდებარედ Nominativ-ბრუნვაში (Nom-Subjekt) და Aktiv-ის ქვემდებარე დგება წინდებულთ „von“ Dativ-ში ან წინდებულთ „durch“ Akkusativ-ში.

Mein Onkel pflanzte diesen Baum. (A)

ეს ხე ბიძაჩემმა დარგო.

Dieser Baum wurde von meinem Onkel gepflanzt. (P)

ეს ხე დარგულია (დაირგო) ბიძაჩემის მიერ.

4.13.2 ვნებითი გვარი (Passiv/Leideform)

Passiv-ს გააჩნია ორგვარი ფორმა: მოქმედებითი და მდგომარეობის.

ა. მოქმედებითი (Vorgangspassiv) = werden+Part. II. wird gebaut, wurde gebaut (შენდება, აშენდა) და ა.შ.

ბ. მდგომარეობის (Zustandspassiv) = sein + Part II. ist zerstört, war zerstört დანგრეულია, იყო დანგრეული (დანგრეულ იქნა).

4.13.2.1 მოქმედებითი გვარი (Vorgangspassiv)

Vorgangspassiv ანუ werden-Passiv-ი გამოხატავს მოქმედების პროცესს (Handlungsprozess), იგი იწარმოება დამხმარე ზმნის werden-ის შესაბამისი დროისა და საუღლებელი ზმნის Partizip II-ისაგან von-წინდებულის დახმარებით. Perfekt-ის, Plusquamperfekt-ისა და Futur II-ის საწარმოებლად გამოიყენება werden-ის ძველი ფორმა – worden, ნაცვლად geworden-ისა.

ა. დროის ფორმები (Tempusformen)

Passiv = werden (Tempusformen) + Vollverb – Partizip II

Der Aufsatz wird gelobt. (ან: geschrieben) (Präs.)	თხზულებას აქებენ. (იწერება)
Der Aufsatz wurde gelobt. (ან: geschrieben) (Prät.)	თხზულებას აქებდნენ. (იწერებოდა)
Der Aufsatz ist gelobt worden. (ან: geschrieben worden) (Perf.)	თხზულება შექცეულ იქნა. (დაიწერა)
Der Aufsatz war gelobt worden. (ან: geschrieben worden) (Plusq.)	თხზულება შექცეულ იქნა. (დაიწერა)
Der Aufsatz wird gelobt werden. (ან: geschrieben werden) (Fut.I)	თხზულება შეაქებენ. (დაიწერება)
Der Aufsatz wird gelobt worden sein. (ან: geschrieben worden sein) (Fut.II)	თხზულება შექცეულ იქნება. (დაიწერება)

ასევე:

Genaue Infos werden von mir gesammelt. (Präs.)	დეტალური ცნობები გროვდება ჩემ მიერ.
Genaue Infos wurden von mir gesammelt. (Prät.)	დეტალური ცნობები შეგროვდა ჩემ მიერ
Genaue Infos sind von mir gesammelt worden. (Perf.)	დეტალური ცნობები შეგროვდა ჩემ მიერ.
Genaue Infos waren von mir gesammelt worden. (Plusq.)	დეტალური ცნობები შეგროვდა ჩემ მიერ.
Genaue Infos werden von mir gesammelt werden. (Fut. I)	დეტალური ცნობები შეგროვდება ჩემ მიერ.
Genaue Infos werden von mir gesammelt worden sein. (Fut. II)	დეტალური ცნობები შეგროვდება ჩემ მიერ (შეგროვილ იქნება ჩემ მიერ).

ბ. ზმნების გადაყვანა Aktiv-იდან Passiv-ში (Umformung Aktiv ins Passiv)

Aktiv →	Passiv
hat überprüft – ხელახლა გამოსცადა	ist überprüft worden – ხელახლა გამოიცადა
wird überzeugen – მოიფიქრებს, გაიაზრებს	wird überzeugt werden – გააზრებულ იქნება
erkannte...an – აღიარა, ცნო	wurde... anerkannt – აღიარებულ იქნა
hat untersucht – გასინჯა	ist untersucht worden – გაისინჯა
beschloss – გადაწყვიტა	wurde beschlossen – გადაწყდა
hat repariert – შეაკეთა	ist repariert worden – შეკეთდა
machte – გააკეთა	wurde gemacht – გაკეთდა
wird waschen – გარეცხავს	wird gewaschen werden – გაირეცხება
hat bezahlt – გადაიხადა	ist bezahlt worden – გადახდილ იქნა

• წინადადების გადაყვანა Aktiv-იდან Passiv-ში(პირიანი Passiv-ი"von"-ით)(Umformung im Satz)

Aktiv →	Passiv
Der Schauspieler spielt eine Rolle. მსახიობი ასრულებს როლს.	Die Rolle wird von dem Schauspieler gespielt. როლი სრულდება მსახიობის მიერ.
Die Sängerin sang eine Arie. მომღერალმა ქალმა არია იმღერა.	Die Arie wurde von der Sängerin gesungen. არია შესრულებულ იქნა მომღერალი ქალის მიერ.
Seiltänzer haben im Zirkus Kunststücke gezeigt. ჯამბაზებმა (ცირკში) საცირკო ხელოვნება აჩვენეს.	Die Kunststücke sind im Zirkus von den Seiltänzern gezeigt worden. ჯამბაზებმა საცირკო ხელოვნება აჩვენეს
Er wird morgen eine Sendung erhalten. ის ხვალ გზავნილს მიიღებს.	Die Sendung wird morgen von ihm erhalten. გზავნილი მიიღება მის მიერ (ახლა).
Eva (Sie) isst morgens Müsli. ევა დილაობით მიირთმევს მიუსლის.	Morgens wird Müsli von Eva (von ihr)gegessen. მიუსლის მიირთმევს ევა დილაობით.
Wir machen Notizen. ჩვენ ვაკეთებთ ჩანაწერებს.	Die Notizen werden von uns gemacht. ჩანაწერები კეთდება ჩვენ მიერ.
Er fand seine Lieblingsfarbe. მან მიაგნო თავის საყვარელ ფერს	Seine Lieblingsfarbe wurde von ihm gefunden. მან მიაგნო საყვარელ ფერს („მიგნებულ იქნა“)
Der Student beantwortete alle wichtigen Fragen. სტუდენტმა პასუხი გასცა ყველა მნიშვნელოვან კითხვას.	Alle wichtigen Fragen wurden vom Studenten beantwortet. ყველა მნიშვნელოვან კითხვას პასუხი გაეცა სტუდენტის მიერ.

- Aktiv-ში განუსაზღვრელი ნაცვალსახელი „man“ იცვლება Passiv-ის წინადადებაში უპირო ნაცვალსახელით „es“. ამასთან, „es“ დგას ყოველთვის წინადადების დასაწყისში. „es“ იკარგება საერთოდ, თუ იგი წინადადების პირველ ადგილზე არ დგას. მნიშვნელობა რჩება უცვლელი.

Aktiv	Passiv (უპირო) *
უპირო სუბიექტი „man“	უპირო „es“
Man schreibt viel - ბევრს წერენ.	Es wird viel geschrieben. - ბევრი იწერება.
Man liest heute meist oberflächlich. დღეს მეტწილად ზედაპირულად კითხულობენ.	Es wird heute meist oberflächlich gelesen. დღეს მეტწილად ზედაპირულად კითხულობენ.
Man beschloss, die Hochzeit am Samstag zu feiern. გადაწყვიტეს ქორწილი შაბათს გაემართათ.	Es wurde beschlossen, die Hochzeit am Samstag zu feiern. გადაწყდა, ქორწილი შაბათს გაემართათ.
Man eröffnet in Leipzig eine neue Ausstellung. ლაიპციგში ახალ გამოფენას ხსნიან.	Es wird in Leipzig eine neue Ausstellung eröffnet. ლაიპციგში ახალი გამოფენა იხსნება.
Im Opernhaus hat man „Aida“ gegeben. ოპერის თეატრში „აიდა“ დადგეს.	Im Opernhaus ist „Aida“ gegeben worden. ოპერის თეატრში „აიდა“ დაიდგა.
In dieser Bäckerei buk man feines Brot. ამ საცხობში საუკეთესო პური გამოაცხვეს.	Es wurde in dieser Bäckerei feines Brot gebacken. ამ საცხობში საუკეთესო პური გამოცხვა.
Man kauft selten Altbauwohnungen, normalerweise sucht man eine neue Wohnung. ძველ ბინას იშვიათად ყიდულობენ, ჩვეულებრივ, ეძებენ ახალს.	Es werden selten Altbauwohnungen gekauft, normalerweise wird eine neue Wohnung gesucht. ძველ ბინას იშვიათად ყიდულობენ, ჩვეულებრივ, ეძებენ ახალს.

*უპირო Passiv (unpersönliches Passiv) (იხ.4.13.2.3)

- სასაუბრო ენაში Passiv-ს ხშირად ცვლის წინადადებაში ნაცვალსახელი „man“.

Passiv: wird angewendet-გამოიყენება

man-ით: man wendet an-იყენებენ

Passiv: Die Prüfung wird abgelegt – გამოცდა ბარდება

man-ით: Man legt die Prüfung ab – გამოცდას აბარებენ

4.13.2.2 მდგომარეობის Passiv-ი (Zustandspassiv)

Zustandspassiv ანუ sein-Passiv-ი ეს არის კონსტრუქცია sein + Partizip II გარდამავალი (transitiv) ზმნის werden-ის გარეშე, გამოხატავს მოქმედების შედეგს (Resultat der Handlung). გრამატიკულად გააჩნია დროის ყველა ფორმა (ist geschrieben, war geschrieben, ist geschrieben gewesen და ა.შ.), მაგრამ უმეტესად გამოიყენება Präsens-ი, აგრეთვე Präteritum-ი და Futur I-ი.

Der Koch ist entlassen. (Präs.)

Zwölf Personen sind verletzt.

Ralf ist gegen Masern geimpft.

Die Berliner Mauer ist abgerissen.

Der Knabe ist gut erzogen.

Im Kinderheim sind Kinder gut versorgt.

Es ist Morgen. Die Sonne scheint,

haben wir schon einmal bedacht, welch

großes Geschenk uns damit gegeben ist?

Die Stadt war in Ost und West geteilt. (Prät.)

Der Artikel wird morgen geschrieben sein. (F.I)

მზარეული გათავისუფლებულია (სამსახურიდან).

თორმეტი ადამიანია დაჭრილი.

რალფი აცრილია წითელას წინააღმდეგ.

ბერლინის კედელი დანგრეულია.

ბიჭი კარგადაა აღზრდილი.

ბავშვთა სახლში ბავშვები კარგად არიან მოვლილი.

დილაა. მზე ანათებს,

გვიფიქრია თუნდაც ერთხელ,

ამით რა დიდი საჩუქარი გვებოძა?

ქალაქი აღმოსავლეთ-დასავლეთ ნაწილად იყო გაყოფილი.

ხვალ სტატია დაწერილი იქნება.

- წინადადების გადაყვანა მოქმედებითი Passiv-იდან მდგომარეობის Passiv-ში (Umformung Vorgangspassiv ins Zustandspassiv)

მოქმედებითი პასივი Vorgangspassiv (werden) მდგომარეობის პასივი Zustandspassiv (sein)	
Die Produktion wird ins Ausland verlegt . (Präs.) პროდუქცია გადის საზღვარგარეთ.	Die Produktion ist ins Ausland verlegt (Präs.) პროდუქცია გატანილია საზღვარგარეთ.
Zwischen Ost und West, zwischen Mensch und Mensch werden Brücken gebaut . (Präs.) აღმოსავლეთსა და დასავლეთს. კაცსა და კაცს შორის ხიდი შენდება.	Zwischen Ost und West, zwischen Mensch und Mensch sind Brücken gebaut . (Präs.) აღმოსავლეთსა და დასავლეთს, კაცსა და კაცს შორის ხიდია გადებული.
Die Bilder des Projekts wurden präsentiert . (Prät.) პროექტის ფოტოსურათები წარმოდგენილ იქნა.	Die Bilder des Projekts waren Präsentiert . (Prät.) წარმოდგენილი იყო პროექტის ფოტოსურათები.
Seine Interpretation von Mozarts „Entführung aus dem Serail“ wurde von der Presse hoch gelobt . (Prät.) მისი ინტერპრეტაცია მოცარტის ნაწარმოებისა „მოტაცება სერალიდან“ შექმნულ იქნა პრესის მიერ.	Seine Interpretation von Mozarts „Entführung aus dem Serail“ war von der Presse hoch gelobt . (Prät.) მისი ინტერპრეტაცია მოცარტის ნაწარმოებისა „მოტაცება სერალიდან“ შექმნულ იქნა პრესის მიერ.
Das Buch wird im September herausgegeben werden . (Fut.I) წიგნი სექტემბერში გამოიცემა.	Das Buch wird im September herausgegeben sein . (Fut.I) წიგნი სექტემბერში გამოიცემა.
Morgen um diese Zeit werden die Weihnachtsbäume geschmückt werden . (Fut.I) ხვალ ამ დროისათვის საშობაო ხეები მოირთვება.	Morgen um diese Zeit werden die Weihnachtsbäume geschmückt sein . (Fut.I) ხვალ ამ დროისათვის საშობაო ხეები მორთული იქნება.

4.13.2.3 პირიანი და უპირო Passiv-ი (Persönliches und unpersönliches Passiv)

Passiv-ი შეიძლება იყოს პირიანი და უპირო.

ა. პირიანი Passiv-ი (Persönliches Passiv)

პირიანია Passiv-ი, როდესაც სახეზეა Aktiv-ის წინადადების სუბიექტის მოქმედება.

Der Schmied hat die Nägel gehämmert. (Akt.)

მჭედელმა გაჭედა ლურსმნები.

Die Nägel sind vom Schmied gehämmert worden. (Pass.)

ლურსმნები გაჭედილია მჭედლის მიერ.

ე.ი. Aktiv-ის წინადადების ქვემდებარე გადადის Passiv-ის წინადადების ირიბ დამატებად; Aktiv-ის პირდ. დამატება იქცევა Passiv-ის ქვემდებარედ.

პირიანი - (Persönliches) Passiv „von“-ით	პირიანი (Persönliches) Passiv „von“-ის გარეშე
Die Kunst wird vom Künstler für den Menschen geschaffen . ხელოვნება იქმნება ხელოვანის მიერ ადამიანისათვის.	Die Kunst wird für den Menschen geschaffen . ხელოვნება იქმნება ადამიანისათვის.
Die Notizen werden von uns gemacht . ჩანაწერები კეთდება ჩვენ მიერ.	Die Notizen werden gemacht . ჩანაწერები კეთდება.
Unser Land wurde von Xenophont und Strabon beschrieben . ჩვენი ქვეყანა აღიწერა ჟენოფონტისა და სტრაბონის მიერ.	Unser land wurde beschrieben . ჩვენი ქვეყანა აღიწერა.
Heiße Getränke werden von der Tante vorbereitet . ცხელი სასმელი მზადდება დეიდას მიერ.	Heiße Getränke werden vorbereitet . ცხელი სასმელი მზადდება.
Wir sind von den Freunden mit finanzieller Hilfe unterstützt worden . მეგობრები ფინანსურად დაგვეხმარნენ.	Wir sind mit finanzieller Hilfe unterstützt worden . ფინანსურად დაგვეხმარნენ.

ბ. უპირო Passiv-ი (Unpersönliches Passiv)

უპირო Passiv-ი, სადაც არ ჩანს სუბიექტი, სახეზეა მხოლოდ ზმნის პასიური მოქმედება. სუბიექტის ფუნქციას ასრულებს "es". თუ წინადადება „es“-ით არ იწყება, იგი საერთოდ იკარგება. მნიშვნელობა რჩება იგივე.

უპირო Passiv-ი „es“-ით	უპირო Passiv-ი „es“-ის გარეშე
<p>Es wurde im Parlament viel diskutiert. პარლამენტში ბევრი იმსჯელეს.</p> <p>Es wird bis heute nicht darüber gesprochen. დღემდე არ ყოფილა ამაზე საუბარი.</p> <p>Es wurde später geredet und gelacht. მოგვიანებით ილაპარაკეს და იცინეს.</p>	<p>Im Parlamnt wurde viel diskutiert. პარლამენტში ბევრი იმსჯელეს.</p> <p>Bis heute wird nicht darüber gesprochen. დღემდე არ ყოფილა ამაზე საუბარი.</p> <p>Später wurde geredet und gelacht. მოგვიანებით ილაპარაკეს და იცინეს.</p>

4.13.2.4 კონსტრუქცია Passiv-ი მოდალური ზმნით (Passiv mit Modalverb)

ვნებითი გვარის (Leideform) საწარმოებლად გამოიყენება გარდა Passiv-ის ფორმულირება – werden+Partizip II-ისა, კონსტრუქცია Passiv-ი მოდალური ზმნით.

- Präsens: **muss verkauft (gewaschen) werden**-უნდა გაიყიდოს (გაირეცხოს)
- Präteritum: **musste verkauft (gewaschen) werden** -უნდა გაყიდულიყო (გარეცხილიყო)
- Perfekt: **hat verkauft (gewaschen) werden müssen**- უნდა გაყიდულიყო (გარეცხილიყო)
- Plusquam: **hatte verkauft (gewaschen) werden müssen**- უნდა გაყიდულიყო (გარეცხილიყო)

- Präsens: **Der Roman kann verkauft werden**-რომანი შეიძლება გაიყიდოს.
- Präteritum: **Der Roman konnte verkauft werden**-რომანი შესაძლოა გაყიდულიყო.
- Perfekt: **Der Roman hat verkauft werden dürfen**-რომანის გაყიდვა ნებადართული იყო.
- Plusquam: **Der Roman hatte verkauft werden dürfen**-რომანის გაყიდვა ნებადართული იყო.

და ა.შ.

4.13.2.5 Passiv-ი მოდალური ზმნით დამოკიდებულ წინადადებაში (Passiv mit Modalverb im Nebensatz)

წინადადების წყობა ასეთია: Partizip II+werden-ის Infinitiv-ი+ მოდალური ზმნა.

- Er meint,dass dieser Baum im alten Park **gepflanzt werden soll**.
ის ფიქრობს, რომ ძველ პარკში ეს ხე უნდა დაირგოს.
- Sie ist davon überzeugt,dass diese Medizin nicht mehr **angewendet werden darf**.
იგი დარწმუნებულია, რომ ეს წამალი აღარ შეიძლება გამოყენებულ იქნას.
- Er meint,dass diese Kakteen jeden Tag **gegossen werden dürfen**.
მისი აზრით, ამ კაქტუსების ყოველდღე მორწყვა შეიძლება.
- Er sagt,dass in diesen Gegenden schöne Gärten **geschaffen werden können**.
იგი ამბობს, რომ ამ ადგილებში ლამაზი ბაღების გაშენება შეიძლება.
- Wir dachten,dass im Zentrum alle Biergärten um 22:00 Uhr **geschlossen werden müssen**.
ჩვენ ვფიქრობდით, რომ ცენტრში ყველა ლუდის ბარი (ბაღი) 22:00 საათზე უნდა იკეტებოდეს.
- Er überzeugt mich davon,dass Meinungen **verändert werden können**.
ის მარწმუნებს, რომ შეხედულებები შეიძლება შეიცვალოს.

4.13.2.6 მოდალური ზმნა „können“-ის შემცვლელი ფორმები
(Alternative Formen des Modalverbs „können“ im Passiv)

können-ით:

Das Haus kann gebaut werden.

სახლი შეიძლება აშენდეს.

Das Haus kann verkauft werden.

სახლი შეიძლება გაიყიდოს.

• sich lassen+Infinitiv

Das Haus lässt sich verkaufen.

სახლი შესაძლოა გაიყიდოს.

• sein+zu+Infinitiv I

Das Haus ist zu bauen.

სახლის აშენება შეიძლება. (ასაშენებელია)

• sein+Verb+bar

Das Haus ist baubar.

სახლის აშენება შეიძლება.

• sein+Verb+lich

Das Haus ist verkäuflich.

სახლის გაყიდვა შეიძლება.

შენიშვნა: sein+zu Inf. გამოხატავს როგორც შესაძლებლობას, ასევე აუცილებლობას.

4.13.2.7 კონსტრუქცია Passiv-ი ნაწილაკ „zu“-თი (Passiv mit „zu“)

ა. კონსტრუქცია აგებულია Partizip II+ „zu“ werden-ით. (Infinitiv I Passiv „zu“-თი)

Es ist wunderbar, gelobt zu werden.

შესანიშნავია, როცა გაქებენ.

Es gibt nichts Schlimmeres, als gehasst zu werden.

არაფერია იმაზე უარესი, როცა ვინმეს სძულხარ.

(იხ.თავი. 4.12.2.4)

ბ. კონსტრუქცია აგებულია Partizip II+ „zu“ werden-Perfekt-ით (Infinitiv II Passiv „zu“-თი)

Die Maus scheint gefangen worden zu sein.

ჩანს, თავი დაიჭირეს.

Geliebt worden zu sein ist ein Glück.

ბედნიერებაა, როცა ვინმეს უყვარხარ.

(იხ.თავი 4.12.3.3)

4.13.2.8 გვარი (Genus-Genera / Verbgeschlecht)

სქესი I

Aktiv (მოქმედ.) Er schreibt einen Brief (წერს)	Passiv (ვებ.) • Der Brief wird geschrieben (იწერება) Vorg. Pass. • Der Brief ist geschrieben (დაწერილია) Zust. Pass.
---	---

ვერბითი გვარი (Passiv / Leideform)

Infinitiv Passiv: * geschrieben werden - მოქმედებითი (Vorgangspassiv) * geschrieben sein - მდგომარეობის (Zustandspassiv)	
Vorgangspassiv (mit „werden“)	Zustandspassiv (mit „sein“)
werden (Tempusformen)+ Partizip II Perfekt	sein (Tempusformen)+ Partizip II Perfekt
Präs. Das Gebäude wird gebaut.	Das Gebäude ist gebaut.
Prät. Das Gebäude wurde gebaut.	Das Gebäude war gebaut.
Perf. Das Gebäude ist gebaut worden.	_____
Plusq. Das Gebäude war gebaut worden.	_____
Fut. I Das Gebäude wird gebaut werden.	Das Gebäude wird gebaut sein.
Passiv (mit Modalverb)	
Modalverb (Tempusformen) + Infinitiv Passiv	
Präs. Der Roman kann verkauft werden - რომანი შეიძლება გაყიდოს.	
Prät. Der Roman konnte verkauft werden - რომანი შეიძლება გაყიდულიყო.	
Perf. Der Roman hat verkauft werden können - რომანი შეიძლება გაყიდულიყო (2 Inf.)*	
Plusq. Der Roman hatte verkauft werden können - რომანი შეიძლება გაყიდულიყო. (2 Inf.)	
Fut. I Der Roman wird verkauft werden können - რომანი შეიძლება გაყიდოს. (2 Inf.)	
ზმნის გადაკვანა Aktiv-იდან Passiv-ში (Umformung Aktiv ins Passiv)	
Aktiv	
Präs. Der Schauspieler spielt eine Rolle. (ასრულებს)	Die Rolle ist von dem Schauspieler gespielt. (სრულდება) Vorg. Pass.
Prät. Der Schauspieler spielte eine Rolle. (შეასრულა)	Die Rolle war von dem Schauspieler gespielt. (შესრულდა)
Fut. I Der Schauspieler wird eine Rolle spielen. (შეასრულებს)	Die Rolle wird von dem Schauspieler gespielt werden. (შესრულდება)
Präs. Sie reißen die Mauer ab. (ანგრევენ)	Die Mauer ist abgerissen. (დანგრეულია) Zust. Pass.
Prät. Sie rießen die Mauer ab. (დაანგრიეს)	Die Mauer war abgerissen. (იყო დანგრეული)
Fut. I Sie werden die Mauer abreißen. (დაანგრევენ)	Die Mauer wird abgerissen sein. (იქნება დანგრეული/ დაინგრევა)

*2 Infinitiv = verkauft werden + können

<ul style="list-style-type: none"> პირიანი და უპირო Passiv-ი (Persönliches und unpersönliches Passiv) 	
პირიანი (Persönliches) Passiv „von“-ით	პირიანი (Persönliches) Passiv „von“-ის გარეშე
<p>Die Kunst wird vom Künstler für den Menschen geschaffen. ხელოვნება ხელოვანის მიერ ადამიანისთვის იქმნება.</p>	<p>Die Kunst wird für den Menschen geschaffen. ხელოვნება ადამიანისთვის იქმნება.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Актив: განუსაზღვრელი ნაცვალსახელი „man“ → Passiv: უპირო „es“-ით (ან „es“-ის გარეშე) 	
<p>Man schreibt viel. ბევრს წერენ. Man gibt in Opernhaus „Aida“. ოპერაში „აიდას“ დგამენ.</p>	<p>Es wird viel geschrieben. ბევრი იწერება („es“-ით) Im Opernhaus wird „Aida“ gegeben. ოპერაში „აიდა“ იდგმება. („es“-ის გარეშე)</p>
<ul style="list-style-type: none"> Passiv „zu“-ით (Passiv mit „zu“) 	
<p>- Partizip II (Perfekt) + „zu“ werden = Infinitiv I Passiv „zu“-ით Es gibt nichts Schlimmeres gehasst zu werden – არაფერია იმაზე უარესი, როცა ვინმეს სძულხარ.</p>	
<p>- Partizip II (Perfekt) + „zu“ werden-Perfekt = Infinitiv II Passiv „zu“-ით Es ist ein Glück, geliebt worden zu sein – ბედნერებაა, როცა ვინმეს უყვარხარ.</p>	

4.14 კილო (Modi/Aussageweisen)

4.14.1 შესავალი (Einführung)

გერმანულ ზმნას გააჩნია კილოს 3 ფორმა:

- Indikativ - თხრობითი (Wirklichkeitsform)
- Imperativ - ბრძანებითი (Aufforderungsform/Befehlsform)
- Konjunktiv - კავშირებითი (Möglichkeitsform)

სამივე ფორმა გამოხატავს მოსაუბრის დამოკიდებულებას მოქმედებისადმი: Indikativ-ს იგი მიმართავს, როდესაც მოქმედებას განიხილავს, როგორც რეალურ ფაქტს; Imperativ-ით მოუწოდებს მოქმედებისაკენ იმ პირებს, რომლებსაც მიმართავს; Konjunktiv-ით მიუთითებს, რომ მოქმედება არ არის რეალური ფაქტი, არამედ მხოლოდ ვარაუდი, ეჭვი, მოქმედების შესაძლებლობა, ბრძანება III პირში, ან წუხილი შეუსრულებელი სურვილის გამო, ირიბ თხრობაში და ა. შ.

Mein Freund spielt Orgel. (Ind.)	ჩემი მეგობარი უკრავს ორღანზე.
Spieler Orgel! (Imp.)	დაუკარი ორღანზე!
Würde ich auch Orgel spielen, dann ... (Konj.)	მეც რომ ვუკრავდე ორღანზე, მაშინ...

აქამდე განხილული ყველა ზმნა წარმოადგენდა თხრობით კილოს, ამიტომ პირდაპირ გადავდივართ ბრძანებით კილოზე.

4.14.2 ბრძანებითი კილო (Imperativ/Aufforderungsform ანუ Befehlsform)

ბრძანებითი კილო (Imperativ) გამოხატავს:

- აუცილებლობას (Notwendigkeit)
- ბრძანებას (Befehl)
- ნებართვას (Erlaubnis)
- გაფრთხილებას (Warnung)
- მოწოდებას (Aufforderung)
- თხოვნას (Bitte)
- აკრძალვას (Verbot)

- ბრძანებით კილოს გააჩნია 3 ფორმა: მხ. რიცხვის II პირი - du-Form – Singe! იმღერე!
მრ. რიცხვის II პირი - ihr-Form – Singt! იმღერეთ!
თავაზიანი ფორმა - Sie-Form – Singen Sie! იმღერეთ!

4.14.2.1 du-Form - მხ. რიცხვის II პირი წარმოადგენს ზმნას Präsens-ის მხ. რიცხვის II პირში, რომელსაც სცილდება ნაცვალსახელი du და პირის ნიშანი - st და ხშირ შემთხვევაში დაირთავს უმახვილო e დაბოლოებას ან არაფერს. ფუძისეული ხმოვნის შეცვლა Präsens-ის II პირში რჩება ძალაში. გამონაკლისს წარმოადგენს უმლაუტი.

Indikativ	Imperativ
du suchst .	Suche! ეძებე!
du sagst	Sage! თქვი!
du nimmst	Nimm! აიღე!
du gibst	Gib! მომეცი! ან მიეცი!
du liest	Lies! წაიკითხე!
du trägst	Trage! ატარე!
du setzt dich	Setz dich! დაჯექი!
du stehst auf	Steh auf! ადექი!
du ziehst dich an	Ziehe dich an! ჩაიცვი!

4.14.2.2 ihr-Form-მრ. რიცხვის II პირი: ihr-Form წარმოადგენს ზმნას Präsens-ის მრ. რიცხვის II პირში, რომელსაც სცილდება პირის ნაცვალსახელი ihr.

Indikativ	Imperativ
ihr sucht	Sucht! ეძებეთ!
ihr sagt	Sagt! თქვით!
ihr nehmt	Nehmt! აიღეთ!
ihr gebt	Gebt! მომეცით! (მიეცით!)
ihr lest	Lest! წაიკითხეთ!
ihr tragt	Tragt! ატარეთ!
ihr setzt euch	Setzt euch! დასხედით!
ihr steht auf	Steht auf! ადექით!
ihr zieht euch an	Zieht euch an! ჩაიცვით!

4.14.2.3 Sie-Form-თავაზიანი ფორმა: Sie-Form მიიღება Präsens-ში პირის ნაცვალსახელისა და ზმნის ადგილების შეცვლით.

Indikativ	Imperativ
Sie suchen	Suchen Sie! ეძებეთ!
Sie sagen	Sagen Sie! ბრძანეთ!
Sie nehmen	Nehmen Sie! აიღეთ!
Sie geben	Geben Sie! მომეცით! (მიეცით)
Sie lesen	Lesen Sie! წაიკითხეთ!
Sie tragen	Tragen Sie! ატარეთ!
Sie setzen sich	Setzen Sie sich! დაბრძანდით!
Sie stehen auf	Stehen Sie auf! აბრძანდით!
Sie ziehen sich an	Ziehen Sie sich an! ჩაიცვით!

4.14.2.4 Imperativ werden-ით აძლიერებს ბრძანების ხარისხს:

Sei still! (წყნარად!) - Wirst du wohl still sein! დაწყნარდები თუ არა!

Kommt her! (მოდიოთ აქ!) - Werdet ihr wohl herkommen! მოხვალთ თუ არა!

4.14.2.5 Indikativ Präsens-ი აძლიერებს ბრძანების ხარისხს!

Übe Klavier! (ივარჯიშე დაკვრაში!) - Du übst jetzt Klavier! ახლა შენ ივარჯიშებ დაკვრაში!

Gib Ruhe! (წყნარად!) - Du gibst jetzt Ruhe! ახლა შენ დაწყნარდები!

4.14.2.6 მხ. რიცხვის პირველი პირის და მხ. რიცხვის მესამე პირის Imperativ-ი (Imperativ für I. Person Plural / wir und 3. Person Singular)

მრ. რიცხვის I პირის Imperativ-ი იწარმოება თავაზიანი ფორმის მსგავსად - პირის ნაცვალსახელისა და ზმნის ადგილების შეცვლით. გამოხატავს გამოწვევას (Aufforderung):

Wir suchen - Suchen wir! ვეძებთ!

Wir bleiben sitzen - Bleiben wir sitzen! ვისხდეთ!

მხოლოდითი რიცხვის მესამე პირის Imperativ-ის ფორმა მოძველებულია და დღეს აღარ გამოიყენება.

Trete er ein! - შემოვიდეს!

4.14.2.7 ბრძანებითი კილო მოდალური ზმნით (Imperativ mit Modalverb)

ბრძანებითი კილო შეიძლება გამოიხატოს მოდალური ზმნით - wollen, mögen, sollen, dürfen, + lassen.

ა. wollen - გამოხატავს მოწოდებას (Aufforderung):

Wollen wir suchen!	მოდი ვეძებოთ!
--------------------	---------------

ბ. mögen - გამოხატავს ნებართვას (Erlaubnis):

Mag Luisa ins Ausland fahren!	შეუძლია ლუიზას საზღვარგარეთ გაემგზავროს!
Mögen sie im Sand spielen!	შეუძლიათ (ბავშვებს) ქვიშაში ითამაშონ!

გ. sollen - აძლიერებს ბრძანებით კილოს (verstärkt den Imperativ)

Sie sollen ihre Schulden bezahlen!	მათ პასუხი უნდა აგონ თავის დანაშაულზე!
Ihr sollt euch nicht zanken!	არ უნდა იჩხუბოთ!

დ. dürfen + nicht - გამოხატავს თხოვნას, აკრძალვას (Bitte, Verbot):

Ihr dürft nicht verzweifeln!	თქვენ არ უნდა დაეჭვდეთ!
Sie dürfen nicht mehr davon sprechen!	თქვენ ამაზე აღარ უნდა ილაპარაკოთ!

ე. lassen - გამოხატავს მოწოდებას, თხოვნას (Aufforderung, Bitte)

Lass(t) uns suchen!	ვეძებოთ!
Lassen Sie uns ehrlich sein!	მოგვეცი თ საშუალება ვიყოთ გულწრფელნი!
Lassen wir uns die gute Laune nicht verderben!	ნუ წავიხდენთ კარგ განწყობას!

4.14.2.8 Infinitiv I (Infinitiv I als Imperativ) - როგორც ბრძანებითი კილო

ეს არის უპირო ბრძანებითი კილო, როდესაც ბრძანება მიმართულია არა გარკვეული პირის, არამედ ყველასადმი. უპირო Imperativ-ი შეიძლება იყოს დადებითი (Positiv) ან უარყოფითი (verneinend). უარყოფითი გამოხატავს აკრძალვას (Verbot).

ა. Positiv: Aufstehen! ადექით! Motor abschalten! მოტორი გამორთეთ!	ბ. Verneinender Infinitiv – Verbot: Nicht rauchen! ნუ მოწევთ! Nicht füttern! ნუ აკმევთ! (ზოოპარკში)
--	--

4.14.2.9 Partizip II - როგორც ბრძანებითი კილო (Partizip II als Imperativ)

სამხედრო ბრძანებებში:

Aufgepasst! . Aufgestanden!	ყურადღება! ადექით!
--------------------------------	-----------------------

4.14.2.10 Sein-ის ბრძანებითი კილო (Imperativ von „sein“) მიღებულია ამ ზმნის Konjunktiv-ით.

(იხ. Konjunktiv Präsens 4.14.3.2.)

Sei!	იყავ!
Seid!	იყავით!
Seien Sie!	ბრძანდებოდეთ!
Seien wir!	ვიყოთ!

4.14.3 კავშირებითი კილო (Konjunktiv / Möglichkeitsform)

4.14.3.1 შესავალი (Einführung)

ა. კავშირებითი კილო (Konjunktiv / Möglichkeitsform) -

გამოხატავს ნატვრას, ვარაუდს, ეჭვს, სინანულს შესრულებადი მოქმედების შეუსრულებლობის გამო; სურვილს, რომლის შესრულება კიდევ შესაძლებელია; დაშვებას, ბრძანებას ან ნებართვას III პირში. იხმარება აგრეთვე ირიბ თხრობაში, ირიბ შეკითხვაში, ლოცვებში, Konjunktiv-ით იწარმოება sein-ის Imperativ-ი. Konjunktiv-ს გააჩნია დროის იგივე ფორმები, რაც Indikativ-ს (Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur).

ბ. მაგრამ ისინი არ მიიჩნევა ზუსტი დროის აღმნიშვნელ საფეხურებად. ეს ფორმები გამოხატავენ მხოლოდ დამოკიდებულებას დროსთან. მოქმედებას Perfekt-ის ფორმებში (Konjunktiv Perfekt I + II, Futur II, Konditional II) ეწოდება *vorzeitig* (დროში უკან მოტოვებული), დანარჩენ ფორმებში (Konjunktiv I + II, Futur I, Konditional I) ეწოდება *gleichzeitig* (იმავე დროში აღსრულებული მოქმედება) ან *zukünftig* (მომავალში მოსახდენი, აღსასრულებელი მოქმედება).

გ. Indikativ-ის და Konjunktiv-ის მთელი რიგი ფორმების წარმოება ემთხვევა ერთმანეთს. ამიტომ მათ გასარჩევად ზოგჯერ გამოიყენება დროის სხვა ფორმა (მაგ. Konditional ანუ Ersatzform).

დ. Konjunktiv-ის ამოსაცნობი ნიშანი (Kennzeichen) არის უმახვილო -e (wäre, hätte, würde, ginge, sähe, könnte).

ე. არსებობს Konjunktiv-ის 2 ჯგუფი, ისინი იწარმოებიან ზმნის ძირითადი ფორმებისაგან (Infinitiv, Präteritum, Partizip II).

I ჯგუფი - ნაწარმოები Infinitiv Präsens-ით (Konjunktiv I).

• Aktiv:

Konjunktiv I (Konj. Präsens)	→ er nehme, er komme, er müsse
Konjunktiv Perfekt I	→ er habe geschrieben, er sei gekommen
Konjunktiv Futur I	→ er werde nehmen, er werde kommen
Konjunktiv Futur II	→ er werde geschrieben haben, er werde gekommen sein.

• Passiv

Konjunktiv I (Konj. Präsens)	→ er werde bestraft
Konjunktiv Perfekt I	→ er sei bestraft worden
Konjunktiv Futur I	→ er werde bestraft werden
Konjunktiv Futur II	→ er werde bestraft worden sein

Konjunktiv I საწარმოებლად გამოიყენება Präsens-ის დროის ფორმები, ამიტომ მას *präsentisch*-საც უწოდებენ.

II ჯგუფი - ნაწარმოები Präteritum-ით (Konjunktiv II)

• Aktiv:

Konjunktiv II (Konj. Präteritum)	→ er nähme, er käme, er müsste
Konjunktiv Perfekt II (Konj. Plusq.)	→ er hätte genommen, er wäre gekommen
Konditional I	→ er würde nehmen, er würde kommen
Konditional II	→ er würde genommen haben, er würde gekommen sein.

• Passiv

Konjunktiv II (Konj. Präteritum)	→ er würde bestraft
----------------------------------	---------------------

Konjunktiv Perfekt II (Konj. Plusq.)	→ er wäre bestraft worden
Konditional I	→ er würde bestraft werden
Konditional II	→ er würde bestraft worden sein

Konjunktiv II საწარმოებლად გამოიყენება: Präteritum-ის დროის ფორმები, ამიტომ მას **präterital-საც** უწოდებენ; აგრეთვე დამხმარე ფორმა **würde+Infinitiv** ანუ Konditional (იხ.4.14.3.10).

- o. Konjunktiv-ს გააჩნია დამხმარე ფორმა Konditional ანუ Ersatzform, მას მიმართავენ, როდესაც Indikativ-თხრობითი და Konjunktiv-კავშირებითი კილოს დროის ფორმები ემთხვევა ერთმანეთს. Konditional ენაცვლება Konjunktiv Präteritum-სა და Konjunktiv Futur-ს. არსებობს 2 შემცველი ფორმა -
- (Ersatzformen: Konditional I და Konditional II)

Konditional I = werden-ის Konjunktiv Präteritum + ძირითადი ზმნის Infinitiv I

würde pflanzen, würde reisen.

Konditional II = werden-ის Konjunktiv Präteritum + ძირითადი ზმნის Infinitiv II

würde gepflanzt haben, würde gereist sein.

4.14.3.2 კავშირებითი კილო I / ახლანდელი დრო (Konjunktiv I / Konjunktiv Präsens)

Konjunktiv Präsens-ი იწარმოება Indikativ Präsens-ის პირის ნიშნებით და Konjunktiv-ის სიმბოლო - e სუფიქსით ყველა პირში. ზმნა მხ. რიცხვის I და III პირში ნიშნებს არ დაირთავს. ძლიერი ზმნების Präsens-ისათვის დამახასიათებელი ხმოვნის შეცვლა და უმლაუტი უგულუბელყოფილია. უმლაუტს დაირთავს მოდალური ზმნა (გარდა *wollen-ისა და sollen-ისა*).

ა. უღლება (Konjugation)

დამხმარე ზმნები
Hilfsverben

Num.	Pers.	haben	sein	werden
Sing.	ich	habe	sei	werde
	du	habest	seiest	werdest
	er, sie, es	habe	sei	werde
Plural	wir	haben	seien	werden
	ihr	habet	seiet	werdet
	sie, Sie	haben	seien	werden

სუსტი ზმნა
Schwaches Verb

ძლიერი ზმნა
Starkes Verb

Num.	Pers.	machen	geben/fahren
Sing.	ich	mache	gebe/fahre
	du	machest	gebest/fahrest
	er, sie, es	mache	gebe/fahre
Plural	wir	machen	geben/fahren
	ihr	machet	gebet/fahret
	sie, Sie	machen	geben/fahren

მოდალური ზმნები (Modalverben), „lassen“, „wissen“

Num.	Pers.	können	dürfen	wollen	müssen	mögen	sollen	lassen	wissen
Sing.	ich	könne	dürfe	wolle	müsse	möge	solle	lasse	wisse
	du	könnest	dürfest	wollest	müssest	mögest	sollest	lassest	wissest
	er, sie, es	könne	dürfe	wolle	müsse	möge	solle	lasse	wisse
Plural	wir	können	dürfen	wollen	müssen	mögen	sollen	lassen	wissen
	ihr	könnet	dürfet	wollet	müset	möget	sollet	lasset	wisset
	sie, Sie	können	dürfen	wollen	müssen	mögen	sollen	lassen	wissen

- **lassen** წინადადებაში გამოიყენება როგორც მოდალური ზმნა.

სასაუბრო ენაში (in der Umgangssprache) მხოლოდითი და მრავლობითი რიცხვის Konjunktiv I-ის ნაცვლად გამოიყენება Konjunktiv II:

du seiest - du wärest	ihr dürfet – ihr dürftet
du könntest – du könntest	ihr sollet – ihr solltet
du wissest – du wüsstest	ihr müsset – ihr müsstet
du dürfest – du dürftest	ihr wisset – ihr wüsstet
du wollest – du wolltest	ihr möget – ihr möchtet

- მოდალური ზმნა გამოხატავს მომავალ დროს:

Wenn ich morgen den Zuschauerraum betreten dürfte (ნაცვლად dürfe-სი)	ხვალ რომ მაყურებელთა დარბაზში შესვლის ნება დამართონ!
---	---

ბ. Konjunktiv Präsens-ი წინადადებაში (Konjunktiv I im Satz)

Konjunktiv Präsens გამოიყენება:

- ძლიერი სურვილის გამოსახატავად, ლოცვებში.

Gebe Gott, dass du gesund wiederkommst! Gott sei mit dir am Abend und am Morgen. Geheiligt werde Dein Name!	ღმერთმა ქნას, ჯანმრთელი დაბრუნდე! ღმერთი გფარავდეს დილიდან ბინდამდე. წმინდა იყავ სახელი შენი!
---	---

ნებართვის მიცემა მესამე პირში, შერბილებული ბრძანება.

Der Student trete ein!	შემოვიდეს სტუდენტი!
------------------------	---------------------

დათმობით წინადადებაში:

Ich esse nichts, was auch immer es sei. Wer auch kommen möge, er sei mein Gast.	მე ვერაფერს ვეახლებით, რაც არ უნდა შემომთავაზოთ. ყველას, დედამიწის ზურგზე, შეუძლია მესტუმროს (იყოს ჩემი სტუმარი).
--	--

რეცეპტებში, ინსტრუქციებში, რჩევებში. ასეთ წინადადებაში არ ჩანს ქვემდებარე, მის როლს ასრულებს განუსაზღვრელი ნაცვალსახელი **man**.

Man nehme Salz und löse es in Wasser auf!	ავილოთ მარილი და გავხსნით წყალში!
---	-----------------------------------

რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში კავშირით **damit** (რათა).

Ich gab ihm meinen Roman, damit er ihn lese. Er übte viel, damit er Vorschritte mache.	მე მივეცი მას ჩემი რომანი, რათა მას წაეკითხა. ის ბევრს ვარჯიშობდა, რათა წარმატებები ჰქონოდა.
---	--

ირიბ ნათქვამში

Er sagt, dass er keine Zeit dazu habe. Inge erklärte, sie wisse von nichts. Karl sagte, er lasse sich das nicht bieten.	ის ამბობს, რომ მას საამისო დრო არ აქვს. ინგე გვიხსნიდა, რომ მან არაფერი იცოდა. კარლმა თქვა, რომ იგი თავს არავის დაამცირებინებს.
---	--

მოდალური ზმნების Konjunktiv-ი

Sagen Sie ihm, er möge nicht verzweifeln! Hilde behauptet, sie könne kein Spanisch.	უთხარით მას, ნუ დაეჭვდება (იდარდებს). ჰილდე თვლის, რომ არ იცის ესპანური.
--	---

4.14.3.3 კავშირებითი კილო II / Präteritum-ი (Konjunktiv II/Konjunktiv Präteritum)

ა. ულლება (Konjugation)

Konjunktiv Präteritum-ი ძლიერი ზმნებისათვის იწარმოება Konjunktiv-ის სიმბოლო - e სუფიქსითა და ფუძისეული ხმოვნის უმლაუტით (ä, ö, ü).

Infinitiv	Präteritum (Ind.)	Konjunktiv II
sprechen	sprach	spräche
gießen	goss	gösse
kommen	kam	käme
fahren	fuhr	führe

და ა.შ.

სუსტი ზმნების Präteritum Indikativ და Konjunktiv II ემთხვევა ერთმანეთს.

• დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)

Num.	Pers.	haben	sein	werden
Sing.	ich	hätte	wäre	würde
	du	hättest	wärest	würdest
	er, sie, es	hätte	wäre	würde
Plural	wir	hätten	wären	würden
	ihr	hättet	wäret	würdet
	sie, Sie	hätten	wären	würden

		სუსტი ზმნა schwaches Verb	ძლიერი ზმნა Starke Verben			
			ä	ü	ö	უმლაუტის გარეშე
Num.	Pers.	leben	kommen	fahren	gießen	greifen
Sing.	ich	lebte	käme	führe	gösse	griffe
	du	lebtest	käme	führest	gössest	griffest
	er, sie, es	lebte	käme	führe	gösse	griffe
Plural	wir	lebten	kämen	führen	gössen	griffen
	ihr	lebtet	kämet	führet	gösset	griffet
	sie, Sie	lebten	kämen	führen	gössen	griffen

მოდალურ ზმნებს და აგრეთვე ზმნას wissen აქვს Konjunktiv Präteritum-ში უმლაუტი, გარდა wollen და sollen-სა.

Num.	Pers.	müssen	dürfen	mögen	können	wollen	sollen	lassen	wissen
Sing.	ich	müsste	dürfte	möchte	könnte	wollte	sollte	ließe	wüsste
	du	müsstest	dürftest	möchtest	könntest	wolltest	solltest	ließest	wüsstest
	er, sie, es	müsste	dürfte	möchte	könnte	wollte	sollte	ließe	wüsste
Plural	wir	müssten	dürften	möchten	könnten	wollten	sollten	ließen	wüssten
	ihr	müsstet	dürftet	möchtet	könntet	wolltet	solltet	ließet	wüsstet
	sie, Sie	müssten	dürften	möchten	könnten	wollten	sollten	ließen	wüssten

ბ. Konjunktiv Präteritum -ი წინადადებაში (im Satz)

Konjunktiv Präteritum-ით გამოიხატება:

• სურვილი (Wunsch)

Gelänge es mir doch, nach Österreich zu fahren!	რომ მომიხერხდეს ავსტრიაში გამგზავრება!
Käme er heute!	დღეს რომ ჩამოვიდოდეს (ის)!
Hätte ich viel Geld!	მე რომ ბევრი ფული მქონდეს!
Wäre ich doch berühmt!	მე რომ ცნობილი ვიყო!
Wenn ich Präsident der USA wäre!	მე რომ ამერიკის პრეზიდენტი ვიყო!
Wärest du ein König!	შენ რომ მეფე იყო!
Hättest du Zeit!	შენ რომ დრო გქონდეს!
Könnte ich heute ins Theater gehen!	რომ შემეძლოს დღეს თეატრში წასვლა!
Er bliebe gern zu Hause.	ის სიმოვნებით დარჩებოდა შინ.

• ეჭვი, ვარაუდი (Zweifel, Vermutung)

Ich denke, er hätte dazu Zeit.	ჩემი აზრით, მას საამისო დრო უნდა ჰქონდეს.
Wahrscheinlich wären wir mit dem Fahrrad schon bei Lörrach.	ველოსიპედით ალბათ უკვე ლორახში ვიქნებოდით.

• უარყოფითი დამოკიდებულება (Negative Beziehung)

Ich weiß nicht, was das bedeuten könnte (sollte).	მე არ ვიცი, რას უნდა ნიშნავდეს ეს.
---	------------------------------------

• ირიბ თხრობაში, როგორც Präsens -ის ფორმის შემცვლელი, როცა Konjunktiv -ი Indikativ -ს ემთხვევა.

Sage ihm, dass ich sofort führe.	უთხარი მას, რომ მე ახლავე მივემგზავრები.
----------------------------------	--

• არარეალურ წინადადებაში, რომელიც ატარებს შედარების შინაარსს კავშირებით:

als ob, als wenn, als (თითქოს).

Er hatte sich betrachtet, als ob er sich zum ersten Mal sähe.	მან ისე შეათვალიერა თავისი თავი, თითქოს პირველად ხედავდა.
Sie sah so schön aus, als wäre sie einige Jahre jünger.	ის ისე ლამაზად გამოიყურებოდა, თითქოს რამდენიმე წლით უმცროსი იყო.
Er spricht so klug, als wenn er Einstein persönlich wäre.	ის ისე ჭკვიანურად ლაპარაკობს, თითქოს თვით აინშტაინი იყოს.

• მოდალურ ზმნები (Modalver.)

Der Maler müsste das Gemälde heute beenden!	მხატვარს დღეს უნდა დაემთავრებინა სურათი!
Man müsste so ein Buch schreiben!	კაცმა ასეთი წიგნი უნდა დაწეროს!
Könntest du mir nicht deinen "Faust" leihen?	შენს „ფაუსტს“ ხომ ვერ მათხოვებდი?
Man müsste Klavier spielen können!	კაცს ფორტეპიანოს დაკვრა უნდა შეეძლოს!
Wenn ich nächstes Jahr im Ausland studieren dürfte!	ნეტავ მომავალ წელს საზღვარგარეთ სწავლის ნება დამრთონ!
Wie könnte die Geschichte weitergehen?	როგორ შეიძლება გაგრძელდეს ეს ამბავი?
Er wäre glücklich, wenn er in die Heimat zurückkehren könnte.	ის ბედნიერი იქნებოდა, საშობლოში დაბრუნება რომ შეეძლოს.
Führe ich nach München, könnten wir uns treffen.	მიუნხენში რომ წამოვსულიყავი, ერთმანეთს შევხვდებოდით.

Es wäre schön, wenn ihr bleiben könntet.

Wenn sie sich doch treffen dürften!

Er hätte früher daran denken müssen.

Das hätten Sie mir vor 10 Tagen sagen müssen! (sollen)

Wenn ich als Kind hätte Musik studieren dürfen!

Was hätte passieren können?

Wie fließend hätte er Deutsch sprechen können, wenn er in Deutschland 2 Jahre geblieben wäre.

კარგი იქნებოდა, დარჩენა რომ შეგეძლოთ.

ნეტავ მათ შეხვედრის უფლება ჰქონდეთ!

მას ადრე უნდა ეფიქრა ამაზე.

თქვენ ეს 10 დღის წინ უნდა გეთქვათ ჩემთვის!

ნეტავ ბავშვობაში ნება დაერთოთ, მუსიკა მესწავლა!

რა შეიძლება მომხდარიყო?

რა კარგად ეცოდინებოდა მას გერმანული ენა, გერმანიაში 2 წელი რომ დაეყო.

• დიდი ალბათობა, ზმნა „dürften“-ით გამოხატული (Große Wahrscheinlichkeit)

Die Rechnung dürfte stimmen.

Sie dürften um 20 Uhr eintreffen.

ანგარიში სწორი უნდა იყოს.

ისინი ალბათ 20 საათზე ჩამოვლენ.

• ზრდილობიანი თხოვნა (Höfliche bitte)

Wir hätten gern die Forelle und ein Glas Portwein.

Dürfte ich Ihnen den Mantel abnehmen?

Dürfte ich Sie um ein Glas Wasser bitten?

Hätten Sie etwas dagegen?

Könnten Sie mir vielleicht sagen, ob Herr Marder zu erreichen ist?

Wir wären Ihnen sehr dankbar, wenn Sie bald kämen.

Ich möchte eine Kreuzfahrt machen.

თუ შეიძლება, კალმახი და ერთი ჭიქა პორტვინი.

ნება მომეცით, პალტო ჩამოგართვათ.

შეიძლება, ჭიქა წყალი გთხოვოთ?

საწინააღმდეგო ხომ არაფერი გექნებოდათ?

ხომ ვერ მეტყვოდით, ბატონ მარდერთან დაკავშირება თუ შეიძლება?

ჩვენ დიდად მადლობელი დაგრჩებ(ოდ)ით, თუ თქვენ მალე ჩამოხვიდოდით.

მე მსურს (ვისურვებდი) მოგზაურობას ქვეყნის გარშემო.

• მტკიცებითი (bestätigend) Konjunktiv-ი

Das wäre erledigt!

ყველაფერი მოგვარდა!

გ. Konjunktiv Präteritum-ი ხშირად ემთხვევა Indikativ-ს. ამიტომ კილოს ამოსაცნობად გამოიყენება Konditional I (Ersatzform): werden-ის Konjunktiv Präteritum+Infinitiv I საულღებელი ზმნისა: ich würde studieren-ვისწავლიდი. (იხ. Konditional 4.14.3.10)

Ich würde gern in alten Zeiten leben.

სიამოვნებით ვიცხოვრებდი ძველ დროში.

• რჩევა (Rat)

An deiner Stelle würde ich mich nicht so viel mit dem Computer beschäftigen.

შენს ადგილას კომპიუტერით ამდენს არ დაკავდებოდი.

• ირიბი ნათქვამი (Indirekte Rede)

Er berichtete uns, dass morgen etwas passieren würde.

მან შეგვატყობინა, რომ ხვალ რაღაც უნდა მოხდეს.

• სუბიექტური მოსაზრება (Subjektive Meinung)

Ich könnte mir vorstellen, dass es ihm in Deutschland gefallen würde!

წარმომიდგენია, მას გერმანია როგორ მოეწონებოდა!

- შერბილებული ბრძანება (Gemildeter Befehl)

Würden Sie, bitte, die Füße vom Tisch nehmen!	თუ შეიძლება, ფეხები მაგიდიდან ჩამოიღეთ!
---	---

- თავაზიანი ფორმა (Höflichkeitsform)

Würden Sie hier über Nacht bleiben?	ღამეს აქ ხომ არ გაათევდით?
Würdest du mir mal deine Fotos zeigen?	იქნებ შენი ფოტოები მაჩვენო?
Würde es Sie interessieren, zum Karneval mal nach Köln zu fahren?	ხომ არ გაინტერესებთ (დაგაინტერესებდათ) ქიოლნში კარნავალზე წასვლა?

4.14.3.4 კავშირებითი კილო Perfekt I (Konjunktiv Perfekt I / Konj. Perfekt)

- ა. უღლება (Konjugation)

Konjunktiv Perfekt-ი იწარმოება დამხმარე ზმნების haben ან sein-ის Konjunktiv-ით Präsens-ში და ძირითადი ზმნის Partizip II-თი.

haben/sein - Konjunktiv Präsens + Partizip II = Konjunktiv Perfekt

- მთავარი ზმნები (Vollverben)

Numerus	Person	Konjunktiv Perfekt
Singular	ich	} gelobt, gehabt
	du	
er, sie, es		
Plural	wir	
	ihr	
	sie, Sie	
Singular	ich	} geflogen, geworden
	du	
er, sie, es		
Plural	wir	
	ihr	
	sie, Sie	

განმარტება ცნებისათვის „Perfekt“:

Perfekt I ანუ Partizip-Perfekt (სასაუბრო წარსული)

Perfekt II ანუ Plusquamperfekt (წინარე წარსული)

er hat (habe) gesagt;	er ist (sei) gekommen	=	Perf. I
er hatte (hätte) gesagt;	er war (wäre) gekommen	=	Perf. II

- მოდალური ზმნები (Modalverben)

Perfekt-ში მოდალური ზმნების Konjunktiv-ის უღლებისას ორივე ზმნის Partizip II-ს ცვლის Infinitiv-ი ისევე, როგორც Indikativ - თხრობით კილოში, gekonnt/gedurft-ს ენაცვლება können, dürfen და ა.შ. (ე.ი. ორი Infinitiv-ი წინადადების ბოლოს).

Num.	Pers.	können	dürfen	wollen	müssen	sollen	mögen
Sing.	ich	habe	habe	habe	habe	habe	habe
	du	habest	habest	habest	habest	habest	habest
	er, sie, es	habe	habe	habe	habe	habe	habe
		sehen können	sehen dürfen	sehen wollen	sehen müssen	sehen sollen	sehen mögen

Plural	wir ihr sie, Sie	haben habet haben sehen können	haben habet haben sehen dürfen	haben habet haben sehen wollen	haben habet haben sehen müssen	haben habet haben sehen sollen	haben habet haben sehen mögen
--------	------------------------	--	--	--	--	--	---

Er meint, nach der Operation
habe er besser sehen können.

ის თვლის, რომ ოპერაციის შემდეგ
უკეთ დაინახავს.

• **Konjunktiv Perfekt-ი წინადადებაში (im Satz)**

Konjunktiv Perfekt გამოიყენება შერბილებული ბრძანების, ვარაუდის, ეჭვის გამოსახატავად მთავარ წინადადებაში, ხოლო დამოკიდებულში მას იმ შემთხვევაში მივმართავთ, როდესაც თხრობა ირიბია ანუ ხდება სხვისი ნათქვამის გადმოცემა. თუ პირდაპირ ნათქვამში ზმნა დგას Indikativ-ის წარსული დროის გამომხატველ ფორმებში (Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt), სხვისი ნათქვამის გადმოცემისას სამივეს ფუნქციას ასრულებს ერთი - Konjunktiv Perfekt -ი. (იხ. Syntax 5.2.3.3 გ)

• ვარაუდი, ეჭვი (Vermutung, Zweifel)

Ich dachte, er habe gut geschrieben.

მე მეგონა, მან კარგად დაწერა.

Maria dachte, ihr Mann habe alles erledigt.

მარია ვარაუდობდა, რომ მისმა ქმარმა ყველაფერი მოაგვარა.

* ირიბი ნათქვამი/შეკითხვა (Indirekte Rede/Frage)

Thomas sagte, dass er noch nicht angerufen habe.

თომასმა თქვა, რომ მას ჯერ არ დაურეკავს.

Thomas sagte, dass Christian nicht gekommen sei.

თომასმა თქვა, რომ ქრისტიანი ჯერ არ მოსულა.

Hans fragte, ob der Vater die Wahrheit gesagt habe.

ჰანსმა იკითხა, თქვა თუ არა მამამ სიმართლე.

Hans fragte, ob alle Schnellzüge schon abgefahren seien.

ჰანსმა იკითხა, გავიდა თუ არა ყველა ჩქარი მატარებელი.

Mutter will wissen, ob der Arzt die Wahrheit gesagt habe.

დედას უნდა იცოდეს, ექიმმა მართალი თქვა, თუ არა უთხარი მას, რომ მე მოვედი.

Sagen Sie ihm, dass ich gekommen sei.

• პირდაპირი ნათქვამის (შეკითხვის) გადაყვანა ირიბ ნათქვამში.
(Umformung: Direkte Rede / Frage → Indirekte Rede / Frage)

Indikativ	Konjunktiv Perfekt
პირდაპირი ნათქვამი Direkte Rede	ირიბი ნათქვამი Indirekte Rede
Er sagte: "Ich hatte keine Zeit dazu" (Prät.) მან თქვა, მე არ მქონდა საამისო დრო.	Er sagte, dass er keine Zeit dazu gehabt habe. (Perf.) მან თქვა, რომ მას საამისო დრო არ ჰქონდა.
Er sagte: "Ich habe keine Zeit dazu gehabt." (Perf.) მან თქვა, მე არ მქონდა საამისო დრო.	
Er sagte: "Ich hatte keine Zeit dazu gehabt." (Plusq.) მან თქვა, მე არ მქონდა საამისო დრო.	
Sagen Sie ihm, ich kam! (Prät) უთხარით მას, მე მოვედი!	Sagen Sie ihm, dass ich gekommen sei! (Perf.) უთხარით მას, რომ მე მოვედი!
Sagen Sie ihm, ich bin gekommen! (Perf.) უთხარით მას, მე მოვედი!	
Sagen Sie ihm, ich war gekommen! (Plusq.) უთხარით მას, მე მოვედი!	

• ირიბი შეკითხვა (Indirekte Frage)

Indikativ	Konjunktiv Perfekt
პირდაპირი შეკითხვა Direkte Frage	ირიბი შეკითხვა Indirekte Frage
Monika fragte: „Hast du die Wahrheit gesagt?“ (haben-ით) მონიკამ იკითხა: -„შენ სიმართლე თქვი?“ Monika fragte: -„Sind die Gäste schon gekommen?“ (sein-ით) მონიკამ იკითხა: -„ჩამოვიდნენ უკვე სტუმრები?“	Monika fragte, ob er die Wahrheit gesagt habe. (Perf.) მონიკამ იკითხა, თქვა თუ არა მან სიმართლე. Monika fragte, ob die Gäste schon gekommen seien. (Perf.) მონიკამ იკითხა, ჩამოვიდნენ თუ არა სტუმრები.

4.14.3.5 კავშირებითი კილო Plusquamperfekt-ი (Konjunktiv Perfekt II/Konj.Plusquamperfekt)

ა. უღლება (Konjugation)

Konjunktiv Plusquamperfekt-ი იწარმოება დამხმარე ზმნების haben ან sein-ის Konjunktiv-ით Präteritum-ში და ძირითადი ზმნის Partizip II-თი.

haben/sein - Konjunktiv Präteritum + Partizip II = Konjunktiv Plusquamperfekt

• მთავარი ზმნები (Vollverben)

Numerus	Person	Konjunktiv Plusquamperfekt
Singular	ich du er, sie, es	hätte hättest hätte
Plural	wir ihr sie, Sie	hätten hättet hätten
Singular	ich du er, sie, es	wäre wärest wäre
Plural	wir ihr sie, Sie	wären wäret wären

} gelobt gehabt
} geflogen, geworden

• მოდალური ზმნები (Modalverben)

können	dürfen	wollen	müssen	sollen	mögen
hätte hättest hätte hätten hättet hätten	hätte hättest hätte hätten hättet hätten	hätte hättest hätte hätten hättet hätten	hätte hättest hätte hätten hättet hätten	hätte hättest hätte hätten hättet hätten	hätte hättest hätte hätten hättet hätten

sehen können sehen dürfen sehen wollen sehen müssen sehen sollen sehen mögen

Mit der Brille hätte er besser **sehen können**.

მას შეეძლო სათვალთ უკეთ დაენახა.

ბ. Konjunktiv Plusquamperfekt-ი წინადადებაში (im Satz)

• Konjunktiv Plusquamperfekt-ით გადმოიცემა:

- სავარაუდო აზრი (რომელიც მოხდა წარსულში, როცა მოქმედება წინ უსწრებს წარმოთქმის მომენტს)
- ვარაუდი, ეჭვი (Vermutung, Zweifel)

Früher hätte ich ihn vielleicht geheiratet,
jetzt interessiert er mich nicht mehr.
Ich denke, er hätte dazu Zeit gehabt.

ადრე იქნებ გავყოლოდი კიდეც,
ახლა მე იგი აღარ მაინტერესებს.
მე ვფიქრობ, მას საამისო დრო ჰქონდა.

- წუხილი იმის გამო, რომ სურვილი არ შესრულდა (Leid)

Hätte ich doch mein Wörterbuch mitgenommen!
Hätte ich die Universität absolviert!
Wärest du gestern rechtzeitig gekommen!
Wäre er gestern zu dir gekommen,
hättest du dich glücklich gefühlt.

წამომელო ჩემი ლექსიკონი!
უნივერსიტეტი რომ დამემთავრებინა!
გუშინ დროზე რომ მოსულიყავი!
ის გუშინ შენთან რომ მოსულიყო, თავს
ბედნიერად იგრძნობდი.

- წინადადებაში ზმნიზებებით: beinahe, fast (ლამის)

Fast wäre ich gefallen.
Du wärest beinahe erfroren.

ლამის წავიქეცი.
ლამის გაიყინე.

- დიდი ალბათობა ზმნა dürfen-ით (Große Wahrscheinlichkeit)

Es dürfte im Mai gewesen sein.

ეს მაისში უნდა მომხდარიყო.

- გ. Konjunktiv Plusquamperfekt-ი რთულ წინადადებებში:

- პირობით წინადადებებში კავშირით wenn ან უკავშიროდ და კორელატივით so ან მის გარეშე, wenn შორდება თუ წინადადება იწყება მთავარით.

Wenn ich vor dem Examen mehr
geübt hätte, (so) hätte ich eine
bessere Note bekommen.

გამოცდის წინ მეტი რომ მევარჯიშა,
უკეთეს ნიშანს მივიღებდი.

Sam hätte mit ihm alles getauscht,
wenn das nur möglich gewesen wäre.

ზამი მას ყველაფერს გაუცვლიდა,
ეს რომ შესაძლებელი ყოფილიყო.

Wäre ich an die See gereist, (so)
hätte ich mich gut erholt.

ზღვაზე რომ წავსულიყავი, კარგად
დავისვენებდი.

- შედარებითი ხასიათის წინადადებებში კავშირებით: als ob, als wenn, als (თითქოს)

Der Student antwortete fließend, als
hätte er das Fach gründlich studiert.
(als ob er ... studiert hätte).

სტუდენტი პასუხობდა სხაპასხუპით,
თითქოს საგანი საფუძვლიანად ჰქონდა
შესწავლილი.

Es war, als hätte der Himmel die Erde
still geküsst. (Jos.V.Eichendorf)

მოხდა ისე, თითქოს ცა დედამიწას ეამბორა.

- როდესაც წინადადებაში ასახულია მოქმედება, რომელიც არ შესრულდა, კავშირებით anstatt dass (ნაცვლად იმისა, რომ), ohne dass (...ის გარეშე).

Anstatt dass er den Sommer im
Gebirge verbracht hätte, fuhr er an die See.
Er blieb lange in Deutschland, ohne
dass er die Aussprache verbessert hätte.

ნაცვლად იმისა, რომ ზაფხული მთაში
გაეტარებინა, გაემგზავრა ზღვაზე.
მან საკმაოდ დიდი ხანი დაჰყო
გერმანიაში იმისათვის, რომ გამოეთქმა
გამოესწორებინა.

- შედეგის წინადადება, რომელიც მიუთითებს მოქმედების ხარისხზე კავშირით als dass (იმისათვის, რომ).

Ich kannte diesen Bereich nicht so gut,
als dass ich einen Artikel hätte schreiben können.

მე არასაკმაოდ ვიცნობდი ამ სფეროს
იმისათვის, რომ სტატია დამეწერა.

4.14.3.6 კავშირებითი კილო Futur I (Konjunktiv Futur I)

Konjunktiv Futur I იწარმოება დამხმარე ზმნა werden-ის Konjunktiv Präsens-ით და ძირითადი ზმნის Infinitiv I-ით.

werden - Konjunktiv Präsens + Infinitiv I = Konjunktiv Futur I

Numerus	Person	Konjunktiv Futur I		
Singular	ich	werde	loben	(haben)
	du	werdest	loben	(haben)
	er, sie, es	werde	loben	(haben)
Plural	wir	werden	loben	(haben)
	ihr	werdet	loben	(haben)
	sie, Sie	werden	loben	(haben)
Singular	ich	werde	kommen	(werden)
	du	werdest	kommen	(werden)
	er, sie, es	werde	kommen	(werden)
Plural	wir	werden	kommen	(werden)
	ihr	werdet	kommen	(werden)
	sie, Sie	werden	kommen	(werden)

Er sagte, dass er das Buch lesen werde.

ის ამბობს, რომ წიგნს წაიკითხავს.

Lukas sagte, dass er den Aufsatz schreiben werde.

ლუკამ თქვა, რომ იგი თხზულებას დაწერს.

Nina will wissen, wann Alois „Parzival“
sehen werde.

ნინას უნდა იცოდეს, როდის ნახავს ალოისი
„პარცივალს“ (პიესას).

4.14.3.7 კავშირებითი კილო Futur II (Konjunktiv Futur II)

Konjunktiv Futur II იწარმოება დამხმარე ზმნა werden-ის Konjunktiv Präsens-ით და ძირითადი ზმნის Infinitiv II-ით.

werden - Konjunktiv Präsens + Infinitiv II = Konjunktiv Futur II

Numerus	Person	Konjunktiv Futur II			
Singular	ich	werde	gelobt	haben	(gehabt haben)
	du	werdest	gelobt	haben	(gehabt haben)
	er, sie, es	werde	gelobt	haben	(gehabt haben)
Plural	wir	werden	gelobt	haben	(gehabt haben)
	ihr	werdet	gelobt	haben	(gehabt haben)
	sie, Sie	werden	gelobt	haben	(gehabt haben)
Singular	ich	werde	gekommen sein		(geworden sein)
	du	werdest	gekommen sein		(geworden sein)
	er, sie, es	werde	gekommen sein		(geworden sein)
Plural	wir	werden	gekommen sein		(geworden sein)
	ihr	werdet	gekommen sein		(geworden sein)
	sie, Sie	werden	gekommen sein		(geworden sein)

Er sagte, dass er das Buch gelesen haben werde.

ის ამბობს, რომ წიგნს წაიკითხავს.

(წაკითხული ექნება)

Lukas sagte, dass er morgen den
Aufsatz geschrieben haben werde.

ლუკამ თქვა, რომ ხვალ თხზულება
დაწერილი ექნება.

4.14.3.8 Indikativ-ის შეცვლა Konjunktiv-ით (Umformung Indikativ → Konjunktiv)

Indikativ → Konjunktiv	
აწმყო (Gegenwart)	ერთდროული (gleichzeitig)
<p>Er hat keine Zeit, sich in seinen prächtigen Garten zu setzen. მას არ აქვს დრო თავის მშვენიერ ბაღში დასაჯდომად.</p>	<p>Er denkt, dass er jetzt keine Zeit habe, sich in seinen prächtigen Garten zu setzen. ის ფიქრობს, რომ მას ახლა თავის მშვენიერ ბაღში ჯდომის დრო არ აქვს.</p> <p>ან: Wenn er Zeit hätte, würde er sich in seinen prächtigen Garten setzen. (Konditional I) მას დრო რომ ჰქონდეს, თავის მშვენიერ ბაღში დაჯდებოდა.</p>
წარსული (Vergangenheit)	წარსული (vorzeitig)
<p>Sie verlor die Hoffnung. მან დაკარგა იმედი. Gestern durfte der Patient nicht ausgehen. გუშინ ავადმყოფს გასვლის ნება არ ჰქონდა.</p> <p>Du bist nicht als Vogel auf die Welt gekommen. შენ არ ხარ ამქვეყნად ფრინველად მოვლენილი.</p>	<p>Wenn sie die Hoffnung nicht verloren hätte! იმედი რომ არ დაეკარგა (მას)!</p> <p>Wenn der Patient gestern hätte ausgehen dürfen, dann... ავადმყოფს გუშინ გასვლის ნება რომ ჰქონოდა, მაშინ ...</p> <p>Wenn du als Vogel auf die Welt gekommen wärest! შენ რომ ამ ქვეყნად ფრინველად მოვლენილიყავ!</p>
აწმყო (Gegenwart)	მომავალი (zukünftig)
<p>Niemand kann seine Schwäche völlig besiegen. არავის ძალუძს თავის სისუსტეებზე სრულად გამარჯვება. Es gibt keinen Frieden auf der Erde. დედამიწაზე მშვიდობა არ არის.</p>	<p>Wenn jemand seine Schwäche völlig besiegen könnte, dann ... ვინმეს თავის სისუსტეებზე სრულად გამარჯვება რომ შეეძლოს, მაშინ...</p> <p>Wenn es auf der Erde Frieden gäbe! დედამიწაზე მშვიდობა რომ იყოს!</p>

დამატებითი განმარტება სიტყვისათვის „Gleichzeitigkeit“ Konjunktiv-თან - აქ დრო ნაჩვენებია მთავარ წინადადებაში.

Präsens: Marion sagt,
Perfekt: Marion hat gesagt,
Futur I: Marion wird morgen sagen,

} es gebe für „Spiegelei“ kein Rezept.
ერბო - კვერცხისთვის („გლაზური“)
რეცეპტი არ მოიპოვება.

4.14.3.9 Konjunktiv Passiv-ში (Konjunktiv im Passiv)

Konjunktiv Passiv-იც გამოხატავს არარეალურ სურვილს, ვარაუდს, წუხილს აუსრულებელი სურვილის გამო და ა.შ. დღევანდელ გერმანულში გამოიყენება იშვიათად.

Konjunktiv Passiv-ში Indikativ -ისგან Passiv-ში მხოლოდ იმით განსხვავდება, რომ ზმნა werden დგას Konjunktiv-ში.

- Konjunktiv I Der Dieb befürchtet, er werde bestraft. (Präsens)
ქურდი შიშობს, რომ იგი დაისჯება.
- Konjunktiv II Die Mutter dachte, Obst würde gegessen. (Präteritum)
დედამ იფიქრა, რომ ხილი შეიჭამა.
- Konjunktiv I In der Zeitung steht, der Dieb sei bestraft worden. (Perfekt)
გაზეთში წერია, რომ ქურდი დაისაჯა.

Konjunktiv II	Wenn der Kuchen nicht verbrannt wäre, wäre er gegessen worden. (Plusquamperfekt). ნამცხვარი რომ არ დამწვარიყო, შეიჭმებოდა.
Konjunktiv I	Klaus hoffte, sein Film werde gelobt werden. (Futur I) კლაუსი იმედოვნებდა, რომ მის ფილმს მოიწონებდნენ (შეაქებდნენ).
Konjunktiv II	Man versicherte den Anwohnern, am Morgen nach dem Straßenfest werde alles aufgeräumt worden sein. (Futur II) მოსახლეობას არწმუნებდნენ, რომ დღესასწაულის შემდეგ დილისათვის ყველაფერი დალაგდებოდა.
Konditional I	Don Carlos hoffte, er würde geliebt werden. დონ კარლოსი იმედოვნებდა, რომ მას შეიყვარებდნენ.
Konditional II	Würde Alfred so geliebt worden sein, wenn er gesund gewesen wäre? შეიყვარებდნენ ალფრედს ასე, ჯანმრთელი რომ ყოფილიყო?
Konditional I	<u>Passiv+Modelverb</u> Man befürchtete, Großvater würde ins Krankenhaus gebracht werden müssen. შიშობდნენ, რომ ბაბუა საავადმყოფოში გადასაცვანი შეიქნებოდა.

Indikativ Passiv-ის გადაყვანა Konjunktiv Passiv-ში
(Umformung Indikativ im Passiv - Konjunktiv im Passiv)

Indikativ	Konjunktiv
აწმყო (Gegenwart)	ერთდროული (gleichzeitig)
Die Tür wird geöffnet. კარები იღება.	Er denkt, die Tür werde (würde) jetzt geöffnet. ის ფიქრობს, რომ ახლა კარი გაიღება.
<u>მოდალურ ზმნასთან</u> Die Tür muss geöffnet werden. კარები უნდა გაიღოს.	Es ist 9 Uhr, also müsste die Tür jetzt geöffnet werden. 9 საათია, მაშასადამე, ახლა კარი უნდა იღებოდეს.
წარსული (Vergangenheit)	წარსული დრო (vorzeitig)
(Prät. Perf. Plusquam.)	(Plusquamperfekt)
Das Haus wurde gebaut. Das Haus ist gebaut worden. Das Haus war gebaut worden. სახლი აშენდა.	Wäre das Haus gebaut worden! სახლი რომ აშენებულიყო!
მომავალი (Zukunft)	მომავალი დრო (zukünftig)
(არარეალური, ფანტასტიკური აზრი)	
Der Minister meint: „Im nächsten Jahrtausend werden die Wohnungen mit Sonnenenergie geheizt“. ბატონი მინისტრი ფიქრობს: „შემდეგ ათასწლეულში ბინები მზის ენერჯით გათბება.“	Der Minister meint, dass im nächsten Jahrtausend die Wohnungen mit Sonnenenergie geheizt werden würden. ბატონი მინისტრი ფიქრობს, რომ შემდეგ ათასწლეულში ბინები მზის ენერჯით გათბება.

4.14.3.10 Konditional I და Konditional II (Ersatzformen für den Konjunktiv / Aussageweise der Bedingung)

არსებობს Konjunktiv-ის კიდევ ორი ფორმა **Konditional I** და **Konditional II** ანუ **Ersatzform**.

Konditional-ი ანუ პირობით-აღწერილობითი ფორმა ლიტერატურული ენის ჩამოყალიბებასთან ერთად დამკვიდრდა. მისი გერმანული სახელწოდება **Bedingungsform** (პირობითი), ასევე ლათინური - **Konditional**, რაც იგივეს აღნიშნავს, სრულყოფილად ვერ გამოხატავს მის ფუნქციას. გარდა პირობისა, მისი გამოყენების სფერო გაცილებით მრავალფეროვანია. მას უწოდებენ აგრეთვე „Ersatzform“-ს, რაც მის ფუნქციას წინადადებაში უკეთესად განმარტავს (ersetzen - ჩანაცვლება), რადგან **Indikativ-ის** და **Konjunktiv-ის** დამთხვევის დროს იგი ენაცვლება **Indikativ-ის** დროის ფორმებს.

ა. Konditional I და Konditional II-ის დამოკიდებულება

ზმნის სხვა დროებთან (**Zeitverhältnisse**)

- **Konditional I** აღწერს აწმყოს ან მომავალს.
Konditional II აღწერს ახლო ან წინარე წარსულს.
- **Konditional I** ცვლის **Konjunktiv Futur I-ს**
Konditional II ცვლის **Konjunktiv Futur II-ს**
- **Konditional I** ცვლის **Konjunktiv Präteritum-ს**.
Konditional II ცვლის **Konjunktiv Plusquamperfekt-ს**.
- **Konditional I** და **Konditional II** გამოიყენება მეტწილად თავაზიან მიმართვაში, თავაზიან შეკითხვაში (**höfliche Aussage, höfliche Frage**)

ბ. Konditional I იწარმოება werden-ის Konjunktiv Präteritum-ითა და საუღლებელი ზმნის Infinitiv I-ით.

Konditional I = werden - Konjunktiv II + Volverb - Infinitiv I

Numerus	Person	lesen	fahren
Singular	ich	würde lesen,	fahren
	du	würdest lesen,	fahren
	er, sie, es	würde lesen,	fahren
Plural	wir	würden lesen,	fahren
	ihr	würdet lesen,	fahren
	sie, Sie	würden lesen,	fahren

და ა.შ.

Konditional I გამოიყენება როგორც დამოკიდებულ, ასევე დამოუკიდებელ წინადადებაში იმ შემთხვევაში, როდესაც მოქმედება არის არარეალური, საგარაუდო, სასურველი:

- აწმყო დროის გამოსახატავად (**Gegenwart**)

Ihr Leben ist interessant, ohne dass
sie reisen würde.
An seiner Stelle würde ich meine
Sprachkenntnisse verbessern.
Vielleicht würde aus ihm etwas
werden, wenn...

მისი ცხოვრება საინტერესოა
მოგზაურობის გარეშე.
მის ადგილას ენის ცოდნას
გავიუმჯობესებდი.
იქნებ მისგან რაღაც გამოსულიყო
(კაცად ქცეულიყო), თუ ...

● მომავალი დროის გამოსახატავად (Zukunpft)

Könnte er auf der Bühne auftreten, so würde er es gern tun.
 Führe ich nach München, so würde ich zu dem Fest gehen.
 Ich würde nach Venedig reisen!
 Wenn ich viel geübt hätte, so würde ich einen Salto springen können.
 Nie wieder würde Lissy froh werden können!
 Es wäre nett, wenn du mich mit deinen Fragen nicht weiter belästigen würdest.
 Würde doch endlich mal der Regen aufhören!
 Sie machte eine Miene, als würde sie zu weinen beginnen.

მას რომ სცენაზე გამოსვლა შეეძლოს, ამას დიდი სიამოვნებით გააკეთებდა. მიუნჰენში რომ წავიდოდე, დღესასწაულს დავესწრებოდი. ვენეციაში გავემგზავრებოდი! ბევრი რომ მევარჯიშა, სალტოზე გადახტომას შევძლებდი. ლიზი ვედარასოდეს გაიხარებს! კარგი იქნება, თუ შენი კითხვებით მომავალშიც არ დამტვირთავ. ბოლოს და ბოლოს შეწყდება თუ არა წვიმა! მან ისეთი სახე მიიღო, თითქოს ტირილი უნდა დაეწყო.

● თავაზიან ფორმაში (Höflichkeitsform)

Wenn Sie es könnten, würden Sie in Ihrem Land etwas ändern?
 Haben Sie eine Geige? Würden Sie sich eine kaufen?

ხომ არ შეცვლიდით თქვენს ქვეყანაში რაიმეს, (ეს) რომ შეგეძლოთ? გაქვთ ვიოლინო? ხომ არ შეიძენდით?

გ. Konditional II იწარმოება werden-ის Konjunktiv Präteritum-ითა და საულღებელი ზმნის Infinitiv II-თი.

Konditional II = werden - Konjunktiv II + Vollverb - Infinitiv II

Numerus	Person	sagen	bleiben
Singular	ich	würde gesagt haben,	geblieben sein
	du	würdest gesagt haben,	geblieben sein
	er, sie es	würde gesagt haben,	geblieben sein
Plural	wir	würden gesagt haben,	geblieben sein
	ihr	würdet gesagt haben,	geblieben sein
	sie, Sie	würden gesagt haben,	geblieben sein

Konditional II გამოიყენება აგრეთვე როგორც დამოკიდებულ, ასევე დამოუკიდებელ წინადადებაში, რომელშიც მოქმედება არის არარეალური, სავარაუდო, სასურველი:

Würdest du die Lebensmittel gekauft haben?
 Er meinte, er würde das Buch gelesen haben, bevor ich zurückkehre.
 Ich hatte befürchtet, du würdest vor mir eingetroffen sein.

ნაყიდი გექნება პროდუქტები?
 იგი ფიქრობდა, რომ წიგნს მანამდე წაიკითხავდა, ვიდრე მე დავბრუნდებოდი.
 მე შემეშინდა, რომ შენ ჩემზე ადრე ჩამოხვიდოდი.

დ. Konditional-ი წინადადებაში (Konditional im Satz)

● Konditional I (აწმყო - Gegenwart, მომავალი - Zukunft)

Bei solchem Wetter würde ich nicht aus dem Hause gehen.
 ასეთ ამინდში მე გარეთ არ გავიდოდი.
 Hätte ich sie gestern gesehen, so würde ich mich heute glücklich fühlen.
 გუშინ ის რომ მენახა, დღეს თავს ბედნიერად ჩავთვლიდი.

• **Konditional II (ახლო და წინარე წარსული - jetzt oder später Vergangenes)**

Hätte ich mein Problem rechtzeitig gelöst, würde ich froh gewesen sein.
 დროზე რომ გადამეჭრა ჩემი პრობლემა, კმაყოფილი დავრჩებოდი.

Wäre ich gestern früher gekommen, würde ich den Dom vollständig besichtigt haben (ან können)
 გუშინ უფრო ადრე რომ მოვსულიყავი, ტაძარს მთლიანად დავათვალიერებდი.

• **Konditional I ცვლის Konjunktiv Futur I-ს.**

Es wäre gut, wenn du bald fertig werden würdest. კარგი იქნება, თუ შენ მალე მოემზადები.

• **Konditional II ცვლის Konjunktiv Futur II-ს**

Ich würde das Buch zu Ende gelesen haben. წიგნი ბოლომდე მექნება წაკითხული.

• **Konditional I ცვლის Konjunktiv Präteritum-ს.**

Wenn ich Geld hätte, würde ich ein Haus kaufen. ფული რომ მქონდეს, სახლს ვიყიდდი.

• **Konditional II ცვლის Konjunktiv Plusquamperfekt-ს.**

Wenn ich Geld gehabt hätte, würde ich ein Haus gekauft haben. ფული რომ მქონოდა, სახლს ვიყიდდი.

• **Konditional I – II-ით მეტწილად გამოიხატება თავაზიანი მიმართვა, შეკითხვა (Höfliche Aussage, Bitte)**

Diese Ausstellung würde ich nicht empfehlen. (Kond.I) ამ გამოფენის ნახვას მე არ გირჩევდით.

Würden Sie bitte vorausgehen? (Kond.I) წინ ხომ არ წაიწევდით?
 Würden Sie bitte den Platz freimachen? (Kond.I) ადგილს ხომ ვერ დამითმობდით (გაათავისუფლებდით)? (მაგ. თეატრში) რას იტყოდა ბიძია ჰანსი?

Was würde Onkel Hans wohl gesagt haben? (Kond.II) ამ სიტყვას ბებია არასოდეს იხმარდა!
 Dieses Wort würde Großmutter nie benutzt haben! (Kond.II)

<ul style="list-style-type: none"> • Indikativ – თბრობითი (Wirklichkeitsform) • Imperativ – ბრძანებითი (Aufforderungsform/Befehlsform) • Konjunktiv – კავშირებითი (Möglichkeitsform) 	
Mein Ereund spielt Orgel. (Ind.)	ჩემი მეგობარი უკრავს ორღანზე.
Spiel(e) Orgel! (Imp.)	დაუკარი ორღანზე.
Würde ich auch Orgel spielen, dann (Konj.)	მეც რომ ვუკრავდე ორღანზე, მაშინ...

ბრძანებითი კილო (Imperativ)

1. du-Form:	Suche! Sag(e)! Nimm! Gib! Lies! Trage! Setz dich! Steh auf! Zieh(e) dich an!
2. ihr-Form:	Sucht! Sagt! Nehmt! Gebt! Lest! Tragt! Setzt euch! Zieht euch an!
3. Sie-Form:	Suchen Sie! Nehmen Sie! Lesen Sie! Tragen Sie! Setzen Sie sich! Ziehen Sie sich an!
4. Imperativ-werden:	Wirst du wohl still sein!
5. Indikativ-Präsens:	Du gibst jetzt Ruhe!
6. მრ.რ. I პირი:	Bleiben wir hier!
7. Infinitiv:	Aufstehen! Nicht rauchen!
8. Partizip II:	Aufgepasst! Aufgehalten!
9. Sein:	Sei! Seid! Seien Sie! Seien wir!

კავშირებითი კილო (Konjunktiv/Möglichkeitsform)

ზმნის ულღება (Konjugation) ამოსაცნობი ნიშანი (Kennzeichen-e-)

Präs.	ich	habe	-en*	sei	-en	werde	-en	könne	-en	male	-en	gebe	-en
	du	habest	-et	sei(e)st	-et	werd-est	-et	könnest	-et	malest	-et	gebest	-et
	er,sie,es	habe	-en	sei	-en	werde	-en	könne	-en	male	-en	gebe	-en
Prät.	ich	hätte	-en	wäre	-en	würde	-en	könnte	-en	malte	-en	gäbe	-en
	du	hättest	-et	wärest	-et	würdest	-et	könntest	-et	maltest	-et	gäbest	-et
	er,sie,es	hätte	-en	wäre	-en	würde	-en	könnte	-en	malte	-en	gäbe	-en

Perf.	ich	habe gelobt	-en g-t	sei gekommen	-en g-en	habe sehen können	-en sehen können
	du	habest gelobt	-et g-t	sei(e)st gekommen	-et g-en	habest sehen können	-et sehen können
	er,sie,es	habe gelobt	-en g-t	sei gekommen	-en g-en	habe sehen können	-en sehen können
Plusq.	ich	hätte gelobt	-en g-t	wäre gekommen	-en g-en	hätte sehen können	-en sehen können
	du	hättest gelobt	-et g-t	wärest gekommen	-et g-en	hättest sehen können	-et sehen können
	er,sie,es	hätte gelobt	-en g-t	wäre gekommen	-en g-en	hätte sehen können	-en sehen können
Fut. I	ich	werde loben	-en en	werde kommen	-en en	werde sehen können	-en sehen können
	du	werdest loben	-et en	werdest kommen	-en en	werdest sehen können	-et sehen können
	er,sie,es	werde loben	-en en	werde kommen	-en en	werde sehen können	-en sehen können

*ზმნის მრ.რიცხვის დაბოლოებები

Konjunktiv I (präsental) er habe, sei, werde, könne, male, gehe, habe gelobt, sei gekommen, habe sehen können	
Konjunktiv II (präterital) er hätte, wäre, würde, könnte, hätte gelobt, wäre gekommen, hätte sehen können და ა.შ.	
1. Gott sei Dank! (K.I)	მადლობა ღმერთს!
2. Er sagt, dass er keine Zeit dazu habe (K.I).	ის ამბობს, რომ მას საამისო დრო არ აქვს.
3. Ich dachte, er habe gut geschrieben(K.I).	მე მეგონა, მან კარგად დაწერა.
1. Wäre ich doch berühmt! (K.II)	მე რომ ცნობილი ვიყო!
2. Hätten Sie etwas dagegen! (K.II)	წინააღმდეგი ხომ არ იქნებით!
3. Es dürfte im Mai geschehen sein (K.II)	ეს მაისში უნდა მომხდარიყო!

ზმნის დროების დამთხვევა (Zusammenfallen der Tempusformen)

1	Präsens-ს ცვლის	→ Präteritum (er = hätte, wäre, würde, käme, könnte)
2	Präteritum-ს	→ Plusquamperfekt ან Konditional (er = hätte gemacht ან würde machen)
3	Perfekt-ს	→ Plusquamperfekt (er hätte ein Bild gemalt)
4	Futur I-ს	→ Konditional I (er würde laut lesen)
5	Plusquamperfekt-ს	→ Konditional II (Wenn ich Geld gehabt hätte, würde ich ein heues Haus gekauft haben)
6	Futur II-ს	→ Konditional II (Ich würde das Buch gelesen haben)

Konditional I-II (Ersatzform)

Konditional I = werden-Konjunktiv II+Vollverb – Infinitiv I
Würden Sie eine Geige gekauft?
Konditional II = werden-Konjunktiv II + Vollverb – Infinitiv II
Hätte ich mein Problem gelöst, würde ich froh gewesen sein

Konjunktiv-ის დრო (Zeitangabe) რთულ ქვეწყობილ წინდადებაში

ა. პირობითი წინდადება (Bedingungssatz)

ზმნის დროების ურთიერთმიმართება (Zusammenhang)	მთავარი წინდადება (Hauptsatz)	დამოკიდებული წინდადება (Nebensatz)
მთავარსა და დამოკიდებულ წინდადებაში მოქმედება ხდება ახლანდელ დროში (Prät.Konj.)	gäbe ich es dir. (შენ მოგცემდი) ახლა!	← Wenn ich das Buch hätte, (წიგნი რომ მქონდეს)
მთავარსა და დამოკიდებულ წინდადებაში მოქმედება ხდება მომავალში (Konditional I)	würde ich es dir geben. (შენ მოგცემ)	← Wenn ich das Buch haben würde, (წიგნი თუ შევიძინე)
მთავარსა და დამოკიდებულ წინდადებაში მოქმედება ხდება წარსულში (Plusquam. Konj.)	hätte ich es dir gegeben. (შენ მოგცემდი) მაშინ!	← Wenn ich das Buch gehabt hätte, (წიგნი რომ მქონოდა)
მთავარ წინდადებაში მომავალი დროა (Kondit.I ან Prät. Konj.) დამოკიდებულში – წარსული (Plusquam. Konj.)	Ich würde das Buch dir geben, ან Ich gäbe das Buch dir, (შენ მოგცემდი) მომავალი	→ wenn ich es gehabt hätte. (წიგნი რომ შემიძინა)

მთავარსა და დამოკიდებულ წინადადებაში მოქმედება ხდება ახლანდელ დროში. (I Präs./Prät.Konj.)	Er tut so, (ის ისე იქცევა)	als ob er mich nicht sehe (sähe) (თითქოს ვერ მამჩნევდეს)
მთავარ წინადადებაში მოქმედება ხდება ახლანდელ დროში, დამოკიდებულში – წარსულში (Perf/ Plusq. Konj.)	Er tut so, (იგი ისე იქცევა)	als ob er mich nicht gesehen habe/hätte . (თითქოს ვერ შემამჩნია)

4.15 ზმნის მართვა

(Rektion und Valenz/Wertigkeit der Verben)

გერმანულ ენაში მთელ რიგ ზმნებს თან ახლავს დამატება (Ergänzung „შევსება“) წინდებულთ ან მის გარეშე.

დამატების (Ergänzung) ფუნქციას ასრულებს არსებითი სახელი, ნაცვალსახელი, Infinitiv-ი ან დამატება წინდებულთ (ან მის გარეშე). Rektion-ი ახლავს აგრეთვე მთელ რიგ არსებით და ზედსართავ სახელებს. ზმნის, არსებითი სახელის, ზედსართავი სახელის, ზედსართავი სახელისა და მათი ობიექტის ურთიერთზემოქმედებას ეწოდება Rektion-ი.

Rektion-ი შეიძლება იყოს -

ა. დამატება წინდებულთან ერთად (Präpositionalergänzung)(Gen.-Dat. ან Akk.-ის)

ბ. მხოლოდ დამატება გარკვეულ ბრუნვაში (Gen.-Dat. ან Akk.-ში)

ჩვენ სახელმძღვანელოში ყურადღება გამახვილებულია სწორედ პირველზე. რადგან Rektion-ის ქართულ ენაზე თარგმნისას წინდებულის მნიშვნელობა ამ ორ ენაზე ხშირ შემთხვევაში არ ემთხვევა ერთმანეთს.

Rektion-ს წინდებულთ, თუ იგი უსულო არსებით სახელთან დგას, დაესმის კითხვები: worauf? wo- vor? wofür? woran? და ა.შ. თუ არსებითი სახელი სულიერია: auf wen? vor wen? an wen? და ა.შ.

ზმნის Rektion-ი აწესრიგებს წინადადების აგების სქემას (Satzbauplan) და ქმნის მთლანობაში წინადადების სურათს (Satzbild).

4.15.1 ზმნები წინდებულის გარეშე (Verben ohne Präposition)

4.15.1.1 ზმნები Nominativ-ით (Verben mit dem Nominativ)

Nominativ - ბრუნვა ახლავს ზმნებს:

ა. sein, bleiben, werden, heißen

ბ. Passiv-ის ფორმებს: genannt (geheißen, gerufen, getauft, geschimpft) werden

გ. + als

sein (Nom.)- ყოფნა Mein Nachbar ist Künstler. bleiben (Nom.) - დარჩენა Trotz alledem bleibt er mein Konkurrent. genannt werden (Nom.) - დარქმევა, წოდება. Er wurde David der Erbauer gennant. ზმნა+als (Nom.) Sein Sohn kehrte als Sieger in die Heimat zurück.	ჩემი მეზობელი ხელოვანია. მიუხედავად ყოველივე ამისა, იგი ჩემ კონკურენტად რჩება. მას დავით აღმაშენებელი ეწოდა. მისი ვაჟიშვილი სამშობლოში გამარჯვებული დაბრუნდა.
--	--

4.15.1.2 ზმნები Genitiv-ით (Verben mit dem Genitiv)

ზმნის მართვა ობიექტით Genitiv-ში გვხვდება იშვიათად. იგი მოძველებული ფორმაა და მას მიმართავენ მეტწილად პოეზიაში.

<p>gedenken (Gen.)-მოსენიება Am Totensonntag gedenkt man der Toten.</p> <p>bedürfen (Gen.)-მოთხოვნილება Selbst im Augenblick des höchsten Glücks und der höchsten Not bedürfen wir des Künstlers. (I.W.Goethe)</p> <p>entbehren (Gen.)-მოკლება Ihre Behauptungen entbehren jeder Grundlage.</p> <p>(Wege) gehen (Gen.)- ... გზით წასვლა Geh deiner Wege!</p> <p>verlustig gehen (Gen.)- დაკარგვა, კლება. In Paris ist Gabi ihres gesamten Gepäcks verlustig gegangen!</p> <p>spotten (Gen.)- დაცინვა, (რადაცის) ვერ შესრულება Diese Dummheit spottet jeder Beschreibung!</p> <p>es braucht (Gen.)es bedarf (Gen.)-საკიროა Um Kinder zu erziehen braucht es oft nur eines kleinen Fingerzeigs.</p> <p>harren (Gen.)- მოლოდინი Wir harren dessen, was da kommt.</p>	<p>მიცვალებულთა (ხსენების) დღეს იხსენიებენ გარდაცვლილებს.</p> <p>თვით უმაღლესი ბედნიერებისა და უკიდურესი გაჭირვების ჟამს გვაქვს მოთხოვნილება ხელოვნებისა. (ი.ვ. გოეთე)</p> <p>თქვენი მოსაზრებანი ყოველგვარ საფუძველსა მოკლებული.</p> <p>შენ შენი გზით იარე!</p> <p>პარიზში გაბი ჩავიდა ბარგის გარეშე. (მთელი ბარგი დაკარგა)</p> <p>ამ სისულელის აღწერა შეუძლებელია.</p> <p>ბავშვების აღსაზრდელად ხშირად მხოლოდ თითის დაქნევაა საკირო.</p> <p>ჩვენ მოწევნადს ველით.</p>
--	--

• დამოუკიდებელი Genitiv-ი დგას აგრეთვე scheinen, werden, bleiben, sein-ის შემდეგ:

<p>scheinen (Gen)- ჩენა (ჩანს) Noch am morgen schien er guten Mutes.</p> <p>werden (Gen.)- გახდომა ..., und dann wurde er schlechter Laune...</p> <p>bleiben (Gen.)- დარჩენა, შენარჩუნება Bleibe guten Gewissen bei deiner Meinung!</p> <p>sein (Gen.)- ყოფნა, არსებობა Solange du willens bist, wirst du es auch schaffen!</p>	<p>ჯერ კიდევ დილით ხალისიანი ჩანდა.</p> <p>... შემდეგ უგუნებოდ შეიქნა.</p> <p>შეინარჩუნე სუფთა სინდისი შენი შეხედულების ჩამოყალიბებისას!</p> <p>იქამდე, ვიდრე შენი სურვილი იარსებებს, შენ შექმნი (შემოქმედებას).</p>
---	--

4.15.1.3 ზმნები Dativ-ით (Verben mit dem Dativ)

- ა. არსებითი სახელი ან ნაცვალსახელი (პიროვნება) Dativ-ში (Dativ der Person) გვხვდება ისეთ ზმნებთან, რომლებიც გამოხატავენ ადამიანის შეგრძნებებს, მის დამოკიდებულებას სხვადასხვა ვითარებისადმი, საზოგადოებასთან ურთიერთობას, მიდრეკილებებს.

<p>schmecken (Dat.) Schokoladeneis schmeckt ihm am besten.</p> <p>gehören (Dat.)- მიეკუთვნება Wem gehört dieser Pullover?</p> <p>gefallen (Dat.)- მოწონება Porzellanfiguren gefallen mir nicht.</p> <p>stehen (Dat.)- მოხდება Diese Farbe steht dir nicht besonders.</p> <p>passen (Dat.) - მორგება Dieses Abendkleid passt ihr nicht mehr.</p> <p>danken (Dat.)- მადლობის გადახდა Ich danke Ihnen herzlich!</p> <p>fehlen (Dat.)- კლება Ach, du fehlst mir so sehr!</p> <p>helfen (Dat.)- დახმარება Kann ich Ihnen etwas helfen?</p> <p>folgen (Dat.) მიდევნება, ხლება Sie folgte ihm bis nach Texas.</p> <p>vertrauen (Dat.)- ნდობა Sie vertrauen nicht mal ihrem Sohn.</p> <p>nützen (Dat.) საჭიროება, სარგებლობა Überlege, wem die Sache nützt!</p>	<p>შოკოლადის ნაყინი მას ყველაფერზე მეტად ეგემრიელება.</p> <p>ვის ეკუთვნის ეს პულოვერი?</p> <p>ფაიფურის ფიგურები მე არ მომწონს.</p> <p>ეს ფერი შენ მაინცდამაინც არ გიხდება.</p> <p>ეს საღამოს კაბა მას აღარ არგია.</p> <p>გულითად მადლობას გიხდით!</p> <p>ო, როგორ მაკლიხარ შენ მე!</p> <p>შემიძლია რაიმეთი დაგეხმარო?</p> <p>იგი მას ტეხასამდე გაჰყვა.</p> <p>ისინი არ ენდობიან თავიანთ ვაჟიშვილს.</p> <p>იფიქრე, ვის სჭირდება ეს საგანი!</p>
--	---

და ა.შ.

- ბ. სულიერი არსებითი სახელი, ნაცვალსახელი (პიროვნება) Dativ-ში დგას აგრეთვე ზმნებთან თავსართებით (Bestimmungswörter): -bei, -vor, -nach, -ein, -auf, -zu და ა.შ.

<p>beistehen (Dat.)- გვერდში დგომა, დახმარება, მფარველობა Gott steh uns bei!</p> <p>vorlesen (Dat.)- წაკითხვა Liest du mir heute vor, Mama?</p> <p>nachgeben (Dat.)- დათმობა Gib deiner Frau doch nach!</p> <p>einfallen (Dat.)- მოფიქრება, აზრად მოსვლა... Was fällt dir ein!</p> <p>auffallen (Dat.)- თვალში ცემა Ist Ihnen der Mann mit Hut nicht aufgefallen?</p> <p>zusagen (Dat.)- თანხმობა, დაპირება Ich kann euch leider noch nicht zusagen.</p>	<p>ღმერთო დაგვიფარე ჩვენ!</p> <p>წამიკითხავ დღეს, დედა?</p> <p>დაუთმე შენს ცოლს, რა მოხდება!</p> <p>რა აღარ მოგივა აზრად!</p> <p>არ გეცათ თვალში კაცი ქუდით (შლაპით)?</p> <p>სამწუხაროდ, ჯერ არ შემიძლია დაგეთანხმოთ.</p>
--	---

და ა.შ.

გ. Dativ der Person მოუცილებელთავსართიან ზმნასთან „wider“-ით

<p><u>widersprechen</u> (Dat.)- შეპასუხება Widerspruch dem Lehrer nicht! <u>widerstehen</u> (Dat.)- წინააღმდეგობის გაწევა Ich kann ihm einfach nicht widerstehen!</p>	<p>ნუ ეპასუხები მასწავლებელს! მე უბრალოდ წინ ვერ აღვუდგები მას.</p>
---	---

და ა. შ.

დ. რამდენიმე პირნაკლ ზმნასთან es-ით

<p><u>es schmeckt...</u> (Dat.)- ეგემრიელება Martha, es schmeckt ihm nicht! <u>es geht...</u>(Dat.)!-ითარგმნება მხოლოდ გამოთქმებში Es geht mir gut, danke! <u>es tut ... leid</u> (Dat.)- სამწუხაროა Tut es dir nicht leid?! <u>es gelingt ...</u> (Dat.)-მოხერხდება Es will uns einfach nicht gelingen!</p>	<p>მართა, მას არ ეგემრიელა! მე კარგად ვარ, გმადლობთ! არ წუხხარ, განა?! ამას ჩვენ უბრალოდ ვერ მოვახერხებთ!</p>
--	---

და ა. შ.

ე. ე.წ. Der Freie Dativ

<p>Dem Glücklichen schlägt keine Stunde! Juckt dir die Hand? Dies ist mir eine schöne Überraschung!</p>	<p>ბედნიერისთვის არასოდეს დაჰკრავს ვნების საათი! ხელი გექავება? ეს მშვენიერი სიურპრიზია ჩემთვის!</p>
---	--

და ა. შ.

4.15.1.4 ზმნები Dativ-ითა და Akkusativ (Verben mit dem Dativ und Akkusativ)

Dativ der Person ზოგჯერ დგას Akkusativ der Sache-სთან (ანუ არსებითი ან ნაცვალსახელი (საგანი) Akkusativ-ში.

ა. ძირეულ ან ნაწარმოებ ზმნებთან

<p><u>zeigen</u> (Dat.+Akk.)-ჩვენება Arian zeigt mir (Dat.) seine Schmetterlingsammlung (Akk.)</p> <p><u>reichen</u> (Dat.+Akk.)-გაწვდა Reich mir (Dat.) die Hand (Akk.), mein Schatz!</p> <p><u>schicken</u> (Dat.+Akk.)-გაგზავნა Morgen schicken wir Ihnen (Dat.) die Gutscheine (Akk.)</p> <p><u>rauben</u> (Dat.+Akk.)-წართმევა Sie raubt ihm (Dat.) die letzte Hoffnung (Akk.)!</p> <p><u>leihen</u> (Dat.+Akk.) თხოვება Könnt ihr uns (Dat.) euren Kinderwagen (Akk.) leihen?</p> <p><u>schenken</u> (Dat.+Akk.)-ჩუქება Sie schenkt ihm (Dat.) eine bunte Krawatte (Akk.).</p> <p><u>sagen</u> (Dat.+Akk.)-თქმა Er sagt dir (Dat.) sein Geheimnis (Akk.) sicher nicht!</p> <p><u>liefern</u> (Dat.+Akk.)-მიწოდება, გაგზავნა Das Geschäft lieferte ihnen (Dat.) die Waren (Akk.)</p> <p><u>bringen</u> (Dat.+Akk.)-მოტანა Ich bringe euch (Dat.) den Wagen (Akk.)</p> <p><u>geben</u> (Dat.+Akk.)-მიცემა/მოცემა Warum gebt ihr (Nom.) ihr (Dat.) nicht euren Schlüssel (Akk.)?</p>	<p>არიანი მიჩვენებს თავის პეპელების კოლექციას.</p> <p>გამომიწოდე ხელი, ჩემო ძვირფასო!</p> <p>ხვალ გამოგიგზავნით ტალონებს.</p> <p>იგი მას უკანასკნელ იმედს ართმევს!</p> <p>შეგიძლიათ, თქვენი საბავშვო ეტლი გვათხოვოთ?</p> <p>ის მას ფერად ჰალსტუხს ჩუქნის.</p> <p>ის თავის საიდუმლოს შენ ნამდვილად არ გეტყვის!</p> <p>საწარმომ მათ საქონელი მიაწოდა.</p> <p>მე მოგიტანთ თქვენ ეტლს.</p> <p>რატომ თქვენს გასაღებს არ მისცემთ მას?</p> <p style="text-align: right;">და ა.შ.</p>
---	---

ბ. ზმნებთან მოცილებადი თავსართებით bei-, vor-, nach-, an-, auf-, zu- და სხვა.

<p><u>beifügen</u> (Dat.+Akk.)-დართვა, დამატება Ines fügt dem Päckchen eine Weihnachtskarte bei.</p> <p><u>vortragen</u> (Dat.+Akk.)-წაკითხვა (წაუკითხა), მღერა (უმღერა) Er hat uns das ganze Gedicht vorgetragen.</p> <p><u>nachsehen</u> (Dat.+Akk.)-მიტევა, ნახვა-შემოწმება. Wir haben ihm diesen Fehler nachgesehen.</p> <p><u>anbieten</u> (Dat.+Akk.)-შეთავაზება Darf ich Ihnen eine Tasse Tee anbieten?</p> <p><u>aufschließen</u> (Dat.+Akk.)-გაღება Warte kurz, dann schließe ich dir die Tür auf!</p> <p><u>zusenden</u> (Dat.+Akk.)-გაგზავნა Den Brief sende ich dir später zu.</p>	<p>ინესი პაკეტს საშობაო ბარათს დაურთავს.</p> <p>მან ჩვენ მთელი ლექსი წაგვიკითხა.</p> <p>ჩვენ მას ეს შეცდომა ვაპატიეთ.</p> <p>შეიძლება, ფინჯანი ჩაი შემოგთავაზოთ?</p> <p>ცოტა მოითმინე და გაგიღებ კარს.</p> <p>წერილს მოგვიანებით გამოგიგზავნი.</p> <p style="text-align: right;">და ა.შ.</p>
--	--

გ. ზმნებთან მოუცილებადი თავსართებით be-, ge-, er-, ver-, zer- და სხვა.

<p>bereiten (Dat.+Akk.)-მომზადება Ich bereite Ihnen schnell eine Tasse Kaffee.</p>	<p>მე სწრაფად მოგიმზადებთ ფინჯან ყავას</p>
<p>gestatten (Dat.+Akk.)-ნების დართვა Gestatten Sie mir eine Bitte!</p>	<p>ნება მიბოძეთ, ერთი რამ გთხოვოთ!</p>
<p>erlauben (Dat.+Akk.)-ნების დართვა Wir erlauben unserem Sohn diesen Kinobesuch nicht.</p>	<p>ჩვენ არ ვაძლევთ ჩვენს ვაჟიშვილს კინოში წასვლის უფლებას (ამ ფილმის ნახვის)</p>
<p>verbieten (Dat.+Akk.)-აკრძალვა Ich verbiete dir diesen Tonfall!</p>	<p>მე გიკრძალავ, ასეთი ტონით ლაპარაკს!</p>
<p>verzeihen (Dat.+Akk.)-პატიება Verzeihst du mir meine Ungeschicklichkeit?</p>	<p>მაპატიებ ჩემს მოუქნელობას?</p>
<p>versprechen (Dat.+Akk.)-დაპირება, აღთქმა Er versprach ihr den Himmel auf Erden.</p>	<p>მან აღუთქვა ცა და დედამიწა. („ცის ჩამოტანა“) და ა.შ.</p>

დ. ზოგჯერ Akkusativ-ს ცვლის Infinitiv „zu“-თი, ინფინიტივური ჯგუფი ან დამოკიდებული წინადადება.

<p>Er versprach mir, vorbeizukommen. Sie befahl den Kindern, um sechs Uhr zu Hause zu sein.</p>	<p>ის დაპირდა, რომ შემომვივლიდა. მან ბავშვებს უბრძანა, ექვსისთვის შინ ყოფილიყვნენ.</p>
<p>Ich verzeihe dir, dass du gelogen hast. Ich verzeihe dir, gelogen zu haben.</p>	<p>მიპატიებია შენი ტყუილი (რომ მოიტყუე). მიპატიებია შენი ტყუილი. და ა.შ.</p>

ე. ზოგიერთ რეფლექსურ ზმნასთან გარდა მისი ნაცვალსახელისა „sich“ „Akkusativ-ში, დგას Dativ der Person ან Dativ der Sache.

<p>sich anvertrauen (Dat.)-ნდობა, დაყრდნობა Du kannst dich mir problemlos anvertrauen!</p>	<p>შენ შეგიძლია მე უპრობლემოდ დამეყრდნო.</p>
<p>sich widersetzen (Dat.)-წინააღმდეგობა, შეცვლა, გვერდის ავლა Junge Autofahrer widersetzen sich gern der Straßenverkehrsordnung.</p>	<p>ახალგაზრდა მძღოლები არად დაგიდევენ მოძრაობის წესებს.</p>
<p>sich widmen (Dat.)-მიძღვნა (საკუთარი თავის) Ich widme mich der Hausarbeit nur ungern.</p>	<p>საოჯახო საქმეებს უხალისოდ ვაკეთებ. და ა.შ.</p>

4.15.1.5 ზმნები Akkusativ-ით (Verben mit dem Akkusativ)

ა. ყველა გარდამავალ ზმნას ახლავს Akkusativ-ი.

<p>finden (Akk.)-პოვნა Lisa fand einen goldenen Ring.</p> <p>erfinden (Akk.)-გამოგონება Wer hat das Rad erfunden?</p> <p>rufen (Akk.)-ძახილი Der Vater ruft seinen Sohn.</p> <p>anrufen (Akk.) -დარეკვა Wann rufst du mich an?</p> <p>essen (Akk.)-ჭამა, მირთმევა Er aß eine Banane und einen Keks.</p> <p>trinken (Akk.)-სმა Diesen Wein trinken wir nicht.</p> <p>füttern (Akk.)-დაპურება Der Bauer füttert die Hühner.</p> <p>beißen (Akk.)-კბენა Der Hund hat den Jungen gebissen.</p> <p>ernten (Akk.)-მოსავლის აღება Heutzutage erntet eine Maschine das Getreide.</p> <p>treffen (Akk.)-შეხვედრა Flavius traf seinen Freund.</p> <p>kaufen (Akk.)-ყიდვა Ich kaufte einen Wagen.</p> <p>nehmen (Akk.)-აღება Diese Tasche nehme ich!</p> <p>waschen (Akk.)-რეცხვა Er wäscht seine Wäsche selber.</p> <p>lesen (Akk.) -კითხვა Hast du die heutige Zeitung gelesen?</p> <p>schreiben (Akk.)-წერა Sie schreibt einen Brief.</p> <p>haben (Akk.)-ქონა, ყოლა Er hat einen Hund</p>	<p>ლიზამ ოქროს ბეჭედი იპოვა.</p> <p>ვინ გამოიგონა ბორბალი?</p> <p>მამა თავის ვაჟიშვილს ეძახის.</p> <p>როდის დამირეკავ?</p> <p>მან ბანანი და კექსი მიირთვა.</p> <p>ამ ღვინოს ჩვენ არ დავლევთ.</p> <p>გლეხი ქათმებს აპურებს.</p> <p>ძაღლმა ბიჭს უკბინა.</p> <p>დღეს მარცვლეულის მოსავალს მანქანა იღებს.</p> <p>ფლავიუსი თავის მეგობარს შეხვდა.</p> <p>მე ვიყიდე მანქანა.</p> <p>ამ ჩანთას მე ავიღებ!</p> <p>ის თავის სარეცხს თვითონ რეცხავს.</p> <p>წაიკითხე დღევანდელი გაზეთი?</p> <p>ის წერილს წერს.</p> <p>მას ჰყავს ძაღლი.</p> <p style="text-align: right;">და ა.შ.</p>
--	--

ბ. ზოგჯერ Akkusativ-ს ცვლის Infinitiv „zu“-თი ან მის გარეშე, ინფინიტივური ჯგუფი, ან დამოკიდებული წინადადება.

<p>Matthias weiß sich zu amüsieren.</p> <p>Er versucht einzuschlafen.</p> <p>Rosa geht spielen.</p> <p>Maike lernt töpfern.</p> <p>Er verstand es, mich zu überzeugen.</p> <p>Er vergaß, den Strom abzustellen.</p> <p>Ich wünsche, nicht gestört zu werden!</p> <p>Ich liebe es, die Tage im Freien zu verbringen.</p> <p>Ich mag es nicht, wenn man lügt.</p>	<p>მატიასს შეუძლია თავი გაირთოს.</p> <p>იგი ჩაძინებას ცდილობს.</p> <p>როზა მიდის სათამაშოდ.</p> <p>მაიკე სწავლობს მეთუნის საქმიანობას.</p> <p>მას შეუძლია ჩემი დარწმუნება.</p> <p>მას დენის გამორთვა დაავიწყდა.</p> <p>არ მინდა ხელი შემეშალოს!</p> <p>მე მიყვარს დღის გატარება ღია ცის ქვეშ.</p> <p>არ მიყვარს, როცა ცრუობენ.</p> <p style="text-align: right;">და ა.შ.</p>
--	--

გ. ბევრი პირნაკლი ზმნა დგას წინადადებაში Akkusativ-ით, ასევე „es gibt“.

<p>Es friert mich. Es freut mich, wenn du kommst. Dieser Kauf reut uns nicht. Dieses Ergebnis wundert ihn. Es gibt keinen Zucker mehr. Es wird Schnee geben. Diese Manieren gab es früher nicht.</p>	<p>ვიყინები. მიხარია, როცა შენ მოდიხარ. არ ვნანოთ ამის ყიდვას („ამ შენაძენს“). ეს შედეგი მას აოცებს. შაქარი აღარ არის. მოთოვს. ეს მანერები ადრე არ არსებობდა.</p>
--	---

და ა.შ.

დ. Akkusativ-ი გარემოების ფუნქციით პასუხობს კითხვებს: **wie viel?** (რამდენი?) **wie weit?** (რამდენად?) **wie oft?** (რა სიხშირით) **wie lange?** (რამდენ ხანს?) **wohin?** (საითკენ?)

<p>Maiers haben drei Kinder. Der Everest misst mehr als 8000 Meter. Fahren Sie einen Kilometer, dann geht es links ab. Üben Sie dreimal täglich! Wir bleiben den ganzen Winter. Ich habe eine dreiviertel Stunde gewartet! Wir gehen den Berg hinab.</p>	<p>მაიერის ოჯახს სამი შვილი ჰყავს. ევერესტი 8000 მეტრზე მაღალია. გაიარეთ კილომეტრი, შემდეგ მარცხნივ გაუხვიეთ. ივარჯიშეთ სამჯერ დღეში! ჩვენ მთელი ზამთრის განმავლობაში დავრჩებით. მე ორმოცდახუთი წუთი ვიცადე! ჩვენ ავდივართ მთაზე.</p>
---	--

და ა.შ.

4.15.1.6 ზმნები ორმაგი Akkusativ-ით (Verben mit doppeltem Akkusativ)

ა. ზოგიერთი ზმნა, როგორცაა „abfragen“ (გამოკითხვა), „fragen“ (შეკითხვა), „lehren“ (სწავლება), „heißen“, „nennen“ (დარქმევა), შეიძლება იდგეს ორმაგი ბრუნვით - Akkusativ der Person, Akkusativ der Sache (Doppelter Akkusativ), ზოგჯერ წინდებულით. ზმნას „kosten“ (ღირს) შეიძლება ახლდეს Dativ ან Akusativ der Person-ი.

<p>abfragen (2 Akk)-გამოკითხვა Soll ich dich die Vokabeln abfragen?</p>	<p>გამოგკითხო სიტყვები?</p>
<p>fragen (2 Akk.)-კითხვა Ich frage ihn nur die einfachsten Sachen.</p>	<p>მე მას მხოლოდ მარტივ კითხვებს ვუსვამ.</p>
<p>bitten (2 Akk.)-თხოვნა Er bittet mich schon die ganze Zeit!</p>	<p>რამდენი ხანია მთხოვს მე (რალაცას)!</p>
<p>lehren (2 Akk.)-სწავლება Er hat dich die Sprichwörter gelehrt.</p>	<p>მან გასწავლა შენ ანდაზები.</p>
<p>heißen/nennen (2 Akk.) Man heißt/nennt ihn einen Taugenichts.</p>	<p>მას უსაქმურს ეძახიან.</p>
<p>kosten (2Akk.) - ღირებულება (ღირს) Diese Sache kostet mich große Überwindung. Das neue Auto kostet sie ein Vermögen. Die Einladung hat mich einen Hunderter gekostet.</p>	<p>ეს საქმე ჩემგან დიდ ძალმოსილებას მოითხოვს. ეს მანქანა მას ერთობ ძვირი უჯდება. ეს მიპატივება მე ერთი „ასიანი“ დამიჯდა.</p>

- ბ. რეფლექსური ზმნების უმეტესობას აქვს ორი Akkusativ-ი: ერთი რეფლექსური ნაცვალსახელი „sich“ და მეორე Akkusativ-ი, როგორც ობიექტი (Ergänzung); ან „sich“-ი და ობიექტი (Ergänzung) Akk-ში წინდებულთ, ან Dat.-ში წინდებულთ.

sich gedulden (2 Akk.)-მოთმენა Isolde geduldete sich vier Wochen lang.	იზოლდა ოთხი კვირა ითმენდა.
sich weigern (2Akk.)-წინააღმდეგობის გაწევა Ich weigerte mich, ihn zu sehen.	მე მისი ნახვის წინააღმდეგი ვიყავი.
sich erinnern an (Akk.)-მოგონება Erinnert ihr euch an sie?	იგონებთ თქვენ მას?
sich bedanken für (Akk.)-მადლობის გადახდა Ich bedanke mich für Ihre Aufmerksamkeit!	მადლობას მოგახსენებთ ყურადღებისათვის.
sich sehnen nach (Dat.)-მონატრება Ich sehne mich so sehr nach dir!	მე ისე ძალიან მენატრები!

- გ. ორმაგი Akkusativ-ის მეორე ბრუნვა ზოგჯერ დაირთავს „als“-ს ან „für“-ს.

annehmen als (2Akk.)-მიღება, აღქმა Wir nehmen ihn als unseren zweiten Sohn an.	ჩვენ მას ჩვენს მეორე ვაჟიშვილად აღვიქვამთ.
rühmen als (2Akk.)-ქება, ამალღება Man rühmt sie als beste Sportlerin des Jahres.	იგი წლის საუკეთესო სპორტსმენის სიმალღემდე აჰყავთ.
preisen als (2Akk.)-განდიდება Sie preisen Gott als Hirten der Menschheit.	ისინი ადიდებან ღმერთს, როგორც კაცობრიობის მწყემსს.
halten für (2Akk.)-მიჩნევა Der Chef hält sie nicht für eine Koryphäe.	ხელმძღვანელი მას დიდ მოღვაწედ არ მიიჩნევს. და ა.შ.

- დ. მეორე Akkusativ-ი შეიძლება იყოს Infinitiv „zu“-ს გარეშე. ამ კონსტრუქციას უწოდებენ „a.c.i“ (ლათ. Accusativus cum infinitivo).

lehren („a.c.i“)-სწავლება Er lehrt seinen Sohn schreiben.	იგი თავის ვაჟიშვილს წერას ასწავლის.
heißen („a.c.i“)-დარქმევა, მსუბუქი ბრძანება Heiß mich nicht reden, heiß mich schweigen! (Goethe)	მიბრძანე დუმილი, ნუ მომთხოვ ამბობას! (გოეთე)
lassen („a.c.i“) აქ: დამხმარე ზმნა Oh Gott, lass ihn gesund zurückkommen!	ო, ღმერთო, ჯანმრთელი დააბრუნე!
machen („a.c.i“)-მოგვრა, ქმნა Seine Ideen machen mich lächeln.	მისი იდეები ღიმილს მგვრიან.
sehen („a.c.i“)-ნახვა Wir sahen das Flugzeug abstürzen.	ჩვენ დავინახეთ თვითმფრინავის ვარდნა.
fühlen („a.c.i“)-გრძნობა Ich fühle den Frühling kommen.	მე ვგრძნობ გაზაფხულის მოახლოებას. და ა.შ.

4.15.1.7 ზმნები Akkusativ-ითა და Genitiv-ით (Verben mit dem Akkusativ und Genitiv)

- ა. ზოგერთ ზმნას მართავს Akkusativ der Person (პიროვნება) და Genitiv der Sache (საგანი) რომელსაც დაესმის კითხვა „wessen“?

<p>entheben - ჩამოშორება, გათავისუფლება სამსახურიდან Man enthebt den Vorsitzenden aller seiner Ämter.</p> <p>entkleiden-გაშიშვლება, აყრა Der Präsident entkleidete mich aller meiner Würden.</p> <p>beschuldigen-დადანაშაულება berichtigen- გამართლება Man beschuldigt (=berichtigt) ihn der Heiratsschwindelei.</p> <p>berauben-ძარცვა, წართმევა In Rom hat sie jemand ihrer ganzen Habe beraubt!</p> <p>würdigen-ღირსად მიჩნევა, დაფასება Er würdigte das Publikum keines Dankes.</p>	<p>თავმჯდომარე ჩამოაშორეს მის ყველა ორგანიზაციას.</p> <p>პრეზიდენტმა ყველა ჩემი წოდება ამყარა.</p> <p>მას ადანაშაულებენ (ამართლებენ) ქორწინებასთან დაკავშირებულ გაუგებრობაში.</p> <p>რომში მას ვიღაცამ მთელი მისი ავლა-დიდება წაართვა.</p> <p>მან პუბლიკას მადლობა არ აღირსა.</p> <p style="text-align: right;">და ა.შ.</p>
--	---

- ბ. ასევე რეფლექსურ ზმნებთან:

<p>sich besinnen-გონს მოსვლა, განსჯა Er basann sich schnell eines Besseren.</p> <p>sich vergewissern-დადასტურება, დამტკიცება Die Chefin vergewissert sich der Kompetenz ihres Teams.</p> <p>sich entsinnen-გახსენება Ich kann mich keines Fehlers entsinnen.</p> <p>sich enthalten-თავის შეკავება Enthalte dich jeglichen Kommentars!</p>	<p>იგი სწრაფად მოეგო გონს.</p> <p>ხელმძღვანელმა დაამტკიცა თავისი გუნდის კომპეტენტურობა.</p> <p>მე ვერცერთ შეცდომას ვერ ვიხსენებ.</p> <p>თავი შეიკავე რაგინდარა კომენტარისაგან!</p> <p style="text-align: right;">და ა.შ.</p>
---	--

- გ. აგრეთვე ზოგერთ პირნაკლ ზმნასთან

<p>es dauert - შებრალება Dauert es dich dieses Jungen nicht?</p>	<p>არ გებრალება ეს ყმაწვილი?</p> <p style="text-align: right;">და ა.შ.</p>
---	--

4.15.2 ზმნები წინდებულობით (Verben mit Präposition)

4.15.2.1 ზმნები Dativ წინდებულობით (Verben mit Dativ-Präposition)

ზმნებს წინდებულებით: vor, von, mit zu, nach, bei, aus, unter - მოსდევს Dativ- ბრუნვა (ყოველთვის); ზოგჯერ ზმნებსაც წინდებულებით - an, in. (იხ. 8.4.2.2).

<p>erschrecken vor (Dat.)-შიში Die kleine Ida erschrickt vor dem Hund.</p>	პატარა იდას ძაღლის ეშინია.
<p>sich hüten vor (Dat.)-გაფრთხილება Hüte dich vor den unbekannten Früchten des Waldes!</p>	უფრთხილდი ტყის უცნობ ხილს.
<p>schwärmen von (Dat.)-ოცნება Sie schwärmt von der Reise ins Ausland.</p>	იგი ოცნებობს საზღვარგარეთ მოგზაურობაზე.
<p>sich erholen von (Dat.)-დასვენება, გონს მოსვლა. Ich muss mich vom Urlaub erholen!</p>	მინდა შევებულების მერე გონს მოვიდე.
<p>zögern mit (Dat.)-ყოყმანი Er zögert noch mit der Entscheidung.</p>	იგი ვერ იღებს გადაწყვეტილებას (ყოყმანობს).
<p>sich begnügen mit (Dat.)-დაკმაყოფილება Sie will sich nicht mit der schlechteren Note begnügen.</p>	მას არ სურს უამურ ნოტზე შეწყვიტოს საუბარი (ნათქვამით დაკმაყოფილდეს).
<p>dienen zu (Dat.)-სამსახური Dieses Gerät dient zur Kaffeebereitung.</p>	ეს მოწყობილობა ყავის მოსამზადებლად გამოიყენება („ამას ემსახურება“).
<p>zählen zu (Dat.)-მიკუთვნება Er zählt zu den besten Schachspielern der Welt.</p>	იგი მიეკუთვნება მსოფლიოს საუკეთესო მოჭადრაკეთა რიცხვს.
<p>suchen nach (Dat.)-ძებნა Sie sucht nach ihrem Schlüssel.</p>	იგი თავის გასაღებს ეძებს.
<p>greifen nach (Dat.)- შეხება, ჩავლება, მიწვდომა Wer möchte nicht nach den Sternen greifen?!</p>	ვის არ უნდა ვარსკვლავებს მისწვდეს?!
<p>helfen bei (Dat.)-დახმარება Lisa hilft bei der Gartenarbeit.</p>	ლიზამ იცის დახმარება ბაღში მუშაობისას.
<p>bestehen aus (Dat.)-შედგენა (შედგება) Das Frühstück besteht aus einem Butterbrötchen und einer Tasse Kaffee.</p>	საუზმე შედგება კარაქიანი ფუნთუშისა და ფინჯანი ყავისაგან.
<p>leiden unter (Dat.)- წუხილი, ტანჯვა Andreas leidet unter seinem Chef.</p>	ანდრეასს უჭირს უფროსის წნეხის ატანა.
<p>sich beteiligen an (Dat.)- მონაწილეობის მიღება Wir beteiligen uns an dem Fest.</p>	ჩვენ ვმონაწილეობთ ზეიმში.
<p>sich irren in (Dat.)- შეცდომა (შეცდა) Ich habe mich in den Details geirrt.</p>	მე შევეცდი დეტალებში.

და ა.შ.

4.15.2.2 ზმნები Akkusativ-ის წინდებულთ (Verben mit Akkusativ-Präposition)

ზმნებს წინდებულებით: auf, über, für, gegen, um მოსდევს Akkusativ- ბრუნვა, ზოგჯერ ზმნებსაც წინდებულებით in და an (იხ.8.4.2.3).

<p><u>vertrauen auf</u> (Akk.)-ნდობა Wir vertrauen nicht mehr auf den Wetterbericht.</p>	<p>ჩვენ აღარ ვენდობით ამინდის პროგნოზს.</p>
<p><u>sich verlassen auf</u> (Akk.)-დაყრდნობა Wir hätten uns nicht auf sein Wort verlassen sollen!</p>	<p>ჩვენ არ უნდა დაყრდნობოდით მის სიტყვას!</p>
<p><u>lachen über</u> (Akk.)-გაცინება Über diesen Witz kann man kaum lachen!</p>	<p>ამ ხუმრობაზე ვერ გაცინებ!</p>
<p><u>sich wundern über</u> (Akk.)-აღფრთოვანება Ich wundere mich über diesen Kerl nicht mehr!</p>	<p>ეს სუბიექტი მე ვეღარ აღმაფრთოვანებს!</p>
<p><u>sorgen für</u> (Akk.)-ზრუნვა Wer sorgt für deine kleinen Geschwister?</p>	<p>ვინ ზრუნავს შენს პატარა და-ძმაზე?</p>
<p><u>sich entscheiden für</u> (Akk.)-გადაწყვეტა Tobias hat sich für das Physikstudium entschieden.</p>	<p>ტობიასმა გადაწყვიტა ფიზიკა შეესწავლა.</p>
<p><u>sich wehren gegen</u> (Akk.)-თავის დაცვა Gegen diese Willkür muss man sich wehren!</p>	<p>ამ თვითნებობისაგან თავის დაცვაა საჭირო!</p>
<p><u>trauern um</u> (Akk.)-გლოვა Er trauert um seinen Bruder.</p>	<p>იგი თავის ძმას იგლოვს.</p>
<p><u>streiten um</u> (Akk.)-დავა, ჩხუბი Kinder streiten auch um ein Stück Schokolade.</p>	<p>ბავშვები შოკოლადის ერთი ნატეხისთვისაც ჩხუბობენ.</p>
<p><u>sich bewerben um</u> (Akk.) - განცხადების შეტანა, ცდა ადგილის მოსაპოვებლად (სამსახ. სასწავლ.). Wir bewerben uns bei ihrer Firma um eine Stellung.</p>	<p>ჩვენ შემოვიტანეთ განცხადება თქვენს ფირმაში ადგილის მოსაპოვებლად.</p>
<p><u>sich verwandeln in</u> (Akk.)-გადაქცევა Ich würde mich gern in einen Vogel verwandeln.</p>	<p>სიამოვნებით გადავიქცეოდი ფრინველად!</p>
<p><u>sich gewöhnen an</u> (Akk.)-მიჩვევა Hast du dich an das Klima gewöhnt?</p>	<p>მიეჩვიე კლიმატს?</p>

და ა.შ.

4.15.2.3 ზმნები რამდენიმე წინდებულთ (Verben mit mehreren Präpositionen)

ა. ერთი და იგივე ზმნა სხვადასხვა წინდებულთ, ერთნაირი მნიშვნელობით.

<p>{ <u>sich freuen über</u> (Akk.)-გახარება (წარსული) { <u>sich freuen auf</u> (Akk.)-გახარება (მომავალი) Ich freue mich über deine bestandene Aufnahmeprüfung. Die Kinder freuen sich auf die Ferien.</p>	<p>მიხარია, რომ მისაღები გამოცდა შენ (უკვე) ჩააბარე. ბავშვებს ახარებს (მომავალი) არდადეგები. და ა.შ.</p>
--	--

ბ. ზოგ შემთხვევაში ერთსა და იმავე ზმნას სხვადასხვა წინდებულთ განსხვავებული მნიშვნელობა გააჩნია.

<p>{ <u>j-n. halten für</u> (Akk.) - ჩათვლა, მიჩნევა { <u>etw. halten von</u> (Dat.) - წარმოდგენის ქონა (ცოდნა) Ich halte ihn für meinen besten Freund. Er hält nichts von modernen Architektur.</p> <p>{ <u>handeln mit</u> (Dat.)- ქმედება (მუშაობა) { <u>handeln von</u> (Dat.)- მოთხრობა (-შესახებ) { <u>sich handeln um</u> (Akk.)- საქმე ეხება Die Ambachers handeln mit Elektrogeräten. Dieses Buch handelt vom Indochinakrieg. Es handelt sich hierbei um ein Missverständnis.</p>	<p>მე მას ჩემ საუკეთესო მეგობრად ვთვლი. მას თანამედროვე არქიტექტურის არაფერი გაეგება.</p> <p>ამბახერები ელექტროხელსაწყოებით მუშაობენ. წიგნი მოგვითხრობს ინდოჩინეთის ომის შესახებ. აქ საქმე ეხება გაუგებრობას. და ა.შ.</p>
--	---

4.15.2.4 Rektion-ი ორი დამატებით (Zweiwertige Verben)

<p><u>j.m gratulieren zu</u> (Dat.) - მილოცვა Wir gratulieren dir zum Geburtstag!</p> <p><u>j.m erzählen von</u> (Dat.) - მოთხრობა, მოყოლა Du hast mir noch nichts von deinem Urlaub in Spanien erzählt.</p> <p><u>j.m helfen bei</u> (Dat.) - დახმარება Kann ich Ihnen bei dieser Arbeit helfen?</p> <p><u>j.n fragen nach</u> (Dat.) - შეკითხვა Der Fremde fragte mich nach dem Weg.</p> <p><u>j.n überzeugen von</u> (Dat.) - დარწმუნება Er hat seine Mutter von der Notwendigkeit der Operation überzeugt.</p> <p><u>j.n erkennen an</u> (Dat.) - ამოცნობა, ცნობა Ich habe ihn an den Augen erkannt.</p> <p><u>j.m antworten auf</u> (Akk.) - პასუხის გაცემა Hansi antwortet dem Lehrer nicht auf seine Frage.</p> <p><u>j.n erinnern an</u> (Akk.) - მოგონება Er erinnert mich an meinen Großvater.</p> <p><u>j.n bitten um</u> (Akk.) - თხოვნა Mein Freund bat mich um Hilfe.</p>	<p>ჩვენ გილოცავთ (შენ) დაბადების დღეს!</p> <p>შენ ჯერ არაფერი მოგიყოლია ჩემთვის შენი ესპანეთში გატარებული შვებულების შესახებ.</p> <p>შემიძლია ამ საქმეში დაგეხმაროთ?</p> <p>უცნობმა მთხოვა გზა მიმესწავლებინა. (შეკითხვა)</p> <p>მან დაარწმუნა დედამისი ოპერაციის გაკეთების აუცილებლობაში.</p> <p>მე იგი თვალებით ვიცანი.</p> <p>ჰანსი არ პასუხობს მასწავლებლის შეკითხვას.</p> <p>ის ბაბუას მაგონებს.</p> <p>ჩემმა მეგობარმა დახმარება მთხოვა. და ა.შ.</p>
--	---

4.15.2.5 Rektion-ი სამი დამატებით (Dreiwertige Verben)

<p><u>wünschen</u> - სურვილი (უსურვა) Ich wünsche dir alles Gute für das Examen.</p> <p><u>nehmen</u> - აღება Er nimmt mit beiden Händen einen Stapel Bücher aus dem Regal.</p> <p><u>geben</u> - მიცემა Ich gebe dem Kind ein Spielzeug in die Hand.</p> <p><u>legen</u> - დადება Sie legt dem Gast eine kleine Schokolade auf das Kopfkissen.</p> <p><u>schreiben</u> - წერა Die Firma ABC schreibt den Kunden einen Brief wegen der Rabattaktion.</p>	<p>გისურვებ წარმატებას გამოცდაზე.</p> <p>იგი თაროდან ორივე ხელით რამდენიმე წიგნს იღებს.</p> <p>მე (ხელში) ვაძლევ ბავშვს სათამაშოს.</p> <p>იგი სტუმარს ბალიშზე უდებს პატარა შოკოლადს.</p> <p>ფირმა ABC წერილს უგზავნის მყიდველს ფასდაკლების აქციის გამო.</p>
--	---

და ა.შ.

(მაგ. პირველ წინადადებაში - 3 დამატება: dir, alles Gute, für das Examen...)

4.15.2.6 ორმაგი მართვა (Doppelrektion)

ზოგიერთი ზმნა მოითხოვს ერთდროულად ორმაგ Rektion-ს, მაგ. **reden mit ... über** - (საუბარი ვინმესთან რაღაცის შესახებ). ზოგიერთს აქვს ხან ერთი, ხან მეორე წინდებული. მაგ. **sich freuen... über (Akk.)**-ით იხმარება უკვე ჩავლილი მოქმედების გამოსახატავად; **sich freuen auf (Akk.)**-ით გამოიყენება იმ ზმნასთან, რომელიც მომავალ დროს ასახავს, ზმნის მნიშვნელობა ერთი და იგივეა.

ა. ზმნა + 2 წინდებული: Dativ-ი და Akkusativ-ი

<p><u>diskutieren mit (Dat.) über (Akk.)</u>-დიკუსია, დავა, ბჭობა Wir diskutierten mit den Freunden über die Ausstellung.</p> <p><u>sprechen mit (Dat.) über (Akk.)</u>-საუბარი Sie sprechen mit dem Leiter über den Silvesterabend.</p> <p><u>verhandeln mit (Dat.) über (Akk.)</u>-მოლაპარაკება Wir verhandeln mit ihm über die Sommerakademie.</p> <p><u>sich bedanken bei (Dat.) für (Akk.)</u>-მადლობის გადახდა Wir bedanken uns bei ihr für den freundlichen Empfang.</p> <p><u>sich informieren bei (Dat.) über (Akk.)</u> -ინფორმაციის მიღება Informieren Sie sich bei der Botschaft über das Visum!</p> <p><u>sich beschweren bei (Dat.) über (Akk.)</u>-ჩივილი Bei wem kann ich mich über den nächtlichen Lärm beschweren?</p>	<p>ჩვენ მეგობრებთან ერთად ვბჭობდით გამოფენის შესახებ.</p> <p>ისინი საუბრობდნენ ხელმძღვანელთან ერთად სილვესტერზე (ახალი წლის შეხვედრა)</p> <p>ჩვენ მასთან ერთად საზაფხულო აკადემიის შესახებ მოვილაპარაკებთ.</p> <p>ჩვენ მადლობას ვუხდით მას მეგობრული მიღებისათვის.</p> <p>ინფორმაცია ვიზის შესახებ მიიღეთ საელჩოში!</p> <p>ვისთან შეიძლება ვიჩივლო დამ-დამობით ხმაურის გამო.</p>
--	--

და ა.შ.

4.15.3 ზმნები და ნაცვალსახელი-ზმნიზებები (Verben und Pronominaladverben)

წინდებულს, რომელიც ზმნას მართავს, უმეტესად იმ შემთხვევაში, თუ შემდეგ დამოკიდებული წინადადება დგას, ენაცვლება ნაცვალსახელი-ზმნიზება (იხ.6.4.3).

<p>sprechen über (Akk.)-ლაპარაკი, საუბარი Wir sprechen über die Zukunft. Worüber spricht ihr? Wir sprechen darüber, wie es weitergehen soll.</p> <p>sich freuen über (Akk.)-გახარება Er freut sich über mein Geschenk. Worüber freut er sich? Er freut sich darüber, dass ich an ihn gedacht habe.</p> <p>sich interessieren für (Akk.)-დაინტერესება Robert interessiert sich für Spanisch. Wofür interessiert er sich? Er interessiert sich für Spanisch, und ich interessiere mich auch dafür.</p> <p>träumen von (Dat.)-ოცნება Ich träueme von einer Reise nach Deutschland. Wovon träumst du? Von einer Reise nach Deutschland? Ja, davon träume ich.</p>	<p>ჩვენ მომავალზე ვსაუბრობთ. რაზე საუბრობთ (თქვენ)? ჩვენ ვსაუბრობთ იმის შესახებ, როგორ წავა საქმე შემდგომში.</p> <p>მას ჩემი საჩუქარი ახარებს. (უკვე ნაჩუქარი) რა უხარია მას? მას ის ახარებს, რომ მე მასზე ვიფიქრე.</p> <p>რობერტს აინტერესებს ესპანური. რა აინტერესებს მას? მას აინტერესებს ესპანური და მეც მაინტერესებს იგი.</p> <p>მე ვოცნებობ გერმანიაში მოგზაურობაზე. რაზე ოცნებობ? გერმანიაში მოგზაურობაზე? დიახ, ამაზე ვოცნებობ მე.</p>
---	--

4.15.4 ზმნები გარემოებებით (Verben mit Umstandsbestimmungen)

ზოგიერთი ზმნა ობიექტის ნაცვლად, როგორც აუცილებელ შევსებას, მოითხოვს გარემოებას (ადგილის, დროის, ვითარების ან მიზეზის). თუ არა ეს გარემოება, გვექნებოდა ასეთი არასრული, უაზრო წინადადებები:

Die Schule dauert... - სწავლა გრძელდება...

Es geschah... - ეს მოხდა...

Michael wohnt... - მიხეილი ცხოვრობს...

ა. ზმნები, რომლებიც მოითხოვენ გარემოებას:

dauern - გრძლივობა (გრძელდება)	weilen-ყოფნა(იმყოფება) დაყოვნება	gelangen-მიღწევა(მისვლა)
geschehen-მოხდენა (მოხდა)	verweilen-ყოფნა (გაჩერება)	geraten-ჩაღწევა (მოხვედრა)
wohnen-ცხოვრება	aussehen-გამოხედვა(გამოიყურება)	stammen-წარმომავლობა
lagern-შენახვა	brauchen-საჭიროება(საჭიროებს)	währen-გაგრძელება
gehen-წასვლა	liegen-წოლა, დება, მდებარეობა	sein-ყოფნა
sich benehmen-ქცევა	sich aufhalten-შეყოვნება, გაჩერება	
sich verhalten-ქცევა (ურთიერთობა)	sich fühlen-გრძნობა (თავს გრძნობს)	
sich ereignen-მოხდენა (მოხდა)	sich erstrecken-გადაჭიმვა (გადაჭიმულია)	
sich befinden-მდებარეობა, ყოფნა, გრძნობა (თავს გრძნობს)	sich begeben-გზაზე დადგომა (გზას გაუდგა) და ა.შ.	

Die Schule dauert von 8 bis 13 Uhr.	სწავლა გრძელდება 8-დან 13 საათამდე.
Der Unfall geschah vor genau drei Wochen an dieser Stelle.	უბედურება მოხდა ზუსტად სამი კვირის წინ ამ ადგილას.
Michael wohnt in der Orffstraße.	მიხეილი ცხოვრობს ორფის ქუჩაზე.
Die Früchte lagern im Kühlschrank.	ხილი მაცივარში ინახება.
Die Schulklasse lagerte am Waldrand.	კლასი დაბანაკდა ტყის პირას.
Ich gehe nach Hause.	მე შინ მივდივარ.
Christian weilt zurzeit in Wien.	ქრისტიანი ამჟამად ვენაში იმყოფება.
Er verweilte hier nur einen Tag.	იგი აქ მხოლოდ ერთ დღეს გაჩერდა.
Diese Wolken sehen bedrohlich aus!	ეს ღრუბლები მუქარით დაგვყურებენ!
Von Stuttgart nach München brauchst du nur drei Stunden.	შტუტგარტიდან მიუნხენამდე მხოლოდ სამი საათი დაგჭირდება.
München lag schon immer an der Isar.	მიუნხენი ყოველთვის იზართან მდებარეობდა.
In ein paar Minuten gelangen wir an die Neckarquelle.	რამდენიმე წუთში მივალთ (მივალწევთ) ნეკარის წყაროსთან.
Er geriet auf seiner Wanderschaft auch nach Dresden.	ამ ხეტიალით მან დრეზდენამდე ჩააღწია.
Woher stammen Sie? Aus Baden-Württemberg.	საიდან ბრძანდებით (წარმომავლობით)? ბადენის ვიურტემბერგიდან.
Diese Litanei währt nun schon eineinhalb Stunden!	ეს ვაი-ვაგლახი უკვე საათნახევარი გრძელდება!
Ich bin morgen zu Hause.	მე ხვალ შინ ვიქნები.
Er verhält sich korrekt.	იგი კორექტულად იქცევა.
Der Flugzeugabsturz ereignete sich am 25. April 1992.	თვითმფრინავი ჩამოვარდა 1992 წლის 25 აპრილს.
Walter befindet sich in einer schwierigen Lage.	ვალტერი მძიმე მდგომარეობაშია. („იმყოფება“)
Er hält sich gegenwärtig in London auf.	იგი ამჟამად ლონდონშია გაჩერებული.
Er fühlt sich einsam.	ის თავს მარტოსულად გრძნობს.
Der Kaukasus erstreckt sich vom Schwarzen bis zum Kaspischen Meer.	კავკასია გადაჭიმულია შავი ზღვიდან კასპიის ზღვამდე.
Sie musste sich infolge des Unfalls ins Krankenhaus begeben.	უბედური შემთხვევის შედეგად იგი საავადმყოფოში მოხვდა.

ბ. ზოგიერთ ზმნას გარემოებით ახლავს აგრეთვე Dativ - ან Akkusativobjekt-ი, ზოგჯერ წინდებულთანაც (Präpositionalobjekt):

<p>setzen-დასმა (აჯენს) Corinna setzt ihre Tochter in die Badewanne.</p> <p>legen-დადება Die Mutter legte den Pinsel ins Glas.</p> <p>stellen-დადგმა, დაყენება Stell doch die Kaffeekanne auf den Tisch!</p> <p>hängen-დაკიდება Hängen Sie die Lampe über den Tisch!</p> <p>stapeln-დაგროვება, დახვავება Herbert stapelt seine Bücher im Flur auf dem Fußboden.</p> <p>suchen-ძებნა Ich suchte gestern meinen Schal sogar in dem Bücherschrank.</p> <p>finden-პოვნა Ich fand in einem Buch Trockenblumen.</p> <p>führen-წყვანა, მართვა Ein Schutzengel führte Knut auf den rechten Weg.</p> <p>ziehen-წევა Voller Verzweiflung zogen sie das Wrack vom Meer ans Land.</p> <p>stecken-ჩადება, დატენვა Ines steckte den neuen Führerschein sogleich in ihre Handtasche.</p>	<p>კორინა თავის ქალიშვილს აბაზანაში სვამს.</p> <p>დედამ ფუნჯი ჭიქაში ჩადო</p> <p>დადგი ყავადანი მაგიდაზე!</p> <p>დაკიდეთ ლამპა მაგიდის თავზე!</p> <p>ჰერბერტი თავის წიგნებს შემოსასვლელში იატაკზე ახვავებს.</p> <p>ჩემ თავშალს გუშინ წიგნის კარადაშიც კი ვეძებდი.</p> <p>ერთ-ერთ წიგნში ხმელი ყვავილები ვიპოვე.</p> <p>მფარველმა ანგელოზმა კნუტი ჭეშმარიტების გზაზე დააყენა.</p> <p>სასოწარკვეთილმა (ადამიანებმა) გემის ნარჩენები ზღვიდან ნაპირისაკენ (ხმელეთისკენ) გააცურეს.</p> <p>ინესმა ახალი მართვის მოწმობა მაშინვე ხელჩანთაში ჩაიდო.</p> <p style="text-align: right;">და ა.შ.</p>
---	---

გ. არსებობს რიგი ზმნებისა გარემოებით, რომლებიც გამოხატავენ ადამიანთან შეხებას. ამ შემთხვევაში, თვითონ (არს.სახელი)(პიროვნება), ვისაც ეხებიან, დგას Dativ -ში ან Akkusativ-ში:

<p>küssen - კოცნა Er hat mich auf die Stirn geküsst.</p> <p>schlagen - დარტყმა Er schlug ihm die Faust mitten ins Gesicht.</p> <p>treten - შესვლა, აქ: დაჯახება Konrad hat mir (mich) in den Bauch getreten!</p> <p>stechen - მოხვედრა, ჩხვლეტა Jemand hat ihm (ihn) ins Auge gestochen.</p> <p>werfen - გდება, ყრა Du sollst ihr keinen Sand in die Augen werfen!</p> <p>streichen - ხელის დასმა Vorsichtig streicht sie dem Baby über den Kopf.</p> <p>beißen - კბენა Oh weh, ich habe mir auf die Zunge gebissen. Der Hund hat sie (ihr) ins Bein gebissen.</p>	<p>მან მე შუბლზე მაკოცა.</p> <p>მან მუშტი (მას) პირდაპირ სახეში დაარტყა.</p> <p>კონრადი (პირდაპირ) მუცელზე დამეჯახა.</p> <p>ვიღაცამ თვალში (რალაც) მოახვედრა.</p> <p>თვალეში ქვიშა არ უნდა შეაყარო!</p> <p>ფრთხილად უსვამს ჩვილს თავზე ხელს.</p> <p>ვაი, ენაზე ვიკბინე! მალღმა ფეხზე უკბინა.</p>
---	--

და ა.შ

დ. ზმნის დამატება - Notwendige Ergänzung შეიძლება იყოს მოცილებადი ან მოუცილებადი თავსართი.

fahren: abfahren - გასვლა (გამგზავრება)

hinfahren - (იქეთ) გამგზავრება erfahren - შეტყობა

vorbeifahren - გავლა (შევლა)

überfahren - გადავლა (გზის გადაჭრა)

<p>Morgen fahren wir in den Urlaub. Der Zug fuhr ab. Wir sind hingefahren. Was hast du erfahren? Fahr einfach vorbei! Ein Fuchs wurde überfahren.</p>	<p>ხვალ შევებულევაში მივემგზავრებით. მატარებელი გავიდა. ჩვენ იქეთ გავემგზავრეთ. რა შეიტყვე? უბრალოდ ჩაუარე! მელიას (მანქანამ) გადაუარა.</p>
---	---

stehen: verstehen-გაგება

ausstehen - ატანა, გამოფენა

aufstehen - ადგომა

<p>Ich stehe unter der Laterne. Verstehst du mich? Sie kann ihn nicht ausstehen! Steh auf, bitte!</p>	<p>მე ვდგავარ ფარნის ქვეშ. გესმის ჩემი? ის მას ვერ იტანს. ადექი, გეთაყვა!</p>
---	---

4.16 დამხმარე ზმნების ფუნქციები (Funktionen der Hilfsverben)

4.16.1 "sein"-ის ფუნქციები ("sein" – Funktionen)

4.16.1.1 თხრობითი კილო (Indikativ)

- ა. "sein"-ის ძირითადი მნიშვნელობები - ყოფნა, არსებობა, სიცოცხლე, შედგენა (შედგება), მდებარეობა (ადგილი)

Das sind wir.	ეს ჩვენ ვართ.
Sind (existieren) einige Dinge, die dir Freude machen?	არსებობს რაიმე ისეთი (საგნები), რაც შენ სიხარულს განიჭებს?
Ihr Vater ist nicht mehr.	მამამისი ცოცხალი აღარ არის.
Die letzte Besprechung ist morgen.	ბოლო მოლაპარაკება ხვალ შედგება.
Er ist in München.	ის მიუნხენშია.

- ბ. დამოუკიდებელი ზმნის მნიშვნელობით (sein -ყოფნა).

Ich bin zu Hause. (Präs.)	მე შინ ვარ.
Anna und Eva sind in München (Präs.)	ანა და ევა მიუნხენში არიან.
Anna und Eva waren in München (Prät.)	ანა და ევა მიუნხენში იყვნენ.
Anna und Eva sind in München gewesen (Perf.)	ანა და ევა მიუნხენში იყვნენ.
Anna und Eva waren in München gewesen (Plusq.)	ანა და ევა მიუნხენში იყვნენ.
Anna und Eva werden in München sein (Futur I)	ანა და ევა მიუნხენში იქნებიან.

(sein-ის Perfekt-ი და Plusquamperfekt-ი sein-ითვე იწარმოება)

საუბარში:

In fünf Minuten sind alle da.

ხუთ წუთში ყველა აქ იქნება.

Wer ist die da?

ვინ არის ის იქ?

- გ. დამხმარე ზმნის მნიშვნელობით Perfekt-ისა და Plusquamperfekt-ის საწარმოებლად (აქ კარგავს თავდაპირველ მნიშვნელობას და ცალკე არ ითარგმნება.)

Sein-ით იწარმოება გარდაუვალი ზმნა:

- რომელიც გამოხატავს გადაადგილებას, მოძრაობას (Bewegung).

gehen- წასვლა	fliegen - ფრენა	absteigen - ჩამოსვლა
kommen- მოსვლა	reisen - მგზავრობა	ankommen - ჩამოსვლა
laufen- სირბილი	schwimmen - ცურვა	heimkehren - შინ დაბრუნება
fahren- გამგზავრება	sinken - ჩაძირვა	begegnen - შეხვედრა
fallen- ვარდნა	springen - ხტუნვა	abfahren - გამგზავრება
fließen- დენა	steigen - ასვლა	და ა.შ.

Die Fischer sind gegangen.	მეთევზეები წავიდნენ.
Ist das Schiff gesunken?	ჩაიძირა გემი?
Die Gäste waren abgefahren.	სტუმრები გაემგზავრნენ.
Seid ihr dem Gärtner begegnet?	შეხვდით მეზღვეს?
Alle sind heimgekehrt.	ყველანი შინ დაბრუნდნენ.

- რომელიც გამოხატავს მდგომარეობის შეცვლას (Zustandsänderung)

aufstehen - აღდგომა	abbrennen - დაწვა	erkranken - დაავადება
aufblühen - გაყვავება	gefrieren - გაყინვა	erlöschen - ჩაქრობა
aufwachsen - ზრდა	wachsen - ზრდა	erstarren - გაქვავება
einschlafen - ჩაძინება	geboren - დაბადება	aufwachen - გაღვიძება
reifen - დამწიფება	sterben - სიკვდილი	და ა.შ.

Onkel Paul ist aufgewacht.	ბიძია პაულმა გაიღვიძა.
Die Kinder waren erkrankt.	ბავშვები დაავადდნენ.
Wir sind früh aufgestanden.	ჩვენ ადრე ავდექით.
Wo bist du geboren?	სად დაიბადე?
Meine Großmutter ist gestorben.	ჩემი ბებია გარდაიცვალა.

- დამხმარე ზმნები - sein, werden.

Mein Freund ist zweimal in Deutschland gewesen.	ჩემი მეგობარი ორჯერ იყო გერმანიაში.
Sie sind groß geworden.	ისინი გაიზარდნენ.

- ზოგიერთი უპირო ზმნა (unpersönliches Verb)

gelingen - მოხერხება	(er)folgen - დევნა
mißlingen - ვერმოხერხება	glücken - გამართლება
geschehen - მოხდენა (მოხდა)	mißglücken - არგამართლება
bleiben - დარჩენა	passieren - მოხდენა (მოხდა)
	და ა.შ.

Ich bin nicht sicher, ob es in Wirklichkeit geschehen ist!	არ ვარ დარწმუნებული, მოხდა თუ არა ეს სინამდვილეში.
Es ist ihm gelungen.	ეს მან მოახერხა. (მოუხერხდა)
Alle sind zu Hause geblieben.	ყველანი შინ დარჩნენ.

დ. sein ან haben.

sein-ით ან haben-ით იწარმოება ხან გარდამავალი, ხან გარდაუვალი ზმნა. როცა ზმნა გარდამავალია იწარმოება haben-ით, ხოლო როცა გარდაუვალია და მიანიშნებს ზმნის მოქმედების შედეგზე - sein-ით.

verderden - გაფუჭება	trocknen - გაშრობა, გამშრალება
brechen - დარღვევა, გატეხვა	heilen - მკურნალობა
zerbrechen - გატეხვა	ersticken - ჩახშობა, დახრჩობა
	და ა.შ.

Disko hat die Jugehdlichen verdorben.	დისკოტეკამ გარყვნა ახალგაზრდობა.
Das Obst ist völlig verdorben.	ხილი მთლიანად გაფუჭდა.
Wer hat den Vertrag gebrochen?	ვინ დაარღვია ხელშეკრულება?
Das Eis ist im März gebrochen.	ყინული მარტში ტყდება.

- ზოგიერთი ზმნა თავსართით იწარმოება sein-ით, უთავსართოდ - haben-ით:

Er ist eingeschlafen. მას ჩაეძინა.

მაგრამ:

Er hat geschlafen. მან დაიძინა.

(ასეთი ზმნებია: wachen - (er)wachen, blühen - (er)blühen და სხვ.)

- ლექსიკონში ზმნას, რომელიც **sein**-ით იწარმოება, აქვს ნიშანი **-(s)**, რომელიც ხან **haben**-ით, ხან **sein**-ით იწარმოება - (**h, s**), თუ არავითარი ნიშანი არ აქვს, იწარმოება **haben**-ით.

ე. **sein** არსებით ან ზედსართავ სახელთან ქმნის შედგენილ შემასმენელს. ამ შემთხვევაში იგი ასრულებს მათეთის (**Kopula**) ფუნქციას.

Dieser Mann ist Referent. Ist das dein Ernst? Schöne Literatur war und ist für mich lebensrettend.	ეს კაცი რეფერენტია. შენ არ ხუმრობ? მხატვრული ლიტერატურა იყო და არის ჩემი მაცოცხლებელი.
--	--

- ნაცვალსახელთან **es** (mit Pronomen **es**)

Es ist furchtbar wichtig für mich. Es ist ihm egal, was ich schaffe. Es ist Frühling. Es war windig.	ეს ძალზე მნიშვნელოვანია ჩემთვის. მისთვის არა აქვს მნიშვნელობა, რას ვქმნი მე. გაზაფხულია. ქარი ქროდა.
---	---

ვ. კონსტრუქცია **sein + zu + Infinitiv I** გამოხატავს აუცილებლობას, შესაძლებლობას, **haben**-ისაგან განსხვავებით, ქვემდებარე თვითონ განიცდის ზემოქმედებას:

Der Staat ist aufzubauen. Dabei ist wichtig festzuhalten: Faulenzerei bringt uns nicht zum Ziel.	სახელმწიფო ასაშენებელია (უნდა აშენდეს). ამასთან მნიშვნელოვანია, მტკიცედ ვიცოდეთ: სიზარმაცე ვერ მიგვიყვანს მიზანთან.
---	--

ზ. **sein** აწარმოებს Infinitiv II-ს (**geblieben sein, geworden sein**)

Er wird **verzweifelt sein**. ის სასოწარკვეთილი იქნება.

თ. მოდალურ ზმნასთან (mit Modalverb)

Es muss etwas Ernstes sein. Das Haus muss ja gar kein Schloss sein. Das kann sein, dass man in der Realität solche Menschen findet. Ich möchte wissen, wie hoch das Haus sein darf.	რაღაც სერიოზული უნდა იყოს. სახლი ციხე-სიმაგრე ხომ არ უნდა იყოს. შეიძლება სინამდვილეში ასეთი ადამიანები მოიძებნოს. მე მინდა ვიცოდე, რა სიმაღლის შეიძლება იყოს სახლი.
--	--

4.16.1.2 კავშირებითი კილო (Konjunktiv)

ა. ირიბ ნათქვამში (in der indirekten Rede)

Er ist überzeugt davon, dass alle Reisenden schon geflogen seien . Er erzählt, dass sein Freund zurückgekehrt sei.	იგი დარწმუნებულია, რომ უკვე ყველა მგზავრი გაფრინდა. იგი ყვება, რომ მისი მეგობარი დაბრუნდა.
--	---

ბ. ირიბ შეკითხვაში (in der indirekten Frage)

Er fragt, ob Nikolaus angekommen sei. იგი კითხულობს, ჩამოვიდა თუ არა ნიკოლაუსი.

გ. ნატვრის, სურვილის გამოსახატავად (Sehnsucht, Wunsch)

Wäre ich Musiker! Das wäre nicht so schlimm, wenn alle andere Systeme funktionieren würden.	ნეტავ მუსიკოსი ვიყო! არ იქნებოდა ურიგო, ყველა სხვა სისტემას რომ ემუშავა.
--	---

დ. თავაზიან გამოთქმებში (in den Höflichkeitsformen)

Wir wären Ihnen dankbar, wenn Sie bald einträfen.	ჩვენ მადლობელი დაგჩებით, მალე თუ ჩამობრძანდებით.
Wie wäre es mit einem Glas Wein?	ქიქა ღვინოს ხომ არ მიირთმევდით?

4.16.2 haben -ის ფუნქციები („haben“-Funktionen)

4.16.2.1 თხრობითი კილო (Indikativ)

haben-ის ძირითადი მნიშვნელობები - ქონა, ყოლა, ფლობა, შექმნა, მიღება - მოითხოვს Akkusativ ბრუნვას.

ა. დამუკიდებელი მნიშვნელობით (haben - ქონა, ყოლა)

Ich habe zwei Söhne. (Präs.)	მე მყავს ორი ვაჟიშვილი.
Die Kinder haben Spielzeuge. (Präs.)	ბავშვებს აქვთ სათამაშოები.
Die Kinder hatten Spielzeuge. (Prät.)	ბავშვებს ჰქონდათ სათამაშოები.
Die Kinder haben Spielzeuge gehabt. (Perf.)	ბავშვებს ჰქონდათ სათამაშოები.
Die Kinder hatten Spielzeuge gehabt. (Plusquam.)	ბავშვებს ჰქონდათ სათამაშოები.
Die Kinder werden Spielzeuge haben. (Fut.I)	ბავშვებს ექნებათ სათამაშოები.

ბ. დამხმარე ზმნის მნიშვნელობით Perfekt-ისა და Plusquamperfekt-ის საწარმოებლად (კარგავს თავდაპირველ მნიშვნელობას და ცალკე არ ითარგმნება).

Der Gärtner hat exotische Blumen gepflanzt. მებაღემ ეგზოტიკური ყვავილები დარგო.

haben-ით იწარმოება ყველა ის ზმნა, რომელსაც არ ახლავს sein-ი. (იხ. sein-ის ფუნქციები), ანუ:

- ყველა გარდამავალი ზმნა
- დამხმარე ზმნა haben
- უპირო ზმნები ნაცვალსახელით
- მოდალური ზმნები
- რეფლექსური ზმნები
- ზმნა, რომელიც გამოხატავს დაუსრულებელ მოქმედებას გარკვეული დროს განმავლობაში.

Klaus hat ein Packet gebracht.	კლაუსმა პაკეტი მოიტანა.
Er hat viel Geld gahabt.	მას ბევრი ფული ჰქონდა.
Hat es gestern geregnet?	გუშინ იწვიმა?
Er hat nichts für sein Problem gekonnt.	მან თავის პრობლემას ვერაფერი მოუხერხა.
Wir haben uns gut erholt.	ჩვენ კარგად დავისვენეთ.
Das hatten wir an der Uni nicht studiert.	ეს ჩვენ უნივერსიტეტში არ გვისწავლია. და ა.შ.

გ. კონსტრუქცია haben + zu + Infinitiv I გამოხატავს შესაძლებლობას, აუცილებლობას.

Die Seeleute haben viel Interessantes zu erzählen.	მეზღვაურებს ბევრი რამ საინტერესო აქვთ მოსათხრობი. (შეუძლიათ მოგვითხრონ)
Die Seeleute hatten viel Interessantes zu erzählen.	მეზღვაურებს ბევრი რამ საინტერესო ჰქონდათ მოსათხრობი (შეეძლოთ მოყოლა).
Ich habe meine deutschen Freunde anzurufen und frohe Weihnachten zu wünschen.	მე უნდა დავურევო ჩემს გერმანელ მეგობრებს და მოზა მივულოცო (მაქვს დასარეკი).

დ. კონსრუქცია **haben + Modalverb Infinitiv I**

Ich hatte viele schöne Sachen verschenken wollen .	მე მინდოდა მშვენიერი ნივთები გამეჩუქებინა.
Du hast die Hoffnung eben nicht aufgeben können .	შენ სწორედ არ გაქვს უფლება იმედი გადაიწყვიტო.
Er hatte keine Akupunktur anwenden müssen .	მას აკუპუნქტურა არ უნდა გამოეყენებინა.

ე. იდიომატურ გამოთქემში:

Davon habe ich nichts.	მე (ა)მისგან არავითარი სარგებლობა არ გამაჩნია.
Was hat er denn?	მაინც რა დაემართა?

4.16.2.2 კავშირებითი კილო (Konjunktiv)

ა. **haben** ირიბ ნათქვამში (in der indirekten Rede)

Sie meint, dass ihr Freund keinen Hund mehr habe .	იგი ფიქრობს, რომ მის მეგობარს აღარ ჰყავს ძაღლი.
Mein Sohn sagt, dass er tolle Souvenirs mitgebracht habe .	ჩემმა ვაჟმა თქვა, რომ მშვენიერი სუვენირები ჩამოიტანა.

ბ. **haben** ირიბ შეკითხვაში (in der indirekten Frage)

Er fragt, ob er zu unterrichten **begonnen habe**. ის ეკითხება, დაიწყო თუ არა მან მეცადინეობა.

გ. ნატერის, სურვილის გამოსახატავად (Sehnsucht, Wunsch)

Wenn ich ein schickes Auto hätte!	ნეტავ ძვირფასი მანქანა მქონდეს!
Hätte ich im vorigen Jahr einen Studienplatz erhalten!	ნეტავ შარშან სტუდენტი გავმხდარიყავი (სასწავლებელში ადგილი მიმელო)!
Hätte ich damals Freizeit gehabt!	მაშინ თავისუფალი დრო რომ მქონოდა!

დ. თავაზიან ფორმებში: (in den Höflichkeitsformen)

Hätten Sie etwas dagegen?	ხომ არაფერი გექნებოდათ საწინააღმდეგო?
Hätten Sie mir helfen können?	ხომ ვერ დამეხმარებით?

ე. კონსტრუქცია **haben + Modalverb Infinitiv I**

Das hätten Sie mir früher sagen müssen.	თქვენ ეს ჩემთვის ადრე უნდა გეთქვათ.
Was hätte passieren können?	რა შეიძლება მომხდარიყო?
Wenn ich sie überreden hätte können, so wäre sie nicht weggefahren.	რომ გადამეთქმევინებინა მისთვის, იგი აღარ გაემგზავრებოდა.

4.16.3 werden-ის ფუნქციები („werden“ – Funktionen)

4.16.3.1 თბრობითი კილო, Aktiv-ი (Indikativ/Aktiv)

ა. **werden**-ის ძირითადი მნიშვნელობები: გახდომა, გადაქცევა, შეცვლა, მუქარა, მომავალი დროის გამოსახატავად.

Er ist Programmierer geworden .	ის პროგრამისტი გახდა.
Eisen kann nicht zu Gold werden .	რკინა ოქროდ არ იქცევა.
Es wird mir etwas schlecht.	რაღაც ცუდად შევიქენი.
Was ist aus ihm geworden ?	რა დაემართა?
Freche Kinder, euch werde ich!	თვხედო ბავშვებო, მე თქვენ გიჩვენებთ სეირს!
Wir werden morgen ins Kino gehen .	ჩვენ ხვალ კინოში წავალთ.

ბ. არსებით სახელთან (mit Substantiv)

Hans wird Architekt. Was wurde aus dem Hund? Was Verlust war, ist zum Gewinn geworden.	ჰანსი არქიტექტორი გამოვა. რა დაემართა ძაღლს? რასაც წაგება ერქვა, მოგებად იქცა.
--	--

გ. ზედსართავ სახელთან (mit Adjektiv)

Sie wird alt. Das Wetter wird schön. Die Computer werden teurer. Uns wurde klar, was er von uns verlangt. Seine Handflächen wurden ganz feucht.	ის ბერდება. გამოიდარებს. (ამინდი გამოდის) კომპიუტერები (გა)ძვირდება. ჩვენთვის ნათელი შეიქნა, რას მოითხოვს იგი ჩვენგან. ხელისგულები სულ დაენამა.
---	---

დ. ზმნიზედასთან (mit Adverb)

Ihm wurde gut zumute.	კარგ გუნებაზე დადგა.
-----------------------	----------------------

ე. რიცხვით სახელთან (mit Zahlwort)

Lukas wird im Herbst zwölf.	ლუკა შემოდგომაზე 12 წლის გახდება.
-----------------------------	-----------------------------------

ვ. როგორც Infinitiv-ი ნაწილად „zu“-თი (als Infinitiv mit „zu“)

Du bist auf dem besten Wege, ein guter Maler zu werden.	შენ საუკეთესო გზას ადგახარ იმისათვის, რომ კარგი მხატვარი გამოხვიდე.
---	---

ზ. მოდალურ ზმნასთან (mit Modalverb)

Was will er werden? Er kann ein guter Maler werden.	რა უნდა, რომ გამოვიდეს? მას შეუძლია კარგი მხატვარი გამოვიდეს.
--	--

თ. werden + Infinitiv-ი ნაწილად „zu“-ს გარეშე აწარმოებს მომავალ დროს (werden + Infinitiv ohne „zu“=Futur I-II)

Gisela wird einen Brief schreiben. (Fut.I) Nächstes Jahr werde ich aufs Land umziehen. (Fut.I) Bis du kommst, werde ich den Kuchen aufgegessen haben. (Fut.II)	გიზელა დაწერს წერილს. მომავალ წელს გადავალ სოფელში საცხოვრებლად. ვიდრე შენ მოხვალ, მე შევჭამ ნამცხვარს (შექმული მექნება).
--	---

• მოდალურ ზმნასთან (mit Modalverb)

Sie werden am Konzert teilnehmen können.	თქვენ შეგიძლიათ მონაწილეობა მიიღოთ კონცერტში.
--	---

• რთულ წინადადებაში (im zusammengesetzten Satz)

Wenn du für mich eine Weihnachtsstolle backst, werde ich dir einen Blumenstrauß schenken.	თუ შენ მე საშობაო ნამცხვარს გამომიცხობ, მე შენ ყვავილების თაიგულს მოგართმევ.
---	--

• werden + Infinitiv გვხვდება არარეალურ წინადადებებშიც (in den irrealen Sätzen)

კონსტრუქცია werden + Infinitiv = Futur-ი გამოხატავს უმეტესწილად ვარაუდს (Vermutung) სამივე დროში:

აწმყო (Gegenwart):

Sie wird nicht ganz glücklich sein. Tekla wird wohl 19 sein.	ის არც მთლად ბედნიერი უნდა იყოს. თეკლა ალბათ ცხრამეტის იქნება.
---	---

წარსული (Vergangenheit):

Der Schneider wird einen Stehkragen genäht haben. Marders werden wohl verweist sein.	მკერავს მაღალი საცლო უნდა ჰქონდეს შეკერილი. მარდერის ოჯახი ალბათ გაემგზავრა.
---	---

მომავალი (Zukunft):

Dieser Preis wird ihr recht sein. Peter wird wohl Musiker werden. Sie werden schon unser Projekt verwirklichen.	ეს ფასი მისთვის ხელსაყრელი იქნება. პეტერი ალბათ მუსიკოსი გამოვა. ისინი ალბათ უკვე ჩვენ პროექტს ახორციელებენ.
---	--

ეს კონსტრუქცია მომავალ დროში (იშვიათად) გამოხატავს:

მოლოდინს (Erwartung):

Morgen wird man sich diese Lieder vor dem Theater anhören.	ხვალ შესაძლებელი იქნება თეატრის წინ ამ სიმღერების მოსმენა.
--	--

დაპირება (Versprechen):

Er wird die Sendung noch rechtzeitig erhalten.	ის გზავნილს მაინც დროულად მიიღებს.
--	------------------------------------

მუქარა(Drohung):

Das wird Ihnen noch Leid tun!	თქვენ ცუდად წაგივით საქმე!
-------------------------------	----------------------------

თავდაჯერებულობა (Entschlossenheit):

Ich werde alle Prüfungen bestehen!	მე ყველა გამოცდას ჩავაბარებ!
------------------------------------	------------------------------

4.16.3.2 თბრობითი კილო /Passiv-ი (Indikativ / Passiv)

ა. მარტივ წინადადებაში (im einfachen Satz)

Es wird viele Probleme gegeben haben. In leipzig wurde die neue Messe eröffnet.	ბევრი პრობლემა წარმოიქმნება. ლაიპციგში ახალი ბაზრობა გაიხსნა.
--	--

ბ. რთულ წინადადებაში (im zusammengesetzten Satz)

Sie wussten, dass im Zentrum keine Hochhäuser gebaut werden. Wir sprachen von der Poesie, aber ganz plötzlich wird ein anderes Thema angeschlagen.	მათ იცოდნენ, რომ ცენტრში მაღლივი შენობები არ შენდება. ჩვენ პოეზიაზე ვსაუბრობდით, მაგრამ უცბად სრულიად განსხვავებული თემა შემოიჭრა.
---	---

გ. მოდალურ ზმნასთან (mit Modalverb)

Die Meinungen können verändert werden. Dieser Baum darf im alten Garten gepflanzt werden. Diese Blumen dürfen jeden Tag gegossen werden. Er überzeugt uns, dass diese Artikel veröffentlicht werden können.	შეხედულებები შეიძლება შეიცვალოს. ეს ხე შეიძლება (ნებადართულია) ძველ ბაღში დაირგოს. ეს ყვავილები შეიძლება ყოველდღე მოირწყას. ის გვარწმუნებს, რომ ამ სტატიების გამოქვეყნება შეიძლება.
--	--

დ. როგორც Infinitiv-ი ნაწილაკ „zu“-თი (als infinitiv mit „zu“)

Es macht mir keinen Spass, gelobt zu werden. არ მსიამოვნებს, როცა მაქებენ.
(აქ Infinitiv-ია gelobt werden, „zu“ ჩადგა ამ ორ ზმნას შორის)

4.16.3.3 კავშირებითი კილო (Konjunktiv)

კონსტრუქცია würde + Infinitiv = Konditional (Ersatzform) გვხვდება სამივე დროში (Tempusformen) არარეალური, სავარაუდო, სასურველი მოქმედების გამოსახატავად.

ა. Er würde gerne seine Patenkinder besuchen. (აწმყო)	ის სიამოვნებით ეწვეოდა თავის ნათლულებს.
ბ. Wenn, ich genug Geld gehabt hätte, würde ich es an die Menschen verschenken. (წარსული)	მე რომ ბევრი (საკმაო) ფული მქონოდა, ადამიანებს ვაჩუქებდი.
გ. Was würde ich tun, wenn ich Sänger wäre? Ich würde stundenlang singen. (მომავალი)	რას გავაკეთებდი, მომდერალი რომ ვიყო? საათობით ვიმღერებდი.

ზედსართავი სახელი

Das Adjektiv/Das Eigenschaftswort

ზედსართავი სახელები გამოიყენება შემდეგნაირად:

- ცვალებადი: (flexionsfähig) არსებითი სახელის განსაზღვრება (Attribut)
- უცვლელი: (flexionslos) ზედსართავი + დამხმარე ზმნა (Prädikativ)
- როგორც ვითარების გარემოება (adverbial)
- როგორც არსებითი სახელი (als Nomen)

5.1 ზედსართავი სახელის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Adjektive)

5.1.1 აგებულების მიხედვით (... dem Bau nach)

არსებობს მარტივი, ნაწარმოები და რთული ზედსართავი სახელები.

ზედსართავი სახელები იწარმოება პრეფიქსებით (Vorsilben), სუფიქსებით (Nachsilben) და სიტყვათა შერწყმით (Zusammensetzung).

5.1.1.1 მარტივი ზედსართავი სახელები (Einfache / ursprüngliche Adjektive)

ისინი მეტწილად ერთმარცვლიანია ან აქვთ ბოლოში უმახვილო e.

kurz - მოკლე	neu - ახალი	schön - ლამაზი
lang - გრძელი	klein - პატარა	gut - კარგი
lieb -საყვარელი	arm - ღარიბი	alt - ძველი
leise - წყნარი	müde - დაღლილი	weise - ბრძენი

და ა.შ.

5.1.1.2 ზედსართავი სახელები პრეფიქსებით (... mit Vorsilben)

ზედსართავ სახელებს აწარმოებს თავსართები (Vorsilben)

- un - და miss - გამოიყენება ანტონიმების (Antonyme) საწარმოებლად, ანუ ზედსართავს აძლევს საპირისპირო მნიშვნელობას.

treu → untreu - ერთგული - ორგული
klug → unklug - ჭკვიანი - უჭკუო
schon → unschön - ლამაზი - ულამაზო
praktisch → unpraktisch - პრაქტიკული - არაპრაქტიკული
abhängig → unabhängig - დამოკიდებული - დამოუკიდებელი
vergnügt → missvergnügt - კმაყოფილი - უკმაყოფილო
günstig → missgünstig - ხელსაყრელი, სასიამოვნო - არახელსაყრელი, უამური

და ა.შ.

- ur - მიანიშნებს საგნის სიძველეზე, ზრდის ხარისხს.

uralt - უძველესი	urchristlich - ადრექრისტიანული
urgeorgisch - ძველქართული	urgeschichtlich - წინარეისტორიული
urkomisch - მეტისმეტად სასაცილო	urwüchsig - თვითმყოფადი, ბუნებრივი

და ა.შ.

დ. როგორც Infinitiv-ი ნაწილაკ „zu“-თი (als infinitiv mit „zu“)

Es macht mir keinen Spass, gelobt zu werden. არ მსიამოვნებს, როცა მაქვებენ.

(აქ Infinitiv-ია gelobt werden, „zu“ ჩადგა ამ ორ ზმნას შორის)

4.16.3.3 კავშირებითი კილო (Konjunktiv)

კონსტრუქცია würde + Infinitiv = Konditional (Ersatzform) გვხვდება სამივე დროში (Tempusformen) არარეალური, სავარაუდო, სასურველი მოქმედების გამოსახატავად.

ა. Er würde gerne seine Patenkinder besuchen. (აწმყო)	ის სიამოვნებით ეწვეოდა თავის ნათლულებს.
ბ. Wenn, ich genug Geld gehabt hätte, würde ich es an die Menschen verschenken. (წარსული)	მე რომ ბევრი (საკმაო) ფული მქონოდა, ადამიანებს ვაჩუქებდი.
გ. Was würde ich tun, wenn ich Sänger wäre? Ich würde stundenlang singen. (მომავალი)	რას გავაკეთებდი, მომღერალი რომ ვიყო? საათობით ვიმღერებდი.

ზედსართავი სახელი

Das Adjektiv/Das Eigenschaftswort

ზედსართავი სახელები გამოიყენება შემდეგნაირად:

- ცვალებადი: (flexionsfähig) არსებითი სახელის განსაზღვრება (Attribut)
- უცვლელი: (flexionslos) ზედსართავი + დამხმარე ზმნა (Prädikativ)
- როგორც ვითარების გარემოება (adverbial)
- როგორც არსებითი სახელი (als Nomen)

5.1 ზედსართავი სახელის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Adjektive)

5.1.1 აგებულების მიხედვით (... dem Bau nach)

არსებობს მარტივი, ნაწარმოები და რთული ზედსართავი სახელები.

ზედსართავი სახელები იწარმოება პრეფიქსებით (Vorsilben), სუფიქსებით (Nachsilben) და სიტყვათა შერწყმით (Zusammensetzung).

5.1.1.1 მარტივი ზედსართავი სახელები (Einfache / ursprüngliche Adjektive)

ისინი მეტწილად ერთმარცვლიანია ან აქვთ ბოლოში უმახვილო e.

kurz - მოკლე	neu - ახალი	schön - ლამაზი
lang - გრძელი	klein - პატარა	gut - კარგი
lieb -საყვარელი	arm - ღარიბი	alt - ძველი
leise - წყნარი	müde - დაღლილი	weise - ბრძენი

და ა.შ.

5.1.1.2 ზედსართავი სახელები პრეფიქსებით (... mit Vorsilben)

ზედსართავ სახელებს აწარმოებს თავსართები (Vorsilben)

- un - და miss - გამოიყენება ანტონიმების (Antonyme) საწარმოებლად, ანუ ზედსართავს აძლევს საპირისპირო მნიშვნელობას.

treu → untreu – ერთგული - ორგული
klug → unklug – ჭკვიანი - უჭკუო
schon → unschön – ლამაზი - ულამაზო
praktisch → unpraktisch – პრაქტიკული - არაპრაქტიკული
abhängig → unabhängig – დამოკიდებული - დამოუკიდებელი
vergnügt → missvergnügt – კმაყოფილი - უკმაყოფილო
günstig → missgünstig – ხელსაყრელი, სასიამოვნო -არახელსაყრელი, უამური

და ა.შ.

- ur - მიანიშნებს საგნის სიძველეზე, ზრდის ხარისხს.

uralt – უძველესი	urchristlich - ადრეკრისტიანული
urgeorgisch – ძველქართული	urgeschichtlich - წინარეისტორიული
urkomisch - მეტისმეტად სასაცილო	urwüchsig - თვითმყოფადი, ბუნებრივი

და ა.შ.

- **erz** - განამტკიცებს მნიშვნელობას.

erzfaul - უზარმაცესი	erzkonservativ - ძალზე კონსერვატიული	
erzdumm - უბრიყვესი	erzorthodox - მტკიცე მორწმუნე	და ა.შ.

- **be** პრეფიქსი t სუფიქსთან ერთად ქმნის ზედსართავ სახელს, რომლის ფუძე არსებითი სახელია. **be** უმახვილოა.

der Ton → betont - ხაზგასმული	der Ruhm → berühmt - ცნობილი	
das Haar → behaart - თმით შემოსილი	die Güter → begütert - მდიდარი	
die Liebe → beliebt - შეყვარებული	das Moos → bemoost - დახავსებული	და ა.შ.

t -ს გარეშე:

bequem - მოხერხებული	beständig - მყარი, მდგრადი	
behänd - მარდი		და ა.შ.

ge - პრეფიქსი

getreu - ერთგული	geheim - საიდუმლო	
gerecht - სამართლიანი	gesund - ჯანმრთელი	და ა.შ.

5.1.1.3 ზედსართავი სახელები სუფიქსებით (... mit Nachsilben)

ზედსართავ სახელებს აწარმოებს სუფიქსები (Nachsilben) -

- ა. გერმანული წარმოშობის:

<ul style="list-style-type: none"> • -lich menschlich - ადამიანური gewöhnlich - ჩვეულებრივი • -ig sonnig - მზიური vernünftig - გონივრული • -haft meisterhaft - ოსტატური schicksalhaft - საბედისწერო • -isch tierisch - ცხოველური praktisch - პრაქტიკული • -sam langsam - ნელი empfindsam - მგრძობიარე • -wert beneidenswert - შესაშური 	<ul style="list-style-type: none"> • -bar fruchtbar - ნაყოფიერი sonderbar - უცნაური • -los herzlos - უგულო freudlos - უსიხარულო • -en bronzen - ბრინჯაოს gezwungen - იძულებითი • -ern stählern - ფოლადის eisern - რკინის • -er burgunder - ბურგუნდიული heiter - მხიარული • -icht töricht - უგონო 	და ა.შ.
--	--	---------

ბ. უცხო წარმოშობის:

<ul style="list-style-type: none"> • -al fatal - საბედისწერო proportional - პროპორციული • -iv aktiv - აქტიური kreativ - შემოქმედებითი • -ell kulturell - კულტურული • -ant tolerant - ტოლერანტი • -ekt korrekt - კორექტული 	<ul style="list-style-type: none"> • -är primär - სანიმუშო, პირველი ordinär - ორდინალური • -ös graziös - გრაციოზული seriös - სერიოზული • -em extrem - ექსტრემალური • -il stabil - სტაბილური • -ent transparent - თვალსაჩინო
--	--

და ა.შ.

ამ სიტყვებში მახვილი ეცემა სუფიქსებს.

ზოგიერთი სუფიქსი გვხვდება როგორც გერმანული, ასევე უცხო წარმოშობის სიტყვებში:

<ul style="list-style-type: none"> • -el eitel - ამაო, გამოფიტული komfortabel - კომფორტული 	<ul style="list-style-type: none"> • -isch unterirdisch - მიწისქვეშა pathetisch - პათეტიკური
---	---

და ა.შ.

5.1.1.4 რთული ზედსართავი სახელები (Zusammengesetzte Adjektive)

ზედსართავი სახელები წარმოიქმნება აგრეთვე სიტყვათა შერწყმით (Zusammensetzung), სადაც ფუძე სიტყვა ზედსართავი სახელია, პირველი კი - სხვა მეტყველების ნაწილი:

ა. არსებითი სახელი (Nomen):

<p>schneeweiß - თოვლივით თეთრი felsfest - კლდესავით მყარი feuerrot - ცეცხლივით წითელი steinhart - ქვასავით მაგარი nagelneu - ახალთახალი kinderreich - ბავშვებით მდიდარი</p>	<p>fingerdick - თითის სისქისა flaschengrün - ბოთლისფერი wasserlöslich - ხსნადი kreisrund - წრიული erntefrisch - ახალმოწყვეტილი windstill - უქარო</p>
---	--

ბ. ზედსართავი სახელი (Adjektiv):

<p>bittersüß - ტკბილ-მწარე taubstumm - ყრუ-მუნჯი neuartig - ორიგინალური</p>	<p>blaugrün - ლურჯმწვანე armselig - მწირი gutmütig - გულკეთილი</p>
---	--

გ. ზმნა (Verb)

<p>denkfähig - მოაზროვნე treffsicher - ჩუბინი/მარჯვე მსროლელი rauflostig - მოჩხუბარი</p>	<p>backfrisch - ახალგამომცხვარი gehbereit - წასასვლელად მზადმყოფი</p>
--	---

დ. ნაცვალსახელი (Pronomen):

<p>selbstständig - დამოუკიდებელი diesjährig - წლევეანდელი selbstbewußt/selbstsicher - თავდაჯერებული</p>	<p>diesseitig - ამმხრივი (აქეთა) jenseitig - მიღმური</p>
---	--

ე. რიცხვითი სახელი (Numerale):

zweideutig - ორაზროვანი dreieckig - სამკუთხა siebenbändig - შვიდტომეული	zwölfköpfig - თორმეტსულიანი mehrstellig - მრავალნიშნა vielseitig - მრავალმხრივი
---	---

ვ. ზმნიზება (Adverb)

immergrün - მარადმწვანე frühgotisch - ადრეგოთიკური	außenpolitisch - საგარეოპოლიტიკური innenpolitisch - შიდაპოლიტიკური
---	---

ზ. წინდებული (Präposition):

übergroß - მეტისმეტად დიდი aufsässig - ჯიუტი	hinterhältig - ცბიერი unterhaltsam - საუბრისმოყვარე
---	--

ზოგიერთ ზედსართავ სახელს გააჩნია მაკავშირებელი -e-, -er-, -es-, -n-, -en- ან -s-.
hilfsbereit - დამხმარე schokoladenbraun - შოკოლადისფერი

და ა.შ.

5.1.1.5 მიმღებები, როგორც ზედსართავი სახელი (Partizipien als Adjektiv)

ზედსართავი სახელის როლს ასრულებს აგრეთვე მიმღებმა I-II (Partizip I+II) (იხ. მიმღებები (Partizipien) 4.15.5)

ა. Partizip I დაბოლოებით - d: წარმოქმნილია ზმნის Infinitiv-ზე d-ს დართვით:

anstrengend (მომქანცველი), bedeutend (მნიშვნელოვანი), wohlthuend (კეთილმოღვაწე), beleidigend (საწყენი), alleinstehend (მარტომდგომი), lachend (მოცინარი), faszinierend (მომხიბვლელი), glänzend (ბრწყინვალე), wachhabend (მოდარაჯე) და ა.შ.

Es ist ja beleidigend! ეს ხომ საწყენია!

ბ. Partizip II ge-t ან ge-en თავსართ-ბოლოსართით -

წარმოქმნილია ზმნის ფუძეზე ge-t ან ge-en-ის დართვით: arbeiten – ge+arbeitet+t (ნამუშევარი), gesungen (ნამღერი), verboten (აკრძალული), ungewohnt (უჩვეულო, უჩვევი), erleuchtet (განათებული), behindert (დაზიანებული), gebildet (განათლებული), enttäuscht (იმედგაცრუებული), gegliedert (დანაწევრებული)

და ა.შ.

Es ist uns etwas ungewohnt. Ich will nicht enttäuscht sein	ეს ჩვენთვის ცოტა უჩვეულოა. არ მინდა იმედი გამიცრუდეს.
---	--

5.1.2 შინაარსის მიხედვით (...dem Inhalt nach)

ა. ზედსართავი სახელი საგნის თვისების ან ხარისხის აღმნიშვნელი სიტყვაა. მისი კითხვებია: was für ein (eine, ein)? (როგორი?) wie? welcher/-e/-es? (რომელი?).

გერმანულენაში არსებობს ორგვარი ზედსართავი სახელი: ხარისხობრივი (qualitativ) და მიმართებითი (relativ).

ბ. ხარისხობრივი ზედსართავი სახელი (qualitatives Adjektiv) ფუძე სიტყვაა, რომელიც უშუალოდ საგნის თვისებას გამოხატავს.

იგი შეიძლება აღნიშნავდეს:

<ul style="list-style-type: none"> • ზომას (das Maß) dick-სქელი, მსუქანი lang-გრძელი groß-დიდი breit-განიერი • წონას (das Gewicht) schwer-მძიმე leicht-მსუბუქი • ასაკს (das Alter) jung-ახალგაზრდა alt-მოხუცი/ძველი • გემოს (der Geschmack) süß-ტკბილი bitter-მწარე sauer-მჟავე salzig-მლაშე 	<ul style="list-style-type: none"> • ფერს (die Farbe) rot-წითელი weiß-თეთრი schwarz-შავი • ტემპერატურას (die Temperatur) kalt-ცივი heiß-ცხელი warm-თბილი • ადამიანის შინაგან თვისებებს (innere Eigenschaften) böse-ბოროტი klug-გონიერი dumm-სულელი weise-ბრძენი schlau-ცრუ nett-სათნო
--	--

და ა.შ.

გ. მიმართებითი ზედსართავი სახელიც (relatives Adjektiv) გამოხატავს საგნის თვისებას და ნაწარმოება სხვა მეტყველების ნაწილების (andere Redeteile) ან თავსართ-ბოლოსართების (Vorsilben-Nachsilben) მეშვეობით. ის შეიძლება აღნიშნავდეს:

<ul style="list-style-type: none"> • მასალას, საგნის ფაქტურას (Stoff): golden-ოქროსი seiden-აბრეშუმის hölzern-ხის irden-თიხის 	<ul style="list-style-type: none"> baumwollen-ბამბის silbern-ვერცხლის ledern-ტყავის gläsern-მინის
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • დროსა და ადგილს (Zeit und Ort): heutig-დღევანდელი pariser-პარიზული jetzig-ახლანდელი 	<ul style="list-style-type: none"> bay(e)risch-ბავარიული dortig-იქაური berliner-ბერლინური
---	--

• მიმართებით სხვადასხვა საგანთან (Beziehung zu anderen Dingen):

<ul style="list-style-type: none"> regnerisch-წვიმიანი fruchtbar-ნაყოფიერი wählerisch-წყუნია 	<ul style="list-style-type: none"> trinkbar-სასმელად ვარგისი ratlos-უმწეო unangenehm-უსიამოვნო
---	---

• ადამიანის დამახასიათებელ თვისებებს (innere Eigenschaften):

<ul style="list-style-type: none"> unzufrieden-უკმაყოფილო barmherzig-გულკეთილი 	<ul style="list-style-type: none"> lebensfroh-სიცოცხლისმოყვარე gleichgültig-გულგრილი
--	--

და ა.შ.

5.2 ზედსართავი სახელის ბრუნება (Deklination der Adjektive)

ცვალებადი (flektiert) ზედსართავი სახელი იბრუნვის არსებით სახელთან ერთდ და გააჩნია მისივე გრამატიკული კატეგორიები: გრამატიკული სქესი (Genus), რიცხვი (Numerus), ბრუნვა (Kasus) და დგას უშუალოდ არსებითი სახელის წინ არტიკლის, ნაცვალსახელის ან რიცხვითი სახელის შემდეგ; წინადადებაში ასრულებს განსაზღვრების როლს (attributiver Gebrauch).

არსებობს ზედსართავი სახელის სუსტი (schwach), შერეული (gemischt) და ძლიერი (stark) ბრუნება.

5.2.1 ზედსართავი სახელის სუსტი ბრუნება (Schwache Adjektivdeklination)

სუსტი ბრუნების წესით იბრუნვის ზედსართავი სახელი:

- განსაზღვრული არტიკლის შემდეგ - **der, die, das, (Plural: die)**
- ჩვენებითი ნაცვალსახელის შემდეგ - **dieser, jener**
- რიცხვითი ნაცვალსახელების შემდეგ - **jeder, beide, mancher, alle, sämtliche**
- კითხვითი ნაცვალსახელის შემდეგ - **welcher/-e/es, (Plural: welche)**

და ა.შ.

სუსტი ბრუნების წესი მოითხოვს Nominativ-ში **e**, ყველა დანარჩენ ბრუნვაში **e(n)** დაბოლოებას. საშუალო და მდებარეობითი სქესის არსებითი სახელების წინ ზედსართავი სახელი მხოლოდითი რიცხვს Akkusativ-ში იღებს Nominativ-ის დაბოლოებას **e**.

S I N G U L A R /Nom.-e...-en/

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	der begabte Musiker	die arme Witwe	das sonnige Feld
Gen.	des begabten Musikers	der armen Witwe	des sonnigen Feldes
Dat.	dem begabten Musiker	der armen Witwe	dem sonnigen Feld
Akk..	den begabten Musiker	die arme Witwe	das sonnige Feld
	(ნიჭიერი მუსიკოსი)	(საბრალო ქვრივი ქალი)	(მზიანი ველი/ნაკვეთი)

Wie heißt der begabte Musiker? Georg schenkt der armen Witwe das sonnige Feld. Ich kaufe dieses billige Auto. Ilona liebt jeden frischen Fisch. Welche ungarische Stadt kennst du? Weißt du, wie jener helle Stern heißt? Von welcher antiken Stadt reden Sie? Man gibt „Die verkaufte Braut“ von Smetana.	რა ჰქვია ამ ნიჭიერ მუსიკოსს? გიორგი ჩუქნის საბრალო ქვრივს მზიან ნაკვეთს. მე ვიყიდი ამ იაფიან მანქანას. ილონას უყვარს ყოველგვარი ახალი თევზი. უნგრეთის რომელ ქალაქს იცნობ? იგი, რა ჰქვია იმ მბრწყინავ ვარსკვლავს? რომელ ანტიკურ ქალაქზე საუბრობთ? იდგმება სმეტანას „გაყიდული პატარძალი“.
---	--

P L U R A L /-en/

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	die begabten Musiker	die armen Witwen	die sonnigen Felder
Gen.	der begabten Musiker	der armen Witwen	der sonnigen Felder
Dat.	den begabten Musikern	den armen Witwen	den sonnigen Feldern
Akk..	die begabten Musiker	die armen Witwen	die sonnigen Felder

Die letzten Worte habe ich nicht gehört. Sie essen in den teuren Lokalen. Die Karriere mancher begabten Musiker endet früh.	უკანასკნელი სიტყვები მე არ გამიგონია. ისინი მდიდრულ რესტორანში სადილობენ. ზოგიერთი ნიჭიერი მუსიკოსის კარიერა ადრე მთავრდება (...ას ადრე ამთავრებს).
---	---

5.2.2 ზედსართავი სახელის შერეული ბრუნება (Gemischte Adjektivdeklination)

ზედსართავი სახელი შერეული ბრუნების წესით იბრუნვის:

- განუსაზღვრელი არტიკლის - ein, eine, ein, (Plural:-) შემდეგ
- უარყოფა - kein, keine, kein, (Plural: - keine)-ს შემდეგ
- რიცხვითი სახელის ein-ის შემდეგ
- კუთვნილებითი ნაცვალსახელის - mein, dein, sein, unser, euer, ihr და ა.შ. შემდეგ
- კითხვითი ნაცვალსახელის - was für ein/eine/ein? (Plural: -was für?)-ის შემდეგ და ა.შ.

5.2.2.1 განუსაზღვრელი არტიკლის შემდეგ (...nach dem unbestimmten Artikel)

შერეული ბრუნების წესი: მხოლოდ რიცხვში - ზედსართავ სახელს ყველა ბრუნვაში აქვს დაბოლოება -en; Nominativ-ში განსაზღვრული არტიკლის დაბოლოება (er, e, es); მდებარეობითი და საშუალო სქესის არსებით სახელებთან Nominativ-ისა და Akkusativ-ის დაბოლოება ერთნაირია.

ზედსართავი სახელი ein-ით მრავლობით რიცხვში იღებს განსაზღვრული არტიკლის დაბოლოებას (e, er, en, e), დანარჩენი - en-ს

/-en/ S I N G U L A R /N. -er-e-e/

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	ein grüner Rock	eine alte Kiste	ein schmales Beet
Gen.	eines grünen Rockes	einer alten Kiste	eines schmalen Beetes
Dat.	einem grünen Rock	einer alten Kiste	einem schmalen Beet
Akk..	einen grünen Rock	eine alte Kiste	ein schmales Beet და ა.შ.
	(მწვანე კაბა)	(ძველი ზანდუკი)	(ვიწრო კვალი)

Wir haben einen bekannten Kritiker besucht. Hier wohnt eine alte Frau. Er hat ein goldenes Herz. Dort steht kein blaues Auto. Suchst du einen humorvollen und seriösen Partner? Ein grauer, trüber Morgen bedeckt mein liebes Feld. (J.W. Goethe)	ჩვენ ვეწვიეთ ცნობილ კრიტიკოსს. აქ ცხოვრობს მოხუცი ქალი. მას ოქროს გული აქვს. იქ არ დგას ლურჯი მანქანა. შენ სერიოზულ და იუმორის გრძნობის მქონე პარტნიორს ეძებ? ჩემს საყვარელ ველს რუხი, ნალვლიანი დილა გაუთენდა. (ი.ვ. გოეთე)
--	--

P L U R A L /-e, -er, -en, -e/

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	grüne Röcke	alte Kisten	schmale Beete
Gen.	grüner Röcke	alter Kisten	schmaler Beete
Dat.	grünen Röcken	alten Kisten	schmalen Beeten
Akk..	grüne Röcke	alte Kisten	schmale Beete და ა.შ.

Mir gefallen georgische Kirchen. Ich liebe den Duft frischer Brote. Wir haben tolle Geschenke erhalten. Sie machten enttäuschte Gesichter.	მე მომწონს ქართული ეკლესიები. მიყვარს ახალი პურის სურნელი. ჩვენ შესანიშნავი საჩუქრები მივიღეთ. მათ უკმაყოფილო სახეები მიიღეს.
--	--

უარყოფითი არტიკლის (Negativartikel) kein-ის მრავლობითი რიცხვის ფორმაა keine, რომლის შემდეგ ზედსართავ სახელს ოთხივე ბრუნვაში აქვს დაბოლოება en.

P L U R A L /-en/

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	keine grünen Röcke	keine alten Kisten	keine schmalen Beete
Gen.	keiner grünen Röcke	keiner alten Kisten	keiner schmalen Beete
Dat.	keinen grünen Röcken	keinen alten Kisten	keinen schmalen Beeten
Akk..	keine grünen Röcke	keine alten Kisten	keine schmalen Beete და ა.შ.

Ich kenne keine typisch deutschen Getränke. მე არ ვიცნობ ტიპურ გერმანულ სასმელს.
 Im Winter kommen keine ausländischen Badegäste nach Batumi. ზამთარში არ ჩამოდიან ბათუმში უცხოელი დამსვენებლები. (საბანაოდ/საცურაოდ)

5.2.2.2 კუთვნილებითი ნაცვალსახელის შემდეგ (...nach Possessivpronomen)

კუთვნილებითი ნაცვალსახელის (mein, dein, unser...) შემდეგ ზედსართავი სახელი იბრუნვის ისევე როგორც kein-ის შემდეგ.

/-en/ S I N G U L A R /N. -er-e-es/

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	mein kluger Sohn	meine kluge Tochter	mein kluges Mädchen
Gen.	meines klugen Sohnes	meiner klugen Tochter	meines klugen Mädchen
Dat.	meinem klugen Sohn	meiner klugen Tochter	meinem klugen Mädchen
Akk..	meinen klugen Sohn	meine kluge Tochter	mein kluges Mädchen და ა.შ.
	(ჩემი კკვიანი ვაჟიშვილი)	(ჩემი კკვიანი ქალიშვილი)	(ჩემი კკვიანი გოგონა)

Sein ruhiges Gewissen stärkt ihn. თავისი მშვიდი სინდისი მას ძალას მატებს.
 Ich schenke eurer kleinen Tochter dieses Buch. მე ამ წიგნს თქვენ პატარა ქალიშვილს ვჩუქნი.

P L U R A L /-en/

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	meine klugen Söhne	meine klugen Töchter	meine klugen Mädchen
Gen.	meiner klugen Söhne	meiner klugen Töchter	meiner klugen Mädchen
Dat.	meinen klugen Söhnen	meinen klugen Töchtern	meinen klugen Mädchen
Akk..	meine klugen Söhne	meine klugen Töchter	meine klugen Mädchen და ა.შ.

Mich faszinieren Ihre traditionellen Kuckucksuhren. მე მომწონს თქვენი ტრადიციული „გუგული“ საათები.
 Ich bewahre meine guten Erinnerungen. მე ვინახავ ჩემ კარგ მოგონებებს.
 Sie lernen unsere uralten Volkslieder. ისინი სწავლობენ ჩვენ უძველეს ხალხურ სიმღერებს.
 Kommen morgen eure deutschen Freunde? მოდიან ხვალ თქვენი გერმანელი მეგობრები?

5.2.3 ზედსართავი სახელის ძლიერი ბრუნება (Starke Adjektivdeklination)

ძლიერი ბრუნების წესით იბრუნვის ზედსართავი სახელი:

- არტიკლის, ნაცვალსახელის გარეშე
- უსუფიქსო ნაცვალსახელების (ich, du, manch, solch) და რიცხვითი სახელების შემდეგ (drei, sieben) და ა.შ.
- რიცხვითი ნაცვალსახელების შემდეგ: viele, einige, wenige mehrere, etliche და ა.შ.
- ნაცვალსახელების შემდეგ: dessen, deren (Gen.), wessen?
- verschieden, gewiss, ander

ძლიერი ბრუნების წესი: ზედსართავი სახელი ყველგან იღებს განსაზღვრული არტიკლის დაბოლოებას; მამრობით და საშუალო სქესის არსებით სახელებთან Gen.-ში - en დაბოლოებას, მხოლოდით რიცხვში.

S I N G U L A R /Gen./-en/

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	weißer Stein	lange Straße	schwarzes Notenpult
Gen.	weißen Steines	langer Straße	schwarzen Notenpultes
Dat.	weißem Stein	langer Straße	schwarzem Notenpult
Akk..	weißen Stein	lange Straße	schwarzes Notenpult და ა.შ.
	(თეთრი ქვა)	(გრძელი ქუჩა)	(შავი პიუპიტრი)

Guter Wein ist teuer.	კარგი ღვინო ძვირად ფასობს.
München wird „Deutschlands heimliche Hauptstadt“ genannt.	მიუნჰენი „გერმანიის საიდუმლო დედაქალაქად“ იწოდება.
Korrektes Verhalten ihm gegenüber ist wichtig.	მნიშვნელოვანია მის მიმართ კორექტული დამოკიდებულება.
Dort wohnt die Dame, von deren kleinem Sohn ich sprach.	იქ ცხოვრობს ქალბატონი, რომლის პატარა ვაჟიშვილზე მე ვლაპარაკობდი.
Ich gratuliere zu solch gutem Resultat!	გილოცავ (ასეთ) წარმატებას! (კარგ შედეგს)
Du - Schreckliches Kind!	შე, ცუდო ბავშვო!

P L U R A L /e, er, en, e/

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	weiße Steine	lange Straßen	schwarze Notenpulte
Gen.	weißer Steine	langer Straßen	schwarzer Notenpulte
Dat.	weißen Steinen	langen Straßen	schwarzen Notenpulten
Akk..	weiße Steine	lange Straßen	schwarze Notenpulte და ა.შ.

An guten Vorbildern mangelt es nicht.	კეთილი მაგალითი საკმარისად მოიპოვება.
Tobias gibt viel Geld für verschiedene alte Weine aus.	ტობიასი ფულს არ ზოგავს სხვადასხვა ძველი ღვინის საყიდლად.
Er gibt auch anderen jungen Leuten Hoffnung.	ის იმედს უწერგავს დანარჩენ ახალგაზრდებსაც.
Die Angst vieler kluger Kinder vor Versagen erstaunt mich.	მე მაკვირვებს მრავალი გონიერი ბავშვის შიში (რადაცის) ვერშესრულების გამო.

- რაოდენობითი რიცხვითი სახელის შემდეგ ზედსართავი სახელი იბრუნვის ისე, როგორც განსაზღვრული არტიკლის შემდეგ მრავალობით რიცხვში.

Nom.	Fünf neue Äxte
Gen.	Fünf neuer Äxte
Dat.	Fünf neuen Äxten
Akk.	Fünf neue Äxte (ხუთი ახალი ნაჯახი)

Zwei goldene Sterne stehen am Himmel.	ცაზე ორი ოქროს ვარსკვლავია.
In fünf kurzen Zeilen entfaltet dieses Gedicht seine Kraft.	ხუთ მოკლე სტრიქონში განიფინება ძალა ამ ლექსისა.
Schreiben Sie sieben spannende Erzählungen!	დაწერეთ შვიდი გამტაცმინაარსიანი მოთხრობა!

- გამონაკლისი:

რიცხვით სახელებს „zwei“ და „drei“-ს შეიძლება გააჩნდეს დაბოლოება -er Genitiv-ში.

Sie ist Mutter zweier kleiner Töchter.	იგი დედაა ორი პატარა ასულისა.
Der Besitzer dreier alter Weingüter kommt.	მოდის სამი ძველი ვენახის პატრონი.

5.2.4 მითითებული ზედსართავი სახელის, როგორც განსაზღვრების გამოყენების შესახებ (Hinweise zum attributiven Gebrauch der Adjektive)

- ზედსართავი სახელის მსგავსად იბრუნვის მიმღობა I,II (Partizip I,II) და რიგობითი რიცხვითი სახელი (Ordinalzahl), რომელიც წინადადებაში არსებითი სახელის განსაზღვრების როლს ასრულებს.
- die glänzenden Augen - მოციმციმე თვალები (Partizip I)
- ein erfülltes Leben - სავსე ცხოვრება (Partizip II)
- die erste Klasse - პირველი კლასი (Ordinalzahl) და ა.შ.

Pia betrachtet den Christbaum mit glänzenden Augen.	ვია შეჰყურებს საშობაო ხეს ანთებული თვალებით.
Onkel Franz hatte ein erfülltes Leben.	ბიძია ფრანცმა სავსე ცხოვრებით იცხოვრა.
Ich schenke jedem meiner vielen liebgewonnenen Freunde eine Rose.	მე ვჩუქნი ყოველ ჩემს საყვარელ მეგობარს თითო ვარდს.
Möchtest du heute erster Klasse fahren?	გინდა დღეს შენ პირველი კლასით გაემგზავრო?

- ზოგიერთი ზედსართავი სახელი არ იბრუნვის (ohne Beugung):
er-სუფიქსით (Paris-pariser)

Der pariser Tiergarten ist groß.	პარიზის სამხეცე დიდია.
Im berliner Zoo wurde ein Eisbärbaby geboren.	ბერლინის ზოოპარკში თეთრი დათვის ბელი დაიბადა.
In münchener Biergarten ist viel los.	მიუნხენის ლუდის სახლში მზიარულდება.

- ნასესხები ზედსართავი სახელები: lila (იისფერი, ლურჯი), rosa (ვარდისფერი), prima (საუკეთესო).

Da trat eine prima Sängerin auf.	გამოვიდა პირველი კლასის მომღერალი.
----------------------------------	------------------------------------

- ზედსართავი სახელები შედარებით (Komparativ) და აღმატებით (Superlativ) ხარისხში იბრუნვის ისევე, როგორც ზედსართავი სახელები საწყის ფორმაში (Positiv). (იხ. შედ.ხარისხები- Steigerungsstufen 5.4)

5.2.5 ზედსართავი სახელის ბრუნვა (Adjektiv-Deklination) (სქემა)

განსაზღვრული არტიკლით der, die, das / die და ნაცვალსახელებით: dieser, jener, jeder, mancher, welcher

schwach:

S I N G U L A R

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	der große Raum	die große Halle	das große Zimmer
Gen.	des großen Raumes	der großen Halle	des großen Zimmers
Dat.	dem großen Raum	der großen Halle	dem großen Zimmer
Akk.	den großen Raum	die große Halle	das große Zimmer

P L U R A L

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	die großen Räume	die großen Hallen	die großen Zimmer
Gen.	der großen Räume	der großen Hallen	der großen Zimmer
Dat.	den großen Räumen	den großen Hallen	den großen Zimmern
Akk..	die großen Räume	die großen Hallen	die großen Zimmer

განუსაზღვრელი არტიკლით: ein, eine, ein/kein-ით

სქემა (გაგრძელება)

gemischt:

S I N G U L A R

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	(k)ein begabter Junge	(k)eine begabte Pianistin	(k)ein begabtes Mädel
Gen.	(k)eines begabten Jungen	(k)einer begabten Pianistin	(k)eines begabten Mädels
Dat.	(k)einem begabten Jungen	(k)einer begabten Pianistin	(k)einem begabten Mädel
Akk..	(k)einen begabten Jungen	(k)eine begabte Pianistin	(k)ein begabtes Mädel

P L U R A L

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	begabte Jungen	begabte Pianistinnen	begabte Mädel
Gen.	begabter Jungen	begabter Pianistinnen	begabter Mädel
Dat.	begabten Jungen	begabten Pianistinnen	begabten Mädel
Akk..	begabte Jungen	begabte Pianistinnen	begabte Mädel და ა.შ

P L U R A L (kein)

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	keine begabten Jungen	keine begabten Pianistinnen	keine begabten Mädel
Gen.	keiner begabten Jungen	keiner begabten Pianistinnen	keiner begabten Mädel
Dat.	keinen begabten Jungen	keinen begabten Pianistinnen	keinen begabten Mädeln
Akk.	keine begabten Jungen	keine begabten Pianistinnen	keine begabten Mödel

კუთვნილებითი ნაცვალსახელებით: mein, dein, sein, ihr – unser,euer, ihr, Ihr

S I N G U L A R

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	mein kluger Sohn	meine kluge Tochter	mein kluges Mädchen
Gen.	meines klugen Sohnes	meiner klugen Tochter	meines klugen Mädchens
Dat.	meinem klugen Sohn	meiner klugen Tochter	meinem klugen Mädchen
Akk.	meinen klugen Sohn	meine kluge Tochter	mein kluges Mädchen

P L U R A L

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	meine klugen Söhne	meine klugen Töchter	meine klugen Mädchen
Gen.	meiner klugen Söhne	meiner klugen Töchter	meiner klugen Mädchen
Dat.	meinen klugen Söhnen	meinen klugen Töchtern	meinen klugen Mädchen
Akk.	meine klugen Söhne	meine klugen Töchter	meine klugen Mädchen

Stark

არტიკლის გარეშე

S I N G U L A R

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	grüner Baum	grüne Hose	grünes Moos
Gen.	grünen Baumes	grüner Hose	grünen Mooses
Dat.	grünem Baum	grüner Hose	grünem Moos
Akk..	grünen Baum	grüne Hose	grünes Moos

P L U R A L

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	grüne Bäume	grüne Hosen	grüne Moose
Gen.	grüner Bäume	grüner Hosen	grüner Moose
Dat.	grünen Bäumen	grünen Hosen	grünen Moosen
Akk..	grüne Bäume	grüne Hosen	grüne Moose

5.3 უცვლელი ზედსართავი სახელების გამოყენება (Gebrauch unveränderter Adjektive)

ზედსართავი სახელი წინადადებაში გვხვდება უცვლელი ფორმით ანუ არ იბრუნვის (*unflektiert/unveränderlich*)

ზედსართავი სახელი +დამხმარე ზმნა (*Prädikativ*),-ვითარების გარემოება (*adverbial*)

Das Wetter ist schön.	კარგი ამინდია.
Ich bin bereit!	მე მზად ვარ!
Die Wirklichkeit war hart.	სინამდვილე სასტიკი იყო.
Das Lesen ist für mich lebensrettend.	კითხვა ჩემი მხსნელია.
Für mich aber ist es anstrengend.	ჩემთვის კი მომქანცველია.
Es ist bedauerlich!	სამწუხაროა / დასანანია.
Ich finde es langweilig.	ჩემთვის ეს მომაბეზრებელია.
Die Rolle dieser Persönlichkeit in der Geschichte ist groß.	დიდია ამ პიროვნების როლი ისტორიაში.
Diese Ideen sind überholt.	ეს იდეები გაცვეთილია.
Dieser Ort ist radioaktiv verseucht.	ეს ადგილი რადიაციით დასხივებულია.
Tamara lernt spielend Deutsch.	თამარი თამაშით სწავლობს გერმანულს.
Schwimmend erreicht der Hund das Ufer.	ძალი ცურვით უახლოვდება ნაპირს.

5.4 შედარებითი ხარისხები (Steigerungsstufen der Adjektive)

ზედსართავი სახელი წინადადებაში შეიძლება წარმოდგენილი იყოს სამი ხარისხით:

- დადებითი ანუ საწყისი (*Positiv/Grundstufe*): ruhig-მშვიდი
- შედარებითი (*Komparativ/Vergleichsstufe*): ruhiger - უფრო მშვიდი
- აღმატებითი (*Superlativ/Höchststufe*):
 - a) der, die, das ruhigste- უმშვიდესი -(განსაზღვრება-*Attribut*)
 - b) am ruhigsten - ყველაზე მშვიდად (გარემოება - *Adverbial*)

5.4.1 შედარებითი ხარისხი (Komparativ)

Komparativ-ს აწარმოებს სუფიქსი - er.

feucht-feuchter	ნოტიო, უფრო ნოტიო
reich-reicher	მდიდარი, უფრო მდიდარი
schlimm-schlimmer	ცუდი, უფრო ცუდი
böse-böser	ბოროტი, უფრო ბოროტი
tief-tiefer	ღრმა, უფრო ღრმა
weich-weicher	რბილი, უფრო რბილი
schnell-schneller	ჩქარი, უფრო ჩქარი
betrübt-betrübter	ნაწყენი, უფრო ნაწყენი

Heute ist das Wetter schlimmer als gestern. Je tiefer die Gefühle sind, umso dauerhafter bleibt die Erinnerung.	დღეს ამინდი უფრო ცუდია, ვიდრე გუშინ. რაც უფრო ღრმაა განცდა, მით უფრო ხანგრძლივად რჩება მოგონება მეხსიერებაში.
--	--

ზედსართავი სახელები, რომელთა ფუძე ბოლოვდება **-er, -el, -en**-ზე, Komparativ-ში ზოგჯერ ხმოვან **e**-ს კარგავენ (საუბარში ან პოეზიაში).

teuer-teurer	ძვირფასი, უფრო ძვირფასი
sauer-saurer	მჟავე, უფრო მჟავე
dunkel-dunkler	ბნელი, უფრო ბნელი
eitel-eitler	მედიდური, უფრო მედიდური
bescheiden-bescheid(e)ner	გაწონასწორებული, მეტად გაწონასწორებული

და ა.შ.

5.4.2 აღმატებითი ხარისხი (Superlativ)

Superlativ-ს აწარმოებს:

ა) სუფიქსი **-(e)st** - (როგორც განსაზღვრება (attributiv))

der, die, das reichste - უმდიდრესი

der, die, das schnellste - უსწრაფესი

der, die, das teuerste - უძვირფასესი

der, die, das sauerste - უმჟავესი

ბ) პრეფიქსი **am** და სუფიქსი **-(e)sten** - (როგორც გარემოება (adverbial))

am schnellsten - უსწრაფესად, (აგრეთვე: უსწრაფესი)

am teuersten - უძვირესად, (უძვირფასესი)

- დაბოლოებით **(e)st** ზედსართავი სახელი იბრუნვის (flektiert)

Parmen ist **das bravste** Kind.

პარმენი ყველაზე ყოჩაღი ბავშვია.

- **am** და **(e)sten**-ით ზედსართავი სახელი უცვლელია (unflektiert)

Ich finde Bayern **am schönsten**.

ჩემი აზრით, ბავარია ულამაზესია.

5.4.3 ზედსართავი სახელების ხარისხები (Steigerung der Adjektive)

ა. ფუძეუცვლელი ზედსართავი სახელები.

Positiv	Komparativ	Superlativ	ქართულ ენაზე
klar	klarer	der, die, das klarste; am klarsten	ნათელი
schnell	schneller	der, die, das schnellste; am schnellsten	ჩქარი
schön	schöner	der, die, das schönste; am schönsten	ლამაზი
brav	braver	der, die, das bravste; am bravsten	ყოჩაღი
gnädig	gnädiger	der, die, das gnädigste; am gnädigsten	გულმონწყალე
herrlich	herrlicher	der, die, das herrlichste; am herrlichsten	მშვენიერი
ratsam	ratsamer	der, die, das ratsamste, am ratsamsten	მიზანშეწონილი
weise	weiser	der, die, das weiseste, am weisesten	ბრძენი

და ა.შ.

Mein Bruder läuft **schnell**.

ჩემი ძმა ჩქარა დარბის.

Du läufst **schneller**.

შენ უფრო ჩქარა დარბობარ.

Mein Freund läuft **am schnellsten**.

ჩემი მეგობარი დარბის ყველაზე ჩქარა.

Mein Freund ist **der schnellste** Läufer von allen.

ჩემი მეგობარი ყველაზე ჩქარი მორბენალია.

ბ. Komparativ-ი და Superlativ-ი უმლაუტით

ზოგიერთი ერთმარცვლიანი ზედსართავი სახელი ფუძისეული ხმოვნებით a, o, u შედარებით და აღმატებით საფეხურზე იღებს უმლაუტს:

Positiv	Komparativ	Superlativ	ქართულ ენაზე
stark	stärker	der, die, das stärkste; am stärksten	ძლიერი
warm	wärmer	der, die, das wärmste; am wärmsten	თბილი
grob	gröber	der, die, das gröbste; am gröbsten	ტლანქი
lang	länger	der, die, das längste; am längsten	გრძელი
groß	größer	der, die, das größte; am größten	დიდი
arm	ärmer	der, die, das ärmste, am ärmsten	ღარიბი
jung	jünger	der, die, das jüngste, am jüngsten	ახალგაზრდა და ა.შ.

Wir haben uns einen langen Film angesehen.	ჩვენ გრძელი ფილმი ვნახეთ.
Die Theatervorstellung dauerte länger als ich dachte.	თეატრალური წარმოდგენა უფრო დიდხანს გაგრძელდა, ვიდრე მეგონა.
Die gestrige Vorstellung dauerte am längsten .	გუშინდელი წარმოდგენა ყველაზე მეტხანს გაგრძელდა.
Der Nil ist der längste Fluss der Welt.	ნილოსი მსოფლიოს უგრძესი მდინარეა.

გ. Superlativ-ი -e-ხმოვნით ფუძესა და სუფიქს შორის

ზედსართავი სახელები ფუძეში თანხმოვნებით d, t, s, ß, x, z იღებენ აღმატებით ხარისხში გავრცობილ სუფიქსებს: est და am...esten-ს.

Positiv	Komparativ	Superlativ	ქართულ ენაზე
kalt	kälter	der, die, das kälteste am kältesten	ცივი
kurz	kürzer	der, die, das kürzeste am kürzesten	მოკლე
tund	runder!	der, die, das rundeste am rundesten	მრგვალი
alt	älter	der, die, das älteste am ältesten	ძველი
heiß	heißer	der, die, das heißeste am heißesten	ცხელი
ratlos	ratloser	der, die, das ratloseste am ratlosesten	უმწეო
nett	netter	der, die, das netteste am nettesten	სათნო
mild	milder	der, die, das mildeste am mildesten	რბილი/ლმობიერი
fix	fixer	der, die, das fixeste am fixesten	სწრაფი
süß	süßer	der, die, das süßeste am süßesten	ტკბილი
stolz	stolzer	der, die, das stolzeste am stolzesten	ამაყი

Heute ist der heißeste Tag in diesem Jahr.	დღეს წლის ყველაზე ცხელი დღეა.
Meine älteste Schwester heißt Marta.	ჩემს (ყველაზე) უფროს დას ჰქვია მარტა.

დ. ზედსართავი სახელები, რომლებიც განსხვავებულად აწარმოებენ შედარებით ხარისხებს.

რამდენიმე ზედსართავი სახელი არ ემორჩილება დადგენილ წესს:

Positiv	Komparativ	Superlativ	ქართულ ენაზე
gut	besser	der, die, das beste am besten	კარგი
hoch	höher	der, die, das höchste am höchsten	მაღალი
nah	näher	der, die, das nächste am nächsten	მახლობელი
viel	mehr	der, die, das meiste am meisten	ბევრი
wenig	minder ან weniger	{ der, die, das mindeste zum mindesten! der, die, das wenigste am wenigsten	ცოტა

Herr Schmidt hat viel Geld.	ბატონ შმიდტს ბევრი ფული აქვს.
Mein Sohn hat mehr Geld als er.	ჩემს შვილს მეტი ფული აქვს, ვიდრე მას.
Herr Stoff hat das meiste Geld.	ბატონ შტოფს ყველაზე მეტი ფული აქვს.
Am meisten besitzt er Bilder von Otto Dix.	მას ყველაზე მეტი სურათი ოტო დიქსისა აქვს.

5.4.4 შედარებითი ხარისხების ბრუნება (Deklination der gesteigerten Adjektive)

5.4.4.1 შედარებითი ხარისხი (Komparativ)

-er- სუფიქსით დაბოლოებული ზედსართავი სახელი ანუ Komparativ-ი იბრუნვის იმავე წესით, როგორც Positiv(საწყისი)-ი. (ასევე: Partizip I-II)

- სუსტი ბრუნება (Schwache Deklination)

Singular

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	der bessere Rat	die kleinere Lampe	das hellere Zimmer
Gen.	des besseren Rates	der kleineren Lampe	des helleren Zimmers
Dat.	dem besseren Rat	der kleineren Lampe	dem helleren Zimmer
Akk.	den besseren Rat	die kleinere Lampe	das hellere Zimmer
	(უკეთესი რჩევა)	(უფრო პატარა ლამპა)	(უფრო ნათელი ოთახი) და ა.შ.

Der Pfarrer gibt mir den besseren Rat .	მოდღარი მამლევს უკეთეს რჩევას.
Die kleinere Lampe gefällt mir.	მე მომწონს მომცრო (უფრო პატარა) ლამპა.

Plural

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	die besseren Ratschläge	die kleineren Lampen	die helleren Zimmer
Gen.	der besseren Ratschläge	der kleineren Lampen	der helleren Zimmer
Dat.	den besseren Ratschlägen	den kleineren Lampen	den helleren Zimmern
Akk.	die besseren Ratschläge	die kleineren Lampen	die helleren Zimmer
			და ა.შ.

In den moderneren Wohnungen glänzt alles.	(უფრო) მოდურ სახლებში ყველაფერი ბრწყინავს.
Wir nehmen die teureren Getränke.	ავიღებთ უფრო ძვირიან სასმელს.
Sie haben zwei Söhne.	მათ ორი ვაჟიშვილი ჰყავთ.
Der hübschere von beiden ist der jüngere .	უფრო ლამაზი ამ ორიდან უმცროსია.
Den begeisterteren Eindruck machte mir der kleine Florian.	პატარა ფლორიანმა უფრო მეტად აღმაფრთოვანა.
Von uns beiden bist du der vorausschauendere Mensch.	ჩვენ ორიდან შენ უფრო შორსმჭვრეტელი ხარ.

- შერეული ბრუნება (gemischte Deklination) (იხ. 5.2.2.1)

Ist das ein besserer Wein?	ეს უკეთესი ღვინოა?
Eine ältere Uhr findest du kaum.	უფრო ძველ საათს თითქმის ვეღარ შევხვდები.
Du kannst mir keinen größeren Gefallen tun!	ამაზე მეტად ვერაფრით გამახარებდი (მასიამოვნებდი).
Geben Sie auch ärmeren Völkern eine Chance!	მიეცით უფრო გაჭირვებულ ხალხებსაც შანსი!
Dieses Jahr hatten wir einen wohltuenderen Urlaub, als letztes Jahr.	ამ წელს უკეთესი შვებულება გვქონდა, ვიდრე შარშან.
Sag mir tröstendere Worte!	მითხარი უფრო სანუგეშო რამ (სიტყვები).

- ძლიერი ბრუნება (Starke Deklination) (იხ. 5.2.3)

Milderer Klima herrscht jetzt nur im Westen.	უფრო რბილი ჰავა ახლა მხოლოდ დასავლეთშია.
Mönche streben nach höherer Erkenntnis.	ბერები ილტვიან უფრო მაღალს შეცნობისაკენ.
Frischeren Käse verkauft man auf dem Markt.	უფო ახალი ყველი ბაზარში იყიდება.
Erstklassigeres Theater gibt es nirgends.	უკეთესი თეატრი არსად მოიძებნება.
Wegen verbesserter Zukunftsaussichten gehe ich nach Schweden.	უკეთესი სამომავლო პერსპექტივებისათვის მივდივარ მე შვედეთში.

სიტყვა „mehr“ არ იბრუნვის.

სწორია: der nähere Gasthof

bessere Schulen

die kürzere Hose

höhere Häuser

არასწორია: das mehre Geld

mehre Kinder

Wir brauchen mehr Kinderspielplätze!	ჩვენ გვესაჭიროება მეტი სათამაშო მოედნები ბავშვებისათვის.
Es gibt nun mehr Arbeitslosigkeit und trotzdem höhere Preise.	უმუშევრობა ახლა მეტია, მიუხედავად ამისა, ფასები ურფო მაღალია.

5.4.4.2 აღმატებითი ხარისხი (Superlativ)

(e)st-ით ნაწარმოები ზედსართავი სახელი ანუ Superlativ ცვალებადია (flektiert), იბრუნვის არსებით სახელთან ერთად მხოლოდ განსაზღვრული არტიკლით ან უარტიკლოდ და diese, jene-სთან.

Singular

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	der hellste Palast	die älteste Uhr	das klügste Kind
Gen.	des hellsten Palastes	der ältesten Uhr	des klügsten Kindes
Dat.	dem hellsten Palast	der ältesten Uhr	dem klügsten Kind
Akk.	den hellsten Palast	die älteste Uhr	das klügste Kind და ა.შ.
	(უბრწყინვალესი სასახლე)	(უძველესი საათი)	(უჭკვიანესი ბავშვი)

Das älteste Auto steht im Museum.	უძველესი მანქანა დგას მუზეუმში.
Der Pokal gehört dem besten Sportler.	თასი ეკუთვნის საუკეთესო სპორტსმენს.
Der Besitzer dieser bedeutsamsten Uhr wohnt in der Schweiz.	ამ უმნიშვნელოვანესი საათის მფლობელი შვეიცარიაში ცხოვრობს.
Ich möchte der Vater jenes weltweit klügsten Kindes sein!	მე ვისურვებდი, ვიყო მამა იმ უჭკვიანესი ბავშვისა!
Das ist reinste Heuchelei!	ეს წმინდა წყლის თვალთმაქცობაა!

P L U R A L

Kasus	maskulin	feminin	neutrum
Nom.	die hellsten Paläste	die ältesten Uhren	die klügsten Kinder
Gen.	der hellsten Paläste	der ältesten Uhren	der klügsten Kinder
Dat.	den hellsten Palästen	den ältesten Uhren	den klügsten Kindern
Akk.	die hellsten Paläste	die ältesten Uhren	die klügsten Kinder და ა.შ.

Haben Sie die neuesten Nachrichten?	გაქვთ უახლესი ცნობები?
Die geselligsten Menschen unterhalten sich gern.	ყველაზე კონტაქტური ადამიანები სიამოვნებით საუბრობენ (ერთმანეთში).
In den wenigsten Fällen sind die berühmtesten Leute die bescheidensten.	მხოლოდ იშვიათ შემთხვევაში არიან განთქმული ადამიანები თავმდაბალნი.

არსებობს ზედსართავი სახელის აღმატებითი ხარისხის გამომხატველი კიდევ ასეთი ფორმა: aller... (allernetteste- უსათნოესი)

Du bist die allernetteste Mama der Welt.	შენ მსოფლიოში უსათნოესი დედა ხარ.
--	-----------------------------------

აგრეთვე:

der, die, das + Superlativ + aller... + Nomen / Plural
--

Die wichtigste aller Entscheidungen wird morgen gefällt.	უმნიშვნელოვანესი გადაწყვეტილება ხვალ მიიღება.
In Atlantis liegt der geheimnisvollste aller Schätze.	ატლანტიდაში მევს უსაიდუმლოესი საგანძური. (განძთა შორის)

5.4.4.3 ზედსართავი სახელის შედარებითი ხარისხები (Steigerungsstufen)

(სქემა)

Positiv	Komparativ	Superlativ
-	er	(e)st, am-sten
hell	heller	der, die, das hellste, am hellsten
ფუძისეული ხმოვნებით a, o, u იღებენ უმლაუტს		
groß	größer	der, die, das größte, am größten
თანხმოვნებით t, d, s, ß, sch, z იღებენ est-ს აღმ. ხარისხში		
rund	runder	der, die, das rundeste, am rundesten
ზოგიერთი ზედსართავი სახელი შედარებით ხარისხებს აწარმოებს საერთო წესის დარღვევით		
gut	besser	der, die, das beste, am besten

5.4.5 მითითებული შედარებითი ხარისხებისათვის (Hinweise zum Gebrauch der Steigerungsstufen)

5.4.5.1 შედარებითი ფორმები (Vergleichsformen)

ა. Positiv-ი დგას „so“-სა და „wie“-ს შორის

Max ist so frech wie Moritz. Ich bin so begeistert wie du. Dein Meerschweinchen ist so gefräßig wie meins.	მაქსიც ისეთივე თავხედაა, როგორც მორისი. მეც ისევე აღფრთოვანებული ვარ, როგორც შენ. შენი ზღვის გოჭი ისეთივე ღორბუცელაა, როგორც ჩემი.
--	--

ბ. Komparativ-ის შემდეგ დგას „als“.

Peter habe ich lieber als Paul. Kannst du dir ein vollkommeneres Glück als das unsere vorstellen?	მეტად მიყვარს მე პეტერი, ვიდრე პაული. იცი (შეგიძლია წარმოიდგინო) უფრო სრულყოფილი ბედნიერება, ვიდრე ჩვენი?
--	--

გ. Superlativ-ის შემდეგ დგას წინდებული „von“ ან „unter“+Dativ-ი, ან Genitiv-ი.

Werner kocht am besten von uns. Der beste der Athleten erhält die Goldmedaille.	ვერნერი ჩვენს შორის ყველაზე უკეთ ამზადებს კერძებს. ატლეტთა შორის საუკეთესო იღებს ოქროს მედალს.
--	---

5.4.5.2 მხოლოდ Komparativ-ი და Superlativ-ი (Nur Komparativ und Superlativ)

vordere – vorderste hintere – hinterste mittlere – obere - oberste untere - unterste niedere – niederste innere - innerste äußere - äußerste	უფრო წინა - უწინარესი უფრო უკანა - ყველაზე უკანა შუათანა - უფრო ზევითა - ყველაზე მაღლა (მაგ. მდგომი) უფრო ქვედა - ყველაზე დაბლა (მდგომი) უფრო ქვედა - ყველაზე დაბლა (მდგომი) შიდა - (ყველაზე) შუა წერტილი გარეთა - ყველაზე განაპირა წერტილი
---	--

Geh durch die mittlere Tür und öffne das oberste Fenster! In der untersten Schublade findest du in der vorderen Ecke lins neue Socken.	გადი შუა კარებით და გააღე ყველაზე მაღლითა ფანჯარა! ყველაზე ქვედა უჯრაში მარცხენა წინა კუთხეში იპოვი ახალ წინდებს.
---	--

Ich bin des Wartens müde. Ich bin deiner satt! Einmal wenigstens möchte ich aller Verpflichtungen ledig sein! Er ist bar jeglichen Verständnisses. Sie ist der Sprache nicht mächtig. Sie ist großer Begeisterung fähig. Kann man seiner nicht habhaft werden? Er wird seines Lebens nicht mehr froh. Wir sind uns keiner Schuld bewusst. Er ist ihrer nicht wert.	ლოდინით დავიღალე. ყელში ამომიხვედი! მინდა, ერთხელ მაინც, ყველა ვალდებულებისაგან ვიყო თავისუფალი! იგი მოკლებულია (არ გააჩნია) არანაირი შეგნება. ის ვერ ძლევს (უცხო) ენას. მას აღფრთოვანების დიდი უნარი აქვს. არ შეუძლია კაცს თავისას ფლობდეს? მას თავისი სიცოცხლე აღარ ახარებს. ჩვენ არ ვცნობთ თავს დამნაშავედ. ის მისი ღირსი არ არის.
---	--

- Genitiv -ს შეიძლება ჩაენაცვლოს -

ა. Akkusativ-ი

Er ist sie nicht wert.

ის მისი ღირსი არ არის.

ბ. წინდებული Dativ-ში ან Akkusativ-ში

Sie ist zu großer Begeisterung fähig. Er wird für sein Leben nicht mehr froh.	მას აღფრთოვანების დიდი უნარი აქვს. მას თავისი სიცოცხლე აღარ ახარებს.
--	---

გ. რთული ზედსართავი სახელი

Sie ist sehr begeisterungsfähig. Wir sind nicht schuldbewusst.	მას აღფრთოვანება შეუძლია („აღფრთოვანებისუნარიანია“) ჩვენ ჩვენი დანაშაული ვერ შეგვიცნია.
---	--

დ. პირნაკლი „es“ + წინადადება კავშირით „dass“

Er ist es nicht wert, dass er sie zur Frau hat. Wir sind (es) uns nicht bewusst, dass wir schuldig sind.	იგი ღირსი არ არის, ეს ქალი ჰყავდეს ცოლად. ჩვენ ვერ შეგვიცნია, რომ დამნაშავენი ვართ.
---	--

ე. პირნაკლი „es“ - Infinitiv „zu“ -თი

Ich bin es müde, deine Moralpredigt zu ertragen. Er ist es nicht wert, ihr Ehemann zu sein.	მე დაღლილი ვარ, შენი ქადაგებანი (ავიტანო) ვისმინო. ის არ არის ღირსი, მისი ქმარი ერქვას (იყოს)
--	--

- „es“ -ის გარეშე
- Sie ist fähig, sich zu begeistern.

მას აქვს უნარი, აღფრთოვანდეს.

5.6.1.2 ზედსართავი სახელი Dativ-ით (Adjektive mit dem Dativ)

(un)beschwerlich (un)ähnlich (un)angenehm gleichgültig fremd zugetan schwer untertan (un)bekannt (un)möglich (un)fassbar (un)dankbar (un)treu (un)willkommen nahe zuwider	ძნელი(ადვილი) მსგავსი(არამსგავსი) საამური(უამური) გულგრილი უცხო ერთგული მძიმე, ძნელი მორჩილი ნაცნობი(უცნობი) შესაძლებელი(შეუძლებელი) მისაწვდომი(გონებით), მოუხელთებელი მადლიერი(უმადური) ერთგული(ორგული) სასურველი(არასასურველი) (მ)ახლობელი წინააღმდეგი
--	---

და ა.შ.

Diese Arbeit war ihr beschwerlich. Ihr Besuch ist mir sehr angenehm. Es war uns unmöglich, hier Bäume zu pflanzen. Ob du kommst ist mir gleichgültig. Diese Gedanken sind ihm fremd. Ihr Sohn sieht ihr nicht ähnlich. Ich bin dir zugetan. Sprachen fallen mir schwer. Der Angestellte soll dem Chef untertan sein. Dieses Gedicht ist den Schülern unbekannt. Sein schlechtes Prüfungsergebnis ist ihm unfassbar. Wir sind unserem Lehrer dankbar. Ich bin dir treu geblieben. Sei mir willkommen! Der Verstorbene stand ihm nicht nahe. Sauerkraut ist ihr zuwider.	ეს სამუშაო მას ეძნელებოდა. თქვენი სტუმრობით დიდად მასიამოვნეთ. ჩვენ ვერ შევძელით აქ ხეების დარგვა. მოხვალ თუ არა, ჩემთვის სულერთია. ეს აზრები მისთვის უცხოა. მისი ვაჟიშვილი მას არ ჰგავს. მე შენი ერთგული ვარ. ენების ათვისება მიჭირს. თანამშრომელი უფროსის მორჩილი უნდა იყოს. ამ ლექსს მოწაფეები არ იცნობენ. გამოცდის ცუდი შედეგი მისთვის გაუგებარია. ჩვენ ჩვენი მასწავლებლის მადლიერი ვართ. მე შენი ერთგული ვრჩები (დავრჩი). კეთილი იყოს შენი მობრძანება! გარდაცვლილი მისი ახლობელი არ ყოფილა. მას მკავე კომპოსტო ეზიზღება.
---	--

5.6.1.3 ზედსართავი სახელი Akkusativ-ით (Adjektive mit dem Akkusativ)

lang - გრძელი breit - ფართო tief - ღრმა dick - სქელი, მსუქანი hoch - მაღალი schwer - მძიმე, ძნელი	groß - დიდი alt - მოხუცი, ძველი gewohnt - მიჩვეული schuldig - დამნაშავე los - მოშვებული, თავისუფალი satt - მამძარი	და ა.შ.
--	---	---------

Der Fluss ist 43 Kilometer lang. Die Türme des Doms sind 99 Meter hoch. Du bist zwei Zentimeter größer als ich. Großvater ist 84 Jahre alt. Ich bin diesen Lebensstil nicht gewohnt. Du bist keine Rechenschaft schuldig. Dieses Problem sind wir jetzt los. Wir haben ihn und seine Klagen satt.	მდინარის სიგრძე 43 კილომეტრია. ტაძრის კოშკების სიმაღლე 99 მეტრია. შენ ორი სანტიმეტრით მაღალი ხარ ჩემზე. პაპა 84 წლისაა. მე ცხოვრების ასეთ სტილს არ ვარ მიჩვეული. შენ ანგარიში გასწორებული გაქვს (არ ხარ ვალში). ჩვენ ამ პრობლემისაგან თავისუფალი ვართ. ჩვენ ის და მისი წუწუნი ყელში ამოგვივიდა.
--	--

5.6.2 ზედსართავი სახელი წინდებულთ (Adjektive mit Präposition)

ზედსართავ სახელს შეიძლება ჰქონდეს Dativ-ის, Akkusativ-ის, ხან Dativ-ისა და ხან Akkusativ-ის წინდებულები.

- Dativ-ს მოითხოვს: mit, von, zu, gegenüber და ა.შ.
- Akkusativ-ს მოითხოვს: für, über, gegen, durch, auf და ა.შ.
- ხან Dativ-ს, ხან Akkusativ-ს: an, in და ა.შ.

5.6.2.1 ზედსართავი სახელი Dativ-ის წინდებულთ (Adjektive mit Dativ-Präposition)

Adjektiv+mit+Dat.:

einverstanden (თანახმა), geschickt გაგზავნილი, streng (მკაცრი), überlastet (გადატვირთული), verbunden (დაკავშირებული), vergleichbar (შედარებითი), zufrieden (კმაყოფილი).

Adjektiv+von+Dat.:

begrenzt (დასაზღვრული), entfernt, getrennt (დაშორებული), enttäuscht (იმედგაცრუებული), fern (შორი), frei (თავისუფალი), überzeugt (დარწმუნებული), (un)abhängig (დამოკიდებული/დამოუკიდებელი), voll (სავსე).

Adjektiv +zu+Dat.:

entschlossen (გადაწყვეტილი), fähig (ნიჭიერი), gehörig (მიკუთვნებული), nötig (საჭირო), passend (შესაფერისი), verpflichtet (ვალდებული).

Adjektiv+gegenüber+Dat.:

gleichgültig (გულგრილი).

Adjektiv+vor+Dat.:

sicher (საიმედო, დამტკიცებული, ფრთხილი). krank (ავადმყოფი)

და ა.შ.

Ich bin mit dir einverstanden.	გეთანხმები.
Er ist frei von Schmerzen.	ტკივილი აღარ აწუხებს.
Sie sind zu allem fähig.	ყველაფრის ნიჭი აქვთ.
Sie ist mir gegenüber gleichgültig.	ის ჩემს მიმართ გულგრილია.
Die Studentin war krank vor Aufregung.	სტუდენტი აღელვებისგან ავად შეიქნა.
Ich bin noch abhängig von meinen Eltern.	მე ჯერ კიდევ ჩემ მშობლებზე ვარ დამოკიდებული.

5.6.2.2 ზედსართავი სახელი Akkusativ-ის წინდებულით (Adjektive mit Akkusativ-Präposition)

Adjektiv+für+Akk.:

charakteristisch (დამახასიათებელი), empfänglich (მისაღები), gefährlich (საშიში), geeignet (გამოსადეგი, შესაფერი), gültig (ვარგისი, კანონიერი), interessant (საინტერესო), nötig (საჭირო), notwendig (აუცილებელი), nützlich (სასარგებლო), offen (ღია), schädlich (სამწუხარო), schmerzlich (მტკივნეული), verantwortlich (საკასუხიშემგებლო), verbindlich (დაკავშირებული), verständlich (გასაგები), wesentlich (არსებითი).

Adjektiv+über+Akk.:

traurig (მონყენილი), erstaunt (გაოცებული), einig (ერთობლივი), entrüstet (აღშფოთებული).

Adjektiv+gegen+Akk.:

isoliert (იზოლირებული), misstrauisch (უნდობი, ეჭვიანი), streng (მკაცრი).

Adjektiv+durch+Akk.:

bedingt (პირობითი)

Adjektiv+auf+Akk.:

stolz (ამაყი), verteilt (დაყოფილი), gespannt (დაძაბული), neugierig (ცნობისმოყვარე), scharf (მძაფრი).

Es ist charakteristisch für Sie.	ეს თქვენთვის დამახასიათებელია.
Die Gäste sind erstaunt über seine Fähigkeiten.	სტუმრები გაოცებულნი არიან მისი მონაცემებით.
Mein Onkel ist streng gegen seine Kinder.	ბიძაჩემი მკაცრია თავისი შვილების მიმართ.
Du sollst auf deinen Vater stolz sein.	შენ მამაშენით უნდა იამაყო.

5.6.2.3 ზედსართავი სახელი სხვადასხვა ბრუნვის წინდებულით (Adjektive mit Präpositionen verschiedener Kasus)

Adjektiv+an+Dat.:

schuldig (დამნაშავე), interessiert (დაინტერესებული), reich (მდიდარი)

Adjektiv+an+Akk.:

gebunden (შეკრული, დაკავშირებული), gewöhnt (მიჩვეული)

Adjektiv+in+Dat.:

einig (ერთობლივი), sicher (საიმედო, სარწმუნო, დარწმუნებული), unsicher (არასაიმედო, არასარწმუნო).

Adjektiv+in+Akk.:

Aufgeteilt (დაყოფილი)

Unser Land ist reich an Altentümern.
Wir sind an diese Stadt wand interessiert.
Wir sind einig in dieser Entscheidung.
Das Buch ist in 27 Kapitel aufgeteilt.

ჩვენი ქვეყანა მდიდარია სიმღველებით.
ჩვენ ქალაქის ამ გალავანმა დაგვინტერესა.
ჩვენ ერთსულოვანი ვართ ამ გადაწყვეტილებაში.
წიგნი 27 თავადაა დაყოფილი.

5.6.3 ზედსართავი სახელი და ნაცვალსახელი-ზმნიზედა. (Adjektive und Pronominaladverb)

ზედსართავი სახელის წინდებულს ზოგჯერ ცვლის ნაცვალსახელი-ზმნიზედა, განსაკუთრებით იმ შემთხვევაში, თუ მას დამოკიდებული წინადადება მოსდევს.

Ich bin einverstanden damit, dass das Haus verkauft wird.	თანახმა ვარ, სახლი გაიყიდოს.
Wir sind dazu bereit, die Verantwortung zu übernehmen.	ჩვენ მზად ვართ, პასუხისმგებლობა თავზე ავიღოთ.
Was hast du in Berlin gemacht?	რა გააკეთე ბერლინში?
Darüber möchte ich nicht sprechen.	ამაზე საუბარი არ მინდა.
Sie müssen die Miete pünktlich zahlen, denn darauf bin ich angewiesen.	ქირა დათქმულ დროზე უნდა გადაიხადოთ, რადგან მე ამაზე ვარ დამოკიდებული.

- კითხვითი ნაცვალსახელი-ზმნიზედა დგას მხოლოდ რა ჯგუფის არსებით სახელებთან (ანუ კითხვითი ნაცვალსახელი-ზმნიზედა არ დგას პიროვნების გამომხატველ სიტყვებთან).

Woran sind Sie interessiert?	თქვენ რა გაინტერესებთ?
Wozu bist du bereit?	რისთვის ხარ შენ მზად?
Worüber habt ihr euch geärgert?	რაზე გაბრაზდით?

5.6.4 ზედსართავი სახელი გარემოებით (Adjektive mit Umstandsbestimmung)

გარემოების ბრუნვა, რიცხვი და სქესი მეტწილად დამოკიდებულია არა ზედსართავ სახელზე, არამედ წინდებულზე.

Max ist aus Sonthofen gebürtig.	მაქსი წარმოშობით ზონტჰოფენიდანაა.
Viele Flüchtlinge sind in Deutschland sesshaft geworden.	ბევრი ლტოლვილი გერმანიაში დამკვიდრდა.
Der Polarfuchs ist in Sibirien beheimatet.	ყარსალს (ძვირფასბეწვიანი ცხოველი) ციმბირი სამშობლოდ ექცა.
Die Prozessakten sind beim Staatsanwalt befindlich.	სასამართლო პროცესის აქტები პროკურორთანაა.
Manuel ist nach Münster verzogen.	მანუელი საცხოვრებლად მიუნსტერში გადავიდა.
„Die Bernauerin“ ist nicht ins Georgische übersetzt.	„ბერნაუერინი“ ქართულ ენაზე არაა თარგმნილი.

5.7 ფრაზები ზედსართავი სახელით (Redewendungen mit Adjektiven)

Prima! (Wunderbar! Super!)	ბრწყინვალეა!
Unglaublich!	დაუჯერებელია!
Total langweilig!	სასტიკად მომაბეზრებელია!
Schwer zu sagen!	ძნელი სათქმელია!
Herzeichen Glückwunsch!	გულითადი სურვილები!
Es wäre fatal!	ეს საბედისწერო იქნებოდა!
Ich bin ganz sicher, dass ...	ვიცი დაზუსტებით, რომ ...
Eintritt frei.	შესვლა თავისუფალია.
Es fällt ihm schwer, ...	მას უჭირს, ...
Nichts Ungewöhnliches (Neues)!	არაფერია უჩვეულო (ახალი)!
Etwas Ähnliches (Merkwürdiges)!	რაღაც მსგავსი (ღირსშესანიშნავი)!
Alles Liebe (Alles Gute)!	ყოველივე სიკეთე!
Wissen Sie das Neueste?	იცით უახლესი ამბავი?

ნაცვალსახელი Das Pronomen / Das Fürwort

ნაცვალსახელი თან ახლავს არსებით და ზედსართავ სახელებს.

უმრავლესობა ნაცვალსახელებისა მიუთითებს სიტყვის სქესზე, ბრუნვასა და რიცხვზე, იბრუნვის მასთან დაკავშირებულ სიტყვასთან ერთად.

6.1 ნაცვალსახელთა კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Pronomen)

6.1.1 ნაცვალსახელები აგებულების მიხედვით (dem Bau nach):

- მარტივი (einfach/ursprünglich) -er (ის), wir (ჩვენ). შედგება ერთი ფუძისაგან.
- ნაწარმოები (abgeleitet) - der meinige (ჩემი)
- შერწყმული (zusammengesetzt)-einander (ერთმანეთი), derselbe (იგივე), jemand (ვინმე)

6.1.2 ნაცვალსახელები შინაარსის მიხედვით (dem Inhalt nach)

- პირის (Personalpronomen ანუ persönlich)-ich (მე), du (შენ)
- კუთვნილებითი (Possessivpronomen ანუ besitzanzeigend) - mein (ჩემი), dein (შენი)
- ჩვენებითი (Demonstrativpronomen ანუ hinweisend)- dieser (ეს), jener (ის)
- კითხვითი (Interrogativpronomen ანუ fragend) - wer? (ვინ?), was? (რა?)
- განუსაზღვრელი (Indefinitivpronomen ანუ unbestimmt) – jemand (ვიღაც), etwas (რადაც), nichts (არაფერი) man (არ გააჩნია ქართული შესატყვისი)
- პირნაკლი es (არ გააჩნია ქართული შესატყვისი)
- უკუქცევითი (Reflexivpronomen ანუ rückweisend) – sich (არ გააჩნია ქართული შესატყვისი)
- მიმართებითი (Relativpronomen ანუ bezüglich) - der (რომელიც), wer (ვინც) და ა.შ.

6.2 პირის ნაცვალსახელი (Personalpronomen/Persönliches Fürwort)

პირის ნაცვალსახელება: ich (მე), du (შენ), er (sie, es) (ის), wir (ჩვენ), ihr (თქვენ), sie - ისინი და თავაზიანი ფორმა Sie (თქვენ), იგი იწერება ასომთავრულით (დიდი ასოთი).

პირის ნაცვალსახელი იცვლება რიცხვის, პირისა და ბრუნვის მიხედვით. მხოლოდითი რიცხვის III პირში - er, sie, es მოცემულია გრამატიკული სქესის კატეგორია (განსხვავებით ქართული ენისაგან):

er - ის (მამრ. სქ.), sie - ის (მდ. სქ.), es - ის (საშ. სქ.)

ა. პირის ნაცვალსახელის ბრუნება (Deklination der Personalpronomen)

Kasus	Singular					Plural			
	I Person	II Person	III Person			I Person	II Person	III Person	
			mask.	fem.	neut.				
Nom.	ich	du	er	sie	es	wir	ihr	sie	Sie
Gen.	meiner	deiner	seiner	ihrer	seiner	unser	euer	ihrer	Ihrer
Dat.	mir	dir	ihm	ihr	ihm	uns	euch	ihnen	Ihnen
Akk.	mich	dich	ihn	sie	es	uns	euch	sie	Sie

Nominativ:

<p>Ich heiße Monika. Du malst gut. Er wohnt da. Sie wohnt da. Es wohnt da. Wir essen bei Kerzenlicht. Ihr tanzt ausgezeichnet. Sie bauen ein Haus. Sind Sie aus Tbilissi?</p>	<p>მე მქვია მონიკა. შენ კარგად ხატავ. ის (მამრ.) აქ ცხოვრობს. ის (მდ.) აქ ცხოვრობს. ის (საშ.) აქ ცხოვრობს. ჩვენ ვსადილობთ სანთლის შუქზე. თქვენ შესანიშნავად ცეკვავთ. ისინი აშენებენ სახლს. თბილისიდან ბრძანდებით? (თავაზიანი მიმართვა)</p>
---	--

Genitiv: გამოიყენება იშვიათად.

Ich arbeite heute statt deiner.	მე დღეს ვმუშაობ შენს ნაცვლად.
---------------------------------	-------------------------------

პოეზიაში ვხვდებით Genitiv -ის მოკლე ფორმას: mein, dein, sein და ა.შ.

Sein (er) bedarf man, mein(er)-nicht.	იგი ჭირდება მათ, მე - არა.
---------------------------------------	----------------------------

Dativ:

<p>Gib mir Wasser, bitte! Ich gebe dir Wasser. Gib ihm Wasser! Gib ihr Wasser! Gib ihm Wasser! Hilf uns! Wir helfen euch. Wir helfen ihnen. Wir helfen Ihnen.</p>	<p>მომეცი (მე) წყალი, გეთაყვა! მე გაძლევ (შენ) წყალს. მიეცი მას (მამრ.) წყალი! მიეცი მას (მდ.) წყალი! მიეცი მას (საშ.) წყალი! გვიშველე (ჩვენ)! ჩვენ გეხმარებით (თქვენ). ჩვენ ვეხმარებით მათ. ჩვენ თქვენ გეხმარებით. (თავაზიანი მიმართვა)</p>
---	--

Akkusativ:

<p>Er lobt mich. Er lobt dich. Er lobt ihn. Er lobt sie. Er lobt es. Er lobt uns. Er lobt euch. Er lobt sie. Er lobt Sie.</p>	<p>ის მაქვს (მე). ის გაქვს (შენ). ის აქვს მას (მამრ.). ის აქვს მას (მდ.). ის აქვს მას (საშ.). ის გვაქვს (ჩვენ). ის გაქვთ (თქვენ). ის აქვს მათ. ის თქვენ გაქვთ. (თავაზიანი მიმართვა)</p>
---	---

ბ. პირის ნაცვალსახელი წინადადებაში (Personalpronomen im Satz)

Ich zeige dir meine neuen Entwürfe.	მე შენ გაჩვენებ ჩემს ახალ ესკიზებს.
Er (sie) entschuldigt sich für seine (ihre) Fehler.	ის ბოდიშობს თავისი შეცდომების გამო.
Sie bieten uns Getränke an.	ისინი ჩვენ სასმელს გვთავაზობენ.
Du bist enttäuscht. Sie ist dir nicht treu geblieben.	შენ იმედი გაგიცრუვდა. მან შენ არ გიერთგულა.
Ihr seid uns sehr svmpatisch.	თქვენ ჩვენ ძალზე გვესიმპათიურებით.
Darf ich Ihnen ein Glas Rotwein anbieten?	შეიძლება ჭიქა წითელი ღვინო შემოგთავაზოთ?
Wenn ich mich nicht täusche, dann ...	თუ არ მეშლება, მაშინ ...
Für dich mag 's Lüge sein, für ihn ist 's doch wahr.	იქნებ შენთვის ეს სიცრუეა, მისთვის კი სწორედაც სიმართლეა.
„Ich, meiner, mir, mich“ - das ist die Perspektive eines Egoisten.	„მე“ (ყველა ბრუნვაში) - ეს არის ეგოისტის პოზიცია.

6.3 კუთვნილებითი ნაცვალსახელი (Possessivpronomen/Besitzanzeigendes Fürwort)

პირის ყოველ ნაცვალსახელს შეესაბამება კუთვნილებითი ნაცვალსახელი:

პირის ნაცვალსახელი	Singular			Plural	ქართულ ენაზე
	mask.	fem.	neut.	m.f.n.	
ich	mein	meine	mein	meine	ჩემი
du	dein	deine	dein	deine	შენი
er	sein	seine	sein	seine	მისი (მამრ.)
sie	ihr	ihre	ihr	ihre	მისი (მდ.)
es	sein	seine	sein	seine	მისი (საშ.)
wir	unser	uns(e)re	unser	uns(e)re	ჩვენი
ihr	euer	eu(e)re	euer	eu(e)re	თქვენი
sie	ihr	ihre	ihr	ihre	მათი
Sie	Ihr	Ihre	Ihr	Ihre	თქვენი (თავაზ. ფორმა)

(ყველა ნაცვალსახელი მოცემულია სახელობით ბრუნვაში)

კუთვნილებითი ნაცვალსახელი დგას არსებითი სახელის წინ და ეთანხმება მას რიცხვში, სქესსა და ბრუნვაში.

der Stuhl→mein Stuhl (mask. Sing. Nom.)
die Geige→meine Geige (fem. Sing. Nom.)
das Buch→mein Buch (neut. Sing. Nom.)
die Blumen→meine Blumen (Plural, Nom.)

6.3.1 კუთვნილებითი ნაცვალსახელის ბრუნვა (Deklination der Possessivpronomen)

კუთვნილებითი ნაცვალსახელი მხოლოდით რიცხვში იბრუნვის როგორც განუსაზღვრელი არტიკლი, მრავლობით რიცხვში - როგორც განსაზღვრული.

Kasus	Singular			Plural
	mask.	fem.	neut.	m.f.n.
Nom.	mein	meine	mein	meine
Gen.	meines	meiner	meines	meiner
Dat.	meinem	meiner	meinem	meinen
Akk.	meinen	meine	mein	meine

და ა.შ.

ამავე წესით იბრუნვის ყველა დანარჩენი კუთვნილებითი ნაცვალსახელი.

Anna steigt aus ihrem Auto.	ანა თავისი მანქანიდან გადმოდის.
Ihre Freundschaft hält schon eine Weile.	მათი მეგობრობა ერთხანს კიდევ გაგრძელდა.
Sie machen die ersten Erfahrungen ihres Lebens.	ეს არის მათი პირველი ცხოვრებისეული გამოცდა. (გამოცდილება).
Bald beginnen wir unser Projekt.	მალე დავიწყებთ ჩვენ პროექტს.
Eure Idee ist ausgezeichnet.	თქვენი იდეა ბრწყინვალეა.
Meiner Meinung nach wird alles klappen.	ჩემი აზრით, ყველაფერი მოგვარდება.
Meine Dankbarkeit lässt sich nicht beschreiben.	ჩემი მადლიერება უსაზღვროა. (ალუწერელია)

6.3.2 კუთვნილებითი ნაცვალსახელის გამოყენება (Gebrauch der Possessivpronomen)

6.3.2.1 როგორც ზედსართავი სახელი (Adjektivischer Gebrauch)

კუთვნილებითი ნაცვალსახელი, როგორც ზედსართავი, ასრულებს განსაზღვრების როლს, დგას არსებითი სახელის წინ უარტიკლოდ.

იბრუნვის ზედსართავი სახელის ძლიერი ბრუნების წესით (იხ.5.3.3.)

Nominativ:

der – Das ist mein Freund.	ეს ჩემი მეგობარია.
die – Wie heißt deine Tochter?	რა ჰქვია შენს ქალიშვილს?
das – Dort spielt sein Kind.	იქ თამაშობს მისი ბავშვი.
die/Pl. – Ihre Eltern sind zu Hause.	მათი მშობლები შინ არიან.

Genitiv:

der – Hier geht die Frau meines Freundes.	აგერ მიდის ჩემი მეგობრის ცოლი.
die – Ist der Hut deiner Tochter grün?	მწვანეა შენი ქალიშვილის ქუდი?
das – Der Ball seines Kindes ist kaputt.	მისი შვილის ბურთი გაფუჭდა.
die/Pl. – Im Hause ihrer Eltern brennt Licht.	მათი მშობლების სახლში შუქი ანთია.

Dativ:

der – Ich gebe meinem Freund Äpfel.	მე ჩემს მეგობარს ვაძლევ ვაშლებს.
die – Was schenkst du deiner Tochter?	რას აჩუქებ შენს ქალიშვილს?
das – Seinem Kind hilft er immer.	იგი თავის შვილს მუდამ ეხმარება.
die /Pl. – Sie bringen ihren Eltern Geschenke.	მათ მიაქვთ საჩუქრები თავისი მშობლებისათვის.

Akkusativ:

der – Hans trifft meinen Freund.	ჰანსი ხვდება ჩემს მეგობარს.
die – Ich liebe deine Tochter.	მე მიყვარს შენი ქალიშვილი.
das – Er ruft sein Kind.	ის ეძახის თავის შვილს.
die /Pl. – Wir besuchen ihre Eltern..	ჩვენ ვესტუმრებით მათ მშობლებს.

კუთვნილებითი ნაცვალსახელები **unser** და **euer** ზოგიერთ ბრუნვაში კარგავენ ხმოვან e-ს:

Kasus	Singular			Plural
	mask.	fem.	neut.	m.f.n.
Nom.	unser	uns(e)re	unser	uns(e)re
Gen.	uns(e)res	uns(e)rer	uns(e)res	uns(e)rer
Dat.	uns(e)rem	uns(e)rer	uns(e)rem	uns(e)ren
Akk.	uns(e)ren	uns(e)re	unser	uns(e)re

Nom.	euer	eu(e)re	euer	eu(e)re
Gen.	eu(e)res	eu(e)rer	eu(e)res	eu(e)rer
Dat.	eu(e)rem	eu(e)rer	eu(e)rem	eu(e)ren
Akk.	eu(e)ren	eu(e)re	euer	eu(e)re

Was schenken wir unserem Vater zum Geburtstag? რა ვაჩუქოთ მამაჩვენს დაბადების დღეზე?
Wie geht es eurer Chefin? როგორ არის თქვენი უფროსი?

6.3.2.2 როგორც არსებითი სახელი (Substantivischer Gebrauch)

ჩვენებითი ნაცვალსახელისაგან მიღებული არსებითი სახელი იბრუნვის:

ა. განსაზღვრული არტიკლით: როგორც ზედსართავი სახელის სუსტი ბრუნება (იხ. 5.3.1)

დღევანდელ გერმანულში	მომკვლევებელი ფორმა
der, die, das meine - ჩემი	der, die, das meinige - ჩემი
der, die, das deine - შენი	der, die, das deinige - შენი
der, die, das seine - მისი (მამრ.)	der, die, das seinige - მისი (მამრ.)
der, die, das ihre - მისი (მდედრ.)	der, die, das ihrige - მისი (მდედრ.)
der, die, das seine - მისი (საშ.)	der, die, das seinige - მისი (საშ.)
der, die, das uns(e)re - ჩვენი	der, die, das unsrige - ჩვენი
der, die, das eu(e)re - თქვენი	der, die, das eurige - თქვენი
der, die, das ihre - მათი	der, die, das ihrige - მათი
der, die, das Ihre - თქვენი (თავაზიანი მიმართვა)	der, die, das Ihrige - თქვენი (თავაზიანი მიმართვა)

• ბრუნება (Deklination)

Kasus	Singular			Plural
	mask.	fem.	neut.	m.f.n.
Nom.	der meine	die meine	das meine	die meinen
Gen.	des meinen	der meinen	des meinen	der meinen
Dat.	dem meinen	der meinen	dem meinen	den meinen
Akk.	den meinen	die meine	das meine	die meinen
Nom.	der meinige	die meinige	das meinige	die meinigen
Gen.	des meinigen	der meinigen	des meinigen	der meinigen
Dat.	dem meinigen	der meinigen	dem meinigen	den meinigen
Akk.	den meinigen	die meinige	das meinige	die meinigen

ეს ფორმა იწერება პატარა ასოთი, თუ საგანი უკვე დასახელებულია, თუ არა - მაშინ დიდი ასოთი.

Dein Buch ist teuer, aber das meine ist noch teurer. შენი წიგნი ძვირია, ჩემი - უფრო ძვირი.
Dein Buch ist teuer, aber das meinige ist noch teurer. შენი წიგნი ძვირია, ჩემი - უფრო ძვირი.
Du hast doch das Deine getan. შენ მაინც შენი გააკეთე.

ბ. უარტიკლოდ: როგორც ზედსართავი სახელის ძლიერი ბრუნება (იხ. 5.3.3)

Kasus	Singular			Plural
	mask.	fem.	neut.	m.f.n.
Nom.	meiner	meine	mein(e)s	meine
Gen.	meines	meiner	meines	meiner
Dat.	meinem	meiner	meinem	meinen
Akk.	meinen	meine	mein(e)s	meine

Wem gehört der Koffer? Ist es deiner?	ვის ეკუთვნის ჩემოდანი? შენია?
Nein, meiner ist es nicht.	არა ეს ჩემი არ არის.
In meiner Wohnung herrscht Chaos.	ჩემს ბინაში ქაოსია. უკეთესია შევხვდეთ
Treffen wir uns lieber in Ihrer.	თქვენთან (თქვენს ბინაში).
Dein Buch ist nicht teuer, aber Meins!	შენი წიგნი ძვირი არაა, მაგრამ ჩემი!
Mein Lebensweg ist zu Ende. Seiner noch nicht.	ჩემი გზა გავლილია. მისი გასაკვლია.

6.4 ჩვენებითი ნაცვალსახელი (Demonstrativpronomen/Hinweisendes Fürwort)

6.4.1 ჩვენებითი ნაცვალსახელის სახეები (Arten):

- dieser, diese, dieses, diese (მამრ., მდ., საშ. და მრ.რ. სამივე სქესისათვის)-ეს
- jener, jene, jenes, jene ----- ის
- der, die, das, die/es----- ეს
- ein solcher, solch eine, ein solches, solche -----ასეთი
- derselbe, dieselbe, dasselbe, dieselben (der, die, das gleiche, die gleichen) - ერთი და იგივე (ერთნაირი)
- derjenige, diejenige, dasjenige, diejenigen ----- ის
- der, die, das eine ... der, die, das andere -----ერთი... მეორე
- selbst (selber)- თვით / თვითონ

ჩვენებითი ნაცვალსახელი (გარდა es-ისა) მეტწილად დგას არსებითი სახელის წინ და წინადადებაში ასრულებს განსაზღვრების როლს. როდესაც იხმარება არსებითი სახელის გარეშე, ასრულებს ქვემდებარის ან დამატების როლს.

6.4.2 ჩვენებითი ნაცვალსახელის ბრუნება (Deklination)

6.4.2.1 dieser და jener (ეს, ის)

ნაცვალსახელები dieser და jener იბრუნვის როგორც განსაზღვრული არტიკლი.

Kasus	Singular			Plural
	mask.	fem.	neut.	m.f.n.
Nom.	dieser	diese	dieses	diese
Gen.	dieses	dieser	dieses	dieser
Dat.	diesem	dieser	diesem	diesen
Akk.	diesen	diese	dieses	diese
ახვევ	jener...	jene...	jenes...	jene...

Diese Frau ist größer als jene.	ეს ქალი უფრო მაღალია, ვიდრე ის.
Jene Äpfel sind schon reif!	ის ვაშლები უკვე მწიფეა!
Diese Überlegung gilt für ihn nicht mehr.	ეს ჩანაფიქრი უკვე აღარ ვარგა. (მისთვის)
Dieser Mann sagt, dass Bayern ein deutsches Urlaubsparadies ist.	ეს კაცი ამბობს, რომ ბავარია გერმანული საშვებულებო-სამოთხეა.
Wer kann sagen, was jenen Waisenkindern bevorsteht?	ვის შეუძლია თქვას, რა მოელის იმ ობოლ ბავშვებს?

- dieser და jener-ის კონსტრუქცია ემთხვევა der, die, das eine ...der, die, das andere -ს.

Der eine bevorzugt die Oper, der andere das Theater.	ერთი უპირატესობას ანიჭებს ოპერას, მეორე დრამატულ თეატრს.
Das eine schmeckt mir, aber das andere - nicht.	ერთი მეგემრიელება, მეორე - არა.

6.4.2.2 der, die, das და die (მრ.რ) (ეს, ის...)

ნაცვალსახელი der, die, das/die - თუ წინადადებაში დგას არსებითი სახელის წინ და ასრულებს განსაზღვრების ფუნქციას, იბრუნვის როგორც განსაზღვრული არტიკლი: მხოლოდ არტიკლისაგან განსხვავებით მახვილი ეცემა ჩვენებით ნაცვალსახელს.

თუ ეს ნაცვალსახელი დამოუკიდებლად იხმარება, იბრუნვის შემდეგნაირად:

Kasus	Singular			Plural
	mask.	fem.	neut.	m.f.n.
Nom.	der	die	das	die
Gen.	dessen	deren	dessen	deren ან derer
Dat.	dem	der	dem	denen
Akk.	den	die	das	die

Das ist eine Erpressung!	ეს ძალდატანებაა!
Das ist ja beleidigend!	ეს სამწუხაროა!
Ich will zu Mathias gehen. Der kann mir vielleicht helfen.	მე მინდა მათთან წავიდე. იქნებ ის დამეხმაროს.
Was ist denn mit Wanda? Die hat sich erkältet.	რა დაემართა ვანდას? ის გაცივდა.
Und Karl? Der raucht viel.	და კარლი? ის ბევრს ეწევა.
Wie war denn dein Geburtstag? Der war wirklich super.	მაშ, როგორ იყო შენი დაბადების დღე? ის მართლაც შესანიშნავი იყო.
Hier liegen Gemälde. Die hat unser Gast mitgebracht.	აქ სურათები აწყვია. ისინი ჩვენმა სტუმარმა მოიტანა.
Möchten Sie diesen Apfelkuchen?	გნებავთ ვაშლის ნამცხვარი?
Ja, den probiere ich.	დიახ, გავსინჯავ (გეახლებით) მე მას.
Mir gefällt der Sakko, den nehme ich.	მე მომწონს პიჯაკი, მე ამას ავიღებ.

- ნაცვალსახელი es არ იცვლება. (es-ეს და das-ეს სინონიმებია)

Hat die Medizin Gegenanzeigen?	აქვს წამალს უკუჩვენებები?
Das (ან Es) ist nicht bekannt.	ეს არ არის ცნობილი.
Es ist fürchtbar wichtig für mich.	ეს წარმოუდგენლად მნიშვნელოვანია ჩემთვის.

- სასაუბრო ენაში ან მხატვრულ ლიტერატურაში გვხვდება ჩვენებით ნაცვალსახელთა წყვილები:

der und der - ესა და ეს	
der und jener - ესა თუ ის	
dies und das - ესა და ის	
dieser oder jener - ეს ან ის	და ა.შ.

6.4.2.3 ein solcher (e, es, e) (solch ein, solcher, solch) (ასეთი)

- ა. ნაცვალსახელი ein solcher, eine solche, ein solches, solche (ასეთი) იბრუნვის როგორც ზედსართავი სახელი, შერეული ბრუნების წესით (იხ. 5.2.2.1)

Kasus	Singular			Plural
	mask.	fem.	neut.	m. f. n.
Nom.	ein solcher	eine solche	ein solches	solche
Gen.	eines solchen	einer solchen	eines solchen	solcher
Dat.	einem solchen	einer solchen	einem solchen	solchen
Akk.	einen solchen	eine solche	ein solches	solche

Ja, ein solcher Mensch kommt heute zu dir!	დიახ, სწორედ ასეთი ადამიანი მოდის დღეს შენთან!
Eine solche Art Weinrebe wächst nur bei uns.	ვაზის ასეთი ჯიში მხოლოდ ჩვენთან ხარობს.
Ein solches Kind nennt man ein Wunderkind.	ასეთ ბავშვს უწოდებენ ვუნდერკინდს.
Einen solchen sehen wir jeden Tag.	ასეთს ჩვენ ყოველდღე ვხედავთ.
Solche Lieder kenne ich nicht.	ასეთ სიმღერებს მე არ ვიცნობ.

- ბ. არსებობს ამ ნაცვალსახელის მოკლე ფორმა - solch

	Singular	Plural
mask.	solch ein Mensch	solche Menschen, Arten, Kinder.
fem.	solch eine Art	
neut.	solch ein Kind	

Solch ein Album kannst du nirgends finden.	ასეთ ალბომს ვერსად იშოვი.
In solchen Fällen kann das nützlich sein.	ასეთ შემთხვევებში ეს შესაძლოა სასარგებლო იყოს.

- გ. უარტიკლოდ (ohne Artikel)

„solch“ იბრუნვის ზედსართავი სახელის ძლიერი ბრუნების წესით (იხ.5.3.3)

Solches Wetter gefällt mir!	ისეთი ამინდი მომწონს მე!
Manuel hat solchen Hunger!	მანუელს ისე შია!
(solche Kopfschmerzen!)	(ისეთი თავისტკივილი!)

- როდესაც მოსდევს ზედსართავი სახელი, რომელიც იბრუნვის ძლიერი ბრუნების წესით.

Solch spannenden Film sieht man selten.	ასეთი გამტაცი (დაძაბული) ფილმის ნახვა იშვიათად თუ შეიძლება.
Solch starker Regen ist wie eine Sintflut.	ასეთი ძლიერი წვიმა წარლვნას ჰგავს.

6.4.2.4 derselbe (ერთი და იგივე), der gleiche (ერთნაირი) და derjenige (იგი)

რთული ნაცვალსახელები derselbe, der gleiche და derjenige იბრუნვის შემდეგნაირად:

Kasus	Singular			Plural
	mask.	fem.	neut.	m. f. n.
Nom.	derselbe	dieselbe	dasselbe	dieselben
Gen.	desselben	derselben	desselben	derselben
Dat.	demselben	derselben	demselben	denselben
Akk.	denselben	dieselbe	dasselbe	dieselben
ასევე →	der gleiche...	die gleiche...	das gleiche...	die gleichen...
ასევე →	derjenige...	diejenige...	dasjenige...	diejenigen...

Er besucht dasselbe Gymnasium.	იგი იმავე გიმნაზიაში დადის.
Sie sind Schüler desselben Lehrers.	ისინი არიან ერთი და იმავე მასწავლებლის მოწაფეები.
Wir wohnen in demselben Haus.	ჩვენ იმავე სახლში ვცხოვრობთ.
Dich quält dieselbe Angst wie deinen Vater.	შენ გტანჯავს იგივე შიში, რაც მამაშენს ტანჯავდა.
Habt ihr dieselben Probleme?	თქვენც იგივე პრობლემები გაქვთ?
Ich begegne täglich denselben Leuten.	მე ყოველდღე ერთსა და იმავე ადამიანებს ვხვდები.
Wir tragen den gleichen Pullover.	ჩვენ ერთნაირ პულოვერს ვატარებთ.
Wir sind am gleichen Tag geboren.	ჩვენ ერთსა და იმავე დღეს ვართ დაბადებული.

- ეს ორივე ნაცვალსახელი წინადადებაში ასრულებს როგორც განსაზღვრების, ასევე სუბიექტის როლს:

Er weiß nicht, ob sie derselben Meinung sind.	მან არ იცის, მათაც იგივე მოსაზრება აქვთ, თუ არა.
Derjenige, der sein Zertifikat schon erhalten hat, darf fortgehen.	მას, რომელმაც თავისი სერტიფიკატი უკვე მიიღო, შეუძლია წავიდეს.

6.4.2.5 selbst და selber (თვით, თვითონ)

ნაცვალსახელები **selbst, selber** დგას უცვლელად არსებითი სახელის ან პირის ნაცვალსახელის შემდეგ.

Dieses Haus hat mein Großvater selber gebaut.	ეს სახლი ბაბუაჩემმა თვითონ ააშენა.
Er selbst kommt zu dir.	ის თვითონ მოვა შენთან.

ნაცვალსახელი **selbst** (თვითონ) უნდა განვასხვავოთ ნაწილაკ **selbst** (...ც კი)-საგან. ნაცვალსახელი დგას იმ სიტყვის შემდეგ, რომელზედაც მიუთითებს, ხოლო ნაწილაკი სიტყვის წინ.

Der Tod findet dich von selbst. (ნაცვალსახელი)	სიკვდილი თვითონ გიპოვის.
Selbst den Tod fürchten wir nicht. (ნაწილაკი)	თვით სიკვდილისაც არ გვეშინია.

6.4.3 ჩვენებითი ნაცვალსახელი-ზმნიზედა (Demonstratives Pronominaladverb/Hinweisendes Umstandsfürwort)

6.4.3.1 წინდებულთან შერწყმა (Verbindung mit Präpositionen)

ნაცვალსახელი-ზმნიზედა „da“ და „hier“ ერწყმის წინდებულს, ასე მიიღება ჩვენებითი ნაცვალსახელი-ზმნიზედა. თუ წინდებული ხმოვნით იწყება, მათ შორის ჩნდება დამაკავშირებელი ბგერა -r-: (იხ. 6, 7, 4)

dafür, hierfür - ამისათვის	darauf, hierauf - მასზე
damit, hiermit - ამით (აქ)	daraus, hieraus -(ა)მისგან
dadurch, hierdurch - ამის მეშვეობით	darin, hierin - მასში
dazu, hierzu - ამასთან	daher - მამასადაამე

და ა.შ.

Fünf Euro kostet der Kaffee? Dafür habe ich kein Geld.	ხუთი ევრო ღირს ყავა? მაგისთვის (სამაგისო) ფული არ გამაჩნია.
Hiermit bitte ich Sie höflich um Entschuldigung.	(აქ) მინდა (თავაზიანად) პატიება გთხოვოთ.
Er schickte Theresa einen Brief. Darin befand sich sein Foto.	მან ტერეზას წერილი გაუგზავნა. მასში იდო მისი ფოტოსურათი.
Hierzu gibt es keine Erklärung, daher weiß ich auch keine Antwort.	ამასთან, არავითარი ახსნა -განმარტება არ არსებობს, ამაზე პასუხის გაცემა არ შემიძლია.

6.4.3.2 სხვა ჩვენებითი ნაცვალსახელი-ზმნიზედები (Andere hinweisende Umstandsfürwörter)

ა. დროის (der Zeit)

• კითხვაზე „wann?“ (როდის?) პასუხობს:

nachher - შემდეგ, მერე	darauf - ამის შემდეგ	bisher - აქამდე, იმ დრომდე
vorher - მანამდე	hierauf - ამის შემდეგ	dann - შემდეგ
irgendwann - როდისმე	da - ამ (დროს)	

და ა.შ.

Wann kommst du? Ich komme nachher . Vorher muss ich noch etwas erledigen. Ich hatte bisher keine Zeit dazu. Irgendwann wirst du mich verstehen.	როდის მოხვალ? მერე მოვალ. მანამდე კიდევ რაღაც უნდა მოვაგვარო. აქამდე სამაგისო დრო არ მქონდა. როდისმე შენ მე გამოიგებ.
--	--

- კითხვაზე „wie oft?“ (რა სიხშირით?) პასუხობს:

dann und wann - ხანგამოშვებით hie(r) und da - ხანდახან	hin und her - განუწყვეტლივ	და ა.შ.
---	----------------------------	---------

Wie oft wart ihr im Kino? Nur dann und wann . Hie und da findet sich eine gute Gelegenheit.	რა სიხშირით დადიოდით კინოში? ხანგამოშვებით. ხანდახან გამოუჩნდება კაცს მარჯვე შემთხვევა.
---	--

ბ. ადგილის (des Ortes)

- კითხვაზე „wo?“ (სად?) პასუხობს:

hier - აქ dort - იქ	da - აქ, იქ irgendwo - სადმე	da und dort - აქ და იქ hier und da - აქ და იქ	და ა.შ.
------------------------	---------------------------------	--	---------

Wo wohnt ihr? Wir wohnen hier . Irgendwo hat er etwas versteckt.	სად ცხოვრობთ თქვენ? ჩვენ აქ ვცხოვრობთ. სადღაც დამალა მან რაღაც.
--	--

- კითხვაზე „wohin?“ (საით?) პასუხობს:

hin - იქეთ wohin - საითაც hierhin - აქეთ	dahin - იქამდე dorthin - იქეთ	hinüber - იქით მხარეს herüber - აქეთ მხარეს irgendwohin - საითმე	და ა.შ.
--	----------------------------------	--	---------

Wohin ich auch blicke, sehe ich nur Wald. Wir kommen auch dorthin .	საითაც ვიყურები, მხოლოდ ტყეს ვხედავ. ჩვენც იქეთ მოვდივართ.
---	---

- კითხვაზე „woher“ (საიდან?) პასუხობს:

von hier (aus) - აქედან von dort (aus) - იქედან (von) irgendwoher - საიდანმე, საიდანღაც	von dort (her) - იქედან (von) daher - იქედან woher - საიდანღაც	და ა.შ.
---	--	---------

Von irgendwoher höre ich Stimmen. Von dort aus ist es nicht mehr weit zum Bahnhof.	საიდანღაც ხმები მესმის. იქედან სადგურამდე შორს აღარ არის.
--	--

გ. ვითარების (der Art und Weise)

- კითხვაზე „wie?“ როგორ? პასუხობს:

so - ასე, ისე	irgendwie - როგორმე
---------------	---------------------

Irgendwie finden wir einen Ausweg. Ich mache es einfach so .	როგორმე ვიპოვნით გამოსავალს. მე ამას უბრალოდ ასე ვაკეთებ.
--	--

დ. მიზეზის, მიზნის, შუალობითი (des Grundes, des Zwecks, Mittels)

- კითხვებს - „warum“? „wieso“? „weshalb“? (რატომ? როგორ? რატომ?) პასუხობს:

da - რადგან daher - სწორედ ამიტომ	deshalb - ამიტომ somit - ასე (ამგვარად)	darum - ამიტომ
--------------------------------------	--	----------------

Ich bin beschäftigt und komme deshalb später.	მე დაკავებული ვარ და ამიტომ მოგვიანებით მოვალ
--	---

- კითხვაზე „wozu?“ (რისთვის?) პასუხობს:

dazu - ამისთვის	hierzu - ამისთვის	damit - რათა
(damit - მახვილი „mit“-ზე)		

Aber Großmutter, wozu hast du so einen großen Mund? Damit ich dich besser fressen kann! ბებია, ბებია, რად გინდა (რისთვის გაქვს) ამხელა პირი? რათა უკეთ შეგსანსლო!

- კითხვებს - womit „wodurch?“ (რით? რა საშუალებით/რის მეშვეობით?)

hiermit- ამით	hierdurch- ამის მეშვეობით (წყალობით)
damit- ამით	dadurch- იმის მეშვეობით (წყალობით)
(damit - მახვილი „da“ -ზე)	

Womit kann ich die Dose öffnen? რით გავხსნა ქილა (მაგ. თუნუქის)?
 Probieren Sie es damit! აბა, ამით მოსინჯეთ!
 Gestern war sie bei uns. Dadurch lernte sie Herrn A. kennen. გუშინ იგი იყო ჩვეთან, ამის წყალობით გაიცნო მან ბატონი A.

- დამოუკიდებლად დგას ნაცვალსახელი-ზმნიზედა „sonst“ (მეტი, კიდევ, თორემ (წინააღმდეგ შემთხვევაში))

Wir sind vollzählig. Sonst kommt keiner mehr. ჩვენ ვართ სრული შემადგენლობით, მეტი აღარავინ მოვა.

6.5 მიმართებითი ნაცვალსახელი (Relativpronomen / Bezügliches Fürwort)

6.5.1 მიმართებითი ნაცვალსახელები:

- der, die, das; die (Pl) - რომელიც, რომლებიც
- welcher, welche, welches, welche (Pl) - რომელიც, რომლებიც
- wer, was - ვინც, რაც
- wie - როგორც
- wo - სადაც

ნაცვალსახელი der, die, das; die და welcher, welche, welches; welche ასრულებს კავშირის ფუნქციას რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში. ამასთან, ხაზს უსვამს წინადადების იმ წევრს, რომელთანაც არის დაკავშირებული და ეთანხმება სქესსა და რიცხვში. მართავს განსაზღვრებით დამოკიდებულ წინადადებას: welcher გამოიყენება იშვიათად.

6.5.2 მიმართებითი ნაცვალსახელის ბრუნება (Deklination der Relativpronomen)

6.5.2.1 der, die, das; die / Pl. (რომელიც...)

ნაცვალსახელი der, die, das; die იბრუნვის განსაზღვრული არტიკლის მსგავსად, მხოლოდ Genitiv-ში და მრავლობითი რიცხვის Dativ-შიც აქვს დაბოლოება en.

Kasus	Singular			Plural
	mask.	fem.	neut.	
Nom.	der	die	das	die
Gen.	dessen	deren	dessen	deren
Dat.	dem	der	dem	denen
Akk.	den	die	das	die

Die Gemälde, die wir angesehen haben, sind geniale Kunstwerke. Der Mann, der am Kontrollpunkt steht, ist mein Bekannter.	სურათები, რომლებიც ჩვენ დავათვალიერეთ, ხელოვნების გენიალური ნიმუშებია. კაცი, რომელიც საკონტროლო პუნქტთან დგას, ჩემი ნაცნობია.
Die Frau, der ich dich vorgestellt habe, ist unsere Chefin. Die Leute, deren zahlreiche Erklärungen man nicht verstehen kann, finde ich langweilig. Das Mädchen, dem du die Blumen schenkst, ist meine Tochter.	ქალი, რომელსაც შენი თავი წარვუდგინე, ჩვენი უფროსია. ადამიანები, რომელთა ურიცხვ ახსნა-განმარტებებს კაცი ვერაფერს გაუგებს, ჩემი აზრით, მომამბეზრებელნი არიან. გოგონა, რომელსაც შენ ყვავილებს ჩუქნი, ჩემი ქალიშვილია.
Es sind arme Leute, denen man immer hilft. Herr Müller, dessen Frau krank ist, kommt nicht zur Arbeit.	არსებობენ საბრალო ადამიანები, რომელთაც ყოველთვის ეხმარებიან. ზატონი მიუღერი, ვისი ცოლიც ავადაა, ვერ მოდის სამუშაოდ.

წინდებულის: (mit Präpositionen)

Das Hochhaus, in dem mein Freund wohnt, steht gegenüber dem Wakepark. Die Welt, in der die heutigen Jugendlichen leben, ist mir gut bekannt. Sie traf die Freunde, mit denen sie viele Kindheitserinnerungen verbindet. Wir begrüßen freundlich auch die Bekannten, über die wir uns geärgert haben.	მაღალი შენობა, რომელშიც ჩემი მეგობარი ცხოვრობს, დგას ვაკის პარკის პირდაპირ. სამყარო, რომელშიც დღევანდელი ახალგაზრდობა ცხოვრობს, ჩემთვის საესებით ნაცნობია. იგი შეხვდა მეგობრებს, რომლებთანაც ბავშვობის ბევრი მოგონება აკავშირებდა. ჩვენ მეგობრულად ვესალმებით მათაც, ვინც ჩვენ გაგვაზრახა (გვაწყენინა).
---	--

6.5.2.2 welcher, welche, welches, Pl.: welche (რომელიც)

ნაცვალსახელი welcher, welche, welches; welche იბრუნვის როგორც კითხვითი ნაცვალსახელი ანუ როგორც განსაზღვრული არტიკლი, მაგრამ Genitiv -ის ფორმა არ გააჩნია. Genitiv -ში ენაცვლება მიმართებითი ნაცვალსახელის der, die, das; die -ს Genitiv-ის ფორმები.

Kasus	Singular			Plural
	mask.	fem.	neut.	m.f.n.
Nom.	welcher	welche	welches	welche
Gen.	dessen	deren	dessen	deren
Dat.	welchem	welcher	welchem	welchen ან denen
Akk.	welchen	welche	welches	welche

Die Publikationen, welche (die) wir heute gelesen haben, sind besonders interessant. Nanette ist ein hübsches Mädchen, welches den Jungen schon den Kopf verdrehen kann. Der Baum, dessen Blätter jetzt fallen, steht in meinem Hof. Die Freunde, denen (welchen) ich die Kinokarten geschenkt hatte, kamen zu spät zur Vorstellung.	პუბლიკაციები, რომლებიც ჩვენ დღეს წავიკითხეთ, განსაკუთრებით საინტერესოა. ნანეტე მშვენიერი გოგონაა, რომელსაც შეუძლია ვაჟებს უკვე თავბრუ დაახვიოს. ხე, რომლის ფოთლებიც ახლა ცვივა, დგას ჩემს ეზოში. მეგობრები, რომლებსაც მე კინოს ბილეთები ვაჩუქე, წარმოდგენაზე (ფილმზე) დაიგვიანეს.
---	--

6.5.2.3 wer / was, wie და wo (ვინც, რაც, როგორც, სადაც)

ა. ნაცვალსახელები wer, was მართავენ ქვემდებარულ და დამატებით დამოკიდებულ წინადადებას.

Nom. wer, was	ვინც, რაც
Gen. wessen	ვისიც
Dat. wem (was)	ვისაც
Akk. wen, was	ვისაც, რასაც, (ვინც, რაც)

Wer einst mir zur Seite stand, ist heute mein Gegner. Wer mit wachen Augen und Verstand im Leben steht, findet immer wieder neue Freunde. Was er schreibt, ist mir unverständlich. Wir sprechen nicht von dem, was es in der Wüste nicht gibt, sondern von dem, was es in ihr gibt. სასაუბრო ენაში: ..., mit was du das geschaffen hast.	ვინც ადრე ჩემს მხარეზე იდგა, დღეს ჩემი ოპონენტია. ვისაც გამჭირიანი თვალი და გონება აქვს, ბევრ ახალ მეგობარს იძენს (ყოველთვის). რასაც ის წერს, ჩემთვის გაუგებარია. ჩვენ ვსუბრობთ არა იმის შესახებ, რაც არ არის უდაბნოში, არამედ იმის შესახებ, რაც მასში მოიპოვება. ..., რითიც შენ ეს შექმენი.
--	--

ბ. wie არ იცვლება

Es gefällt mir nicht, wie du mit ihr umgehst. So heiße Sommer, wie wir sie in den letzten Jahren hatten, waren früher selten.	მე არ მომწონს, როგორც შენ მას ექცევი. ისეთი ცხელი ზაფხული, როგორიც ამ ბოლო წლებში იდგა, ადრე იშვიათად იყო.
---	--

დ. wo - არ იცვლება

Wie heißt das Dorf, wo Iris lebt? Die Stelle, wo der Bergsteiger abgestürzt ist, ist jetzt gesichert. Wo man so singt, da lass dich ruhig nieder!	რა ჰქვია სოფელს, სადაც ირისი ცხოვრობს? ადგილი, სადაც მთამსვლელი დაიღუპა, ახლა დაზღვეულია. სადაც ასე მღერიან, იქ დაეც შენი წყნარი კარავი! (იქ დაემკვიდრე)
---	--

6.6 უკუქცევითი ნაცვალსახელი sich (Reflexivpronomen/Rckbezgliches Fürwort)

უკუქცევითი ნაცვალსახელი sich დგას უკუქცევით ზმნებთან: sich erholen - დასვენება, sich waschen - დაბანა, sich rasieren - პარსვა, sich anziehen - ჩაცმა და ა.შ.

მხოლოდითი და მრავლობითი რიცხვის I და II პირში sich -ს ცვლის პირის ნაცვალსახელი Akkusativ - ბრუნვაში.

Singular	Plural
I პ. ich ziehe mich an - მე ვიცვამ.	wir ziehen uns an - ჩვენ ვიცვამთ
II პ. du ziehst dich an - შენ იცვამ.	ihr zieht euch an - თქვენ იცვამთ.

sich ქართულ ენაზე არ ითარგმნება. იგი მიუთითებს ზმნის ისეთ მოქმედებაზე, რომელიც თვით სუბიექტზე გადადის.

Er wäscht sich - ის იბანს.

sich გვხვდება მხოლოდითი და მრავლობითი რიცხვის III პირში.

sich anziehen - ჩაცმა

III პ. Er zieht sich an. (მხ.რ.)	ის იცვამს.
III პ. Sie ziehen sich an. (მრ.რ.)	ისინი იცვამენ.
III პ. Sie ziehen sich an. (თავაზ. ფორმა)	თქვენ იცვამთ.

sich kämmen - დავარცხნა

Singular	Plural
ich kämme mich- მე ვივარცხნი	wir kämmen uns- ჩვენ ვივარცხნით
du kämmst dich- შენ ივარცხნი	ihr kmmt euch- თქვენ ივარცხნით
er } kmmt sich- ის ივარცხნის	sie kämmen sich- ისინი ივარცხნიან
sie }	Sie kämmen sich- თქვენ ივარცხნით
es }	

Die Kinder entwickeln sich normal.

Worüber ärgern sich deine Eltern?

Vor der „Rosenrevolution“ haben sich unbeschreibliche Szenen abgespielt.

Wo kann ich mich waschen?

(მაგრამ: Wo kann ich mir die Hände waschen - რადგან აქ დასახლებულია პირდაპირი დამატება - die Hände.)

Wir unterhalten uns gerne miteinander.

Zieht euch warm an, sonst werdet ihr euch noch erkälten.

ბავშვები ნორმალურად ვითარდებიან.

რაზე წყრებიან შენი მშობლები?

„ვარდების რევოლუციის“ წინ აღუწერელი სცენები გათამაშდა.

სად შემიძლია დავიბანო?

(მაგრამ: სად დავიბანო ხელი?)

ჩვენ სიამოვნებით ვსაუბრობთ.

თბილად ჩაიცვით, თორემ ისევ გაცივდებით.

6.7 კითხვითი ნაცვალსახელი (Interrogativpronomen /Fragefürwort)

6.7.1 კითხვითი ნაცვალსახელებია:

- კითხვა, დასმული არსებითი სახელის მიმართ: wer? was? (ვინ? რა?)
- კითხვა დასმული ზედსართავი სახელის მიმართ:
was für ein, eine, ein? was für?/Pl. (როგორი?)
welcher, welche, welches? welche?/Pl. (რომელი?)
- კითხვითი ნაცვალსახელი-ზმნიზედები: womit? (რით?) worüber? („რის შესახებ?“) და ა.შ.
- მარტივი კითხვები: wie? (როგორ?) warum? (რატომ?) wo? (სად?) woher? (საიდან?) wohin? (საით?) wann? (როდის?) და ა.შ.

6.7.2 კითხვები, დასმული არსებითი სახელის მიმართ (Substantivische Fragefürwörter)

ნაცვალსახელები wer, was იბრუნვის შემდეგნაირად:

Nom. wer? was?	ვინ? რა?
Gen. wessen?	ვისი?
Dat. wem?	ვის?
Akk. wen? was?	ვის? რას? ან ვინ? რა?

Genitiv-ის wessen? და Dativ-ის wem? გვხვდება მხოლოდ პიროვნების აღმნიშვნელ სიტყვებთან (იხ.6.7.4.2)

Wer ist gekommen?	ვინ მოვიდა?
Was ist geschehen?	რა მოხდა?
Wessen Bilder sind das?	ეს ვისი სურათებია?
Wem hilfst du?	ვის ეხმარები? (იხმარება Dativ-იან ზმნებთან)
Wen (was) suchst du?	ვის (რას) ეძებ? (იხმარება Akkusativ-იან ზმნებთან)

6.7.3 კითხვები, დასმული ზედსართავი სახელის მიმართ (Adjektivische Frageföwörter)

- კითხვითი ნაცვალსახელები **welcher, welche, welches; welche/Pl.** იბრუნვის როგორც განსაზღვრული არტიკლი (არსებით სახელთან ან მის გარეშე). ძახილის წინადადებაში არ აქვს დაბოლოება.

Kasus	Singular			Plural
	mask.	fem.	neut.	m. f. n.
Nom.	welcher	welche	welches	welche
Gen.	welches	welcher	welches	welcher
Dat.	welchem	welcher	welchem	welchen
Akk.	welchen	welche	welches	welche

Welchen Nachtisch möchten Sie bestellen?	რომელ ჩაროზს შეუკვეთავდით?
Welche Ausbildung haben Sie?	რა განათლება გაქვთ?
Welche Gebräuche gefallen Ihnen?	რომელი ჩვეულებანი მოგწონთ თქვენ?
Meine Freundin will sich einen Ring kaufen.	ჩემს მეგობარს სურს ბეჭედი იყიდოს.
Welchen will sie kaufen?	რომლის (ბეჭედის) ყიდვა სურს მას?
Zu welchem Zweck lernen Sie Fremdsprachen?	რა მიზნით სწავლობთ უცხო ენებს?
Welch wohlgezogene junge Dame!	რა კარგად აღზრდილი (ახალგაზრდა) ქალია!

კითხვითი ნაცვალსახელები: **was für ein, (eine, ein)?** - არის მხოლოდით რიცხვში, მრავლობით რიცხვში კი - **was für?** და იბრუნვის როგორც განუსაზღვრელი არტიკლი.

Kasus	არსებითი სახელით			
	Singular			Plural
	mask.	fem.	neut.	m. f. n.
Nom.	was für ein ...	was für eine ...	was für ein ...	was für ...
Gen.	was für eines ...	was für einer ...	was für eines ...	was für ...
Dat.	was für einem ...	was für einer ...	was für einem ...	was für ...
Akk.	was für einen...	was für eine ...	was für ein ...	was für ...

Was für ein Mensch ist unser Professor?	როგორი კაცია ჩვენი პროფესორი?
Was für eine Partnerin haben Sie?	როგორი პარტნიორი გაქვთ?
Was für ein Engagement hat sie denn?	როგორი მიწვევა (სამსახურში) აქვს მას?
Was für Bedingungen haben Sie da?	როგორი პირობები გაქვთ იქ?
In was für einem Dorf wohnt er?	როგორ სოფელში ცხოვრობს იგი?
Aus was für einer Gegend kommt er?	როგორი მხარიდანაა ის?

Kasus	არსებითი სახელის გარეშე			
	Singular			Plural
	mask.	fem.	neut.	m. f. n.
Nom.	was für einer ...	was für eine ...	was für ein(e)s ...	was für welche...
Gen.	was für eines ...	was für einer ...	was für eines ...	was für welcher...
Dat.	was für einem ...	was für einer ...	was für einem ...	was für welchen...
Akk.	was für einen...	was für eine ...	was für ein(e)s ...	was für welche...

Inge hat einen neuen Freund. Was für einer ist das?	ინგას ახალი მეგობარი ჰყავს? როგორია ის?
Ein netter!	სათნო.
Ich brauche ein neues Wörterbuch.	მე ახალი ლექსიკონი მჭირდება. რომელს
Was für eins nimmst du? Dieses.	(როგორს) აიღებ? ამას.

6.7.4 კითხვითი ნაცვალსახელი-ზმნიზედა (Fragendes Pronominaladverb/Umstandsfürwort)

6.7.4.1 რა ჯგუფის სახელებთან (... für Dinge und Sachverhalte)

ნაცვალსახელი - ზმნიზედა გვხვდება როგორც რა- ჯგუფის, ასევე ვინ-ჯგუფის არსებით სახელებთან.

- რა-ჯგუფისას დაესმის კითხვები: **woran? wofür** და ა.შ.

ქვემოთ სქემაში მოყვანილი სიტყვები ესაა - wo(r)+წინდებული (da(r) + წინდებული)

Dativ-ი: **womit? wovon? wozu? woraus?** (damit, daraus) და ა.შ.

Akkusativ-ი: **wofür? wodurch? worum?** (dafür, darum) და ა.შ.

ხან Dativ-ი, ხან Akkusativ-ი: **wovor? worauf? woran?** (davor, darauf) და ა.შ.

კითხვითი (fragend)		ჩვენებითი (hinweisend)	
უსულო საგანთან		უსულო საგანთან	
wo+	bei? რასთან? durch? რის გავლით? für? რისთვის? gegen? რის წინააღმდეგ? mit? რით? nach? რის შემდეგ? von? რისაგან? რის შესახებ? vor? რის წინ? zu? რისთვის?	da+ ან hier+	bei ამასთან durch ამის გავლით für ამისათვის gegen ამის წინააღმდეგ mit ამით nach ამის შემდეგ von ამისაგან, ამის შესახებ vor ამის წინ zu ამისთვის
wo(r)+	an? რაზე? (ვერტ.)? auf? რაზე (ჰორიზ.)? aus? რისგან? in? რაში? über? რაზე? um? რის ირგვლივ? unter? რის ქვეშ? და ა.შ.	da(r)+ ან hier+	an ამაზე (ვერტ.) auf ამაზე (ჰორიზ.) aus ამისგან in ამაში über ამაზე um ამის ირგვლივ unter ამის ქვეშ და ა.შ.

Womit kann ich Ihnen dienen?	რით შემიძლია გემსახუროთ?
Wozu brauchst du das?	რისთვის გჭირდება ეს?
Woraus wollen wir den Rotwein trinken?	რით დავლით წითელი ღვინო?
Worum handelt es sich?	რის შესახებაა საუბარი?
Wofür interessierst du dich?	რა გაინტერესებს შენ?
Worüber sprachen wir gerade?	რის შესახებ ვსაუბრობდით ახლახანს?
Worin besteht der Unterschied?	რაში მდგომარეობს განსხვავება?
Woran denkst du?	რაზე ფიქრობ შენ?

- ცალკე აღებული წინდებულის მნიშვნელობა ხშირად განსხვავდება Rektion-თან მოცემულისაგან. მაგ. für -„თვის“ Rektion -თან ასე ითარგმნება:

Wofür interessieren Sie sich?

რა გაინტერესებთ თქვენ?

- ნაცვალსახელი-ზმნიზედა დამოკიდებულია იმ წინდებულზე, რომელიც მართავს ზმნას (იხ. თემა Rektion: Nomen 3.5; Verben 4.15; Adjektive 5.6

არსებითი სახელის Rektion-ი:

die Angst vor	შიში
die Begabung für	ნიჭი
die Fähigkeit zu	უნარი (მონაცემები)
die Erinnerung an	მოგონება
der Geschmack an	გემოვნება

და ა.შ.

Wovor hat Maya Angst?	რის ეშინია მაიას?
Wofür zeigt sie eine Begabung?	რის ნიჭს ამჟღავნებს იგი?
Wozu hat sie Fähigkeiten?	რა მონაცემები აქვს?
Woran hegst du eine gute Erinnerung?	რის შესახებ გაქვს შემონახული კეთილი მოგონება?
Woran findet sie Geschmack	რაში პოულობს გემოს („გემოვნებას“)?

ზმნის Rektion-ი:

warten auf- ლოდინი	abhängen von- დამოკიდებულება
erzählen von - მოყოლა	sich versichern gegen – დაზღვევა
denken an- ფიქრი	sich erinnern an- გახსენება
fahren mit- გამგზავრება	sich irren in- შეცდომაში შესვლა
stehen auf- დგომა	

და ა.შ.

Worauf wartest du?	რას ელოდები?
Ich warte darauf, dass sein Flugzeug eintrifft.	მე ველოდები მისი თვითმფრინავის ჩამოსვლას.
Worauf steht die Statue?	რაზე დგას ქანდაკება?
Die Statue steht auf einem Postament.	ქანდაკება დგას კვარცხლბეკზე.
Steht die Statue auf einem Postament?	დგას ქანდაკება კვარცხლბეკზე?
Ja, sie steht darauf.	დიახ, ის დგას მასზე.
Woran erinnerst du dich?	რას იხსენებ?
Ich erinnere mich daran, wie ich als Kind gespielt habe.	მე ვიხსენებ, როგორ ვთამაშობდი ბავშვობაში.
Womit fährst du?	რით მიემგზავრები?
Ich fahre hiermit.	მე მიემგზავრები აი, ამით.
Wovon hängt das ab?	რაზეა ეს დამოკიდებული?
Es hängt davon ab, wie schnell ich einen Geldautomaten finde.	ეს იმაზეა დამოკიდებული, როდის ვიპოვი ავტომატს (ფულის დასახურდავებლად, მისაღებად).

ზედსართავი სახელის Rektion-ი:

böse auf – გაბრაზებული	zufrieden mit – კმაყოფილი
beeindruckt von – შთაბეჭდილების ქვეშ მყოფი	neugierig auf - ცნობისმოყვარე
bereit zu – მზად მყოფი	

და ა.შ.

Wovon warst du beeindruckt?	რამ მოახდინა შენზე შთაბეჭდილება?
Ich war davon beeindruckt, wie friedlich deine Kinder zusammen spielen.	ჩემზე იმან მოახდინა შთაბეჭდილება, როგორ მშვიდობიანად თამაშობენ ერთად შენი შვილები.
Wozu war er nicht bereit?	რისთვის არ იყო იგი მზად?
Er war nicht dazu bereit, mir meine Schulden zu erlassen.	ის იმისთვის არ ყოფილა მზად, რომ ჩემთვის ჩემი შეცოდებანი (ან ვალი) ეპატიებინა.

6.7.4.2 ნაცვალსახელი-ზმნიზედა ვინ ჯგუფის სახელებთან (... für Personen)

ვინ-ჯგუფის სახელებთან ნაცვალსახელი-ზმნიზედა იცვლება წინდებული+კითხვითი ნაცვალსახელით. ამასთან წინდებული დგას ნაცვალსახელის წინ და არ ერწყმის მას.

კითხვითი (fragend)	ჩვენებითი (hinweisend)
სულიერ საგანთან	სულიერ საგანთან

bei wem?	ვისთან?	bei ihm (ihr)	მასთან
für wen?	ვისთვის?	für ihn (sie)	მისთვის
gegen wen?	ვის წინააღმდეგ?	gegen ihn (sie)	მის წინააღმდეგ
mit wem?	ვისთან ერთად?	mit ihm (ihr)	მასთან ერთად
von wem?	ვის შესახებ?	von ihm (ihr)	მის შესახებ

და ა.შ.

Von wem hängt das ab, ob du zu mir kommst? Es hängt von meinem Mann ab. In wessen Namen sprechen Sie? Ich spreche in Herrn Müllers Namen. Mit wem hat sich deine Schwester verlobt? Mit Martin. Auf wen war sie böse? Sie war auf mich böse.	ვისზეა დამოკიდებული, მოხვალ თუ არა ჩემთან? ეს ჩემს ქმარზეა დამოკიდებული. ვისი სახელით ლაპარაკობთ? მე ვლაპარაკობ ბატონი მიულერის სახელით. ვინ დანიშნა შენი და? მარტინმა. ვისზე იყო გაბრაზებული? ის ჩემზე იყო გაბრაზებული.
მაგრამ: Es kamen tausende von Menschen, darunter auch Kinder.	ჩამოვიდა ათასობით ადამიანი, მათ შორის ბავშვებიც.

6.7.5 კითხვითი ზმნიზედა (Frageadverbien/W - Fragen)

Wie ist die Natur bei euch? Wie sehen Ihre Zukunftspläne aus? Warum kommen Sie immer zu spät? Wo hast du diese Kirschen gekauft? Woher hast du diese Tasche? Wohin fahren wir morgen? Wann beginnt die Vorstellung?	როგორი ბუნებაა თქვენთან? როგორია თქვენი სამომავლო გეგმები? რატომ აგვიანებთ ყოველთვის? სად იყიდე ეს ბალი? საიდან ეს ჩანთა? საით გავემგზავროთ ხვალ? როდის იწყება წარმოდგენა?
---	--

6.8 განუსაზღვრელი და უარყოფითი ნაცვალსახელი (Indefinitpronomen / Unbestimmtes Fürwort)

6.8.1 განუსაზღვრელი და უარყოფითი ნაცვალსახელებია:

- პიროვნებები - არ გააჩნია მრავლობითი რიცხვი: jemand, einer, niemand, keiner, jedermann, man/alle
- საგნები - ბრუნების გარეშე: etwas (was), nichts
- es, dies, das, wer, welches
- განუსაზღვრელი ნაცვალსახელი (რაოდენობის აღმნიშვნელი): einige, mancher, einer, alle(s), mehrere, viele, wenige, sämtliche და ა.შ. (იხ. რიცხვითი სახელი 7)

6.8.2 einer და keiner (ვინმე, ზოგიერთი და არავინ)

განუსაზღვრელი და უარყოფითი ნაცვალსახელები (გარდა einer და keiner-ისა) არ იბრუნვის, ან თუ იბრუნვის, მხოლოდ ნაწილობრივ და უმეტესად მრავლობითი რიცხვი არ გააჩნია:

einer და keiner იბრუნვის, როგორც განსაზღვრული არტიკლი.

Kasus	Sing.	Sing.
Nom.	einer	keiner
Gen.	eines	keines
Dat.	einem	keinem
Akk.	einen	keinen

Weiß einer , wo der Bahnhof ist?	იცის ვინმემ, სად არის სადგური?
Das kann einem doch egal sein!	ეს ზოგისთვის სულერთია! (არ აქვს მნიშვნელობა)
Da soll sich einer auskennen!	ამაში ვინმე უნდა ერკვეოდეს!
Hat denn keiner Mitleid mit der Frau?	ვინმეს (არავის) გააჩნია ამ ქალის სიბრალოლი?
Hier kannst du keinen fragen.	აქ ვერავის ჰკითხავ. (პასუხს ვერავისგან მიიღებ).
Keiner konnte mir helfen.	არავის შეეძლო ჩემი შველა.

6.8.3 jemand (=einer) (ვინმე), niemand(=keiner) (არავინ) და jedermann (=alle) (ყოველი, ყველა)

Kasus	Sing.	Sing.	Sing.
Nom.	jemand	niemand	jedermann
Gen.	jemand(e)s	niemand(e)s	jedermanns
Dat.	jemand(em)	niemand(em)	jedermann
Akk.	jemand(en)	niemand(en)	jedermann

Können Sie einen (jemanden) nennen?	შეგიძლიათ ვინმე დაასახელოთ?
Ich kann keinen (niemanden) nennen.	მე არავის დასახელება არ შემიძლია.
Möchtest du jemandem einen Gefallen tun?	გინდა ვინმეს ასიამოვნო?
Kennst du hier jemanden ?	იცნობ შენ აქ ვინმეს?
Nein, ich kenne niemanden .	არა, მე არავის ვიცნობ.
Das ist nicht jedermanns Sache!	ეს არ არის ნებისმიერი ადამიანის საქმე!

- **jemand** და **niemand** დღეს გამოიყენება Dat. და Akk.-ში დაბოლოების გარეშე.

Ich habe den Brief niemand gezeigt (Dat).	მე წერილი არავისთვის მიჩვენებია.
Hast du jemand gesehen? (Akk.)	ნახე ვინმე?

6.8.4 განუსაზღვრელი (პირის) ნაცვალსახელი **man** (das unbestimmte Pronomen **man**)

ნაცვალსახელი **man** არ იბრუნვის, ქართული შესატყვისი არ გააჩნია. მას მხოლოდ მხოლოდითი რიცხვის Nominativ-ის ფორმა აქვს. მას მოსდევს ზმნა მხოლოდითი რიცხვის III პირში, ქართულ ენაზე ითარგმნება ზმნასთან ერთად მრავლობითი რიცხვში.

man lobt - აქებენ	man hatte gelobt - შეაქეს
man lobte - აქებდნენ	man wird loben - შეაქებენ
man hat gelobt - შეაქეს	

Hier diskutiert man zu zweit.	აქ მსჯელობენ ორ-ორნი.
Da hörte man nützliche Ratschläge.	იქ სასარგებლო რჩევებს ისმენდნენ.
Es gibt mehr Unerklärliches als man sich vorstellen kann.	არსებობს გაცილებით მეტი ამოუხსნელი რამ, ვიდრე ამის წარმოდგენა შეიძლება.

- ნაცვალსახელს **man** ცვლის ზოგჯერ **einer**.

Man handelt so, wie es einem das Gewissen diktiert.	(ადამიანები) ისე იქცევიან, როგორც სინდისი კარნახობთ.
--	--

6.8.5 etwas (რაღაც) და nichts (არაფერი)

etwas და **nichts** არ იბრუნვის.

Ich verstehe etwas nicht.	მე რაღაც არ მესმის.
Sie unterscheiden sich durch nichts von einander.	ისინი ერთმანეთისგან არაფრით განსხვავდებიან.

- etwas და nichts-ის შემდეგ შეიძლება იდგეს გაარსებითებული ზედსართავი სახელი, ყოველთვის საშუალო სქესის. იწერება დიდი ასოთი.

Etwas Besseres findest du nicht. Es ist nichts Ungewöhnliches.	უკეთეს ვერაფერს მოძებნი. არაფერია უჩვეულო.
---	---

6.8.6 პირნაკლი ნაცვალსახელი - es (das unpersönliche Pronomen)

პირნაკლი ნაცვალსახელი es მიუთითებს იმაზე, რომ წინადადებაში მოქმედი პირი არ არის. იგი გამოიყენება:

- ა. როგორც ქვემდებარე ბუნების მოვლენების გამომხატველ უპირო ზმნებთან.

Es schneit. თოვს. Es regnet. წვიმს. Es friert. ყინავს.	Es dunkelt. ბნელდება. Es tagt. თენდება. Es ist kalt. ცივა.	და ა.შ.
---	---	---------

Gestern blitzte und donnerte es fürchterlich. Es rauscht im Gebüsch.	გუშინ საშინლად ელავდა და ქუხდა. ქარი ხმაურობს ბუჩქნარში.
---	---

- ბ. ადამიანის შეგრძნებათა გამომხატველ ზმნებთან

Es friert mich. Es schmeckt mir gut.	ვიყინები. მეგემრიელება.
---	----------------------------

- გ. პირნაკლი იდიომატურ გამოთქმებში

Hier lässt es sich leben. Es kommt immer auf den Ton an. Es geht mir heute besonders gut.	აქ შეიძლება ცხოვრება. ეს ყოველთვის ტონზეა დამოკიდებული. დღეს განსაკუთრებით კარგად ვგრძნობ თავს.
---	---

- დ. ზმნებთან უპირო Passiv-ში

Darf ich hier parken? Nein, es ist verboten. Es wird hier viel gebaut.	შეიძლება აქ გაჩერება? არა, ეს აკრძალულია. აქ ბევრი რამ შენდება.
---	--

- ე. წინადადებაში, სადაც გადმოცემულია განზოგადებული გარემოება, უმეტესად პოეზიაში, ანდაზებში.

Es ist nicht alles Gold, was glänzt.	რაც ბრწყინავს ყველაფერი ოქრო არ არის.
--------------------------------------	---------------------------------------

- ვ. გამოთქმაში es gibt (არის, მოიპოვება)

Gibt es bei euch Streit zwischen Eltern und Kindern? Es gibt Kathedralen, die mit Liebe früherer Generationen gebaut worden sind.	არის თქვენთან დავა მშობლებსა და შვილებს შორის? არსებობს ტაძრები, რომლებიც წინარე თაობების სიყვარულითაა ანაგები.
--	--

6.8.7 dies (ეს), das (ეს) და wer (ვინ, ვინც), welches (რომელი)

Dies sind meine Winterstiefel, und dies sind meine Bergschuhe. Ist das Ihre Mutter? Das war eure Idee! Wer das nicht weiß, ist dumm! Wer möchte ein Eis? Welches sind die drei höchsten Berge der Welt?	ეს ჩემი ზამთრის ჩექმაა. ეს კი - მთაში სასიარულო ფეხსაცმელი. ეს დედათქვენია? ეს თქვენი იდეა იყო! ვინც ეს არ იცის, სულელია! ვის უნდა წაყინი? რომელია მსოფლიოს სამი უმაღლესი მთა?
--	---

**6.8.8 ცალკე მდგომი განუსაზღვრელი ნაცვალსახელი (რაოდენობის გამომხატველი)
(Allein stehende unbestimmte Zahlwörter)**

ეს ნაცვალსახელი წინადადებაში ასრულებს ქვემდებარის ან დამატების, იშვიათად, განსაზღვრების როლს და იბრუნვის როგორც განსაზღვრული არტიკლი.

ა. **jeder (e, s)** (თითოეული) არ აქვს მრავლობითი რიცხვი, მას ცვლის **alle** (ყველა)

Jeder meinte (alle meinten), dass alle Wege nach Rom führen. Der Vater sagte, jeder müsse (alle müssen) einen Stock mitbringen.	თითოეული თვლიდა (ყველანი თვლიდნენ), რომ ყველა გზა რომისკენ მიემართება. მამამ თქვა, თითოეულს თითო ჯოხი მოეტანა.
--	---

ბ. **einige** და **mancher (-e, -es; -e)** (ზოგიერთი)

Einige waren unzufrieden mit ihrer Wohnsituation. Manche bekommen keine Stelle, weil sie schon zu alt sind.	ზოგიერთი უკმაყოფილო იყო თავისი საცხოვრებელი პირობებით. ზოგიერთი ვერ იღებს (სამუშაო) ადგილს, რადგან მოხუცია.
--	--

გ. **viel (-es, -e)** (ბევრი) **wenig (-es, -e)** (ცოტა) (**wenigst** - უმცირესი) **mehrere** (რამდენიმე, ზოგიერთი)

Viele sind nach Frankfurt geflogen. Vieles bleibt unausgesprochen. Die wenigsten kennen sich damit aus. Bei mehreren fiel der Strom aus.	ბევრი ფრანკფურტის მიმართულებით გაფრინდა. ბევრი რამ გამოუთქმელი რჩება. ცოტანი ერკვევიან ამაში. რამდენიმესთან შუქი გამოირთო.
---	---

დ. **Sämtliche** (ყველა, სრული)-ს გააჩნია მხოლოდ მრავლობითი რიცხვი და იბრუნვის როგორც განსაზღვრული არტიკლი მრავლობით რიცხვში.

Ich habe Sowie sämtliche Werke geschenkt.	სოფიოს ვაჩუქე სრული ტომეული.
---	------------------------------

ბრუნება																
Singular			Plural	Singular				Plural								
mask.	fem.	neut.	m.f.n	ბრუნება Kasus	mask.	fem.	neut.	m.f.n								
dieser jener der ein solcher derselbe derjenige	diese jene die eine solche dieselbe diejenige	dieses jenes das ein solches dasselbe dasjenige	diese jene die solche dieselbe diejenige	Nom. Gen. Dat. Akk.	derselbe desselben demselben denselben	dieselbe derselben derselben dieselbe	dasselbe desselben demselben dasselbe	dieselben derselben denselben dieselben								
		selbst (selber), es არ იბრუნება		Nom. Gen. Dat. Akk.	dieser dieses diesem diesen	diese dieser dieser diese	dieses dieses diesem dieses	diese dieser diesen diese								
				Nom. Dat. Gen. Akk.	der dessen dem den	die drern der die	das dessen dem das	die derer ან deren denen die								
ნაცვალსახელთა წყვილები:				Singular				Plural								
			ბრუნება Kasus	mask.	fem.	neut.	m.f.n									
der und der der und jener dies und das dieser und jener			Nom. Dat. Gen. Akk.	ein solcher eines solchen einem solchen einen solchen	eine solche einer solchen einer solchen eine solche	ein solches eines solchen einem solchen ein solches	solche solcher solchen solche									
			Nom. Dat. Gen. Akk.	solcher solches solchem solchen	solche solcher solcher solche	solches solches solchem solches	solche solcher solchen solche									
			Nom. Dat. Gen. Akk.	solch ein solch eines solch einem solch einen	solch eine solch einer solch einer solch eine	solch ein solch eines solch einem solch ein	—									
<p>დ. უკუქცევითი ნაცვალსახელი sich დგას უკუქცევით ზმნებთან (sich anziehen)</p> <table border="0"> <tr> <td>Singular</td> <td>Plural</td> </tr> <tr> <td>13. mich, mir</td> <td>uns</td> </tr> <tr> <td>23. dich, dir</td> <td>euch</td> </tr> <tr> <td>33. sich</td> <td>sich</td> </tr> </table>									Singular	Plural	13. mich, mir	uns	23. dich, dir	euch	33. sich	sich
Singular	Plural															
13. mich, mir	uns															
23. dich, dir	euch															
33. sich	sich															

ე. კითხვითი ნაცვალსახელი Interrogativpronomen

სქემა III

კითხვითი ნაცვალსახელი	ბრუნება Kasus	ბრუნება Deklination				
			mask.	fem.	neut.	m.f.n
wer? was?						
welcher, welche, welches (welche)	Nom.	wer? was?	welcher	welche	welches	welche
	Gen.	wessen?	welches	welcher	welches	welcher
was für ein, was für eine, was für ein; (was für)?	Dat.	wem?	welchem	welcher	welchem	welchen
	Akk.	wen? was?	welchen	welche	welches	welche

ვ. განუსაზღვრელი და უარყოფითი ნაცვალსახელი Indefinitpronomen

განუსაზღვრელი: jeder, jede, jedes; mancher, manche, manches; einige, jemand, etwas, einer, alle, viele mehrere, wenige, sämtliche.	
უარყოფითი: keiner, niemand, nichts.	
პირნაკლი ნაცვალსახელი: es არ იცვლება (Es regnet, Es geht mir gut, Es gibt...)	განუსაზღვრელი ნაცვალსახელი: man მასთან ზმნა დგას მხ. რ. III პირში და ქართულ ენაზე ითარგმნება მრ. რ. III პირში (man lobt-აქებენ)

ზ. მიმართებითი ნაცვალსახელი Relativpronomen

welcher, welche welches (welche) wer, was der, die, das (die) wie, wo	ბრუნება Kasus	Singular			Plural
		mask.	fem.	neut.	m.f.n
	Nom.	der	die	das	die
	Dat.	dessen	deren	dessen	deren
	Gen.	dem	der	dem	denen
	Akk.	den	die	das	die
	Nom.	welcher	welche	welches	welche
	Dat.	dessen	deren	dessen	deren
	Gen.	welchem	welcher	welchem	welchen
	Akk.	welchen	welche	welches	welche

რიცხვითი სახელი

Das Numerale / Das Zahlwort

7.1 რიცხვითი სახელის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Zahlwörter)

7.1.1 კლასიფიკაცია აგებულების მიხედვით (Klassifizierung dem Bau nach)

აგებულების მიხედვით (dem Bau nach) არსებობს:

- ა. მარტივი რიცხვითი სახელები (einfache Zahlwörter) eins (1), zwei (2) ... zwölf (12)-ის ჩათვლით, აგრეთვე hundred (100) და tausend (1000).
- ბ. ნაწარმოები რიცხვითი სახელები (abgeleitete Zahlwörter)
 - ათეულები სუფიქსით-zig: zwanzig (20)-დან neunzig (90)-ის ჩათვლით. გამონაკლისია dreißig (30).
 - რიგობითი-te სუფიქსით: zweite (მეორე) - დან neunzehnte (მეცხრამეტე)-ს ჩათვლით; ხოლო zwanzigste (მეოცე) - დან st-ს დართვით. გამონაკლისია erste (პირველი), dritte (მესამე), achte (მერვე) და ა. შ
 - წილობითი -tel სუფიქსით: drittel (მესამედი)-დან neunzehntel (მეცხრამეტედი)-ს ჩათვლით, ხოლო ზევით დაირთავს-stel - zwanzigstel (მეოცედი). ein viertel (1/4), გამონაკლისია einhalb (1/2).
 - მრავლობითი - სუფიქსებით: -mal, -fach, -erlei, -fältig: dreimal (სამჯერ), zweifach (ორგზისი), vielerlei (მრავალნაირი), vielfältig (მრავალმხრივი)

7.1.2 კლასიფიკაცია შინაარსის მიხედვით (Klassifizierung dem Inhalt nach)

რიცხვითი სახელი შინაარსის მიხედვით (dem Inhalt nach) შეიძლება ასე დაიყოს:

- ა. განსაზღვრული რიცხვითი სახელები (Bestimmte Zahlwörter):
 - რაოდენობითი (Kardinalzahlen) – eins (ერთი), drei (სამი), (wie viel, wie viele? (რამდენი?))
 - რიგობითი (Ordinalzahlen) – erste (პირველი), neunte (მეცხრე), (der, die, das wievielte? (მერამდენე?))
 - წილობითი (Bruchzahlen) ($\frac{1}{2}$, 0, 5) (ein halb, null Komma fünf) (wie viel? (რამდენი?))
- სხვა განსაზღვრული რიცხვითი სახელები (andere bestimmte Zahlwörter) - გამრავლებადი (Vervielfältigungszahlwörter): dreifach (სამმაგი), vielfach ან mehrfach, vielfältig (მრავალმხრივი); (wievielfältig? (რამდენმხრივი); განმეორებითი (Wiederholungszahlwörter): dreimal (სამჯერ), (wievielmal? (რამდენჯერ?) ან wie oft? (რასიხშირით?))
სახეობრივი (Gattungszahlwörter): dreierlei (სამგვარი), (wievielerlei? (რამდენგვარი?))
რიგობითი (Einteilungszahlwörter): erstens (ერთი მხრივ/პირველ რიგში)
- ბ. განუსაზღვრელი რიცხვითი სახელები (Unbestimmte Zahlwörter)
 - მიახლოებითი (Annäherung): fast (თითქმის)

- არაზუსტი რაოდენობა (*ungenau Menge*): einige (რამდენიმე)
 - სრული რაოდენობა (*ganze Menge*): jeder (ყოველი)
- გ. რთული რიცხვითი სახელები (*zusammengesetzte Zahlwörter*) ორი ან რამდენიმე სიტყვისგან შემდგარი- dreizehn (13)-დან, neunzehn (19)-ის ჩათვლით შედგება ერთეულისა და zehn (10)-გან. ასეულები- dreihundert (300), ათასეულები fünftausend (5000).
- 21-დან ზევით ერთეულსა და ათეულს აკავშირებს und: achtundachtzig, იწერება ერთად.

7.2 განსაზღვრული რიცხვითი სახელები (Bestimmte Zahlwörter)

7.2.1 რაოდენობითი რიცხვითი სახელი (Kardinalzahlen/ Grundzahlen)

რაოდენობითი რიცხვითი სახელებია:

0 null	50 fünfzig
1 eins	60 sechzig
2 zwei	70 siebzig
3 drei	80 achtzig
4 vier	90 neunzig
5 fünf	99 neunundneunzig
6 sechs	100 hundert (auch: einhundert)
7 sieben	101 (ein)hundert(und)eins
8 acht	110 (ein)hundert(und)zehn
9 neun	120 (ein)hundert(und)zwanzig
10 zehn	124 (ein)hundertvierundzwanzig
11 elf	200 zweihundert
12 zwölf	600 sechshundert
13 dreizehn	1 000 (ein)tausend
14 vierzehn	1 007 (ein)tausend(und)sieben
15 fünfzehn	1063 (ein)tausenddreiundsechzig
16 sechzehn	1100 (ein)tausendeinhundert (auch: elfhundert)
17 siebzehn	1254 (ein)tausendzweihundertvierundfünfzig
18 achtzehn	2 000 zweitausend
19 neunzehn	6038 sechstausendachtunddreißig
20 zwanzig	10 000 zehntausend
21 einundzwanzig	83 207 dreiundachtzigtausendzweihundertsieben
22 zweiundzwanzig	100 000 (ein)hunderttausend
30 dreißig	1 000 000 eine Million
40 vierzig	2 000 000 zwei Millionen

7.2.1.1 რიცხვები 1 → 1000 (Zahlen 1 → 1000)

- ა. რაოდენობითი რიცხვითი სახელი არ იბრუნვის, გამონაკლისია eins. იგი ძირითადად დამოუკიდებლად გამოიყენება. თუ იგი არსებითი სახელის წინ დგას, იცვლება განუსაზღვრელი არტიკლის მსგავსად ანუ იბრუნვის სამივე სქესის ოთხივე ბრუნვაში.

Treffen wir uns um eins im Hotell!	პირველზე შევხვდეთ სასტუმროში.
Er hat nur einen Roman geschrieben.	მან მხოლოდ ერთი რომანი დაწერა.
Seine Poeme hat er nur einer Frau gewidmet.	თავისი პოემები მან მხოლოდ ერთ ქალს მიუძღვნა.
Ich kann nicht alle Bücher kaufen, ich kaufe nur eines (eins).	მე არ შემიძლია ყველა წიგნის ყიდვა, შევიძენ მხოლოდ ერთს.

- შენიშვნა: რიცხვითი სახელი ein (მამრ.), eine (მდედრ.), ein (საშ.) (ერთი) ზეპირმეტყველებაში განუსაზღვრელი არტიკლისაგან განსხვავდება ლოგიკური მახვილით.

- ბ. რიცხვით სახელებს zwei (2) და drei (3) Genitiv-ში აქვს დაბოლოება er, Dativ-ში-en იმ შემთხვევაში, თუ ის წინადადებაში დამოუკიდებელი წევრის როლს ასრულებს ან დგას არსებით სახელთან წილდებულისა და ნაცვალსახელის გარეშე.

Heute findet die Prüfung nur dreier (Gen.) Studenten statt.	დღეს მხოლოდ სამი სტუდენტის გამოცდა შედგება.
Von diesen dreien (Dat.) kam nur einer.	ამ სამიდან მხოლოდ ერთი მოვიდა.

- გ. რაოდენობითი რიცხვითი სახელის წინ არ დგას არტიკლი: zwei Bücher (ორი წიგნი), zehn Ikonen (ათი ხატი). რიცხვითი სახელი განსაზღვრული არტიკლით (გამონაკლისის სახით) ითარგმნება შემდეგნაირად:

Bald erschienen die acht Damen.	მალე ის რვა ქალბატონი გამოჩნდა.
Dank des Projekts werden zehn Studenten im Ausland studieren.	ამ პროექტის წყალობით ათი სტუდენტი საზღვარგარეთ ისწავლის.

- დ. ნაცვლად სიტყვისა „ორი“ (zwei), ხშირად იყენებენ სიტყვას „beide“ მრავლობითი რიცხვის, ხოლო „beides“ მხოლობითი რიცხვის გამოსახატავად. თუ სიტყვა „წყვილს“ აღნიშნავს, გამოიყენება რიცხვითი სახელი das Paar ან ein Paar. (doppel = „zwo“ (ტელ.) = zwei)

Beide Bücher sind interessant.	ორივე წიგნი საინტერესოა.
Es gefällt mir beides.	მე ორივე მომწონს.
Ich kaufe ein Paar Schuhe.	მე ვყიდულობ ერთ წყვილ ფეხსაცმელს.
Er nimmt Strümpfe, das Paar für 3 Euro.	მან აიღო წინდები, წყვილი 3 ევროდ.

- ე. რიცხვით სახელს წინდებულობით „zu“ აქვს -en ან -t დაბოლოება.

Sie kamen zu fünf.	ისინი ხუთ-ხუთნი მოვიდნენ.
Sie kamen zu fünft.	ისინი ხუთ-ხუთნი მოვიდნენ.

- ვ. გაარსებითებული რიცხვითი სახელები გვხვდება ასეთ წინადადებებში:

Er fährt mit der Drei.	ის დადის სამიანიტ (მაგ. ავტობუსი)
Er bekommt eine Fünf.	ის იღებს ხუთიანს (გერმ. ცუდი ნიშანი)

შენიშვნა: hundert (100), tausend (1000), შეიძლება იქცეს არსებით სახელად და იბრუნოს:

Das Hundert - ასეული das Tausend - ათასეული, viele Hunderte- მრავალი ასეული.

Auch heute haben Hunderte (ან hunderte)

von Menschen keinen "Brot-Beruf".

დღესაც ათასეულობით ადამიანს არ აქვს პროფესია საარსებო პურის მოსაპოვებლად.

7.2.1.2 რიცხვები ათასზევით (Zahlwörter über 1 000)

- ა. Die Millione, die Milliarde, die Billione რიცხვითი სახელებიცაა და მდებარეობითი სქესის არსებითი სახელებიც. აწარმოებენ მრავლობით რიცხვს. (zwei Millionen). რაოდენობითი რიცხვითი სახელი იწერება ერთი სიტყვით: **hundertzweitausend** (102000), მაგრამ მილიონი და მილიარდი იწერება ცალ-ცალკე: **drei Millionen hundertzehntausend** (3 110 000).
- ბ. რაოდენობითი რიცხვითი სახელის შესასწავლად სასარგებლოა წლების დასახელებაზე ვარჯიში. წლებს კითხულობენ ასეულობით- „ათოთხმეტი ასი“ ...
1435 vierzehnhundertfünfunddreißig.
Er wurde im Jahre 1966 (neunzehnhundertsechundsechzig) geboren. იგი დაიბადა 1966 წელს.
1984 (neunzehnhundertvierundachzig) 1984 წელს იგი კონსერვატორიაში ჩაირიცხა.
war sie an dem Konservatorium eingeschrieben.
მაგრამ: 2000-დან ვკითხულობთ ათასეულობით.
Er reiste 2008 (zweitausendacht) in die Schweiz. 2008 წელს იგი გაემგზავრა შვეიცარიაში.
ასევე: Im Jahre 1 011 (eintausendelf)... ათასთერთმეტ წელს...

7.2.2 რიგობითი რიცხვითი სახელი (Ordinalzahlen/Ordnungszahlen)

- ა. რიგობითი რიცხვითი სახელი იბრუნვის როგორც ზედსართავი სახელი 1-დან 19-ის ჩათვლით დაირთავს დაბოლოებას -te (იხ. 5.2).

der zweite Meister des zweiten Meisters dem zweiten Meister den zweiten Meister	die fünfte Frau der fünften Frau der fünften Frau die fünfte Frau	das siebente Kreuz ან (siebte) des siebenten Kreuzes dem siebenten Kreuz das siebente Kreuz (მრ. რიცხვი არ აქვს)
(მეორე ოსტატი)	(მეხუთე ქალი)	(მეშვიდე ჯვარი)

გამონაკლისებია: der erste, der dritte, der achte, der letzte.

- Er wohnt in dem zweiten Haus links. ის ცხოვრობს მეორე სახლში მარცხნივ.
Ich nehme die erste Schachtel Pralinen. მე ავიღებ პირველ კოლოფს (შოკოლადით).
An erster Stelle steht für mich die Liebe. ჩემთვის პირველ ადგილზე დგას სიყვარული.
- 20-დან ზევით დაირთავს დაბოლოებას -ste
Das einundzwanzigste Jahrhundert hat schon begonnen. ოცდამეერთე საუკუნე უკვე დაიწყო.
- ბ. დღეების, თვეების, ოფიციალური მოვლენების წერთი ნუმერაცია ხდება ციფრებით, რომელთანაც დასმულია t ან st-დაბოლოებების შემცველი წერტილი.
Der 1. Januar- იკითხება: der erste Januar („პირველი იანვარი“)
Am 26. März- იკითხება: am sechszwanzigsten März („ოცდაექვს მარტს“)
Im 4. Jahrhundert- იკითხება: im vierten Jahrhundert („მეოთხე საუკუნეში“)
Die 11. Konferenz- იკითხება: die elfte Konferenz („მეთერთმეტე კონფერენცია“)
- გ. წერილები თარიღდება შემდეგნაირად: ადგილი, დღე, თვე, წელიწადი.
München, den 08. 05. 2008 ან
München, den 08. V. 2008 ან München, den 08. Mai 2008

დ. მეფეების სახელები იწერება რომაული ციფრებით და წერტილით.

Was weißt du über Karl V.?

რა იცი კარლოს მეხუთის შესახებ?

(იკითხება: Karl den fünften)

Wer war Heinrich 4. Frau?

ვინ იყო ჰაინრიხ მეოთხის ცოლი?

(იკითხება: Heinrich des vierten)

7.2.3 წილობითი რიცხვითი სახელი (Bruchzahlen)

ა. წილობითი რიცხვითი სახელი ზომა-წონის გამოხატველი არსებითი სახელის წინ არ იბრუნვის. წილობითი რიცხვითი სახელის მრიცხველი და მნიშვნელი იწერება ერთად:

einhalb – ½ ან არსებითი სახელი- die Hälfte- ნახევარი.

eineinhalb ან anderthalb - 1 ½

zweieinhalb - 2 ½

dreieinhalb – 3 ½

Ich habe anderthalb Tage Urlaub.

მე მაქვს დღენახევარი დასვენება.

Der Junge ist viereinhalb.

ბიჭი ოთხნახევრისაა.

ბ. წილობითი რიცხვითი სახელი 1-დან 19-მდე დაირთავს სუფიქსს-tel, 20-დან ზევით-stel-ს.

siebenachtel - 7/8

eindreiviertel Liter – 1 ¾

sechsdreifünftel Meter 6 ⅝m

fünftausendstel 5/1000 Sek.

zwölf Zweitausendstel (Mus.) -12 ოცდამეთორმეტედი (მუს.)

გ. თუ საუბარია არა ზომისა და წონის, არამედ საგნის რაოდენობის ნაწილზე, მაშინ მნიშვნელი იქცევა საშუალო სქესის არსებით სახელად და იბრუნვის. ხოლო საგნის აღმნიშვნელი არსებითი სახელი დგება Genitiv-ში.

Nom. ein Viertel der Stunde -საათის მეოთხედი...

Gen. eines Viertels der Stunde

Dat. einem Viertel der Stunde

Akk. ein Viertel der Stunde

მაგრამ: drei Viertel des Jahres -(წლის სამი მეოთხედი) არ იბრუნვის.

დ. ათწილადები (Dezimalbrüche) გამოიხატება რაოდენობითი რიცხვითი სახელებით. მთელის დასახელების შემდეგ ითქმის სიტყვა "Komma" (მძიმე), შემდეგ ვასახელებთ მეთათეს, მეთათეს და ა.შ. ვკითხულობთ თითოეულ ციფრს ცალ-ცალკე.

7, 9- sieben Komma neun

0, 16- null Komma eins sechs

20, 033 - zwanzig Komma null drei drei.

7.2.4 სხვა განსაზღვრული რიცხვითი სახელები (Andere bestimmte Zahlwörter)

ასეთი რიცხვითი სახელები იწარმოება სუფიქსებით (mit Nachsilben): **fach-fältig, mal(s), erlei, ns.**

- **Vervielfältigungszahlwörter:**- **fach-** dreifach- სამმაგი zweifach ან **doppelt-** ორმაგი ან **fältig-** vielfältig- მრავალმხრივი (მრავალკეცი)
- **Wiederholungszahlwörter:** - **mal** ან - **mals** – siebenmal- შვიდჯერ
- **Gattungszahlwörter:** - **erlei** - viererlei- ოთხგვარი
- **Einteilungszahlwörter:** - **ns-** erstens, zweitens (ერთი მხრივ, მეორე მხრივ)

ა. რიცხვითი სახელი სუფიქსით-**fach** გამოიყენება:

- სრული ფორმით არსებითი სახელის წინ;
- მოკლე ფორმით არსებითი სახელის გარეშე.

Ich möchte **eine dreifache** Kopie, bitte!

სამმაგი ასლი, თუ შეიძლება!

Die Kopie, bitte, **dreifach!**

სამმაგი ასლი, თუ შეიძლება!

რიცხვითი სახელი სუფიქსით-**fältig-** ერთგვაროვანი არსებითი სახელების გადმოსაცემად:

Er hat **vielfältige** Talente.

მას აქვს მრავალმხრივი ტალანტი.

ბ. რიცხვითი სახელი-**mal** სუფიქსით გამოიყენება მოკლე ფორმით ერთგვაროვან მოქმედებათა გადმოსაცემად:

Lies **dreimal!**

წაიკითხე სამჯერ!

გ. რიცხვითი სახელი სუფიქსებით -**erlei** გვხვდება მოკლე ფორმით, დგას არსებითი სახელის წინ სხვადასხვა სახეობის საგანთა მნიშვნელობის გადმოსაცემად.

Die Kleidung wird aus **fünferlei** Stoff genäht.

ტანსაცმელი შეიკერა ხუთგვარი ქსოვილისგან.

(-erlei მიღებულია ძველი Genitiv-ის ფორმა er+სუფიქსით-**lei**)

დ. რიცხვითი სახელი სუფიქსით-**ns**

Erstens, drittens, viertens (ჯერ ერთი, მესამეც, მეოთხეც)

Erstens bin ich müde, zweitens habe

ჯერ ერთი, დაღლილი ვარ, მეორეც,

ich keine Lust, wandern zu gehen.

ხალისი არ მაქვს სასეირნოდ წასასვლელად.

• იწერება: 1. იკითხება: erstens 7. siebtens

7.3 განუსაზღვრელი რიცხვითი სახელები (Unbestimmte Zahlwörter)

ა. მიახლოებითი (**Annäherung**): როდესაც საგნის რაოდენობა ან მოქმედების დრო ცნობილი არ არის, გამოიყენება ასეთი რიცხვითი სახელები:

fast-თითქმის

beinahe-ლამის

etwa-დაახლოებით

kaum-ძლივს

ungefähr-დაახლოებით

relativ-შეფარდებით, შედარებით და ა.შ.

Wir kommen **ungefähr** um drei.
Er hat **relativ wenig** getrunken.

ჩვენ მოვალთ დაახლოებით სამზე.
მან შედარებით ცოტა დალია.

- ბ. არაზუსტი რაოდენობის (**ungenau** Menge) გამოსახატავად გამოიყენება შემდეგი რიცხვითი სახელები:

manche-ზოგიერთი
mehrere-მრავალი
etliche-გარკვეული
viel(e)-ბევრი

einige-რამდენიმე
wenig(e)-ცოტა
ein paar-რამდენიმე, ორიოდე
ein bisschen-ცოტა

არ იბრუნვის: etwas-რაღაც
genug-საკმაო
mehr-მეტი

Ich brauche noch **ein paar** Zwiebeln.
Sie haben **genug** geschlafen.
Es gab **etliche** Komplikationen.
Hast du jetzt **ein bisschen** Zeit?

მე კიდევ რამდენიმე ხახვი მჭირდება.
მათ საკმარისი იძინეს.
იყო გარკვეული გართულებები.
გაქვს ახლა ცოტა დრო?

- გ. სრული რაოდენობა (**ganze** Menge): ამას მიეკუთვნება რიცხვითი სახელები, რომლებიც გამოხატავენ დასაზღვრულ რაოდენობას:

gesamt-მთელი
sämtlich-ყველა
ganz-სრული
all(e)- ყველა

jeder-ყოველი (ყველა)
jiglich(e)-ნებისმიერი (ყველა)
keiner-არც ერთი
einzig-ერთადერთი

არ იბრუნვის: nichts - არაფერი.

Jeder möchte die gleichen Rechte haben.

(ყოველ ადამიანს) ადამიანებს სურთ ჰქონდეთ თანაბარი უფლებები.

Die Zeitungen von heute sind **sämtlich** ausgekauft.

ყველა დღევანდელი გაზეთი გაიყიდა.

All' mein Sehnen, all' mein Hoffen...

ყველა ჩემი სწრაფვა, ყველა ჩემი იმედი...

Er ist **einzig** in seiner Art.

ის ერთადერთია თავის სახეობაში.

Habt ihr noch **nichts** gekauft?

ჯერ არაფერი გიყიდიათ?

7.4 რიცხვითი სახელი (Numerale)

სქემა

განსაზღვრული რიცხვითი სახელები (Bestimmte Zahlwörter)			
რაოდენობითი Kardinalzahlen	რიგობითი Ordinalzahlen	წილობითი Bruchzahlen	დანარჩენი რიც. სახ. andere Zahlwörter
<p>არ იბრუნვის გარდა eins-ისა, ხოლო zwei, drei-ს Gen.-ში აქვს er, dreier (სამი) Dat-ში -en ან zu-en, t-zu fünfen, zu dritt (ხუთ-ხუთნი), (სამ-სამნი) მდ. სქ. სახელებია: die Million, die Milliarde, die Billion- აწარმოებს მრ. რიცხვს.</p>	<p>იბრუნვის როგორც სუსტი ბრუნების ზედსართავი სახელი: der zweite Meister des zweiten Meisters dem zweiten Meister den zweiten Meister (მეორე ოსტატი) აწარმოებს სუფიქსი te ან ste</p>	<p>ზომა-წონის აღმნიშვნელ არსებით სახელთან არ იბრუნვის, აწარმოებს სუფიქსი (s)tel. დანარჩენი არსებითი სახელების წინ იბრუნვის შემდეგნაირად: (drei Viertel des Jahres) ein Viertel der Stunde eines Viertel der Stunde einem Viertel der Stunde ein Viertel der Stunde (საათის მეოთხედი)</p>	<p>იწარმოება სუფიქსებით: mal, erlei, fach, fältig, ns, (vielfältige Talente - მრავალმხრივი ტალანტი) drittens (მესამეც)</p>
განუსაზღვრელი რიცხვითი სახელები (unbestimmte Zahlwörter)			
Annäherung	ungenau Menge	ganze Menge	
<p>fast (თითქმის) beinahe (ლამის)</p>	<p>mehrere (რამდენიმე) ein bisschen (ცოტა)</p>	<p>gesamt (მთელი) jeder (ყოველი)</p>	

წინდებული

Die Präposition/Das Verhältniswort

ყველა წინდებული უცვლელია. ის გამოხატავს დამოკიდებულებას პიროვნების ან საგნის მოვლენებთან, გარემოებასთან. წინდებული დამხმარე სიტყვაა და ემსახურება წინადადების სხვადასხვა წევრის ურთიერთდამოკიდებულებას:

- შემასმენლისა დამატებასთან.
- შემასმენლისა გარემოებასთან.
- წინდებული აკავშირებს ორ არსებით სახელს.
- მართავს ზმნას, არსებით და ზედსართავ სახელს.

ზოგჯერ ერთი წინდებული გამოხატავს სხვადასხვა დამოკიდებულებას. წინდებული ყოველთვის დგას მასთან დაკავშირებული სიტყვის წინ. ზოგიერთი წინდებული ასეთი სიტყვის შემდეგ ქმნის რკალს (წინდებული+სიტყვა+წინდებული=მაგ. von Kindheit an-ბავშვობიდან).

8.1 წინდებულის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Präpositionen.)

8.1.1 აგებულების მიხედვით (...dem Bau nach)

აგებულების მიხედვით (dem Bau nach) წინდებული არსებობს:

- მარტივი (einfach/ursprünglich) in, mit, nach (ში, ით, შემდეგ) für, an, über (თვის, თან, თავზე) და ა.შ.
- ნაწარმოები (abgeleitet) mittels (საშუალებით), ungeachtet (მიუხედავად) და ა.შ.
- ორმაგი/რკალური (umrahmend) von...an (დან) um... willen (თვის) და ა.შ.

8.1.2 შინაარსის მიხედვით (...dem Inhalt nach)

წინდებულს გერმანულ ენაში სხვადასხვა მნიშვნელობა გააჩნია. იგი შეიძლება იყოს:

- ადგილის (lokal/räumlich) - wo? (სად?), woher? (საიდან?), wohin? (საით?)
zu, bei, von (კენ, თან; თან, დან), nach, aus, bis, vor (კენ, დან, მდე, წინ), um, durch, neben (ირვლოვ. გავლით, გვერდით), unweit, zwischen, über (ახლოს, შორის, თავზე) და ა.შ.
Mein Lieblingsplatz ist vor dem Kamin. ჩემი საყვარელი ადგილია ბუხრის წინ.
- დროის (temporal/zeitlich) - wann? (როდის?) seit wann? (როდიდან?) bis wann? (როდემდე?) wie lange? (რამდენ ხანს?) wie oft? (რა სიხშირით?)
um, vor, nach (ზე, წინ, შემდეგ) seit, während, bis (ამ დროიდან, განმავლობაში, მდე) და ა.შ.
Wir stehen um 7 Uhr auf. ჩვენ ვდგებით 7 საათზე.
- ვითარების (modal/Art und Weise) - wie? (როგორ?)
mit, zu, unter (ით, ძალიან, ნაკლებ...) და ა.შ.
Sie sprach mit Aufregung. იგი აღელვებით ლაპარაკობდა.

დ. მიზეზის, მიზნის, შუალობითი (kausal/Grund, Zweck, Mittel) - warum? (რატომ?) weshalb? (რატომ?) wozu? (რისთვის?) wodurch? (რის მეშვეობით?) womit? (რით?)

aus, mit, für, durch (გამო, ით, თვის, საშუალებით) wegen, zufolge, ohne (გამო, შედეგად, გარეშე) außer, ungeachtet, trotz (გარდა, მიუხედავად, მიუხედავად) um...willen (გულისთვის) და ა.შ.

Ludwig kam nur aus Neugier zu uns. ლუდვიგი მხოლოდ ცნობისმოყვარეობის გამო მოვიდა ჩვენთან.

Ungeachtet aller Schwierigkeiten kam er an. მიუხედავად ყველა სიძნელისა, იგი ჩამოვიდა.

8.2 წინდებულისა და არტიკლის შერწყმა (Verschmelzung von Präposition und Artikel)

წინდებული და განუსაზღვრელი არტიკლი დგას ყოველთვის ცალ-ცალკე. (an einem..., in einem...).

წინდებული და განსაზღვრული არტიკლი ზოგჯერ შეერწყმიან ერთმანეთს.

Dativ		Akkusativ	
an+dem=am	von+dem=vom	in+das=ins	für+das=fürs
zu+dem=zum	zu+der=zur	an+das=ans	um+das=ums
bei+dem=beim	in+dem=im	auf+das=aufs	durch+das=durchs

Am Abend will Kevin mit seiner Verlobten telefonieren.

კევინს უნდა საღამოს თავის საცოლეს დაურეკოს.

Max geht zum Arzt.

მაქსი ექიმთან მიდის.

Du musst auch mal wieder zur Kur fahren.

შენ ისევ უნდა გაემგზავრო სამკურნალოდ.

Gestern war ich beim Italiener und habe eine Pizza probiert.

გუშინ ვიყავი იტალიელთან და პიზა გავსინჯე.

Frau Müller kommt vom Friseur zurück.

ქალბატონი მიულერი ბრუნდება პარიკმახერისგან.

Wir haben kein Bier im Kühlschrank.

ჩვენ მაცივარში ლუდი არ გვაქვს.

Gehen wir ins Kino!

წავიდეთ კინოში!

Das Boot gleitet ans Ufer.

ნავი მიცურავს ნაპირისკენ.

Die Vögel setzen sich aufs Dach.

ჩიტები სახურავზე სხდებიან.

- ასევე: überm Sternenzelt - ვარსკვლავიან თაღზემით
übers Jahr - წელიწადის განმავლობაში
hinterm Haus - სახლის უკან (•)
hinters Haus - სახლის უკან (→)

და ა.შ.

8.3 წინდებული და ბრუნვა (Präposition und Kasus)

ყოველი წინდებული მიუთითებს მასთან დაკავშირებული სიტყვის ბრუნვაზე. ყოველ ბრუნვას, გარდა Nominativ-ისა, გააჩნია თავისი წინდებული:

8.3.1 Genetiv-ის წინდებული (Präpositionen mit dem Genetiv)

unweit - მახლობლად	laut-თანახმად
während - განმავლობაში	anlässlich-გამო

mittels-საშუალებით
 statt-ნაცვლად
 anstatt-ნაცვლად
 ungeachtet-მიუხედავად
 diesseits-აქეთა მხარეს
 jenseits-იქითა მხარეს
 vermöge-(ის) ძალით, მეშვეობით
 um...willen-(ის) გულისთვის/თვის

unterhalb-ქვეშ, ქვემოთ
 halb(er)-თვის, გამო
 oberhalb-ზემოთ
 innerhalb-შიგნით, შუაგულში
 ausserhalb-გარეთ
 kraft-(ის) ძალით, მეშვეობით
 infolge-შედეგად
 zeit-განმავლობაში

და.ა.შ.

Sie befanden sich **unweit** des Doms.
 Er liebte die Kunst **zeit** seines Lebens.
Während des Gebets darf nicht geflüstert werden.
Mittels längerer Meditation kann die Wahrheit erfasst werden.
 Wer kommt **statt(anstatt)** deiner?
 Es geschah **ungeachtet** unserer Warnung.
Anlässlich unserer Verlobung geben wir ein Fest.

Diesseits und **jenseits** des Flusses war die Landschaft öde.
 Dringender Angelegenheiten **halber** kam sie nicht.
Oberhalb (innerhalb, ausserhalb) der zerfallenen Mauern herrschte Stille.
Um Gottes willen, steigen Sie nicht auf den Glockenturm!
Um der Kinder willen bleibe ich zu Hause.

ისინი იმყოფებოდნენ ეკლესიის მახლობლად.
 მას სიცოცხლის მანძილზე უყვარდა ხელოვნება.
 ლოცვის განმავლობაში არ შეიძლება ჩურჩული.
 ხანგრძლივი მედიტაციის (ქვრეტა) მეშვეობით შეიძლება ჭეშმარიტების წვდომა.
 ვინ მოვა შენს ნაცვლად?
 ეს მოხდა ჩვენი გაფრთხილების მიუხედავად.
 ჩვენი ნიშნობის გამო (აღსანიშნავად) გაემართავთ ზეიმს.
 მდინარის ორივე მხარეს (აქეთ, და იქით) ბუნება უკაცრიელი იყო.
 სასწრაფო საქმეების გამო ვერ მოვიდა.
 დანგრეულ კედლებს ზემოთ (შიგნით, გარეთ) სუფევდა სიჩუმე.
 ღვთის გულისთვის, არ ახვიდეთ სამრეკლოზე! ბავშვების გამო ვრჩები შინ (მაგ. მოსავლელად...)

8.3.2 Dativ-ის წინდებული (Präpositionen mit dem Dativ)

mit - ით, თან, ერთად, -ის
 nach - შემდეგ, მიხედვით, ში
 bei - თან, ზე, დროს
 von - დან, -ის
 zu - კენ, თვის, ით
 seit - ამ დროიდან
 ab-დან

außer - გარდა, გარეშე
 entgegen - საპირისპირო მიმართულებით
 gegenüber - მოპირდაპირედ
 gemäß - თანახმად
 dank - წყალობით
 aus - დან, გან, გამო

და ა.შ.

Er fährt **mit** der Eisenbahn.
 Er trat **mit** der ganzen Truppe auf die Bühne.
Mit 20 Jahren verlässt sie das Vaterland.
Nach den Vorlesungen treffen wir uns in der Aula.

 Sie malt **nach** der Natur.
 Alle Studenten fuhren **nach** Deutschland.
 Haydn diente **bei** einem reichen Fürsten.

ის მიემგზავრება რკინიგზით.
 ის მთელ დასთან ერთად გამოვიდა სცენაზე.
 20 წლისა იგი ტოვებს სამშობლოს.
 ლექციების შემდეგ ვხვდებით სააქტო დარბაზში.
 იგი ხატავს ნატურით.
 ყველა სტუდენტი გაემგზავრა გერმანიაში.
 ჰაიდნი მუშაობდა ერთ მდიდარ თავადთან.

Er ist bei seiner Grossmutter.
 Sie sollten bei Tag und Nacht spielen.
 Alle ziehen von Osten nach Westen.

Er hatte eine ganze Generation von Musikern erzogen.
 Wir brachten die Bilder zur Ausstellung.
 Die Zuhörer gehen zu dem Dirigenten.
 Der Priester eilte zur Rettung des Mannes.
 Komm zu mir!

Seit dem ersten Jahrhundert beten wir so.
 Die Touristen kommen aus ganz Europa.
 Aus Gold prägt man sowohl Geldstücke als auch
 Kreuze.

Meine Freunde kamen aus Zuneigung zu dir.
 Außer dir waren alle da.
 Es ist er, außer allem Zweifel.

Entgegen meiner Vermutung war der
 Zug pünktlich.
 Gegenüber dem Meseum befindet sich das Rathaus.

Nehmen Sie die Medikamenten gemäß der
 Vorschrift des Arztes!
 Dank deiner Bemühung ist sie wieder unter uns.

ის თავის ბებიასთანაა.
 მათ უნდა დღე და ღამე დაეკრათ.
 ყველანი მიემართებიან აღმოსავლეთიდან
 დასავლეთისკენ.
 მან მუსიკოსთა მთელი თაობა აღზარდა.
 ჩვენ წავიღეთ სურათები გამოსაფენად.
 მსმენელები გაემართნენ დირიჟორისკენ.
 მოძღვარი მიიჩქაროდა კაცის გადასარჩენად.
 მოდი ჩემთან!
 პირველი საუკუნიდან ჩვენ ასე ვლოცულობთ.
 მთელი ევროპიდან მოდიან ტურისტები.
 ოქროსგან ამზადებენ ფულსაც (მონეტებს) და
 ჯვრებსაც.
 ჩემი მეგობრები მოვიდნენ შენდამი სიმპატიის გამო.
 შენს გარდა ყველა აქ იყო.
 ეს არის ის, ყოველგვარი ეჭვის გარეშე.
 საპირისპიროდ ჩემი ვარაუდისა, მატარებელი
 დროზე მოვიდა.
 მუზეუმის პირდაპირ მდებარეობს ქალაქის
 მერიის შენობა.
 მედიკამენტები მიიღეთ თანახმად ექიმის
 დანიშნულებისა!
 შენი ზრუნვის წყალობით იგი კვლავ ჩვენს შორისაა.

შენიშვნა: შედარებით იშვიათად ვხვდებით ენაში Dativ-ის წინდებულებს: nächst-შემდეგ, nebst-გვერდით(თან), zuwider, zuliebe-რალაცის(ვილაცის) გულისთვის.

8.3.3 ხან Genitiv-ის ხან Dativ-ის წინდებულები (Präpositionen mit dem Genitiv oder Dativ)

წინდებულები laut (თანახმად), wegen (გამო), trotz (მიუხედავად), zufolge (შედეგად), zugunsten (ხელსაყრელი), längs (გასწვრივ) და ა.შ. მოითხოვენ ხან Genetiv ხან Dativ ბრუნვას. (Wechselpräposition).

laut	{	Gen: laut seines Befehls-მისი ბრძანების თანახმად
	{	Dat: laut seinem Befehl--მისი ბრძანების თანახმად
wegen	{	Gen: wegen des Windes-ქარის გამო
	{	Dat: wegen dem Wind--ქარის გამო
trotz	{	Gen: trotz des Nebels-მიუხედავად ნისლისა
	{	Dat: trotz dem Nebel-მიუხედავად ნისლისა
längs	{	Gen: längs den Straßen-ქუჩების გასწვრივ
	{	Dat: längs den Straßen - ქუჩების გასწვრივ
zufolge	{	Gen: zufolge eines Unfalls-უბედური შემთხვევის შედეგად
	{	Dat: einem Unfall zufolge-უბედური შემთხვევის შედეგად
zugunsten	{	Gen: zugunsten meiner - ჩემთვის ხელსაყრელი
	{	Dat: mir zugunsten - ჩემთვის ხელსაყრელი

8.3.4 Akkusativ-ის წინდებული (Präpositionen mit dem Akkusativ)

durch-(ით) გავლით, მეშვეობით, გამო

hindurch-განმავლობაში

ohne-გარეშე

für-თვის, -ით

um-ირგვლივ, -ზე, თვის

gegen-წინააღმდეგ, სანაცვლოდ, შედარებით, ამ დროისთვის, დაახლოებით

wider-წინააღმდეგ

bis-მდე

Die Jäger gingen durch den Wald.

„Durch drei Tugenden-Glaube, Hoffnung und Liebe-werden wir vollkommen.“

Die Männer arbeiten die ganze Nacht hindurch.

Max kauft für mich einen Sonnenblumenstrauss.

Sind Sie für moderne Erziehung?

Ich beschloss, mich für zwei Wochen an der See zu erholen.

Warte, bis dich ein Prinz heiratet.

Ohne ein Wort zu sagen, verließ sie das Auditorium.

Er steht um 6 Uhr auf.

Alle Planeten bewegen sich um die Sonne.

Gegen mich bist du ein „Talent.“

Alles machst du gegen (wider) meinen Willen.

მონადირეები მიდიოდნენ ტყით (ტყის გავლით).

„სამი სათნოების-რწმენის, იმედისა და სიყვარულის მეშვეობით ვხდებით ჩვენ სრულყოფილი.“

კაცები მთელი ღამის განმავლობაში მუშაობენ.

მაქსი ჩემთვის მზესუმზირის ყვავილის თაიგულს ყიდულობს.

თქვენ თანამედროვე აღზრდის მომხრე ბრძანდებით? მე გადავწყვიტე ორი კვირით ზღვაზე დავისვენო.

მოიცადე, ვიდრე შენზე უფლისწული დაქორწინდება. მან დატოვა აუდიტორია სიტყვის უთქმელად.

ის დგება 6 საათზე.

ყველა პლანეტა მზის გარშემო მოძრაობს.

შენ „ტალანტი“ ხარ ჩემთან შედარებით.

შენ ყველაფერს ჩემი სურვილის წინააღმდეგ აკეთებ.

შენიშვნა: bis გვხვდება აგრეთვე მეორე წინდებულთან კავშირში:

bis+zu (an, über, auf, nach).

bis-ს მოსდევს მეორე წინდებული, თუ არსებითი სახელის წინ დგას არტიკლი ან ნაცვალსახელი. Bis zum Abend-სალამომდე; bis an den Hals-ყელამდე; bis über die Knie-მუხლს ზემოთ, bis auf einige Fälle-ზოგიერთი შემთხვევის გამოკლებით; bis nach Augsburg-აუგსბურგამდე.

Fahren Sie bis zum Rathaus, dann rechts.

Bis auf mich kommen alle pünktlich.

გაემართეთ მერიისკენ, შემდეგ მარჯვნივ.

ჩემ გარდა ყველა დროზე მოვიდა.

8.3.5 Dativ-ის ან Akkusativ-ის წინდებული

(Präpositionen mit dem Dativ oder Akkusativ/Wechselpräpositionen)

in-ში, -ს

an-თან, ზე (ვერტ.), ში

auf-ზე (ჰორიზ.)

hinter-უკან

unter-ქვეშ, შორის

neben-გვერდით

über-ზემოთ, თავზე, შესახებ, განმავლობაში

vor-წინ

zwischen-შორის

entlang-გასწვრივ

და ა.შ.

ბან Dativ-ის, ხან Akkusativ-ის წინდებული მოითხოვს Dativ ბრუნვას იმ შემთხვევაში, თუ ზმნა გამოხატავს მდებარეობას და მიუგებს კითხვაზე wo? (im Wald), წინდებული მოითხოვს Akkusativ-ს, თუ ზმნა გამოხატავს მიმართულებას და მიუგებს კითხვაზე wohin? (in den Wald). Wo? და wohin? კითხვაზე მიუგებს ადგილის აღმნიშვნელი წინდებული; ხოლო თუ იგი დროს აღნიშნავს, მაშინ პასუხობს კითხვას wann? (am (an+dem) Morgen), wie lange? (zwei Stunden lang).

Dativ	Akkusativ
wo? (wann?)	wohin? (wie lange?)
Er sitzt in dem Sessel. ის ზის სავარძელში.	Er setzt sich in den Sessel. ის ჯდება სავარძელში.
Die Ikone hing an der Wand. ბატი ეკიდა კედელზე.	Man hängt die Ikone an die Wand. ბატს კიდებენ კედელზე.
Der Kaktus steht auf dem Fensterbrett. კაკტუსი დგას ფანჯრის რაფაზე.	Das Mädchen stellt einen Kaktus auf das Fensterbrett. გოგონა დგამს კაკტუსს ფანჯრის რაფაზე.
Das Buch liegt auf dem Tisch. წიგნი დევს მაგიდაზე.	Maria legt das Buch auf den Tisch. მარია დებს წიგნს მაგიდაზე.
Hinter den Hochhäusern war nichts zu sehen. ცათამბრუნების უკან არაფერი არ ჩანდა.	Ich stelle mich hinter das Auto. მე ვდებები მანქანის უკან.
Unter dem Baum fanden wir Pilze. ხის ქვეშ ვიპოვეთ სოკოები.	Setzt euch unter den Baum! დასხედით ხის ქვეშ!
Jörg sitzt unter den Freunden. იორგი ზის მეგობრების წრეში.	Er mischt sich unter die Freunden. ის მეგობრების წრეში ტრიალებს.
Der Hund liegt neben der Tür. ბაღლი წევს კარის გვერდით.	Ich stelle den Koffer neben die Tür. ჩემოდანს ვდგამ კარის გვერდით.
Das Bild hing über dem Schreibtisch. სურათი ეკიდა საწერი მაგიდის თავზე.	Er sprang über den breiten Graben. ის გადაახტა განიერ ორმოს.
Über der Stadt lag nächtliche Stille. ქალაქის თავზე ღამის სიმშვიდე იწვა.	Den Winter über lag Schnee. მთელი ზამთრის განმავლობაში თოვლი იდო.
Vor dem Hotel wachsen zwei Zypressen. სასტუმროს წინ ხარობს ორი კვიპაროსი.	Man pflanzt zwei Zypressen vor das Hotel. სასტუმროს წინ რგავენ ორ კვიპაროსს.
Sie stand zwischen uns. (Dat.) ის ჩვენს შორის იდგა.	Der Bischof stellte sie zwischen uns. (Akk) ეპისკოპოსმა ის ჩვენს შორის დააყენა.
Zwischen zwei und drei Uhr hörte er Schritte. ორსა და სამ საათს შორის მან ნაბიჯების ხმა გაიგონა.	Die Operation dauerte zwischen zwei und drei Stunden. ოპერაცია გრძელდებოდა ორიდან სამ საათამდე.
Entlang dem Bach wachsen Blumen. წყაროს გასწვრივ იზრდება ყვავილები.	Wir gehen die Straße entlang . ჩვენ მივდივართ ქუჩის გასწვრივ.

8.3.6 წინდებულები an, auf, in

გერმანულ ენაში წინდებული სხვაგვარად გამოიყენება, ვიდრე ქართულში. ეს გათვალისწინებულ უნდა იქნას, როგორც გერმანული წინადადების აგების, ასევე გერმანულიდან ქართულად თარგმნისას. სანიშნოდ განვიხილოთ-an, auf, in. ეს წინდებულები შეიძლება იდგეს Dativ-ში ან Akkusativ-ში.

ა. an-თან, ზე, ში

Die Studenten stehen **am** Fenster.

მაგრამ:

Wir studieren **an** der Universität.

Die Lampe hängt **an** der Decke.

An der Ecke steht ein Auto.

Am Anfang scheint alles schwer.

სტუდენტები ფანჯარასთან დგანან.

ჩვენ უნივერსიტეტში ვსწავლობთ.

ლამპა ჭერზე კიდია.

კუთხეში დგას მანქანა.

თავში ყველაფერი გვეძნელება.

Am Ende wird alles einfach.
Sowohl Wolken als auch Sterne stehen am Himmel.
Sie fahren nach Frankfurt am Main.
Sie fahren an den Bodensee.

ბოლოში ყველაფერი გვიადვილდება.
ცაზეა ღრუბლებიც და ვარსკვლავებიც.
ისინი მიემგზავრებიან მაინის ფრანკფურტში.
ისინი მიემგზავრებიან ბოდენზეზე.

აგრეთვე: am Montag, am 5. März, am Morgen, am Abend, am Tage, am Wochenende (ორშაბათს, 5 მარტს, დღით, საღამოს, დღისით, კვირის ბოლოს) და ა.შ.

ბ. auf-ზე, ში

Die Salzdose steht auf dem Tisch.
მაგრამ:
Gerhard wechselt Geld auf der Bank.

სამარილე დგას მაგიდაზე.
გერჰარდი ფულს ბანკში ახურდავებს.

აგრეთვე:
Er geht auf das Fest (auf die Toilette).

ის მიდის დღესასწაულზე (ტუალეტში).

გ. in-ში, ზე

In Deutschland haben wir sonniges Wetter.
Meine Bekannte wohnt in der Beethovenstrasse.
Elisabeth wohnt im zweiten Stock.
Im Oktober habe ich Urlaub.

გერმანიაში მზიანი ამინდია.
ჩემი ნაცნობი ბეთჰოვენის ქუჩაზე ცხოვრობს.
ელიზაბეტი ცხოვრობს მეორე სართულზე.
ოქტომბერში მაქვს შვებულება.

8.3.7 პრეპოზიცია → პოსტპოზიცია (Präposition → Postposition)

უმეტეს შემთხვევაში წინდებულს უკავია ადგილი არსებითი სახელის წინ (Präposition): გვხვდება წინდებული არსებული სახელის შემდეგაც (Postposition): ორივე ვარიანტი ქართულ ენაზე ერთნაირად ითარგმნება (nach, entlang, entsprechend, gegenüber, gemäss, zufolge, zugunsten, zuhächst, wegen, ungeachtet).

Meiner Meinung nach (Nach meiner Meinung)
erhält sich die Sache anders.

ჩემი აზრით, საქმე სხვაგვარადაა.

Dem Vertrag gemäß (Gemäß dem Vertrag)
erhalten Sie die Gage später.

ხელშეკრულების თანახმად, ჰონორარს მიიღებთ შემდეგ.

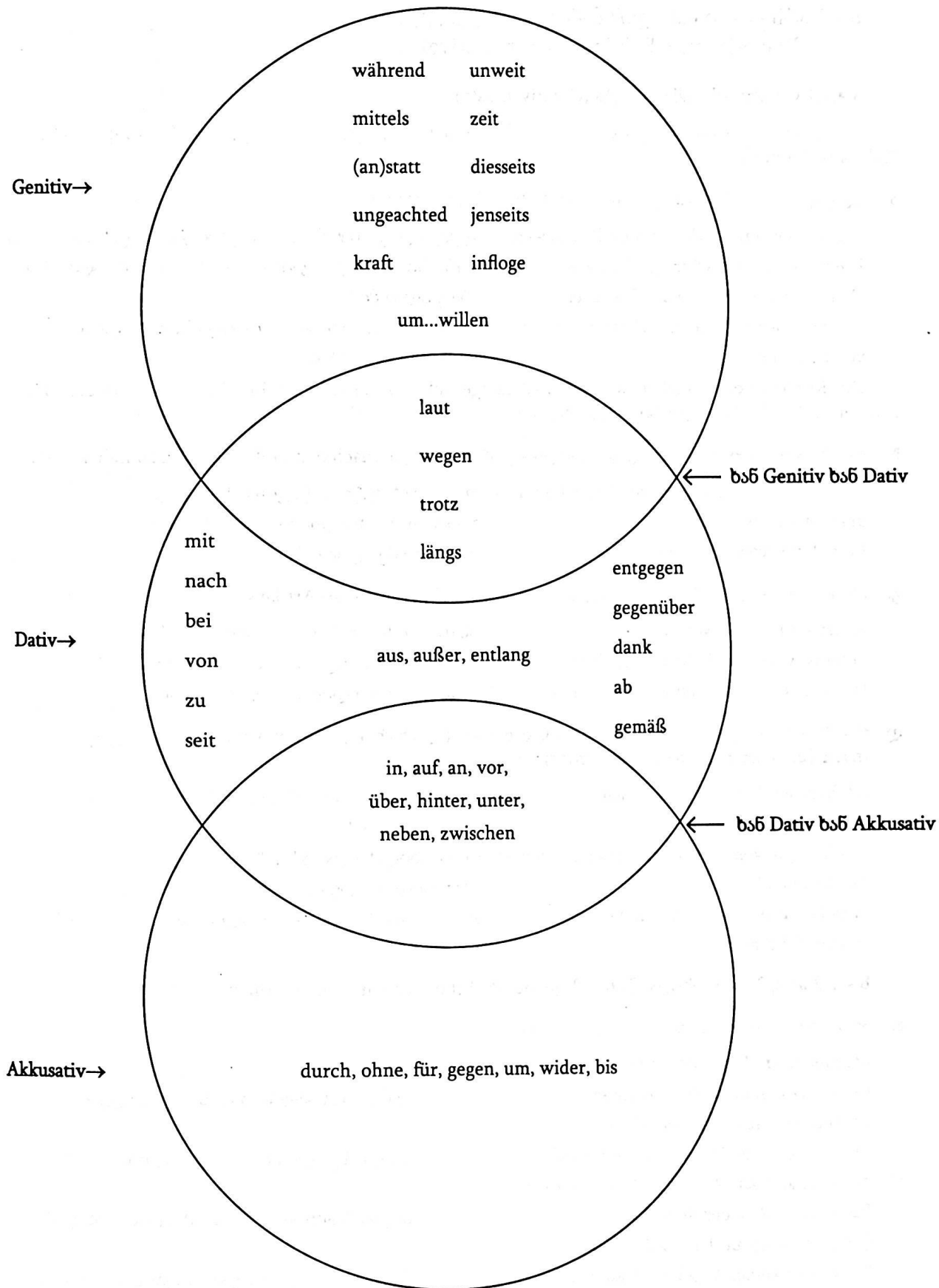
ყოველთვის არსებითი სახელის შემდეგ-zuliebe, zuwider, halber.

Meiner Frau zuliebe gehe ich mit ihr ins Kino.

ჩემი მეუღლის ხათრით მასთან ერთად მივდივარ კინოში.

Seines Geburtstags halber fahre ich nach Ulm.

მისი დაბადების დღის გამო მივდივარ ულმში.

8.4 წინდებულთ მართვა Rektion/Präpositionalergänzung

8.4.1 არსებითი სახელის მართვა წინდებულთ (Präpositionale Rektion der Substantive)

8.4.1.1 Genitiv-ის ჩანაცვლება (Genitiv-Ersatz)

არსებითი სახელის მართვას Genitiv-ბრუნვით ხშირად ენაცვლება წინდებულები (Präpositionen): "von", "in", "aus", "unter".

ა. ადგილის, ქვეყნის სახელწოდებანი (Orts und Ländernamen)

Die Altstadt von Dresden ist einen Besuch wert. ბველი დრეზდენის დათვალიერება (სტუმრობა) ღირს.
Die meisten Sehenswürdigkeiten von გერმანიის უმეტეს ღირსშესანიშნაობებს აღმოაჩენთ
Deutschland finden Sie im "Boedeker." „ბოედეკერში.“
Uns faszinieren die Schwefelbrunnen ჩვენ აღგვაფრთოვანებს თბილისის გოგირდის
von (in) Tbilissi. წყლები (აბანოები).

Die Kirchen von München wurden wiederaufgebaut. (ან die Kirchen in München... ან die Münchener Kirchen...) მიუნხენის ეკლესიები განახლდა.

ბ. რიცხვითი სახელების შემდეგ, რომლებიც არ იბრუნვის (nach den undeklinierbaren Zahlwörtern):

Eine Lehrerin von zweiunddreißig Schülern ოცდათორმეტი მოწაფის მასწავლებელს
braucht gute Nerven! ჯანმრთელი ნერვები უნდა ჰქონდეს!
Er ist Vater von vier Kindern. ის ოთხი შვილის მამაა.

გ. არტიკლის უგულებელყოფის შემთხვევაში (beim Wegfallen des Artikels):

Sie ist Verkäuferin von Oldtimern. ის ბველი საათების გამყიდველია.
Peter ist wirklich ein Mann von Format! პეტერი ნამდვილად სანიმუშო მამაკაცია!
Da hängt ein Selbstbildnis von Otto Dix. აქ კიდია ოტო დიქსის ავტოპორტრეტი.

დ. რიცხვითი სახელების, ზედსართავი სახელების (აღმ.ხარის.) ნაცვალსახელების შემდეგ (nach Zahlwörtern, Superlativen, Pronomina)

Ich habe ein bisschen von deinem მე შენი პუდინგის ნამცეცით პირი
Pudding genascht! ჩავიტკბარუნე!
Das lustigste von (aus, unter) diesen Spielen ist თამაშებიდან ყველაზე მხიარულია
"Sackhüpfen." „ტომრით ხტუნვა.“
Welchen von (unter) den Kandidaten gibt ამ კანდიდატებიდან რომელს აძლევს ის ხმას?
er seine Stimme?

8.4.1.2 არსებითი სახელი წინდებულთ (Substantive mit Präpositionen)

ა. არსებითი სახელი Dativ-ის წინდებულთ

die Freude an (Dat.)-სიხარული გერდას ახარებს თავისი ყვავილები .
Gerda hat Freude an ihren Blumen.
das Interesse an (Dat.)-ინტერესი. ჰაიკეს სკოლა არ აინტერესებს.
Heike zeigt keine Interesse an der Schule.
der Spaß an (Dat.)-სიამოვნების მინიჭება პაკოს მოგზაურობა სიამოვნებას ანიჭებს.
Paco hat Spaß an der Reise.
der Geschmack an (Dat.)-გემოვნება მე ამ სპექტაკლში გემოვნების ნატამალი ვერ აღმოვაჩინე.

der Streit mit (Dat.)-დავა, ჩხუბი

Warum habt ihr Streit mit den Nachbarn?

die Begegnung mit (Dat.)-შეხვედრა.

Zu einer Begegnung mit dem Autor ist er gekommen.

die Probleme mit (Dat.)-პრობლემა

Haben Sie Probleme mit der Hausrenovierung?

die Angst vor (Dat.)-შიში

Haben deine Kinder Angst vor wilden Tieren?

die Achtung vor (Dat.)-პატივისცემა

Er hat keine Achtung vor fremden Religionen.

die Meisterschaft in (Dat.)-ოსტატის წოდება

Er hat Weltmeisterschaft im Fechten gewonnen.

die Sehensucht nach (Dat.)-მონატრება

Die Sehensucht nach dem Meer ließ mich eine Kreuzfahrt machen.

die Ahnung von (Dat.)-წარმოდგენა

Zu Beginn des Studiums hatte sie keine Ahnung von der deutschen Dichtkunst.

die Rede von (Dat.)-საუბარი

Wovon wird die Rede sein?

der Mut zu (Dat.)-გამბედაობა

Mir fehlt der Mut zum Fallschirmspringen.

die Neigung zu (Dat.)-მიდრეკილება

Du hast eine Neigung zu Unüberlegten Entschlüssen.

die Lust zu (Dat.) (ან auf (Akk.)-ხალისი

Wir haben Lust zu dieser Arbeit.

• ფრაზები (Wendungen)

im Vergleich zu (Dat.)-შედარებით

Das Hotel ist im Vergleich zu dieser Wohnhaus groß.

im Gegensatz zu (Dat.)-წინააღმდეგ

Das Bautempo hat sich im Gegensatz zu den Versprechungen verlängert.

im Unterschied (im Vergleich) zu (Dat.)-განსხვავებით (შედარებით).

Der Januar war im Unterschied zum Februar sehr kalt.

unter der Voraussetzung, dass...-იმ შემთხვევაში თუ...

Unser Flugzeug trifft unter der Voraussetzung, dass das Wetter günstig bleibt, um 14 Uhr 30 im Paris ein.

რატომ ეჩხუბებით მეზობლებს?

იგი მოვიდა ავტორთან შესახვედრად.

გაქვთ თქვენ პრობლემები სახლის რემონტთან დაკავშირებით?

ემინიათ თქვენ შვილებს მხეცების?

იგი არ სცემს პატივს უცხო რელიგიებს.

მან მოიპოვა მსოფლიო ოსტატის წოდება ფარეკაობაში.

ზღვის მონატრებამ ზღვის გარშემო მოგზაურობისკენ მიბიძგა.

სწავლის დაწყებამდე მას წარმოდგენა არ ჰქონდა გერმანულ პოეზიაზე.

რაზე იქნება საუბარი?

მე მაკლია გამბედაობა პარაშუტით გადმოსახტომად.

შენ გაქვს მიდრეკილება, მიიღო მოუფიქრებელი გადაწყვეტილებები.

ჩვენ გვეხალისება ამ სამუშაოს შესრულება.

სასტუმრო დიდია ამ საცხოვრებელ სახლთან შედარებით.

წინააღმდეგ დაპირებებისა, მშენებლობის ტემპი შენელდა.

იანვარი თებერვალთან შედარებით ძალიან ცივი იყო.

იმ შემთხვევაში, თუ კარგი ამინდი შენარჩუნდება, ჩვენი თვითმფრინავი პარიზში იქნება 14:30.

in Übereinstimmung mit (Dat.)-თანახმად, გათვალისწინებით.

Ich handle in Übereinstimmung mit dem Landesrecht. მე ვმოქმედებ ქვეყნის სამართლის გათვალისწინებით.

და ა.შ.

ბ. არსებითი სახელი **Akkusativ**-ის წინდებულთ

die Hoffnung auf (Akk.)-იმედი

Ich mache mir Hoffnung auf den Gewinn.

მე მოგების იმედი მაქვს.

der Verzicht auf (Akk.)-უარისთქმა

Der Verzicht auf den Zucker im Kaffee und die Zigarette am Abend fällt mir schwer.

მიძნელდება უარის თქმა შაქრიან ყავასა და სიგარეტზე (სალამოობით).

die Erinnerung an (Akk.)-მოგონება

Ich hege schöne Erinnerungen an meine Kindheit.

მე ველოლიავები ჩემი ბავშვობის მშვენიერ მოგონებებს.

der Glaube an (Akk.)-რწმენა

Wenn man den Glauben an Gott nicht nur als persönliche Medizin für den Stress des Alltags ansähe!

ნეტავ ადამიანი ღვთისადმი რწმენას მხოლოდ ყოველდღიურობისგან თავდასახსნელ წამლად არ განიხილავდეს!

die Vorliebe für (Akk.)-უპირატესობა

Sie hat eine Vorliebe für die Farbe Weiß.

იგი უპირატესობას თეთრ ფერს ანიჭებს.

die Verantwortung für (Akk.)-პასუხისმგებლობა

Wer übernimmt die Verantwortung für den Konkurs der Firma?

ვინ იკისრებს ფირმის კონკურსზე პასუხისმგებლობას?

der Ärger über (Akk.)-ბრაზი

Aus Ärger über den Misserfolg geht er nicht ins Konzert.

გაბრაზებული, წარუმატებლობის გამო, აღარ მიდის კონცერტზე.

der Überblick über (Akk.)-მთლიანობაში აღქმა

Wir haben den Überblick über unsere Finanzen verloren.

ჩვენ დავკარგეთ ჩვენი ფინანსების მთლიანობაში აღქმის უნარი.

der Hass gegen (Akk.)(ან auf Akk.)-სიძულვილი

Ich glaube, dass er gegen sie bitteren Hass hegt.

მე მგონია, მას ის ძალიან ეჯავრება.

der Widerspruch gegen (Akk.)-საწინააღმდეგო აზრი, საჩივარი

Brigitte hat Widerspruch gegen die Ablehnung ihres Visumantrags eingelegt.

ბრიჯიტმა შეიტანა საჩივარი, ვიზის მიღებაზე უარის გამო.

die Einsicht in (Akk.)-აღქმა, ხედვა, შეცნობა

Ihnen fehlt die Einsicht in die Notwendigkeit, ihr Verhalten zu ändern.

თქვენ გაკლიათ შეცნობა იმის საჭიროებისა, რომ შეცვალოთ თქვენი დამოკიდებულება.

die Sorge um (Akk.)-წუხილი

Ich mache mir Sorgen um dich.

მე ვწუხვარ შენ გამო.

• ფრაზები (Wendungen)

im Anschluss an (Akk.)-(რალაცაზე) მიბმა

Im Anschluss an die Prüfung fand eine Feier statt.

გამოცდის შემდეგ ზეიმი მოეწყო (გამოცდას ზეიმი მოება).

in Bezug auf (Akk.)-რაც შეეხება...

In Bezug auf das Wetter hatte ich Glück mit meinem Urlaub.

რაც შეეხება ამინდს ჩემი შვებულების პერიოდში, ძალიან გამიმართლა.

8.4.2 ზმნის მართვა წინდებულთ (Präpositionale Rektion der Verben)

ზმნას გააჩნია რამდენიმე Rektion-ი -

ა. Genitiv-ი (anklagen wegen...)-წუხილი

ბ. Dativ-ი (träumen von...)-ოცნება

გ. Akkusativ-ი (denken an...)-ფიქრი

დ. Doppelrektion-ი (ორმაგი მართვა)

- Dativ + Akkusativ-ი (sprechen mit...über...) საუბარი.
- რეფლექსური ზმნები (Reflexivverben) (sich bedanken bei...für...).მადლობის გადახდა.
- სხვადასხვა Rektion-ი (j-n bitten um...) თხოვნა (Akk.+V+um-Akk.)

8.4.2.1 ზმნები Genitiv-ის წინდებულთ (Verben mit Genitiv-Präposition)

anklagen wegen (Gen.)-დადანაშაულება.

Ist er wegen Hochverrates angeklagt?

დადანაშაულეს ის სახელმწიფოს ღალატში?

- ზმნის მართვა Genitiv-ით წინდებულის გარეშე (ohne Präposition).

bedürfen+Gen - საჭიროება

Es bedürfte nur einer Erklärung (eines Unterrichts).

ეს მხოლოდ ერთ ახსნა-განმარტებას (ერთ მეცადინეობას) საჭიროებდა.

(ასევე: pflegen+Gen; spotten+Gen; sich rühmen+Gen; და ა.შ.) იხ. 4.15. მართვა (Rektion)

8.4.2.2 ზმნები Dativ-ის წინდებულთ (Verben mit Dativ-Präposition)

sich fürchten vor (Dat.)-შიში

Fürchte dich nicht vor dem Wolf!

ნუ გეშინია მგლის!

Fürchte dich nur vor dem Menschen!

გეშინოდეს ადამიანის!

warnen vor (Dat.)-გაფრთხილება

Er warnte vor den Gefahren der Berge.

ის ფრთხილობდა მთაში არსებული საშიშროების გამო.

träumen von (Dat.)-ოცნება

Ich träume noch oft von den lauen Sommerabenden.

მე ხშირად (ისევ) ვოცნებობ ზაფხულის თბილ საღამოებზე.

abhängen von (Dat.)-დამოკიდებულება (დამოკიდებულია)

Die Entscheidung hängt von vielen Faktoren ab.

საკითხის გადაწყვეტა მრავალ ფაქტორზეა დამოკიდებული.

anfangen mit (Dat.)-დაწყება

wir haben drei Monate mit dem Lernen angefangen.

ჩვენ სამი თვის წინ დავიწყეთ სწავლა.

<u>sich verabreden mit</u> (Dat.)-შეთანხმება Sabine verabedete sich per SMS mit ihrer Freundin.	საბინე SMS-ით შეუთანხმდა თავის მეგობარს.
<u>teilnehmen an</u> (Dat.)-მონაწილეობა Er nahm an dem Wettbewerb teil.	მან მონაწილეობა მიიღო კონკურსში.
<u>zweifeln an</u> (Dat.)-ეჭვი Ich zweifle an der Notwendigkeit der Sache.	მე ეჭვი მეპარება ამ საქმის აუცილებლობაში.
<u>leiden an</u> (Dat.) (ან <u>unter</u> (Dat.)-ტკივილი, წუხილი Viele begabte Kinder leiden unter dem Erfolgsdruck. Sie leidet an Hepatitis A.	მრავალ ნიჭიერ ბავშვს უჭირს წარმატების ზემოქმედების ატანა. მას აწუხებს A-ჰეპატიტი.
<u>gehören zu</u> (Dat.)-მიკუთვნება die Tasse gehört zu diesem Service.	ეს ფინჯანი ამ სერვიზისაა.
<u>passen zu</u> (Dat.)-მობდენა Der Pulli passt nicht zu diesem Kostüm.	პულოვერი ამ კოსტუმს არ უხდება.
<u>forschen nach</u> (Dat.)-გამოკვლევა Die Studenten forschen nach dem Ursprung des Weltalls.	სტუდენტები იკვლევენ სამყაროს წარმოშობას.
<u>mitwirken bei</u> (Dat.) (ან <u>an</u> (Dat.)-თანამშრომლობა Valerie hat bei der Erstellung des Programms mitgewirkt.	ვალერია ჩაერთო პროგრამის შექმნაში.

(ზმნები Dativ-ით წინდებულის გარეშე (ohne Präposition) (იხ. 4.15 ზმნის მართვა (Rektion))

8.4.2.3 ზმნები Akkusativ-ის წინდებულთ (Verben mit Akkusativ-Präposition)

<u>hoffen auf</u> (Akk.)-იმედის ქონა Wir hoffen auf gutes Wetter.	ვიმედოვნებთ, რომ კარგი ამინდი იქნება.
<u>warten auf</u> (Akk.)-მოცდა Worauf (Auf wen) warten wir?	რას (ვის) ველოდებით ჩვენ?
<u>achten auf</u> (Akk.)-ყურადღება Achten Sie immer auf die Preise, wenn Sie einkaufen gehen!	მიაქციეთ ყურადღება ფასებს, როდესაც საყიდლებზე მიდიხართ!
<u>bürgen für</u> (Akk.)-პასუხისგება Die Firma bürgt für die Qualität des Produkts.	ფირმა პასუხს აგებს პროდუქტის ხარისხზე.
<u>sich begeistern für</u> (Akk.)-აღფრთოვანება Wir begeistern uns für Dürers Kunst.	ჩვენ აღფრთოვანებული ვართ დიურერის ხელოვნებით.
<u>sich interessieren für</u> (Akk.)-დაინტერესება Ich habe mich auch für Bergwandern interessiert.	მე მთებში ხეტიალმაც დამაინტერესა.
<u>glauben an</u> (Akk.)-დაჯერება, რწმენა Glauben Sie auch an das Horoskop?	თქვენც გჯერათ ჰოროსკოპის?
<u>denken an</u> (Akk.)-ფიქრი Ich denke gerne an den Urlaub zurück.	მე ისევ შვებულებას ვიხსენებ.
<u>bitten um</u> (Akk.)-თხოვნა Darf ich um diesen Tanz bitten?	შეიძლება ჩემთან იცეკვოთ?
<u>sich bemühen um</u> (Akk.)-ზრუნვა Ich bemühe mich um die Gunst des Publikums.	მე ვზრუნავ პუბლიკის კეთილგანწყობაზე.

Nachdenken über (Akk.)-მოფიქრება

Ich habe viel über diesen Vorschlag nachgedacht.

geraten in (Akk.)-ჩაძირვა (აღმოჩენა...)

Sie gerät wieder in komische Situation.

klagen gegen (Akk.)-ჩივილი (სასამართლოში)

Herr Müller klagt gegen den Stromkonzern.

verstossen gegen (Akk.)-დარღვევა

Man darf nicht gegen die Gesetze verstossen!

verzichten auf (Akk.)-უარის თქმა

Kann ich auf das Klavier verzichten?

ამ წინადადებაზე მე ბევრი ვიფიქრე.

ის ისევ სასაცილო სიტუაციაშია.

ბატონი მიულერი უჩივის ელექტროენერგეტიკის სამსახურს.

არ შეიძლება წესების დარღვევა!

შემიძლია ფორტეპიანოზე უარის თქმა?

და ა.შ.

(ზმნები Akkusativ-ით წინდებულის გარეშე (ohne Präposition) (იხ. 4.15 ზმნის მართვა (Rektion))

8.4.2.4 ორმაგი მართვა (Doppelrektion)

- Dativ-ი და Akkusativ-ი

diskutieren mit (Dat.)...über (Akk.)-მოლაპარაკება, ბჭობა

Meine Freunde diskutieren mit den Gästen über die Feiertage.

ჩემი მეგობრები ბჭობენ სტუმრებთან სადღესასწაულო დღეების შესახებ.

- რეფლექსური ზმნები (Reflexivverben).

sich bedanken bei (Dat.)...für (Akk.)-მადლობის გადახდა

Frau Stoff bedankt sich bei der Nachbarin für die Hortensie.

ქალბატონი შტოფი მადლობას უხდის მეზობელს ჰორტენზიისათვის.

- სხვადასხვა Rektion-ი

j-n bitten um (Akk.)-თხოვნა

Der Arzt bat die Besucher um die Ruhe.

ექიმმა მნახველებს თხოვა გაჩუმებულიყვნენ.

და ა.შ.

(იხ. 4.15) (ზმნის მართვა (Rektion))

8.4.3 ზედსართავი სახელის მართვა წინდებულებით (Präpositionale Rektion der Adjektive)

ზედსართავ სახელთა ერთი ნაწილი მოითხოვს წინდებულებიან ობიექტს. ეს წინდებული განსაზღვრავს ამ ობიექტის ბრუნვას.

8.4.3.1 Dativ-ის წინდებულებით (mit Dativ-Präposition)

zufrieden mit (Dat.)-კმაყოფილი

Ich bin mit dir zufrieden.

მე შენით კმაყოფილი ვარ.

fertig mit (Dat.)-მზადყოფნა, დამთავრება

Bernd war gleich mit der Arbeit fertig.

ბერნდმა მაშინვე დაამთავრა სამუშაო.

bekannt mit (Dat.)-ნაცნობი, ცნობილი

Goethe war mit Schiller bekannt.

გოეთე იცნობდა შილერს.

krank vor (Dat.)-სნეული, ცუდად გახდომა

Die Studentin war krank vor Aufregung.

სტუდენტი გოგონა აღელვებისგან ცუდად შეიქნა.

abhängig von (Dat.)-დამოკიდებული

Ich bin noch abhängig von meinen Eltern.

მე ჯერ კიდევ ჩემს მშობლებზე ვარ დამოკიდებული.

fasziniert von (Dat.)-აღფრთოვანება

Sie waren ganz fasziniert von dem Meereswasser.

ისინი ზღვის წყალმა მეტად აღაფრთოვანა.

geeignet zu (Dat.)-ვარგისი, საიმედო

Herr Fuchs ist zu diesem Posten geeignet.

ბატონი ფუქსი ამ ადგილისთვის შესაფერისია.

interessiert an (Dat.)-დაინტერესებული

Sind Sie noch am Kauf dieses Motorrads interessiert?

თქვენ ისევ გაინტერესებთ (გსურთ) ამ მოტოციკლის შეძენა?

beliebt bei (Dat.)-შეყვარებული

Dieser freundliche Junge ist bei allen beliebt.

ეს მეგობრული ბიჭი ყველას უყვარს.

8.4.3.2 Akkusativ-ის წინდებულით (mit Akk.-Präposition)

erstaunt über (Akk.)-გაოცებული

Wir sind erstaunt über deine Fragen.

ჩვენ გვაოცებს შენი კითხვები.

glücklich über (Akk.)-ბედნიერი

Unsere Eltern sind immer glücklich über unseren Erfolg. მშობლებს ყოველთვის ახარებს ჩვენი წარმატება.

froh über (Akk.)-გახარებული/კმაყოფილი

Der Chef kann über dieses Ergebnis froh sein.

ფირმის ხელმძღვანელს შეუძლია ამ შედეგით კმაყოფილი იყოს.

ärgerlich über (Akk.)-გაბრაზება

Mein Lehrer war sehr ärgerlich über diesen Fehler.

ჩემი მასწავლებელი ამ შეცდომამ აღაშფოთა.

traurig über (Akk.)-დარდიანი, მოწყენილი

Worüber bist du traurig?

რატომ ხარ მოწყენილი?

eifersüchtig auf (Akk.)-შურიანი, ეჭვიანი

Warum ist er auf meine Erfolge eifersüchtig?

რატომ შურს მას ჩემი წარმატებები?

stolz auf (Akk.)-ამაყი

Ich bin stolz auf unsere Kultur.

მე ვამაყობ ჩვენი კულტურით.

blind gegen (Akk.)-ბრმა taub gegen (Akk.)-მუნჯი

Sie war blind und taub gegen die Probleme ihrer Freundin.

მეგობრის სიძნელების მიმართ იგი ყრუ-მუნჯი შეიქნა.

ein offenes Ohr für (Akk.)-მზადყოფი, დადარაჯებული

Die Freunde haben ein offenes Ohr für meine Sorgen.

მეგობრები მზად არიან ჩემს დასახმარებლად.

ზმნიზედა

Das Adverb/Das Umstandswort

- ზმნიზედა უცვლელი მეტყველების ნაწილია. აქვს სრული მნიშვნელობა. დაბოლოება არ გააჩნია და არც იბრუნვის გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც შედარებით ხარისხებს აწარმოებს. გამოხატავს მოქმედების ადგილს, დროს, ვითარებას, მიზეზს, მიზანს.
- ზმნიზედათა დიდი ნაწილი წინადადებაში ასრულებს მის ძირითად ფუნქციას. ესაა -ზედსართავი სახელი-ზმნიზედა.
- ზმნიზედა შეიძლება იყოს კითხვითი სიტყვა; არსებობს აგრეთვე რიცხვითი სახელი-ზმნიზედა, ნაწილაკი-ზმნიზედა.
- ზმნიზედას გააჩნია კავშირის ფუნქციაც.
- იგი დგას ზმნებთან, ზედსართავ სახელებთან, იშვიათად, არსებით სახელთან.
- გვხვდება რამდენიმე ზმნიზედა ერთმანეთის მიყოლებით.
- ზმნიზედას გააჩნია შედარებითი ხარისხები (მაგრამ, არა ყველას).

9.1 ზმნიზედის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Adverbien)

9.1.1 აგებულების მიხედვით (Klassifizierung dem Bau nach)

ა. მარტივი (einfach) ზმნიზედები:

so-ასე	da- იქ	dort-იქ
früh-ადრე	hier-აქ	dann-შემდეგ
lange-დიდხანს	nie-არასოდეს	gern-სიამოვნებით და ა.შ.

ბ. ნაწარმოები (abgeleitet) წარმოქმნილია სუფიქსებით:

-s-უმეტესად აღნიშნავს დროს: nachts (ღამით), morgens (დილით)
-(e)ns-აღნიშნავს ხარისხს: höchstens (მაქსიმუმ), nächstens (უახლოეს მომავალში)
-(t)lich-აღნიშნავს მოძალობას: wesentlich (არსებითად), sicherlich (უეჭველად), freilich (თავისუფლად)
-wärts-აღნიშნავს მიმართულებას: vorwärts (წინ), seitwärts (იქითკენ/გვერდით)
-lings-blindlings (ბრმად)

და ა.შ.

გ. რთული (zusammengesetzt) ზმნიზედა მიიღება ორი სიტყვისაგან:

mitunter-ზოგჯერ	irgendwann-როდისმე
vielleicht-იქნებ	zweifelsohne-უეჭველად
überall-ყველგან	dorthin-იქით
irgendwo-სადმე	zuerst-თავდაპირველად
irgendwie-როგორმე	dreimal-სამჯერ
-weise-აღნიშნავს ვითარების გარემოებას: glücklicherweise (საბედნიეროდ)	
-weg(s)-leichtweg (იოლად), geradewegs (პირდაპირ), keineswegs (არასგზით)	
-massen-gewissermassen (გარკვეულ დონეზე), folgendenmassen (შემდეგნაირად)	
-dings-allerdings (რა თქმა უნდა), neuerdings (ახლახანს)	

და ა.შ.

9.1.2 კლასიფიკაცია შინაარსის მიხედვით (Klassifizierung dem Inhalt nach)

ზმნიზედა არის უცვლელი სიტყვა და შინაარსის მიხედვით იყოფა 5 ძირითად ჯგუფად:

9.1.2.1 ადგილის ზმნიზედა (Adverbien des Ortes)

ადგილის ზმნიზედა პასუხობს კითხვებს: wo?-სად? woher?-საიდან? wohin?-საით?

ა. wo? • სად?	
dort-იქ, აქ	darunter-(მის)ქვეშ
hier-აქ	dazwischen-დროდადრო
daneben-(ის) გვერდით	außen-გარედან
darauf-მასზე	draußen-გარეთ
darin-მასში	oben-ზევით
innen-შიგნით	unten-ქვევით
vorn(e)-წინ	gegenüber-პირდაპირ
links-მარცხნივ	irgendwo-სადმე
rechts-მარჯვნივ	nirgend(s)-არსად
diesseits-ამ მხარეს	überall-ყველგან
jenseits-იმ მხარეს	herum- ირგვლივ
darüber-(მის)თავზე	

და ა.შ.

Die Kinder spielen draußen Fußball.

ბავშვები გარეთ ფეხბურთს თამაშობენ.

Hier lag er die ganze Nacht.

იგი მთელი ღამის განმავლობაში აქ იწვა.

ბ. woher? → •საიდან?		
her-აქეთ	anderswoher-სხვა მხრიდან	von rechts-მარჯვნიდან
daher-იქიდან, აქეთ	irgendwoher-საიდანმე	von unten-ქვემოდან
dorthier-იქიდან	nirgendwoher-არსაიდან	von außen(her)-გარედან
herunter-ქვემოთ(კენ)	überallher-ყველა მხრიდან	von draußen(her)-გარედან

Hol bitte das Bier von unten!

ამოიტანე, გეთაყვა, ქვემოდან ლუდი!

Klaus läuft den Berg herunter.

კლაუსი ჩამორბის მთიდან.

გ. wohin? • → საით?		
hin-იქით	vorwärts-წინ	anderswohin-სხვა მხარეს
dahin-იქით	rückwärts-უკან	irgendwohin-საითმე
dorthin-იქით	heimwärts-შინისკენ	überallhin-ყველა მხარეს
hinweg-(აქედან)შორს	geradeaus-პირდაპირ	nach unten(hin)-ქვევითკენ
fort-შორს		nach vorn(hin)- წინ(ისაკენ) და ა.შ.

Wir kommen mit der Weinproduktion vorwärts.

ღვინის პროდუქტის წარმოებით ჩვენ

Gehen Sie geradeaus, dann links!

წინ მივიწევთ.

წაბრძანდით პირდაპირ, შემდეგ მარცხნივ!

9.1.2.2 დროის ზმნიზედა (Adverbien der Zeit)

დროის ზმნიზედა პასუხობს კითხვებს: wann? როდის? wie lange? რამდენ ხანს? wie oft? რა სიხშირით?

ა. wann? როდის?		
morgen-ხვალ gestern-გუშინ früh-ადრე spät-გვიან sofort-ახლავე	heute-დღეს jetzt-ახლა nie(mals)-არასოდეს neulich-ამას წინათ endlich-ბოლოს	damals-იმ დროს immer-ყოველთვის dann-შემდეგ schon-უკვე bald-მალე და ა.შ.

Beeil dich, denn es ist spät!

აჩქარდი, უკვე გვიანაა!

Neulich kamen zwei Studenten aus München.

ამას წინათ ორი სტუდენტი ჩამოვიდა მოუნებნიდან.

Ich habe das Buch gestern gelesen.

ეს წიგნი მე გუშინ წავიკითხე.

Von früh bis spät spielt Taja Geige.

ადრიდან გვიანობამდე თაია ვიოლინოს უკრავს.

Allmählich ging alles zu Grunde.

თანდათანობით ყველაფერი თავქვე წავიდა.

ბ. wie lange? რამდენ ხანს?		
stets-მუდამ seither-იმ დროიდან bisher-აქამდე	bis jetzt-ამ დრომდე für(auf)immer-სამუდამოდ unterdessen-ამასობაში inzwischen-ამასობაში	noch-ჯერ კიდევ lange-დიდხანს zeitlebens-მთელი სიცოცხლე და ა.შ.

Hast du lange gewartet?

დიდხანს იცადე?

Peter hat bis jetzt geschlafen.

პეტერს აქამდე ეძინა.

გ. wie oft? რა სიხშირით?		
oft-ხშირად häufig-ხშირად manchmal-ზოგჯერ, ხანდახან ab und zu-ხანგამოშვებით	zuweilen-დროდადრო selten-იშვიათად stündlich-საათობით monatlich-თვეობით jährlich-წლობით	einmal-ერთხელ zweimal-ორჯერ nochmals-კიდევ ერთხელ mehrmals-რამდენჯერმე და ა.შ.

Ich habe **mehrmals** probiert, mit ihr ins Gespräch zu kommen.

მე რამდენჯერმე ვცადე მასთან საუბრის წამოწყება.

Wir gehen **manchmal** ins Theater.

ჩვენ ხანდახან დავდივართ თეატრში.

Herr Maier kommt **selten** vor 7 Uhr nach Hause.

ბატონი მაიერი იშვიათად ბრუნდება შინ 7 საათზე ადრე.

9.1.2.3 ვითარების ზმნიზედა (Adverbien der Art und Weise)

ვითარების ზმნიზედა პასუხობს კითხვებს: wie? როგორ? auf welcher Weise? რა საშუალებით? wie sehr? რამდენად?

ა. wie? / auf welcher weise?

• თითქმის ყველა ზედსართავი სახელი დაბოლოების გარეშე, რომელიც (როდესაც) არ იბრუნვის:		
so-ასე leicht-მსუბუქად schwer-მძიმედ gut-კარგად	langsam-ნელა schnell-ჩქარა stabil-სტაბილურად laut-ხმამაღლა	schlimm-ცუდად perfekt-შესანიშნავად ruhig-მშვიდად irgendwie-როგორმე და ა.შ.

- დაბოლოებით-lings: blindlings-ბრმად rücklings-უკან
- დაბოლოებით-weise: teilweise-ნაწილობრივ glücklicherweise-საბედნიეროდ paarweise-წყვილად

• აგრეთვე:	
prima-ბრწყინვალედ extra-დამატებით super-შესანიშნავად konzentriert-ყურადღებით unbedingt-აუცილებლად	anders-სხვაგვარად absichtlich-განგებ zufällig-შემთხვევით vergebens-ამაოდ

და ა.შ.

Reife Äpfel fallen leicht vom Baum.

მწიფე ვაშლი ხეს ადვილად სწყდება (სცვივა).

Ich musste extra bezahlen.

მე დამატებით უნდა გადამეხადა.

Kannst du eigentlich nie konzentriert üben?

რატომ არ შეგიძლია, კაცმა რომ თქვას, ყურადღებით იმეცადინო?

Wir können langsam gehen, denn wir haben genug Zeit!

ჩვენ შეგვიძლია ნელა ვიაროთ, რადგან დრო საკმარისი გვაქვს.

Alles ist perfekt organisiert!

ყველაფერი ბრწყინვალედაა ორგანიზებული!

Sie rannte blindlings in ihr Unglück.

ის ბრმად მიჰქროდა თავისი უბედურებისაკენ.

ბ. wie? wie sehr? აღნიშნავს: ხარისხს, ინტენსივობას, მოცულობას.		
sehr-ძალიან ganz-სრულად zu-ძალიან allzu-მეტისმეტად genug-საკმაროდ völlig-სავსებით gar-საერთოდ noch-კიდევ	ziemlich-საკმაროდ mehr-მეტად sogar-ც...კი fast-თითქმის viel-ბევრად wenig-ცოტათი (ოდნავ) kaum-ძლივს nur-მხოლოდ besonders-განსაკუთრებით	weit-ვრცლად beinahe-ლამის etwas-ცოტათი ungemein-წარმოუდგენლად ausserordentlich-არაჩვეულებრივად höchstens-უმადლესი (მაქსიმუმ) wenigstens-უმცირესი (მინიმუმ) dankbar-მადლიერებით weitaus-ბევრად

და ა.შ.

Der Film war ziemlich langweilig.

ფილმი საკმაროდ მოსაწყენი იყო.

Ich brauche höchstens 10 Minuten bis zur U-Bahn.

მე მჭირდება მაქსიმუმ 10 წუთი მეტრომდე.

Das Stück war ganz toll.

პიესა სავსებით კარგი იყო.

Er liest sehr viel.

ის ძალიან ბევრს კითხულობს.

Das Haus ist wunderbar, aber zu teuer.

სახლი მშვენიერია, მაგრამ ძალზე ძვირია.

- ზედსართავ სახელებს აძლიერებს ან ასუსტებს ბ-გგუფის ზმნიზედები:

Positiv-ს -sehr, ganz, zu, ziemlich, besonders, höchst, და სხვა.

Komparativ-ს - noch, viel, wenig, weit და სხვა.

Superlativ-ს - aller, weitaus, dankbar და სხვა.

Heute hast du besonders intensiv gearbeitet!

შენ დღეს განსაკუთრებით ინტენსიურად იმუშავე!

Nita singt viel schöner als Nata.

ნიტა მღერის ბევრად უკეთესად, ვიდრე ნატა.

Tata singt wenig schöner als Nata.

თათა მღერის ცოტა უკეთესად, ვიდრე ნატა.

Das allerschönste Auto steht da.

ულამაზესი მანქანა დგას აქ.

(ან: Das Auto ist am allerschönsten). (მანქანა ულამაზესია).

9.1.2.4 მიზეზის, საბაზის ზმნიზედა (Adverbien des Grundes, der Ursache)

მიზეზის, საბაზის ზმნიზედა პასუხობს კითხვაზე: warum? weshalb? რატომ?, weswegen? რის გამო?

darum-ამიტომ	darunter-ამ(ის) მიზეზით
deshalb-ამიტომ	meinetwegen-ჩემ გამო
deswegen-ამის გამო	deinetwegen-შენ გამო
daher-ამის გამო	um eurentwillen-თქვენ გამო
also-(...სა) შედეგად	infolgedessen-ამის შედეგად / ამის გამო და ა.შ.

Ich muss zum Arzt und komme **darum** (deshalb) etwas später.
 Sie litt **darunter**.
 Ich habe **deinetwegen** den Zug verpasst.
 Plötzlich kam ein Gewitter und der Bus konnte **infolgedessen** nicht weiterfahren.

მე ექიმთან უნდა წავიდე, ამიტომ მოვალ (ცოტა) მოგვიანებით.
 ის იტანჯებოდა ამ მიზეზით.
 მე დავივიანე მატარებელზე შენ გამო.
 უცებ ამინდი გაფუქდა და ამის გამო ავტობუსმა გზა ველარ გააგრძელა.

9.1.2.5 მიზნის, შუალობითი ზმნიზედა (Adverbien des Zwecks, Mittels)

მიზნის, შუალობითი ზმნიზედა პასუხობს კითხვებს: wozu? wofür? რისთვის? womit? რით?

dazu-ამისთვის	dafür-ამ მიზნით	damit-ამით, რათა და ა.შ.
---------------	-----------------	--------------------------

Sie ist zum Fest eingeladen und braucht **dazu** schicke Kleidung und Schmuck.
 Martin träumt von einem Studium in Deutschland, aber er hat weder Geld noch Geduld **dazu**.
Dafür habe ich keine Zeit.
 Die Kinder sind sehr faul zu Hause und machen mich **damit** wütend.

ის დღესასწაულზეა მიწვეული და ამისთვის მას ძვირფასი ტანსაცმელი და მორთულობა სჭირდება.
 მარტინი ოცნებობს გერმანიაში სწავლაზე, მაგრამ ამისთვის არ აქვს არც ფული არც მოთმინება.
 ამისთვის დრო არ მაქვს.
 ბავშვები შინ ძალიან ზარმაცობენ და ამით მამბრაზებენ.

9.1.2.6 რიცხვითი სახელი-ზმნიზედა (Zahladverbien)

ა. განსაზღვრული რიცხვითი სახელი (Bestimmte Zahlwörter)

einmal-ერთხელ	erstens-თავდაპირველად, ჯერ ერთი	dreifach-სამმაგად და ა.შ.
---------------	---------------------------------	---------------------------

Wir haben nur **einmal** über die Ehe gesprochen.
 Ich möchte **erstens** ins Museum und **zweitens** in die Oper gehen.
 Dieser Teller ist **dreifach** gebrannt.

ჩვენ ქორწინებაზე მხოლოდ ერთხელ ვილაპარაკეთ.
 მე მინდა ჯერ მუზეუმში წასვლა, მერე ოპერაში.
 ეს თეფში სამჯერაა გამოშვარი.

ბ. განუსაზღვრელი რიცხვითი სახელი (Unbestimmte Zahlwörter)

viel-ბევრად	ganz-სრულიად
völlig-სრულად	vollends-სავსებით და ა.შ.

Jetzt fühle ich mich **viel** freier und unabhängiger als früher.
 Es ist **ganz** dunkel geworden.

მე ახლა ბევრად უფრო თავისუფლად და დამოუკიდებლად ვგრძნობ თავს, ვიდრე წინათ.
 სრულიად დაბნელდა.

9.1.2.7 ნაწილაკი - ზმნიზედა (ტონალობის) (Adverbien der Denkweise/Abtönungspartikel)

ტონალობის გამომხატველი ნაწილაკი (Abtönungspartikel) აძლიერებს არსებითი ან ზედსართავი სახელის ხარისხს. ეს გერმანული ენისათვის დამახასიათებელი თავისებურებაა, რომელსაც ზოგ შემთხვევაში ქართული თარგმანი არ მოეპოვება. ის მიუთითებს მოსაუბრის პიროვნულ ემოციაზე, მის დამოკიდებულებაზე გამოთქმული აზრის მიმართ და აძლევს წინადადებას თავისებურ მელოდიურობას.

ა. დასტურის განმტკიცება (Bestätigung, Zusage, Behauptung)

sogar, selbst-ც-კი - დასტურის განმტკიცება ja, doch-ხომ-დარწმუნება, დადასტურება wirklich-მართლაც-ადასტურებს მოსაზრებას jedenfalls-ყოველ შემთხვევაში aber-ხომ-აღფრთოვანება zum Glück-საბედნიეროდ	doch-მაინც gewiss-ცხადია natürlich-რასაკვირველია freilich-თუმცაღა sicherlich-დანამდვილებით
---	--

და ა.შ.

Das Reisebüro organisiert alles-Fahrt, Hotel,
sogar das Essen.

ტურისტული ბიურო ყველაფერს
უზრუნველყოფს - გზას, სასტუმროს,
კვებასაც კი.

Selbst Simone hat sich geirrt.
Du redest ja genauso wie meine Nachbarn!

სიმონეც კი შეცდა.
შენ (ხომ) სწორედ ისე ლაპარაკობ,
როგორც ჩემი მეზობლები!

Das ist doch schön!
Bei den Eltern ohne Probleme zu wohnen-das ist
aber toll.

ეს ხომ მშვენიერია!
მშობლებთან პრობლემების გარეშე ცხოვრება,
ეს ხომ კარგზე კარგია.

Die Teppiche sind wirklich schön.
Mich jedenfalls mag sie nicht.
Zum Glück war die Gemädegalerie noch auf.

ხალიჩები მართლაც ლამაზია.
ყოველ შემთხვევაში, მას მე არ ვუყვარვარ.
საბედნიეროდ სურათების გალერია ჯერ
კიდევ ღია იყო.

Du hast ihn doch auch gekannt!
Feiern wir wieder Weihnachten bei euch? Natürlich!

შენც ხომ იცნობდი მას!
შობას ხომ ისევ თქვენთან ვზეიმობთ?
რასაკვირველია!

ბ. აზრის ნაწილობრივი უარყოფა (Abschwächung, Verneinung)

nicht-არ-გაკვირვება gar nicht-სრულიადაც არა-უარყოფა nicht so-არც ისე-ზრდილობიანი უარი	keineswegs-არა და არა (ანუ ეს არ უნდა იყოს მართალი) keinesfalls-არავითარ შემთხვევაში leider-სამწუხაროდ
---	--

და ა.შ.

Das hast du mir nicht gesagt!
Es ist mir gar nicht egal, dass alles voll
automatisch wird!
Das finde ich nicht so toll!
Er ist keineswegs krank!

შენ არ მითხარი!
ჩემთვის სრულიადაც არ არის სულერთი,
რომ ყველაფერის ავტომატიზაცია ხდება!
ეს არც ისე კარგია!
ის არ უნდა იყოს (ის არა და არ არის) ავად!
(მაგ. მან ბევრი დაღია.)
სამწუხაროდ, ხვალ შინ არ ვარ.

გ. კითხვა, გაკვირვება (Frage, Erstaunen)

etwa-ნუთუ wohl-კი მაგრამ denn-ნუთუ	და ა.შ.
------------------------------------	---------

Ist Nino etwa in Deutschland?

ნუთუ ნინო გერმანიაშია?

Was er sich wohl dabei gedacht hat?
Hast du denn "Faust" nicht gelesen?

კი მაგრამ, რას ფიქრობდა (მაშინ) ამაზე?
ნუთუ „ფაუსტი“ არ წაგიკითხავს?

დ. ეჭვი, ვარაუდი (Zweifel, Vermutung)

vielleicht-იქნებ-ხომ არ möglichlicherweise-შესაძლოა, იქნებ wahrscheinlich-როგორც ჩანს, შესაძლოა wohl-ალბათ	kaum-ძლივს, ძნელად eigentlich-კი schwerlich-საეჭვოდ	და ა.შ.
---	---	---------

Möchten Sie vielleicht eine Tasse Kaffee?
Da hast du möglicherweise recht.
Wahrscheinlich hat die Probe schon angefangen.
Wir hatten eigentlich gehofft, dass du kommst.
Das ist kaum zu glauben.
Egon wird wohl verschlafen haben.
Bernd wird schwerlich seine Karriere dafür aufgeben!

ფინჯან ყავას ხომ არ ინებებდით?
იქნებ შენ მართალიც ხარ.
როგორც ჩანს, რეპეტიცია უკვე დაიწყო.
ჩვენ კი ვიმედოვნებდით, რომ მოხვიდოდი.
ეს ძნელი დასაჯერებელია.
როგორც ჩანს, ეგონს ჩაეძინა.
საეჭვოა, ბერნდმა ამისთვის თავისი კარიერა გაწიროს!

ე. სურვილი (Wunsch)

nur, bloss-რომ (ნატვრა)	hoffentlich-იმედია	doch, wenn doch-კარგი იქნებოდა და ა.შ.
-------------------------	--------------------	--

Wäre er nur lebensfroh!
Hätte mein Freund bloss mehr Zeit für mich!
Hoffentlich hast du die Blumen gegossen.
Wenn er doch endlich aufstehen würde!

ნეტავ ის სიცოცხლისმოყვარე იყოს!
ნეტავ ჩემს მეგობარს ჩემთვის მეტი დრო ჰქონდეს!
იმედია, ყვავილები მორწყე.
კარგი იქნება, თუ ბოლოსდაბოლოს ადგება!

ვ. გაფრთხილება, მუქარა, მოთხოვნა (Warnung, Drohung, Forderung)

ja - თუ არა, nur, bloss-მხოლოდ, schon-აბა.
--

Sei ja still!
Lass dich nur nicht blicken!
Komm bloss rüber!
Jetzt zahlen Sie schon!

დაწყნარდები თუ არა!
არ გაბედო თვალის დაკვრაც!
მარტო გაბედე ამოსვლა!
აბა, ახლა დათვალეთ!

ზ. სხვადასხვა ნაწილაკი (sonstige Partikel), გამოიყენება სასაუბრო ენაში და დამოუკიდებელი მნიშვნელობა არ გააჩნია: eben (ხომ), halt (თუ ასეა), ruhig (შშვიდად), mal (ერთი) და ა.შ.

Er liebt sie eben.
Komm mich halt besuchen!
Bleib ruhig daheim!
Zeig mir mal deinen Terminkalender!

მას ხომ ის უყვარს.
(მაგ. მის გამო ყველაფერს იტანს).
თუ ასეა, მოდი ჩემთან!
მაშინ დარჩი შინ! (მაგ. თუ გიჭირს)
მაჩვენე ერთი, შენი შეხვედრების ცხრილი!

თ. მითითებანი ტონალობის ნაწილაკი-ზმნიზედისათვის (Hinweise zur Abtönungspartikel)

რამდენიმე ნაწილაკის კომბინაცია (Mehrfache Kombination)
Nun komm halt erst mal herein!
Was schreit sie denn bloss nun schon wieder?!

შემოდი რას უდგახარ?
რა აღრიალებს კიდევ ამ უპატრონოს?!

• დროის გამომხატველი ნაწილაკი-ზმნიზედა (Partikel der Zeit)

erst-ჯერ მხოლოდ / მხოლოდ	schon-უკვე	endlich-ბოლოსდაბოლოს (როგორც იქნა)
Du bist erst drei Monate bei uns.		ჯერ მხოლოდ სამი თვეა, რაც ჩვენთან ხარ.
Er kommt erst um 4 Uhr.		ის ოთხზე მოვიდა (ანუ გვიან მოვიდა).
Es ist erst 6 Uhr.		მხოლოდ ექვსია (მაგ. და უკვე დაბნულდა).
Er wartet schon 10 Minuten.		ის უკვე 10 წუთია იცდის.
Es ist schon 4 Uhr.		უკვე ოთხი საათია (ანუ შენ დააგვიანე).
Er kommt schon um 4 Uhr.		ის ოთხზე უკვე აქ იყო (ანუ ადრე მოვიდა).
Da kommt er endlich!		როგორც იქნა მოვიდა!
Endlich sind Ferien!		ბოლოსდაბოლოს დადგა არდადეგები!
• ტონალობის ნაწილაკი სხვადასხვა მნიშვნელობით ან ფუნქციით		
ზოგიერთი ნაწილაკი ფორმით ემთხვევა სხვა მეტყველების ნაწილს, ამიტომ უნდა განვასხვავოთ ნაწილაკი selbst (ც...კი) ნაცვალსახელი selbst (თვითონ)-ისაგან.		
ნაწილაკი selbst დგას სიტყვის თავში, ხოლო ნაცვალსახელი selbst სიტყვის შემდეგ.		
Selbst über meinen Erfolg kann ich mich nicht freuen.		ჩემი წარმატებაც კი ვეღარ მახარებს.
Ich bin selbst darauf gekommen.		მე თვითონ მივხვდი ამას.
• ნაწილაკი denn (ნუთუ) კავშირი denn (რადგან)-ისაგან. ნაწილაკი denn დგას კითხვითი წინადადების შიგნით, კავშირი denn (რადგან)-რთული თანწყობილის მეორე წინადადების დასაწყისში.		
Heißt das denn Gastmal?		ნუთუ ამას მასპინძლობა ჰქვია?
Wir Menschen gewöhnen uns an einander im Nu, denn wir können nicht einsam sein.		ჩვენ, ადამიანები, მოკლე დროში ვეჩვევით ერთმანეთს, რადგან მართო ყოფნა არ ძალგვიძს.
• ნაწილაკი doch (ხომ) კავშირი doch (მაინც)-ისაგან. ნაწილაკი doch დგას წინადადების შიგნით, კავშირი doch დგას რთული თანწყობილის მეორე წინადადების დასაწყისში.		
Wir haben ihr doch ein Zuhause geboten.		ჩვენ ხომ მას ოჯახური გარემო შევთავაზეთ.
Zuerst hatte man mir abgesagt, doch kam man später meiner Bitte nach.		თავიდან უარი მითხრეს, შემდეგ მაინც დააკმაყოფილეს ჩემი თხოვნა.
• ნაწილაკი aber (რა) კავშირი aber (მაგრამ)-ისაგან.		
Deine Kinder sind aber gut erzogen!		რა კარგად აღზრდილები არიან შენი შვილები!
Für dich mag's Wahrheit sein, aber für mich heißt's Lüge.		იქნებ ეს შენთვის სიმართლეა, მაგრამ ჩემთვის ამას სიცრუე ჰქვია.
• ნაწილაკი etwa (განა) ზმნიზედა etwa (დაახლოებით)-საგან.		
Kennen Sie ihn etwa nicht?		განა თქვენ მას არ იცნობთ?
Etwa 7 Jahre wohnen wir hier.		დაახლოებით 7 წელია, რაც ჩვენ აქ ვცხოვრობთ.

9.2 ზმნიზედის შედარებითი ხარისხები (Steigerungsstufen der Adverbien)

უმრავლესობა ზმნიზედებისა არ იცვლება. შედარებითი ხარისხები გააჩნია მხოლოდ ზმნიზედას, რომელიც ფორმით მოკლე ზედსართავ სახელს ემთხვევა. იგი შედარებით ხარისხებს აწარმოებს ისევე, როგორც მოკლე ზედსართავი სახელები: დადებითი (Positiv), შედარებითი (Komparativ)-er აღმატებითი (Superlativ)-am(e)sten. (იხ. ზედ. სახელი (54.1-54.5.1))

9.2.1 მაგალითები (Beispiele)

Positiv	Komparativ	Superlativ	ქართულ ენაზე
klug	klüger	am klügsten	გონივრულად
schnell	schneller	am schnellsten	ჩქარა
groß	größer	am größten	დიდად და ა.შ.

ზმნიზედები hoch, nah, gern, oft, bald, wenig, viel, gut შედარებით ხარისხებს აწარმოებენ ზოგად წესიდან გადახვევით:

hoch	höher (და არა hoher)	am höchsten	მალა
nah	näher	am nächsten	ახლო
gern	lieber	am liebsten	სიამოვნებით
gut	besser	am besten	კარგად
oft	öfter	am öftesten	ხშირად
bald	eher	am ehesten	ჩქარა
wenig	minder	zum mindesten!	ცოტა
	weniger	am wenigsten	
viel	mehr	am meisten	ბევრი

Manfrid weiß sehr viel.

მანფრედმა ძალიან ბევრი იცის.

Du weißt mehr als er.

შენ მეტი იცი, ვიდრე მან.

9.2.2 მითითებანი ზმნიზედის შედარებითი ხარისხებისათვის (Hinweise zur Steigerung der Adverbien)

- ა. არსებობს ზმნიზედის Komparativ+მეორე ზმნიზედა immer: immer + lauter, immer + mehr, immer + höher და ა.შ.

Das Flugzeug steigt immer höher und höher. თვითმფრინავი ადიოდა სულ უფრო მაღლა და მაღლა.

- ბ. ზმნიზედის Superlativ-ი:

- განმტკიცება თავსართის aller-მეშვეობით:

am allerschönsten, am allerbesten

და ა.შ.

Er hat am allerbesten gesungen.

მან ყველაზე უკეთ იმღერა.

- ზმნიზედის მაღალი ინტენსივობა შედარების გარეშე "am"-ს ცვლის aufs (auf das)... ან im...:

aufs köstlichste, im geringsten

და ა.შ.

Wir werden aufs köstlichste bewirtet.

ჩვენ გაგვიმასპინძლებიან უმაღლეს დონეზე (უგემრიელესი კერძებით).

Ich bin nicht im geringsten beeindruckt.

ჩემი შთაბეჭდილება არ ასულა უმაღლეს დონემდე (ე.ი. არ აღფრთოვანებულვარ)

- am ნაწილაკის გარეშე-

höchst-უმაღლეს ხარისხში, ძალზე	höchstens-უმაღლესი (მაქსიმუმ)
demnächst-შემდეგ ჯერზე	nächstens-შემდეგ ჯერზე
meist-მეტწილად	meistens-უმეტესად
längst-დიდი ხნის წინ	längstens-არა უგვიანეს
möglichst-შეძლებისდაგვარად	wenigstens-უმცირესი (მინიმუმ)
allerletzt-სულ ბოლოს	mindestens-უმცირესი (მინიმუმ)
fürs nächste-სულ მალე	

და ა.შ.

Das ist **höchst** interessant.
Sie hat **meist** wenig Geld.
Sie brauchen **höchstens** 20 Minuten.

ეს ძალზე საინტერესოა.
მას მეტწილად ცოტა ფული აქვს.
თქვენ მაქსიმუმ 20 წუთი გჭირდებათ.

9.3 ზმნიზედის ადგილი წინადადებაში (Stellung des Adverbs im Satz)

- ა. თუ ზმნიზედა მეორე ზმნიზედას ან ზედსართავ სახელს აძლიერებს, იგი დგას ამ სიტყვის წინ.
- Dein Gedicht ist **ganz** anders als ich dachte. შენი ლექსი სულ სხვაგვარია, ვიდრე მე წარმომედგინა.
- Er kommt leider **nur** selten zu uns. სამწუხაროდ, იგი იშვიათად მოდის ჩვენთან.
- Das war ein **recht** guter Film. ის მართლაც კარგი ფილმი იყო.
- Er zeigt eine **höchst** bedenkliche Neigung zur Trunksucht. იგი სმისადმი ძალზე დამაფიქრებელ მიდრეკილებას ამჟღავნებს.
- გამონაკლისი "genug" (საკმაოდ) დგას ზმნიზედის ან ზედსართავი სახელის შემდეგ.
- Wir gehen **häufig** genug ins Kino! ჩვენ საკმაოდ ხშირად დავდივართ კინოში!
- Dieser Käse ist **teuer** genug! ეს ყველი საკმაოდ ძვირია!
- ბ. თუ ზმნიზედა ზმნასთან ახლოს დგას, ეს ზმნიზედა იკავებს ადგილს ზმნის შემდეგ (როდესაც წინადადება არსებითი სახელით იწყება).
- Sabine fliegt **morgen** nach Wien. საბინე ხვალ ვენაში მიფრინავს.
- Der Junge spielt **draußen** mit seinen Freunden. ბიჭუნა თამაშობს გარეთ თავის მეგობრებთან ერთად.
- Er fiel **rückwärts** von der Leiter. ის კიბიდან გადავარდა (უკან).
- თუ წინადადება სხვა წევრით იწყება, ზმნიზედა დგას სუბიექტის შემდეგ ან წინადადების ბოლოში.
- Die Ausstellung habe ich **gestern** schon gesehen. გამოფენა გუშინ მე უკვე დავათვალიერე.
- Am Bahnhof begegneten wir **zufällig** unserer Nachbarin. სადგურზე ჩვენ შემთხვევით ჩვენს მეზობელს შევხვდით.
- Zu diesem Fischgericht empfehle ich ihnen **Rosewein** ganz **besonders**. თევზის ამ კერძთან მე გირჩევთ (განსაკუთრებით) წითელ ღვინოს.
- In diesem Urlaub verloren wir die Kamera **glücklicherweise** nicht. საბედნიეროდ, ამ შვებულების დროს კამერა არ დაგვიკარგავს.
- თუ შემასმენელი რთულია ან იგი წინადადების ბოლოში დგას, მაშინ ზმნიზედა იკავებს ადგილს საუღლებელი ზმნის წინ.
- Er hat deinen Brief **noch** nicht gelesen. მას შენი წერილი ჯერ არ წაუკითხავს.
- Ulrike wäre bei diesem Wetter lieber früher **nach** Hause gegangen. ასეთ ამინდში ულრიკეს ერჩივნა, უფრო ადრე წასულიყო შინ.
- Ich kaufe den neuen Roman von N.N., weil ich seine Werke **gerne** lese. მე ვიყიდი (ან ვყიდულობ) N.N-ის ახალ რომანს, რადგან მის ნაწარმოებებს სიამოვნებით ვკითხულობ.

Die Konjunktion/Das Bindewort

- კავშირი აერთებს სიტყვებს, წინადადების წევრებს ან წინადადებას.
- უცვლელი მეტყველების ნაწილია.
- კავშირი ზოგჯერ სხვა მეტყველების ნაწილისგან წარმოსდგება; მაგ. წინდებული (bis), ზმნიზედა (daher), კითხვითი სიტყვა (wie?) და ა.შ.
- არსებობს მათრთებელი (nebenordnend) და მაქვემდებარებელი (unterordnend) კავშირი.

10.1 კავშირის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Konjunktion)

10.1.1. კლასიფიკაცია აგებულების მიხედვით (Klassifizierung dem Bau nach)

ა. მარტივი: (einfach):

und-და auch-აგრეთვე nur-მხოლოდ oder-ან als-როდესაც wenn-როდესაც	wie-როგორც weil-რადგან so-ასე aber-მაგრამ doch-მაინც	და ა.შ.
--	--	---------

ბ. ნაწარმოები (abgeleitet) მიიღება სუფიქსებით:

-s-falls-იმ შემთხვევაში, თუ... -(e)ns-zweitens - მეორე(ც)	-lich-folglich-მაშასადამე, შედეგად -er-ferner-ამასთან	და ა.შ.
--	--	---------

გ. რთული (zusammengesetzt) კავშირი მიიღება ორი ნაწილის შეერთებით (zweiteilige Konektoren), რომელთაგან ზოგიერთი იწერება ერთად, ზოგი- ცალ-ცალკე:

• ორნაწილიანი (zweiteilig)

endlich-ბოლოს და ბოლოს deshalb-ამიტომ bis dass-იქამდე, ვიდრე	außerdem-გარდა ამისა als ob-თითქოს dessenungeacht et-მიუხედავად ამისა	და ა.შ.
--	---	---------

• მრავალწევრიანი (mehrgliedrig)

sowohl-als auch-როგორც...ასევე weder-noch-არც-არც entweder-oder-ან-ან bald-bald-ხან-ხან teils-teils-ნაწილი-ნაწილი nicht nur-sondern auch-არა მარტო - არამედ აგრეთვე einerseits-andererseits-ერთი მხრივ - მეორე მხრივ	je-desto- je-umso- je-je- insofern-als-რამდენადაც-იმდენად halb-halb-ნახევრად-ნახევრად	} რაც უფრო-მით...
--	---	-------------------

10.1.2 კლასიფიკაცია შინაარსის მიხედვით (Klassifizierung dem Inhalt nach)

სინტაქსური ფუნქციის მიხედვით კავშირი იყოფა ორ ჯგუფად:

- მერთებელი (nebenordnend): und, auch... -და, აგრეთვე... და ა.შ.
- მაქვემდებარებელი (unterordnend): dass, ob, wo... -რომ, თუ, სადაც... და ა.შ.

ზოგიერთი კავშირი შეიძლება იყოს ხან მერთებელი, ხან მაქვემდებარებელი. ქვემოთ მოყვანილ დაჯგუფებაში ნაჩვენებია იქნება კავშირის ფუნქციის თავისებურებები (იხ. სინტაქსი 5.1.2)

10.1.2.1 მაჯგუფებელი, განმარტებითი, გამანაწილებელი (Anreihung, Erklärung, Einteilung)

ყველა ეს კავშირი მერთებელია (იხ. სინტაქსი 5.1.3.1)

ა. მაჯგუფებელი (Anreihung)

und-და auch-აგრეთვე oder-ან zudem-ამასთან außerdem-გარდა ამისა wie-როგორც sowie-ისე, როგორც dann-შემდეგ weiter-შემდეგ danach-მას შემდეგ nachher-მას შემდეგ endlich-ბოლოს	weder-noch-არც-არც sowohl-als auch-როგორც-ასევე erst-მხოლოდ/პირველად (დროის შესახებ) überdies-ამას გარდა desgleichen-მსგავსად ამისა ferner-(ამის) შემდეგ zuletzt-უკანასკნელად schließlich-დასასრულს ebenso-ასევე nicht nur-sondern auch-არა მარტო, არამედ აგრეთვე zunächst-თავდაპირველად და ა.შ.
---	---

Ich will weder stehen noch liegen.

Wir geben uns große mühe und der Dirigent lobt uns oft.

Die Sonne scheint, auch die Vögel zwitschern.

Sowohl die Gäste aus Osten als auch aus Westen sind schon an Ort und Stelle.

Lange wanderten die Flüchtlinge durch die Länder, schließlich kehrten sie in ihre Heimat zurück.

Nicht nur leibliche, sondern auch seelische Schönheit schmückt den Menschen.

Wir machen eine Pause, danach proben wir die Ouvertüre zu "Tannhäuser" von Richard Wagner.

Ich widme ihm ein Poem oder eine Ode.

Er sprang auf und lief fort.

მე არ მსურს არც დგომა, არც წოლა.

ჩვენ ძალას არ ვიშურებთ და დირიჟორი ხშირად გვაქვებს.

მზე ანათებს, ჩიტებიც ჟღერტულევენ.

სტუმრები, როგორც აღმოსავლეთიდან, ასევე დასავლეთიდან, უკვე ადგილზე არიან.

დიდხანს იხეტიალეს ლტოლვილებმა ქვეყნებში, ბოლოს დაბრუნდნენ სამშობლოში.

არა მხოლოდ სხეულებრივი, არამედ სულიერი მშვენიერებაც ამკობს ადამიანს.

ცოტა ხანს ვისვენებთ, შემდეგ გავდივართ რიჰარდ ვაგნერის „ტანჰოიზერის“ უვერტურის რეპეტიციას.

მე მას მივუძღვნი პოემას ან ოდას.

იგი წამოხტა და გაიქცა.

ბ. განმარტებითი (Erklärung)

selbst-თვით (თვითონ) sogar-ც...კი und zwar-კერძოდ	beziehungsweise-(b.z.w) შესაბამისად oder vielleicht-ან იქნებ nämlich-სახელდობრ და ა.შ.
---	---

Ich besuche dich bald, nämlich nach Ostern.

მე შენ მალე გეწვევი, სახელდობრ, აღდგომის შემდეგ.

გ. გამანაწილებელი (Einteilung)

bald-bald-ხან-ხან teils-teils-ნაწილ-ნაწილ einerseits-andererseits-ერთი მხრივ-მეორე მხრივ	halb...halb-ნახევარი-ნახევარი erstens-zweitens-ჯერ ერთი-მეორეც	და ა.შ.
--	---	---------

Die Konzertbesucher waren teils Jugendliche, teils ältere Menschen.

კონცერტის მსმენელნი იყვნენ ნაწილი ახალგაზრდები, ნაწილი-უფროსები.

10.1.2.2 მაპირისპირებელი (Entgegenstellung)

მაპირისპირებელი კავშირები მეტწილად მაერთებელია (nebenordnend) (იხ. სინტაქსი 5.1.3.2)

aber-მაგრამ allein-მაგრამ, მაინც doch-მაინც jedoch-მაინც dennoch-მაინც indessen-ამასობაში (დროის ამ მონაკვეთში)	trotzdem-მიუხედავად ამისა vielmehr-ბევრად მეტი dagegen-სამაგიეროდ hingegen-პირიქით nicht-sondern-არა-არამედ nur-მხოლოდ allerdings-რასაკვირველია, მართალია	და ა.შ.
--	---	---------

Heute hast du Kummer, aber morgen wirst du ein großer Künstler sein!

დღეს კი იტანჯები, მაგრამ ხვალ დიდი ხელოვანი გახდები!

Mariam fühlte sich heute nicht wohl, doch besuchte sie mich.

მარიამი დღეს თავს ვერ გრძნობდა კარგად, (მაგრამ) მაინც მესტუმრა.

- მხოლოდ მცირე ნაწილი კავშირებისა არის მაქვემდებარებელი (unterordnend), კერძოდ, während (მაშინ, როდესაც), wohingegen (საპირისპიროდ).

Ich bin dafür, während mein Bruder dagegen ist.

მე თანახმა ვარ (ასეთია ჩემი შეხედულება) მაშინ, როდესაც ჩემი ძმა ამის საპირისპიროს ამტკიცებს.

10.1.2.3 მაცალკეებელი (Ausschließung)

მხოლოდ მაერთებელი (nebenordnend) (იხ. სინტაქსი 5.1.3.3):

oder-ან entweder-oder-ან-ან sonst-თორემ	anderenfalls-სხვა შემთხვევაში im anderen Fall-სხვა შემთხვევაში	და ა.შ.
---	---	---------

Fliegst du heute oder morgen?

დღეს მიფრინავ თუ ხვალ?

Entweder du kommst jetzt sofort, oder gar nicht.

ან ახლავე მოხვალ, ან-საერთოდაც არა.

Geh gleich nach Hause, sonst bekommst du Ärger!

წადი ახლავე შინ, თორემ იცემები.

10.1.2.4 ადგილის (Ortsbestimmung)

- ა. მაერთებელი (nebenordnend):

daher-იქედან (აქეთ) dahin-იქამდე	da-იქ/აქ dort-იქ	და ა.შ.
-------------------------------------	---------------------	---------

Kennen Sie Salzburg? Daher komme ich.

იცით თქვენ ზალცბურგი? მე იქიდან გახლავართ.

ბ. მაქვემდებარებელი (unterordnend):

wo-სადაც	wohin-საითაც	woher-საიდანაც
----------	--------------	----------------

Ich möchte eine Wohnung finden, wo viel
Flieder blüht.
Das ist Murnau, wohin wir jetzt fahren.

მე მინდა ბინა იქ მოვძებნო, სადაც
ბევრი იასამანი ყვავის.
ეს გახლავთ მურნაუ (ქალაქი), საითაც ჩვენ
ახლა მივემართებით.

10.1.2.5 დროის (Zeitbestimmung)

ა. მერთებელი (nebenordnend):

da-ახლა zuvor-ამის წინ, ჯერ dann-შემდეგ seitdem-მას შემდეგ, რაც	indessen-ამასობაში, თუმცა eher-ადრე darauf-(ამის) შემდეგ	zugleich-მაშინვე vorher-წინათ später-მოგვიანებით
--	--	--

Erst essen wir, dann singen und tanzen wir!

ჯერ მივირთვით, შემდეგ ვიმღეროთ და
ვიცეკვოთ!

ბ. მაქვემდებარებელი (unterordnend):

wenn-როცა indessen-განმავლობაში ehe-ის-ის იყო nachdem-მას შემდეგ, რაც	als-როცა da-როდესაც während-განმავლობაში bevor-ვიდრე seit-ამ დროიდან	wie-როგორც indem-მაშინ, როდესაც bis-იქამდე (იმ დრომდე) solange-იმდენ ხანს sooft-ყოველთვის, როდესაც
--	--	--

Sie bekam Angst, als es dunkel wurde.

იგი შეშინდა როცა დაბნელდა.

Das Publikum merkt es, wenn der Musiker nicht
viel übt.

პუბლიკა ამჩნევს, როცა მუსიკოსი ბევრს
არ ვარჯიშობს.

Nachdem er das Testament gemacht hatte, lebte
er noch 30 Jahre.

მას შემდეგ, რაც მან ანდერძი შეადგინა,
კიდევ 30 წელი იცოცხლა.

10.1.2.6 ვითარების (Art und Weise)

ა. მერთებელი (nebenordnend):

შედარებითი (vergleich)	
so-ასე so...wie-ისე, როგორც wie-როგორც als-ვიდრე	denn-რადგან also-მაშასადამე ebenso...wie-ისევე, როგორც genauso...wie-ისევე, როგორც
ხარისხობრივი (Steigerung) besonders-განსაკუთრებით, umso-მით უფრო, desto-მით უფრო	
შემავესებელი (Ergänzung) geschweige...(denn)-(...ზე) რომ აღარაფერი ვთქვათ, განსაკუთრებით	
დაღმავალი (Einschränkung) insofern, insoweit-რამდენადაც, ამდენად	

Er ist nicht so alt wie seine Frau.

ის არც ისე ხნიერია, როგორც მისი ცოლი.

Diese Jacke gefällt mir, besonders der Schnitt.

ეს პიჯაკი მე მომწონს, განსაკუთრებით

Er darf keine Süßigkeiten essen, **geschweige denn** Schokolade.

(მისი) თარგი.

მას აკრძალული აქვს ტკბილეული, შოკოლადზე რომ აღარაფერი ვთქვათ.

ბ. მაქვემდებარებელი (unterordnend):

მოდალური (Modus)	
dadurch, dass- იმის წყალობით, რომ	
შედარებითი (Vergleich)	
wie-როგორც gleichwie-ისევე როგორც so-ისე so wie-ისე, როგორც	als, als ob-თითქოს als wenn-თითქოს wie wenn-თითქოს
ხარისხობრივი (Steigerung):	
je...je, je...desto / je...um so-რაც უფრო მით უფრო.	
შემაჯავებელი (Ergänzung):	
kaum, dass-მხოლოდ / დიდი-დიდი, ohne, dass-ისე, რომ არ... ohne zu-რადაცის გარეშე, (an) statt dass-იმის ნაცვლად.	
დაღმავალი (Einschränkung):	
sofern, soweit-რამდენადაც, nur, dass-მხოლოდ ის, რომ...	

და ა.შ.

Dadurch, dass sie bald zurückkommt, können wir die Gedichte übersetzen.
 Du bist sehr hübsch, so wie deine Schwester.
 Der Professor hat dem Studenten eine Note gegeben, ohne dass er ihn geprüft hat.
 Er betrachtet das Porträt, als ob es sein Selbstbildnis wäre.
 Alles lief glatt, als noch der König auf dem Thron saß und das Land regierte.
 Sie tat so, als ob sie fest schliefte.
 Je länger der Regen andauerte, desto verzweifelter wurden die Wanderer.
 Er kennt den Schriftsteller nicht, kaum dass er ein paar Titel weiß.

იმის წყალობით, რომ იგი მალე დაბრუნდება, ჩვენ შევძლებთ ლექსების თარგმნას.
 შენ ისევე მშვენიერი ხარ, როგორც შენი და.
 პროფესორმა სტუდენტს ნიშანი დაუწერა, ისე, რომ არ გამოუცდია.
 იგი ისე ათვალისწინებს სურათს, თითქოს ის თავისი ავტოპორტრეტი იყოს.
 ყველაფერი კარგად მიდიოდა, თითქოს მეფე ჯერ კიდევ ტახტზე იჯდა და სახელმწიფოს მართავდა.
 იგი ისე მოიქცა, თითქოს ღრმად ეძინა.
 რაც უფრო დიდხანს გრძელდებოდა წვიმა, მითმეტად ეკარგებოდათ იმედი ექსკურსანტებს.
 იგი არც იცნობს მწერალს, დიდი-დიდი (მისი) ნაწარმოების რამდენიმე სათაური იცოდეს.

10.1.2.7 მიზეზის (Grund), მიზნის (Zweck), შედეგის (Folge), დათმობითი (Einräumung), პირობითი (Bedingung)

ა. მერთებელი (nebenordnend) (იხ. სინტაქსი 5.1.3.4)

მიზეზის (Begründung)-denn-რადგან, ja-დიახაც
მიზნის (Zweck)-dazu, darum-ამისთვის (ამ მიზნით)
საბაბის (Ursache)-denn-რადგან
შედეგის (Folge)-also-მაშასადამე, deswegen, deshalb, darum-ამიტომ, folglich-(ამის) შედეგად, infolgedessen-ამის გამო, somit-ამ მიზეზით, მაშასადამე
პირობითი (Bedingung)-andererfalls-წინააღმდეგ შემთხვევაში, sonst-თორემ
დათმობითი (Einräumung)-trotzdem-მიუხედავად, jedoch, zwar, aber-თუმცა...მაგრამ

Ich kann dir leider nicht helfen, denn ich habe selbst viel zu tun.	სამწუხაროდ, მე ვერ დაგეხმარები, რადგან თვითონ მაქვს ბევრი სამუშაო.
Bald beginnt die Weihnachtszeit, also kommt der Botschafter noch nicht.	მალე იწყება შობის დღეები, მაშასადამე, ელჩი ჯერ ვერ ჩამოვა.

ბ. მაქვემდებარებელი (unterordnend):

შედეგის (Folge)-dass-რომ, so dass-ასე რომ (შედეგად), weshalb, weswegen-რის შედეგად, zu...als dass, zu...umzu-მალიან...რათა, ohne zu, ohne dass-გარეშე
პირობითი (Bedingung)-falls, im Folge dass-იმ შემთხვევაში თუ...wenn, sofern-თუ
მიზეზის (Begründung)-da, weil-რადგან, um so mehr als-მით უფრო მეტად, ვიდრე
მიზნის (Zweck)-damit, um...zu-რათა.
დათმობითი (Einräumung)-obwohl, obgleich-თუმცა, wenn...auch-კიდევ რომ, ungeachtet-მიუხედავად

Inge hat Salz vergessen, so dass die Suppe fad schmeckt.	ინგას მარილი დაავიწყდა, შედეგად სუპი უგემური გამოვიდა.
Würdest du mich anrufen, wenn ich dir meine Nummer gebe.	დამირეკავ ჩემი ნომერი რომ მოგცე?
Falls du mir nicht helfen kannst, bitte ich jemand anderen.	იმ შემთხვევაში, თუ შენ ჩემ დახმარებას ვერ შეძლებ, სხვა ვინმეს ვთხოვ.
Ich habe sie angerufen, damit sie den Termin nicht vergisst.	მე მას დავურეკე, რათა შეხვედრა არ დავიწყებოდა.
Obwohl ich wenig Geld habe, lade ich dich ein.	თუმცა მე ცოტა ფული მაქვს, მაინც გეპატიჟები.

10.1.2.8 დამოუკიდებელი მნიშვნელობის გარეშე (ohne Bedeutungsinhalt)

ა. მერთებელი (nebenordnend): als-როგორც..., wie-როგორც და ა.შ.

Du als Lehrer musst es wissen.	შენ, როგორც პედაგოგმა, ეს უნდა იცოდე.
Ein Schäferhund gilt als treu.	მეცხვარე ძაღლი ერთგულია.
Es regnet, wie du siehst.	წვიმს, როგორც ხედავ.

ბ. მაქვემდებარებელი (unterordnend) dass-რომ, ob-თუ არა და ა.შ.

Die kleine Eka sagte mir ins Ohr, dass sie alles umgekehrt machen wolle.	პატარა ეკამ გამანდო, რომ ყველაფრის უკუღმა გაკეთება სურს.
Ich weiß nicht, ob er kommt.	მე არ ვიცი, მოვა ის თუ არა.

10.1.2.9 მაქვემდებარებელი კავშირი-სხვა მეტყველების ნაწილი
(Unterordnende Konjunktionen nach Wortarten)

წინადადებაში მაქვემდებარებელი (unterordnend) კავშირის ფუნქციას ასრულებს აგრეთვე:

- ა. ნაცვალსახელი (Pronomen): wer (ვინც), was (რაც)
der, die, das / die,
welcher, welche, welches / welche (რომელიც);
was für ein (eine, ein) was für (როგორც) და ა.შ.
- Er besaß fast alles, **was** für mich so wertvoll ist. იგი ფლობდა თითქმის ყველაფერს, რაც ჩემთვის ასე ღირებულია.
- Sag mal endlich, **wer** heute kommt! მითხარი, ბოლოს და ბოლოს, დღეს ვინ ჩამოდის!
- ბ. ზმნიზედა (Adverb): wo (სად(აც)), wie (როგორც), wohin (საით(აც)), woher (საიდან(აც)), wann (როდის) და ა.შ.
- Köln ist eine Stadt, **wo** ich gerne wohnen würde. კიოლნი ის ქალაქია, სადაც მე სიამოვნებით ვიცხოვრებდი.
- Nanette ist doch intelligent, **wie** ich mir schon gedacht habe. ნანეტი სწორედაც ინტელიგენტია, როგორც მე წარმომედგინა.
- Sag mir endlich, **wann** er kommt! მითხარი, ბოლოს და ბოლოს, როდის ჩამოდის!
- გ. ნაცვალსახელი-ზმნიზედა (Pronominaladverb): womit (რით(აც)), wozu (რისთვის(აც)), wofür (რისთვის(აც)), wobei (რასთან(აც)), wonach (რის შემდეგ(აც)) და ა.შ.
- Es ist mir ganz egal, **wozu** er das nötig hat. არ აქვს ჩემთვის მნიშვნელობა, რისთვის სჭირდება მას ეს.
- Sag mal endlich, **womit** er kommt! მითხარი ბოლოს და ბოლოს რით ჩამოდის!

შენიშვნა: კავშირის ზოგიერთი სახელწოდება თარგმნილია შინაარსთან მიახლოებით იმ შემთხვევაში, თუ ქართული ენის გრამატიკაში მისი ზუსტი შესატყვისი არ მოიპოვება.

10.2 კავშირის ხმარება (Gebrauch der Konjunktion)

10.2.1. მაერთებელკავშირიანი წინადადების სიტყვათა წყობა (Wortstellung im Satz mit einer nebenordnenden Konjunktion)

- ა. მაერთებელი კავშირები-und, aber, allein, denn, sondern, oder, nicht-sondern, nicht nur-sondern auch და სხვა არ ცვლის წინადადებაში სიტყვათა წყობას (keine Umstellung), ანუ ზმნა დგას მეორე ადგილას (Verb-Position 2), ეწოდება "echte Konjunktion." კავშირი დგას დამოკიდებული წინადადების თავში (Position 1) (იხ. სინტაქსი 5.1.2.1)
- Im Garten sang die Nachtigall, **auch** das Bächlein murmelte. ბულბული გალობდა, ნაკადულიც რაკრაკებდა.
- Simone arbeitete nur halbtags, **aber** sie verdient genug Geld. სიმონე ნახევარ დღეს მუშაობს, მაგრამ საკმაო ფულს გამოიმუშავებს.
- Gehst du, **oder** bleibst du? მიდიხარ თუ რჩები?
- Ich habe es nicht getan, **sondern** ich habe mein Manuskript abgeschlossen. მე ეგ კი არ გამიკეთებია, (არამედ) ჩემი ხელნაწერი დავასრულე.

- aber, აგრეთვე, კავშირები: ja, nein, nur, nämlich დგას ხან დამოკიდებული წინადადების თავში, ხან შუაში.

Simone arbeitete nur halbtags, sie verdient aber genug Geld.

სიმონე ნახევარ დღეს მუშაობს, მაგრამ საკმარის ფულს იღებს.

Ich komme später, ich habe nämlich verschlafen.

მე მოგვიანებით მოვალ, რადგან ჩამძინებია.

- ბ. მართებული კავშირები-also, folgend, folglich, weder-noch, teils-teils, bald-bald, darum და ა.შ.

მოქმედებს სიტყვათა წყობაზე ისევე, როგორც წინადადების მეორეხარისხოვანი წევრი, ეწოდება "unechte Konjunktion". ზმნა რჩება მეორე ადგილზე (Position 2) კავშირის შემდეგ. სუბიექტი დგას მესამე ადგილზე.

Bald regnet es, bald scheint es.

ხან წვიმს, ხან მზე ანათებს.

Am Morgen regnete es in Strömen, also müssen wir zu Hause bleiben.

დილით კოკისპირულად წვიმდა, მაშასადამე, შინ უნდა დავრჩენილიყავით.

Ich kenne weder ihren Lebensstil, noch interessieren mich ihre finanziellen Verhältnisse.

მე არც მათ ცხოვრების სტილს ვიცნობ, არც მათი ფინანსური მდგომარეობა მაინტერესებს.

Er wollte seinen Lebensstil ändern, darum zieht er von zu Hause aus.

მას ცხოვრების სტილის შეცვლა უნდოდა, ამიტომ მიდის სახლიდან.

10.2.2 მაქვემდებარებელკავშირიანი წინადადების სიტყვათა წყობა (Wortstellung im Satz mit einer unterordnenden Konjunktion)

მაქვემდებარებელი კავშირი, როგორც წესი, დგას დამოკიდებული წინადადების თავში, მის შემდეგ ქვემდებარე (განსაზღვრებით) და დანარჩენი მეორეხარისხოვანი წევრები. ბოლო ადგილზე კი დგას შემასმენელი (ზმნა) (Verb an letzter Position). ამასთან, შემასმენლის ცვალებადი ნაწილი (Hilfsverb, Modalverb) იჭერს სულ ბოლო ადგილს, ხოლო უცვლელი ნაწილი (Infinitiv, Partizip II) დგას ბოლოდან მეორე ადგილზე. ყველა მაქვემდებარებელ კავშირს ეწოდება "echte Konjunktion."

Sie fragte mich, ob ich Spenglers Werke kenne.

მან მკითხა, ვიცნობ თუ არა შპენგლერის თხზულებებს.

Ich habe geantwortet, dass ich leider nur den "Untergang des Abendlandes" gelesen habe.

მე ვუპასუხე, რომ სამწუხაროდ, მხოლოდ „ევროპის მზის ჩასვენება“ მქონდა წაკითხული.

Vater sagt, dass er Hochmut und Trägheit nicht völlig überwinden kann.

მამა ამბობს, რომ მას არ ძალუძს სრულად ამპარტავნებისა და მცონარობის დათრგუნვა.

Es gibt viele Gründe, weshalb man bei uns so wenig Kinder hat.

ბევრი მიზეზი არსებობს იმისა, რომ ჩვენთან ასე ცოტა შვილები ჰყავთ.

Obwohl er zu Hause war, hat dem Vater nicht geholfen.

თუმცა ის შინ იყო, მამას არ მიეხმარა.

- მაქვემდებარებელი კავშირი მთავარი წინადადების წყობაზეც მოქმედებს, თუ იგი თავში დგას: ზმნა იკავებს პირველ ადგილს (Position 1)

Ob mein Lieblingsort die Tennisplätze sind, fragt er mich.

იგი მეკითხება, არის თუ არა ჩემი საყვარელი ადგილი ჩოგბურთის კორტები.

10.3 კავშირი (Die Konjunktion)

სქემა

კავშირის წარმოება Bildung der Konjunktion		
მარტივი (einfach)	ნაწარმოები (abgeleitet)	როული (zusammengesetzt)
auch, nur, oder	falls, folglich	als, ob, außerdem

კავშირის კლასიფიკაცია (Einteilung der Konjunktion)	
მაერთებელი (nebenordnend) und, auch	მაქვემდებარებელი (unterordnend) dass, ob
<p>1. მაკავშირებელი (Anreihung): und, auch, zudem, ausserdem, wie, sowie, dann, weiter, nach, nachher, endlich, bald-bald, sogar, weder-noch, halb-halb, einerseits-andererseits, sowohl-als auch, überdies, desgleichen, erst, zuerst, ferner, zuletzt, schließlich, erstens, zweitens, entweder, selbst, ebenso, nicht nur-sondern auch, teils-teils</p> <p>2. მაპირისპირებელი (Entgegenstellung) aber, allein, doch, jedoch, dennoch, indessen, vielmehr, dagegen, hingegen, nicht-sondern, allerdings, während</p> <p>3. მაცალკევებელი (Ausschließung) entweder...oder, sonst</p> <p>4. ადგილის (Ortsbestimmung) dahin, daher</p> <p>5. დროის (Zeitbestimmung) zugleich, zuvor, später</p> <p>6. ვითარების (Art und Weise) wie, als, umso.</p> <p>7. მიზეზის, მიზნის, შედეგის, დათმობითი პირობითი. (Grund, Zweck, Folge, Einräumung, Bedingung) denn, somit, nämlich, also, folglich, deshalb, trotzdem, jedoch, obwohl, ungeachtet</p> <p>8. დამოუკიდებელი მნიშვნელობის გარეშე (ohne Bedeutungsinhalt) als, wie, dass, ob</p>	<p>1. ადგილის (Ortsbestimmung) wo, wohin, woher</p> <p>2. დროის (Zeitbestimmung) als, wenn, da, ehe, bevor, bis, nachdem, seitdem, indem, indessen, während, solange, sobald, sooft, wie, kaum dass</p> <p>3. ვითარების (Art und Weise) ohne dass, wie, als, als ob, wie wenn</p> <p>4. მიზეზის (Grund) da, weil, damit, dass, auf dass, so dass, wenn, falls, obwohl, trotzdem</p> <p>5. დამოუკიდებელი მნიშვნელობის გარეშე (ohne Bedeutungsinhalt) als, wie</p> <p>მაკავშირებელი სიტყვები: 1. ნაცვალსახელი: wer, was; der, die, das, die; welcher, welche, welches, welche; was für ein (eine, ein), was für 2. ზმნიზედა: wo, wohin, woher, wann, wie. 3. ნაცვალსახელური ზმნიზედა: womit, wozu, wofür, wonach, wobei</p>

(იხ. სინტაქსი, როული წინადადება 5)

შორისდებული Die Interjektion/Das Empfindungswort

შორისდებული მეტყველების უცვლელი ნაწილია. იგი გამოხატავს სხვადასხვაგვარ გრძნობას, არ აქვს წინადადებაში სინტაქსური დატვირთვა. იგი სათქმელს აძლევს ემოციურ შეფერილობას. არ ცვლის სიტყვათა წყობას.

- გერმანულ ენაში განასხვავებენ შორისდებულთა ორ ძირითად ჯგუფს:
 - ძირეული (echt)
 - წარმოქმნილი (unecht): ნაწარმოები სხვა სიტყვებისგან

11.1 ძირეული შორისდებული (Echte Interjektion)

- ა. ალტაცების, წუხილის, გაოცების, გაკვირვების შემახილები - (Empfindungslaute) Ach! Oh! Ei! და ა.შ.
- ბ. მიმართვები გამოწვევა (Zurufe)
Auf!-ადექი!	Hallo!-მისალმება
Stop! Halt!-შეჩერდი!	He! Heda!-შენ, ეი!
Hier!-ინებეთ!	Pst! Scht!-ჩუ! სუ!
Zurück!-დაბრუნდი!	და ა.შ.
- გ. ბუნებაში არსებობს ხმების მიბაძვა (Naturstimmennachahmung)
- Miau! Kuck-Kuck! Wau-Wau! (ცხოველთა და ფრინველთა) Tick-Tack!-საათის ხმა Bim-Bam!-ზარის ხმა.

11.2 წარმოქმნილი შორისდებული (Unechte Interjektion)

წარმოქმნილს მიეკუთვნება მეტყველების სხვა ნაწილებისგან ნაწარმოები შორისდებულები:

Mein Gott!-ღმერთო ჩემო!	Fort!-შორს!
Zum Teufel!-ემშაკმა დალახვროს!	Verdammt!-წყეულიმც იყოს!
Los!- კმარა!	

11.3 შორისდებული შინაარსის მიხედვით (dem Inhalt nach)

- ა. სიხარულის გამოხატვა (Freude) ei! juhe! heisa! hei!
Ei, welch liebliche Stimme! აუჰ, რა სასიამოვნო ხმაა!
- ბ. ტკივილის გამოხატვა (Schmerz). au! o weh! aua!
Aua, mein Fuss! ვაი, (ჩემი)ფეხი!
- გ. შიშის გამოხატველი (Furcht) hu! huhul
Hu, ich habe Angst, so allein in den Wald zu gehen! უჰ, მეშინია მარტო ტყეში წასვლა!
- დ. ალტაცების გამოხატველი (Verwunderung) nanu! eil potz! aha!

- Nanu, was machst du denn hier! დედა, რა მშვენიერია! (აქ რამ მოგიყვანა!)
- გ. დაცინვის, ირონიის, გამომხატველი (Spott) hoho! haha! ätsch!
Hoho, schau mal wie der tanzt! ოჰო. შენ ცეკვა შეგძლება!
- ვ. ეჭვის გამომხატველი (Zweifel) hm! hum!
Hm, das müsste noch einmal geprüft werden! ჰმ, ეს კიდევ ერთხელ უნდა გამოიცადოს!
- ზ. შეძრწუნების, და ზიზღის გამომხატველი (Abscheu, Ekel) ih! pfui! bah! igit! brr!
Pfui, Teufel! ფუჰ, ფუი, ეშმაკს!
- თ. მოწოდება გაჩუმებისკენ (Schweigen) sch! st! pst! still!
Pst! Da kommt jemand! ჩუ! ვიღაც მოდის!
- ი. მოფერება (Liebkosung) eia! eia-eia!
- კ. მიხედრა (Verständnis) aha!
Aha, so ist das also! აჰა, მაშ ასეა საქმე!
- ლ. ცხოველების მოხმობა (Tiere locken)
hu! hott! putt putt! brr!
Brrr, bleib stehen, mein Pferdchen! დრრრ! შეჩერდი ჩემო კვიცო!
- შორისდებული დგას ჩვეულებრივ წინადადების თავში. წერით მეტყველებაში გამოყოფილია მძიმით ან ძახილის ნიშნით.
Na, geh schon! აბა, ახლა კი წადი!

III

სინტაქსი SYNTAX (Satzlehre)

1

შესავალი Einführung

- ყოველი წინადადება შედგება ერთმანეთთან დაკავშირებული წინადადების წევრებით. წინადადების წევრი შეიძლება იყოს ერთი ან რამდენიმე სიტყვა.
 - წინადადების ყველაზე მნიშვნელოვანი წევრი, წინადადების საყრდენი, არის შემასმენელი (**Prädikat** ანუ **Satzaussage**) იგი ყოველთვის ზმნაა. დანარჩენი წევრები ქმნიან წინადადების ჩარჩოს.
 - შემასმენელთან პირდაპირ კონტაქტში დგას მოქმედი პირი ან საგანი, რის ან ვის შესახებაც შემასმენელი რაღაცას გვაუწყებს. ამ პირს ან საგანს ეწოდება სუბიექტი (**Subjekt** ანუ **Satzgegenstand**) შემასმენელი და სუბიექტი დგანან ერთმანეთის გვერდიგვერდ, გარდა დამოკიდებული წინადადებისა.
 - მარტივი წინადადება (**einfacher Satz**) შედგება სუბიექტისა და შემასმენლისგან. თუ შემოდის სხვა წევრებიც, იქმნება მარტივი გავრცობილი წინადადება (**erweiterter einfacher Satz**). მთავარი წინადადება (**Hauptsatz**) დამოუკიდებელია და დგას ცალკე ან სხვა წინადადებაებთან ერთად. დამოკიდებული წინადადება (**Nebensatz** ანუ **Gliedsatz**) დგას ყოველთვის მთავართან (ან სხვა დამოკიდებულ წინადადებაებთან ერთად).
 - რთულ წინადადებას (**zusammengesetzter Satz**) ქმნის რამდენიმე მარტივი წინადადების კავშირი. რთული თანწყობილი წინადადება (**Satzreihe**) შედგება რამდენიმე დამოუკიდებელი წინადადებისგან. თუ იგი შედგება მთავარი და დამოკიდებული წინადადებისგან, ეწოდება რთული ქვეწყობილი წინადადება (**Satzgefüge**).
 - რთული ქვეწყობილი და რთული თანწყობილი წინადადებით მიიღება ე.წ. **mehrfach zusammengesetzter Satz**.
 - თუ წინადადება დასრულებულ აზრს გადმოსცემს (მასში შედის ყველა საჭირო წევრი), ეწოდება სრული წინადადება (**vollständiger Satz**), თუ დასრულებული აზრი გადმოცემულია არასრული წინადადებით, ეწოდება (**Kurzatz**, ანუ **Ellipse**).
 - ყოველი წინადადება ბოლოვდება სასვენი ნიშნით-წერტილი, კითხვის ან ძახილის ნიშანი.
 - წინადადების ნებისმიერი პირველი სიტყვა იწყება დიდი ასოთი.
 - წინადადების შინაარსი გადმოიცემა მისი წევრების რიგითობითა და მთლიან ტექსტთან მიმართებით, ზეპირმეტყველებაში-სიტყვათა მახვილით, წინადადების მელოდიით, აგრეთვე საუბრის მთლიან შინაარსთან დაკავშირებით.
 - სასვენი ნიშნებია (**Interpunktionen**): წერტილი (**der Punkt**), მძიმე (**das Komma** ანუ **der Beistrich**), კითხვითი ნიშანი (**das Fragezeichen**), ძახილის ნიშანი (**das Ausrufezeichen**), წერტილ-მძიმე (**der Streichpunkt** ანუ **das Semikolon**), ორი წერტილი (**der Doppelpunkt**), დეფისი (**der Gedankenstrich**), მრავალწერტილი (**Gedankenpunkte**), ბრჭყალები (**das Anführungszeichen** ანუ **die Anführungsstriche**), ფრჩხილები (**die Klammer**).
მეტყველების ნაწილებს (მორფოლოგიურად) ეწოდება წინადადების წევრები (სინტაქსურად).
- წინადადების მთავარი წევრები (**Haupt-Satzglieder**):
- ქვემდებარე (**Subjekt**);
 - შემასმენელი (**Prädikat**) - ზმნური (**verball**) და სახელითი (**nominal**);

■ წინადადების მეორეხარისხოვანი წევრები (Neben-Satzglieder):

- დამატება (Objekt) - პირდაპირი (direkt) და ირიბი (indirekt);
- განსაზღვრება (Attribut) - შეთანხმებული (kongruierend), შეუთანხმებელი (nichtkongruierend), გავერცობილი (erweitert), დანართი (Apposition).
- გარემოება (adverbiale/Bestimmung) - ადგილის (des Ortes), დროის (der Zeit), პირობის (konditional), დათმობითი (konzessiv).

წინადადების დამოუკიდებელი წევრია ქვემდებარე, შემასმენელი, აგრეთვე დამატება, განსაზღვრება და სხვა, რომელიც განმარტავს შემასმენელს.

დამოკიდებული წევრები განმარტავენ წინადადების დანარჩენ წევრებს.

სინტაქსურ მთლიანობას ქმნის წინადადების ის დამოუკიდებელი წევრი, რომელიც მეორეს არ ერწყმის.

● წინადადების წევრის ამოცნობა შეიძლება მისი სხვადასხვა ვარიანტით გადანაცვლების გზით!

Susi	geht	mit ihrer Freundin	am Morgen	in die Schule.
Am Morgen	geht	Susi	mit ihrer Freundin	in die Schule.
Mit ihrer Freundin	geht	Susi	am Morgen	in die Schule.
Geht	Susi	am Morgen	mit ihrer Freundin	in die Schule?

(სუზი დილით მეგობართან ერთად სკოლაში მიდის.)

წინადადების მთავარი წევრები

Die Haupt-Satzglieder

2.1 ქვემდებარე (Das Subjekt/Der Satzgegenstand)

ქვემდებარე არის წინადადების მთავარი წევრი, პიროვნება ან საგანი, რომელიც გვევლინება, როგორც მოქმედების წამყვანი ან რაიმე ნიშან-თვისების მატარებელი. მიუგებს Nominativ-ის კითხვებს: ვინ? (wer?) ან რა? (was?) როგორც წესი, დგას შემასმენლის წინ (ან მის შემდეგ).

2.1.1 ქვემდებარის სახეები (Arten des Subjekts)

წინადადებაში ქვემდებარის როლს ასრულებს არსებითი სახელი, ნაცვალსახელი, Infinitiv-I, ინფინიტივური ჯგუფი, ზმნიზედა, დამოკიდებული წინადადება.

Subjekt im Satz		
Nomen	Nebensätze	InfinitivI/Infinitivgruppe
Pronomen		Advebiale Wortgruppe

2.1.1.1 არსებითი სახელი (ან „გაარსებითებული“ სიტყვა) (Substantiv oder substantiviertes Wort)

არსებითი სახელი შეიძლება იდგეს არტიკლით ან მის გარეშე ან განსაზღვრებით:

Der Professor sprach über Goethe.

პროფესორი გოეთეზე საუბრობდა.

Das Hotel steht hier seit 1950.

ეს სასტუმრო აქ 1950 წლიდან დგას.

München liegt an der Isar.

მიუნხენი იზართან მდებარეობს.

Silke wird am Abend eintreffen.

ზილკე საღამოს ჩამოვა.

Jungen entwickeln sich später als Mädchen.

ვაჟები უფრო გვიან მწიფდებიან, ვიდრე გოგონები.

Die schwarze Tasche gehört mir.

შავი ჩანთა მე მეკუთვნის (ჩემია).

Reife Bananen sind billiger und schmecken besser.

მწიფე ბანანი უფრო იაფია და უფრო გემრიელი.

Das Lesen war ihm ein Bedürfnis.

კითხვა მისი მოთხოვნილება იყო.

Die Hübscheste in der Truppe war Medeja.

დასში უმშვენიერესი მედეა იყო.

Blau ist ihre Lieblingsfarbe.

მისი საყვარელი ფერია ლურჯი.

Die Drei fährt bis zum Bahnhof.

სამიანი მიდის სადგურამდე.

- ხანდახან არსებითი სახელი სუბიექტის როლში დგას შემასმენლის შემდეგ. ასეთი წინადადება იწყება "es"-ით. "es" არ არის სუბიექტი, იგი მხოლოდ მიუთითებს ვინმეზე ან რაიმეზე. "es"-ის ნაცვლად აქ შეიძლება იდგეს ზმნიზედა.

Es war einmal ein armes Mädchen.

იყო და არა იყო რა, იყო საბრალო გოგონა.

Es war ein Unfall passiert.

რაც უბედურება მოხდა.

Einst gingen drei Wanderer durch den Wald.

ერთხელ სამმა მწირმა ტყე გადაჭრა.

2.1.1.2 ნაცვალსახელი (Pronomen)

Sie lasen vieles über Peter Iberi.

მათ ბევრი რამ წაიკითხეს პეტრე იბერის შესახებ.

Ich komme aus dem Emsland.

მე ემსლანდიდან ვარ (მოვდივარ).

Wir sind ins Schwimmbad gegangen.

ჩვენ საცურაო აუზზე წავედით.

Du bist gekommen?!

შენ მოხვედი?!

Der gehört mir!

ეს (ის) მე მეკუთვნის!

• აგრეთვე კითხვითი ნაცვალსახელი (Indefinita)

Wer steht da in der Ecke?	ვინ დგას ეგერ იქ, კუთხეში?
Was gefällt dir nicht?	რა არ მოგწონს?
Was ist kaputt gegangen?	რა გაფუჭდა?

• რიცხვითი სახელები (Zahlwörter)

Alle wollen gleichzeitig drankommen.	ყველას უნდა იქ დროზე იყოს (მოვიდეს).
Drei (Leute) sind gekommen.	სამნი მოვიდნენ.

2.1.1.3 Infinitiv I, ინფინიტიური ჯგუფი (Infinitiv I, Infinitivgruppe)

Infinitiv-ი, როგორც ქვემდებარე გვხვდება მეტწილად ნაწილად "zu"-ს გარეშე. თუ Infinitiv-ს განავრცობს სხვა, მასთან შინაარსობრივად ახლო მდგომი სიტყვები, მაშინ იგი მოცემულია ნაწილად "zu"-თი.

Radfahren ist hier verboten.	ველისოპედით მოძრაობა აქ აკრძალულია.
Schwimmen ist meine beste Erholung.	ცურვა ჩემთვის დასვენების საუკეთესო საშუალებაა.
(Das) Auswendiglernen fällt mir schwer.	ზეპირად დასწავლა მიჭირს.
Schnell zu fahren ist in Mode gekommen.	მაღალი სიჩქარით (მანქანის) მართვა მოდაში შემოვიდა.
Mit einem Dummen zu sprechen ist Unsinn.	უაზრობაა სულელთან საუბარი.
Frei leben heißt glücklich sein.	თავისუფლად ცხოვრება ბედნიერებაა.

2.1.1.4 რამდენიმე სიტყვიანი ზმნიზედა (Adverbiale Wortgruppen)

Sonntags nie! ist ein interessanter Grundsatz.	კვირაობით არასოდეს! ეს საინტერესო პრინციპია.
"In 80 Tagen um die Welt" ist von Jules Verne.	„80 დღე მსოფლიოს გარშემო“ ეკუთვნის ჟიულ ვერნს.
Wegen mangelnder Beweise war die Begründung für seinen Freispruch.	არასაკმარის დამადასტურებელი საბუთის გამო მას თავისმართლება დასჭირდა.

2.1.1.5 დამოუკიდებელი წინადადებები (Nebensätze)

Wer viel liest, kommt weit.	ვინც ბევრს კითხულობს, შორს წავა.
Wer das nicht weiß, ist wirklich dumm.	ვინც ეს არ იცის, მართლა სულელია.
Wem der große Wurf gelungen, ..., mische seinen Jubel ein (F. Schiller).	ვისაც შორსგატყორცნა ხელეწიფა, ..., გაიზიარე მისი სიხარული (ფ. შილერი).
Wem die Entscheidung nicht gefällt, soll Widerspruch einlegen!	ვისაც გადაწყვეტილება არ მოსწონს, საწინააღმდეგო (აზრი, დოკუმენტი) უნდა წარმოადგინოს (ჩართოს).

2.1.2 წინადადებები ქვემდებარის გარეშე (Sätze ohne Subjektwort)

ა. ბრძანებითი კილო (Imperativ)

მხოლოდითი და მრავლობითი რიცხვის მეორე პირში ბრძანებითი კილო გადმოცემულია სუბიექტის გარეშე.

Sei zufrieden!	დაკმაყოფილდი!
Vergiss mich nicht!	არ დამივიწყო!
Übe täglich eine Stunde!	ივარჯიშე დღეში ერთი საათი!
Seid nett zueinander!	იყავით ერთმანეთის მიმართ სათნონი!

Holt euer Gepäck aus dem Wagen!
Raucht und trinkt nicht so viel!

ჩამოიტანეთ მანქანიდან თქვენი ბარგი!
ნუ ეწევით და ნუ სვამთ ამდენს!

- ბ. თუ ქვემდებარე მის დაუსახელებლად ამოიცნობა, მაშინ იგი თხრობითი კილოს წინადადებაშიც უგულებელყოფილია. (განსაკუთრებით ზეპირმეტყველებაში).

Habe heute um zehn gefrühstickt.
Hast halt nicht aufgepast!
Bist ausgerückt, oder?
So so, wohnst jetzt in der Bachstrasse!

დღეს ათზე ვისაუზმე.
უყურადღებობა გამოიჩინე!
წაიბორძიკე, თუ?
მაშ ასე, ახლა (შენ) ბახშტრასეზე
(ბახის ქუჩაზე) ცხოვრობ!

- გ. წინადადებას უპირო პასივში ქვემდებარე არ გააჩნია. ზოგჯერ ასეთ წინადადებაში მოცემულია „es“, როგორც წარმოსახვითი სუბიექტი.

Ab morgen wird gespart!
Es wird ab morgen gespart!
Getanz und gelacht wurde.
Es wurde getanzt und gelacht.
Neuerdings wird langsamer gefahren.

ხვალიდან უნდა დაიზოგოს!
ხვალიდან უნდა დაიზოგოს!
იყო ცეკვა და სიცილი.
იყო ცეკვა და სიცილი.
ამ ბოლო ხანს უფრო ნელა მოძრაობენ
(მანქანები).
დანა-ჩანგლით უნდა იჭამოს!
ჩვენთან სახლში ბევრს მღერიან.
აქ არ შეიძლება მუზიციერება (მეცადინეობა).

Es wird mit Messer und Gabel gegessen.
Bei uns zu Hause wird viel gesungen.
Hier darf nicht musiziert werden.

- დ. წინადადებაში, სადაც გამოხატულია ადამიანის სხეულებრივი შეგრძნებები, განსაკუთრებით ლიტერატურულ ენაში, ქვემდებარე უგულებელყოფილია. სასაუბრო ენაში გვხვდება „es.“

Mich friert-Es friert mich.
Mich hungert-Es hungert mich.
Es mangelt ihm an persönlichem Eifer.

ვიყინები-ვიყინები.
მშია-მშია.
მას აკლია პიროვნული მისწრაფება.

- ე. უპიროვნულ წინადადებაში სუბიექტის როლს ასრულებს ე.წ. indefinite „es“.

Es schneit.
Es blitzt.
Es hagelt.

თოვს.
ელავს.
სეტყვაა.

2.2 შემასმენელი (Das Prädikat/Die Satzaussage/Der Satzkern)

- შემასმენელი, სუბიექტის მოქმედების ან მდგომარეობის გამომხატველი წინადადების მთავარი წევრია.
- მიუგებს კითხვებს: რას შვება (სუბიექტი)? (Was macht/tut das Subjekt?), რა ხდება/რა მოხდა? (Was ist los/geschehen?).
- შემასმენელს ჰქვია ზმნური (verbal), თუ იგი სრულმნიშვნელოვანი ზმნაა.
- შემასმენელს ჰქვია ნომინალური (nominal ან teilverbal-ნაწილობრივ ზმნური), თუ იგი გამომხატულია კავშირში სხვა ზმნებთან - "sein", "scheinen", "heißen", "bleiben", "werden" და ა.შ.
- შემასმენელთა უმრავლესობა არის შედგენილი (zusammengesetzt-umschrieben).
- შემასმენლის ცალკეული ნაწილები ქმნიან წინადადების ჩარჩოს (Satzrahmen).
- წინადადებაში შეიძლება მოცემული იყოს რამდენიმე შემასმენელი.

2.2.1 ზმნური შემასმენელი (Verbales Prädikat)

- ზმნური შემასმენელი გამოხატავს მოქმედებას, მდგომარეობას, მოვლენას.

2.2.1.1 სრული ზმნური შემასმენელი (Vollverbales Prädikat)

- ა. შემასმენელი-აბსოლუტური (absolut) ზმნები: spielen, sich rasieren, einkaufen, regnen და ა.შ.
Die Kinder spielen.	ბავშვები თამაშობენ.
Vater rasiert sich.	მამა წვერს იპარსავს.
Es regnet.	წვიმს.
- შედგენილი:
Mutter kauft ein. დედა საყიდლებზეა
Paul hat geweiht. პაულმა იტირა.
 - გავრცობილი:
Er malt den ganzen Tag. იგი მთელი დღე ხატავს.
Er sang laut. იგი ხმამაღლა მღეროდა.
 - შედგენილი და გავრცობილი:
Pauline hat die Sonntagskleider ausgezogen. პაულინამ საკვირაო ტანსაცმელი გაიხადა.
"Ich kam, sah und siegte." „მიველ, ვნახე, გავიმარჯვე.“
- ბ. მიმართებითი ზმნები: (ergänzungsbedürftig) kaufen, schreiben, wandern, sprechen, liegen, glauben და ა.შ.
- ობიექტთან დაკავშირებული
Susi kauft eine Tafel Schokolade. სუსი ყიდულობს ფილა შოკოლადს.
Markus schreibt mir einen Brief. მარკუსი მწერს წერილს.
 - გარემოებასთან დაკავშირებული
Wir wanderten gestern in den Bergen. ჩვენ გუშინ მთებში ვიხეტიალეთ.
Er spricht laut. იგი ხმამაღლა ლაპარაკობს.
Wir lagen in der Sonne. ჩვენ ვიწექით მზეზე.

2.2.1.2 მოდალურ-ზმნური შემასმენელი (Modal-verbales Prädikat)

ულლებად მოდალურ ზმნასთან დგას საულლებელი ზმნის Infinitiv I

Konjugiertes Modalverb + Infinitiv I eines	{ absoluten ergänzungsbedürftigen }	Vollverbs
--	-------------------------------------	-----------

Ich kann Fußball spielen.	მე შემიძლია ფეხბურთის თამაში.
Ihr sollt nach Hause kommen .	თქვენ შინ უნდა მოხვიდეთ.
Er möchte Urlaub machen .	მას უნდა შვებულება (შვებულებაში გასვლა).
Wir müssen gehen.	ჩვენ უნდა წავიდეთ.
Wir haben schweigen müssen .	ჩვენ უნდა გავჩუმებულიყავით.
Ines wollte spazieren gehen .	ინესს უნდოდა სასეირნოდ წასვლა.
Saskia lässt sich ein Kostüm schneiden .	სასკია კოსტიუმს აკერინებს.

2.2.1.3 მოდიფიცირებული-ზმნური შემასმენელი (Modifiziert-verbales Prädikat)

ულლებად მოდიფიცირებულ ზმნასთან დგას საულლებელი ზმნის Infinitiv I "zu"-თი.

Konjugiertes modifizierendes Verb+zu+ Infinitiv I eines	{ absoluten ergänzungsbedürftigen }	Vollverbs
---	-------------------------------------	-----------

Das hast du dem Vater zu verdanken .	ამას მამას უნდა უმადლოდე.
Seine Absicht ist leicht zu durchschauen .	მისი განზრახვა ადვილი ამოსაცნობია.
Es bleibt zu hoffen , dass alles gut geht.	რჩება იმედი, რომ ყველაერი კარგად იქნება.
Du brauchst keine Angst zu haben .	შენ არ უნდა გეშინოდეს.
Das vermag ich nicht abzuschätzen .	ამის შეფასება მე არ ძალმიძს.
Ich weiß Ihr Kompliment zu schätzen .	მე ვაფასებ თქვენს კონპლიმენტს.
Er pflegt mittags zu schlafen .	იგი მიჩვეულია შუადღისით დაძინებას.
Ingrid versprach zu kommen .	ინგრიდი მოსვლას და(მ)პირდა.
Das Hotel droht einzustürzen.	სასტუმროს დანგრევა ემუქრება.
Er meint zu verstehen , was Derrida sagt.	ფიქრობს ჩასწვდება, რასაც დერიდა ამბობს.

2.2.1.4 კომპლექსურ-ზმნური შემასმენელი (Komplex-verbales Prädikat)

in Betrieb nehmen-ექსპლოატაციაში გაშვება	in Ehren halten-პატივში ყოლა
in Frage stellen-კითხვის ქვეშ დაყენება	instand setzen-მოწესრიგება
Frieden schliessen-მშვიდობის დამყარება	vor Augen führen-თვალწინ დადება (ჩვენება) და ა.შ.

Die neue Autobahn wird in Betrieb genommen .	ახალი ავტობანი ექსპლოატაციაშია.
Man soll die Alten in Ehren halten !	მოხუცები კაცს პატივში უნდა ჰყავდეს!
Er setzt sein Haus nicht in instand .	იგი თავის სახლს არ აწესრიგებს (შეაკეთებს).
Diese Aussage stelle ich in Frage !	ეს მოწმობა (იურ. ჩვენება) საექვოდ მიმაჩნია (კითხვის ქვეშ ვაყენებ).

2.2.2 ნაწილობრივ-ზმნური შემასმენელი პრედიკატივუმით (Teilverbales Prädikat mit Prädikativum)

- მაკავშირებელი ანუ მაერთი (die Kopula)-ზმნები: sein, werden, bleiben, heißen, scheinen, erscheinen, sich dünken.
 - შემასმენლისი ანუ პრედიკატივი (das Predikativum): ზედსართავი და არსებითი სახელი, ნაცვალსახელი, რიცხვითი სახელი, ზმნიზედა.
- ა. უცვლელი ზედსართავი სახელი (არ იბრუნვის)
Die Morgenluft ist frisch.	დილის ჰაერი ცინცხალია.
Du dünkst dich gläubig.	შენ თავი მორწმუნედ მიგაჩნია.
Dieser Film erschien mir bedeutsam.	ვფიქრობ, ფილმი მნიშვნელოვანია.
- ბ. ცვალეზადი ზედსართავი სახელი (იბრუნვის)
Ist diese Bluse eine gebrauchte?	გაცვეთილია ეს ზლუზი?
- გ. არსებითი სახელი Nominativ, Genitiv ბრუნვაში და წინდებულთ.
Er ist Arzt.	ის ექიშია.
Sie alle werden Berufsmusiker.	ყველანი პროფესიონალი მუსიკოსები გახდებიან.
Sie scheint sich ihres Lebens zu freuen.	ჩანს, იგი თავისი ცხოვრებით გახარებულია.
Großmutter ist nicht mehr bei Sinnen.	ბებიამ აზროვნების უნარი დაკარგა.
- დ. ნაცვალსახელი.
Das war er und nicht ich!	ეს იყო იგი და არა მე!
Es scheint nicht sie zu sein.	იგი თითქოს იგი არ არის.
- ე. რიცხვითი სახელი.
Wir waren drei.	ჩვენ სამნი ვიყავით.
Das wird zu viel.	ეს ბევრი იქნება.
Das erscheint wenig.	ეს ცოტა გამოჩნდება.
- ვ. ზმნიზედა.
Was heißt hier langsam?	რას ჰქვია ნელა?
Das scheint immer möglich.	ეს ყოველთვის შესაძლებელია (ასე ჩანს).
Ich bin zufälligerweise zu Hause.	მე შემთხვევით ვარ შინ.
- ზ. შედარება სიტყვით "wie"
Er scheint wie vom Erdboden verschluckt.	იგი თითქოს მიწამ ჩაყლაპა.
Es bleibt wie besprochen.	დარჩეს ისე, როგორც იყო შეთანხმება.
Arnold ist wie besessen (von der Idee.)	არნოლდი იყო როგორც შეპყრობილი (ამ იდეით).
- თ. დამოკიდებული წინადადება.
Es bleibt, wie es ist.	დარჩეს, როგორც არის.
Er bleibt das, was er ist.	ის იგივე დარჩება, რაც დღესაა.
Meine Schwester heißt Tekla, so wie unsere Großmutter.	ჩემს დას თეკლა ჰქვია ისევე, როგორც ჩვენს ბებიას.

o. Infinitiv I "zu"-ს გარეშე და "zu"- თი

Lieben heißt **annehmen können**.

სიყვარული ნიშნავს, შეძლო მისი მიღება (მოვლა).

Das scheint **zuzutreffen**.

ეს აღსრულებადია.

Es bleibt **zu hoffen**, dass...

რჩება იმედი რომ...

2.2.3 კომპლემენტი (შევსება/დამატება) როგორც შემასმენლის ნაწილი (Das Komplement als Teil des Prädikats)

- კომპლემენტი არის შემასმენლის თანმხლები ნაწილი, რომელიც უშუალოდ ზმნას ეკუთვნის.
- ზოგიერთი ზმნა საჭიროებს ამ კომპლემენტს, ზოგი-არა.
- კომპლემენტი მსგავსია ნაწილობრივ-ზმნური შემასმენლის Prädikativum-ისა.
- კომპლემენტი შეიძლება იყოს:

ა. ზედსართავი (რომელიც არ იბრუნვის), ზოგჯერ "für" ან "als"-თან ერთად.

Ihr Geschrei lässt mich **verzweifeln**.

მისი ყვირილი მაქცევებს.

Meine Tochter singt **schön**.

ჩემი ქალიშვილი მშვენივრად მღერის.

Ich schätze ihn **als ehrlich** ein.

მე მის გულრწფელობას ვაფასებ.

Ich halte ihn **für unglaubwürdig**.

ის არასანდოდ მიმაჩნია.

ბ. არსებითი სახელი, ზოგჯერ "als", "für" ან "wie"-სთან ერთად.

Ich reiste **als junge Frau** (nach Schweden).

მე ახალგაზრდობაში (ახალგაზრდა ქალმა) ვიმოგზაურე შვედეთში.

Es regnet **wie aus vollen Kübeln**.

კოკისპირულად წვიმს.

Wir halten ihn **für einen echten Erfinder**.

ჩვენ მას ნამდვილ გამომგონებლად მოვიჩნევთ.

Ich nenne dich **keinen Lügner!**

მე შენ მატყუარას არ გიწოდებ!

Frohen Mutes **kehrte er zurück**.

მხიარული განწყობით დაბრუნდა უკან.

გ. დამოკიდებული წინადადება.

Benehmen Sie sich, **wie es sich gehört!**

მოიქცევით ისე, როგორც წესი და რიგია!

Über seinen Vorschlag **nachdenkend, stieg ich ins Auto**.

მის წინადადებაზე (შემოთავაზებაზე) დაფიქრებული ჩავჯექი მანქანაში.

დ. Infinitiv I, მეტწილად "zu"-ს გარეშე:

Ich höre ihn **Trompete üben**.

მესმის მისი საყვირის დაკვრა (მეცადინეობა).

Wir sahen das Kind **ertrinken**.

ჩვენ დავინახეთ, როგორ იძირებოდა ბავშვი.

- ზოგჯერ კომპლემენტი ფორმით გარემოებას ემთხვევა, მნიშვნელობით კი განსხვავდება. ნიმუში:

leicht fallen (Kompl.): Das Kind fällt leicht in den Sand.

ბავშვს უყვარს ქვიშაში თამაში.

leicht fallen (adv. B.): Das Kind fällt leicht in den Sand.

ბავშვი ქვიშაზე ადვილად ეცემა.

2.3 ქვემდებარე და შემასმენელი წინადადებაში (Subjekt und Prädikat im Satz)

- ა. წინადადებაში ქვემდებარესა და შემასმენელს თანაბარი წონა აქვთ. ისინი ერთმანებთან ერთმანეთს პირში, რიცხვსა და ბრუნვაში.
Wir lesen.	ჩვენ ვკითხულობთ.
Du rauchst.	შენ ეწევი (სიგარეტს).
Ich bleibe hier.	მე აქ ვრჩები.
Er trinkt.	ის სვამს.
Die Wurst ist teuer.	ძეხვი ძვირია.
Unsere Koffer sind gepackt.	ჩვენი ჩემოდნები ჩალაგებულია.
- ბ. შემასმენლისა და პრედიკატივის (თუ არსებითი სახელია) პირისა და რიცხვის ფორმები ყოველთვის არ ეთანხმება ერთმანეთს.
Sein Bruder ist eine Last.	მისი ძმა ზედმეტი ბარგია.
Schulden sind eine Last.	ვალი (ვალები) ტვირთია.
Das Baby ist unser Glück.	პატარა ჩვენი ბედნიერებაა.
Unsere vier Kinder sind unser Glück.	ჩვენი ოთხი შვილი ჩვენი ბედნიერებაა.
- გ. სუბიექტისა და პრედიკატივის (თუ არსებითი სახელია) გრამატიკული სქესი ზოგჯერ განსხვავებულია.
Sie ist ein Glückskind.	იგი ბედის ნუბიერია.
Er ist eine Bereicherung.	ის ნამდვილი განძია.
Dieser Wein ist das einzig Wahre.	ეს (ღვინო) ერთადერთი ნამდვილი ღვინოა.
- დ. თავაზიან ფორმაში ზმნის პირი დგას ყოველთვის მრავლობით რიცხვში, თუნდაც საუბარი ერთ პიროვნებას ეხებოდეს.
Herr Maier, wie fühlen Sie sich heute?	ბატონო მაიერ, თავს როგორ გრძნობთ დღეს?
Kommen Sie mich besuchen?	მესტუმრებით?
Bitte wechseln Sie diesen Geldschein.	თუ შეიძლება ეს კუპიურა დამიხურდავეთ.
- ე. თუ წინადადებაში რამდენიმე სუბიექტია, შემასმენელი დგას მრავლობით რიცხვში.
Blitz und Donner erschrecken das Dorf.	ელვა და ჭექა-ქუხილი აძრწუნებს სოფელს.
Vater, Mutter und Kind gehören zu einer Familie.	მამა, დედა და შვილი ერთ ოჯახს ეკუთვნიან.
Du und dein Mann sind herzlich willkommen.	გულით გეპატიჟებით შენ და შენს ქმარს.
- ვ. მათემატიკური გამოთვლებისას შემასმენელი დგას მხოლოდ ერთ რიცხვში.
Vier plus drei ist sieben.	ოთხს მივუმატოდ სამი არის შვიდი.
Drei mal acht ist vierundzwanzig.	სამჯერ რვა არის ოცდაოთხი.
Zwei noch zwei ist vier.	ორი და ორი არის ოთხი.
Dreiundsechzig geteilt durch sieben ist neun.	სამოცდასამი გავყოთ შვიდზე არის ცხრა.

მარტივი წინადადება Der einfache Hauptsatz

3.1 მარტივი წინადადების კლასიფიკაცია (Klassifizierung des einfachen Hauptsatzes)

3.1.1 კლასიფიკაცია აგებულების მიხედვით (Klassifizierung dem Bau nach)

ყოველი წინადადება წარმოადგენს ერთ დამოუკიდებელ მთლიანობას. წინადადების წევრების შედგენილობის მიხედვით მარტივი წინადადება არსებობს:

ა. წინადადება სუბიექტითა და შემასმენლით (Satz mit Subjekt und Prädikat)

Nanette tanzt.	ნანეტე ცეკვავს.
Das Getreide reift.	ხორბალი მწიფს (მოწეულია).
Die Sonne scheint.	მზე ანათებს.
Marika ist müde.	მარიკა დაღლილია.
Sein Wein wird ausgezeichnet.	მისი ღვინო შესანიშნავი იქნება (დადგება).
Es donnert.	ქუხს.

ბ. მარტივი გავრცობილი წინადადება. (Erweiterter einfacher Satz)

ასეთ წინადადებაში შედის ქვემდებარე, შემასმენელი და წინადადების სხვა წევრები.

Nanatte tanzt wunderbar.	ნანეტე მშვენივრად ცეკვავს.
Das Buch liegt auf dem Tisch.	წიგნი დევს მაგიდაზე.
Simon geht mit seiner Freundin am Abend ins Kino.	სიმონი საღამოს თავის მეგობართან ერთად მიდის კინოში.

• თუ წინადადებაში რამდენიმე ერთგვაროვანი წევრია, მას შერწყმული (verschmolzen) ეწოდება.

Nanette, Kevin und ihre Freunde tanzen.	ნანეტე, კევინი და მათი მეგობრები ცეკვავენ.
Meine Schwester und ich reisen und lesen gern.	მე და ჩემ დას გვიყვარს კითხვა და მოგზაურობა.
Der Mensch muss trinken, essen, schlafen und sterben.	კაცმა უნდა ჭამოს, სვას, ეძინოს და მოკვდეს.

გ. მოკლე წინადადება (Ellipse) მთავარი წევრების გარეშე არის დამოუკიდებელი. (მეტწილად მახილის წინადადება).

Natürlich!	რა თქმა უნდა!
Ende gut, alles gut!	საქმეს ბოლო წარმოაჩენს!
Alles in Ordnung!	ყველაფერი რიგზეა!
Auf ihr Wohl!	თქვენ გაგიმარჯოთ!
Nur keine Panik!	პანიკის გარეშე!
Eine perfekte Idee!	ბრწყინვალე აზრია!

3.1.2 კლასიფიკაცია ხარისხის მიხედვით (Klassifizierung der Qualität nach)

ა. მტკიცებითი (bejaend) წინადადება

Das Auto fährt langsam.

Ich habe angerufen.

მანქანა ნელა მოძრაობს.

მე დავრეკე (ტელეფონით).

ბ. უარყოფის გამომხატველი (verneinend)

• წინადადების უარყოფა (Satzverneinung)

Der Mond scheint nicht.

Ich habe nicht angerufen.

მთვარე არ ანათებს.

მე არ დამირეკავს.

• სიტყვის უარყოფა. (Wortverneinung).

Nicht Käsekuchen schmeckt gut, sondern
Weihnachtsstolle.

Nicht das Auto fährt langsam, sondern der Bus.

Das Auto fährt nicht langsam, sondern schnell.

Das ist kein Fehler.

ყველის კი არა, საშობაო ნამცხვარია გემრიელი.

მანქანა კი არა, ავტობუსი მოძრაობს ნელა.

მანქანა ნელა კი არა, ჩქარა მოძრაობს.

ეს არაა შეცდომა.

3.1.3 კლასიფიკაცია შინაარსის მიხედვით (Klassifizierung dem Inhalt nach)

არსებობს წინადადების ოთხი სახეობა:

ა. თხრობითი (Aussagesatz)

Das Kind schläft.

Dies ist unwahrscheinlich.

Wir verstehen uns ausgezeichnet.

ბავშვს ძინავს.

ეს უეჭველია.

ჩვენ ერთმანეთის შესანიშნავად გვესმის.

ბ. კითხვითი (Fragesatz)

• წინადადება კითხვითი სიტყვით.

Wo wohnst du?

Wie geht es dir?

სად ცხოვრობ?

როგორ ხარ?

• კითხვითი სიტყვის გარეშე.

Werden Sie mich in Erinnerung behalten?

Sind die Trauben reif?

გემახსოვრებით?

მწიფს ყურძენი?

გ. ბრძანებითი (Aufforderungssatz, Befehlssatz)

Mirjan komm heraus!

Passen Sie auf, bitte!

მირიან, გამოდი!

ყურადღებით, გეთაყვა!

დ. ძაბილის (Ausrufesatz, Wunschsatz)

Oh, wie schön ist Panama!

Was haben wir belacht!

Wenn es doch schön würde!

ო, რა მშვენიერია პანამა!

რა ვიცინეთ!

ყველაფერი რომ კარგად იქნებოდეს!

3.1.4 კლასიფიკაცია ფორმის მიხედვით (Klassifizierung der Form nach)

- ფორმის მიხედვით განასხვავებენ წინადადების ოთხ სახეობას სიტყვათა წყობის მეშვეობით.
- ა. თხრობით წინადადებაში უღლებადი ზმნა დგას ყოველთვის მეორე ადგილზე (Position2)
Der Mond **scheint**. მთვარე ანათებს.
- ბ. კითხვით წინადადებაში (კითხვითი სიტყვის გარეშე) უღლებადი ზმნა დგას პირველ ადგილზე (Position1).
Scheint der Mond? ანათებს მთვარე?
წინადადებაში (კითხვითი სიტყვით) უღლებადი ზმნა დგას მეორე ადგილზე (Position2)
Wann **scheint** der Mond? როდის ამოდის (ანათებს) მთვარე?
- გ. ბრძანებით წინადადებაში უღლებადი ზმნა დგას ყოველთვის პირველ ადგილზე (Position1).
Gib acht! ყურადღებით!
Bleiben Sie stehen! შეჩერდით!
- დ. ძახილის წინადადებაში უღლებადი ზმნა დგას პირველ, მეორე ან ბოლო ადგილზე (Position 1, 2 oder am Satzende).
Gäbe es doch Strom! ნეტავ შუქს (დენს) მოგვცემდნენ!
Dumm bist du gewesen! სულელი ყოფილხარ! (სულელურად მოქცეულხარ!)
Wie nett sie ist! რა სათნო (ადამიანია)!

3.2 წინადადების სახეები (Die Satzarten)

3.2.1 თხრობითი წინადადება (Der Aussagesatz)

- თხრობითი წინადადების ამოსაცნობი ნიშანი: შემასმენლის უღლებადი ზმნა ყოველთვის მეორე ადგილზეა წინადადების აგებულების სქემაში.
- ქვემდებარე დგას პირველ ან მესამე ადგილზე ანუ ყოველთვის ზმნის გვერდით (მოუცილებლად!)
- მოცილებადთავსართიანი ზმნის თავსართი (Bestimmungswort) Präsens-სა და Präteritum-ში დგას წინადადების ბოლოს.
Ia zieht sich **an**. (Präs.) ია იცვამს.
Ia zog sich **an**. (Prät.) იამ ჩაიცვა.
- თხრობით წინადადებას დაესმის წერტილი.
Paata spielt Trompete. პაატა საყვირზე უკრავს.
Jochen fuhr weg. იოხენი გამგზავრა.
Du kämmst dich. შენ ივარცხნი.
- უარყოფით წინადადებაში "nicht", "nie", "niemals" და ა.შ. დგას ზმნასთან ან რეფლექსურ ნაცვალსახელთან მოუცილებლად.
არსებითი სახელი-პრედიკატივის წინ დგას უარყოფა "kein".
Anna raucht **nie**. ანა არასოდეს ეწევა.
Jochen fuhr **nicht** weg. იოხენი არ გამგზავრებულა.
Ich bin **nicht** betrübt. მე არ ვარ ნაწყენი.
Er ärgert sich **nicht**. ის არ ბრაზობს.

3.2.2.1 კითხვითი სიტყვით (W-Frage / Die Ergänzungsfrage)

- კითხვით წინადადებაში წინადადების უცხო წევრს დაესმის კითხვა W-Frage: კითხვითი სიტყვის მეშვეობით, კითხვითი ნაცვალსახელით ან კითხვითი ზმნიზებით (იხ. სინტ. 4.7.1) მარტივ წინადადებაში კითხვა დაესმის:
 - ა. ქვემდებარეს- "wer?" თუ პიროვნებაა და "was?" თუ უსულო საგანია.
 - Wer arbeitet?- Ich (arbeite). ვინ მუშაობს?- მე (ვმუშაობ).
 - Wer ist krank?- Ralf und Anja (sind krank). ვინ არის ავად?- რალფი და ანა (არიან ავად).
 - Was raucht?- Der Schornstein (raucht). რა ბოლავს?- ბუხრის საკვამური (ბოლავს).
 - Was ist nicht übrig?- Viel Zeit (ist nicht übrig). რა არ არის ზედმეტი?- ბევრი დრო (არ არის ზედმეტი).
 - ბ. პრედიკატივს- "wer?" (სულიერ საკუთარ სახელებს).
 - Wer bist du?- Ich bin Claudia. ვინ ხარ შენ?- მე ვარ კლაუდია.
 - Wer sind Sie?- Ich bin Ralf Braun. ვინ ბრძანდებით?- რალფ ბრაუნი გახლავართ.
 - Wer ist das/er?- (Das ist) der neue Kollege. ვინ არის ეს/ის?- (ეს არის) ახალი კოლეგა.
 - Wer ist Ihr Vater?- Mein vater ist Der Besitzer des Cafes. ვინ არის მამათქვენი?- მამაჩემი არის კაფეს მეპატრონე.
- პროფესიის აღმნიშვნელ და სხვა საზოგადო სახელებს - "was?"
 - Was bist du?- (Ich bin) Sekräterin. რა პროფესიის ხართ?- (მე) მდივანი (ვარ).
 - Was sind Sie?- (Ich bin) Kellner. რა პროფესიის ბრძანდებით?- მიმტანი (გახლავართ).
 - Was will er werden?- (Er will) Architekt (werden). რა სურს მას გამოვიდეს?- (სურს) არქიტექტორი (გამოვიდეს).
 - Was ist das?- (Das ist) ein Igel. რა ერის ეს?- (ეს არის) ზღარბი.
- რიცხვით სახელებს - "wie viel?"
 - Wie viele seid ihr?- (Wir sind) zehn. რამდენი ხართ?- (ჩვენ ვართ) ათნი.
- ზედსართავ სახელებს - "wie?" ან "was?"
 - Wie hast du geschlafen?- (Ich habe) gut (geschlafen). როგორ გეძინა?- კარგად (მეძინა).
 - Was bist du?- (Ich bin) gesund. როგორ ხარ?- (მე ვარ) ჯანზე.
- გ. ზმნას - "was tut/macht/passiert/geschieht?"
 - Was macht Ina?- (Sie) arbeitet. რას აკეთებს ინა?- (ის) მუშაობს.
 - Was ist passiert?- Max ist hingefallen. რა მოხდა?- მაქსი წაიქცა.

3.2.2.2 კითხვითი სიტყვის გარეშე (ალტერნატიული შეკითხვა) (Die Entscheidungsfrage)

- წინადადება იწყება უღლებადი ზმნის რომელიმე პირის ფორმით. კითხულობს, რამდენად სწორია გამონათქვამი (იხ. სინტ. 4.7.2)
- პასუხი არის "ja", "nein", "doch" ან მსგავსი ზმნიზედა, დასტურის ან უარყოფის გამოთხატველი.
- ა. შეკითხვა პასუხით "ja" ან "nein."
 - Liest du gern?- Ja, ich lese gern. გიყვარს კითხვა?- დიახ, მიყვარს კითხვა.
 - Nein, ich lese nicht gern. არა, არ მიყვარს კითხვა.
 - Fahren Sie voraus?- Ja, ich fahre voraus. თქვენ წინ მიუძღვებით?- დიახ, წინ მიუძღვებით.

Nein, ich fahre nicht voraus.
Sind Sie ein guter Detektiv?- Ja, ich bin ein guter Detektiv.
Nein, ich bin kein guter Detektiv.

არა, წინ არ მივუძღვები.
თქვენ კარგი დეტექტივი ბრძანდებით? - დიახ, მე კარგი დეტექტივი ვარ.
არა, მე არ ვარ კარგი დეტექტივი.

ბ. doch - როგორ არა

თუ შეკითხვაში მოცემულია უარყოფა - **nicht, kein, nie, niemand** და ა.შ. დადასტურების შემთხვევაში კასუსხია - **doch** (როგორ არა/ დიახ)

Kommt Mathias nicht ?	არ მოდის მათე?
Doch (,er kommt).	როგორ არა (,ის მოდის)
Magst du kein Bier (keinen Wein)?	არ გიყვარს ლუდი (ღვინო)?
Doch (, ich mag...).	როგორ არა (,მე მიყვარს...).
Hast du niemanden gesehen?	არავინ გინახავს?
Doch (,ich habe ... gesehen).	როგორ არა (,მე ვნახე ...).

3.2.3 ბრძანებითი წინადადება (Der Aufforderungssatz)

- ბრძანებითი წინადადების ამოსაცნობი ნიშანი: უღლებადი ზმნა დგას ყოველთვის პირველ ადგილზე (Position1)
- ბრძანებითი წინადადება შეიძლება იყოს Imperativ-ი, (Konjunktiv-იც) ან Kurzsatz (Ellipse).
- წინადადების ბოლოს დაესმის ძახილის ნიშანი.

ა. Imperativ-ი

Schreib! Lesen Sie!	წერე! წაიკითხეთ!
Last uns anfangen!	დავიწყოთ!
Lass gut sein!	კეთილი (ასე იყოს)!
Seien Sie herzlich bedankt!	გულითადი მადლობა!
Schlaf, mein Kindlein, schlafe ein!	დაიძინე, ჩემო პატარა, დაიძინე!
Geh deinen Weg!	შენ გზას ეწიე!

- მაგრამ აგრეთვე: komm du! შენ მოდი! ცალკეული პიროვნებისადმი, განსაკუთრებული ინტონაციით.

ბ. მოკლე წინადადებები (Kurzsätze).

Ruhe! Aufgepasst!	წყნარად! ყურადღებით!
Einsteigen! An die Arbeit!	ადით! საქმეს შეუდექით!
Fenster und Türe schliessen!	დახურეთ კარ-ფანჯარა!

- უარყოფის გამომხატველ ბრძანებით წინადადებაში უარყოფა "nicht", "nie" ან მსგავსი სიტყვა დგას ზმნის შემდეგ, ინფინიტივის ან ზმნის თავსართის წინ.

Gib nicht auf!	არ დათმო პოზიცია!
Nie die Hoffnung verlieren!	იმედი არასოდეს დაკარგო!
Steigen Sie nicht ein!	არ ახვიდეთ!

3.2.4 ძახილის წინადადება (Der Ausrufesatz, Wunschsatz)

- ძახილის წინადადება გამოხატავს პიროვნების განწყობილებას, საგნის ან მოვლენის შეფასებას.
- სასაუბრო ენაში შინაარსის გასაგებად მნიშვნელოვანია ცალკეული სიტყვის ინტონაცია ან წინადადების მელოდია.
- წინადადების ბოლოს დაესმის ძახილის ნიშანი.
- ზმნის პირის ფორმა დგას:

ა. პირველ ადგილზე (Position1).

War das toll!

Hat der sich aber erschrocken!

Wäre das heute noch so!

შესანიშნავი იყო!

როგორ შეშინდა!

ნეტავ დღესაც ასევე იყოს!

ბ. მეორე ადგილზე (Position2).

Rotkäpchen hat sich vielleicht gefreut!

Heiko spart aber fleissig!

Ach, der ist dein Chef!

იქნებ გაუხარდა წითელქუდას!

ჰაიკო ბეჯითად ზოგავს (ფულს...).

ოჰ, ესაა შენი უფროსი!

გ. წინადადების ბოლოს (am Satzende).

Was er wohl sagen würde!

Wie interessant er schreibt!

Wie schnell das Geld ausgegeben wird!

ნეტავ ის რას იტყვოდა!

რა საინტერესოდ წერს!

რა ჩქარა ნიავედება ფული!

- მოკლე წინადადებები ზმნის გარეშე (Kurzsätze).

Wie gut!

Was für ein schöner Sonnenuntergang!

Welch aparte junge Dame!

რა კარგია!

რა მშვენიერი დაისია!

რა მომხიბვლელი ქალიშვილია!

გავრცობილი წინადადება Der erweiterte Hauptsatz

თუ წინადადებაში გარდა ქვემდებარისა და შემასმენლისა, მოცემულია აგრეთვე დამოუკიდებელი მნიშვნელობის სხვა სიტყვები (წევრები), წინადადება არის გავრცობილი.

4.1 წინადადების მეორეხარისხოვანი წევრები (Neben-Satzglieder)

გარდაწინადადების მთავარი წევრებისა (Haupt-Satzglieder), არსებობს წინადადების მეორეხარისხოვანი წევრები (Neben-Satzglieder):

- განსაზღვრება (Attribut)-შეთანხმებული (kongruierend), შეუთანხმებელი (nichtkongruierend), გავრცობილი (erweitert), დანართი (Apposition).
- დამატება (Objekt)- პირდაპირი (direkt) და ირიბი (indirekt).
- გარემოება (adverbiale Bestimmung)-ადგილის (des Ortes), დროის (der Zeit), ვითარების (der Art und Weise), მიზეზის (des Grundes), მიზნის (des Zieles), პირობის (konditional), დათმობითი (konzessiv).

4.2 განსაზღვრება (Das Attribut/die Beifügung)

განსაზღვრება წინადადების დამოუკიდებელი წევრია, რომელიც არსებით სახელს განსაზღვრავს. მისი კითხვებია: "welcher, e, es/e?" ან "was, für, ein, eine, ein/was für?"

ჩვეულებრივ განსაზღვრება შეიძლება იყოს შეთანხმებული (kongruierend) რიცხვში, სქესსა და ბრუნვაში იმ არსებით სახელთან. რომელსაც იგი განსაზღვრავს და პირიქით, არ შეთანხმებული (nicht kongruierend) მას შემთხვევაში, როდესაც კატეგორიებში.

არსებობს აგრეთვე განსაზღვრების ორი განსაკუთრებული სახეობა:

- დანართი (die Apposition);
- გავრცობილი განსაზღვრება (das erweiterte Attribut).
- განსაზღვრების როლს წინადადებაში ასრულებს: ზედსართავი სახელი, Genitiv-ი განსაზღვრება, ვითარების გარემოება, ზმნა+zu, განსაზღვრება წინდებულთ, დანართი.

Attribute im Satz	
Adjektivische Attribute	Genitivattribute
Adverbiale Attribute	Präpositionale Attribute
Verbale Attribute + "zu"	Apposition

4.2.1 განსაზღვრება-ზედსართავი სახელი (Adjektivische Attribute)

Adjektivische Attribute შეიძლება იყოს:

- ზედ. სახელი, მიმღობები
- გავრცობილი ზედსართავი სახელი ან მიმღობების ჯგუფი.
- ზედ. სახელი-ნაცვალსახელი, რიცხვითი სახელი.

- ა. ჩვეულებრივ განსაზღვრება-ზედსართავი სახელი დგას არსებითი სახელის წინ და განსაზღვრავს მას. თუ არსებითი სახელი არტიკლიანია, განსაზღვრება დგას ამ არტიკლსა და არსებით სახელს შორის. ისინი ეთანხმებიან ერთმანეთს, ბრუნვაში, სქესსა და რიცხვში.

Wir erblickten das schwarze Meer.
 Unsere Hauptstadt spielte die führende Rolle.
 Sie verließen die zerstörte Stadt.
 Robert hat einen großen Fehler begangen.

ჩვენ დავინახეთ შავი ზღვა.
 ჩვენი დედაქალაქი წამყვან როლს თამაშობდა.
 ისინი დანგრეულ ქალაქს ტოვებდნენ.
 რობერტმა დიდი შეცდომა დაუშვა.

- ბ. მყარი გამოთქმა (Redewendung): განსაზღვრება დგას არსებითი სახელის წინ და არ იბრუნვის.
 Er will sich bei mir lieb Kind machen. ის თავს სხვად მაჩვენებს (მემლიქვნელება).
 გ. პირდაპირი თხრობა (direkte Rede): განსაზღვრება დგას არსებითი სახელის შემდეგ და არ იბრუნვის.
 Ich sah ein Mägdlein zart und mild. დავინახე ქალწული, ფაქიზი და სათნო.

4.2.2 განსაზღვრება-არსებითი სახელი Genitiv-ში (Genitivattribute)

- ა. Genitivattribut-ი დგას იმ არსებით სახელთან, რომელსაც განსაზღვრავს.
 Das Land meiner Väter ist die Schweiz. ჩემი წინაპრების (მამების) ქვეყანა შვეიცარიაა.
 Ich will mir nicht den Zorn des Nachbarn zuziehen. არ მინდა მეზობლის რისხვა თავს დავიტეხო.
 Der Abschluss des Vertrages verschiebt sich. ხელშეკრულების ვადა გადაწეულია.
- რთული არსებითი სახელის (კომპოზიტი) პირველი ნაწილი ცვლის Genitiv-ს.
 Mein Vaterland ist die Schweiz. ჩემი სამშობლო შვეიცარიაა.
 Sie haben keine Zukunftspläne. მათ სამომავლო გეგმები არ გააჩნიათ.
- ბ. თუ Genitivattribut-ი პიროვნებაა, იგი დგას მეტწილად იმ არსებითი სახელის წინ, რომელსაც განსაზღვრავს, არტიკლის გარეშე.
 Schillers Balladen bleiben unübertroffen. შილერის ბალადებს სიძლიერით სხვამ ვერ გადააჭარბა.
 Grossmutter's Geldbeutel ging verloren. ბებიას საფულე დაიკარგა.
- მაგრამ:
 Welche Bücher Ingrid's sollen umgezogen werden? ინგრიდის რომელი წიგნები შევფუთოთ? (უნდა შეიფუთოს).
- გ. Genitivattribut-ს ცვლის არსებითი სახელი Dativ-ბრუნვაში წინდებულით "von".
 Ich gehe gern durch das Stadtzentrum von Berlin spazieren. მე სიამოვნებით ვსეირნობ ბერლინის ცენტრში.
 Die Werke von Spengler kennt hier kaum jemand. შპენგლერის ნაწარმოებები აქ ცოტამ თუ იცის.
- დ. Genitivattribut-ს ახლავს აგრეთვე:
 • გარემოება ადგილის. Woher des Weges? საიდან მოდიხარ(თ)?
 • გარემოება დროის. Wohin des Nachts? საით გაგიწევია ამ ღამით?
 • გარემოება ვითარების. Genug der Diskussionen! კმარა დისკუსიები!
 • ნაცვალსახელი. Welches deiner Bücher schenkst du mir? შენს რომელ წიგნს მაჩუქებ?
 • რიცხვითი სახელი. Der letzte der Geschwister wurde Komponist. და-ძმას შორის უმცროსი კომპოზიტორია.
 • შედარებითი ხარისხი. Die jüngere meiner Töchter lebt in Amerika. ჩემი უმცროსი ქალიშვილი ამერიკაში ცხოვრობს.

4.2.3 განსაზღვრება წინდებულთ (Präpositionales Attribut)

Präpositionales Attribut დგას არსებითი სახელის წინ, რომელსაც განსაზღვრავს.

ა. წინდებულთ "von". (იხ. 4.2.2-ის გ.)

ბ. წინდებულთ "als" ან "wie".

Sein Beruf als Ingenieur brachte ihn um die halbe Welt.

თავისი, ინჟინრის, პროფესიის წყალობით ნახევარი მსოფლიო მოიარა.

Dem Kaffeehaus als Treffpunkt der Dichter droht das Aus.

ყავის სახლს, (როგორც) პოეტთა თავშეყრის ადგილს, დახურვა ემუქრება.

Vor mir stand ein Mann wie ein Baum.

კაცი ჩემ წინ ხესავით დაეყუდა.

Er hat Kräfte wie ein Bär.

მას დათვის ღონე აქვს.

4.2.4 განსაზღვრება-ზმნიზედა (Adverbiales Attribut)

Adverbiales Attribut დგას არსებითი სახელის შემდეგ, როგორც მისი განსაზღვრება.

ა. ადგილის ზმნიზედა.

Ich habe die Wohnung oben gemietet.

მე დავიქირავე ოთახი ზემოთ.

ბ. დროის ზმნიზედა.

Das Ballett gestern hat mir gefallen.

გუშინდელი ბალეტი მომეწონა.

გ. მიზეზის ზმნიზედა.

Machen Sie sich keine Umstände meinetwegen! ნუ შეწუხდებით ჩემ გამო.

4.2.5 განსაზღვრება-ზმნა (Infinitiv + "zu") (Verbales Attribut).

• Infinitiv "zu"-თი არის verbales Attribut, თუ იგი განსაზღვრავს მის წინ მდგომ არსებით სახელს. თუ Infinitiv-ი გაარსებითებული სიტყვაა (ანუ ახლავს არტიკლი), იწერება დიდი ასოთი.

• განსაზღვრების როლს ზოგჯერ კომპოზიტი ასრულებს (Inf. Gen. +Subst.)

Der Wunsch zu reisen verlässt mich nicht.

მოგზაურობის სურვილი არ მტოვებს.

Er hat keine Angst zu erfrieren.

მას გაყინვის არ ეშინია.

Die Lust zu leben steckt in jedem.

სიცოცხლის ხალისი (სურვილი) ყველა ადამიანშია.

(= Die Lebenslust steckt in jedem).

სიცოცხლის სურვილი ყველა ადამიანშია.

Hast du Zeit zum Spielen?

გაქვს თამაშის დრო?

4.2.6 დანართი (Apposition)

დანართი (Apposition) არის აგრეთვე განსაზღვრება, რომელიც არსებით სახელს დამატებით განმარტავს და ყოველთვის ეთანხმება ბრუნვაში, ხოლო რიცხვსა და სქესში შეიძლება არ ეთანხმებოდეს. (ზოგჯერ შემოკლებული განსაზღვრებითი წინადადებაა. (იხ. Syntax 5.2.3.2)

Peter der Erste regierte Russland.

პეტრე პირველი მართავდა რუსეთს.

Wanda Schiukaschwili, der Stolz des

ვანდა შიუკაშვილი, თბილისის კონსერვატორიის

Tbilisser Konservatoriums, unterrichtet mich.

სიამაყე, მამეცადინებს მე.

Er hat uns, seinen Freunden, das Projekt des

მან ჩვენ, მეგობრებს, ტაძრის პროექტი გვაჩვენა.

Doms gezeigt.

- თუ ორი არსებითი სახელი მოცემულია ერთსა და იმავე ბრუნვაში, მეორე არის განსაზღვრება პირველის მიმართ. წინადადებაში ორივე სიტყვას ერთი და იგივე წონა აქვს.

Sich auf Vater Staat zu verlassen ist einfacher als Eigeninitiative zu ergreifen. საკუთარ სახელმწიფოზე დაყრდნობა უფრო იოლია, ვიდრე დამოუკიდებლად ინიციატივის გამოჩენა.
 Umweltschutz dient der Mutter Erde. გარემოს დაცვა ემსახურება დედა მიწას (იცავს).

- საზოგადო არსებითი სახელი არტიკლით განსაზღვრების როლში ჩვეულებრივ დგას საზღვრული არსებითი სახელის წინ.

Der Ottomotor geht auf den Erfinder Otto zurück. ოტომოტორი მის გამომგონებელ ოტოს უბრუნდება.

Der Maler Franz Marc lebte von 1880 bis 1916. მხატვარი ფრანც მარკი ცხოვრობდა 1880-1916 წლებში.
 Der Freistaat Sachsen ist ein deutsches Bundesland. რესპუბლიკა საქსონია დასავლეთგერმანული ქვეყანაა.

ასევე: ein paar Schuhe-წყვილი ფეხსაცმელი, ein Zentner Kartoffeln-ცენტნერი კარტოფილი.

4.2.7 გავრცობილი განსაზღვრება (Erweitertes Attribut)

გერმანულ ენაში ხშირად გვხვდება ე. წ. გ ა ვ რ ც ო ბ ი ლ ი განსაზღვრება (das erweiterte Attribut). გავრცობილი განსაზღვრება წარმოადგენს საზღვრულ სიტყვასა და მის არტიკლს შორის მოთავსებულ მსაზღვრელ სიტყვათა ჯგუფს, ანუ იგი არტიკლსა და არსებით სახელს ან ნაცვალსახელს შორის დგას, გამოხატულია PartizipI-PartizipII-ით ან ზედსართავი სახელით.

Das von unseren Kybernetikern zu erforschende Material ist sehr interessant. ჩვენი კიბერნეტიკოსების მიერ გამოსაკვლევი მასალა ძალიან საინტერესოა.
 Auf dem Schreibtisch lagen alle von ihr geschriebenen Bücher. საწერ მაგიდაზე ეწყო ყველა მის მიერ დაწერილი წიგნი.
 Anfangs sprachen sie die für mich so bedeutsame Worte: "Die Sonne ist meine Mutter, der Mond mein Vater..." დასაწყისში ამბობდნენ ისინი ჩემთვის ასე მნიშვნელოვან სიტყვებს: „მზე დედაა ჩემი, მთვარე-მამაჩემი...“
 Doch diese leicht zu lösende Aufgabe kam ihm schwierig vor. ეს ადვილად გადასაჭრელი დავალებაც კი ეძნელებოდა მას.
 Diese Bauten sind nach den Entwürfen der besten Architekten gestaltet. ეს ნაგებობანი საუკეთესო არქიტექტორთა პროექტების მიხედვითაა აშენებული.

4.3 დამატება (Das Objekt/Die Ergänzung)

- არსებობს მარტივი (Einfache-) და ორმაგი დამატება (Doppelte Objekte).
- დამატება განმარტავს შემასმენელს ან ზედსართავ სახელს.
- დამატება განავრცობს შემასმენლით ან ზედსართავი სახელით გადმოცემულ შინაარსს.
- დამატება წინადადებაში თავის დამოკიდებულებას გამოხატავს ბრუნვით ან წინდებულითა და მისი ბრუნვით. ამრიგად არსებობს -
 Genitiv-, Dativ-, Akkusativ-და წინდებულიანი დამატება (Präpositionalobjekt). (იხ. Synt. 4.15 და 5.6).
 დამატება შეიძლება იდგეს გარემოებასა და კომპლემენტთან (ე.წ. დამატების შევსება).
- დამატების როლს წინადადებაში ასრულებს: არსებითი სახელი განსაზღვრებით ან მის გარეშე, ნაცვალსახელი, რიცხვითი სახელი, ნაცვალსახელური ზმნიზედა, დამოკიდებული წინადადება, Infinitiv-ი "zu"-თი ან მის გარეშე.

Objekt im Satz	
Nomen mit oder ohne Adjektive	Pronominaladverb
Pronomen	Nebensätze
Zahlwörter	Infinitiv mit oder ohne "zu"

Ich kaufe einen Pullover.	მე პულოვერს ვყიდულობ.
Ich kaufe einen grauen Pullover.	მე ვყიდულობ ნაცრისფერ პულოვერს.
Der Fremde lobt ihn.	უცნობი აქებს მას.
Hast du eine Zwei bekommen?	ორიანი მიიღე?
Wir freuen uns darüber.	ჩვენ ეს გვახარებს.
Wussten Sie nicht, dass er Probleme mit dem Alleinsein hatte?	არ იცოდით, რომ მას მარტოობის პრობლემა ჰქონდა?
Wir raten den Freunden hier zu bleiben.	ჩვენ ვურჩევთ მეგობრებს აქ დარჩენ.
Ich lehre ihn schweigen...	მე მას შევასწავლი დადუმებას...

4.3.1 მარტივი დამატება (Einfaches Objekt)

განასხვავებენ ორგვარ დამატებას:

<ul style="list-style-type: none"> • პირდაპირი (direkt)-დგას Akkusativ-ში. • ორიბი (indirekt)- Dativ-ში 	} eigentliche Objekte (უშუალო)
- იშვიათად - Genitiv-ში. →	

ა. Akkusativobjekt-ი (eigentliches Objekt)

მიუგებს კითხვაზე "wen?" (პიროვნება) "was?" (საგანი). (იხ. Morph. 4.15.1.5)

Die Tante liebt den Onkel, der Onkel liebt sie.	დეიდას უყვარს ბიძია, ბიძიას უყვარს ის.
Wir lesen den Psalm.	ჩვენ ვკითხულობთ ფსალმუნს.
Die Touristen besuchen die neue Ausstellung.	ტურისტებმა ახალი გამოფენა დაათვალიერეს.
Sie haben einen schönen Campingplatz gefunden.	მათ კემპინგისთვის მშვენიერი ადგილი მონახეს.
Bestellt ihr, bitte zehn Kilo Kartoffeln?	შეიძლება, ათი კილოგრამი კარტოფილი?
Er bekam eine Drei.	მან სამიანი მიიღო.
Sie erzählte viel Interessantes.	ის ბევრ საინტერესოს ყვებოდა.
Wir bedachten alle Für und Wider.	ჩვენ ყველა (მისი) დადებითი და უარყოფითი გავიაზრეთ.
Die Bergarbeiter gewinnen Kohle.	მთის მუშები მოიპოვებენ ქვანახშირს.
Rufen Sie Herrn Fischer an!	დაურეკეთ ბატონ ფიშერს!
Wann triffst du deinen Freund Aaron wieder?	როდის შეხვდები შენ მეგობარ აარონს ხელახლა?
Die Reisenden sahen den Zug kommen.	მგზავრებმა დაინახეს, (რომ) მატარებელი მოდიოდა.
Der Lehrer bemerkte, dass er begabt ist.	მასწავლებელმა შენიშნა, რომ ის ნიჭიერია.

ბ. Dativobjekt-ი (eigentliches Objekt)

მიუგებს კითხვაზე "wem?" (პიროვნება, იშვიათად საგანი). (იხ. Morph. 4.15.1.3)

Braten schmeckt ihm.	მას შემწვარი (ხორცი) უყვარს (ეგემრიელება).
Ich gehöre dem eingetragenen Verein an.	მე მიეკუთვნები რეგისტრირებულ გაერთიანებას.

- ე.წ. "freier Dativ" მიუთითებს პირზე.

Du gehst mir auf die Nerven!

შენ მე ნერვებს მიშლი!

Das war ihm eine Lehre!

ესეც მისი მოძღვრება!

- გ. Genitivobjekt-ი (uneigentliches Objekt).

მიუთითებს კითხვაზე "wessen?" (პიროვნება ან საგანი) (იხ. Morph. 3.5).

Es bedürfte nur eines Wortes.

საკირო იყო მხოლოდ ერთი სიტყვა.

- დ. Präpositionalobjekt-ი (uneigentliches Objekt). იგი უახლოვდება გარემოებას (იხ. Morph. 4.15.2 და 5.6.2)

Unser Land ist reich an Gold.

ჩვენი ქვეყანა მდიდარია ოქროთი.

Denkst du daran?

ფიქრობ შენ ამაზე?

Schreiben Sie an uns!

მოგწერეთ ჩვენ!

4.3.2 ორმაგი დამატება (Doppelte Objekte)

- ა. Dativ-ი და Akkusativ-ი ((იხ. Morph. 4.15.1.4) (პიროვნება+საგანი).

Dativ der Person (wem?) + Akkusativ der Sache (was?)

Wir lesen dem Opa (Dat.) den Psalm (Akk.) vor.

ჩვენ ვუკითხავთ ბაბუას ფსალმუნს.

Ich rate dir heute zu fahren.

გირჩევ, დღეს გაემგზავრო.

Ich schenke dem Kind einen Apfel.

ბავშვს ვაძლევ (ვჩუქნი) ვაშლს.

Du gibst ihm zwei Euro.

შენ მას აძლევ ორ ევროს.

Hat Hans dir etwas Gutes getan?

უქნია ჰანსს შენთვის რაიმე კეთილი?

- ბ. Akkusativ-ი და Genitiv-ი (პიროვნება+საგანი)

Akkusativ der Person (wen?) + Genitiv der Sache (wessen?)

Man beschuldigte ihn des Mordes.

იგი მკვლელობაში დაადანაშაულეს.

Jemand hat mich meiner ganzen Habe beraubt!

ვიღაცამ (ყაჩაღმა) მთელი ჩემი ქონება წამართვა.

Herr, erbarme dich unser!

ღმერთო, დაგვიფარე!

Ich werde mich der Sache annehmen.

მე რაიმე საქმეს უნდა მოვეჭიდო.

Niemand sollte sich der Stimme enthalten.

თავი არავის შეუკავებია (ხმის მიცემისას).

- გ. ორმაგი დამატება (doppelte Objekte):

- უპირო ზმნიზედა (იხ. Morph. 4.15.1..5)
- ორი მნიშვნელობის მქონე ზმნებთან (იხ. Morph. 4.15.2.4)
- სამი მნიშვნელობის მქონე ზმნებთან (იხ. Morph. 4.15.2.5)

- დ. ორმაგი Akkusativ-ი (იხ. Morph. 4.15.1.6) (პიროვნება+საგანი)

Akkusativ der Person (wen?) + Akkusativ der Sache (was?)

Franz lehrt die Schüler Mathematik.

ფრანცი ასწავლის მოსწავლეებს მათემატიკას.

Der Wagen kostet Herrn Widmann ein kleines Vermögen.

მანქანის შეძენა ბატონ ვიდმანს პატარა ფული კი დაუჯდა.

Du fragst den Lehrer etwas Wichtiges.

შენ მასწავლებელს რაღაც მნიშვნელოვანს ეკითხები.

Ich bitte dich nichts.

მე შენ არაფერს გთხოვ.

- პიროვნება ან საგანი + კომპლემენტი-დამატების შევსება (გავრცობა)

Akkusativ der Person (wen?)	} + komplementäre Akkusativ (wie?)
Akkusativ der Sache (was?)	

Die Leute nennen **ihn** einen Dummkopf.

ხალხი მას სულელს ეძახის.

Meine Eltern taufte **mich** Saskia.

ჩემმა მშობლებმა (ნათლობისას) სასკია დამარქვეს.

Wir nannten unseren alten **Wagen** einen Spritfresser.

ჩვენ ძველ მანქანას საწვავხაპია შევარქვით.

- Komplementärer Akkusativ-ს ქმნის ზედსართავი სახელი ან მიმღებობა, რომელიც არ იბრუნვის (ზოგჯერ "als", "wie" ან "für"-ით).

Fühlst du dich **glücklich**?

თვლი (გრძნობ) თავს ბედნიერად?

Warum schimpfen Sie **die Kinder** laut?

რატომ ლანძღავთ ბავშვებს ხმამაღლა.

Fred schätzt sich **gebildet**.

ფრედი თავს განათლებულად თვლის.

- Komplementärer Akkusativ-ს ქმნის Infinitiv "zu"-ს გარეშე.

Kinder ließen **die Eltern** verzweifeln.

ბავშვებმა მშობლები დააეჭვეს.

Bitte lehren Sie **mich** tanzen!

თუ შეიძლება, ცეკვა მასწავლეთ!

4.3.3 დამატების ადგილი წინადადებაში (Stellung des Objekts im Satz).

- ა. წინადადების წევრების ძირითადი წყობა:

Subjekt	Satzklammer		
	Prädikat	Objekt	Prädikat
	Personalform		Best. wort/Prädikativum Komplement
Mein Bruder	schreibt	einen Aufsatz.	
Bettina	holt	ihre Puppe	hervor.
Wir	glauben	das.	
Er	möchte	ein Glas Bier	trinken.
Du	brauchst	keine Angst	zu haben.
Ich	finde	den Wein	zu süß.

ჩემი ძმა თხოვლებას წერს.

ბეთინას თავისი თოჯინა გამოაქვს.

ჩვენ ეს გვჯერა.

მას ჭიქა ლუდის დალევა სურს.

შენ არ უნდა გემინოდეს.

ღვინო მეტისმეტად ტკბილია.

- ბ. წინადადების უარყოფის (Satzverneinung) შემთხვევაში პირდაპირი დამატება დგას უარყოფის წინ. დამატების უარყოფის (Wortverneinung) შემთხვევაში დამატება დგას უარყოფის შემდეგ.

Er schlägt seine Kinder **nie**.

არასოდეს სცემს თავის ბავშვებს.

Ich kenne ihren Vater **nicht**.

მე მათ მამას არ ვიცნობ.

Ich kenne **nicht** ihren Vater, sondern ihre Mutter.

მე ვიცნობ არა მათ მამას, არამედ მათ დედას.

Louis isst **kein** Fleisch.

ლუისი არ ჭამს ხორცს.

Der Kranke findet **keine** Ruhe.

ავადმყოფი ვერ მშვიდდება.

გ. რამდენიმე დამატების შემთხვევაში:

- ნაცვალსახელი არსებითი სახელის წინ -

Ich schenke **ihr** dieses Kleid.

მე მას ამ კაბას ვჩუქნი.

Gabriela schneidet **ihm** den Bart.

გაბრიელა მას წვერს კრეჭს.

Vater wäscht **sich** die Hände.

მამა ხელს იბანს.

- Dativ-ი Akkusativ-ის წინ -

Ein Kellner serviert **dem** Gast das Menü.

მიმტანმა სტუმარს მაგიდაზე მენიუ დაუდო.

Ich rufe **meiner** Tochter einen Gruss zu.

მე ჩემს ქალიშვილს მოვითხვას ვუთვლი.

- უშუალო დამატება (Dat., Akk.) შუალობით დამატების (Gen., Präpositionalobjekt)-ის წინ -

Dieser Hund gehört **dem** Vater meines Freundes.

ეს ძაღლი ჩემი მეგობრის მამისაა.

Er fährt **den** Wagen seiner Frau.

იგი თავის ცოლის მანქანას ატარებს.

Ich sah **einen** Mercedes vor dem Hotel stehen.

მე დავინახე, მერსედესი სასტუმროს წინ იდგა.

Sie haben **keine** Ahnung von Kunst.

მათ ხელოვნებაზე წარმოდგენა არ აქვთ.

- "es" დგას ნაცვალსახელის წინ ან შემდეგ, ზოგჯერ შეკვეცილი-s -

Ich habe **es** ihm verziehen.

მე მას ვაპატიე.

Ich habs' ihm verziehen.

მე მას ვაპატიე.

Ich hab' ihm's verziehen.

მე მას ვაპატიე.

Ihm hab' ich's verziehen.

მე მას ვაპატიე.

დ. თუ დამატებაზე მახვილი ეცემა, ის ადგილს იცვლის -

Wir bieten **Ihnen** ein gutes Gehalt.

ჩვენ თქვენ კარგ ხელფასს გთავაზობთ.

Ihnen bieten wir ein gutes Gehalt.

თქვენ ჩვენ კარგ ხელფასს გთავაზობთ.

4.4 გარემოება

(Die adverbiale Bestimmung/Die Umstandsbestimmung/ Die Umstandsergänzung)

არსებობს ადგილის, დროის, ვითარების, მიზეზის, მიზნის, პირობითი, შუალობითი გარემოება.

- გარემოება არ განავრცობს, არამედ ასახელებს მეორეხარისხოვან ვითარებებს, გამოხატავს მოქმედების ამ მდგომარეობის (შემასმენლის) თანმხლებ ნიშნებს.
- გარემოება მეტწილად წინადადების შეუცვლელი წევრია, როცა სიტყვის გარკვეული მნიშვნელობა გადმოსაცემი.
- გარემოება (adverbiale Bestimmung) ჰგავს Präpositionalobjekt-ს.
Präpositionalobjekt: - წინდებული არ იცვლება -
Ich träume **von** einem grünen Garten. (von einer Reise) ვოცნებობ მწვანე ბაღზე. (მოგზაურობაზე)
Adverbiale Bestimmung: - წინდებული იცვლება -
Ich stehe **neben** (vor, hinter) dem Bahnhof. ვდგავარ ვაგზოს გვერდით. (წინ, უკან)
- გარემოება არ არის Komplement-ი:
Georg erkrankte **jung** (Kompl.) in der reißenden Donau (adv. Best.)
გეორგი ახალგაზრდა დაიხრჩო მქუხარე დუნაიში.

- გარემოება დგას
-ზმნასთან: Roland schwieg vor Scham. როლანდი დუმდა სირცხვილის გამო.
-ზედ. სახელთან: Das war ziemlich auffällig! ეს საკმაოდ თვალშისაცემი იყო.
-ზმნიზედასთან: Die Leute strömten geradezu ხალხის მასა პირდაპირ მიდიოდა.
massenweise herbei.

4.4.1 გარემოების წარმოქმნა (Bildung adverbialer Bestimmung)

წინადადებაში გარემოების როლს ასრულებს: ზმნიზედა, წინდებულიანი არსებითი სახელი, არსებითი სახელი Gen. ან Akk. ბრუნვაში, გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება, ინფინიტიური ჯგუფები.

Adverbiale Bestimmung im Satz	
Adverb	Nomen (Gen. Akk.)
Nomen mit Präpositionen	Adverbiale Nebensätze
Infinitivgruppen: ohne, zu, um...zu, statt...zu	

ა. ზმნიზედა (Adverb) -

Ich stehe hier. მე აქ ვდგავარ.
Ferdinand spielt unten. ფერდინანდი ქვემოთ თამაშობს.

• ზმნიზედა+წინდებული (Adverb+Präposition)

Er kam von dort. ის იქიდან მოვიდა.
Gehen Sie nach hinten! წაბრძანდით უკანა მხარეს!

• ზედსართავი სახელი-ზმნიზედები (Adjektiv-Adverbien) -

Klaus spielt leicht verrückt. კლაუსი შლეგივით თამაშობს.
Schreiben Sie noch schnell etwas. დაწერეთ სწრაფად კიდევ რამე!

ბ. არსებითი სახელი ან გაარსებითებული სიტყვა (Substantiv oder substantiviertes Wort) -

• + წინდებული (Präposition) -

Mein Chef schäumte vor Wut. ჩემი უფროსი ბრაზისგან ცოფდება.
Sie heiratete ihn aus Mitleid. იგი მასზე სიბრალულის გამო დაქორწინდა.

• + შედარება (Vergleich)

Du sprichst wie ein Prediger. შენ ქადაგავით ლაპარაკობ.

გ. არსებითი სახელი Genitiv-ში (როცა ნაცვალსახელით ჩანაცვლება არ ხერხდება)

• ადგილის აღნიშვნა -

linker/rechter Hand-ხელმარცხნივ/ხელმარჯვნივ
allerorten-ყველგან (seines) Weges-თავისი გზით და ა.შ.

Sie verließ das Dorf und ging ihres Weges. მან სოფელი დატოვა და წავიდა თავისი გზით
Rechter Hand sehen Sie das Café "Einstein". ხელმარჯვნივ დაინახავთ კაფე "ეინშტაინს."

• დროის აღნიშვნა -

seinerzeit-მასდროს anderentags-მომდევნო დღეს
samstags-შაბათობით des Nachts-ღამით და ა.შ.

Man hatte seinerzeit wenig Geld. მასდროს ცოტა ფული გააჩნდათ.
Anderntags schlich er sich davon. მომდევნო დღეს იქედან გაიპარა.

- ვითარების აღნიშვნა -
glücklicherweise-საბედნიეროდ
kurzerhand-სახელდახელოდ

frohen Herzens-კეთილი გულით

და ა.შ.

Susi wurde glücklichlicherweise gerettet.
Ich habe mich kurzerhand für einen Neukauf
entschieden.

სუზი საბედნიეროდ გადარჩა.
მე სახელდახელოდ გადავწყვიტე ახალი ნივთის
შეძენა.

დ. არსებითი სახელი **Akkusativ**-ში (როცა ნაცვალსახელით ჩანაცვლება არ ხერხდება)

Das interessiert mich einen Keks!
Er wird den Teufel tun und sie einladen!
Renate wohnt nur einen Katzensprung von mir.

ეს მე ცოტათი მაინტერესებს.
ის ეშმაკს დაუზავდება და მას (ქალს) დაპატიჟებს.
რენატა აგერ ყურისძირში ცხოვრობს (ჩემგან).

ე. გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება (**Adverbialer Nebensatz**)

Wenn die Sonne scheint, ist das Leben viel leichter.

როცა მზე ანათებს, სიცოცხლე გვიადვილდება.

ვ. **Infinitivgruppe "zu"**-თი

Er huschte von Tür zu Tür ohne nass zu werden.

მან კარდაკარ ისე იარა, არ დასველებულა.

4.4.2 წინადადებით გამოხატული გარემოება (**Satzbezogene adverbiale Bestimmung**)

ე.წ. **Abtönungspatrikel** (მახვილის შემასუსტებელი ნაწილაკი) თავისებური მნიშვნელობის გარემოება (**Adv. der Denkweise**), მიემართება მთელ წინადადებას და აძლევს სასურველ ემოციურ შეფერილობას.

Da hat sie ja ganz schön große Augen gemacht!
Er wird ja wohl hoffentlich wieder heil zurückkehren!

რა მშვენივრად გაუფართოვდა თვალები!
იმედია, ის კვლავ ჯანმრთელი და(გვი)
ბრუნდება!

4.4.3 სიტყვით (წინადადების წევრით) გამოხატული გარემოება
(**Wortbezogene /Satzgliedbezogene/ adverbiale Bestimmung**)

გარემოებას გააჩნია შვიდი ჯგუფი:
• ადგილის გარემოება. Wo? Wohin? Woher? სად? საით? საიდან?
• დროის გარემოება. Wann? Seit wann? Bis wann? Wie oft? Wie lange? როდის? როდიდან? როდემდე? რამდენჯერ? რამდენ ხანს?
• ვითარების გარემოება. Wie? Wieso? Auf welcher Weise? როგორ? რა გზით?
• მიზეზის გარემოება. Warum? Weshalb? Weswegen? Aus welchem Grund? რატომ? რა მიზეზით?
• მიზნის გარემოება. Wozu? Zu welchem Zweck? Mit welcher Absicht? რისთვის? რა მიზნით? რა განზრახვით?
• პირობითი გარემოება. Unter welcher Bedingung? In welchem Fall? რა პირობით? რა შემთხვევაში?
• შუალობითი. Wodurch? Womit? რის მეშვეობით? რით?

4.4.3.1 ადგილის გარემოება (Adverbiale Bestimmung des Ortes)

ადგილის გარემოება გამოიხატება:

ა. ადგილის ზმნიზედით:

oben-ზევით	hier-აქ	
unten-ქვევით	von dort-იქიდან	
dort-იქ		და ა.შ.

Wo liegen meine Sachen, oben oder unten? (wo?) სად აწყვია ჩემი ნივთები, ზემოთ თუ ქვემოთ.

ბ. წინდებულიანი არსებითი სახელით:

Unser Nachbar zog ins Ausland (wohin?) ჩვენი მეზობელი წავიდა საზღვარგარეთ.
Nana ist nicht aus der Schweiz (woher?) ნანა არ არის შვეიცარიელი.

4.4.3.2 დროის გარემოება (Adverbiale Bestimmung der Zeit)

დროის გარემოება გამოიხატება:

ა. დროის ზმნიზედით:

heute-დღეს	morgen-ხვალ	ab heute-დღეიდან	bis morgen-ხვალამდე	
gestern-გუშინ	vorgestern-გუშინწინ		ab sofort-ამ წუთიდან	და ა.შ.

Heute gehen wir zum Konzert. დღეს ჩვენ კონცერტზე მივდივართ.
Gestern sind sie nach Bonn geflogen. ისინი გუშინ ბონში გაფრინდნენ.
Die Unterhaltung dauert bis morgen. მოლაპარაკება ხვალამდე გაგრძელდება.

ბ. წინდებულიანი არსებითი სახელით:

An diesem Tag bleiben alle zu Hause. ამ დღეს ყველა შინ დარჩება.
Seit Juni haben wir Ferien. ივნისიდან გვაქვს არდადეგები.
Er wäre über Monate zu Fuß gegangen. იგი თვეობით ივლიდა ფეხით.
Tbilissi besteht seit dem 5. Jahrhundert. თბილისი დაარსდა მე-5 საუკუნეში (არსებობს მეხუთე საუკუნიდან).

გ. დროის აღმნიშვნელი არსებითი სახელით Akkusativ-ში:

Diesen Sommer legt er das Staatsexamen ab. ამ ზაფხულს იგი სახელმწიფო გამოცდას აბარებს.

დ. განუსაზღვრელი დროის აღმნიშვნელი არსებითი სახელით Genitiv-ში:

Es geschah eines schönen Sommertages. ეს მოხდა ზაფხულის ერთ მშვენიერ დღეს.

4.4.3.3 ვითარების გარემოება (Adverbiale Bestimmung der Art und Weise)

ვითარების გარემოება გამოიხატება:

ა. ვითარების ზმნიზედით:

Wir verstehen zufälligerweise alles. ჩვენ ყველაფერს შემთხვევით ვიგებთ.
Schweigend suchen sie ihn. ისინი მას უჩუმრად ეძებენ.
Er hörte mir gespannt zu. იგი დამაბული მისმენდა.

- ბ. წინდებულობის არსებითი სახელით: *Mit Begeisterung arbeiteten die Studenten an der Wiederherstellung des Doms.* ტაძრის აღდგენაზე სტუდენტები აღმაფრენით მუშაობდნენ.
- გ. ინფინიტივის ქცევებით- "statt zu" და "ohne zu:"
Ohne die Ermitage zu besichtigen verließ er Petersburg. მან პეტერბურგი დატოვა ერმიტაჟის დაუთვალიერებლად.

4.4.3.4 მიზეზის გარემოება, შუალობითი გარემოება (Adverbiale Bestimmung des Grundes und des Mittels)

- ა. მიზეზის გარემოება გამოიხატება:
- მიზეზის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადებით.
Wegen dieses abscheulichen Wetters kann ich nicht ausgehen. ამ საშინელი ამინდის გამო გარეთ ვერ გავდივარ.
Damit ich erhobenen Hauptes gehen kann, lüge ich nicht. რათა თავაწეული ვიარო, არასოდეს ვცრუობ.
 - წინდებულობის არსებითი სახელით
Ihre Augen leuchteten vor Freude. მას სიხარულით უბრწყინავდა თვალები.
- ბ. შუალობითი გარემოება.
Ich habe das Bild mit Aquarellfarben gemalt. სურათი აკვარელის საღებავებით დავხატე.
Er ist durch zu wenig Sport krank geworden. მცირეოდენმა ვარჯიშმა ავად გახადა.

4.4.3.5 მიზნის გარემოება (Adverbiale Bestimmung des Zwecks)

მიზნის გარემოება გამოიხატება:

- ა. მიზნის ზმნიზედით:
Dazu sind sie geflogen. სწორედ ამისთვის გაფრინდნენ ისინი.
- ბ. *für, zu, wegen/halber, um...willen* წინდებულობის არსებითი სახელით ან ნაცვალსახელით:
Wir joggen für unsere Gesundheit. ჩვენ დავრბივართ გასაკაჟებლად.
Sie spielen zu ihrem Vergnügen Schach. ისინი ჭადრაკს თავისი სიამოვნებისთვის თამაშობენ.
Seinetwegen habe ich diese Sachen gekauft. ეს საგნები მისთვის ვიყიდე.
Um ihrer Gesundheit willen sollte sie Hamburg verlassen. თავისი ჯანმრთელობისთვის მას ჰამბურგი უნდა დაეტოვებინა.
- გ. Infinitivgruppe "zu"- თი:
Alle gehen in den Wald um Pilze zu sammeln. ყველამ ტყისკენ გასწია სოკოს მოსაგროვებლად.
Last uns ins Schwimmbad gehen um zu trainieren. წავიდეთ აუზზე (ცურვაში სავარჯიშოდ).

**4.4.3.6 პირობითი და დათმობითი გარემოება
(Adeverbiale Bestimmung der Bedingung und der Einräumung)**

- ა. პირობითი გარემოება გამოიხატება კავშირებით: **wenn, falls, sofern.**
Wenn er nicht dagewesen wäre, so hätten wir uns verirrt. იგი რომ არა, ჩვენ გზა აგვერეოდა.
Falls das Wetter schlecht ist, bleiben wir zu Hause. თუ ცუდი ამინდი იქნა, ჩვენ შინ ვრჩებით.
- ბ. დათმობითი გარემოება გამოიხატება ზმნიზედით-**obwohl, trotz, ungeachtet.**
Er machte sich auf den Weg, obwohl es stark regnete. იგი გაუდგა გზას, მიუხედავად იმისა, რომ ძალიან წვიმდა.
Ungeachtet (trotz) meiner Zweifel warte ich auf seinen Erfolg. მიუხედავად ჩემი დაეჭვებისა, მე მაინც ველოდები მის წარმატებას.

**4.4.4 გარემოების ადგილი წინადადებაში
(Stellung der adverbialen Bestimmung im Satz)**

- ა. წინადადების პირდაპირ წყობაში (ქვემდებარე-შემასმენელი) გარემოება დგას შემასმენლის შემდეგ.
Ich habe in Nürnberg ein Haus. მე სახლი მაქვს ნიურნბერგში.
Es regnet ständig. გადაუღებლად წვიმს.
- ბ. წინადადების ირიბი წყობა (შემასმენელი-ქვემდებარე) გარემოება დგას ქვემდებარის შემდეგ.
Wann kommst du nach Hause? როდის მოხვალ შინ?
Mir schmeckt Käsekuchen sehr. მე ძალიან მიყვარს (მეგემრიელება) ყველის ნამცხვარი.
- გ. გავრცობილ წინადადებაში გარემოება დგას სიტყვის/წინადადების წევრის წინ, რომელიც მას უკეთ განმარტავს ანუ ზედსართავის, პრედიკატივის ან კომპლემენტის და სხვა წევრების წინ.
Du hast einen ausserordentlich interessanten Beruf. შენ მეტისმეტად საინტერესო პროფესია გაქვს.
Jeder zu Unrecht verurteilte Mensch muss sofort frei gelassen werden! ყოველი უსამართლოდ გასამართლებული ადამიანი მაშინვე უნდა გათავისუფლდეს.
- დ. თუ დროისა და ადგილის გარემოება წინადადების თავში დგას, იგი ზემოქმედებს სიტყვათა წყობაზე.
Heute findet keine Vorstellung hier statt. დღეს აქ არანაირი წარმოდგენა არ გაიმართება.
Hier findet heute keine Versteigerung statt. აქ დღეს აუქციონი არ გაიმართება.
Im Kino wird jetzt "Die Vögel" gegeben. კინოში ახლა „ჩიტებს“ წარმოადგენენ.
- ე. რამდენიმე გარემოების შემთხვევაში მოქმედებს დადგენილი წესი "Zeit vor Ort".
ან: Zeit-Ort-Grund-Art und Weise-Ort.
Treffen wir uns um 6 (zeit) am Hotel (Ort). 6-ზე სასტუმროსთან შევხვდეთ.
Die Wanderung musste am nächsten Morgen (Zeit) heftigen Sturmes halber (Grund) leider (AuW) in ein weniger gefährliches Gebiet (Ort) verlegt werden. სამწუხაროდ, ლაშქრობამ ძლიერი ქარის გამო ნაკლებად საშიშ ადგილას გადაინაცვლა.

3. გარემოებები დამატებების შორის:

Ich schenke Inge zum Geburtstag eine Puppe.
Er rasiert dem Kunden schnell noch den Bart.

ინგას დაბადების დღეზე თოჯინა ვაჩუქე.
ის კლიენტს წვერს ხელჩქარად პარსავს.

• გარემოება დამატება-ნაცვალსახელის შემდეგ:

Ich werde ihn morgen treffen.

მე მას ხვალ შევხვდები.

4.5 გავრცობილი წინადადების აგების სქემა (Der Satzbau im erweiterten Satz)

4.5.1 ზმნის ადგილი (Stellung des Verbs)

ს ი ტ ყ ვ ა თ ა წ ყ ო ბ ა (Wortstellung). სიტყვათა დაკავშირების ამ ხერხს გერმანულ ენაში დიდი როლი აკისრია. მაგ. იმის მიხედვით თუ რომელ ადგილზე დგას შ ე მ ა ს მ ე ნ ე ლ ი, შეიძლება გაირკვეს წინადადების სახეობა, თხრობითია იგი, კითხვითი თუ მახილის; აგრეთვე დამოუკიდებელია, თუ დამოკიდებული. (იხ. Synt. 3.2.1 და 4.3.3.)

თუ შემასმენელი წინადადებაში მ ე ო რ ე ადგილას (Position2) დგას, ის არის თხრობითი (1) ან კითხვითი-კითხვითი სიტყვით (2); თუ შემასმენელი პ ი რ ვ ე ლ (Position1) ადგილას დგას, წინადადება კითხვითია კითხვითი სიტყვის გარეშე (3) ან ბრძანებითი (4).

Wir feiern Silvester immer zu Hause.

ჩვენ სილვესტერს (31 დეკემბერს) მუდამ შინ ვზეიმობთ.

Wie heißt denn dieser Herr da?

რა ჰქვია ამ ბატონს?

Ist dir schwindlig?

თავბრუ გესხმის?

Gib deinem Gesang mehr Seele!

მიეცი შენს გალობას მეტი სულიერება!

4.5.2 ჩარჩოს კონსტრუქცია (Rahmenkonstruktion)

აგებულების მიხედვით წინადადებაში სიტყვათა წყობა (Wortstellung) შეიძლება იყოს:

ა. პირდაპირი (direkt)

თუ თხრობით წინადადებაში შემასმენლის ორივე (ცვალეზად და უცვლელ) მხარეს შორის დგას ყველა წვერი, გარდა ქვემდებარისა თავისი განსაზღვრებით, რომელსაც პირველი ადგილი უკავია, სიტყვათა ასეთ წყობას პ ი რ დ ა პ ი რ ი ეწოდება.

Ein Mann bot beim " Spiegel" einen Artikel an.

კაცმა „შპიგელს“ სტატია შესთავაზა.

ბ. ირიბი (indirekt)

თუ თხრობით წინადადებაში შემასმენლის ორივე (ცვალეზად და უცვლელ) მხარეს შორის დგას ყველა წვერი, გარდა ერთი დამატებისა ან გარემოებისა და მას პირველი ადგილი უკავია, სიტყვათა ასეთ წყობას ა რ ა პ ი რ დ ა პ ი რ ი ეწოდება.

Beim "Spiegel" bot ein Mann einen Artikel an.

„შპიგელს“ კაცმა სტატია შესთავაზა.

შემასმენელი მის ნაწილებს შორის მოქცეულ წინადადების ყველა წვერთან ერთად ქმნის ე.წ. ჩ ა რ ჩ ო ს კ ო ნ ს ტ რ უ ქ ე ც ი ა ს (Rahmenkonstruktion).

გ. მარტივ წინადადებაში შემასმენელი დგას ყოველთვის მეორე ადგილზე (Position2) შეიძლება მას წინ უძღოდეს ქვემდებარე თავისი, თუნდაც გავრცობილი განსაზღვრებით. როდესაც ვამბობთ, შემასმენელი დგას მეორე ადგილზე, აქ იგულისხმება ზმნის ცვალეზადი ნაწილი, ხოლო მეორე უცვლელი ნაწილი (მოცილებადი თავსართი PartizipII, Infinitiv, Prädikativum) დგას ბოლოში (letzte Position).

I ადგილი Position1	II ადგილი Position2	III ადგილი Position3	IV ადგილი Position4
ქვემდებარე (განსაზღვრებით)	შემასმენელის ცვალებადი ნაწილი (უღლებადი)	დამატება, გარემოება, განსაზღვრება	მოცილ. პრეფიქსი, ან ზმნის უცვლელი ნაწილი.
1. Wir	denken	anders über die Ehe.	
2. Herr Müller	kommt	auf alle Fälle pünktlich	an.
3. Meine Nachbarin	hat	vier ganze Zitronen	ausgequetscht.
4. Es	werden	Kleider in der Boutique	verkauft.
5. Ich	wollte	eben das	sagen.
6. Du	hast	mich zu lange	warten lassen.
7. Wir	haben	alle deutschsprachigen Länder	kennen zu lernen.
8. Dieses hübsche Mädchen	scheint sich	für Poesie	zu interessieren.

1. ქორწინებაზე ჩვენ სხვაგვარად ვფიქრობთ.
2. ბატონი მიულერი უთუოდ დათქმულ დროზე ჩამოვა.
3. ჩემმა მეზობელმა ოთხი მთელი ლიმონი გამოწურა.
4. ბუტიკში ტანსაცმელი იყიდება.
5. მე სწორედ ამის თქმა მსურდა.
6. შენ მე დიდხანს მაცდევინე.
7. ჩვენ უნდა გავეცნოთ ყველა გერმანულენოვან ქვეყანას.
8. ჩანს, ამ მშვენიერ გოგონას პოეზია აინტერესებს.

დ. არსებობს ჩარჩოს კონსტრუქციის დარღვევის შემთხვევები. ჩარჩოს გარეთ შეიძლება აღმოჩნდეს: (იხ. Synt. 4.3.3. და 4.4.4)

- არსებითი სახელი, რომელსაც წინ უდგას wie (როგორც), als (ვიდრე) ნაწილაკები;
- Infinitivgruppe.
- დამატება ან გარემოება.

თუ წინადადებაში არის PartizipII (Partizip Perfekt) და Infinitiv-ი “zu” ნაწილაკით, მაშინ Infinitiv + “zu” (ან ინფინიტივური ჯგუფი გადადის წინადადების ბოლოში).

Wir haben schon entschlossen in Leipzig zu studieren. ჩვენ გადაწყვეტილი გვაქვს ლაიპციგში სწავლა.

I ადგილი Position 1	II ადგილი Position 2	III ადგილი Position 3	IV ადგილი Position 4	ბოლო ადგილი letzte Position
ქვემდებარე (განსაზღვრებით)	შემასმენლის ცვალებადი ნაწილი	დამატება, გარემოება (განსაზღვრებით)	მოცილ. პრეფ. ან ზმნის უცვლელი ნაწილი	არს. სახ. wie, als-ით; Infinitiv-ი დამატ. ან გარემ. შემასმენელთან ერთად.
1. Eure Gruppe	hat	inhaltreichere Aufsätze	geschrieben	als unsere Gruppe.
2. Der Mann	hat	den ganzen Tag	gараucht	statt zu essen.
3. Die lebensfrohe Simone	hat	zahlreiche Bilder	gemacht	während der Reise.
4. Die angegebene Frist	ist	zu kurz	gewesen	für so eine komplizierte Arbeit.

1. თქვენმა ჯგუფმა უფრო შინაარსიანი თხზულებები დაწერა, ვიდრე ჩვენმა ჯგუფმა.
2. კაცი მთელი დღე ეწევა იმის ნაცვლად, რომ ისადილოს.
3. ხალისიანმა სიმონემ მოგზაურობის პერიოდში ბევრი სურათი გადაიღო.
4. მოცემული ვადა ამ რთული სამუშაოსთვის ერთობ ხანმოკლეა.

ე. თუ შერწყმულ წინადადებაში რამდენიმე ქვემდებარეა, ისინი ერთმანეთს მიყოლებით დგას და მოსდევს შემასმენელი:

Gäste und Gastgeber machen sich früh auf den Weg. სტუმარ-მასპინძელი ადრე გაუდგა გზას.

ვ. თუ წინადადება მეორეხარისხოვანი წევრით იწყება, მაშინ ყველა ქვემდებარე შემასმენლის შემდეგ იჭერს ადგილს:

Früh machten sich Gäste und Gastgeber auf den Weg. ადრე გაუდგა გზას სტუმარ-მასპინძელი.

ზ. თუ წინადადებაში რამდენიმე შემასმენელია ერთი და იგივე დამხმარე ზმნით ერთი და იგივე დროის ფორმაში, მაშინ დამხმარე ზმნა არ მეორდება:

Der Professor hat lange gelebt und viele Entdeckungen gemacht. პროფესორმა დიდხანს იცოცხლა და ბევრი გამოგონება ჰქონდა.

თ. თუ სხვადასხვა დამხმარე ზმნაა, ისინი აუცილებლად უნდა დასახელდეს.

Die Touristen haben Kulturdenkmäler besichtigt und sind am Morgen abgereist. უცხოელებმა დაათვალიერეს კულტურის ძეგლები და დილით გაემგზავრნენ.

4.6 უარყოფა (Die Negation)

გერმანულ ენაში უ ა რ ყ ო ფ ა (Negation) გამოიხატება შემდეგი ენობრივი საშუალებებით:

- ნაცვალსახელი: niemand (არავინ), nichts (არაფერი), kein (არც ერთი), nein (არა) და ა. შ.
- კავშირი: (weder...noch (არც...არც) და ა.შ.
- ზმნიზედა: nirgends (არსად), nie, nimals (არასოდეს), nicht (არ) და ა. შ.

განასხვავებენ წინადადებისა და სიტყვის უარყოფას (იხ. Synt. 3.1.2, 3.2.1, 4.3.3)

თუ წინადადება კითხვითი სიტყვის გარეშე მოითხოვს დამადასტურებელ პასუხს, იწყება Ja, ...-ით, თუ უარყოფით პასუხს-იწყება Nein, ...ით.

4.6.1 წინადადების უარყოფა (Satznegation)

შემასმენლის უარყოფას ეწოდება წინადადების უარყოფა.

ა. თუ შემასმენელი მარტივი სრული ზმნაა, "nicht" დგას წინადადების ბოლოს, როდესაც ზმნა თავსართმოცილებადაა, მაშინ ბოლოში დგას ეს თავსართი.

Diese Regel gilt hier nicht. ეს წესი აქ არ გამოდგება.

Das Baby schlief nicht ein. პატარას არ დაუძინია.

ბ. თუ შემასმენელი რთული ზმნაა ან Perfekt, Plusquamperfekt, FuturI, FuturII ან Passiv-ის ფორმებს წარმოადგენს, მაშინ "nicht" დგას პირდაპირ შემასმენლის (Prädikativum/Komplement) ან ზმნის სახელითი ფორმების წინ. თუ Prädikativum არსებითი სახელია, "nicht"-ის ნაცვლად დგას „kein, e, ...“

Das Haus steht nicht leer. სახლი დაკავებულია („არ არის ცარიელი“).

Dieter hat nicht geraucht. დიტერს არ მოუწევია (სიგარეტი ან...).

Susi war nicht gekommen. სუსი არ მოსულა.

Der Kirschbaum wird **nicht** blühen.
 Das Glas wird **nicht** ausgetrunken worden sein.
 Dein Sohn ist **kein** Genie.
 Ihre Tochter was **keine** Künstlerin.

ბლის ხე არ აყვავდება.
 ჭიქა არ უნდა დაილიოს.
 შენი ვაჟი არ არის გენიოსი.
 მისი ქალიშვილი ხელოვანი არ ყოფილა.

გ. თუ წინადადებაში მოცემულია დამატება ან გარემოება, "nicht" დგას ჩვეულებრივ მათ შემდეგ.

Hubert pflanzte die Bäume **nicht**.
 Grüner Salat schmeckt mir **nicht**.
 Ich brauche das **nicht**.
 Anna kehrte heute **nicht**.
 In diesem Jahr habe ich mich **nicht** erholt.
 Diesen Film zeigte man gestern **nicht**.
 Den Kritiker liebte man in Bern zuerst **nicht**.

ჰუბერტი არ რგავს ხეებს.
 მწვანე სალათი მე არ მეგემრიელება.
 მე ეს არ მჭირდება.
 ანა დღეს არ დაბრუნებულა.
 წელს არ დამისვენია.
 ეს ფილმი გუშინ არ უჩვენებიათ.
 ბერნში ეს კრიტიკოსი თავიდან არ უყვარდათ.

• ზოგ შემთხვევაში "nicht" დგას გარემოების წინ.

Sie nimmt den Hund **nicht** mit in den Park.

მას არ მიჰყავს ძაღლი პარკში.

დ. "nicht"-ს ცვლის ზოგჯერ ზმნიზედა, რომელიც უარყოფას გამოხატავს.

Peter lügt **nie**.
 Das Baby schlief **keineswegs** ein.
 Der Kirschbaum wird **auf keinen Fall** blühen.

პეტერი არასოდეს ტყუის.
 არაფრით არ ჩაიძინა პატარამ.
 ბალი არავითარ შემთხვევაში არ აყვავდება.

ე. ბრძანებით წინადადებაში რომელიც უარყოფას გამოხატავს, "nicht" დგას პრდაპირ Imperativ-ის შემდეგ.

Schalte **nicht** den Herd aus!
 Sei **nicht** so dumm!
 Verlassen Sie **nicht** das Haus!

არ გამორთო ქურა!
 ნუ ხარ ასე სულელი!
 ნუ დატოვებთ სახლს!

• Infinitiv1-ის წინ:

Last euch **nicht** erpressen!
 Nicht **öffnen**!

თავს ნუ დააშანტაჟებინებთ!
 არ გააღოთ!

4.6.2 სიტყვის უარყოფა (Wortnegation)

წინადადების წევრის (გარდა Prädikat-ისა) უარყოფას ეწოდება Wortnegation.

ა. დამატების ან გარემოების უარყოფის შემთხვევაში უარყოფა დგას მათ წინ.

Sie spielten **nicht** in der Schule Fussball.
 Robert saß **nicht** am Schreibtisch.
 Ich habe darüber **nie** etwas geschrieben.
 Ich habe **nie** darüber etwas geschrieben.
 Du hast sie **nicht** deinen Eltern vorgestellt.
 Last euch **nie** wieder hier blicken!
 Du sollst **nicht** Schwarz sondern Weiss tragen.
 Nicht heute, sondern morgen kommen sie an.

ისინი ფეხბურთს სკოლაში არ თამაშობდნენ.
 რობერტი უზის არა საწერ მაგიდას...
 ამის შესახებ არასოდეს არაფერი დამიწერია.
 ამის შესახებ არასოდეს არაფერი დამიწერია.
 შენ ის შენი მშობლებისთვის არ წარგიდგენია.
 აქ აღარასოდეს არ შემოიხედოთ!
 არა შავ, არამედ თეთრ ტანსაცმელს უნდა ატარებდე.
 არა დღეს, არამედ ხვალ ჩამოდიან ისინი.

ბ. არსებითი სახელების წინ დგას ყოველთვის "kein, e..." ("kein" უარყოფს მხოლოდ განსაზღვრებას, თუ ის არსებითი სახელის წინ დგას).

Sibylle liebt **keine** Hunde.
 Ich habe dir lange **keinen** Brief geschrieben.
 Es gab **kein** Bier mehr.
 Wir konnten **keine** italienische Eisdiele finden.

სიბილას არ უყვარს ძაღლები.
 მე დიდი ხანია (წერილი) არ მომიწერია.
 ლუდი აღარ იყო (იყიდებოდა).
 ჩვენ ვერ მივაკვლიეთ იტალიურ ყინულის საფარს.

Das ist **kein** Spaß!
 Lecke **kein** Messer ab!

ეს არ არის სიამოვნება (ხუმრობა!)
 ნუ ლოკავ დანას!

მაგრამ:

Lecke **auf keinen** Fall ein Messer ab!

არავითარ შემთხვევაში არ გალოკო დანა!

გ. უარყოფითი პირის ნაცვალსახელი მეტწილად დგას წინადადების დასაწყისში.

Niemand kennt ihn.
 Keiner will etwas gesehen haben.

არავინ იცნობს მას.
 არავის უნდა რაიმე დაინახოს.

დ. ორმაგი უარყოფა აძლიერებს დამადასტურებელ ან უარყოფელ აზრს.

Ralf zeigte **niemals kein** Interesse.
 Davon hat **niemand nichts** (=überhaupt nichts) gemerkt.

რალფს ინტერესი არასოდეს გამოუვლენია.
 აქედან (საერთოდ) არავის არაფერი შეუნიშნავს.

ე. თუ წინადადებაში დაპირისპირებაა, nicht შეიძლება იდგეს წინადადების ნებისმიერი წევრის წინ, გარდა შემასმენლისა:

Nicht Bach, sondern Ozean sollte er heißen!

არა ნაკადული არამედ ოკეანე უნდა რქმეოდა მას!

ვ. წინადადების უარყოფა სიტყვის უარყოფის საპირისპიროდ:

Ich werde (kann) heute mit dir **nicht** singen.
 (Satzverneinung)
 Ich werde (kann) heute **nicht mit dir** singen.
 (Wortverneinung: mit dir)

მე არ ვიმღერებ დღეს შენთან ერთად.
 (მე არ შემძლია დღეს შენთან ერთად სიმღერა).
 მე არ ვიმღერებ დღეს შენთან ერთად.
 (მე არ შემძლია დღეს შენთან ერთად სიმღერა).

4.7 გავრცობილი კითხვითი წინადადება (Der erweiterte Fragesatz)

4.7.1 კითხვითი სიტყვა (Die Ergänzungsfrage/W-Frage/Frage mit Fragewort)

ასეთი წინადადება იწყება კითხვითი სიტყვით W-Frage. ყოველ კითხვით სიტყვას თავში აქვს ასო w, აქედან: "W-Frage." თუმცა კითხვა წინადადების უცხო წევრს დაესმის. პასუხი შეიძლება თავისუფალი იყოს (იხ. Synt. 3.2.2.1).

Wer gibt dir so viel Geld?
 Das gibt mir niemand. Das verdiene ich selbst mit meiner Arbeit.
 Wie können Sie Ihren modern erzogenen Sohn verstehen?
 Ich verstehe ihn durch zuhören.
 Wo sucht er eine Stelle?

ვინ გაძლევს ამდენ ფულს?
 არავინაც არ მაძლევს. მას მე თვითონ გამოვიმუშავე.
 როგორ უგებთ თქვენ თანამედროვე სტილით აღზრდილ ვაჟიშვილს?
 მე მას ვუგებ მოსმენით.
 სად ეძებს იგი ადგილს?

Er würde gern eine Uhrmacherlehre beginnen.

Welches passt zu Welchem?

Dieses passt jedenfalls nicht hier hin.

Wie viel deutschsprachige Länder kennen Sie?

Leider kenne ich persönlich gar keines.

Warum bleibt er hier?

Das weiß ich auch nicht.

- სასაუბრო ენაში (in der Umgangssprache) გვხვდება მოკლე წინადადებები ან ცალკე მდგომი დამოკიდებული წინადადებები:

Wer gibt dir Ratschläge?

Mein Pastor.

Wo würdest du gern wohnen?

Auf dem Lande.

Warum möchtest du lieber auf dem Lande leben?

Weil ich die Natur liebe.

Ab wann beginnst du die Sprichwörter zu lernen?

Ab heute.

იგი სიამოვნებით შეისწავლიდა საათების კეთებას (დაიწყებდა შესწავლას).

რომელი რომელს ესადაგება?

ყოველ შემთხვევაში ეს ამას არ ესადაგება.

რამდენ გერმანულენოვან ქვეყანას იცნობთ?

სამწუხაროდ, პირადად მე არც ერთს არ ვიცნობ.

რატომ რჩება აქ?

ეს მეც არ ვიცი.

რჩევებს ვინ გაძლევს?

ჩემი მოძღვარი.

სად იცხოვრებდი სიამოვნებით? (გირჩევნია)

სოფლად.

რატომ არჩევდი ქალაქგარეთ ცხოვრებას?

რადგან ბუნება მიყვარს.

როდის დაიწყებ ანდაზების სწავლას?

დღეიდან.

4.7.2 კითხვითი სიტყვის გარეშე

(Die Entscheidungsfrage/Ja-Nein-Doch-Frage/Frage ohne Fragewort)

წინადადებაში კითხვითი სიტყვის გარეშე შეკითხვა (Entscheidungsfrage) იწყება ყოველთვის უღლებადი ზმნის პირის ფორმით. იგი ითხოვს პასუხს გამონათქვამის სისწორეზე (დასტური ან უარი).

- ა. თუ შეკითხვას დადებითი პასუხი მოსდევს, იგი იწყება დასტურის გამომხატველი ზმნიზებით (Ja, ..., Natürlich, ..., Gewiss... და ა.შ.) ან უარყოფის გამომხატველი ზმნიზებით თუ პასუხი ნეგატიურია (Nein, ..., Auf keinen Fall... და ა.შ.) (იხ. Synt. 3.2.2.2ა).

Macht er Ihnen Sorgen?

Ja, er macht mir Sorgen.

Nein, er macht mir keine Sorgen.

Wissen Sie das?

Natürlich weiß ich das!

Nein, das weiß ich nicht.

Sind Sie gegen harte Strafen?

Ja, ich bin gegen harte Strafen.

Nein, ich bin dafür.

გიჩენთ იგი საზრუნავს?

დიახ, იგი მიჩენს საზრუნავს.

არა, ის არ მიჩენს საზრუნავს.

იციოთ თქვენ ეს?

რა თქნა უნდა, მე ეს ვიცი.

არა, მე ეს არ ვიცი.

მკაცრად დასჯის წინააღმდეგი ბრძანდებით?

დიახ, მკაცრად დასჯის წინააღმდეგი

გახლავართ.

არა, მე ამის მომხრე ვარ.

- ბ. თუ კითხვით წინადადებაში უკვე მოცემულია უარყოფა ("nicht", "kein, e") მაშინ ამ უარყოფის უარყოფის დადასტურება იწყება სიტყვით "nein, ..." და პირიქით, უარყოფის უარყოფა-სიტყვით "Doch, ..." (იხ. Synt. 3.2.2.2 ბ.)

Hast du Tina nicht deinen Eltern vorgestellt?

Nein, ich habe sie ihnen nicht vorgestellt.

Doch, ich habe sie ihnen bereits vorgestellt.

Haben Sie heute kein frisches Brot?

არ წარუდგინე თინა შენს მშობლებს?

არა, მე იგი მათთვის არ წარმიდგენია.

დიახ, (როგორ არა) მე იგი მათ უკვე წარუდგინე.

არ გაქვთ დღეს ახალი პური?

Nein, heute haben wir leider kein(e).
Doch, natürlich haben wir.

არა, სამწუხაროდ არ გვაქვს.
დიახ, რა თქმა უნდა, გვაქვს.

გ. არსებობს აგრეთვე შებრუნებული კითხვები (Echofragen):

Können wir ins Gewandhaus gehen?
გევანდჰაუსში ხომ არ წავსულიყავით?

Echo
→

Ob wir ins Gewandhaus gehen Können?
გევანდჰაუსში ხომ არ წავსულიყავით?

Wie finden Sie meinen Garten?
როგორ მოგწონთ ჩემი ბაღი?

Echo
→

Wie ich ihren Garten finde?
როგორ მომწონს თქვენი ბაღი?

Wann beginnt dein Studium?
როდის იწყებ სწავლას?

Echo
→

Wann mein Studium beginnt?
როდის ვიწყებ სწავლას?

4.8 მარტივი გაუვრცობელი და გავრცობილი წინადადება Der einfache und erweiterte Hauptsatz

სქემა I

მარტ. გაუვრცობილი=ზმნა/შემასმენელი+სუბიექტი=Verb+Subjektergänzung

მარტ. გავრცობილი=ზმნა/შემასმენელი+წინადადების სხვა წევრები=Ergänzung -

- ზმნები: sein, werden, heißen, (Einordnungsergänzung) (Prädikativum ან Komplement)
- პირდაპირი დამატება (Akkusativergänzung)-პიროვნება (Person), საგანი (Sache) ვინ?, რა?, ვის?, რას?
- ირიბი დამატება (Dativergänzung)-პიროვნება (Person), საგანი (Sache) ვის?, რას?
- განსაზღვრება (Genitivergänzung)-ვისი?
- მიმართულების (Direktivergänzung)-საიდან?, საით?
- სიტუაციური (Situativergänzung) - ადგილის (lokal), დროის (temporal),
მიზეზის (Grund) სად, როდის რატომ? } Umstandsergänzung
- ხარისხის (Qualitativergänzung)-როგორ?
- წინდებული (Präpositionalergänzung)-ვისთან?, ვის შესახებ?

და ა.შ.

(Der einfache Hauptsatz)				
Subjekt (Nominativ-Ergänzung)	Person Sache	Wer? Was?	Luka singt. Der Baum steht.	ლუკა მღერის. ხე დგას.
sein werden } + Einordnungsergänzung heißen (Prädikativum oder Komplement)	Was ist er von Beruf? Was wird sie? Wie heißen Sie?		Er ist Programmierer. Sie wird Journalistin. Ich heiße Nora Klein.	ის პროგრამისტია. მას ხუროს ჟურნალისტობა. მე ვარ ნორა კლაინი.
	(Der erweiterte Hauptsatz)			
	Verb transitiv haben möchten } +Akkusativergänzung	Person (Sache)	Wen? Was?	Nora sieht ihren Freund. Wir haben Kinder. Er kaufte einen Blumenstrauss. Möchten Sie Kirschsensaft?
Person (Sache)		Wem?	Gib mir dein Lexikon! Gib dem Ball einen Schubs!	მომეცი შენი ლექსიკონი! მოეცი ძალა ბურთს!
Genitiv-Ergänzung	Sache Person	Wessen?	Ich nehme mich der Sache (seiner) an.	მე მისი ტვირთი (საზრუნავი) კისრად ვიდე.
	Ort	Woher? Wohin? Wo?	Max kommt aus Salzburg. Ich fliege am liebsten nach Basel. Sie arbeitet bei Translingua. Er wohnt in Kutaisi.	მაქსი ზალცბურგიდანაა. მე მირჩევნია ბაზელში გავფრინდე. ის ტრანსლინგუაში მუშაობს. იგი ქუთაისში ცხოვრობს.
Umstandsergänzung	Zeit	Wann? Wie lange?	Die Vorlesung beginnt um zehn Uhr. Sie dauert zwei Stunden.	ლექცია 10 საათზე იწყება. იგი გრძელდება ორი საათი.
	Art und Weise	Wie?	Meine Nachbarin ist wirklich nett. Dein Album finde ich toll.	ჩემი მეზობელი სასიამოვნო ადამიანია. შენი ალბომი მომწონს.
	Grund	Warum?	Sie geht aus Interesse ins Museum.	იგი მუზეუმში მიდის ინტერესის გამო.
Präpositionalergänzung		Mit wem? An wen? Wovon? Wonach?	Kommst du mit mir? Ich denke an meinen Sohn. Er erzählt von der Musikschule. Jörg sucht nach dem Pinsel.	მოდინარ ჩემთან ერთად? მე ჩემს ვაჟზე ვფიქრობ. იგი ყვება მუსიკალური სკოლის შესახებ. იორგი ეძებს ფუნჯს.

რთული წინადადება Der zusammengesetzte Satz

რთული წინადადება ორგვარია:

- თანწყობილი (die Satzverbindung)
 - ქვეწყობილი (das Satzgefüge)
- განსხვავება თანწყობილსა და ქვეწყობილ წინადადებას შორის:
- რთულ თანწყობილ წინადადებაში ორი ან რამდენიმე დასრულებული შინაარსის წინადადება (Hauptsätze) დგას ერთმანეთის გვერდიგვერდ, ერთმანეთისგან დამოუკიდებლად (unabhängig).
 - რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში არის ერთი მთავარი წინადადება (Hauptsatz) და მასზე დამოკიდებული (abhängig) ერთი ან რამდენიმე წინადადება, რომელიც ასრულებს იმ მთავარი წინადადების ერთ-ერთ წევრის როლს (Gliedsatz ან Nebensatz).

5.1 რთული თანწყობილი წინადადება (Die Satzverbindung/Die Zusammensetzung von Hauptsätzen)

თანწყობილი წინადადება შედგება ორი ან მეტი მარტივი დამოუკიდებელი წინადადებისგან (selbstständige Hauptsätze). იგი შეიძლება იყოს კავშირიანი ან უკავშირო. მარტივი წინადადებები ერთმანეთს უკავშირდება მაერთებელი (nebenordnend) კავშირით ან მისი შემცვლელი მაკავშირებელი სიტყვით (ზმნიზედა).

5.1.1 უკავშირო რთული წინადადება (Unverbundene Zusammensetzung)

ასეთ წინადადებაში არ არის კავშირი, ჩვენებითი ნაცვალსახელი ან ზმნიზედა, როგორც მაკავშირებლები. მარტივი დამოუკიდებელი წინადადებები მძიმითაა გამოყოფილი.

Der Hund bellt, die Karawane geht.	მალე ყვფს, ქარავანი მიდის.
Hol die Wäsche herein, es wird gleich regnen.	შემოიტანე თეთრეული, სადაცაა გაწვიმდება.
Er soll zu Hause bleiben, ich gehe!	ის შინ უნდა დარჩეს, მე წავედი!
Die Schule ist aus, wir gehen nach Haus!	სკოლა დამთავრდა, წავედით შინ!
Der Vater geht zur Arbeit, die Mutter versorgt die Kinder.	მამა მიდის სამსახურში, დედა შვილებს უვლის.
Die Liebe kommt, die Liebe geht.	სიყვარული მოდის, სიყვარული მიდის.
Man singt, man tanzt, man genießt das Leben.	მღერიან, ცეკვავენ, ტკბებიან ცხოვრებით.

5.1.2 კავშირიანი რთული წინადადება (Verbundene Zusammensetzung)

5.1.2.1 მაერთებელი კავშირით (mit einer nebenordnenden Konjunktion)

- ა. ე.წ. „ნამდვილი“ (echt) კავშირი არ ზემოქმედებს წინადადების სიტყვათა წყობაზე (Subjekt→Prädikat) და დგას მეორე დამოუკიდებელი წინადადების თავში. (იხ. Morph. 10. 1.2. და 10.2)

und-და oder-ან	aber-მაგრამ allein-თუმცა	indes-ამასობაში indessen-ამასობაში	denn-რადგან sondern-არამედ და ა.შ.
Die Sonne scheint und die Blumen blühen.	მზე ანათებს და ყვავილები ყვავიან.	Saljeri beneidete Mozart, aber er konnte sein Talent nicht ableugnen.	სალიერის შურდა მოცარტის, მაგრამ მისი ტალანტის უარყოფა არ შეეძლო.

Sollen die Eltern bei der Heirat mitentscheiden,
oder ist das nur die Entscheidung der Kinder?

Der Wüstenbaum "Saksaul" gibt keinen Schatten,
denn er hat keine Blätter.

Ich habe die Schule nie geschwänzt, sondern du
hast das getan.

Dein Argument ist interessant, allein es überzeugt
mich nicht.

უნდა მიიღონ მშობლებმა მონაწილეობა
შვილების ქორწინებაში, თუ ეს მათ პირადად
უნდა გადაწყვიტონ?

უდაბნოს ხეს „საქსაულს“, არ გააჩნია ჩრდილი,
რადგან მას ფოთლები არ აქვს.

მე სკოლა არასოდეს გამიცდენია, ამას შენ
სჩადიოდი.

შენი არგუმენტი საინტერესოა, თუმცა
ოგი მე ვერ მარწმუნებს.

ბ. ე.წ. „არანამდვილი“ (unecht) კავშირი ხან ახდენს გავლენას წინადადების სიტყვათა წყობაზე, ხან არა.

doch-მაინც, თუმცა, მაგრამ nur-მხოლოდ	jedoch-თუმცა, მაგრამ, მაინც auch-აგრეთვე	also-მამასადამე entweder...oder-ან...ან და ა.შ.
---	---	--

Ich ging spazieren, doch es begann bald zu regnen.

Ich ging spazieren, doch began es bald zu regnen.

Entweder du gehst, oder du bleibst!

Entweder gehst du oder bleibst du!

Dieses Kleid passt mir, nur es gefällt mir nicht.

Dieses Kleid passt mir, nur gefällt es mir nicht.

მე წავედი სასეირნოდ, მაგრამ მალე წვიმა დაიწყო.

მე წავედი სასეირნოდ, მაგრამ მალე წვიმა დაიწყო.

ან წადი, ან დარჩი!

ან წადი, ან დარჩი!

ეს კაბა კარგად მაქვს, მაგრამ არ მომწონს.

ეს კაბა კარგად მაქვს, მაგრამ არ მომწონს.

გ. კავშირი ახდენს სიტყვათა წყობაზე გავლენას, თუ წინადადების თავში დგას, ვერ ახდენს გავლენას, თუ წინადადების შუაშია.

trotzdem-მიუხედავად, თუმცა	auch-თანაც, (ც)	insofern-(რ)ამდენად და ა.შ.
----------------------------	-----------------	-----------------------------

Er hatte sich den Wecker gestellt, (aber) trotzdem
hat er verschlafen.

..., (aber) er hat trotzdem verschlafen.

Ich habe Kopfschmerzen, auch bin ich müde.

..., ich bin auch müde.

Der Kaffee ist dort teuer, insofern hast du recht.

..., du hast (also) insofern recht.

მან მალეძარა დააყენა, (მაგრამ) მიუხედავად
ამისა, მაინც ჩაეძინა.

... (მაგრამ) მიუხედავად ამისა, ჩაეძინა.

თავი მტკივა, დალლილიც ვარ.

... დალლილიც ვარ.

იქ ყავა ძვირია, ამდენად შენ მართალი ხარ.

..., (მამასადამე) ამდენად შენ მართალი ხარ.

დ. კავშირი წინადადების თავში ან შუაში, როცა სიტყვათა წყობა (Subjekt→Prädikat) უცვლელია.

aber-მაგრამ	nämlich-სწორედ, კერძოდ	ja-ხომ	nein-არა	nur-მაგრამ და ა.შ.
-------------	------------------------	--------	----------	--------------------

Er wollte in den Löwenkäfer klettern, aber sein
Mut verließ ihn schnell.

..., sein Mut verließ ihn aber schnell.

Man kann schwarzfahren, nur man tut es nicht.

..., man tut es nur nicht.

Diese Strafe verdienst du, nämlich du bist selber
schuld.

..., du bist nämlich selber schuld.

მას ლომის გალიაში შეძრომა უნდოდა, მაგრამ
მისმა სიმამაცემ უმალ მიატოვა.

..., მაგრამ მისმა სიმამაცემ უმალ მიატოვა.

შეიძლება მართვის მოწმობის გარეშე (ან
უბილეთოდ) მგზავრობა, მაგრამ ამას არ
აკეთებენ.

..., მაგრამ ამას არ აკეთებენ.

ეს სასჯელი დაიმსახურე, სწორედ შენ თავად
ხარ დამნაშავე.

..., შენ თვითონ ხარ სწორედ დამნაშავე.

ე. რამდენიმე კავშირი შეიძლება გვერდიგვერდ იდგეს.

Der Kaffee dort ist teuer, **und insofern** hast du recht.
Ich habe den Verkehrsunfall verursacht, **aber auch**
der andere ist nicht unschuldig.

ყავა იქ ძვირია, და ამდენად შენ ხარ მართალი.
უბედური შემთხვევა (მოძრაობისას) თუმცა მე
მომიხდა, მაგრამ არც მეორეა უდანაშაულო.

5.1.2.2 ჩვენებითი ნაცვალსახელით (...mit einem Demonstrativpronomen)

Es war einmal ein Müller, **der** hatte eine wunderschöne
Tochter.
Ich suche einen Mann, **der** heißt Hubert.
Wir kannten eine junge Frau, **die** war an Krebs
erkrankt.
Unser Nachbar suchte seinen Wagen, **den** hatte er im
Parkhaus abgestellt.

იყო და არა იყო რა, იყო ერთი მეწისქვილე,
მას ერთი მშვენიერი გოგონა ჰყავდა.
ვეძებ კაცს, (ი) მას ჰუბერტი ჰქვია.
ჩვენ ვიცნობდით ახალგაზრდა ქალს, მას
სიმსივნე ჰქონდა.
ჩვენი მეზობელი ეძებდა თავის მანქანას, მან
ის (მანქანა) პარკში დატოვა.

5.1.2.3 ზმნიზებით (... mit einem Adverb)

„არანამდელი“ (unrecht) კავშირი წინადადებაში გარემოების ფუნქციას ასრულებს ანუ კავშირი ტოლფასია ზმნიზების და გამოხატავს მოქმედების ადგილს, დროს, მიზეზს. თუ კავშირი წინადადების თავში დგას, იცვლება სიტყვათა წყობა. ასეთივე შინაარსს ატარებს რთული წინადადება მაკავშირებელი სიტყვით.

da -იქ, აქ, მაშინ von dort -იქიდან	somit -ასე, ამგვარად daher -იქედან schließlich -ბოლოს	deswegen -ამიტომ dazu -ამისთვის (ამიტომ)	und zwar -კერძოდ trotzdem -მიუხედავად ამისა და ა.შ.
---	--	--	---

Wir trafen ihn im Juli, **da** hatte er Susi schon
geheiratet.
Er kann nicht mit seiner Großmutter sprechen,
dazu muss er Deutsch lernen.
Wir bleiben in den Ferien zu Hause, **somit** wäre diese
Frage geklärt.
Wir sind Kleingläubige, **deswegen** können wir Gott
nicht genug loben.
Gehen Sie hier geradeaus bis zur Bank; **von dort** sehen
Sie den Bahnhof.
Ich habe mich in allem versucht, **schließlich**
begann ich Verse zu machen.

ჩვენ მას ივლისში შევხვდით, მაშინ ის
სუზიზე უკვე დაქორწინებული იყო.
მას არ შეუძლია ბებიაშისთან საუბარი, ამისთვის
მან (ამიტომ) გერმანული უნდა ისწავლოს.
ჩვენ არდადეგებზე შინ დავრჩებით, ამგვარად
ეს საკითხი მოგვარდებოდა.
ჩვენ მცირედმორწმუნენი ვართ, ამიტომ არ
ძალგვიძს უფლის სრულყოფილად
თაყვანისცემა (ქება).
წაბრძანდით პირდაპირ ბანკამდე; იქედან
დაინახავთ ვაგზალს.
მე თავი ყველა სფეროში გამოვცადე, ბოლოს
კი ლექსის თხზვა დავიწყე.

5.1.2.4 კავშირი-წყვილები (Verbindende Wortpaare)

როული წინადადების ყოველ შემადგენელ წინადადებაში დგას კავშირი-წყვილის ერთ-ერთი სიტყვა. ნაწილობრივ ხდება ქვემდებარის გადანაცვლება.

weder...noch-არც...არც entweder...oder-ან...ან einerseits...andererseits-ერთი მხრივ... მეორე მხრივ nicht...sondern-არა...არამედ nicht nur...sondern auch-არა მხოლოდ...არამედ აგრეთვე erst...dann-ჯერ...შემდეგ	sowohl...als auch-როგორც...ასევე teils...teils-ნაწილი...ნაწილი bald...bald-ხან...ხან halb...halb-ნახევრად...ნახევრად der eine...der andere-ერთი...მეორე და ა.შ.
---	---

Bald rieb sich Vater die Hände, bald strich er sich den Bart.

მამა ხან ხელებს ისრესდა, ხან წვერზე ისვამდა ხელს.

Ich bin teils dafür, teils habe ich meine Bedenken.

მე ნახევრად ვეთანხმები, ნახევრად არა (ჩემი მოსაზრებები მაქვს).

Weder scheint die Sonne, noch sieht es nach Regen aus.

არც მზეა, არც წვიმა.

Der Mensch muss nicht nur trinken, sondern er will auch essen.

კაცმა არა მხოლოდ უნდა სვას, არამედ უნდა ჭამოს კიდევ.

Dem einen gefällt seine Nase nicht, der andere wünscht sich volles Haar.

ერთს მისი ცხვირი არ მოსწონს, მეორე ნატრობს (მის) ხშირ თმას.

5.1.2.5 ჩართული წინადადება (Der eingeschobene Satzsatz)

როგორც წესი, როული წინადადების შემადგენელი წინადადებები დგანან უშუალოდ ერთმანეთის მიყოლებით. ჩართულ წინადადებაში კი ერთ-ერთი მათგანი ჩასმულია მთლიანობაში.

ასეთი წინადადება მოცემულია ორ მძიმეს შორის და არის მეტწილად მოკლე.

Seine Jahre in Brasilien, das kannst du mir glauben, hat er genossen.

მისი წლები ბრაზილიაში, შეგიძლია მე დამიჯერო, იყო ნამდვილი ტკბობა.

Das schmutzige Ofenrohr ist mir, welch ein Pech, aus der Hand gerutscht.

ჭუჭყიანი ღუმელის მილი, დახე ხელის მოცარვას, ხელიდან დამისხლტა.

Morgen, darüber bin ich froh, wird er nicht fröhlich sein.

ხვალ, ეს მე ძალიან მახარებს, იგი არ ისაუზმებს.

3 mal 7, denk noch mal nach, ist keinesfalls 22!

სამჯერ შვიდი, კიდევ ერთხელ დაფიქრდი, არავითარ შემთხვევაში არ იქნება 22!

5.1.3 თანწყობილი წინადადების სახეები (Arten der Satzverbindung)

5.1.3.1 თანწყობა/მიერთება (Anreihung)

ა. დამოუკიდებელი თანწყობა, გავრცობა (იხ. Morph. 10.1.2.1)

Sabine studiert noch, Max arbeitet schon.

საბინე ჯერ კიდევ სწავლობს, მაქსი უკვე მუშაობს.

Niemand war dagegen, und ein schwaches Lächeln erhellte ihr Gesicht.

წინააღმდეგი არავინ იყო და მსუბუქმა ღიმილმა გაუნათა მას სახე.

ბ. განმარტება -

Pia spart fleißig, sie möchte nach Paris reisen.

პია ფულს ბეჯითად ზოგავს, მას პარიზში უნდა წასვლა.

Sie wollen an der Donau grillen, und zwar soll es um 18 Uhr losgehen.

მათ სურთ დუნაის ნაპირზე ცეცხლზე შეწვან ხორცი (ან სხვა რამ) და 18 საათზე დაიშალონ (შინ წავიდნენ).

გ. ნაწილებად დაყოფა -

Einerseits gefällt mir die Idee, andererseits bereitet mir die Finanzierung Kopfzerbrechen.

ერთი მხრივ, მომწონს იდეა, მეორე მხრივ, ფინანსურ თავსატეხს მიჩენს.

დ. ლოგიკური რიგითობა -

Erst wollte ich mich der Stimme enthalten, dann begann ich zu zweifeln, schließlich ging ich doch zur Wahle.

ჯერ უარი მინდოდა მეთქვა ხმის მიცემაზე, შემდეგ ეჭვი დამებოდა, ბოლოს მაინც წავედი არჩევნებზე.

ე. ე.წ. Satzreihe (სიტყვასიტყვით: წინადადებათა რიგი) წარმოიქმნება, როდესაც რთული თანწყობილი წინადადება შედგება რამდენიმე შინაარსობრივად ერთმანეთისგან დამოუკიდებელი (ერთნაირი წესით აგებული (მძიმით გამოყოფილი) მარტივი წინადადებებისგან.

Die Hühner schlafen, der Mond leuchtet, das Kind träumt, die Welt steht still.

ქათმებს სძინავთ, მთვარე ანათებს, ბავშვი ოცნებობს, მსოფლიო მშვიდად სუფევს.

5.1.3.2 დაპირისპირება (Entgegenstellung)

ა. შემოსაზღვრული (იხ. Morph. 10. 1.2.2)

Florian hat das Examen zwar bestanden, aber die Endnote war nicht gut.

ფლორიანმა თუმცა ჩააბარა გამოცდა, მაგრამ საბოლოო ნიშანი არც თუ ისე კარგი იყო.

Ich komme mit ins Kino, aber lass mich zuerst diesen Satz fertig schreiben.

მე მოვდივარ კინოში, მაგრამ ჯერ ეს წინადადება დამამთავრებინე (დამაწერინე).

ბ. აღმასვლა. წინადადება უარყოფა-Negation-ით -

Wir bleiben nicht in Rom, sondern (wir) reisen nach Berlin weiter.

ჩვენ ვრჩებით არა რომში, არამედ გზას ვაგრძელებთ ბერლინისკენ.

Niemals darfst du deinen Traum aufgeben, vielmehr sollst du an seiner Verwirklichung arbeiten.

შენ არასოდეს თქვა უარი შენს ოცნებაზე, უფრო მის ხორცშესხმაზე უნდა იმუშაო.

გ. აღმასვლა კავშირებით-trotzdem, nicht destoweniger, dennoch

და ა.შ.

Tonis Chancen waren aussichtslos, trotzdem hielt er an seinem Ziel fest.

ტონის წარმატების შესაძლებლობა თვალსაჩინო არ ყოფილა, მიუხედავად ამისა, მყარად იდგა თავის გადაწყვეტილებაზე (მიზნიდან არ უხვევდა).

Keiner hat mir das zugetraut, und dennoch habe ich es geschafft.

არავის სჯეროდა ჩემი, მაგრამ მე მაინც შევძელი ეს.

5.1.3.3 წინააღმდეგობის შემცველი წინადადებები (Gegensätze)

(იხ. Morph. 10.1.2.3)

Beeile dich, sonst kommst du zu spät in die Schule!
Zieh die Schuhe aus, oder ich lasse dich nicht ins
Wohnzimmer!

Die Maschine muss regelmäßig gewartet werden,
andernfalls übernehmen wir keine Garantie.

აჩქარდი, თორემ სკოლაში დაიგვიანებ!
გაიხადე ფეხსაცმელი, თორემ ოთახში არ
შეგიშვებ!

მანქანა თავის რიგს უნდა დაელოდოს,
წინააღმდეგ შემთხვევაში პასუხისმგებლობას
ჩვენს თავზე ვერ ავიღებთ.

5.1.3.4 მოტივაცია (Begründung)

(იხ. Morph. 10. 1.2.7)

ა. მოტივაცია მოცემულია მეორე წინადადებაში -

Diese Tapeten müssen erneut werden, sie sind
völlig vergilbt.

Diese Wohnung kann ich nicht mieten, (den) Miete
und Nebenkosten sind viel zu hoch.

Rufen Sie schnell einen Arzt, der Junge ist ja
schon ganz blass!

შპალერი უნდა განახლდეს, ის მთლიანად
გაყვითლებულია.

ბინის დაქირავება მე არ შემიძლია, ქირა და
გვერდითი ხარჯები ძალიან ძვირია!
დაუძახეთ ექიმს, ბიჭი ხომ მთლად
გაფითრებულია!

ბ. მოტივაცია მოცემულია პირველ წინადადებაში -

Hier gibt es heute kein Brot mehr, also versuche
ich es nebenan nochmals.

Der neue Mitarbeiter hat Grippe, folglich wird er
die ganze Woche fehlen.

აქ დღეს პური აღარ არის, მაშასადამე გვერდით
კიდევ უნდა მოვიძიო (ვგადო).
ახალ თანაშრომელს გრიპი აქვს, შესაბამისად
იგი მთელ კვირას არ ივლის.

გ. მიზნის მინიშნება -

Du willst immer den Wagen in der Garage lassen,
aber dazu haben wir ihn nicht gekauft.

შენ გინდა მანქანა მუდმივად ავტოფარეხში
გყავდეს, ამისთვის არ გვიყიდა ჩვენ ის.

დ. დათმობა -

Er war unendlich müde, und trotzdem konnte
er nicht einschlafen.

იგი უზომოდ დაღლილი იყო, მიუხედავად
ამისა, დაძინება არ შეეძლო.

ე. შემოსაზღვრა -

Klaus hat die Prüfung bestanden, und insofern
können wir zufrieden sein.

კლაუსმა გამოცდა ჩააბარა, ამ ეტაპზე ამით
შეგვიძლია დაკმაყოფილდეთ.

5.2 რთული ქვეწყობილი წინადადება (Das Satzgefüge/Die Zusammensetzung von Haupt-und Nebensätzen)

მთავარი და დამოკიდებული წინადადებების კავშირი არის რთული ქვეწყობილი წინადადება.

- გავრცობილი მთავარი წინადადება (*erweiterter Satz*) შედგება წინადადების ცალკეული წევრებისგან (იხ. Synt. 4.1). თუ ამ წინადადების წევრთაგან ერთ-ერთი ისეა გავრცობილი, რომ მასში მოცემულია ქვემდებარე, შემასმენელი, და ყველაფერი ერთად ქმნის სინტაქსურ მთლიანობას, ეწოდება რთული ქვეწყობილი წინადადება (*Satzgefüge*).
- მთავარი წინადადება (რთულ ქვეწყობილში) ეწოდება იმ ნაწილს, რომელშიც შემასმენლის პირის ფორმა მეორე ადგილზე დგას (*Pos.2*) (ბრძან. ძახილის წინადადებაში პირველ ადგილზე (*Pos1*) (იხ. Synt.2.3 და 3.1.4, 3.2 ასევე 4.3.3., 4.5).
- დამოკიდებული წინადადება ანუ წინადადება-წინადადებების წევრი (*Gliedsatz*) ეწოდება მთავარ წინადადებაზე დაქვემდებარებულს. იგი ასრულებს მთლიანი წინადადების ერთ-ერთი წევრის როლს. მისი შემასმენლის პირის ფორმა დგას წინადადების ბოლოს.
- მთავარსა და დამოკიდებულ წინადადებას შორის დგას მძიმე.

5.2.1 რთული ქვეწყობილი წინადადების კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Satzgefüge)

5.2.1.1 კლასიფიკაცია აგებულების მიხედვით (Klassifizierung dem Bau nach)

- ა. დამოკიდებულ წინადადებას მაკავშირებლის გარეშე არ გააჩნია: კავშირი, ნაცვალსახელი, ნაცვალსახელი-ზმნიზედა ან კითხვითი ზმნიზედა.
Wäre das Wetter schön gewesen, hätten wir einen Ausflug gemacht.	კარგი ამინდი რომ ყოფილიყო, ექსკურსიას მოვაწყობდით.
Brauchst du Hilfe, such sie am Ende deiner eigenen Arme!	გჭირდება შველა, მიმართე ბოლოს საკუთარ მარჯვენას!
- ბ. მაკავშირებლიან დამოკიდებულ წინადადებას თავში მოუდის -
- მაქვემდებარებელი კავშირი (იხ. Morph. 10.1.2. და 10.2.2.)
Ich bin der Ansicht, dass er die künstlerischen Prinzipien gut kennt.
ჩემი აზრით, იგი ხელოვნების პრინციპებში კარგად ერკვევა.
 - მიმართებითი ნაცვალსახელი (წინდებულთ ან მის გარეშე), ან ნაცვალსახელი-ზმნიზედა -
Ich suche die Menschen, die einer solchen Figur ähneln könnten.
მე ვეძებ ადამიანებს, რომელნიც შეძლებდნენ ასეთ ფიგურას დამსგავსებოდნენ.
Er war eine Person, von der ich nur Gutes gehört habe.
ის იყო პიროვნება, რომლის შესახებაც მე მხოლოდ კარგი მომესმინა.
Die Wiege, worin ich als Baby lag, ist neulich verkauft worden.
აკვანი, რომელშიც მე ჩვილი ვიწექი, ახლახანს გაიყიდა.
 - კითხვითი ნაცვალსახელი, კითხვითი ზმნიზედა ან კითხვა-კავშირი "იხ."
Wir wissen noch nicht, welchen Nachtschirm wir nehmen.
ჩვენ ჯერ არ გადაგვიწყვეტია (არ ვიცით), რომელ ჩაროზს ავიღებთ.
Die Frage, woher sie kommt, hat sie schon beantwortet.
კითხვას, საიდან იყო იგი, მან უკვე უპასუხა.
Markus fragt, ob wir zusammen in den Park gehen.
მარკუსმა იკითხა, მივდივართ თუ არა ერთად პარკში.

5.2.1.2 კლასიფიკაცია დამოკიდებული წინადადების ადგილის მიხედვით რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში (Klassifizierung nach der Stellung des Nebensatzes im Satzgefüge)

მთავართან მიმართებით განსაზღვრული ადგილის მიხედვით დამოკიდებული წინადადება არის:

ა. წინა (Vordersatz) -

Weil der Fahrer nicht rechtzeitig gebremst hatte, kam er zu diesem Unfall.

რადგან მძღოლმა დროზე არ დაამუხრუჭა, (ამიტომ) მოუხდა ეს უბედურება.

ბ. შუა (Mittelsatz) -

Das Kleid, das sie heute gekauft hat, steht ihr sehr.

კაბა, რომელიც მან დღეს იყიდა, (მას) ძალიან უხდება.

გ. ბოლო (Nachsatz)

Der Hass trat ihr in die Augen, als sie den Alten sah.

მას თვალებში სიძულვილი აღებეჭდა, როდესაც (მან) მოხუცი დაინახა.

5.2.1.3 კლასიფიკაცია შინაარსის მიხედვით (Klassifizierung dem Inhalt nach)

ა. ქვემდებარული დამოკიდებული წინადადება. (Subjektsatz) (იხ. Synt. 52.3.1)

ბ. განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადება. (Attributsatz) (იხ. Synt. 52.3.2)

გ. დამატებითი დამოკიდებული წინადადება. (Objektsatz) (იხ. Synt. 52.3.3)

დ. გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება. (Adverbialsatz) (იხ. Synt. 5.2.3.4)

ე. დამოკიდებული წინადადება-პრედიკატივი. (Prädikativsatz) (იხ. Synt. 2.2.2)

ვ. დამოკიდებული წინადადება-კომპლემენტი. (Komplenemtsatz) (იხ. Synt. 2.2.3)

5.2.2 სიტყვათა წყობა რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში (Wortstellung im Satzgefüge)

5.2.2.1 სიტყვათა წყობა მთავარ წინადადებაში (Wortstellung im Hauptsatz)

მთავარი წინადადების სიტყვათა წყობა არ იცვლება, თუ დამოკიდებული წინადადება მთავარი წინადადების შემდეგ დგას; თუ დამოკიდებული წინ უძღვის მთავარს, მაშინ მთავარში გვექნება შებრუნებული სიტყვათა წყობა (Umstellung/Inversion/indirekte Wortstellung).

ა. როგორც წესი, მთავარი წინადადების სიტყვათა წყობა ასეთია: ქვემდებარე დგას პირველ ადგილზე (Pos.1) შემასმენლის პირის ფორმის წინ, შემასმენელი დგას მეორე ადგილზე (Pos.2) -

Die Sklaven verstehen am besten (Hauptsatz),
was die Freiheit bedeutet (Nebensatz).

მონებმა ყველაზე უკეთ უწყიან, რას ნიშნავს თავისუფლება.

ბ. მთავარი წინადადების შებრუნებული წყობა ასეთია: ქვემდებარე დგას მეორე ადგილზე (Pos.2) შემასმენლის შემდეგ.

შემასმენელი დგას პირველ ადგილზე (Pos.1) -

Was die Freiheit bedeutet (Nebensatz),
verstehen die Sklaven am besten (Hauptsatz).

რას ნიშნავს თავისუფლება, მონებმა ყველაზე უკეთ უწყიან.

იშვიათად: Was die Freiheit bedeutet, die Sklaven verstehen das am besten.

რას ნიშნავს თავისუფლება, მონებმა ყველაზე კარგად უწყიან.

5.2.2.2 სიტყვათა წყობა დამოკიდებულ წინადადებაში (Wortstellung im Nebensatz)

ა. დამოკიდებული წინადადება მაკავშირებლით -

- დამოკიდებულ წინადადებაში პირველ ადგილზეა მაქვემდებარებელი კავშირი ან მაკავშირებელი სიტყვა, შემდეგ მოდის ქვემდებარე და წინადადების მეორეხარისხოვანი წევრები. ზმნური შემასმენელი (მარტივ დროებში) ან შემასმენლის უღლებადი ნაწილი (რთულ დროებში) უკანასკნელ ადგილზეა (letzte Position).

Ich denke an den Tag, **da** das Recht über das Unrecht siegt.

მე ვფიქრობ იმ დღეზე, როდესაც სიმართლე უსამართლობაზე გაიმარჯვებს.

Die Freunde schrieben an ihn, **dass** er bald kommen solle.

მეგობრებმა მისწერეს მას, რომ იგი მალე უნდა ჩამოვიდეს.

- როდესაც დამოკიდებულ წინადადებაში შემასმენელი თავსართმოცილებადი ზმნაა, ეს თავსართი დროის არც ერთ ფორმაში არ მოსცილდება ზმნას:

Ich bitte dich darum, **dass** du eine andere Jacke **anziehst**.

გთხოვ, რომ სხვა ჟაკეტი ჩაიცვა.

- რთული შემასმენლის სახელითი ნაწილი, Prädikativ-ი ან Komplement-ი დგას ზმნის პირის ფორმის წინ.
Wenn sich Renate **als Schneewittchen verkleidet**, geht Rene als Prinz.
Obwohl ich ihn nicht **sympatisch finde**, höre ich ihm zu.

თუ რენატე ფიფქიას ტანსაცმლით შეიმოსება, რენე უფლისწულივით გაივლის. თუმცა მე იგი არ მესიმპატიურება, მაინც ვუსმენ მას.

- რეფლექსური ნაცვალსახელი შემასმენლის ნაწილია. როგორც წესი, იგი დგას ზმნის პირის ფორმის ან კავშირის შემდეგ.

Sein Sohn **interessiert sich nicht** für Malerei.
Der Maler bedauert, **dass sich** sein Sohn nicht für Malerei interessiert.

მის ვაჟიშვილს მხატვრობა არ აინტერესებს. მხატვარი წუხს, რომ მის ვაჟიშვილს მხატვრობა არ აინტერესებს.

თუ ქვემდებარე ნაცვალსახელია, "sich" დგას ამ ნაცვალსახელის შემდეგ.

Herr Müller bedauert, **dass sie sich** verspätet hat.

ბატონი მიუღერი წუხს, რომ მან დაიგვიანა.

- ეს წესი ირლვევა ზოგ შემთხვევაში:

- თუ დამოკიდებული წინადადების შემასმენელი მოდალური ზმნაა-Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I, II ან Konditional I, II-ში ("haben ან "werden"-ით ნაწარმოები), მაშინ ზმნის პირის ფორმა (ე.ი. "haben" ან "werden") დგას Infinitiv-ის წინ. მეორე Intinitiv (მოდალური ზმნა) დგას წინადადების ბოლოს.

Rudolf verspätete sich, weil er noch zum Arzt hatte gehen müssen.

რუდოლფი აგვიანებდა, რადგან ჯერ ექიმთან უნდა მისულიყო.

Wenn er das Garagentor hätte streichen wollen, hätte er genug Zeit dazu gehabt.

მას ავტოფარების შეღებვა რომ სდომოდა, საამისოდ საკმაოდ დრო ჰქონდა.

- ირეალურ, შედარებით წინადადებაში "als"-ით თავში დგას შემასმენლის პირის ფორმა კავშირის შემდეგ, ქვემდებარის წინ.

Es war, **als hätt'** der Himmel die Erde still geküsst.

ისეთი შთაბეჭდილება შეიქმნა, თითქოს ცამ დედამიწას ამბოროყო.

Bei dir sieht es aus, **als würdest** du das Wort "Ordnung" nicht kennen.

შენი შემხედვარე კაცი იფიქრებს, თითქოს სიტყვა "წესრიგს" არც იცნობ.

- თუ დამოკიდებული წინადადება გრძელია, მაშინ შესაძლებელია, როგორც სტილისტური საშუალება, შევვიღო იქნას სიტყვათა წყობა, შემასმენლის უღლებადი ნაწილი გადმოტანილ იქნას რომელიმე წევრის წინ.

Alle sahen, dass er sich in der Gefahr wie ein Ritter ohne Furcht und Tadel verhalten hatte.

ყველამ დაინახა, რომ იგი, საფრთხეში ჩავარდნილი, ისე მოიქცა როგორც უშიშარი რაინდი.

Alle sahen, dass er sich in der Gefahr verhalten hatte wie ein Ritter ohne Furcht und Tadel. Ruhig floss der Rhein, als der schöne Herbst mit seinen bunten Blättern einzog.

ყველამ დაინახა, რომ იგი საფრთხეში ისე მოიქცა, როგორც უშიშარი რაინდი. რაინი წყნარად მოედინებოდა, თითქოს მშვენიერი შემოდგომა თავისი ჭრელი ფოთლებით შემობრძანდა.

Ruhig floss der Rhein, als der schöne Herbst einzog mit seinen bunten Blättern.

რაინი წყნარად მიედინებოდა, თითქოს მშვენიერი შემოდგომა შემობრძანდა თავისი ჭრელი ფოთლებით.

ბ. უკავშირო დამოკიდებული წინადადება -

- თუ დამოკიდებული წინადადება (არაპირდაპირი ნათქვამი) უკავშიროა, მაშინ ჩვეულებრივად შემასმენლის უღლებადი ნაწილი დგას მეორე იდგულზე (Pos.2).

Sie dachte, Ida sei völlig unmusikalisch.

ფიქრობდა, რომ იდა სრულიად არამუსიკალურია.

Mutter riet ihr, sie solle heute besser zu Hause bleiben.

დედამ მას დღეს შინ დარჩენა ურჩია.

აგრეთვე:

Der Lehrer rief, still sollten die Kinder sein!

მასწავლებელმა დაიყვირა, ბავშვები ჩუმად ყოფილიყვნენ!

- უკავშირო დათმობით და პირობით დამოკიდებულ წინადადებაში შემასმენლის უღლებადი ნაწილი დგას პირველ ადგილზე (Pos.1).

Kommt es auch zu einer Verschlechterung Ihres Zustandes, müssen Sie nicht mit dem schlimmsten rechnen.

თქვენი მდგომარეობის გაუარესების შემთხვევაშიც, უარესზე არ უნდა იფიქროთ.

Fragen Sie ihn, dann gibt er Auskunft.

ჰკითხეთ მას, იგი მოგაწვდით ინფორმაციას.

Hätten wir das Polarlicht gesehen, so wäre die Expedition erfolgreich gewesen.

პოლარული ნათება რომ დაგვენახა, ჩვენი ექსპედიცია შედეგიანი იქნებოდა.

5.2.3 დამოკიდებული წინადადების სახეები (Arten der Nebensätze)

სინტაქსური ფუნქციის მიხედვით არსებობს დამოკიდებულ წინადადებათა შემდეგი სახეები:

• ქვემდებარული (Subjektsatz)	- ადგილის (Lokalsatz)	- მიზნის (Finalsatz)
• განსაზღვრებითი (Attributsatz)	- დროის (Temporalsatz)	• პირობის (Konditionalsatz)
• დამატებითი (Objektsatz-indirekte Rede)	- ვითარების (Modalsatz)	• დათმობის (Konzessivsatz)
• გარემოებითი (Adverbialsatz):	- შედარების (Komparativsatz)	• შეზღუდვის (Restriktivsatz)
	- მიზეზის (Kausalsatz)	• შედეგის (Folgesatz)

- მიმართებითი (Relativsatz)
- წინადადების ტოლფასი ინფინიტივისა და მიმღეობის ჯგუფები (Satzwertige Infinitiv-und Partizipialgruppen/Satzgegenstandsätze)

5.2.3.1 ქვეყნის დამოკიდებული წინადადება (Subjektsätze)

ქვეყნის დამოკიდებული წინადადება ასრულებს მთავარი წინადადების ქვემდებარის როლს ან განავრცობს მის ქვეყნის პასუხობს კითხვებს: wer? ვინ? was? რა? ქვემდებარული დამოკიდებული წინადადება მოყვანილი დაკავშირება ხდება:

- ა. კავშირით: **dass**-რამ **wenn**-თუ, როდესაც
- Es ist kein Wunder, **dass** du vor Heimweh krank bist. არაა გასაკვირი, რომ სამშობლოს ნოსტალგიით ხარ დაავადებული.
- Es ist klar, **dass** die Rede von Verdis "Aida" war. ცხადია საუბარი ვერდის "აიდას" შეეხებოდა.
- Es wundert mich, **dass** er nicht abgesagt hat. მაკვირვებს ის რომ, მან უარი არ თქვა.
- Es ärgert mich, **dass** du faul bist. მე ის მაბრაზებს, რომ შენ ზარმაცი ხარ.
- Wenn es dir gut geht, freut es mich. მე გახარებული ვარ, როცა შენ კარგად ხარ.
- ბ. დამოკიდებული კითხვითი წინადადება "ob"-ით
- Es ist noch nicht bekannt, **ob** die Flüchtlinge im Hotel übernachten. ჯერ არ არის ცნობილი, გაათევენ თუ არა ღამეს ლტოლვილნი სასტუმროში.
- გ. მიმართებითი ნაცვალსახელით: wer-ვინც, was-რაც (ყველა ბრუნვაში) (verallgemeinerndes Relativpronomen), აგრეთვე მიმართებითი ზმნიზედა წინდებულთ ან მის გარეშე - wo-სად, wann-როდის, wovon- რის შესახებ და ა.შ.
- Wem unsere Bedingungen nicht gefallen, der kann gehen. ვისაც ჩვენი პირობები არ მოსწონს, შეუძლია წავიდეს.
- Es ist bekannt, **was** das Buch so beliebt gemacht hat. ცნობილია, რამ შეაყვარა წიგნი (ხალხს).
- Wovon im Parlament gesprochen wird, ist noch nicht bekannt. რის შესახებ იქნება პარლამენტში საუბარი, ეს ჯერ კიდევ არ არის ცნობილი.
- Du wirst nicht unumgänglich das werden, **was** dein Vater will, sondern das, **was** du willst. შენ უნდა გახდე არა მაინცდამაინც ის, რაც, მამაშენს სწადია, არამედ ის, რაც შენ გინდა.
- Er ist das, **was** er scheint. იგი ის არის, რაც ჩანს.
- დ. უკავშირო ქვემდებარული წინადადება /მთავარში პირნაკლი ნაცვალსახელით "es"/ დგას მთავარი წინადადების შემდეგ.
- Es ist mir lieber, du holst sie selber ab. მირჩევნია, თუ შენ მას თვითონ დახვდები.
- ე. ქვემდებარული წინადადების როლში გვხვდება აგრეთვე წინადადების ტოლფასი **Infinitivgruppe**. დგას მთავარი წინადადების წინ ან მის შემდეგ.
- In den Kindergarten **zu** gehen, ist heutzutage selbstverständlich. დღესდღეობით (ბავშვების) საბავშვო ბაღში სიარული თავისთავად გასაგებია.
- Es ist ein demokratisches Recht, zur Wahl **zu** dürfen. დემოკრატიული სამართალი იძლევა არჩევნებში წასვლის უფლებას.

5.2.3.2 განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადება (Attributsätze/Beifügungssätze)

განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადება ასრულებს მთავარი წინადადების განსაზღვრების როლს ან განავრცობს მის განსაზღვრებას, პასუხობს შემდეგ კითხვებს:

- **welcher? welche? welches? / welche?** რომელი?
- **was für ein? was für eine? was für ein? / was für** როგორი?

- ა. განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადება განსაზღვრავს მთავარი წინადადების არსებით სახელს, რომელიც შეიძლება იყოს ქვემდებარე, დამატება ან გარემოება.
- განსაზღვრავს ქვემდებარეს
Das Haus, in dem ich wohne, befindet sich hinter dem Konservatorium. სახლი, რომელშიც მე ვცხოვრობ, მდებარეობს კონსერვატორიის უკან.
 - განსაზღვრავს დამატებას
Bitte empfehlen Sie mir ein Restaurant, das vegetarianische Speisen anbietet! მირჩიეთ რესტორანი, რომელშიც (სტუმრებს) ვეგეტარიულ კერძებს სთავაზობს.
 - განსაზღვრავს გარემოებას
An einem Abend, der so lau ist wie heute, möchte in den Biergarten gehen. ერთ საღამოს, რომელიც ასეთივე თბილი იქნება, როგორც დღესაა, წავიდოდი ლუდის ბარში.
- ბ. უმეტესობა განსაზღვრებითი წინადადებებისა არის მიმართებითი -
- იწყება მიმართებითი ნაცვალსახელით (წინდებულით ან მის გარეშე):
der, die, das/die; welcher, welche, welches/welche (რომელიც); wer, was (ვინც, რაც)
Die öffentliche Bibliothek, die wir bis heute bewundern, ist viel größer, als die Universitätsbibliothek. საჯარო ბიბლიოთეკა, რომელიც ჩვენ დღემდე აღგვაფრთოვანებს, ბევრად აღემატება უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკას.
Meine Großmutter, von der ich als Kind diese Kette bekommen habe, starb gestern. ბებიაჩემი, რომლისგანაც ბავშვობაში ეს ძეწვევი მივიღე, გარდაიცვალა გუშინ.
Ich kenne solche Leute, mit denen du umgehst, nicht. მე არ ვცნობ ისეთ ხალხს, რომლებთანაც შენ გაქვს ურთიერთობა.
Ich kann Ihre Frage, wer das Land führen soll, noch nicht beantworten. მე თქვენს კითხვას, ვინ უნდა მართოს ქვეყანა, ჯერ არ შემიძლია ვუპასუხო.
Sie wissen ja schon genau, was Yoga ist. მათ უკვე ზუსტად იციან, რა არის იოგა.
 - მიმართებითი ნაცვალსახელი-ზმნიზედით (არა პიროვნებათა სახელებთან) wofür (რისთვის), wovon (რის შესახებაც) და ა.შ.
Das, wofür sie sich interessiert, ist Malerei. ის, რაც მას აინტერესებს, არის მხატვრობა.
 - ადგილის, დროის, მოდალურ-მიმართებითი ზმნიზედით (წინდებულით ან მის გარეშე) wo (სადაც), wann (როდესაც), wie (როგორც) და ა.შ.
Die Bauarbeiter bekamen einen genauen Hinweis, wo und wann der Dom gebaut werden sollte. მშენებლებმა მიიღეს ზუსტი მითითება, სად და როდის უნდა აშენებულიყო ტაძარი.
Zitronen, wie sie in Georgien schmecken, sind in Deutschland selten. ისეთ გემრიელ ლიმონს, როგორც საქართველოშია, გერმანიაში იშვიათად შეხვდებით.
Er hat die Information, für wann er beim Zahnarzt bestellt ist, nicht erhalten. მას არ მიუღია ინფორმაცია, როდისთვის ექნება კბილის ექიმთან შეხვედრა.
- გ. განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადება გვხვდება კავშირით "dass" ან მის გარეშე.
- Die Überzeugung, dass wir recht haben, macht uns Mut. რწმენა იმისა, რომ ჩვენ მართალნი ვართ, ძალას გვაძლავს.
Ihre Behauptung, dass die Arbeit schwierig sei, stimmt nicht. თქვენი მტკიცევა, რომ სამუშაო რთული იქნება არასწორია.

- დ. განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადება კავშირით "ob" ან კითხვითი სიტყვით.
- Ihre Frage, ob der Chef einverstanden sei, wird morgen beantwortet. თქვენს შეკითხვას, თანახმაა თუ არა უფროსი, ხვალ გაეცემა პასუხი.
- Die Frage, ob genügend Stühle für die Zuhörer vorhanden sind, muss ich leider verneinen. შეკითხვას, საკმარისია თუ არა სკამები მსმენელთათვის, სამწუხაროდ, უარით უნდა ვუპასუხო.
- Das Geheimnis, wer hinter der Maske steckte, wurde bald gelüftet. საიდუმლო, ვინ იმალებოდა ნიღბის უკან, მალე გამოაშკარავდება.
- ე. განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადება შეიძლება იყოს Infinitiv-ან Partizipialgruppe.
- Die Freude, Kinder haranwachsene zu sehen, der Eltern, ist zu groß. მშობლების სიხარული, შვილების ზრდას (ტანის აყრა) რომ შეჰყურებენ, ძალზე დიდია.
- Sie geniessen Trauben, gereift an den Bäumen. ისინი პირს იტკბარუნებენ ყურძნით, რომელიც ხეებზე დამწიფებულიყო.
- Den Pinsel in der Hand haltend, näherte sich der Lehrling dem Meister. ფუნჯით ხელში მიუახლოვდა შეგირდი ოსტატს.

5.2.3.3 დამატებითი დამოკიდებული წინადადება (ირიბი ნათქვამი) (Objektsätze/Ergänzungssätze mit indirekter Rede)

დამატებითი დამოკიდებული წინადადება ასრულებს მთავარი წინადადების პირდაპირი, ირიბი და წინდებულნიანი დამატების როლს ან განავრცობს მის დამატებას.

დამატებითი დამოკიდებული წინადადება პასუხობს კითხვებს:

wer? ვინ? was? რა? wessen? ვისი? (an)wem? ვის? (an)wen? ვის? wofür? რისთვის? woran? რაზე? და ა.შ.

- ა. კავშირიანი დამატებითი წინადადება იწყება კავშირით "dass", "ob", "wie" ან მიმართებითი, კითხვითი ნაცვალსახელით.

- პირდაპირი დამატება (Akkusativobjekt)

Wir glauben, dass Georgien bald tatsächlich unabhängig wird.
Ich glaube, dass du auf vieles verzichten müsstest.

Peter meint, dass sie ihr Versprechen schon gebrochen hat.
Dass sie ihr Versprechen gebrochen hat, bedauert Peter.

Mein Sohn fragt mich, ob das wahr ist.
Er weiß noch nicht, ob er morgen zurückkommen kann.

Er fragt sich, ob er sich hier ausruhen könne.
Ich weiß schon ganz genau, wo ich die Wohnung suchen möchte.

Wir werden ja sehen, wie ihm mein Käsekuchen schmeckt!
Erzähle mir doch, wen du heute getroffen hast!

ჩვენ გვჯერა, რომ საქართველო მალე ჭეშმარიტად დამოუკიდებელი ქვეყანა გახდება. მე ვთვლი, რომ შენ ბევრ რამეზე უნდა თქვა უარი.

პეტერის აზრით, მან (მდ.) უკვე გატეხა სიტყვა. ის (ფიქრი იმაზე), რომ მან გატეხა სიტყვა, აწუხებს პეტერს.

ჩემმა ვაჟიშვილმა მკითხა, მართალია თუ არა ეს. მან ჯერ არ იცის, შეძლებს თუ არა ხვალ უკან დაბრუნებას.

მან იკითხა, შეუძლია თუ არა მას აქ დასვენება. მე უკვე ზუსტად ვიცი, სად უნდა ვემებო ბინა.

ვნახოთ, როგორ მოეწონება ჩემი ყველის ნამცხვარი!
მომიყევი, აბა, დღეს ვის შეხვდი!

• ირიბი დამატება მიცემით ბრუნვაში (Dativobjekt)

Wer ihm gefiel, dem machte er Komplimente.
Niemandem werde ich gestehen, wem heimlich
meine Liebe gehört!

ვინც მას მოსწონდა, ქათინაურიც მას უძღვნა.
არავის გამოვუტყუდები, ვის ეკუთვნის
ჩემი (იდუმალი) სიყვარული!

• ირიბი დამატება ნათესაობით ბრუნვაში (Genitivobjekt)

Wessen Herz Trauer trägt, dessen sollte man sich
annehmen.

ვისი გულიც ნაღველს ატარებს, მასზე უნდა
იზრუნოს კაცმა.

• წინდებულიანი დამატება (Präpositionalobjekt)

Woran du mich erinnerst, daran denke ich sehr oft.

რასაც შენ მე მახსენებ, იმაზე მე ძალიან ხშირად
ვფიქრობ.

Uta versteht ganz gut, worin ihre Kraft besteht.

უტამ მშვენივრად იცის, რაშია მისი ძალა.

ბ. უკავშირო დამატებით დამოკიდებულ წინადადებაში შემასმენლის უღლებადი ნაწილი დგას მეორე ადგილზე (Pos.2) ასეთი წინადადება გვხვდება ზმნასთან, რომელიც ემსახურება -

- აზრის გამოთქმას, გამოხატავს შეტყობინებას, ვარაუდს, რწმენას და ა.შ.

sagen-თქმა (ამბობს)	wissen-ცოდნა (იცის)	glauben-რწმენა (სწამს, სჯერა)
fragen-შეკითხვა (ეკითხება)	erklären-ახსნა (უხსნის)	bemerkten-შენიშვნა (შენიშნავს)
meinen-ვარაუდი (ვარაუდობს)	hoffen-იმედი (იმედოვნებს)	melden-ცნობა (აცნობებს) და ა.შ.

Er sagt, dass er nicht mehr komme! (კავშირით)

მან თქვა, რომ იგი აღარ მოვა.

Er sagt, er kommt nicht mehr.

მან თქვა, იგი აღარ მოვა.

Er sagte, er komme (käme) nicht mehr.

მან თქვა, (რომ) იგი აღარ მოვიდოდა.

Der Arzt meldete, der Patient sei gerettet worden!

ექიმმა შეგვატყობინა, პაციენტი გადარჩენილია.

- დამატებითი დამოკიდებული წინადადება- **Infinitivgruppe**, მთავარ და დამოკიდებულ წინადადებაში ერთი და იგივე ქვემდებარით (იხ. Synt. 5.2.3.4.6)

Er freut sich, nächste Woche eine Sinfonie von
Beethoven hören zu können.

მას უხარია, რომ მომავალ კვირას ბეთჰოვენის
სიმფონიას მოისმენს.

In der Not wünscht sich jeder, einmal richtig satt
zu werden.

გაჭირვების დროს ყველა ადამიანს სურს,
ერთხელ მაინც რიგიანად დანაყრდეს.

- **Infinitivgruppe** მთავარსა და დამოკიდებულ წინადადებაში სხვადასხვა ქვემდებარით.

Er forderte mich auf, dass ich ihn heute noch anrufe.

მან მოითხოვა, რომ დღეს მე მისთვის კიდევ
დამერეკა.

Er forderte mich auf, ihn heute noch anzurufen.

მან მოითხოვა, დღეს მე მისთვის კიდევ
დამერეკა.

გ. არაპირდაპირი (ირიბი) ნათქვამი (Indirekte Rede)

- პირდაპირი და ირიბი ნათქვამის დაპირისპირება (Gegenüberstellung):

direkte Rede	indirekte Rede
ან: wörtliche Rede	ან: nichtwörtliche Rede
გადმოსცემს ტექსტს უშუალოდ (unmittelbar) სიტყვასიტყვით.	გადმოსცემს ტექსტს სხვა გრამატიკული საშუალების დართვით (mittelbar)
არის მთავარი წინადადება, რომელსაც შეიძლება დამოკიდებული მიუერთდეს (დაექვემდებაროს).	როგორც დამატებითი წინადადება დამოკიდებულია მთავარზე, ზმნაზე, რომელიც გამოხატავს ფიქრს, მოსაზრებას და ა.შ. ეს დამოკიდებული წინადადება წარმოადგენს Akkusativ-ის დამატებას.
მოცემულია ბრკეალებში („...“) მთავარი წინადადების შემდეგ, რომელიც ბოლოვდება ორი წერტილით.	მოცემულია ბრკეალების გარეშე მთავარი წინადადების შემდეგ, რომელიც ბოლოვდება მძიმით.
დგას კავშირის (ან მაკავშირებელი სიტყვის) გარეშე, სიტყვათა პირდაპირი ან შებრუნებული წყობით.	დგას კავშირებით „dass“ თხრობითი წინადადება (Aussagesatz), „ob“, კითხვითი წინადადება (Fragesatz). შემასმენლის პირის ფორმა დგას ბოლოში. დგას კავშირის „dass“ გარეშე. შემასმენლის პირის ფორმა მეორე ადგილზეა (Pos.2).
დგას თხრობით კილოში (Indikativ)	დგას Konjunktiv-ში. სასაუბრო ენაში გვხვდება Indikativ-ის ფორმებიც, როდესაც ნათქვამის სიზუსტეს უნდა გაეხვას ხაზი.
დროის ფორმებზე ყურადღება გამახვილებული	დროის ფორმებზე ყურადღება გამახვილებული არ არის.
	იცვლება პირის, კუთვნილებითი და რეფლექსური ნაცვალსახელის პირველი პირი მესამეთი, შესაბამისად, მეორე-პირველით.
ბრძანებითი წინადადებები დგას Imperativ-ში	ბრძანებითი წინადადება შეიცავს „sollen“ ან „müssen“-ით გამოხატულ შემასმენელს, „mögen“ ან „können“-ს = სურვილის გამოსახატავად.

- დროის ფორმების თანმიმდევრობა (Zeitenfolge)

როგორც ვხედავთ, პირდაპირ და ირიბ ნათქვამში კილოს ფორმები განსხვავებულია. განსხვავებულია აგრეთვე დროის ზოგიერთი ფორმაც. ის, რაც პირდაპირ ნათქვამში Präteritum-ის, Perfekt-ისა და Plusquamperfekt-ის მეშვეობით გამოითქმება, არაპირდაპირ ნათქვამში მოითხოვს Perfekt-ს.

პირდაპირი ნათქვამი (direkte Rede) (Indikativ)	ირიბი ნათქვამი (indirekte Rede) (Konjunktiv)
Präsens	Präsens
Präteritum	Perfekt
Perfekt	
Plusquamperfekt	
FuturI	FuturI
FuturII	FuturII

Er sagt: „Ich baue das Haus.“ (Präs.)
მან თქვა: „მე ვაშენებ სახლს“.

Er sagte, dass er das Haus baue (Präs.)
ან: Er sagte, er baue das Haus.
მან თქვა, რომ სახლს აშენებს.

Er sagte: "Ich baute das Haus." (Prät.)
 მან თქვა: მე ავაშენე სახლი
 Er sagte: "Ich habe das Haus gebaut." (Perf.)
 მან თქვა: მე ავაშენე სახლი.
 Er sagte: "Ich hatte das Haus gebaut." (Plusq.)
 მან თქვა: „მე ავაშენე სახლი“.

Er sagte, dass er das Haus gebaut habe. (Perf.)
 ან: Er sagte, er habe das Haus gebaut.
 მან თქვა, რომ სახლი ააშენა.

Er sagte: "Ich werde das Haus bauen." (Fut.I)
 მან თქვა: „მე ავაშენებ სახლს“.

Er sagte, dass er das Haus bauen werde. (Fut.I)
 ან: Er sagte, er werde das Haus bauen. (Fut.I)
 მან თქვა, რომ სახლს ააშენებს.

Er sagte: "Ich werde das Haus gebaut haben." (Fut.II)
 მან თქვა: „მე სახლი აშენებული მექნება“.

Er sagte, dass er das Haus gebaut haben werde. (Fut.II)
 ან: Er sagte, er werde das Haus gebaut haben. (Fut.II)
 მან თქვა, რომ სახლი აშენებული ექნება.

• პირდაპირი და ირიბი შეკითხვა (direkte und indirekte Frage)

დამატებით დამოკიდებულ წინადადებაში გამოიყენება კავშირი **ob**, ან კითხვითი სიტყვა თუ იგი ირიბ კითხვას წარმოადგენს. აქ კილო შეიძლება თხრობითი (Indikativ) იყოს და კავშირებითი (Konjunktiv).

პირდაპირი კითხვა (direkte Frage)	ირიბი კითხვა (indirekte Frage)
Mein Freund fragte mich: "Sind die Studenten nach Paris gefahren?" ჩემმა მეგობარმა მკითხა: გაემგზავრნენ სტუდენტები პარიზში?	Mein Freund fragte mich, ob die Studenten nach Paris gefahren sind. (Ind.) ან seien (Konj.) ჩემმა მეგობარმა მკითხა, გაემგზავრნენ თუ არა სტუდენტები პარიზში.
Susi fragte den Gemüsehändler: "Wie viel kosten die Tomaten heute?" სუსიმ ჰკითხა ბოსტნეულის გამყიდველს: რა ღირს დღეს პამიდორი?	Susi fragte den Gemüsehändler, wie viel die Tomaten heute kosten. (Ind.) (kosten würden) (Kond.) სუსიმ ჰკითხა ბოსტნეულის გამყიდველს, რა ღირს (რა ეღირება) დღეს პამიდორი.

5.2.3.4 გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება (Adverbialsatz/Umstandssatz)

უმეტესობა გარემოებითი დამოკიდებული წინადადებებისა არის კავშირიანი. შემასმენლის პირის ფორმა დგას ბოლოში (Endstellung). გვხვდება უკავშირო წინადადებებიც. შემასმენლის პირის ფორმა დგას პირველ ადგილზე (Pos.1).

გარემოებითი წინადადების სხვადასხვა სახეობას შორის გვხვდება ე.წ. გადაკვეთა (Überschneidung და გადასვლა (Übergang).

საერთოდ, რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში მთავარი ინფორმაცია გადმოცემულია არა მთავარში, არამედ დამოკიდებულში, განსაკუთრებით, გარემოებით წინადადებაში.

- მთავარ წინადადებაში უმეტესად დასახელებულია სიტყვა, რომელიც განსაზღვრავს დამოკიდებული წინადადების სახეობას. მას ეწოდება **კორელატი**. იგი მაკავშირებლის (Verknüpfungswort) ფუნქციას ასრულებს.

- კორელატი წინადადებაში შეიძლება იყოს:

- ჩვენებითი ნაცვალსახელი - **der, die, das, solche, derjenige** (ყველა ბრუნვაში) და ა.შ.
- ზმნიზება **da, hier, jetzt** და ა.შ.
- უპირო ნაცვალსახელი **es**;
- ნაცვალსახელური ზმნიზება **dafür, darüber, daran** და ა.შ.
- სიტყვები: **so, eben, insofern** (შედარების გამომხატველ წინადადებაში)

Man vertraut dem, der sein Wort hält.
Da blüht die Kultur, wo die Folklore ein hohes
Niveau hat.

სჯერათ მისი, ვინც სიტყვის პატრონია.
იქ ყვავის კულტურა, სადაც ფოლკლორი
მაღალ დონეზეა.

5.2.3.4.1 ადგილის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება (Lokalsatz/Umsandssatz des Ortes und Raumes)

ადგილის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება გამოხატავს სივრცობრივ მიმართებას მთავარ და დამოკიდებულ წინადადებაში აღნიშნულ მოქმედებებს შორის.

ადგილის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება განავრცობს მთავარი წინადადების ადგილის გარემოებას და პასუხობს კითხვებს: **wo? wohin? woher? wie weit? von wo?** და ა.შ.

ადგილის გარემოებით დამოკიდებულ წინადადებას მართავს კავშირები **wo** (სადაც), **wohin** (საითაც), **woher** (საიდანაც).

ადგილის გარემოებითი წინადადების მთავარში მოცემულია გარემოებითი კორელატები: **da, hier, dort, an, dahin, daher** და სხვა.

Wir suchen das Glück **da, wo** es nicht existiert.

ჩვენ ბედნიერებას ვეძებთ იქ, სადაც ის არ არის.

Die Nachricht kommt **daher, wohin** wir im nächsten
Jahr fahren.

ცნობა იქიდან მოვიდა, საითაც ჩვენ მომავალ
წელს გავემგზავრებით.

Meine Freundin kommt **von dort, woher** du
gestern die Briefe erhalten hast.

ჩემი მეგობარი იქიდანაა, საიდანაც შენ გუშინ
წერილები მიიღე.

- არა ყველა წინადადება, დაწყებული კავშირებით: **wo, woher, wohin, soweit**. არის ადგილის გარემოებითი. იგი შეიძლება იყოს:

ა. ქვემდებრული (Subjektsätze)

Woher diese Bücher stammen, ist allen bekannt.

საიდანაც ეს წიგნები წარმოსდგება, ყველასათვის
ცნობილია.

ბ. დამატებითი (Objektsätze)

Wir wollen uns erkundigen, wo Anna wohnt.

ჩვენ გვინდა შევიტყოთ, სად ცხოვრობს ანა.

გ. განსაზღვრებითი (Attributsätze)

Afrika ist das Ziel, wohin die meisten Zugvögel
im Herbst fliegen.

აფრიკა მხარეა, სადაც გადამფრენი ჩიტების
უმეტესობა მიფრინავს.

დ. პირობითი (Konditionalsätze)

Michael studierte Medizin, soweit ich weiß.

მიხეილი მედიცინას სწავლობდა, რამდენადაც
მე ვიცი.

ე. დათმობითი (Konzessivsätze)

Er bleibt mein Freund, wohin er auch gehen mag.

იგი ჩემი მეგობარი დარჩება, გულმა საითაც არ
უნდა გაუწიოს.

ვ. დროის გარემოებითი (Temporalsätze)

Heutzutage, wo sich Menschen über das Internet
verständigen, stellt sich die Frage nach dem
Sinn von Ländergrenzen.

დღესდღეობით როდესაც ადამიანები
ინტერნეტით ურთიერთობენ, წამოიჭრება
კითხვა, აქვს თუ არა აზრი საზღვრებს ქვეყნებს
შორის.

5.2.3.4.2 დროის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება (Temporalsatz/Umstandssatz der Zeit)

დროის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება გამოხატავს დროის მიმართებას მთავარსა და დამოკიდებულ წინადადებაში აღნიშნულ მოქმედებებს შორის. იგი გვაწვდის ცნობებს:

- სინქრონულია თუ არა მოქმედება.
- მოხდა ადრე.
- უნდა მოხდეს.
- ერთჯერადია.
- მოხდება რამდენჯერმე.
- რამდენ ხანს გრძელდება.

იგი პასუხობს კითხვებს: wann? როდის? wie oft? რამდენჯერ? wie lange? რამდენ ხანს? bis wann? რა დრომდე? seit wann? რა დროიდან? და ა.შ.

დროის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადების კავშირებია:

wenn-როდესაც	sooft-ყოველთვის, როდესაც
als-როდესაც	seit-იმ დროიდან, რაც
solange-ვიდრე	nachdem-მას შემდეგ, რაც
während-ვიდრე	bevor, ehe-სანამ
bis-მდე, ვიდრე	sobald-როგორც კი
	და ა.შ.

ა. კავშირები wenn და als ორივე ქართულ ენაზე ითარგმნება „როგორც“, განსხვავება იმაში მდგომარეობს, რომ wenn გამოიყენება მრავალჯერადი მოვლენის (widerholtes Ereignis), ხოლო als ერთჯერადი მოვლენის (einmaliges/Ereignis) გამოსახატავად.

wenn აკავშირებს დამოკიდებულს მთავართან, თუ მოქმედება მრავალჯერადია და წ ა რ ს უ ლ ს ა და ა ხ ლ ა ნ დ ე ლ დროში მიმდინარეობს; მომავალი დროის მოქმედება შეიძლება იყოს როგორც ერთჯერადი, ასევე მრავალჯერადი.

• ერთჯერადი მოვლენა -

Ich bin zu Hause, wenn du kommst.

მე შინ ვიქნები, როცა შენ მოხვალ.

Wenn ich beichte, wird es mir danach besser gehen.
(Fut. I)

როდესაც აღსარებას ვიტყვი, თავს უკეთ ვიგრძნობ.

• მრავალჯერადი მოვლენა -

Jedes Mal, wenn er mich besuchte, sahen wir uns neue Filme an. (Prät.)

ყოველთვის, როცა იგი ჩემთან მოდიოდა, ჩვენ ვნახულობდით ახალ ფილმებს.

Wenn ich auf dem Berg Mtazminda bin, besichtige ich immer den Pantheon. (Präs.)

როდესაც მთაწმინდაზე ავდივარ, ყოველთვის ვათვალიერებ პანთეონს.

ბ. Als გამოხატავს ერთჯერად (einmalig) მაქმედებას წ ა რ ს უ ლ დროში. თუ მთავარსა და დამოკიდებულ წინადადებაში შემასმენელი ერთი და იგივე დროშია, ორივეში გამოიყენება Präteritum-ი; თუ დამოკიდებული წინადადების მოქმედებას წინ უსწრებს მთავარი წინადადების მოქმედება, მაშინ მთავარში იქნება Plusquamperfekt-ი, დამოკიდებულში კი Präteritum-ი.

Sie staunte, als Lukas so spät noch anrief.

მას გაუკვირდა, როდესაც ლუკამ ასე გვიან ისევ დარეკა.

Alle waren glücklich, als die Zeugnisse überreicht wurden.

ყველას უხაროდა, როცა მოწმობები გადაეცათ.

Als ich nach Hause kam, waren die Gäste schon gegangen.

როდესაც მე შინ მივედი, სტუმრები უკვე წასულიყვნენ.

გ. während და solange გამოხატავს დროის ხანგრძლივობას, როგორც მთავარში, ასევე დამოკიდებულ წინადადებაში.

Während wir im Wohnzimmer saßen, spielte er Klavier.

ვიდრე ჩვენ მისაღებ ოთახში ვისხედით, იგი ფორტეპიანოს უკრავდა.

Solange Toni ihre Hausaufgaben machte, lief das Radio.

იმ დროის განმავლობაში, ვიდრე ტონი დავალებებს ასრულებდა, მუშაობდა რადიო.

“während”-ით წინადადება შეიძლება იყოს არა დროის გარემოებითი. ზოგ შემთხვევაში იგი კავშირია (Konjunktion), თუ წინადადებაში გადმოცემულია (მოსაზრებათა) დაპირისპირება.

Ich bin dafür, während meine Schwester dagegen ist.

მე თანახმა ვარ, მაშინ როცა ჩემი და წინააღმდეგია.

დ. კავშირი nachdem გამოიხატება ისეთი მოქმედება, რომელიც წინ უსწრებს მთავარი წინადადების მოქმედებას. ამასთან მთავარი წინადადების ზმნა დგას Präteritum-ში, დამოკიდებულის - Plusquamperfekt-ში.

Nachdem meine Freunde die Prüfungen bestanden hatten, fuhren wir alle zusammen nach Pshawi.

მას შემდეგ, რაც ჩემმა მეგობრებმა გამოცდები ჩააბარეს, ყველანი ერთად გავემგზავრეთ ფშავში.

• მომავალი დროის გამოსახატავად ან განმეორებადი მოქმედების შემთხვევაში მთავარი წინადადება Präsens-შია ხოლო დამოკიდებულის - Perfekt-ში.

Nachdem ich nun die Diplomarbeit beendet habe, verlasse ich diese Stadt.

როგორც კი სადიპლომოს სამუშაოს დავამთავრებ, დავტოვებ ამ ქალაქს.

Nachdem er die Pflanzen gegossen hat, beginnt er alte Gesänge zu hören.

როგორც კი მცენარეებს მორწყავს, დაიწყებს ძველი სიმღერების მოსმენას.

ე. sobald-ით გამოიხატება დამოკიდებული წინადადების მოქმედება, რომელიც მოსდევს მთავარში დასრულებულ მოქმედებას.

Sobald das Paket da ist, ruf mich an, bitte!

როგორც კი გზავნილი ჩამოვა, თუ შეიძლება დამირეკე.

ვ. bis კავშირიან წინადადებაში მოქმედება იწყება მთავარი წინადადების მოქმედების დამთავრების შემდეგ.

Warten Sie bitte, bis ich komme.

მოიცადეთ თუ შეიძლება, ვიდრე მე მოვალ.

ზ. bevor ან ehe (დამოკიდებული) წინადადების დასაწყისში მიუთითებს, რომ ჯერ მთავარში გადმოცემული მოვლენა უნდა მოხდეს, შემდეგ- დამოკიდებულში მოთხრობილი.

Bevor (ან:ehe) die Wahlergebnisse nicht bekannt sind, ist die politische Lage des Landes unklar.

ვიდრე არ იქნება ცნობილი არჩევნების შედეგები, ქვეყნის პოლიტიკური მდგომარეობა გაურკვეველი იქნება.

5.2.3.4.3 ვითარების გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება (Modalsätze/Umstandssätze der Art und Weise)

ვითარების გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება ასრულებს მთავარი წინადადების ვითარების გარემოების როლს. იგი განმარტავს, რა ვითარებაში ხდება მოქმედება. გამოხატავს შედარებას, პროპორციულობას. პასუხობს კითხვებს: wie? როგორ? auf welcher Weise? რა გზით?

ა. ვითარების გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება მთავარს უერთდება შემდეგი კავშირებით:

<p>მოდალური: indem-იმით, რომ შედარებითი: wie-როგორც, gleich, wie-ისევე, როგორც პროპორციული: je...desto, je...um so-რაც უფრო, მით უფრო დამატებითი: kaum dass- ძლივს...ohne zu+Inf. - გარეშე (an)statt zu+Inf.-ნაცვლად</p>	<p>dadurch dass-იმის წყალობით, რომ als-ვიდრე so, so... wie-ისე... როგორც als ob, als wenn-თითქოს gleichsam, als-ისე, თითქოს ohne dass-(იმის) გარეშე (an)statt dass-ნაცვლად იმისა, რომ geschweige (denn) dass-იმზე ხომ ლაპარაკიც ზედმეტია, რომ</p>
---	--

Indem Sie ein reges Kulturleben führen, erweitern Sie bald Ihre Kenntnisse.

იმის წყალობით, რომ თქვენ აქტიური კულტურული ცხოვრების წესით ცხოვრობთ, მალე გაიფართოვებთ ცოდნას.

Sie fuhr nach Bakuriani, **ohne dass** sie um Erlaubnis gebeten hatte (ან: Sie fuhr nach Bakuriani ohne um Erlaubnis gebeten zu haben).

იგი გაემგზავრა ბაკურიანში ისე, რომ ნებართვა არ უთხოვია (ან: ნებართვის გარეშე გაემგზავრა ბაკურიანში)

(An)statt dass er zur Vorlesung ging, ging er ins Kino (ან:**(An)statt zur Vorlesung zu gehen, ging er ins Kino**).

ნაცვლად იმისა, რომ ლექციაზე წასულიყო, იგი კინოში წავიდა (ან: ლექციაზე წასვლის ნაცვლად, იგი კინოში წავიდა.)

ბ. შედარებითი დამოკიდებული წინადადება (**Komparativ-Satz/Vergleichsatz**)

- კავშირებით **wie** ან **so...wie** (იშვითად **als**) საუბარია ერთნაირ მოვლენაზე ან საგანზე.
- კავშირით **als** საუბარია სხვადასხვაგვარ მოვლენაზე ან საგანზე.

Wie es in den Wald hineinruft, **so** schallt es heraus.

ტყეს რასაც გასძახებ, იმას გამოგძახებს.

- არარეალური შედარებითი წინადადება კავშირებით: **als, als ob/wie wenn, gleich(sam), als Konjunktiv Präteritum**-ით ან **Konjunktiv Perfekt II/Konjunktiv Plusquamperfekt**-ით.

Es klingt **so, als wäre** es ein Stück von Mozart.

ისეთი ჰანგები ისმის, თითქოს მოცარტის ნაწარმოებია (მოცარტს უკრავენ).

Im Wohnzimmer krachte es, **gleichsam als hätte** der Blitz eingeschlagen.

ოთახში ისე დაიგრუხუნა, თითქოს მეხი გავარდა.

Der Bär tut **so, als ob** (ან: **als wenn**) er dich nicht bemerkt hätte.

დათვი ისე იქცევა, თითქოს შენ ვერ გამჩნევდეს.

Dieser König verhält sich, **als wäre** (ან: sei) er ein gewöhnlicher Mensch.

ეს მეფე ისე იქცევა, თითქოს უბრალო ადამიანი იყოს.

გ. პროპორციული წინადადება (**Proportionalsatz**):

Je **feiner** du nähst, **desto** schöner sieht es später aus.

რაც უფრო ფაქიზად კერავ, მით უფრო მშვენივრად გამოგდის.

Je **tiefer** die Gefühle sind, **um so** dauerhafter bleibt im Gedächtnis die Erinnerung.

რაც უფრო ღრმაა განცდები, მით უფრო ხანგრძლივად რჩება მეხსიერებაში მოგონებები.

Je **tiefer** und **vielseitigere** Kenntnisse ich mir aneigne, **desto** (ან **um so**) **besser** erkenne ich, welche Perspektiven ich habe.

რაც უფრო ღრმა და მრავალმხრივ განათლებას ვიძენ, მით უკეთესად ვწვდები იმას, რა პერსპექტივები გამაჩნია მე.

5.2.3.4.4 მიზეზის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება
(Kausalsatz/Umstandssatz des Grundes)

მიზეზის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება ხსნის მთავარ წინადადებაში მოცემულ მოქმედების მიზეზს ან საფუძველს. იგი პასუხობს კითხვებს: **aus welchem Grund? wieso?** რა მიზეზით? რის საფუძველზე? **warum? weshalb, weswegen? wodurch?** რატომ? რისთვის? რის გამო?

- მიზეზის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადების კავშირებია:

da -რადგან (მეტწილად წინადადების თავში)	weil -რადგან (არაპირდაპირი წყობა)
denn -რადგან (პირდაპირი წყობა)	deshalb, deswegen -ამიტომ
darum -იმიტომ	dass -რომ
darum auch -იმიტომაც	um so mehr als -მით უფრო მეტად (მეტი) ვიდრე და ა.შ.

Da ich es genau weiß, kann ich dir alles erklären.

რადგან ეს მე ზუსტად ვიცი, შემძლია ყველაფერი აგიხსნა.

In der Wüste sind die Bäume nackt, weil hier die Blätter ein zu großes Luxus wäre.

უდაბნოში ხეები შიშველია, რადგან აქ ფოთლები დიდი ფუფუნება იქნებოდა.

Ich wohne allein, weil ich unabhängig sein will.

მე მარტო ვცხოვრობ, რადგან მინდა დამოუკიდებელი ვიყო.

In der Wüste wachsen keine Laubbäume, denn es gibt dort wenig Wasser.

უდაბნოში ფოთლოვანი ხეები არ იზრდება, რადგან იქ ცოტა წყალია.

Hans verdient nicht viel, deshalb muss die Wohnung billig sein.

ჰანსი ცოტას გამოიმუშავებს, ამიტომ ბინა იაფი უნდა იყოს.

- დამოკიდებული წინადადების კავშირს **dass** მთავარში ახლავს კორელატები: **dafür, darüber, daron, deswegen, deshalb, darum** და სხვა.

Wir studieren und arbeiten dafür, dass wir leben können.

ჩვენ ვსწავლობთ და ვმუშაობთ იმისთვის, რომ შევძლოთ ცხოვრება.

Der Lehrling freut sich darüber, dass der Meister seine Arbeit lobt.

შეგირდს ახარებს ის, რომ ოსტატი მის ნამუშევარს აქებს.

- შუალობითი დამოკიდებული წინადადება პასუხობს კითხვებს: **womit? rait? wodurch?** რის წყალობით? **wie? როგორ? იწყება კავშირებით -**

dadurch, weil-იმიტომ..., რადგან(აც)

dadurch, dass-იმიტომ, რომ

შუალობითი წინადადება, რომელიც მიუგებს კითხვას **wie?** არის აგრეთვე მოდალური (წინადადება).

Dieses Missverständnis kam nur dadurch zustande, weil sie die Sprache nicht versteht.

ეს გაუგებრობა იმიტომ მოხდა, რომ მან ენა არ იცის.

5.2.3.4.5 მიზნის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება
(Finalsatz/Umstandssatz des Zwecks, der Absicht)

მიზნის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება გამოხატავს, რა მიზნით, რა ჩანაფიქრით ხდება მთავარში მოცემული მოქმედება. იგი პასუხობს კითხვებს: **wozu? რისთვის? zu welchem Zweck? რა მიზნით? In welcher Absicht?** რა განზრახვით?

- მიზნის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადების კავშირებია:

damit-იმისთვის, რომ, რათა. (ასეთ წინადადებაში ორი სხვადასხვა სუბიექტია).

dass- რომ **dazu, dass**-იმისთვის, რომ

Mein Vater schickt mir genug Geld, damit ich nicht mehr sparen muss.

მამაჩემი მიგზავნის საკმაო ფულს, რათა მომჭირნად არ ვხარჯო.

- როცა მთავარსა და დამოკიდებულ წინადადებაში ერთი და იგივე სუბიექტია, მაშინ შეიძლება დამოკიდებული შეიცვალოს ინფინიტივური ქცევით- **um...zu+Infinitiv** -

Hans kauft mir die Veilchen, **um** mir eine Freude zu machen.

ჰანსი ყიდულობს ჩემთვის იებს, რათა გამახაროს.

Um die komplexen Strukturen der deutschen Sprache sicherer zu beherrschen, braucht man viel Training.

გერმანული ენის რთული სტრუქტურების კარგად შესასწავლად საჭიროა ბევრი ვარჯიში.

5.2.3.4.6 პირობითი დამოკიდებული წინადადება (Konditionalsatz/Bedingungssatz)

პირობითი დამოკიდებული წინადადება განმარტავს იმ პირობებს, რომელშიც მიმდინარეობს მთავარი წინადადების მოქმედება და პასუხობს კითხვებს: **in welchem Fall?** რა შემთხვევაში? **unter welcher Bedingung?** რა პირობით? **wann?** როდის?

- პირობითი დამოკიდებული წინადადებაის კავშირებია:

<p>wenn-თუ, რომ falls-იმ შემთხვევაში, თუ im Falle, dass-იმ შემთხვევაში თუ dass-რომ</p>	<p>unter der Bedingung, dass-იმ პირობით, რომ unter der Voraussetzung, dass-იმ მოსაზრებით, რომ vorausgesetzt, dass-ნაწარაუდევია, რომ</p> <p style="text-align: right;">და ა.შ.</p>
--	---

რეალური შინაარსის წინადადება გამოხატავს მოქმედების ისეთ პირობებს, რომლის შესრულებაც შესაძლებელია. აქ Futur I გამოხატულია Präsens-ით. ასეთ წინადადებაში ზმნა დგას Indikativ-ში (თხრ. კილო).

Wenn alles klappt, fahre ich nach Griechenland.

თუ ყველაფერი მოგვარდა, საბერძნეთში გავემგზავრები.

Wenn du einmal arbeitslos bist, denkst du anders.

შენ რომ უმუშევარი იყო, სხვანაირად იფიქრებდი.

Wenn er dieses Buch hat, schickt er es mir ganz sicher.

მას თუ აქვს ეს წიგნი, უთუოდ გამომიგზავნის.

Falls es weiter so regnet, fällt der Ausflug ins Wasser.

თუ ასეთი წვიმა გაგრძელდა, ექსკურსია ჩაიშლება.

Grüße Anna von mir, falls ich die Vorlesung versäume.

ანას ჩემი სალამი გადაეცი, თუ მე ლექცია გავაცდინე.

Man kann nur unter der Bedingung studieren, dass man das Abitur besteht.

კაცმა მხოლოდ იმ პირობით უნდა დაიწყოს მეცადინეობა (ისწავლოს), რომ მისაღები გამოცდები ჩააბაროს.

- პირობით დამოკიდებულ წინადადებაში (Konditionalsatz) კავშირებით **wenn** ან **falls** მთავარი შეიძლება დაიწყოს კორელატებით **so** ან **dann**.

Wenn du eine Spülmaschine brauchst, dann kaufe eine!

თუ შენ ჭურჭლის სარეცხი მანქანა გჭირდება, ადექი და იყიდე!

Falls du nach Berlin reist, dann schicke mir doch eine Postkarte!

იმ შემთხვევაში, თუ ბერლინში გაემგზავრები, გამომიგზავნე საფოსტო ბარათი!

- უკავშირო პირობითი წინადადება (შემასმენლის უღლებადი ნაწილი პირველ ადგილზე (Pos.I) დგას რთული წინადადების დასაწყისში, მისი მომდევნო მთავარი იწყება კორელატებით **so** ან **dann**.

Brauchst du Hilfe, so suche sie bei mir!

გჭირდება დახმარება, მაშ ეძიე იგი ჩემთან!

Hören Sie auf zu rauchen, dann tun Sie Ihrer Gesundheit etwas gutes.

(თუ) მიატოვებთ სიგარეტის მოწევას, სიკეთეს მოუტანთ საკუთარ ჯანმრთელობას.

- შინაარსის მიხედვით პირობითი დამოკიდებული წინადადება არის რეალური და არარეალური.. პირველი მოითხოვს თხრობით (Indikativ), მეორე კავშირებით (Konjunktiv) კილოს, ხშირად აგრეთვე - Konditional I ან II-ს.

არარეალური წინადადებები ზოგჯერ უკავშიროა.

Wenn ich morgen Zeit hätte, würde ich Früchte pflücken. ხვალ თუ დრო მექნება, ხილს დაგვრეფ.
 Wenn mich das Stück nicht interessiert hätte, wäre ich früher nach Hause gegangen. პიესა რომ არ მომწონებოდა, ადრე წავიდოდი შინ.
 Würdest du nach Dresden reisen, so könntest du die Gemäldegalerie besuchen. დრეზდენში თუ გაემგზავრები, სურათების გალერიას ნახავ (ნახავდი).

- პირობითი (Konditional) დამოკიდებული წინადადება ჰკავს დათმობითს (konzessiv), როდესაც იგი შედგეს მხოლოდ ნაწილობრივ განაპირობებს. მისი კავშირებია:

sofern-თუკი, რადგანაც außer wenn-მაშინაც, როცა	es sei denn, dass-კიდევ რომ es sei denn-იმ შემთხვევაშიც... და ა.შ.
---	---

Er kocht immer, sofern er Zeit hat. ის ყოველთვის ამზადებს კერძებს, თუკი დრო აქვს.
 Pias Eltern wandern gern, außer wenn es stark regnet. პიას მშობლებს უყვართ სეირნობა (ხეტიალი) მაშინაც, როცა ძლიერი წვიმაა.
 Ich komme gern zu eurer Hochzeit, es sei denn, dass ich keinen Urlaub nehmen kann. მე მოვალ თქვენ ქორწილზე, კიდევ რომ ვერ ავიღო შვებულება.

5.2.3.4.7 დათმობითი დამოკიდებული წინადადება (Konzessivsatz/Einräumungssatz/Nebensatz des Gegengrundes)

დათმობითი დამოკიდებული წინადადება ხაზს უსვამს იმ წინააღმდეგობას, რომლის არსებობის მიუხედავად, მოქმედება მთავარ წინადადებაში მაინც სრულდება. იგი პასუხობს კითხვებს:

troz welchen Umstandes? მიუხედავად რა გარემოებისა?
 wessen ungeachtet? რის მიუხედავად?

დათმობითი დამოკიდებული წინადადება (Konzessivsatz) გვხვდება უკავშიროდაც (შემასმენლის ნაწილი პირველ ადგილზე (Pos.1). დგას მეტწილად რთული წინადადების დასაწყისში. დათმობითი დამოკიდებული წინადადების კავშირებია:

obwohl, obgleich, (ob)zwar, wiewohl, wenngleich-თუმცა wenn...auch, ob...auch, so sehr...auch-თუნდაც, (კიდევ, რომ) wo-სადაც trotzdem (dass)-მიუხედავად (მახვილი "dem"-ზე)	და ა. შ.
---	----------

რთულ კავშირებში „ob“ და „wenn“ ზოგჯერ განცალკევებულად დგას (ლირიკაში).

Obwohl (ან obgleich) es stark regnete, kamen alle eingeladenen Gäste pünktlich. თუმცა ძალიან წვიმდა, ყველა მოწვეული სტუმარი დროზე მოვიდა.
 Trotzdem ich Kopfschmerzen hatte, besuchte ich meine alte Lehrerin. მიუხედავად იმისა, რომ თავი მტკიოდა, მაინც მოვინახულე ჩემი მოხუცი პედაგოგი.

- თუ მთავარი წინადადება დამოკიდებულის შემდეგ დგას, იგი ხშირად იწყება "so"-თი და მასში გამოთქმულ აზრს აძლიერებს შემეგი ზმნიზედები:

(so) doch, dennoch, gleichwohl, trotzdem- მაინც nichtdestoweniger, dessenungeachtet-მიუხედავად noch-კიდევ	schon-უკვე auch-აგრეთვე, ...ც
---	----------------------------------

და ა.შ.

- Obwohl mir Spargel sehr gut schmeckt, so werde ich heute dennoch darauf verzichten. თუმცა ძალიან მიყვარს სატაცური, დღეს მაინც უარი უნდა ვთქვა მასზე.
- დათმობითი წინადადება ზოგ შემთხვევაში იწყება მოდალური ზმნით mögen.
Magst du auch dagegen sein, so bin ich doch dafür. შენ შეგიძლია წინააღმდეგი იყო, მე მაინც ჩემ აზრზე დავრჩები. (ანუ: ვეთანხმები)
- დათმობითი წინადადება შეიძლება იყოს რეალური (Indikativ) და არარეალური (Konjunktiv).
Wie schlecht das Wetter auch ist, wir steigen doch auf den Ushba. (Ind. Präsens) როგორი ცუდიც არ უნდა იყოს ამინდი, ჩვენ მაინც ავდივართ უშბაზე.
Wie schlecht das Wetter auch sei, wir werden auf den Ushba steigen. (Kon. Futur) როგორი ცუდიც არ უნდა იყოს ამინდი, ჩვენ მაინც ავალთ უშბაზე.
- დათმობითი წინადადება, რომელიც განმარტობს კითხვითი სიტყვით იწყება:

wer auch (immer)-ვინც არ უნდა was auch (immer)-რაც არ უნდა wo auch (immer)-სადაც არ უნდა	wann auch (immer)-როდესაც არ უნდა wie oft auch (immer)-რამდენჯერაც არ უნდა wie weit auch (immer)-როგორც არ უნდა
wer immer (auch)-ვინც არ უნდა was immer (auch)-რაც არ უნდა wo immer (auch)-სადაც არ უნდა	wann immer (auch)-როდესაც არ უნდა და ა.შ.

აქ შემასმენელი მეტწილად Konjunktiv I-ში დგას.

- Wer er auch sei, ich kann ihn überzeugen. ვინც არ უნდა იყოს იგი, მე მაინც შემიძლია მისი დარწმუნება.
- Was auch (ან: was immer) unser Klub unternahm, ihm gelang alles. რაც არ უნდა წამოეწყო ჩვენს კლუბს, ყველაფერს თავს ადგამდა.
- Wie dem auch sei, du hast (doch) nicht recht. როგორც არ უნდა იყოს (საქმე), შენ მაინც არ ხარ მართალი.
- Wo auch immer er erscheint, öffnen ihm alle Türe. სადაც არ უნდა გამოჩნდეს იგი, მის წინ ყველა კარები იღება.

5.2.3.4.8 შეზღუდვის დამოკიდებული წინადადება (Restriktivsatz/Einschränkungssatz)

შეზღუდვის დამოკიდებული წინადადება დგას დათმობისა და პირობით წინადადებას შორის და წარმოაჩენს ნაწილობრივ პირობას, შეზღუდვას (Einschränkung).

შეზღუდვის დამოკიდებული წინადადება გამოხატავს იმ გარემოებას, რომელიც ზღუდავს, საზღვარს უდებს მთავარ წინადადებაში მოცემულ მოქმედებას. იგი პასუხობს კითხვებს: **inwieweit? inwiefern?** რამდენად?

- შეზღუდვის დამოკიდებული წინადადების კავშირებია:

soviel, soweit, sofern-თუკი/იმდენად, რამდენადაც wenn...nur-მხოლოდ თუ ausser dass-მხოლოდდამხოლოდ anstatt zu+Inf.1-ნაცვლად weit entfernt (davon) zu+Inf.1-გაცილებით შორს...დან (გან)	nicht dass-არა ის anstatt dass-ნაცვლად იმისა insofern als-იმის ფარგლებში, რამდენადაც weit entfernt davon, dass-გაცილებით შორს ...დან (გან)
--	---

Soviel mir bekannt ist, werden die Verhandlungen bald zu Ende sein.
Die Verhandlungen werden in drei Tagen zu Ende sein, **sofern (soweit)** ich richtig informiert bin.
Ich kann Verhandlungen nur **insofern** beurteilen, **als** ich informiert bin.

Ich schenke dir gern diese Uhr, **wenn** du sie nur nicht verlierst.
Anstatt auf dem direkten Wege zur Post zu gehen, machte sie einen Umweg.

რამდენადაც ჩემთვის ცნობილია, მოლაპარაკებები მალე დამთავრდება.
მოლაპარაკებები სამ დღეში დამთავრდება, თუკი სწორად ვარ ინფორმირებული.
მოლაპარაკებების შესახებ მე შემძლია ვიმსჯელო იმის ფარგლებში, რამდენადაც ინფორმირებული ვარ.
მე სიამოვნებით გაჩუქებ ამ საათს, თუკი შენ მას არ დაკარგავ.
ნაცვლად პირდაპირ ფოსტაში წასვლისა, მან გზიდან გადაუხვია.

ზ. დათმობით ან პირობით წინადადებებს შორისაც გვხვდება ორმაგკავშირიანი დამოკიდებული წინადადება-

ob...oder-თუ... ან sei es, dass... sei es, dass-თუნდა (მოხდეს ისე, ...რომ)...თუნდა	ob...ob-ან...ან
---	-----------------

როდესაც დამოკიდებული მთავარი წინადადების წინ დგას, მაშინაც, მხოლოდ იშვიათ შემთხვევაში იცვლება სიტყვათა წყობა (შემასმენელი-ქვემდებარე). Ob du es glaubst oder nicht, ich habe die Prüfung **შენ გჯერა თუ არა, მე კი გამოცდა ჩავაბარე.**

bestanden.
Sei es, dass es regnet, sei es, dass es schneit, wir brechen unseren Urlaub nicht ab. თუნდა (მოხდეს ისე, რომ) იწვიმოს, თუნდა(ც) ითოვოს, ჩვენ მაინც არ გადავდებთ შვებულებას.

5.2.3.4.9 შედეგის დამოკიდებული წინადადება (Konsekutivsatz/Folgesatz)

შედეგის დამოკიდებული წინადადება ასახელებს მთავარში გადმოცემული მოქმედების შედეგს (Folge). მიუგებს კითხვებზე: **wie? როგორ? mit welcher Folge? რა შედეგით? დგას უმეტესად მთავარი წინადადების შემდეგ.**

• შედეგის დამოკიდებული წინადადების კავშირებია:

dass-რომ, so...,dass-ისე..., რომ	sodass-ასე რომ...
----------------------------------	-------------------

მთავარ წინადადებაში მოცემული კორელატებით **so (ისე), so sehr (ისე ძალიან), derartig (ისე, ისეთი სახით), dermassen (იმდენად, იმ ზომამდე), ein solcher, solch ein, ein derartiger (ასეთი)** ამოიცნობა შედეგის დამოკიდებული წინადადება.

Es war **so** heiß, **dass** ich nicht atmen konnte.
Arnold hatte **dermassen** Bauchschmerzen, **dass** er nicht mit ins Theater gehen konnte. ისე ცხელოდა, რომ მე სუნთქვა არ შემეძლო.
არნოლდს იმ ზომამდე სტკიოდა მუცელი, რომ თეატრში წამოსვლა ვერ შეძლო.

(all) zu+Adjektiv+als dass Adjektiv+genug+als dass შედარებითი ხარისხი მთავარში+als dass	საიმისოდ, რომ
---	---------------

ასეთ კონსტრუქციას ზოგჯერ ენაცვლება Infinitiv zu - ან um...zu-თი.

Er ist zu klug, **als dass** er solch eine Dummheit begehen könnte.
Er ist klug genug, (**um**) eine solche Dummheit nicht zu begehen. ის მეტისმეტად გონიერია საიმისოდ, რომ ასეთი სისულელე ჩაედინა.
ის საკმაოდ გონიერია საიმისოდ, რომ ასეთი სისულელე არ ჩაიდინოს.

ასეთ კონსტრუქციას აქვს უარყოფითი (verneinend) მნიშვნელობა. შემასმენელი დგას უმეტესად Konjunktiv-ში. ხან ენაცვლება Infinitiv zu - ნაწილაკით.

Er sah die Kinovorstellung, ohne dass er Eintritt bezahlte მან ნახა ფილმი (კინოწარმოდგენა) ისე, (ohne dass er E. bezahlt hätte/ohne E. zu bezahlen) რომ შესვლის საფასური არ გადაუხდია.

5.2.3.5 მიმართებითი (განსაზღვრებითი) დამოკიდებული წინადადება (Relativsatz/Bezugssatz)

- **Relativsatz** იწყება მიმართებითი ნაცვალსახელით ან ზმნიზედით.
- მიმართებითი ნაცვალსახელი wer (ვინც); der, die, das; die ((რომელიც); der, das, diejenige (ის); welcher, welches, welche (რომელიც)-ყველა ბრუნვაში გვხვდება პიროვნებათა სახელებთან. der, die, das გვხვდება აგრეთვე უსულო საგნებთან, ცხოველებთან.
- მიმართებითი ნაცვალსახელის წინ ზოგჯერ დგას წინდებული (über den, von denen...) ან მიმართებითი ნაცვალსახელი- ზმნიზედა. (wodurch, worauf...)

Wer anderen eine Grabe gräbt, (der) fällt selbst hinein. ვინც სხვას ორმოს უთხრის, ის მასში თვითონ ჩავარდება.

Wer einmal lügt, dem glaubt man nicht mehr. ვინც ერთხელ იცრუებს, მას აღარ დაუჯერებენ.

Kann ich die Bluse, die dort hängt, mal anprobieren? შემიძლია ბლუზი, რომელიც იქ კიდია მოვიზომო?

Max, dem das Konzert nicht gefallen hat, ist früher nach Hause gegangen. მაქსი, რომელსაც კონცერტი არ მოეწონა, ადრე წავიდა შინ.

Da liegen die Blumen, die ich gerade gepflückt habe. იქ აწყვია ყვავილები, რომლებიც მე ახლახანს დავკრიფე.

Ein Fuchs, der sich Menschen nähert, ist meist an Tollwut erkrankt. მელია, რომელიც ადამიანებთან მიდის, (უახლოვდება) უმეტესად ცოფითაა დაავადებული.

- **წინდებულთ (mit Präposition):**
Der Komiker, über den wir so gelacht haben, beendet seine Karriere. კომიკოსი, რომელსაც ჩვენ ასე დავცინეთ, ამთავრებს თავის კარიერას.
- მიმართებითი ნაცვალსახელი-ზმნიზედით (mit Pronomialadverb).
Weisst du vielleicht, wovon die Rede war? იქნებ შენ იცი, რას შეეხებოდა საუბარი.
- მიმართებითი ნაცვალსახელი was გვხვდება წინადადებაში, სადაც არის მინიშნება აბსტრაქტულ ცნებებზე. მასში მოცემულია განსაზღვრული ნაცვალსახელი, გაარსებითებული ზედსართავი სახელი (Partizip-ები, განსაკუთრებით, აღმატებით (Superlativ) ხარისხში). was მიმართება მთავარ წინადადებაში გადმოცემულ მთლიან შინაარსს.
Er sagte alles, was er wusste. მან ყველაფერი თქვა, რაც იცოდა.
Der Student konnte nicht erklären, was er meinte. სტუდენტმა ვერ ახსნა, რას გულისხმობდა.
Alles, was ich mir zur Zeit wünsche, ist Freizeit. ყველაფერი, რაც მე ახლა მსურს, არის თავისუფალი დრო.
Das Schönste, was ich erlebt habe, war der Urlaub mit dir. უმშვენიერესი, რაც მე განვიცადე, იყო შენთან ერთად გატარებული შვებულება.

- კონკრეტულ საგნებთან დგება მიმართებით ნაცვალსახელი **das**.
Das kleinste Auto, das ich kenne, ist die Isetta. ყველაზე პატარა მანქანა, რომელსაც კი მე ვიცნობ, არის იზეტა.
- იშვიათად გვხვდება მიმართებითი ნაცვალსახელი-ზმნიზედა **wo** (მიუთითებს მოქმედების დროზე) და **wie** (მიუთითებს ვითარებაზე).
- მთავარი წინადადების კორელატი **derjenige** (ის), **derselbe** (იგივე), **dort** (იქ), **was** (რა), **etwas** (რაღაც) მიანიშნებს, რომ დამოკიდებული წინადადება არის **Relativsatz**-ი.
- უმეტესობა **Relativsatz**-ებისა განსაზღვრებითია (**Attributsatz**) (იხ. Synt. 5.2.3.2)
ისეთ დამოკიდებულში, სადაც მოცემულია მიმართება წინადადების ერთ კონკრეტულ წევრთან, ის შეიძლება იყოს ქვემდებრული (**Subjektsatz**) (იხ. Synt. 5.2.3.1), დამატებითი (**Objektsatz**) (იხ. Synt. 5.2.3.3) ან გარემოებითი (**Adverbialsatz**) (იხ. Synt. 5.2.3.4).

5.2.3.6 წინადადების ტოლფასი ინფინიტივისა და მიმლეობის ჯგუფები (**Satzwertige Infinitivgruppen und Partizipialgruppen**)

თუ **Infinitiv**-ი ან **Partizip**-ი წინადადების წევრებით ან სხვა სიტყვებით არის გავრცობილი, წარმოიქმნება ინფინიტივური ჯგუფი (**Infinitivgruppe**), ასევე- მიმლეობის ჯგუფი (**Partizipialgruppe** ანუ **Partizipialkonstruktion**).

ზოგჯერ ასეთი ჯგუფი იმდენად შორდება მთავარს, რომ დამოკიდებული წინადადების სახეს იღებს. ამიტომ მას "satzwertig" (წინადადების ტოლფასი)-ს უწოდებენ:

ინფინიტივურს- **Infinitivsatz**-ს და მიმლეობისას-**Partizipialsatz**-ს.

- გაუვრცობელი **Infinitiv**-ი
Er hat keine Zeit zu fahren. მას არ აქვს დრო გასამგზავრებლად.
- გავრცობილი **Infinitiv=Partizipialgruppe**
Er hat keine Zeit, nach Jena zu fahren. მას არ აქვს დრო, იენაში გასამგზავრებლად.
- დამოკიდებულთან მიახლოებული= **satzwertige Infinitivgruppe**
Er hat keine Zeit, nach Jena zu dir zu fahren. მას არ აქვს დრო, იენაში შენთან გამოსამგზავრებლად.
- ინფინიტივური დამოკიდებული წინადადება=**Infinitivsatz**.
Er hat keine Zeit, übermorgen selbst zu dir hinaus nach Windoch zu fahren. მას არ აქვს დრო, ზეგ (თვით) შენთან ვინდახში გამოსამგზავრებლად.
- გაუვრცობელი მიმლეობა (**Partizip**)
Lachend kam Albert zu mir. ალბერტი სიცილით წამოვიდა ჩემკენ.
Rasiert verließ er das Haus. გაპარსულმა, დატოვა მან სახლი.
- გავრცობილი მიმლეობა=**Partizipialgruppe**
Fröhlich lachend kam Albert zu mir. გახარებული, სიცილით წამოვიდა ალბერტი ჩემკენ.
Frischrasiert verließ er das Haus. მან ახლადგაპარსულმა, დატოვა სახლი.
- მიმლეობის ჯგუფით შექმნილი დამოკიდებული წინადადება=**Partizipialsatz**
Fröhlich aus vollem Halse lachend, kam Albert zu mir. გახარებული, გულიდან ამოხეთქილი სიცილით წამოვიდა ალბერტი ჩემკენ.
Den Bart am mögen frischrasiert, verließ er das Haus. მან, (დილით) ახალგაპარსულმა, დატოვა სახლი.

- ინფინიტივურ ან მიმღობით ჯგუფს არ გააჩნია სუბიექტი. ასეთ წინადადებაში Infinitiv-ი და Partizip-ი ყოველთვის წინადადების ბოლოს დგას.

- Infinitiv ან Partizipialgruppe არის განსაკუთრებული კატეგორია, ის არ წარმოადგენს ე.წ. „შეკვეცილ“ წინადადებას. გრამატიკაში უკავია შუალედური ადგილი წინადადების წევრებსა და დამოკიდებულ წინადადებას შორის.

5.2.4 მირთული წინადადება (Komplexe Satzgefüge/Weiterführende Satz)

მირთული წინადადება განმარტავს ან განავრცობს მთელ წინადადებას; ავსებს მის შინაარსს ან ახალ აზრს დაურთავს. იგი მთავარ წინადადებას უკავშირდება:

ა. კავშირით ან კითხვითი ნაცვალსახელით (კითხვითი სიტყვა) (Konjunktion oder Fragewort).

Ich weiß nicht, **ob** er sich erkundigt hat, **wann** der Zug ankommt.

Man teilte im Fernsehen mit, **dass** die Flüchtlinge in Tbilissi in einer komplizierten Lage sind, **was** wir aber schon früher wussten.

Urteile nicht danach, **wie** groß ein Mensch von Gestalt ist, sondern, **was** er im Leben getan hat.

მე არ ვიცი, გაიგო თუ არა მან, როდის ჩამოდის მატარებელი.

ტელევიზიით გადმოსცეს, რომ ლტოლვილები თბილისში მძიმე სიტუაციაში ცხოვრობენ, რაც ჩვენ ადრეც ვიცოდით.

ნუ განსჯი ადამიანს მისი გარეგნული აგებულების მიხედვით, არამედ იმით, (თუ) რა უკეთებია ცხოვრებაში.

ბ. კავშირით და ნაცვალსახელი-ზმნიზედით (mit Konjunktion oder Pronominaladverb).

Nach seiner Heimkehr berichtete der Regisseur seinen deutschen Freunden, **dass** seine Aufführung Erfolg hatte, **worüber** er sich auch sehr gefreut hatte.

შინ დაბრუნებისას რეჟისორი ატყობინებდა თავის გერმანულ მეგობრებს, რომ მის წარმოდგენას წარმატება ჰქონდა, რამაც ის თვითონაც ძალიან გაახარა.

1 ძლიერი და არაწესიერი ზმნები
Starke und unregelmäßige Verben

1.1 ძლიერი ზმნების ძირითადი ფორმების კლასიფიკაცია
(Hauptreihen der starken Verben)

	Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართ. ენაზე
1.	ei schreiben	ie schrieb	ie geschrieben	წერა
2.	ei greifen	i griff	i gegriffen	ჩავლება
3.	ie fliegen	o flog	o geflogen	ფრენა
4.	e (ā, ö, i, a) heben	o hob	o gehoben	აწევა, ატანა
5.	i singen	a(u) sang	u gesungen	მღერა
6.	i beginnen	a began	o begonnen	დაწყება
7.	e (ā, o) befehlen	a befahl	o befohlen	ბრძანება
8.	a tragen	u trug	a getragen	ტარება
9.	a (ā, o, u, au, i) schlafen	ie(i) schlief	a (o, u, au, ei) geschlafen	ძილი
10.	e (i, ie) sehen	a sah	e gesehen	ხედვა (დანახვა)
11.	au (ü) saugen	o sog	o gesogen	(შე)წოვა

1.2 ძლიერი და არაწესიერი ზმნების სია
(Liste der starken und unregelmäßigen Verben)

	Infinitiv	Präteritum	Partizip II	ქართ. ენაზე
1.	ei beweisen	ie bewies	ie bewiesen	დამტკიცება
	bleiben	blieb	geblieben	დარჩენა
	einreiben	rieb ein	ingerieben	შეზღვევა
	gedeihen	gedieh	gediehen	გახარება (მცენარის)

leihen	lieh	geliehen	თხოვება (სესხება)
meiden	mied	gemieden	გაქცევა (გაურბის)
preisen	pries	gepriesen	ქება (ხოტბის შესხმა)
reiben	rieb	gerieben	ხეხვა, წმენდა
scheiden	schied	geschieden	გაყრა (განცალკევება)
scheinen	schien	geschienen	ნათება
schreiben	schrieb	geschrieben	წერა
schreien	schrie	geschrien	ყვირილი
schweigen	schwieg	geschwiegen	დუმილი
speien	spie	gespien	ფურთხება
treiben	trieb	getrieben	გარეკვა, მიდევნება, დასაქმება
(ein)steigen	stieg (ein)	(ein)gestiegen	ასვლა, ჩაჯდომა (ტრანსკ.)
verzeihen	verzieh	verziehen	პატიება
weichen	wich	gewichen	დათმობა, დარბილება
weisen	wies	gewiesen	მითითება
ziehen	zieh	geziehen	მხილება
2. ei	i	i	
beißen	biss	gebissen	კმენა (კბეჩა)
bleichen	blich	geblichen	გაფითრება
gleich	glich	geglichen	მსგავსება
gleißen	gliss	geglissen	ბრწყინვა
gleiten	glitt	geglitten	მოცურება
greifen	griff	gegriffen	ჩაეღება
kneifen	kniff	gekniffen	მოწინწკნა, ჩქმეტა
leiden	litt	gelitten	ტკივილი, წუხილი
pfeifen	pfiff	gepfiffen	სტვენა
reißen	riss	gerissen	ხევა (ხევის)
reiten	ritt	geritten	ქენება
schleichen	schlich	geschlichen	ხოხვა, ცოცვა
schleifen	schliff	geschliffen	გაპრიალება
schmeissen	schmiss	geschmissen	სროლა (მოისროლა)
schneiden	schnitt	geschnitten	ჭრა
schreiten	schrift	geschritten	ნაბიჯით სიარული
streichen	strich	gestrichen	გადახაზვა
streiten	stritt	gestritten	დავა
verbleichen	verblich	verblichen	გაფერკმთალება
verschleiß	verschliss	verschlissen	ცვეთა
weichen	wich	gewichen	დარბილება/დათმობა
3. ie	o: (o)	o: (o)	
biegen	bog	gebogen	მოხრა
bieten	bot	geboten	შეთავაზება
fliegen	flog	gefliegen	ფრენა
fliehen	floh	geflohen	გაქცევა

fließen	floss	geflossen	დინება
frieren	fror	gefroren	გაყინვა
genießen	genoss	genossen	ტკბობა
gießen	goss	gegossen	დასხმა
kriechen	kroch	gekrochen	ცოცვა
riechen	roch	gerochen	სუნის, სურნელის გამოცემა
schieben	schob	geschoben	გადაწევა, ძვრა (ძრავს)
schießen	schoss	geschossen	სროლა
(ab)schließen	schloss(ab)	abgeschlossen	დახურვა, დამთავრება
sieden	sott	gesotten	დუღილი
sprießen	spross	gesprossen	გაშლა (მცენარის)
stieben	stob	gestoben	გაფანტვა
triefen	troff	getroffen	დენა (წვეთავს)
verdrießen	verdross	verdrossen	გალიზიანება/ გაბრაზება
verlieren	verlor	verloren	დაკარგვა
wiegen	wog	gewogen	აწონვა(წონის)
(an)ziehen	zog(an)	angezogen	წევა (ჩაცმა)
4. e (ä, ö, i, a)	o: (o)	o: (o)	
bewegen	bewog	bewogen	ამოძრავება
dreschen	drosch	gedroschen	ლეწვა
erlöschen	erlosch	erloschen	ჩაქრობა
erschallen	erscholl	erschollen	ხმოვანება
fechten	focht	gefochten	ფარიკაობა
flechten	flocht	geflochten	დაწვნა
gären	gor (gärte)	gegoren (gegärt)	დუღილი (ღვინის) აფუება (ცომის)
glimmen	glomm	geglommen	ციმციმი
heben	hob	gehoben	აწევა, ატანა
klimmen	klomm	geklommen	კლდეზე ცოცვა
melken	molk	gemolken	წველა
pflügen	pflug	gepflügen	მოვლა
quellen	quoll	gequollen	ტანჯვა
scheren	schor (te)	geschoren (t)	ჭრა, ჩამოჭრა
schmelzen	schmolz (te)	geschmolzen (t)	დნობა
schwellen	schwoll	geschwollen	გასივება
schwören	schwor	geschworen	ფიცია
weben	wob	gewoben	ქსოვა
(er)wägen	(er)wog	gewogen (erwogen)	გააზრება/აწონ- დაწონვა

5.	i	a (u)	u	
	binden	band	gebunden	შეკვრა, გადაბმა
	dringen	drang	gedrungen	შეკრა, შეღწევა
	finden	fand	gefunden	პოვნა
	gelingen	gelang	gelungen	მოხერხება
	klingen	klang	geklungen	ქლერა, რეკვა
	misslingen	misslang	misslungen	ვერმოხერხება
	ringen	rang	gerungen	ჭიდაობა
	schinden	schund	geschunden	გატყავება, წვალება
	schlingen	schlang	geschlungen	შემოხვევა, ყლაპვა (ხარბად)
	schwinden	schwand	geschwunden	(ამალ.) შემცივრება, მოთელვა
	singen	sang	gesungen	მღერა
	sinken	sank	gesunken	დაწევა, დაძირვა
	springen	sprang	gesprungen	ხტომა
	stinken	stank	gestunken	აყროლება (ყარს)
	trinken	trank	getrunken	სმა
	winden	wand	gewunden	ხვევა-გრება, დაწვნა
	wringen	wrang	gewrungen	გაწურვა
	zwingen	zwang	gezwungen	იძულება
6.	i	a	o	
	beginnen	begann	begonnen	დაწყება
	gewinnen	gewann	gewonnen	მოგება
	schwimmen	schwamm	geschwommen	ცურვა
	sinnen	sann	gesonnen	გააზრება
	spinnen	span	gesponnen	ქსოვა
	rinnen	rann	geronnen	დინება (პოეტ.)
7.	e (ä, o)	a	o	
	befehlen	befahl	befohlen	ბრძანება
	bergen	barg	geborgen	დამალვა
	brechen	brach	gebrochen	გატეხვა, ხევა
	empfehlen	empfahl	empfohlen	შეთავაზება
	gebären	gebar	geboren	დაბადება
	gelten	galt	gegolten	მნიშვნელობის ქონა (ძალაშია, ითვლება..)
	helfen	half	geholfen	დახმარება
	kommen	kam	gekommen	მოსვლა
	nehmen	nahm	genommen	მიღება
	schelten	schalt	gescholten	საყვედური, ლანძღვა
	(er)schrecken	erschrak	erschrocken	შემძრწუნება
	sprechen	sprach	gesprochen	ლაპარაკი
	stechen	stach	gestochen	ჩხვლეტა
	stehlen	stahl	gestohlen	პარვა

sterben	starb	gestorben	სიკვდილი
treffen	traf	getroffen	შეხვედრა
verderben	verdarb	verdorben	გაფუჭება
werben	warb	geworben	რეკლამირება, დანიშვნა
werden	wurde/ward (ძვ.)	geworden	გახდომა
werfen	warf	geworfen	გადასროლა
8. a	u	a	
graben	grub	gegraben	თხრა
backen	buck	gebacken	ცხობა
fahren	fuhr	gefahren	გამგზავრება
schaffen	schuff	geschaffen	შექმნა (ქმნის)
(ein)laden	lud (ein)	(ein)geladen	მიპატიჟება
schlagen	schlug	geschlagen	დარტყმა
tragen	trug	getragen	ტარება
wachsen	wuchs	gewachsen	ზრდა
waschen	wusch	gewaschen	რეცხვა
9. a	ie, i	a	
blasen	blies	geblasen	ჩაბერვა (დაბერვა)
braten	briet	gebraten	(შე)წვა
fallen	fiel	gefallen	დაცემა
fangen	fing	gefangen	დაჭერა (ვიჭერ)
halten	hielt	gehalten	ჭერა, გაჩერება
lassen	ließ	gelassen	დატოვება
raten	riet	geraten	რჩევა
schlafen	schlief	geschlafen	ძილი
ä, o, u, au, ei	ie, i	o, u, au, ei	
hängen	hing	gehangen	დაკიდება (კიდია)
heißen	hieß	geheißen	დარქმევა
hauen	hieb/მოძვ. haute	gehauen	ჭედვა (ჭრა)
laufen	lief	gelaufen	სირბილი
rufen	rief	gerufen	ძახილი
stoßen	stieß	gestoßen	დაჯახება, ხელის კვრა
10. e (i, ie)	a	e	
bitten	bat	gebeten	თხოვნა
essen	aß	gegessen	ჭამა
fressen	fraß	gefressen	სანსვლა/ცხოვ. ჭამა
geben	gab	gegeben	მიცემა
genesen	genas	genesen	გამოჯანმრთელება
geschehen	geschah	geschehen	მოხდენა (ხდება)
lesen	las	gelesen	კითხვა
liegen	lag	gelegen	წოლა
messen	maß	gemessen	გაზომვა
sehen	sah	gesehen	დანახვა

sitzen	saß	gegessen	ჯდომა
treten	trat	getreten	შესვლა
vergessen	versäß	vergessen	დავიწყება
11. au, ü	o	o	
betrügen	betrog	betrogen	მოტყუება
(er)küren/erkiesen	(er)kor	(er)koren	არჩევა (ამალლ.)
lügen	log	gelogen	მოტყუება (ცრუობს)
saufen	soff	gesoffen	სმა (ხვრეპა)
schnauben	schnob	geschnoben	ფრუტუნი და ა.შ.

არაწესიერი, შერეული ზმნები
(unregelmäßige, gemischte Verben)

sein	war	gewesen	ყოფნა
haben	hatte	gehabt	ქონა, ყოლა
stehen	stand	gestanden	დგომა
gehen	ging	gegangen	წასვლა
tun	tat	getan	კეთება
wissen	wusste	gewusst	ცოდნა
können	konnte	gekonnt	შეძლება
dürfen	durfte	gedurft	ნებართვის ქონა
mögen	mochte	gemocht	სურვილი, სიყვარული
müssen	musste	gemusst	აუცილებლობა
sollen	sollte	gesollt	აუცილებლობა
wollen	wollte	gewollt	სურვილი
brennen	brannte	gebrannt	წვა
bringen	brachte	gebracht	მოტანა
denken	dachte	gedacht	ფიქრი
kennen	kannte	gekant	ცოდნა, ცნობა
nennen	nannte	genannt	დარქმევა, დასახელება
rennen	rannte	gerannt	ქენება
senden	sandte	gesandt	გაგზავნა
wenden	wandte	gewandt	მიმართვა, შებრუნება
mahlen	mahlte	gemahlen	დაფქვა, დაქუცმაცება
salzen	salzte	gesalzt/gesalzen	დამარილება
spalten	spaltete	gespalten	დაპობა, გახლეჩა
stecken	stack/steckte	gesteckt	ჩადება, შერჭობა
winken	winkte	gewinkt/gewunken	დაქნევა (ხელის, თავის.)

2.1 ზმნის მართვა Rektion der Verben

2.1.1 ზმნის მართვა წინდებულთ Präpositionale Rektion

sich	anfinden	mit	Dativ	დაკმაყოფილება
	abhängen	von	Dativ	დამოკიდებულება
	ablesen	von	Dativ	ამოკითხვა
	abraten	von	Dativ	გადათქმევინება (გადაათქმევინა)
	abwechseln	mit	Dativ	გადაცვლა
sich	abwenden	von	Dativ	ზურგის შექცევა
	achten	auf	Akkusativ	პატივისცემა, ყურადღების მიქცევა
	anerkennen	für	Akkusativ	აღიარება
	anfangen	mit	Dativ	დაწყება
	anfreunden	mit	Dativ	შეგუება
	angeben	mit	Dativ	შეტყობინება
sich	ängstigen	um	Akkusativ	შიში
	ankommen	auf	Akkusativ	დამოკიდებულება (...ზე)
	ankommen	bei	Dativ	საერთო ენის გამონახვა
	anrufen	zu	Dativ	დაძახება/გამოძახება
	anpassen	an	Akkusativ	შეგუება (შეეგუა, შეეწყო)
	antworten	auf	Akkusativ	პასუხის გაცემა
	anspielen	auf	Akkusativ	მინიშნება
	arbeiten	an	Dativ	მუშაობა
sich	ärgern	über	Akkusativ	გაბრაზება
	auffordern	zu	Dativ	მოთხოვნა, მოწოდება
	aufpassen	auf	Akkusativ	ყურადღებით ყოფნა
	aufhören	mit	Dativ	შეწყვეტა
	aufräumen	in/mit	Dativ	დალაგება/გაუქმება
sich	aufregen	über	Akkusativ	აღელვება
	ausgehen	von	Dativ	მომდინარეობს
	auskennen	mit	Dativ	გარკვევა
sich	auskommen	mit	Dativ	თანაცხოვრება (შეგუება)
sich	ausruhen	von	Dativ	დასვენება (...გან)
sich	auszeichnen	in	Dativ	გამორჩევა
	bangen	um	Akkusativ	შფოთვა
sich	bangen	vor	Dativ	შიში
	basieren	auf	Dativ	დაფუძნება
sich	beeilen	mit	Dativ	აჩქარება
	befähigen	zu	Dativ	(...ის) უნარის მინიჭება
sich	begeistern	für	Akkusativ	აღფრთოვანება

(sich)	befreien	von	Dativ	გათავისუფლება
	beginnen	mit	Dativ	დაწყება
sich	begnügen	mit	Dativ	დაკმაყოფილება
	behaupten	über	Akkusativ	მტკიცება
	beitragen	zu	Dativ	თანამოქმედება
	bekanntmachen	mit	Dativ	გაცნობა
sich	bemühen	um	Akkusativ	ცდა, ზრუნვა, გარჯა
	berichten	über	Akkusativ	ინფორმაციის გადაცემა
sich	beschäftigen	mit	Dativ	საქმიანობა
sich	beschränken	auf	Akkusativ	შეზღუდვა
sich	besinnen	auf	Akkusativ	გახსენება, გონს მოსვლა
sich	beteiligen	an	Dativ	მონაწილეობა
sich	beunruhigen	über	Akkusativ	ღელვა (ღელავს)
	beurteilen	nach	Dativ	მსჯელობა (...ის) მიხედვით
	beweisen	bei	Dativ	გამოვლენა (ავლენს)
	bewerfen	mit	Dativ	გადაყრა (გადააყარეს), დაფარვა
	bezahlen	für	Akkusativ	გადახდა
(sich)	beziehen	mit/auf	Dativ/Akkusativ	დაფარვა/დამოკიდებულება
	bitten	um	Akkusativ	თხოვნა
	blättern	in	Dativ	ფურცვლა
	bleiben	bei	Dativ	დარჩენა
	bürgen	für	Akkusativ	თავდებობა
	danken	für	Akkusativ	მადლობის გადახდა
	denken	an	Akkusativ	ფიქრი
	dienen	mit	Dativ	(მო)მსახურება დახმარება
	dienen	zu	Dativ	გამოდგომა (რამედ, რამისთვის)
	diskutieren	über	Akkusativ	განსჯა
	eifern	gegen	Akkusativ	გაცხარება
	eifern	nach	Dativ	მუყაითობა, ლტოლვა (...ის მისაღწევად)
	einladen	zu	Dativ	მიპატიყება
	einschreiten	gegen	Akkusativ	ზომების მიღება
	eintreten	für	Akkusativ	მხარდაჭერა
	einwilligen	in	Akkusativ	დათანხმება
	einziehen	in	Akkusativ	შესვლა (მაგ. ბინაში)
sich	ekeln	vor	Dativ	ზიზღი
sich	empören	über	Akkusativ	აღშფოთება (წინააღმდეგობის გაწევა)
	entbinden	von	Dativ	გათავისუფლება (მაგ. სამსახურიდან), ბავშვის შობა
sich	entscheiden	für	Akkusativ	გადაწყვეტა
sich	entsetzen	vor	Dativ	შემრწუნება
sich	entwöhnen	von	Dativ	გადაჩვევა
	erfahren	von	Dativ	შეტყობა (შეიტყო)
	erfassen	durch	Akkusativ	ათვისება
sich	erholen	von	Dativ	დასვენება

(sich)	erinnern	an	Akkusativ	გახსენება, ახსენებს, ახსოვს
	erkennen	an	Dativ	ამოცნობა
	erkranken	an	Dativ	დაავადება
	erschrecken	vor	Dativ	შეშრწუნება
	ertappen	bei	Dativ	ჩავლება
	erwarten	von	Dativ	მოლოდინი (...გან/...დან)
	es geht	um	Akkusativ	საუბარია (...ის შესახებ)
	experimentieren	mit	Dativ	ცდა
	faszinieren	von	Dativ	აღფრთოვანება, ტკბობა
sich	festhalten	an	Dativ	მტკიცედ დგომა
	fliehen	von	Dativ	გაქცევა
sich	flüchten	vor	Dativ	ლტოლვა/გაქცევა
	folgen	auf	Akkusativ	მიდევნება
	folgen	aus	Dativ	გამომდინარეობა (გამომდინარეობს)
	forschen	nach	Dativ	კვლევა
sich	freuen	über	Akkusativ	გახარება (გაიხარა)
sich	freuen	auf	Akkusativ	გახარება (გაიხარებს)
sich	freuen	an	Dativ	გახარება (უხარია)
	führen	zu	Dativ	მართვა/მიყვანა...მდე
sich	fürchten	vor	Dativ	შიში
	garantieren	für	Akkusativ	თავდებად დადგომა
	gelten	von	Dativ	შეხება (ეხება)
	gelten (als N.)	für	Akkusativ	ჩათვლა (ითვლება)
	gehören	zu	Dativ	მიკუთვნება (ეკუთვნის)
	geraten	in	Akkusativ	მოხვედრა, ჩავარდნა
sich	gewöhnen	an	Akkusativ	მიჩვევა
	glauben	an	Akkusativ	რწმენა
	gleichstellen	mit	Dativ	გათანაბრება/გატოლება
	gründen	an	Akkusativ	შემოსაზღვრა/საზღვრის დადგენა
	gründlichen	zu	Dativ	მილოცვა
	hatten	für	Akkusativ	პასუხისმგებლობა (სხვისთვის)
sich	hatten	an	Akkusativ	მიდევნება, დგომა (მაგ. წესს მისდევს)
	hatten	von	Dativ	წარმოდგენის ქონა
	hatten	für	Akkusativ	ჩათვლა (...ად)
	handelt	mit	Dativ	ვაჭრობა
sich	handeln	um	Akkusativ	საუბარი, მსჯელობა
	helfen	bei	Dativ	დახმარება
	herrühren	von	Dativ	საქმის წარმომავლობა
	herrschen	über	Akkusativ	ფლობა, ბატონობა
	hindern	an	Dativ	აშორება
	hinweisen	auf	Akkusativ	მითითება
	hoffen	auf	Akkusativ	იმედის ქონა
	hören	auf	Akkusativ	მოსმენა, დაჯერება
	hören	von	Dativ	მოსმენა (-ის შესახებ)

sich	hüten	vor	Dativ	თავის გაფრთხილება/დაცვა
	inspirieren	zu	Dativ	შთაგონება, წაქეზება
sich	interessieren	für	Akkusativ	დაინტერესება
sich	irren	in	Dativ	შეცდომა (ცდება)
	jammern	über	Akkusativ	მოთქმა
	kargen	mit	Dativ	სიძუნწის გამოვლენა
	klagen	über	Akkusativ	წუხილი
	klagen	gegen	Akkusativ	ჩივილი (სასამართლოში)
sich	kleiden	in	Dativ	ტანთჩაცმა
sich	konzentrieren	auf	Akkusativ	კონცენტრირება
sich	kümmern	um	Akkusativ	დარდი, ზრუნვა
	lachen	über	Akkusativ	სიცილი
	leiden	an	Dativ	ტანჯვა (ავადმყოფობა)
	loben	für	Akkusativ	ქება
	mangeln	an	Dativ	ნაკლებობა
	mitwirken	bei	Dativ	თანამშრომლობა
	nachdenken	über	Akkusativ	მოფიქრება
	nachfragen	bei	Dativ	გამოკითხვა
	nachschlagen	in	Dativ	ინფორმაციის მოპოვება (მაგ. წიგნიდან)
	neigen	zu	Dativ	მიდრეკილება
	nutzen	zu	Dativ	სარგებლობა
	passen	zu	Dativ	მოხდენა, მისადაგება
sich	plagen	mit	Dativ	ტანჯვა
	prallen	gegen	Akkusativ	მიჯახება
	profitieren	von	Dativ	სარგებლობა/გამორჩენა
	protestieren	gegen	Akkusativ	პროტესტის გამოცხადება
	proviantieren	mit	Dativ	მომარაგება სურსათით
	raten	zu	Dativ	რჩევა
	reagieren	auf	Akkusativ	რეაგირება
	rechnen	mit	Dativ	ანგარიშის გაწევა
sich	rechtfertigen	vor	Dativ	თავის მართლება
sich	retten	vor	Dativ	გადარჩენა
sich	richten	nach	Dativ	ხელმძღვანელობა (...ით)
sich	richten	an	Akkusativ	მიმართვა (მიმართა)
	riechen	nach	Dativ	სუნის (სურნელის) გამოცემა
	ringen	um	Akkusativ	კიდაობა/ბრძოლა
sich	schämen	vor	Dativ	სირცხვილი
	schließen	aus	Dativ	დასრულება, შეთანხმება
	schreiben	über	Akkusativ	წერა
	schreiben	an	Akkusativ	მიწერა (მისწერს)
	schuld sein	an	Dativ	დამნაშავეობა (დამნაშავეა)
(sich)	schützen	vor	Dativ	დაცვა (თავდაცვა)
sich	sehnen	nach	Dativ	ნატვრა
	senden	an	Akkusativ	გაგზავნა

	siegen	über	Akkusativ	გამარჯვება
	sorgen	für	Akkusativ	ზრუნვა (...ზე)
sich	sorgen	um	Akkusativ	საზრუნავის გაჩენა/დარდი
(sich)	spalten	in	Akkusativ	ჩეხვა, განხეთქილება, დაყოფა
sich	spannen	über	Akkusativ	გადაჭიმვა
	spotten/spötteln	über	Akkusativ	დაცინვა/ჩაქირქილება
	stammen	aus	Dativ	წარმომავლობა
	staunen	über	Akkusativ	გაკვირვება
	stehen	zu	Dativ	მოხდენა (მაგ. ტანსაცმლის)
	stehen bleiben	auf	Dativ	შეჩერება
	sterben	an	Dativ	გარდაცვალება
	stören	bei	Dativ	ხელის შეშლა
	streben	nach	Dativ	სწრაფვა
sich	streiten	über	Akkusativ	დავა
	suchen	nach	Dativ	ძებნა
	sympathisieren	mit	Dativ	სიმპათიის ქონა/თანაგრძნობა
	tadeln	für	Akkusativ	მოდავება/დაწუნება
	taugen	zu	Dativ	ვარგისიანობა (ვარგა)
	teilnehmen	an	Dativ	მონაწილეობა
	telefonieren	mit	Dativ	ტელეფონით დარეკვა
	trachten	nach	Dativ	ლტოლვა/სწრაფვა
	träumen	von	Dativ	ოცნება
sich	treffen	mit	Dativ	შეხვედრა
sich	trennen	von	Dativ	დაშორება
	trinken	auf	Akkusativ	დალევა (...ის სადღეგრძელოდ)
(sich)	trösten	durch	Akkusativ	(თავის) ნუგეშისცემა (...ით)
	üben	an	Dativ	ქმედება, გამოვლენა
sich	üben	in	Dativ	ვარჯიში/წვრთნა
	überraschen	durch	Akkusativ	გაოცება
sich	überzeugen	von	Dativ	დარწმუნება (დარწმუნებულია)
sich	umschauen	nach	Dativ	უკან მიხედვა
	unterrichten	in	Dativ	მეცადინეობა
	urteilen	über	Akkusativ	განსჯა
sich	verabreden	mit	Dativ	შეთანხმება
sich	verabschieden	von	Dativ	გამოთხოვება/გამომშვიდება
	verändern	an	Dativ	შეცვლა
sich	verbeugen	vor	Dativ	ქედის მოდრეკა
	verfallen	in	Akkusativ	ჩავარდნა
	verheimlichen	von	Dativ	გასაიდუმლოება
sich	verheiraten	mit	Dativ	დაქორწინება
	verhelfen	zu	Dativ	გვერდში დგომა/დახმარება
	verkaufen	an	Akkusativ	გაყიდვა (მიჰყიდა)
	verlangen	nach	Dativ	მოთხოვნა
sich	verlassen	auf	Akkusativ	დაყრდნობა

sich	verlaufen	in	Dativ	გზასადენა
	verleiten	zu	Dativ	ცდუნება
sich	verlieben	in	Akkusativ	შეყვარება
sich	verneigen	vor	Dativ	თავის დაკვრა (მისალმება)
	verspotten	über	Akkusativ	დაცინვა
sich	verschwören	gegen	Akkusativ	შეთქმულების მოწყობა
sich	versichern	gegen	Akkusativ	დაზღვევა
(sich)	verstecken	vor	Dativ	დამალვა
sich	verstehen	mit	Dativ	ურთიერთგაგება
sich	versteifen	auf	Akkusativ	გაჯიუტება
	verstossen	gegen	Akkusativ	დაშავება, შეცოდება, განდგომა...
	verteidigen	gegen	Akkusativ	დაცვა
sich	vertiefen	in	Akkusativ	ჩაღრმავება
sich	vertragen	mit	Dativ	მშვიდობიანი თანაცხოვრება
	vertrauen	auf/zu	Akkusativ/Dativ	დაყრდნობა/ნდობა
sich	verwandeln	in	Akkusativ	გადაქცევა
	verwöhnen	durch	Akkusativ	განებივრება
sich	verwundern	über	Akkusativ	(მომკ.) განცვიფრება
	verzichten	auf	Akkusativ	უარყოფა (უარის თქმა ...ზე)
	verzweifeln	an	Dativ	დაექვეება
	vorbeifahren	an	Dativ	ჩავლა (ტრანსპორტით)
	vorlegen	vor	Akkusativ	მირთმევა (წინ დადება/დადგმა)
	wachen	über	Akkusativ	დარაჯობა
sich	wappnen	gegen	Akkusativ	აღკურვა (მაგ. მოთმინებით)
	warnen	vor	Dativ	გაფრთხილება
	warten	auf	Akkusativ	ლოდინი
	waten	durch	Akkusativ	გატოპვა (წყალში), ფონს გასვლა
sich	wenden	an	Akkusativ	მიმართვა
	werfen	mit	Dativ	გადაყრა (გადააყარეს), დაფარვა
	wetteifern	um	Akkusativ	შეჯიბრება
	wetten	um	Akkusativ	სანაძლეოს დადება
	wissen	von/um	Dativ/Akkusativ	ცოდნა
sich	wundern	über	Akkusativ	მოხიბლვა
	würzen	mit	Dativ	შეკმაზვა (კერძის)
	zählen	zu	Dativ	მითვლა
	zaudern	mit	Dativ	ყოყმანი
	zeugen	von	Dativ	დამოწმება, ჩვენების მიცემა
	ziehen	an	Dativ	მოქაჩვა
	ziehen	auf	Akkusativ	მიპყრობა (მაგ. ყურადღების)
	zögern	mit	Dativ	ყოყმანი
	zutreffen	für	Akkusativ	შეხება, მიმართება, შესაბამისობა
	zusammenhängen	mit	Dativ	დაკავშირება
	zusteuern	auf	Akkusativ	კურსის აღება (...კენ)
	zweifeln	an	Dativ	დაექვეება

2.1.2 მართვა რამდენიმე წინდებულთ Rektion mit mehreren Präpositionen

sich	bedanken	bei/für	Dativ/Akkusativ	მადლობის გადახდა
	beklagen	bei/über	Dativ/Akkusativ	წუხილი, ჩივილი (სასამართლოში)
	beschützen	vor/gegen	Dativ/Akkusativ	დაცვა/მფარველობა
sich	beschweren	bei/über	Dativ/Akkusativ	ჩივილი (უჩივის)
	bestehen	aus/auf	Dativ	შედგება, / საკუთარ მოსაზრებაზე დგომა
	bestehen	seit/in	Dativ	არსებობა (...დროიდან), / საქმე იმაში მდგომარეობს...
sich	bewerben	bei/ für, um	Dativ/ Akkusativ	ადგილის ძებნა (სწავლა, სამუშაო), დანიშვნა (საცოლის)
	eintreffen	in/bei	Dativ	ჩასვლა (ადგილზე)
sich	entschuldigen	bei/für	Dativ/Akkusativ	ბოდიშის მოხდა
sich	entwöhnen	-/von	Genitiv/Akkusativ	გადაჩვევა
sich	erkundigen	nach/ über	Dativ/ Akkusativ	ინფორმაციის მოპოვება
	erzählen	von/über	Dativ/Akkusativ	მოყოლა
	fragen	nach/ über, um	Dativ/ Akkusativ	შეკითხვა
sich	freuen	auf/über, an	Akkusativ	გახარება (მომავ. წარს. ახლ.)
	kämpfen	um/für	Akkusativ	ბრძოლა (...თვის)
	kämpfen	mit/gegen	Dativ/Akkusativ	ბრძოლა (...თან) (...ის წინააღმდეგ)
	klagen	über/ge- gen	Akkusativ	წუხილი, ჩივილი (სასამართლოში)
	kommen	aus/zu	Dativ	წარმომავლობა, მიღწევა (...მდე)
	kommen	auf/um	Akkusativ	მიხვედრა (აზრამდე მისვლა), დაკარგვა (წაერთვა)
	rechnen	zu/über	Dativ/Akkusativ	მითვლა, გათვლა (...ზე)
	reden	von/über	Dativ/Akkusativ	საუბარი
	sprechen	mit/zu; über	Dativ/ Akkusativ	საუბარი, ლაპარაკი
	trauern	über/um	Akkusativ	გლოვა
sich	trösten	mit/durch	Dativ/Akkusativ	წუგეშისცემა
	übernachten	in/bei	Dativ	ღამისთევა
sich	unterhalten	mit/von, über	Dativ/ Akkusativ	საუბარი, შექცევა
(sich)	vorbereiten	auf/ für; zu	Akkusativ/ Dativ	(მო)მზადება
	weinen	über/um	Akkusativ	ტირილი
	werben	für/um	Akkusativ	რეკლამირება, ნიშნობა (ხელის თხოვნა)

2.1.3 მართვა წინდებულის გარეშე Rektion ohne Präposition

	anrufen	Akkusativ	დარეკვა (ტელ.)
	antworten	Dativ	პასუხის გაცემა
	bedürfen	Genitiv	მოთხოვნილება/საჭიროება
	begegnen	Dativ	შეხვედრა
	beißen	Akkusativ	შეწუხება (გულს უღრღნის)
	beistehen	Dativ	გვერდით დგომა
	beitreten	Dativ	შესვლა (მაგ. რაიმე კავშირში)
	beiwohnen	Akkusativ	დასწრება
	besiegen	Akkusativ	დამარცხება (სხვისი)/დაძლევა/გადაღალა
	besuchen	Akkusativ	სტუმრობა, სიარული (დადის... -ში)
	betreffen	Akkusativ	შეხება
	danken	Dativ	მადლობის გადახდა
	dienen	Dativ	მომსახურება
	drohen	Dativ	მუქარა
	erwähnen	Genitiv	მოხსენიება
sich	erwehren	Genitiv	თავის დაცვა, თავშეკავება
	fehlen	Dativ	კლება (არ/ვერ დასწრება), წუხილი
	finden	Akkusativ	პოვნა
	folgen	Dativ	მიდევნება
	fühlen	Akkusativ	შეგრძნობა
	gedenken	Genitiv	ხსოვნა
	gefallen	Dativ	მოწონება
	gehörchen	Dativ	დამორჩილება
	gehören	Dativ	მიკუთვნება
	genügen	Dativ	კმარება/ყოფნა (ყოფნის)
	haben	Akkusativ	ქონა, ყოლა
	helfen	Dativ	დახმარება
	hören	Akkusativ	მოსმენა
	innewohnen	Dativ	თვითმყოფადი თვისებ(ებ)ის ქონა
	kaufen	Akkusativ	ყიდვა
	kennenlernen	Akkusativ	გაცნობა
	lehren	Akkusativ	სწავლება
	lesen	Akkusativ	კითხვა
	missfallen	Dativ	დაწუნება
	nachahmen	Dativ	მიბაძვა
	nachgeben	Dativ	დამატება, დათმობა
	nachlaufen	Dativ	გამოკიდება
	nehmen	Akkusativ	აღება
	nützen	Dativ	სარგებლობა
	passen	Dativ	მისადაგება, მოხდენა (უხდება), გამოდგომა
	pflegen	+zu Infinitiv	ჩვევად ქონა (...ის კეთება)
	rufen	Akkusativ	ძახილი
sich	rühmen	Genitiv	ქება / თავის განდიდება

	schmecken	Dativ	დაგემოვნება (ეგემრიელება)
	schreiben	Akkusativ	წერა
	schwer fallen	Dativ	ძნელად ათვისება
	sehen	Akkusativ	ნახვა
	spenden	Dativ	მონყალების გაღება (უშურველად)
	spotten	Geinitiv	(...ის) შეუძლებლობა
	stehen	Dativ	მობდება (უხდება)
	stören	Akkusativ	ხელის შეშლა
	suchen	Akkusativ	ძებნა
	taufen	Akkusativ	ნათვლა
	treffen	Akkusativ	შეხვედრა
	trinken	Akkusativ	სმა
	verlaufen	Dativ	გადარბენა (გადაურბინა)
	vertrauen	Dativ	ნდობა
	vorlesen	Dativ	წაკითხვა (უკითხავს)
	widersprechen	Dativ	საწინააღმდეგო აზრის გამოთქმა
	wiedersehen	Akkusativ	ხელახლა ნახვა და ა.შ.

2.1.4 მაგალითები (Beispiele)

(მართვა წინდებულობით) (Präpositionale Rektion)

Ob wir Urlaub in Ägypten machen, hängt nur von dem Chef ab.	წავალთუარაეგვიპტეში, უფროსზე დამოკიდებული.
Gefühle lassen sich oft im Gesicht ablesen.	სახეში (ხშირად) გრძნობების ამოკითხვა შეიძლება.
Nata achtet immer sehr auf das Aussehen.	ნატა ყოველთვის დიდ ყურადღებას უთმობს გარეგნობას.
Wir haben uns mit der georgischen Küche angefreundet.	ჩვენ შევეგუეთ ქართულ სამზარეულოს.
Es kommt auf ihre Entscheidung an.	ეს მის გადაწყვეტილებაზეა დამოკიდებული.
Zur Zeit arbeite ich an einem neuen Roman.	ამჟამად ახალ რომანზე ვმუშაობ.
Der Chef ärgert sich über diese blöden Fragen.	უფროსს ეს სულელური კითხვები აბრაზებს.
Der Meister muss seinen Schüler zu fleißiger Arbeit auffordern.	ოსტატმა შეგირდს ბეჯითი შრომისკენ უნდა მოუწოდოს.
Hört endlich mit dem Lärm auf!	შეწყდება ხმაური ბოლოს და ბოლოს!
Mit dir ist nicht auszukommen.	შენთან შეგუება შეუძლებელია.
Meine Familie bedankt sich bei Frau Gast für ihre Hilfe.	ჩემი ოჯახი ემადლიერება ქალბატონ გასტს დახმარებისათვის.
Sie können schon mit dem Schreiben beginnen.	თქვენ შეგიძლიათ წერა უკვე დაიწყოთ.
Darf ich mich mit deiner Freundin bekannt machen?	შეიძლება შენი მეგობარი გავიცნო?
Kann er sich um die Gunst des Publikums bemühen?	შეუძლია მას პუბლიკის კეთილგანწყობაზე იზრუნოს?
Was würden Sie Ihren Studenten von/über Kaspar Hauser berichten?	რას მოუთხრობდით თქვენს სტუდენტებს კასპარ ჰაუზერის შესახებ?
Max hat sich heute beim Chef über die Arbeitsbedingungen beschwert.	მაქსმა დღეს სამუშაო პირობების გამო უფროსთან იჩივლა.
Unsere Familie besteht aus 6 Personen.	ჩვენი ოჯახი 6 სულისგან შედგება.

Ich bestehe auf meinem Recht.	მე ჩემს უფლებებს ვიცავ.
Das Problem besteht darin...	პრობლემა იმაში მდგომარეობს...
Ich möchte Sie vor einer Enttäuschung bewahren.	მე მინდა თქვენ იმედგაცრუება აგარიდოთ. (...გან დაგიცვათ).
Sie beweist viel Wissen bei der Übersetzung der Gedichte.	ის დიდ ცოდნას ავლენს ლექსების თარგმნისას.
Was haben wir für die Tickets bezahlen müssen?	რამდენი გადავიხადეთ ბილეთებში?
Darf ich um eine Tasse Kaffee bitten?	შეიძლება ფინჯანი ყავა გთხოვოთ?
Unsere Firma bürgt für die Qualität des Produkts.	ჩვენი ფირმა პასუხს აგებს პროდუქტის ხარისხზე.
Ich denke an die Reise in Japan.	მე ვფიქრობ იაპონიაში მოგზაურობაზე.
Wann ziehen neue Mieter ins Nachbarhaus ein?	როდის გადმოდიან ახალი დამკირავებლები მეზობელ სახლში?
Gestern hat er von diesem Neubau erfahren.	მან გუშინ შეიტყო ამ ახალშენებლობის შესახებ.
Die Kinder erfassen eine Fremdsprache durch einfaches Nachahmen.	ბავშვები უცხო ენას ითვისებენ უბრალო მიბაძვით.
Wir erinnern uns gerne an unsere gemeinsame Abende.	ჩვენ სიამოვნებით ვიხსენებთ ერთად გატარებულ საღამოებს.
Ich konnte sie nur an ihren besonders schönen, grünen Augen erkennen.	მე ის მხოლოდ თავისი მშვენიერი, მწვანე თვალებით ვიცანი.
Was muss ich von der Zukunft erwarten?	რას უნდა ველოდო მომავლისგან?
Er erzählt von seiner Reise.	ის ყვება თავისი მოგზაურობის შესახებ.
Wir waren von der Natur fasziniert.	ჩვენ ბუნებამ აღგვაფრთოვანა.
Wir fragten einen Fremden nach dem Weg.	ჩვენ ვთხოვეთ უცნობს გზა ესწავლებინა (ვკითხეთ).
Hast du dich über den Blumenstrauss gefreut?	გაგახარა ყვავილების თაიგულმა?
Freuen Sie sich schon auf die Sommerferien?	გიხარიათ უკვე (მომავალი) ზაფხულის არდადეგები?
Wer fürchtet sich nicht vor den wilden Tieren?	ვის არ ეშინია მხეცების?
Dieses Buch gehört zu seiner spärlichen Kollektion.	ეს წიგნი მისი უნიკალური კოლექციიდანაა.
Möchtest du wieder in komische Situation geraten?	გინდა ისევ სასაცილო სიტუაციაში ჩავარდე?
Der Gedanke geht von den Stoikern aus.	ეს შეხედულება სტოიკოსებისაგან მომდინარეობს.
Haben Sie sich schon an diese Wohnung gewöhnt?	შეეჩვიეთ უკვე ახალ ბინას?
Was von Lukas gilt, gilt auch von seinen Partnern.	რაც ლუკას ეხება, ეხება მის კომპანიონებსაც.
Als Pianist, gilt er für einen Virtuosen.	როგორც პიანისტი, ის ვირტუოზია (...ად ათვლება).
Hätte ich das von dir geglaubt?	როგორ წარმოვიდგენდი ამას შენგან? (დაგოჯერებდი)
Wir glauben nicht an das Horoskop.	ჩვენ არ გვჯერა ჰოროსკოპის.
Ich halte wenig von deinen Erklärungen.	მე შენი ახსნა-განმარტებების ცოტა რამ გამეგება.
Sie hält seinen Sohn für einen Virtuosen.	მას თავისი ვაჟი ვირტუოზად მიაჩნია.
In dieser Werbeanzeige handelt es sich um Reisen.	ამ სარეკლამო განცხადებაში საუბარია მოგზაურობებზე.
Wer herrscht über das ganze Land?	ვინ ბატონობს მთელ ქვეყანაზე?
In dieser Situation kann Otto nur noch auf ein Wunder hoffen.	ამ სიტუაციაში ოტოს მხოლოდ სასწაულის იმედი შეიძლება ჰქონდეს.

Wolfgang interessiert sich nur für seine Werke.	ვოლფგანგს მხოლოდ თავისი ნაწარმოებები აინტერესებს.
Hast du dich in der Zimmertür geirrt?	ოთახის კარები შეგეშალა?
Wie kann ein Künstler an sein Ziel kommen?	როგორ აღწევს ხელოვანი მიზანს?
Sie ist darauf gekommen, dass...	იგი მიხვდა (იმ მოსაზრებამდე მივიდა), რომ...
Ich kämpfte immer um/für den Sieg.	მე ყოველთვის გამარჯვებისკენ ვილტვოდი (მივიბრძოდი).
Warum habt ihr alle nur über mich gelacht?	თქვენ მე (ყველამ) რატომ დამცინეთ (ჩემზე იცინეთ).
Veronica leidet schon lange an einer Grippe.	რახანია ვერონიკას გრიპი აწუხებს.
Sie müssen über Ihre Zukunftspläne erst nachdenken.	თქვენი სამომავლო გეგმები წინასწარ უნდა გაიაზროთ.
Sie neigt zur klassischen Musik.	მას მიდრეკილება აქვს კლასიკური მუსიკისადმი.
Ihr müsst euch für die Ungerechtigkeit rächen.	თქვენ უსამართლობისთვის შური უნდა იძიოთ.
Vano hat mir zu diesem Motorrad geraten.	ეს მოტოციკლი (ამის ყიდვა) ვანომ მირჩია.
Babys reagieren auf die Naturklänge.	ჩვილი ბავშვები რეაგირებენ ბუნების ხმებზე.
Man muss mit Tatsachen rechnen.	ფაქტებს ანგარიში უნდა გაეწიოს.
Wir können nicht darauf rechnen.	ჩვენ ამის იმედად ვერ დავრჩებით (ამაზე ვერ გავთვლით).
Im Parlament wird (von dem) über den Umweltschutz geredet.	პარლამენტში საუბრობენ (საუბარია) გარემოს დაცვაზე.
Schlag es in der Enzyklopädie nach!	ენციკლოპედიაში მოძებნე!
Die Jugendlichen schreiben täglich unzählige SMS-Briefe an ihre Freunde.	ახალგაზრდები ყოველდღე უთვალავ SMS-წერილს სწერენ თავიანთ მეგობრებს.
Schützen wir uns vor der Naturkraft!	დავიცვათ თავი სტიქიისგან!
Wir sehnen uns nach der Sonne!	მზე გვენატრება!
Sorgen wir schon für (die) Einladungen?	ვზრუნავთ უკვე მოსაწვევებზე?
Nino spricht von der (über die) poetische Begabung ihres Sohnes.	ნინო საუბრობს თავისი ვაჟის პოეტურ ნიჭიერებაზე.
Sprechen Sie doch bitte zum Publikum, bitte!	თუ შეიძლება, პუბლიკას ესაუბრეთ!
Deine Handlungen sprechen davon, dass...	შენი საქციელი იმაზე მეტყველებს, რომ...
Musste ich nur noch darüber staunen?	მე ეს უნდა გამკვირვებოდა?
Uwe ist auf dem erreichten Niveau stehengeblieben.	უვე მიღწეულ დონეზე შედგა.
Träumst du noch oft von einer Bergwanderung?	შენ კიდევ (ხშირად) ოცნებობ მთებში ლაშქრობაზე?
Davon hat mich Barbara überzeugt.	ამაში ბარბარამ დამარწმუნა.
Das müssen wir erst mit Freunden verabreden.	ეს ჩვენ ჯერ მეგობრებთან უნდა შევათანხმოთ.
Nichts kann er an seiner Situation verändern.	მოცემულ სიტუაციაში მას აღარაფრის შეცვლა შეუძლია.
Sie müssen sich für (auf) die Prüfung vorbereiten!	თქვენ გამოცდისათვის უნდა მოემზადოთ.
Wir können nicht auf einen schönen Urlaub verzichten.	ჩვენ უარს ვერ ვიტყვით მშვენიერ შვებულებაზე.
Sie brauchen nicht auf mich zu warten.	მე ნუ დამელოდებით (არაა საჭირო).

Sein Name wurde mit Schmutz geworfen.

Falls das für Sie zutrifft...

მისი სახელი ტალახით შესვარეს.

თუ ეს ხედავთ თქვენსას (თქვენ მოსაზრებას) ესადაგება...

2.1.5 მაგალითები (Beispiele)

(მართვა წინდებულის გარეშე) (Rektion ohne Präposition)

Es hat seiner ganzen Überredungskunst bedürft.

Der Argwohn, der ihn biss, war schon weg.

Was mich betrifft, bleibe ich hier.

Möchtest du dem Wettbewerb nicht beitreten?

Wir haben vor, der Besprechung beizuwohnen.

Ich kann mich des Lachens nicht erwehren.

Was fehlt Ihnen?

Mir gefallen Ihre mehrstimmige Lieder, besonders "Kviria."

Genügt Ihnen nur Spargelsuppe?

Ich bin erstaunt, wie das Mädchen ihn nachahmt.

Wir möchten ihnen nicht nachgeben.

Sie pflegt komisch anzuziehen.

Ihre Firmenspeise schmeckt mir gut.

Es fällt ihm schwer, Hebräisch zu lernen.

Wir spenden Wagner (ihm) Lob.

Die Situation spottet aller Beschreibung.

Störe ich dich?

Niemand kann mir den Weg versperren!

Eva möchte Ihnen Gedichte von Hölderlin vorlesen.

საკირო შეიქნა მთელი მისი რიტორიკული ხელოვნების ამოქმედება.

ავი გუმანი, რომელიც გულს უღრღნიდა, უკვე გამქრალიყო.

რაც შემეხება მე, ვრჩები აქ.

არ გინდა კონკურსში ჩაერთო?

ჩვენ გეგმაში გვაქვს, მოლაპარაკებას დავესწროთ.

მე სიცილისგან თავს ვერ ვიკავებ.

რა გაწუხებთ?

მე მომწონს თქვენი მრავალხმიანი სიმღერები, განსაკუთრებით „კვირია.“

გეყოფათ მხოლოდ სატაცურის წვნიანი?

მე გაკვირვებას ვარ, როგორ ბაძავს გოგონა მას.

ჩვენ არ გვსურს მათ დავუთმოთ.

მას ჩვევად აქვს სასაცილოდ ჩაცმა.

თქვენი საფირმო კერძი მომწონს (მეგემრიელება).

მას უჭირს ებრაულის ათვისება.

ჩვენ ვაგნერისთვის ქებას არ ვიშურებთ.

ამ სიტუაციის აღწერა შეუძლებელია.

ხელს ხომ არ გიშლი?

მე გზას ვერავინ გადამიჭრის!

ევას უნდა თქვენ ჰოლდერლინის ლექსები წაგიკითხოთ.

2.2 არსებითი სახელის მართვა Reaktion der Substantive

der	Abschied	von	Dativ	გამოთხოვება, დამშვიდობება
die	Achtung	vor	Dativ	ყურადღება/პატივისცემა
die	Ahnung	von	Dativ	წარმოდგენა
die	Anfälligkeit	gegen	Akkusativ	მიდრეკილება
der	Anflug	von	Dativ	ელფერი, იერი
die	Anfrage	an	Akkusativ	დამატებითი ცნობის მიღება
die	Angst	vor	Dativ	შიში
der	Anhalt	für	Akkusativ	საფუძველი
die	Anklage	gegen	Akkusativ	საჩივარი
der	Anlass	zu	Dativ	მიზეზი, საბაზი
der	Anruf	um	Akkusativ	მოხმობა
der	Anschlag	auf	Akkusativ	თავდასხმა
im	Anschluss	an	Akkusativ	...თან დაკავშირება
der	Ärger	über	Akkusativ	ბრაზი
die	Aufregung	vor	Dativ	აღელვება
die	Bitte	an	Akkusativ	თხოვნა
der	Bedarf	an	Dativ	მოთხოვნილება/საჭიროება
das	Bedürfnis	nach	Dativ	საჭიროება
die	Befreiung	von	Dativ	გათავისუფლება
die	Begabung	für	Akkusativ	ნიჭი
die	Begegnung	mit	Dativ	შეხვედრა
die	Begierde	nach	Dativ	სიხარბე
die	Bekanntschaft	mit	Dativ	ნაცნობობა
das	Benehmen	gegen	Akkusativ	მოქცევა
die	Berechtigung	zu	Dativ	უფლებამოსილება
im	Bezug	auf	Dativ	მიმართებით
der	Diesnt	für	Akkusativ	სამსახური
die	Diskussion	über	Akkusativ	დისკუსია
die	Dringlichkeit	von	Dativ	აუცილებლობა, გადაუდებლობა
der	Druck	auf	Akkusativ	ზემოქმედება
die	Ehrfurcht	vor	Dativ	ღრმა პატივისცემა
das	Eigentum	an	Dativ	საკუთრება
die	Eignung	für	Akkusativ	ვარგისიანობა
der	Einblick	in	Akkusativ	წარმოდგენა
die	Erinnerung	an	Akkusativ	მოგონება
die	Fähigkeit	zu	Dativ	უნარი (მიდრეკილება)
das	Faible	für	Akkusativ	სისუსტე
der	Federkrieg	mit	Dativ	პაექრობა (მოკალმეთა)
das	Flehen	um	Akkusativ	მუდარა
die	Freude	an	Dativ	სიხარული
der	Gedanke	an	Akkusativ	მოსაზრება

im	Gegensatz	zu	Dativ	(...ის) საპირისპიროდ
der	Geschmack	an	Dativ	გემოვნება
der	Glaube	an	Akkusativ	რწმენა
die	Gunst	zu	Dativ	სარგებელი
der	Hass	gegen/auf	Akkusativ	სიძულვილი
die	Herrschaft	über	Akkusativ	ბატონობა
die	Hoffnung	auf	Akkusativ	იმედი
das	Interesse	an	Dativ	ინტერესი
die	Kälte	vor	Dativ	სიცივე
die	Lust	zu	Dativ	ხალისი
der	Mut	zu	Dativ	გამბედაობა
die	Neigung	zu	Dativ	მიდრეკილება
die	Neugierde	auf	Akkusativ	ცნობისმოყვარეობა
der	Platz	für	Akkusativ	ადგილი
das	Problem	mit	Dativ	პრობლემა
die	Rede sein	von	Dativ	საუბარი
die	Sehnsucht	nach	Dativ	მონატრება, სწრაფვა
sich	Sorgen machen	um	Akkusativ	წუხილი, საზრუნავის გაჩენა
der	Spaß	an	Dativ	სიამოვნება
der	Streit	mit	Dativ	დავა
die	Übereinstimmung	mit	Dativ	თანხმობა, შესაბამისობა
im	Unterschied	zu	Dativ	განსხვავებით (...გან)
die	Verantwortung	für	Akkusativ	პასუხისმგებლობა
die	Verehrung	für	Akkusativ	პატივისცემა
im	Vergleich	zu	Dativ	(...თან) შედარებით
das	Vertrauen	zu	Dativ	ნდობა
die	Vorliebe	für	Akkusativ	უპირატესობა
unter der, Voraussetzung dass...				იმ პირობით, თუ (რომ)
sich Zeit nehmen	für		Akkusativ	დროის აღწესება
nicht im Geringsten	an		Dativ	მცირედშიც კი არ...
Wert legen	auf		Akkusativ	დაფასება (...დ მიჩნევა) და ა.შ.

2.2.1 მაგალითები (Beispiele)

Vor Aufregung konnte ich kaum sprechen.	აღელვებისგან ძლივს ვლაპარაკობდი.
Wir nehmen von allen Abschied.	ჩვენ ყველას დავემშვიდობეთ.
Das mache ich nur zu Ihnen Gunsten.	ამას მხოლოდ თქვენ სასარგებლოდ ვაკეთებ.
Wir zittern vor Kälte.	ჩვენ სიცივით ვკანკალებთ.
Haben Sie Sehensucht nach Heimat?	გენატრებათ სამშობლო?
Otto zweifelt auch nicht im Geringsten an ihrer Ehrlichkeit.	ოტოს მცირეოდენი უჭკვიც არ შეაქვს მის გულწრფელობაში.
Sie legt gar keinen Wert auf deinen Vorschlag.	ის არად ავდებს შენს წინადადებას.

2.3 ზედსართავის მართვა Rektion der Adjektive

2.3.1 მართვა წინდებულით Präpositionale Rektion

abhängig	von	Dativ	დამოკიდებულება (დამოკიდებულია)
anerkannt	von	Dativ	აღიარებული
angeschlossen	an	Akkusativ	დაკავშირებული
ärgerlich	über	Akkusativ	გაბრაზებული
arm	an	Dativ	ღარიბი
ausgenutzt	von/zu	Dativ	გამოყენებული
ausgerüstet	mit	Dativ	მომარაგებული, შეიარაღებული
ausgetauscht	gegen	Akkusativ	გადაცვლილი
ausgezeichnet	mit	Dativ	დაჯილდოებული
beeindruckt	von	Dativ	შთაბეჭდილების ქვეშ მყოფი
begleitet	von	Dativ	თანხლებული (მაგ. თანხლება მუსიკაში)
begrenzt	auf/an	Akkusativ	დასაზღვრული
beherrscht	von	Dativ	დაუფლებული
bekannt	mit	Dativ	ცნობილი
beliebt	bei	Dativ	პოპულარული (სარგებლობს ხალხის სიყვარულით)
benutzt	zu	Dativ	გამოყენებული
bereit	zu	Dativ	მზადმყოფი
beschämt	über	Akkusativ	შერცხვნილი
betroffen	von	Dativ	საგონებელში ჩავარდნილი
blind	von	Dativ	ბრმა
böse	auf	Akkusativ	გაბრაზებული
brauchbar	für	Akkusativ	საკირო (გამოსაყენებელი)
brauchbar	zu	Dativ	სასარგებლო
dankbar	für	Akkusativ	მადლობელი
eifersüchtig	auf	Akkusativ	ექვიანი
einbezogen	in	Akkusativ	ჩართული
eingeladen	zu	Dativ	მიწვეული

(ist) einverstanden	mit	Dativ	თანახმა (თანახმაა)
entsandt	zu/nach	Dativ	წარგზავნილი
entschlossen	zu	Dativ	გადაწყვეტილი
entstanden	aus	Dativ	წარმოქმნილი
erfüllt	von	Dativ	შევსებული
erkrankt	an	Dativ	დაავადებული
erregt	über	Akkusativ	აღელვებული
ersetzt	durch	Akkusativ	ჩანაცვლებული
erstaunt	über	Akkusativ	გაკვირვებული
erweitert	zu	Dativ	გავრცობილი
erweitert	auf	Akkusativ	გავრცობილი
fähig	zu	Dativ	უნარიანი
fasziniert	von	Dativ	აღფრთოვანებული
fertig	mit	Dativ	მზადყოფი
freundlich	zu	Dativ	მეგობრული
froh	über	Akkusativ	გახარებული
gedacht	für	Akkusativ	მოფიქრებული, განზრახული
geeignet	zu	Dativ	ვარგისი
gefährlich	für	Akkusativ	საშიში
gefüllt	mit	Dativ	აღსავსე (ავსებული)
geimpft	mit	Dativ	აგრილი
geimpft	gegen	Akkusativ	აგრილი
gekennzeichnet	durch	Akkusativ	ნიშანდებული
gekennzeichnet	mit	Dativ	ნიშანდებული
gemischt	mit	Dativ	არეული
geplant	für	Akkusativ	დაგეგმილი
gesichert	gegen	Akkusativ	დაზუსტებული
gesichert	mit	Dativ	გარანტირებული
gespannt	auf	Akkusativ	დაძაბული
gestützt	auf	Akkusativ	დაყრდნობილი
gestützt	mit	Dativ	მხარდაჭერილი
getrennt	von	Dativ	დაშორებული
gewöhnt	an	Dativ	მიჩვეული
gleichgültig	gegen	Akkusativ	გულგრილი
glücklich	über	Akkusativ	ბედნიერი
interessiert	an	Dativ	დაინტერესებული
koordiniert	mit	Dativ	კოორდინირებული
neugierig	auf	Akkusativ	ცნობისმოყვარე
nützlich	für	Akkusativ	სასარგებლო
passend	zu	Dativ	შესაფერისი
perfekt	in	Dativ	სრულყოფილი (...ად ფლობს)
reduziert	auf/um	Akkusativ	შემცირებული
reich	an	Dativ	მდიდარი
schädlich	für	Akkusativ	ზიანის მომტანი

schuld	an	Dativ	დამნაშავე
stolz	auf	Akkusativ	ამაყი
taub	gegen	Akkusativ	ყრუ
traurig	über	Akkusativ	მოწყენილი
überfüllt	an	Akkusativ	გადავსებული, გადაჭედილი
überzeugt	von	Dativ	დარწმუნებული
vereinigt	mit/zu	Dativ	გაერთიანებული
verfolgt	von	Dativ	დევნილი
verglichen	mit	Dativ	შედარებული
vergrössert	auf/um	Akkusativ	გადიდებული
verkürzt	auf/um	Akkusativ	დამოკლებული
verlängert	auf/um	Akkusativ	დაგრძელებული
verringert	auf/um	Akkusativ	ზღვარდადებული
verwandt	mit	Dativ	დანათესავებული, დაახლოებული
voll	mit/von	Dativ	სავსე
wesentlich	für	Akkusativ	არსებითი
wichtig	für	Akkusativ	მნიშვნელოვანი
zufrieden	mit	Dativ	კმაყოფილი
zugänglich	für	Akkusativ	მისაწვდომი
zuständig	für	Akkusativ	კომპეტენტური

და ა.შ.

2.3.2 მართვა წინდებულის გარეშე Rektion ohne Präposition

ähnlich	Dativ	მსგავსი
angenehm	Dativ	სასიამოვნო
egal	Dativ	უმნიშვნელო („სულერთი“)
erwünscht	Dativ	სასურველი, ნანატრი
gleichgültig	Dativ	გულგრილი
müde	Geinitiv	დაღლილი
satt	Akkusativ	მაძღარი
überdrüssig	Akkusativ	მოყირკებული
überdrüssig	Geinitiv	მოზეზრებული
unbekannt	Dativ	უცნობი
umfassbar	Dativ	მოუხელთებელი, გაუგებარი
unmöglich	Dativ	შუუძლებელი
wert	Akkusativ	ძვირფასი
wert	Genitiv/Dativ	ღირებული (ღირს)

და ა.შ.

2.3.3 მაგალითები (Beispiele)

(wird) anerkannt	von	allen Wissenschaftlern	აღიარებული მეცნიერთაგან
angeschlossen	an	das öffentliche Telefonnetz	დაკავშირებული საზოგადოებრივ სატელეფონო ქსელთან
ausgenutzt	zur	Stromerzeugung	გამოყენებული დენის მისაღებად
ausgerüstet	mit	einem starken Motor	აწყობილი ძლიერი მტორით
ausgetauscht	gegen	eine moderne Maschine	გადაცვლილი თანამედროვე მანქანაზე
ausgezeichnet	mit	dem Nationalpreis	დაჯილდოვებული ეროვნული პრიზით
beeindruckt	von	der Größe des Flusses	შთაბკდილების ქვეშ მყოფი მდინარის სიდიდით
begleitet	von	mehreren Herren	თანხლებული რამდენიმე ადამიანით („ბატონით“)
begrenzt	auf	wenige Ausnahmen	ზღვარდადებული მცირე გამონაკლისით
beherrscht	von	seiner Idee	შეპყრობილი თავისი იდეით
benutzt	zum	Antrieb von Fahrzeugen	გამოყენებული სატრანსპორტო საშუალების სტიმულირებისათვის.
bereit	zur	Zusammenarbeit	მზადმყოფი ერთად მუშაობისთვის
betroffen	von	dieser Massname	შეწუხებული ამ ღონისძიებით
bewaffnet	mit	Maschinenpistolen	შეიარაღებული ტყვიამფრეკებით
bewiesen	durch	die Heilerfolge	დამტკიცებული მკურნალობის წარმატებული შედეგით
brauchbar	für	unsere Arbeit	საჭირო ჩვენი სამუშაოსთვის
einbezogen	in	unsere Projekte	ჩართული ჩვენს პროექტში
eingeladen	zum	Abendessen	მიწვეული ვახშაშზე
entstand	zum	Kongress	გაგზავნილი კონგრესზე
entstand	nach	Ägypten	გაგზავნილი ეგვიპტეში
entschlossen	zu	größeren Fleiß	მზადმყოფი მეტი სიბეჯითისთვის
entstanden	aus	Aufmerksamkeit	შექმნილი ყურადღებით
erfüllt	von	großer Freude	აღსავსე დიდი სიხარულით
erregt	über	diese Handlung	აღელვებული ამ ქმედებით
ersetzt	durch	einen jüngeren Kollegen	ჩანაცვლებული უფრო ახალგაზრდა კოლეგით
erweitert	zu	einem Großbetrieb	გაფართოებული დიდი საწარმოს დონემდე
erweitert	um	drei Gebäude	განშტოებული სამ შენობად
fähig	zu	dieser Arbeit	უნარის მქონე ამ საქმის აღსასრულებლად
freundlich	zu	allen Leuten	მეგობრული ყველას მიმართ
gedacht	für	die Lehrerin	გათვალისწინებული მასწავლებლისთვის
gefährlich	für	die Kinder	საშიში ბავშვებისთვის
gefüllt	mit	Wasser	პირსავსე წყლით
geimpft	mit	einem Serum	აცრილი შრატით
gekennzeichnet	durch	folgende Merkmale	დატვიფრული შემდეგი ნიშნებით
gemischt	mit	Öl	ზეთგარეული
geplant	für	2020	დაგეგმილი 2020 წლისთვის
gesichert	gegen	schädliche Einflüsse	დაზღვეული მავნე გავლენებისგან

genützt	auf	diese Berechnungen	დაფუძნებული ამ ანგარიშებზე
getrennt	von	seinen Eltern	დაშორებული მშობლებს
gewöhnt	an	das Klima	კლიმატს შეჩვეული
koordiniert	mit	den Forschungsergebnissen	შეთანხმებული გამოკვლევების შედეგებთან
nützlich	für	die Haustiere	სასარგებლო შინაური ცხოველებისთვის
passend	zum	Kleid	შესაფერი კაბასთან
perfekt	in	Fotografie	საუკეთესო ფოტოგრაფიაში
reduziert	auf/um	20 Leute	შემცირებული 20 ადამიანით
reich	an	Bodenschätzen	მდიდარი წიაღისეულით
schädlich	für	die Gesundheit	მავნე ჯანმრთელობისთვის
schuld	an	dem Unglück	დამნაშავე უბედურებაში
vereinigt	zu	einer Arbeitsgemeinschaft	გერთიანებული საზოგადოებაში
verfolgt	von	seinen Feinden	დევნილი თავისი მტრებისგან
verglichen	mit	der Grösse von London	გათანაბრებული სიდიდით ლონდონთან
vergrössert	auf/um	30 m ²	გადიდებული 30მ ² -ით
verkürzt	auf/um	10 m	დამოკლებული 10მ-ით
verlängert	auf/um	2 Stunden	გახანგრძლივებული 2სთ-ით
verringert	auf/um	5 m	შემცირებული 5მ-ით
versorgt	mit	Lebensmitteln	მომარაგებული სურსათით
wichtig	für	die Wirtschaft des Landes	მნიშვნელოვანი ქვეყნის სახალხო მეურნეობისთვის
zugänglich	für	alle Leute	მისაღები ყველასთვის
zuständig	für	alle Rechtsfragen	კომპეტენტური სამართლის ყველა საკითხში

დამხმარე ზმნა "haben"-ის უღლება Die Konjugation des Hilfsverbs "haben"

1. პირის ფორმები Die Personalformen:

სქემა

Indikativ	Präteritum	Konjunktiv	
Präsens ich habe du hast er hat wir haben ihr habt sie haben	hatte hattest hatte hatten hattet hatten	Präsens (habe) habest° habe (haben) habet° (haben)	← ← ← ← ← ←
Präteritum hätte hättest hätte hätten hättet hätten			
Perfekt ich habe du hast er hat wir haben ihr habt sie haben	Plusquamperfekt hatte hattest hatte hatten hattet hatten	Perfekt I (habe) habest° habe (haben) habet° (haben)	Perfekt II (Plusq.) hätte hättest hätte hätten hättet hätten
	} gehabt	} gehabt	} gehabt
Futur I ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	-	Futur I (werden) werdest° werde (werden) werdet (werden)	Konditional I würde würdest würde würden würdet würden
		} haben	} haben
Futur II (=Futur Perfekt) ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	-	Futur II (werde) werdest° werde (werden) werdet (werden)	Konditional II würde würdest würde würden würdet würden
		} gehabt haben	} gehabt haben

Imperativ: Du-Form (S) habe!-Ihr Form (Pl.): hab(e)tl-Sie Form (S u. Pl.): haben Sie!

2. სახელითი ფორმები-Die Nominalformen:

Infinitiv I (=Inf. Präsens): haben

Partizip I (=Part. Präsens) habend.°

Infinitiv II (=Inf. Perfekt): gehabt haben

Partizip II (=Part. Perfekt) gahabt.

3. შენიშვნები-Bemerkungen:

- არ გააჩნია Passiv-ი.
- ფრჩხილებში მოცემული ფორმები არ გამოიყენება, რადგან Indikativ-ი და Konjunktiv-ი ერთმანეთს ემთხვევა.
- ფორმები, მარჯვნივ დასმული ° ნიშნით, გამოიყენება იშვიათად.
- ისარი მიუთითებს ფორმაზე, რომლითაც ხდება ჩანაცვლება, როდესაც Indikativ-ი და Konjunktiv-ი ერთმანეთს ემთხვევა (hätte ცვლის habe-ს, würde-werde-ს და ა.შ.)

დაძმარე ზმნა "sein"-ის უღლება Die Konjugation des Hilfsverbs "sein"

1. პირის ფორმები-Die Personalformen.

Indikativ Präsens ich bin du bist er ist wir sind ihr seid sie sind	Präteritum war warst war waren war(e)t waren	Konjunktiv Präsens sei sei(e)st sei seien sei(e)t° ← seien	Präteritum wäre wär(e)st wäre wären wär(e)t wären
Perfekt ich bin du bist er ist wir sind ihr seid sie sind } gewesen	Plusquamperfekt war warst war waren war(e)t waren } gewesen	Perfekt I sei sei(est) sei seien sei(e)t° ← seien } gewesen	Perfekt II (Plusq.) wäre wär(e)st wäre wären wäret wären } gewesen
Futur I ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden } sein	- - - - - -	Futur I (werde) werdest° werde (werden) (werdet) (werden) } sein ← ← ← ← ←	Konditional I würde würdest würde würden würdet würden } sein ← ← ← ← ←
Futur II (=Futur Perfekt) ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden } gewesen sein	- - - - - -	Futur II (werde) werdest° werde (werden) (werdet) (werden) } gewesen sein ← ← ← ← ←	Konditional II würde würdest würde würden würdet würden } gewesen sein ← ← ← ← ←

Inperativ: Du-Form (S) sei!-Ihr-Form (Pl.): seid! Sie-Form (S u. Pl.): seien Sie!

2. სახელოთი ფორმები-Die Nominalformen:

Infinitiv I (=Inf. Präsens):sein

Partizip I (=Part. Präsens): seiend.°

Infinitiv II (=Inf. Perfekt): gewesen sein

Partizip II (=Part. Perfekt): gewesen

3. შენიშვნები-Bemerkungen (იხ. "haben"-თან)

დამხმარე ზმნა “werden”-ის ულლება Die Konjugation des Hilfsverbs “werden”

1. პირის ფორმები-Die Personalformen:

Indikativ		Konjunktiv	
Präsens ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	Präteritum wurde wurdest wurde wurden wurdet wurden	Präsens (werde) werdest° werde (werden) (werdet) (werden)	Präteritum würde würdest würde würden würdet würden
Perfekt ich bin du bist er ist wir sind ihr seid sie sind	Plusquamperfekt war warst war waren war(e)t waren	Perfekt I sei sei(e)st sei seien sei(e)t seien	Perfekt II (Plusq.) wäre wär(e)st wäre wären wäret wären
Futur I ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	- - - - - -	Futur I (werde) werdest° werden (werden) (werdet) (werden)	Konditional I würde würdest würde würden würdet würden
Futur II (=Futur Perfekt) ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	- - - - - -	Futur II (werde) werdest° werde (werden) (werdet) (werden)	Konditional II würde würdest würde würden würdet würden

Imperativ: Du-Form (S): werde!-Ihr-Form(Pl.): werdet!-Sie-Form (S u.Pl.): werden Sie!

2. სახელითი ფორმები-Die Nominalformen:

InfinitivI (=Inf. Präsens): werden

PartizipI (=Part. Präsens): werdend.

InfinitivII (=Inf. Perfekt): (ge)worden sein

PartizipII (=Part. Perfekt): (ge)worden

3. შენიშვნები-Bemerkungen: (იხ. “haben”-თან).

- მოძველებული ფორმა ward, wardst (ნაცვლად wurde, wurdest-ისა) გვხვდება პოეზიაში.
- სრული ფორმა geworden დგას არსებითი სახელის შემდეგ: Er ist Neurologe geworden: მოკლე ფორმა worden დგას Partizip-ის შემდეგ:
Er ist schon geprüft worden.

მოდალური ზმნა "können"-ის უღლება Die Konjugation des Modalverbs "können"

1. პირის ფორმები-Die Personalformen:

Indikativ		Konjunktiv	
Präsens ich kann du kannst er kann wir können ihr könnt sie können	Präteritum konnte kenntest konnte konnten konntet konnten	Präsens könne könntest° könne (können) könntet° (können)	Präteritum könnte könntest könnte könntet könnten
Perfekt ich habe du hast er hat wir haben ihr habt sie haben	Plusquamperfekt hatte hattest hatte hatten hattet hatten	Perfekt I (habe) habest° habe (haben) habet° (haben)	Perfekt II (Plusq.) hätte hättest hätte hätten hättet hätten
gekonnt ან მაგ: finden können	gekonnt ან მაგ: finden können	gekonnt ან მაგ: finden können	gekonnt ან მაგ: finden können
Futur I ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	-	Futur I (werde) werdest° werde (werden) werdet (werden)	Konditiona II würde würdest würde würden würdet würden
können	-	können	können
Futur II (=Futur Perfekt) ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	-	Futur II (werde) werdest° werde (werden) werdet (werden)	Konditional II würde würdest würde würden würdet würden
gekonnt haben ან haben können	-	gekonnt haben ან haben können	gekonnt haben ან haben können

Imperativ-ი არ აქვს.

2. სახელითი ფორმები-Die Nominalformen:

Infinitiv I (=Inf. Präsens): können

Infinitiv II (=Inf. Perfekt): gekonnt haben ან haben können

Partizip I (=Part. Präsens): könnend

Partizip II (Part. Perfekt): gekonnt

3. შენიშვნები-Bemerkungen: (იხ. "haben"-თან).

4. "loben"-ის პირის ფორმები Passiv-ში-Die Personalformen im Passiv:

Indikativ Präsens ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	Präteritum wurde wurdest wurde wurden wurdet wurden	Konjunktiv Präsens (werde) werdest° werde (werden) (werdet) (werden)	Präteritum würde würdest würde würden würdet würden
Perfekt ich bin du bist er ist wir sind ihr seid sie sind	Plusquamperfekt war warst war waren war(e)t waren	Perfekt I sei sei(e)st sei seien seiet° seien	Perfekt II (Plusq.) wäre wär(e)st wäre wären wär(e)t wären
Futur I ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	-	Futur I (werde) werdest° werde (werden) (werdet) (werden)	Konditional I würde würdest würde würden würdet würden
Futur II (=Futur Perfekt) ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	-	Futur II (werde) werdest° werde (werden) (werdet) (werden)	Konditional II würde würdest würde würden würdet würden

Imperativ: Du-Form (S): sei, werde gelobt- Ihr-Form (Pl.): seid, werdet° gelobt! - Sie-Form (S u. Pl.): seien Sie gelobt!

5. სახელითი ფორმები Passiv-ში-Die Nominalformen im Passiv:

InfinitivI (=Inf. Präsens): gelobt werden

PartizipI (=Part. Präsens):-

InfinitivII (=Inf. Perfekt): gelobt worden sein

PartizipII (=Part. Perfekt): gelobt

ძლიერი ზმნა "fahren"-ის უღლება Aktiv-სა და Passiv-ში Die Konjugation des starken Verbs "fahren" im Aktiv und Passiv

1. პირის ფორმები Aktiv-ში-Die Personalformen im Aktiv:

Indikativ	Präteritum	Konjunktiv	Präteritum
Präsens ich fahre du fährst er fährt wir fahren ihr fahrt sie fahren	fuhr fuhr(e)st fuhr fuhren fuhr(e)t fuhren	Präsens (fahre) ← fahrest° ← fahre ← (fahren) ← fahret° ← (fahren) ←	Präteritum führe führest führe führen führet führen
Perfekt ich bin } du bist } gefahren er ist } wir sind } ihr seid } sie sind }	Plusquamperfekt war } warst } gefahren war } waren } war(e)t } waren }	Perfekt I sei } sei(e)st } gefahren sei } seien } seiet° } ← seien }	Perfekt II (Plusq.) wäre } wärest } gefahren wäre } wären } wäret } wären }
Future I ich werde } du wirst } fahren er wird } wir werden } ihr werdet } sie werden }	-	Futur I (werde) ← werdest° ← werde } fahren (werden) ← (werdet) ← (werden) ←	Konditional I würde } würdest } fahren würde } würden } würdet } würden }
Futur II (=Futur Perfekt) ich werde } du wirst } gefahren er wird } sein wir werden } ihr werdet } sie werden }	-	Futur II (werde) ← werdest° } gefahren werde } sein (werden) ← (werdet) ← (werden) ←	Konditional II würde } würdest } gefahren würde } sein würden } würdet } würden }

Imperativ: Du-Form (S): fahr(e)!- Ihr-Form (Pl.): fahr(e)t! -Sie-Form: (S u. Pl.): fahren Sie!

2. სახელითი ფორმები Aktiv-ში-Die Nominalformen im Aktiv:

Infinitiv I (=Inf. Präsens): fahren

Partizip I (=Part. Präsens): fahrend

Infinitiv II (=Inf. Perfekt): gefahren sein

Partizip II (=Part. Perfekt): gefahren

3. შენიშვნები-Bemerkungen (იხ. "haben"-თან)

ზმნა "fahren" მნიშვნელობით („ტარება“ „წყვანა“) გარდამავალია და იწარმოება დამხმარე ზმნით haben. Er hat den Wagen in die Garage gefahren.

- გარდამავალს გააძნია Passiv-ი.

4. "fahren"-ის პირის ფორმები Passiv-ში-Die Personalformen im Passiv:

Indikativ Präsens ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	} gefahren	Präteritum wurde wurdest wurde wurden wurdet wurden	} gefahren	Konjunktiv Präsens (werde) werdest° werde (werden) (werdet) (werden)	} gefahren	← ← ← ← ←	Präteritum würde würdest würde würden würdet würden	} gefahren
Perfekt ich bin du bist er ist wir sind ihr seid sie sind	} gefahren worden	Plusquamperfekt war warst war waren war(e)t waren	} gefahren worden	Perfekt I sei sei(e)st sei seien seiet seien	} gefahren worden	←	Perfekt II (Plusq.) wäre wärest wäre wären wäret wären	} gefahren worden
Futur I ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	} gefahren werden	-	-	Futur I (werde) werdest° werde (werden) (werdet) (werden)	} gefahren werden	← ← ← ← ←	Konditional I würde würdest würde würden würdet würden	} gefahren werden
Futur II (Futur Perfekt) ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	} gefahren worden sein	-	-	Futur II (werde) werdest° werde (werden) (werdet) (werden)	} gefahren worden sein	← ← ← ← ←	Konditional II würde würdest würde würden würdet würden	} gefahren worden sein

Imperativ: Du-Form (S): werde gefahren!- Ihr-Form (Pl.): werdet gefahren!- Sie-Form: (S. u. Pl.): werden Sie gefahren!

5. სახელითი ფორმები Passiv-ში-Die Nominalformen im Passiv:

InfinitivI (=Inf. Präsens): gefahren werden

PartizipI (=Part. Präsens):-

InfinitivII (=Inf. Perfekt): gefahren worden sein

PartizipII (=Part. Perfekt): gefahren.

ძლიერი ზმნა "finden"-ის უღლება Aktiv-ში Die Konjugation des starken Verbs "finden" im Aktiv

1. პირის ფორმები-Die Personalformen:

Indikativ Präsens ich finde du findest er findet wir finden ihr findet sie finden	Präteritum fand fandest fand fanden fandet fanden	Konjunktiv Präsens (finde) (findest) finde (finden) (findet) (finden)	Präteritum fände fändest fände fänden fändet fänden
Perfekt ich habe du hast er hat wir haben ihr habt sie haben } gefunden	Plusquamperfekt hatte hattest hatte hatten hattet hatten } gefunden	Perfekt I (habe) habest habe (haben) habet (haben) } gefunden	Perfekt II (Plusq.) hätte hättest hätte hätten hättet hätten } gefunden
Futur I ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden } finden	- - - - - -	Futur I (werde) werdest werde (werden) (werdet) (werden) } finden	Konditiona II würde würdest würde würden würdet würden } finden
Futur II (=Futur Perfekt) ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden } gefunden haben	- - - - - -	Futur II (werde) werdest werde (werden) (werdet) (werden) } gefunden haben	Konditional II würde würdest würde würden würdet würden } gefunden haben

Inperativ: Du-Form(S): finde!- Ihr-Form(Pl.): findet! – Sie-Form (S.u. Pl.): finden Sie!

2. სახელითი ფორმები-Die Nominalformen:

InfinitivI (=Inf. Präsens): finden

PartizipI (=Part. Präsens): findend

InfinitivII (=Inf. Perfekt): gefunden haben

PartizipII (=Part. Perfekt): gefunden

3. შენიშვნები-Bemerkungen: (იხ. "haben"-თან)

- გარდამავალია და გააჩნია Passiv-ი.

ძლიერი ზმნა "zwingen"-ის უღლება
მდგომარეობის Passiv-ში/im Zustandspassiv/

1. პირის ფორმები-Die Personalformen:

Indikativ Präsens ich bin du bist er ist wir sind ihr seid sie sind } gezwungen	Präteritum war warst war waren war(e)t waren } gezwungen	Konjunktiv Präsens sei sei(e)st sei seien seiet° seien } gezwungen	Präteritum wäre wärest wäre wären wäret wären } gezwungen
Perfekt ich bin du bist er ist wir sind ihr seid sie sind } gezwungen gewesen	Plusquamperfekt war warst war waren war(e)t waren } gezwungen gewesen	Perfekt I sei sei(e)st sei seien seiet° seien } gezwungen gewesen	Perfekt II (Plusq.) wäre wärest wäre wären wäret wären } gezwungen gewesen
Futur I ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden } gezwungen sein	-	Futur I (werde) werdest° werde (werden) (werdet) (werden) } gezwungen gewesen	Konditional I würde würdest würde würden würdet würden } gezwungen gewesen
Futur II (=Futur Perfekt)° ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden } gezwungen gewesen sein	-	Futur II° werde) werdest° werde (werden) (werdet) (werden) } gezwungen gewesen sein	Konditional II° würde würdest würde würden würdet würden } gezwungen gewesen

Imperativ: Sei gezwungen! Seid gezwungen! Seien Sie gezwungen!

2. სახელითი ფორმები-Die Nominalformen:

InfinitivI (=Inf. Präsens): gezwungen sein

PartizipI (=Part. Präsens):-

InfinitivII (=Inf. Perfekt): gezwungen gewesen sein°

PartizipII (=Part. Perfekt): gezwungen (gewesen)

3. შენიშვნები-Bemerkungen: (იხ. „haben“-თან)

- ზმნას გააჩნია Aktiv-ისა და Passiv-ის ყველა ფორმა.
- აქ წარმოდგენილია ზმნა მდგომარეობის- Zustandspassiv-ში.
- Futur II და Konditional II Zustandspassiv-ში გვხვდება იშვიათად.

სარჩევი

წინასიტყვაობა Vorwort	7
I ფონეტიკა (PHONETIK)	9
1 შესავალი (Einführung)	9
2 ანბანი Das Alphabet	10
3 ასო-ბგერათა ძირითადი ფონეტიკური ჯგუფები Grundlegende Laut – Buchstaben – Zuordnungen	11
3.1 ხმოვნები (Vokale)	11
3.2 თანხმოვნები (Konsonanten)	12
3.3 ასოთა წარმოთქმის წესები (Ausspracheregeln)	14
3.3.1 გრძელი ხმოვნები (Lange Vokale)	14
3.3.2 მოკლე ხმოვნები (Kurze Vokale)	14
3.3.3 უმლაუტები (Umlaute) ხმოვნის დარბილება	14
3.3.4 ხმოვანთა წყვილები (Diphthonge)	14
3.3.5 ბოლო ხმოვნები (Endlaute/Schlusslaute)	15
3.3.6 ასო-ბგერა s (s-Laute)	15
3.3.7 თანხმოვნები V, H (Konsonanten v und h)	16
3.3.8 თანხმოვნებში b, d, g სიტყვის ბოლოს (Konsonanten im Endlaut)	16
3.3.9 ასოთშენატები (Buchstabenkombinationen)	16
II მორფოლოგია MORPHOLOGIE	18
1 მეტყველების ნაწილები Die Wortarten	18
2 არტიკლი Der Artikel / Das Geschlechtswort	19
2.1 არტიკლის ბრუნვა (Deklination des Artikels)	19
2.2 არტიკლის ხმარება (Gebrauch des Artikels)	20
2.2.1 არტიკლის ადგილი (Stellung des Artikels)	20
2.2.2 არტიკლის ადგილი არსებითი სახელების ჩამოთვლისას (... in Aufzählungen)	20
2.3 განუსაზღვრელი არტიკლის ხმარება (Gebrauch des unbestimmten Artikels)	20
2.4 განსაზღვრული არტიკლის ხმარება (Gebrauch des bestimmten Artikels)	21
2.5 არტიკლის უგულებელყოფა (Weglassen des Artikels)	21
2.6 განსაზღვრული არტიკლის შერწყმა წინდებულთან (Bestimmter Artikel mit Präposition)	23
2.6.1 წინდებულები in (ში), an (თან), von (დან), bei (თან), zu (კენ) ხშირად შეერწყმის მამრობითი და საშუალო სქესის არტიკლს Dativ - ში (ანუ dem-ს).	23
2.6.2 წინდებულები in, an, auf (ზე) შეიძლება შეერწყას საშუალო სქესის არტიკლს Akkusativ - ში (ანუ das-ს).	23

2.7 არტიკლის შეცვლა ნაცვალსახელით (Ersatz des Artikels durch Pronomen)	24
2.7.1 არტიკლის შეცვლა კუთვნილებითი ნაცვალსახელით (Possessivpronomen)	24
2.7.2 არტიკლის შეცვლა ჩვენებითი და განუსაზღვრელი ნაცვალსახელით (Demonstrativ – und Indefinitpronomen).	24
2.7.3 კითხვითი ნაცვალსახელით (Fragepronomen)	24
3 არსებითი სახელი Das Substantiv / Das Nomen / Das Hauptwort	25
3.1 შესავალი (Einführung)	25
3.1.1 არსებითი სახელის სახეები (Arten der Substantive / Nomen)	25
3.1.2 არსებითი სახელის წარმოქმნა (Bildung der Substantive / Nomen)	25
3.1.3 არსებითი სახელის გრამატიკული კატეგორიები (Grammatische Kategorien der Substantive)	26
3.2 არსებითი სახელის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Substantive)	26
3.2.1 აგებულების მიხედვით (...dem Bau nach)	26
3.2.1.1 არსებითი სახელის წარმოქმნა დაბოლოებით (mit Nachsilben):	26
3.2.1.2 არსებითი სახელის წარმოქმნა თავსართებით (mit Vorsilben) არ იცვლება გრამატიკული სქესი.	28
3.2.1.3 არსებითი სახელის წარმოქმნა ზმნებით (Ableitung von Verben) იცვლება ფუძისეული ხმოვანი ან თანხმოვანი.	29
3.2.1.4 არსებითი სახელის წარმოქმნა სუბსტანტივაციით (Substantivierung)	29
3.2.1.5 არსებითი სახელის წარმოქმნა სიტყვათა შერწყმით (Zusammengesetzte Substantive/Komposita).	31
3.2.1.6 უცხო წარმოშობის სიტყვები (Internationalismen)	32
3.2.2 შინაარსის მიხედვით (...dem Inhalt nach)	32
3.2.2.1 კონკრეტული არსებითი სახელები (Konkrete Nomen)	32
3.2.2.2 აბსტრაქტული არსებითი სახელები (Abstrakte Nomen)	33
3.2.3 არსებითი სახელები სქესის მიხედვით (...dem Geschlecht nach)	33
3.2.3.1 მამრობით სქესს (Maskulina) მიეკუთვნება:	33
3.2.3.2 მდედრობით სქესს (Feminina) მიეკუთვნება -	35
3.2.3.3 საშუალო სქესს (Neutra) მიეკუთვნება -	37
3.2.3.4 არსებითი სახელი ხან ერთი, ხან მეორე არტიკლით (Nomen mit schwankendem Artikel)	39
3.3 არსებითი სახელის რიცხვი (Numeri der Substantive)	40
3.3.1 არსებითი სახელის მრავლობითი რიცხვის წარმოება (Pluralbildung der Nomen)	40
3.3.2 – e – ჯგუფს მიეკუთვნება მამრობითი სქესის არსებითი სახელები (Maskulina)	40
3.3.2.1 ა. უმლაუტის გარეშე (ohne Umlaut)	40
3.3.2.2 მდედრობითი სქესის არსებითი სახელები (Feminina)	41
3.3.2.3 საშუალო სქესის არსებითი სახელები (Neutra)	41
3.3.3 – er – ჯგუფს განეკუთვნება –	42
3.3.3.1 ერთი ჯგუფი მამრობითი სქესის არსებითი სახელებისა (Maskulina)	42

3.3.3.2 უმეტესობა საშუალო სქესის არსებითი სახელებისა (Neutra)	42
3.3.3.3 მამრობითი და საშუალო სქესის არსებითი სახელები (Maskulina და Neutra) იშვიათად დაბოლოებით – tum:	42
3.3.4 – (e)n – გვუფს მიეკუთვნება –	42
3.3.4.1 მამრობითი სქესის არსებითი სახელები (Maskulina)	42
3.3.4.2 უმეტესობა მდედრობითი სქესის არსებითი სახელებისა უმლაუტის გარეშე (Feminina ohne Umlaut)	43
3.3.4.3 საშუალო სქესის ზოგიერთი არსებითი სახელი (Neutra)	44
3.3.5 –s გვუფს მიეკუთვნება – უმეტესობა სამივე სქესის უცხო წარმოშობის სიტყვებისა (Fremdwörter aller drei Geschlechter)	44
3.3.5.1 ყოველთვის უმლაუტის გარეშე (ohne Umlaut)	44
3.3.5.2 საკუთარი სახელები (Eigennamen)	44
3.3.5.3 იშვიათად გერმანული (deutsche) წარმოშობის სახელები	44
3.3.6 გვუფს დაბოლოების გარეშე (endunglos) მიეკუთვნება –	45
3.3.6.1 მამრობითი სქესის ყველა არსებითი სახელი (Maskulina) დაბოლოებით: -er,-el,-en	45
3.3.6.2 მდედრობითი სქესის 2 არსებითი სახელი (Feminina)	45
3.3.6.3 საშუალო სქესის არსებითი სახელები (Neutra)	45
3.3.7 მრავლობითი რიცხვის წარმოების განსაკუთრებული შემთხვევები (Besondere Fälle der Pluralbildung)	46
3.3.7.1 მრავლობით რიცხვს აწარმოებს მონათესავე სიტყვები (verwandte Wörter) და ქმნიან კომპოზიტებს	46
3.3.7.2 –mann – ს ცვლის –leute:	46
3.3.7.3 არსებითი სახელი მხოლოდ მრავლობით რიცხვში (nur Plural), უწოდებენ "Pluraletantum"-ს.	46
3.3.7.4 არსებითი სახელები, ყოველთვის მხოლოდობითი რიცხვში, უწოდებენ „Singularetantum-ს“. (ანუ მრავლობითი რიცხვი არ გააჩნია)	46
3.3.7.5 ლათინური მრავლობითი (Lateinischer Plural)	47
3.3.8 ორგვარი მრავლობითი რიცხვი (Zwei Pluralformen)	47
3.3.8.1 ერთი და იმავე მნიშვნელობით (gleiche Bedeutung):	47
3.3.8.2 სხვადასხვა მნიშვნელობით (verschiedene Bedeutung):	47
3.3.9 საკუთარი სახელების მრავლობითი რიცხვი (Eigennamen)	47
3.3.10 არსებითი სახელის მრავლობითი რიცხვის წარმოება Pluralbildung der Substantive	48
3.4 არსებითი სახელის ბრუნება (Deklination der Substantive)	49
3.4.1 შესავალი (Einführung)	49
3.4.2 ძლიერი ბრუნება (Starke ანუ s-Deklination)	50
3.4.2.1 მამრობითი სქესის არსებითი სახელები (Maskulina)	50
3.4.2.2 მდედრობითი სქესის არსებითი სახელები (გამონაკლისი) (Feminina) იხ. 3.4.3.2	51
3.4.2.3 საშუალო სქესის არსებითი სახელები (Neutra)	52
3.4.2.4 ძლიერი ბრუნების Genitiv-ი: –es / –s	53
3.4.3 სუსტი ბრუნება (Schwache ანუ n-Deklination)	54

3.4.3.1 მამრობითი სქესის არსებითი სახელები (Maskulina)	54
3.4.3.2 მდედრობითი სქესის არსებითი სახელების (Feminina) ბრუნება	56
3.4.4 შერეული ბრუნება (Gemischte Deklination)	58
3.4.4.1 შერეული ბრუნების მამრობითი სქესის სახელები (Maskulina)	59
3.4.4.2 შერეული ბრუნების საშუალო სქესის არსებითი სახელები (Neutra) (მრ.რ.-en)	59
3.4.4.3 ბრუნების გამონაკლისი წესი (ე.წ. Sonderform)	59
3.4.4.4 ორმაგი ფორმები (Doppelformen)	59
3.4.5 საკუთარი სახელების ბრუნება (Deklination der Eigennamen)	60
3.4.5.1 გეოგრაფიული ადგილები (Geografische Namen)	60
3.4.5.2 წიგნის, ფილმის, პიესის სახელწოდებანი (Buch- und Film/stücktitel) იბრუნვის ჩვეულებრივი წესით.	60
3.4.5.3 პიროვნებათა სახელები (Personennamen)	60
3.4.5.4 რამდენიმე განმარტება არსებითი სახელის ბრუნებისათვის (Hinweise zur Deklination)	61
3.5 არსებითი სახელის მართვა (ბრუნვით ან წინდებულთ) (Rektion der Substantive)	62
3.5.1 მართვა Genitiv-ით (Genitivische Rektion)	62
3.5.2 მართვა წინდებულთ (Präpositionale Rektion)	62
3.6 არსებითი სახელი Das Substantiv	სქება 64
4 ზმნა Das Verb/Das Zeitwort, Tätigkeitswort	66
4.1 ზმნის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Verben)	66
4.1.1 გერმანულ ენაში აგებულების მიხედვით (dem Bau nach) ზმნა სამეგვარია:	66
4.1.1.1 მარტივი (einfach)-ერთი დამოკიდებული ზმნა უაფიქსოდ.	66
4.1.1.2 ნაწარმოები (abgeleitet) – ყველა სუსტი ულლებისაა.	66
4.1.1.3 რთული (zusammengesetzt) მარტივ ან ნაწარმოებ ზმნას დაერთვის –	67
4.1.1.4 ზმნის სუფიქსები (Nachsilben der Verben)	68
4.1.2 ზმნის კლასიფიკაცია შინაარსის მიხედვით (dem Inhalt nach)	69
4.1.2.1 დროის გამომხატველი (Zeitlicher Bezug)	69
4.1.2.2 ცალკე ან წინადადების სხვა წევრთან მდგომი (allein oder mit Ergänzung stehend)	69
4.1.2.3 ფუნქციის გამომხატველი (Funktionaler Bezug)	70
4.1.2.4 სუბიექტთან დამოკიდებულება (Bezug zum Subjekt)	70
4.1.2.5 ულლების მიხედვით (Bezug zur Konjugation)	70
4.2 ზმნის კატეგორიები (Kategorien der Verben)	70
4.3 ზმნის ძირითადი ფორმები (Hauptformen der Verben)	72
4.3.1 Infinitiv I – იწარმოება ზმნის ფუძეზე (e) n დაბოლოების (Endung) დართვით:	72
4.3.2 Präteritum	72
4.3.3 Partizip II (ანუ Partizip Perfekt)	73
4.4 მთავარი და დახმარებელი ზმნები (Voll- und Hilfsverben)	74
4.4.1 მთავარი ზმნები (Vollverben)	74

4.4.2 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)	74
4.4.2.1 დამოუკიდებელი ზმნის მნიშვნელობით (als Vollverb):	74
4.4.2.2 დამხმარე ზმნის მნიშვნელობით (als Hilfsverb):	75
4.4.2.3 მოდალური მნიშვნელობით (modifizierender Gebrauch)	76
4.5 ზმნის უღლება (Konjugation/Beugung der Verben)	76
4.5.1 სუსტი უღლება (schwache Konjugation)	76
4.5.2 ძლიერი უღლება (starke Konjugation)	77
4.5.3 შერეული უღლება (gemischte Konjugation)	77
4.5.4 არაწესიერი ზმნის უღლება (unregelmäßige Konjugation)	78
4.5.5 უღლების ორმაგი ფორმები (Doppelformen)	79
4.6 ზმნის დროის ფორმები (Tempusformen ანუ Tempora/Zeitstufen der Verben)	79
4.6.1 აწმყო (Präsens / Gegenwart)	79
4.6.1.1 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben/Grundverben) haben, sein, werden	79
4.6.1.2 მთავარი ზმნები (Vollverben)	80
4.6.1.3 თავსართმოცილებადი რთული ზმნები (Fest zusammengesetzte/untrennbare Verben)	81
4.6.1.4 თავსართმოცილებადი რთული ზმნები (Nicht fest zusammengesetzte/trennbare Verben)	82
4.6.1.5 Präsens-ი წინადადებაში (Präsens im Satz)	82
4.6.2 თხრობითი ანუ პირველი წარსული (Präteritum/Imperfekt/1. Vergangenheit)	83
4.6.2.1 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)	83
4.6.2.2 მთავარი ზმნები (Vollverben)	83
4.6.2.3 თავსართმოცილებადი რთული ზმნები (Fest zusammengesetzte/untrennbare Verben)	86
4.6.2.4 თავსართმოცილებადი რთული ზმნები (Nicht fest zusammengesetzte/trennbare Verben).	86
4.6.2.5 Präteritum-ი წინადადებაში (Präteritum im Satz)	87
4.6.3 სასაუბრო ანუ მეორე წარსული (Perfekt/2.Vergangenheit).	87
4.6.3.1 PartizipII-ი (Partizip Perfekt)	87
4.6.3.2 haben-ი ან sein-ი (haben oder sein)	87
4.6.3.3 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)	89
4.6.3.4 მთავარი ზმნები (Vollverben)	89
4.6.3.5 თავსართმოცილებადი რთული ზმნები (Fest zusammengesetzte/unrennbare Verben)	90
4.6.3.6 თავსართმოცილებადი რთული ზმნები (Nicht fest zusammengesetzte/trennbare Verben)	90
4.6.3.7 Perfekt-ი წინადადებაში (Perfekt im Satz)	90
4.6.4 წინარე ანუ მესამე წარსული (Plusquamperfekt/3.Vergangenheit)	91
4.6.4.1 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)	91
4.6.4.2 მთავარი ზმნები (Vollverben)	91
4.6.4.3 თავსართმოცილებადი რთული ზმნები (Fest zusammengesetzte/untrennbare Verben)	91
4.6.4.4 თავსართმოცილებადი რთული ზმნები (Nicht fest zusammengesetzte / trinnbare Verben)	92
4.6.4.5 Plusquamperfekt-ი წინადადებაში (Plusquamperfekt im Satz)	92

4.6.5 მომავალი დრო I (Futur I/1.Zukunft)	92
4.6.5.1 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)	93
4.6.5.2 მთავარი ზმნები (Vollverben)	93
4.6.5.3 Futur I წინადადებაში (Futur I im Satz)	93
4.6.6 მომავალი დრო II (Futur II/2.Zukunft)	94
4.6.6.1 საწყისი II (Infinitiv II/Infinitiv Perfekt)	94
4.6.6.2 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)	95
4.6.6.3 მთავარი ზმნები (Vollverben)	95
4.6.6.4 Futur II წინადადებაში (Futur II im Satz)	95
4.6.7 წინადადების გადაყვანა დროის ერთი ფორმიდან მეორეში (Umformung durch alle Zeitstufen)	96
4.6.7.1 დამხმარე ზმნები (Hilfsverben)	96
4.6.7.2 მთავარი ზმნები (Vollverben)	97
4.7 მოდალური ზმნები (Modalverben)	98
4.7.1 მოდალური ზმნის ფუნქცია და კლასიფიკაცია (Funktion und Klassifizierung)	98
4.7.2 მოდალური ზმნის ძირითადი მნიშვნელობები (Hauptbedeutungen)	98
4.7.3 მოდალური ზმნის ულლება (Konjugation)	98
4.7.3.1 აწმყო (Präsens)	98
4.7.3.2 თხრობითი წარსული (Präteritum)	99
4.7.3.3 სასაუბრო წარსული (Perfekt) და წინარე წარსული (Plusquamperfekt)	99
4.7.3.4. მომავალი დრო I (Futur I)	100
4.7.3.5 მომავალი დრო II (Futur II)	101
4.7.3.6 ზმნა „wissen“ (Das Verb „wissen“)	101
4.7.4 მოდალური ზმნა (+„lassen“) წინადადებაში (Modalverb im Satz)	101
4.7.4.1 როგორც დამოუკიდებელი ზმნა (als Vollverb)	101
4.7.4.2 როგორც დამხმარე ზმნა (als Hilfsverb) ანუ მოდალური ზმნა მეორე ზმნის Infinitiv-თან „zu“-ს გარეშე (mit Infinitiv ohne zu“)	101
4.7.5 მოდალური ზმნები – წყვილები (Partnermodalverben)	105
4.7.6 მთავარი ზმნები მოდალური ფუნქციით (Vollverben im Modalverbgebrauch)	105
4.7.7 brauchen+zu+Infinitiv-ი „müssen“-ის მნიშვნელობით (Umschreibung von „müssen“ mit brauchen+zu+Inf.)	106
4.7.8 მოდალური ზმნა + Infinitiv II (sein-ით Modalverb+Infinitiv II mit sein)	106
4.7.9 მოდალური ზმნა + უპირო ნაცვალსახელი „man“ (Modalverben + unpersönliches Pronomen „man“)	107
4.7.10 ზმნა „lassen“ (Das Verb „lassen“)	107
4.7.10.1 „lassen“ თავსართებით („lassen“ mit Vorsilben)	107
4.7.10.2 „lassen“ წინადადებაში („lassen“ im Satz)	108
4.7.11 კონსტრუქცია Infinitiv+ მოდალური ზმნის Infinitiv-ი „zu“-ით (Infinitiv+Infinitiv des Modalverbs mit „zu“)	109
4.8 რთული ზმნები (Zusammengesetzte Verben)	109
4.8.1. ზმნის თავსართები (Vorsilben und Bestimmungswörter der Verben) *	109

4.8.1.1 მოცილებადი თავსართები (Nicht vom Verb trennbare Vorsilben)	110
4.8.1.2 მოცილებადი თავსართები (Vom Verb trennbare Bestimmungswörter)	112
4.8.1.3 ხან მოცილებადი ხან მოცილებადი თავსართები (Bald von Verben trennbare, bald untrennbare Bestimmungswörter)	115
4.8.2 რთული ზმნები წინადადებაში (Zusammengesetzte Verben im Satz)	116
4.8.3 თავსართები (Vorsilben und Bestimmungswörter)	118
4.9. უკუკცეითი ზმნები (Reflexive/rückbezügliche Verben)	119
4.9.1 მყარი რეფლექსური ზმნები (Echte reflexive Verben)	119
4.9.1.1 რეფლექსური ნაცვალსახელი Akk-ში:	119
4.9.1.2 რეფლექსური ნაცვალსახელი Dat-ში (ემთხვევა პირის ნაცვალსახელის ზრუნებას მხოლოდითი და მრავლობითი რიცხვის პირველსა და მეორე პირში (mir, euch...))	119
4.9.2 მერყევი რეფლექსური ზმნები (Unechte reflexive Verben)	120
4.9.2.1 ზმნები რეფლექსური ნაცვალსახელით Akk-ში	120
4.9.2.2 ზმნები რეფლექსური ნაცვალსახელით Dat-ში.	120
4.9.3 რეფლექსური ზმნები რეფლექსური ნაცვალსახელით და მის გარეშე (Reflexive Verben mit oder ohne Reflexivpronomen)	120
4.9.4 რეფლექსური ზმნები ხან Akk-ში, ხან Dat-ში (Reflexive Verben mit wechselndem Gebrauch)	121
4.9.5 მნიშვნელოვანი რეფლექსური ზმნების სია (Liste wichtiger Reflexiva)	121
4.9.5.1 რეფლექსური ზმნები Akkusativ-ით (...mit Akkusativ)	121
4.9.5.2 რეფლექსური ზმნები Dativ-ით (...mit Dativ)	122
4.9.6 მითითებანი რეფლექსური ზმნებისათვის (Hinweise zu reflexiven Verben)	122
4.9.7. ეწ. ნასესხები ზმნები (Reziproke/wechselbezügliche Verben)	122
4.10 პირიანი და პირნაკლი ზმნები (Persönliche und unpersönliche Verben)	123
4.10.1 პირიანი ზმნები (Persönliche Verben)	123
4.10.2 პირნაკლი ზმნები (Unpersönliche Verben)	123
4.11 გარდამავალი და გარდაუვალი ზმნები (Transitive und intransitive Verben)	125
4.11.1 გარდამავალი ზმნები (Transitive Verben)	125
4.11.2. გარდაუვალი ზმნები (Intransitive Verben)	125
4.11.3. გარდამავალ და გარდაუვალ ზმნათა შედარება (...im Vergleich)	125
4.11.4 ზმნათა წყვილები (Verbpaare)	126
4.11.5. ზმნათა წყვილები წინადადებაში (Verbpaare im Satz)	127
4.12 ზმნის სახელითი ფორმები (Nominalformen der Verben)	127
4.12.1 შესავალი (Einführung)	127
4.12.2 Infinitiv I ნაწილაკით „zu“ და „zu“-ს გარეშე (Infinitiv I mit und ohne „zu“)	127
4.12.2.1 Infinitiv I „zu“-ს გარეშე (Infinitiv ohne „zu“/Aktiv)	128
4.12.2.2 Infinitiv I ნაწილაკით „zu“ (Infinitiv mit „zu“/Aktiv)	129
4.12.2.3 ინფინიტივური ჯგუფები (Infinitivgruppen/Aktiv)	131
4.12.2.4. Infinitiv I Passiv-ი „zu“-თი და „zu“-ს გარეშე (Infinitiv I Passiv mit oder ohne zu)	132

4.12.3 Infinitiv II ნაწილაკ „zu“-თი და „zu“-ს გარეშე (Infinitiv II mit und ohne „zu“)	133
4.12.3.1 Infinitiv II „zu“ ნაწილაკის გარეშე (Infinitiv II ohne „zu“/Aktiv)	133
4.12.3.2 Infinitiv II ნაწილაკ „zu“-თი (Infinitiv II mit „zu“/Aktiv) გვხვდება Präsens-სა და Präteritum-ში:	133
4.12.3.3 Infinitiv II Passiv-ი „zu“ –თი და „zu“-ს გარეშე (Infinitiv II Passiv mit und ohne „zu“)	134
4.12.4 Infinitiv I = არსებითი სახელი (Infinitiv I als Substantiv)	134
4.12.5 მიმდებარეობა I-II (Partizipien - Mittelwörter)	134
4.12.5.1 Partizip I (Partizip Präsens)	135
4.12.5.2 Partizip II (Partizip Perfekt)	136
4.12.6 ზმნის სახელითი ფორმები (Nominalformen) Infinitiv I, Infinitiv II, Partizip I, Partizip II.	141
4.13 გვარი (Genus- Genera/Verbgeschlechter)	142
4.13.1 შესავალი (Einführung)	142
4.13.2 ვნებითი გვარი (Passiv/Leideform)	142
4.13.2.1 მოქმედებითი გვარი (Vorgangspassiv)	142
4.13.2.2 მდგომარეობის Passiv-ი (Zustandspassiv)	144
4.13.2.3 პირიანი და უპირი Passiv-ი (Persönliches und unpersönliches Passiv)	145
4.13.2.4 კონსტრუქცია Passiv-ი მოდალური ზმნით (Passiv mit Modalverb)	146
4.13.2.5 Passiv-ი მოდალური ზმნით დამოკიდებულ წინადადებაში (Passiv mit Modalverb im Nebensatz)	146
4.13.2.6 მოდალური ზმნა „können“-ის შემცვლელი ფორმები (Alternative Formen des Modalverbs „können“ im Passiv)	147
4.13.2.7 კონსტრუქცია Passiv-ი ნაწილაკ „zu“-თი (Passiv mit „zu“)	147
4.13.2.8 გვარი (Genus-Genera / Verbgeschlecht)	148
4.14 კილო (Modi/Aussageweisen)	150
4.14.1 შესავალი (Einführung)	150
4.14.2 ბრძანებითი კილო (Imperativ/Aufforderungsform ანუ Befehlsform)	150
4.14.2.1 du-Form - მხ. რიცხვის II პირი წარმოადგენს ზმნას Präsens-ის მხ. რიცხვის II პირში, რომელსაც სცილდება ნაცვალსახელი du და პირის ნიშანი - st და ხშირ შემთხვევაში დაირთავს უმახვილო e დაბოლოებას ან არაფერს. ფუძისეული ხმოვნის შეცვლა Präsens-ის II პირში რჩება ძალაში. გამონაკლისს წარმოადგენს უმლაუტი.	150
4.14.2.2 ihr-Form-მრ. რიცხვის II პირი: ihr-Form წარმოადგენს ზმნას Präsens-ის მრ. რიცხვის II პირში, რომელსაც სცილდება პირის ნაცვალსახელი ihr.	151
4.14.2.3 Sie-Form-თავაზიანი ფორმა: Sie-Form მიიღება Präsens-ში პირის ნაცვალსახელისა და ზმნის ადგილების შეცვლით.	151
4.14.2.4 Imperativ werden-ით აძლიერებს ბრძანების ხარისხს:	151
4.14.2.5 Indikativ Präsens-ი აძლიერებს ბრძანების ხარისხს!	151
4.14.2.6 მხ. რიცხვის პირველი პირის და მხ. რიცხვის მესამე პირის Imperativ-ი (Imperativ für I. Person Plural / wir und 3. Person Singular)	151
4.14.2.7 ბრძანებითი კილო მოდალური ზმნით (Imperativ mit Modalverb)	152

4.14.2.8 Infinitiv I (Infinitiv I als Imperativ) - როგორც ბრძანებითი კილო	152
4.14.2.9 Partizip II - როგორც ბრძანებითი კილო (Partizip II als Imperativ)	152
4.14.2.10 Sein-ის ბრძანებითი კილო (Imperativ von „sein“) მიღებულია აშ ზმნის Konjunktiv-ით.	152
4.14.3 კავშირებითი კილო (Konjunktiv / Möglichkeitsform)	153
4.14.3.1 შესავალი (Einführung)	153
4.14.3.2 კავშირებითი კილო I / ახლანდელი დრო (Konjunktiv I / Konjunktiv Präsens)	154
4.14.3.3 კავშირებითი კილო II / Präteritum-ი (Konjunktiv II/Konjunktiv Präteritum)	156
4.14.3.4 კავშირებითი კილო Perfekt I (Konjunktiv Perfekt I / Konj. Perfekt)	159
4.14.3.5 კავშირებითი კილო Plusquamperfekt-ი (Konjunktiv Perfekt II/Konj.Plusquamperfekt)	161
4.14.3.6 კავშირებითი კილო Futur I (Konjunktiv Futur I)	163
4.14.3.7 კავშირებითი კილო Futur II (Konjunktiv Futur II)	163
4.14.3.8 Indikativ-ის შეცვლა Konjunktiv-ით (Umformung Indikativ → Konjunktiv)	164
4.14.3.9 Konjunktiv Passiv-ში (Konjunktiv im Passiv)	164
4.14.3.10 Konditional I და Konditional II (Ersatzformen für den Konjunktiv /Aussageweise der Bedingung)	166
4.14.4 კილო (Modus-Modi/Aussageweisen)	სქემა 169
4.15 ზმნის მართვა (Rektion und Valenz/Wertigkeit der Verben)	171
4.15.1 ზმნები წინდებულის გარეშე (Verben ohne Präposition)	171
4.15.1.1 ზმნები Nominativ-ით (Verben mit dem Nominativ)	171
4.15.1.2 ზმნები Genitiv-ით (Verben mit dem Genitiv)	172
4.15.1.3 ზმნები Dativ-ით (Verben mit dem Dativ)	173
4.15.1.4 ზმნები Dativ-ითა და Akkusativ (Verben mit dem Dativ und Akkusativ)	175
4.15.1.5 ზმნები Akkusativ-ით (Verben mit dem Akkusativ)	177
4.15.1.6 ზმნები ორმაგი Akkusativ-ით (Verben mit doppeltem Akkusativ)	178
4.15.1.7 ზმნები Akkusativ-ითა და Genitiv-ით (Verben mit dem Akkusativ und Genitiv)	180
4.15.2 ზმნები წინდებულით (Verben mit Präposition)	181
4.15.2.1 ზმნები Dativ წინდებულით (Verben mit Dativ-Präposition)	181
4.15.2.2 ზმნები Akkusativ-ის წინდებულით (Verben mit Akkusativ-Präposition)	182
4.15.2.3 ზმნები რამდენიმე წინდებულით (Verben mit mehreren Präpositionen)	183
4.15.2.4 Rektion-ი ორი დამატებით (Zweiwertige Verben)	183
4.15.2.5 Rektion-ი სამი დამატებით (Dreiwertige Verben)	184
4.15.3 ზმნები და ნაცვალსახელი-ზმნიზედები (Verben und Pronominaladverben)	185
4.15.4 ზმნები გარემოებებით (Verben mit Umstandsbestimmungen)	185
4.16 დამხმარე ზმნების ფუნქციები (Funktionen der Hilfsverben)	189
4.16.1 "sein"-ის ფუნქციები ("sein" – Funktionen)	189
4.16.1.1 თხრობითი კილო (Indikativ)	189
4.16.1.2 კავშირებითი კილო (Konjunktiv)	191

4.16.2 haben -ის ფუნქციები („haben“-Funktionen)	192
4.16.2.1 თხრობითი კილო (Indikativ)	192
4.16.2.2 კავშირებითი კილო (Konjunktiv)	193
4.16.3 werden-ის ფუნქციები („werden“ – Funktionen)	193
4.16.3.1 თხრობითი კილო, Aktiv-ი (Indikativ/Aktiv)	193
4.16.3.2 თხრობითი კილო /Passiv-ი (Indikativ / Passiv)	195
4.16.3.3 კავშირებითი კილო (Konjunktiv)	196
5 ზედსართავი სახელი Das Adjektiv/Das Eigenschaftswort	197
5.1 ზედსართავი სახელის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Adjektive)	197
5.1.1 აგებულების მიხედვით (... dem Bau nach)	197
5.1.1.1 მარტივი ზედსართავი სახელები (Einfache / ursprüngliche Adjektive)	197
5.1.1.2 ზედსართავი სახელები პრეფიქსებით (... mit Vorsilben)	197
5.1.1.3 ზედსართავი სახელები სუფიქსებით (... mit Nachsilben)	198
5.1.1.4 რთული ზედსართავი სახელები (Zusammengesetzte Adjektive)	199
5.1.1.5 მიმღობები, როგორც ზედსართავი სახელი (Partizipien als Adjektiv)	200
5.1.2 შინაარსის მიხედვით (...dem Inhalt nach)	200
5.2 ზედსართავი სახელის ბრუნვა (Deklination der Adjektive)	202
5.2.1 ზედსართავი სახელის სუსტი ბრუნვა (Schwache Adjektivdeklinatation)	202
5.2.2 ზედსართავი სახელის შერეული ბრუნვა (Gemischte Adjektivdeklinatation)	203
5.2.2.1 განუსაზღვრელი არტიკლის შემდეგ (...nach dem unbestimmten Artikel)	203
5.2.2.2 კუთვნილებითი ნაცვალსახელის შემდეგ (...nach Possessivpronomen)	204
5.2.3 ზედსართავი სახელის ძლიერი ბრუნვა (Starke Adjektivdeklinatation)	204
5.2.4 მითითებანი ზედსართავი სახელის, როგორც განსაზღვრების გამოყენების შესახებ. (Hinweise zum attributiven Gebrauch der Adjektive)	206
5.2.5 ზედსართავი სახელის ბრუნვა (Adjektiv-Deklination)	206
5.3 უცვლელი ზედსართავი სახელების გამოყენება (Gebrauch unveränderter Adjektive)	208
5.4 შედარებითი ხარისხები (Steigerungsstufen der Adjektive)	208
5.4.1 შედარებითი ხარისხი (Komparativ)	208
5.4.2 აღმატებითი ხარისხი (Superlativ)	209
5.4.3 ზედსართავი სახელების ხარისხები (Steigerung der Adjektive)	209
5.4.4 შედარებითი ხარისხების ბრუნვა (Deklination der gesteigerten Adjektive)	211
5.4.4.1 შედარებითი ხარისხი (Komparativ)	211
5.4.4.2 აღმატებითი ხარისხი (Superlativ)	212
5.4.4.3 ზედსართავი სახელის შედარებითი ხარისხები (Steigerungsstufen)	213
5.4.5 მითითებანი შედარებითი ხარისხებისათვის (Hinweise zum Gebrauch der Steigerungsstufen)	213
5.4.5.1 შედარებითი ფორმები (Vergleichsformen)	213
5.4.5.2 მხოლოდ Komparativ-ი და Superlativ-ი (Nur Komparativ und Superlativ)	213

5.4.5.3 ზედსართავი სახელი, რომელსაც შედარებითი ხარისხები არ გააჩნია (Ohne Steigerungsstufen)	214
5.5 ზედსართავი სახელების სუბსტანტივაცია (Substantivierung)	214
5.6 ზედსართავი სახელის მართვა (Rektion der Adjektive)	214
5.6.1 ზედსართავი სახელი წინდებულის გარეშე (Adjektive ohne Präposition)	214
5.6.1.1 ზედსართავი სახელი Genitiv-ით (Adjektive mit dem Genitiv)	214
5.6.1.2 ზედსართავი სახელი Dativ-ით (Adjektive mit dem Dativ)	215
5.6.1.3 ზედსართავი სახელი Akkusativ-ით (Adjektive mit dem Akkusativ)	216
5.6.2 ზედსართავი სახელი წინდებულებით (Adjektive mit Präposition)	216
5.6.2.1 ზედსართავი სახელი Dativ-ის წინდებულებით (Adjektive mit Dativ-Präposition)	216
5.6.2.2 ზედსართავი სახელი Akkusativ-ის წინდებულებით (Adjektive mit Akkusativ-Präposition)	217
5.6.2.3 ზედსართავი სახელი სხვადასხვა ბრუნვის წინდებულებით (Adjektive mit Präpositionen verschiedener Kasus)	217
5.6.3 ზედსართავი სახელი და ნაცვალსახელი-ზმნიზედა. (Adjektive und Pronominaladverb)	218
5.6.4 ზედსართავი სახელი გარემოებით (Adjektive mit Umstandsbestimmung)	218
5.7 ფრაზები ზედსართავი სახელით (Redewendungen mit Adjektiven)	219
6 ნაცვალსახელი Das Pronomen / Das Fürwort	220
6.1 ნაცვალსახელთა კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Pronomen)	220
6.1.1 ნაცვალსახელები აგებულების მიხედვით (dem Bau nach):	220
6.1.2 ნაცვალსახელები შინაარსის მიხედვით (dem Inhalt nach)	220
6.2 პირის ნაცვალსახელი (Personalpronomen/Persönliches Fürwort)	220
6.3 კუთვნილებითი ნაცვალსახელი (Possessivpronomen/Besitzanzeigendes Fürwort)	222
6.3.1 კუთვნილებითი ნაცვალსახელის ბრუნვა (Deklination der Possessivpronomen)	222
6.3.2 კუთვნილებითი ნაცვალსახელის გამოყენება (Gebrauch der Possessivpronomen)	223
6.3.2.1 როგორც ზედსართავი სახელი (Adjektivischer Gebrauch)	223
6.3.2.2 როგორც არსებითი სახელი (Substantivischer Gebrauch)	224
6.4 ჩვენებითი ნაცვალსახელი (Demonstrativpronomen/Hinweisendes Fürwort)	225
6.4.1 ჩვენებითი ნაცვალსახელის სახეები (Arten):	225
6.4.2 ჩვენებითი ნაცვალსახელის ბრუნვა (Deklination)	225
6.4.2.1 dieser და jener (ეს, ის)	225
6.4.2.2 der, die, das და die (მრ.რ) (ეს, ის...)	226
6.4.2.3 ein solcher (e, es, e) (solch ein, solcher, solch) (ასეთი)	227
6.4.2.4 derselbe (ერთი და იგივე), der gleiche (ერთნაირი) და derjenige (იგი)	227
6.4.2.5 selbst და selber (თვით, თვითონ)	228
6.4.3 ჩვენებითი ნაცვალსახელი-ზმნიზედა (Demonstratives Pronominaladverb/Hinweisendes Umstandsfürwort)	228
6.4.3.1 წინდებულთან შერწყმა (Verbindung mit Präpositionen)	228
6.4.3.2 სხვა ჩვენებითი ნაცვალსახელი-ზმნიზედები (Andere hinweisende Umstandsfürwörter)	228

7.3 განუსაზღვრელი რიცხვითი სახელები (Unbestimmte Zahlwörter)	249
7.4 რიცხვითი სახელი (Numerale)	სქემა 251
8 წინდებული Die Präposition/Das Verhältniswort	252
8.1 წინდებულის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Präpositionen.)	252
8.1.1 აგებულების მიხედვით (...dem Bau nach)	252
8.1.2 შინაარსის მიხედვით (...dem Inhalt nach)	252
8.2 წინდებულისა და არტიკლის შერწყმა (Verschmelzung von Präposition und Artikel)	253
8.3 წინდებული და ბრუნვა (Präposition und Kasus)	253
8.3.1 Genetiv-ის წინდებული (Präpositionen mit dem Genetiv)	253
8.3.2 Dativ-ის წინდებული (Präpositionen mit dem Dativ)	254
8.3.3 ხან Genetiv-ის ხან Dativ-ის წინდებულები (Präpositionen mit dem Genetiv oder Dativ)	255
8.3.4 Akkusativ-ის წინდებული (Präpositionen mit dem Akkusativ)	256
8.3.5 Dativ-ის ან Akkusativ-ის წინდებული (Präpositionen mit dem Dativ oder Akkusativ/Wechselpräpositionen)	256
8.3.6 წინდებულები an, auf, in	257
8.3.7 პრეპოზიციაცია → პოსტპოზიციაცია (Präposition → Postposition)	258
8.3.8 წინდებული (Präposition)	სქემა 259
8.4 წინდებულოთ მართვა Rektion/Präpositionalergänzung	260
8.4.1 არსებითი სახელის მართვა წინდებულოთ (Präpositionale Rektion der Substantive)	260
8.4.1.1 Genetiv-ის ჩანაცვლება (Genetiv-Ersatz)	260
8.4.2 ზმნის მართვა წინდებულოთ (Präpositionale Rektion der Verben)	263
8.4.2.1 ზმნები Genetiv-ის წინდებულოთ (Verben mit Genetiv-Präposition)	263
8.4.2.2 ზმნები Dativ-ის წინდებულოთ (Verben mit Dativ-Präposition)	263
8.4.2.3 ზმნები Akkusativ-ის წინდებულოთ (Verben mit Akkusativ-Präposition)	264
8.4.2.4 ორმაგი მართვა (Doppelrektion)	265
8.4.3 ზედსართავი სახელის მართვა წინდებულოთ (Präpositionale Rektion der Adjektive)	265
8.4.3.1 Dativ-ის წინდებულოთ (mit Dativ-Präposition)	265
8.4.3.2 Akkusativ-ის წინდებულოთ (mit Akk.-Präposition)	266
9 ზმნიზედა Das Adverb/Das Umstandswort	267
9.1 ზმნიზედის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Adverbien)	267
9.1.1 აგებულების მიხედვით (Klassifizierung dem Bau nach)	267
9.1.2 კლასიფიკაცია შინაარსის მიხედვით (Klassifizierung dem Inhalt nach)	268
9.1.2.1 ადგილის ზმნიზედა (Adverbien des Ortes)	268
9.1.2.2 დროის ზმნიზედა (Adverbien der Zeit)	269
9.1.2.3 ვითარების ზმნიზედა (Adverbien der Art und Weise)	269
9.1.2.4 მიზეზის, საბაბის ზმნიზედა (Adverbien des Grundes, der Ursache)	271

9.1.2.5 მიზნის, შუალობითი ზმნიზედა (Adverbien des Zwecks, Mittels)	271
9.1.2.6 რიცხვითი სახელი-ზმნიზედა (Zahladverbien)	271
9.1.2.7 ნაწილაკი - ზმნიზედა (ტონალობის) (Adverbien der Denkweise/Abtönungspartikel)	272
9.2 ზმნიზედის შედარებითი ხარისხები (Steigerungstufen der Adverbien)	274
9.2.1 მაგალითები (Beispiele)	275
9.2.2 მითითებანი ზმნიზედის შედარებითი ხარისხებისათვის (Hinweise zur Steigerung der Adverbien)	275
9.3 ზმნიზედის ადგილი წინადადებაში (Stellung des Adverbs im Satz)	276
10 კავშირი Die Konjunktion/Das Bindewort	277
10.1 კავშირის კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Konjunktion)	277
10.1.1. კლასიფიკაცია აგებულების მიხედვით (Klassifizierung dem Bau nach)	277
10.1.2 კლასიფიკაცია შინაარსის მიხედვით (Klassifizierung dem Inhalt nach)	278
10.1.2.1 მაჯგუფებელი, განმარტებითი, გამანაწილებელი (Anreihung, Erklärung, Einteilung)	278
10.1.2.2 მაპირისპირებელი (Entgegenstellung)	279
10.1.2.3 მაცალკეებელი (Ausschließung)	279
10.1.2.4 ადგილის (Ortsbestimmung)	279
10.1.2.5 დროის (Zeitbestimmung)	280
10.1.2.6 ვითარების (Art und Weise)	280
10.1.2.7 მიზეზის (Grund), მიზნის (Zweck), შედეგის (Folge), დათმობითი (Einräumung), პირობითი (Bedingung)	282
10.1.2.8 დამოუკიდებელი მნიშვნელობის გარეშე (ohne Bedeutungsinhalt)	282
10.1.2.9 მაქვემდებარებელი კავშირი-სხვა მეტყველების ნაწილი (Unterordnende Konjunktionen nach Wortarten)	283
10.2 კავშირის ხმარება (Gebrauch der Konjunktion)	283
10.2.1. მართებელკავშირიანი წინადადების სიტყვათა წყობა (Wortstellung im Satz mit einer nebenordnenden Konjunktion)	283
10.2.2 მაქვემდებარებელკავშირიანი წინადადების სიტყვათა წყობა (Wortstellung im Satz mit einer unterordnenden Konjunktion)	284
10.3 კავშირი (Die Konjunktion)	სტემა 285
11 შორისდებულო Die Interjektion/Das Empfindungswort	286
11.1 ძირეული შორისდებულო (Echte Interjektion)	286
11.2 წარმოქმნილი შორისდებულო (Unechte Interjektion)	286
11.3 შორისდებულო შინაარსის მიხედვით (dem Inhalt nach)	286
III სინტაქსი SYNTAX (Satzlehre)	288
1 შესავალი Einführung	288
2 წინადადების მთავარი წევრები Die Haupt-Satzglieder	290

2.1 ქვემდებარე (Das Subjekt/Der Satzgegenstand)	290
2.1.1 ქვემდებარის სახეები (Arten des Subjekts)	290
2.1.1.1 არსებითი სახელი (ან „გაარსებითებული“ სიტყვა) (Substantiv oder substantiviertes Wort)	290
2.1.1.2 ნაცვალსახელი (Pronomen)	290
2.1.1.3 Infinitiv I, ინფინიტიური ჯგუფი (Infinitiv I, Infinitivgruppe)	291
2.1.1.4 რამდენიმე სიტყვიანი ზმნიზედა (Adverbiale Wortgruppen)	291
2.1.1.5 დამოუკიდებელი წინადადებები (Nebensätze)	291
2.1.2 წინადადებები ქვემდებარის გარეშე (Sätze ohne Subjektwort)	291
2.2 შემასმენელი (Das Prädikat/Die Satzaussage/Der Satzkern)	293
2.2.1 ზმნური შემასმენელი (Verbales Prädikat)	293
2.2.1.1 სრული ზმნური შემასმენელი (Vollverbales Prädikat)	293
2.2.1.2 მოდალურ-ზმნური შემასმენელი (Modal-verbales Prädikat)	294
2.2.1.3 მოდიფიცირებული-ზმნური შემასმენელი (Modifiziert-verbales Prädikat)	294
2.2.1.4 კომპლექსურ-ზმნური შემასმენელი (Komplex-verbales Prädikat)	294
2.2.2 ნაწილობრივ-ზმნური შემასმენელი პრედიკატივებით (Teilverbales Prädikat mit Prädikativum)	295
2.2.3 კომპლემენტი (შეესება/დამატება) როგორც შემასმენლის ნაწილი (Das Komplement als Teil des Prädikats)	296
2.3 ქვემდებარე და შემასმენელი წინადადებაში (Subjekt und Prädikat im Satz)	297
3 მარტივი წინადადება Der einfache Hauptsatz	298
3.1 მარტივი წინადადების კლასიფიკაცია (Klassifizierung des einfachen Hauptsatzes)	298
3.1.1 კლასიფიკაცია აგებულების მიხედვით (Klassifizierung dem Bau nach)	298
3.1.2 კლასიფიკაცია ხარისხის მიხედვით (Klassifizierung der Qualität nach)	299
3.1.3 კლასიფიკაცია შინაარსის მიხედვით (Klassifizierung dem Inhalt nach)	299
3.1.4 კლასიფიკაცია ფორმის მიხედვით (Klassifizierung der Form nach)	300
3.2 წინადადების სახეები (Die Satzarten)	300
3.2.1 თბრობითი წინადადება (Der Aussagesatz)	300
3.2.2 კითხვითი წინადადება (Der Fragesatz)	301
3.2.2.1 კითხვითი სიტყვით (W-Frage / Die Ergänzungsfrage)	302
3.2.2.2 კითხვითი სიტყვის გარეშე (ალტერნატიული შეკითხვა) (Die Entscheidungsfrage)	302
3.2.3 ბრძანებითი წინადადება (Der Aufforderungssatz)	303
3.2.4 ძახილის წინადადება (Der Ausrufesatz, Wunschsatz)	304
4 გაგრძობილი წინადადება Der erweiterte Hauptsatz	305
4.1 წინადადების მეორეხარისხოვანი წევრები (Neben-Satzglieder)	305
4.2 განსაზღვრება (Das Attribut/die Beifügung)	305
4.2.1 განსაზღვრება-ზედსართავი სახელი (Adjektivische Attribute)	305
4.2.2 განსაზღვრება-არსებითი სახელი Genitiv-ში (Genitivattribute)	306

4.2.3 განსაზღვრება წინდებულთ (Präpositionales Attribut)	307
4.2.4 განსაზღვრება-ზმნიზედა (Adverbiales Attribut)	307
4.2.5 განსაზღვრება-ზმნა (Infinitiv + "zu") (Verbales Attribut).	307
4.2.6 დანართი (Apposition)	307
4.2.7 გავრცობილი განსაზღვრება (Erweitertes Attribut)	308
4.3 დამატება (Das Objekt/Die Ergänzung)	308
4.3.1 მარტივი დამატება (Einfaches Objekt)	309
4.3.2 ორმაგი დამატება (Doppelte Objekte)	310
4.3.3 დამატების ადგილი წინადადებაში (Stellung des Objekts im Satz).	311
4.4 გარემოება (Die adverbiale Bestimmung/Die Umstandsbestimmung/Die Umstandsergänzung)	312
4.4.1 გარემოების წარმოქმნა (Bildung adverbialer Bestimmung)	313
4.4.2 წინადადებით გამოხატული გარემოება (Satzbezogene adverbiale Bestimmung)	314
4.4.3 სიტყვით (წინადადების წევრით) გამოხატული გარემოება (Wortbezogene /Satzgliedbezogene/ adverbiale Bestimmung)	314
4.4.3.1 ადგილის გარემოება (Adverbiale Bestimmung des Ortes)	315
4.4.3.2 დროის გარემოება (Adverbiale Bestimmung der Zeit)	315
4.4.3.3 ვითარების გარემოება (Adverbiale Bestimmung der Art und Weise)	315
4.4.3.4 მიზეზის გარემოება, შუალობითი გარემოება (Adverbiale Bestimmung des Grundes und des Mittels)	316
4.4.3.5 მიზნის გარემოება (Adverbiale Bestimmung des Zwecks)	316
4.4.3.6 პირობითი და დათმობითი გარემოება (Adeverbiale Bestimmung der Bedingung und der Einräumung)	317
4.4.4 გარემოების ადგილი წინადადებაში (Stellung der adverbialen Bestimmung im Satz)	317
4.5 გავრცობილი წინადადების აგების სქემა (Der Satzbau im erweiterten Satz)	318
4.5.1 ზმნის ადგილი (Stellung des Verbs)	318
4.5.2 ჩარჩოს კონსტრუქცია (Rahmenkonstruktion)	318
4.6 უარყოფა (Die Negation)	320
4.6.1 წინადადების უარყოფა (Satznegation)	320
4.6.2 სიტყვის უარყოფა (Wortnegation)	321
4.7 გავრცობილი კითხვითი წინადადება (Der erweiterte Fragesatz)	322
4.7.1 კითხვითი სიტყვა (Die Ergänzungsfrage/W-Frage/Frage mit Fragewort)	322
4.7.2 კითხვითი სიტყვის გარეშე (Die Entscheidungsfrage/Ja-Nein-Doch-Frage/Frage ohne Fragewort)	323
4.8 მარტივი გაუვრცობელი და გავრცობილი წინადადება (Der einfache und erweiterte Hauptsatz)	324
5 რთული წინადადება Der zusammengesetzte Satz	326
5.1 რთული თანწყობილი წინადადება (Die Satzverbindung/Die Zusammensetzung von Hauptsätzen)	326
5.1.1 უკავშირო რთული წინადადება (Unverbundene Zusammensetzung)	326
5.1.2 კავშირიანი რთული წინადადება (Verbundene Zusammensetzung)	326

5.1.2.1	მაერთებელი კავშირით (mit einer nebenordnenden Konjunktion)	326
5.1.2.2	ჩვენებითი ნაცვალსახელით (...mit einem Demonstrativpronomen)	328
5.1.2.3	ზმნიზედით (... mit einem Adverb)	328
5.1.2.4	კავშირი-წყვილები (Verbindende Wortpaare)	329
5.1.2.5	ჩართული წინადადება (Der eingeschobene Schaltsatz)	329
5.1.3	თანწყობილი წინადადების სახეები (Arten der Satzverbindung)	329
5.1.3.1	თანწყობა/შიერთება (Anreihung)	329
5.1.3.2	დაპირისპირება (Entgegenstellung)	330
5.1.3.3	წინააღმდეგობის შემცველი წინადადებები (Gegensätze)	331
5.1.3.4	მოტივაცია (Begründung)	331
5.2	როული ქვეწყობილი წინადადება (Das Satzgefüge/Die Zusammensetzung von Haupt-und Nebensätzen)	332
5.2.1	როული ქვეწყობილი წინადადების კლასიფიკაცია (Klassifizierung der Satzgefüge)	332
5.2.1.1	კლასიფიკაცია აგებულების მიხედვით (Klassifizierung dem Bau nach)	332
5.2.1.2	კლასიფიკაცია დამოკიდებული წინადადების ადგილის მიხედვით როულ ქვეწყობილ წინადადებაში (Klassifizierung nach der Stellung des Nebensatzes im Satzgefüge)	333
5.2.1.3	კლასიფიკაცია შინაარსის მიხედვით (Klassifizierung dem Inhalt nach)	333
5.2.2	სიტყვათა წყობა როულ ქვეწყობილ წინადადებაში (Wortstellung im Satzgefüge)	333
5.2.2.1	სიტყვათა წყობა მთავარ წინადადებაში (Wortstellung im Hauptsatz)	333
5.2.2.2	სიტყვათა წყობა დამოკიდებულ წინადადებაში (Wortstellung im Nebensatz)	334
5.2.3	დამოკიდებული წინადადების სახეები (Arten der Nebensätze)	335
5.2.3.1	ქვემდებარული დამოკიდებული წინადადება (Subjektsätze)	336
5.2.3.2	განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადება (Attributsätze/Beifügungssätze)	336
5.2.3.3	დამატებითი დამოკიდებული წინადადება (ირიბი ნათქვამი) (Objektsätze/Ergänzungssätze mit indirekter Rede)	338
5.2.3.4	გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება (Adverbialsatz/Umstandssatz)	341
5.2.3.4.1	ადგილის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება (Lokalsatz/Umstandssatz des Ortes und Raumes)	342
5.2.3.4.2	დროის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება (Temporalsatz/Umstandssatz der Zeit)	343
5.2.3.4.3	ვითარების გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება (Modalsätze/Umstandssätze der Art und Weise)	344
5.2.3.4.4	მიზეზის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება (Kausalsatz/Umstandssatz des Grundes)	346
5.2.3.4.5	მიზნის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადება (Finalsatz/Umstandssatz des Zwecks, der Absicht)	346
5.2.3.4.6	პირობითი დამოკიდებული წინადადება (Konditionalsatz/Bedingungssatz)	347
5.2.3.4.7	დათმობითი დამოკიდებული წინადადება (Konzessivsatz/Einräumungssatz/Nebensatz des Gegengrundes)	348
5.2.3.4.8	შეზღუდვის დამოკიდებული წინადადება (Restriktivsatz/Einschränkungssatz)	349
5.2.3.4.9	შედეგის დამოკიდებული წინადადება (Konsekutivsatz/Folgesatz)	350

5.2.3.5 მიმართებითი (განსაზღვრებითი) დამოკიდებული წინადადება (Relativsatz/Bezugssatz)	351
5.2.3.6 წინადადების ტოლფასი ინფინიტივისა და მიმღობის ჯგუფები (Satzwertige Infinitivgruppen und Partizipialgruppen)	352
5.2.4 მართული წინადადება (Komplexe Satzgefüge/Weiterführende Satz)	353

IV დანართი ANHANG 354

1 ძლიერი და არაწესიერი ზმნები Starke und unregelmäßige Verben 354

1.1 ძლიერი ზმნების ძირითადი ფორმების კლასიფიკაცია (Hauptreihen der starken Verben)	354
1.2 ძლიერი და არაწესიერი ზმნების სია (Liste der starken und unregelmäßigen Verben)	354

2 მართვა Rektion 360

2.1 ზმნის მართვა Rektion der Verben 360	360
2.1.1 ზმნის მართვა წინდებულთ Präpositionale Rektion 360	360
2.1.2 მართვა რამდენიმე წინდებულთ Rektion mit mehreren Präpositionen 366	366
2.1.3 მართვა წინდებულის გარეშე Rektion ohne Präposition 367	367
2.1.4 მაგალითები (Beispiele) (მართვა წინდებულთ) (Präpositionale Rektion) 368	368
2.1.5 მაგალითები (Beispiele) (მართვა წინდებულის გარეშე) (Rektion ohne Präposition) 371	371
2.2 არსებითი სახელის მართვა Rektion der Substantive 372	372
2.2.1 მაგალითები (Beispiele) 374	374
2.3 ზედსართავის მართვა Rektion der Adjektive 374	374
2.3.1 მართვა წინდებულთ Präpositionale Rektion 374	374
2.3.2 მართვა წინდებულის გარეშე Rektion ohne Präposition 376	376
2.3.3 მაგალითები (Beispiele) 377	377

სქემები:

დამხმარე ზმნა "haben"-ის უღლება Die Konjugation des Hilfsverbs "haben"	379
დამხმარე ზმნა "sein"-ის უღლება Die Konjugation des Hilfsverbs "sein"	380
დამხმარე ზმნა "werden"-ის უღლება Die Konjugation des Hilfsverbs "werden"	381
მოდალური ზმნა "können"-ის უღლება Die Konjugation des Modalverbs "können"	382
სუსტი ზმნა "loben"-ის უღლება Die Konjugation des schwachen Verbs "loben" (Aktiv und Passiv)	383
ძლიერი ზმნა "fahren"-ის უღლება Aktiv-სა და Passiv-ში Die Konjugation des starken Verbs "fahren" im Aktiv und Passiv	385
ძლიერი ზმნა "finden"-ის უღლება Aktiv-ში Die Konjugation des starken Verbs "finden" im Aktiv	387
ძლიერი ზმნა "zwingen"-ის უღლება მდგომარეობის Passiv-ში/im Zustandspassiv/	388

მეჩვენალი ენის გრამატიკის სახლი კვიხი გათვალისწინებულია გერმანული ენით დაინტერესებული ნებისმიერი ქართულენოვანი ადამიანისთვის. აგებულია პრინციპით - უმარტივესიდან ურთულესისაკენ. წესები ახსნილია ქართულ ენაზე, ყოველი თემის ბოლოს მოყვანილია სქემები, განმარტებული და მაგალითებით განმტკიცებული, მასალის მთლიანობაში აღსაქმელად.

ფონეტიკა

ასოთა და ასოთშენაერთების წაკითხვის წესები, მაგალითებით.

გორფოლოგია

მეტყველების ნაწილები, მათი ბრუნვა, უღრმობა და მაგალითებით.

სინტაქსი

წინადადების წევრთა და წინადადებების დაკავშირების წესები, მაგალითებით.

ლექსიკა

- ძლიერი და არაწესიერი ზმნების ძარიითა და ფორმების სია და მათი კლასიფიკაცია. 200-ზე მეტი ზმნა თარგმანით.
- ზმნის მართვა წინდებულთა და მის გარეშე, 260-ზე მეტი ზმნა. არსებითი და ზედსართავი სახელის მართვა წინდებულთა, თარგმნილი ქართულ ენაზე, მაგალითებით.
- სქემები: დამხმარე, სუსტი, ძლიერი უღლების, მოდალური ზმნები. უღლების სრული სურათი: დროები, გვარი, კილო.

ISBN 978-9941-452-17-8

9 789941 452178